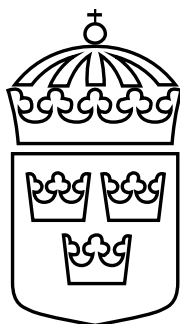

Regeringens skrivelse
2017/18:101

Årsredovisning för staten 2017

Regeringens skrivelse 2017/18:101

Årsredovisning för staten 2017

Regeringen överlämnar denna skrivelse till riksdagen.

Stockholm den 11 april 2018

Stefan Löfven

Magdalena Andersson
(Finansdepartementet)

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen lämnar regeringen en redogörelse för det ekonomiska utfallet i staten 2017. Skrivelsen omfattar en uppföljning av de budgetpolitiska målen, utfallet på budgetens inkomstitlar och anslag samt övriga finansiella befogenheter, resultaträkning, balansräkning och finansieringsanalys, utvecklingen av statsskulden, redovisning och riskanalys av statliga garantier och utlåning samt nationellt intygande och avgifter till och bidrag från EU. En sammanställning av Riksrevisionens granskningsrapporter från effektivitetsrevisionen under året och regeringens åtgärder med anledning av dessa lämnas. Vidare redovisas myndigheter som fått en modifierad revisionsberättelse från Riksrevisionen och skälen för detta.

Innehållsförteckning

Tabellförteckning	8
Diagramförteckning	13
Sammanfattning	15
Inledning	21
1 Uppföljning av de budgetpolitiska målen	27
1.1 Den offentliga sektorns finansiella sparande.....	27
1.2 Utgiftstaket för 2017	30
2 Utfallet för statens budget.....	37
2.1 Saldot i statens budget 2017	37
2.2 Inkomster i statens budget 2017	39
2.2.1 Prognosförutsättningar	40
2.2.2 Totala skatteintäkter.....	42
2.2.3 Övriga inkomster.....	47
2.3 Utgifter i statens budget.....	53
2.4 Utfall per utgiftsområde	62
2.4.1 Utgiftsområde 1 Rikets styrelse	63
2.4.2 Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning.....	66
2.4.3 Utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution.....	70
2.4.4 Utgiftsområde 4 Rättsväsendet	72
2.4.5 Utgiftsområde 5 Internationell samverkan.....	75
2.4.6 Utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap	76
2.4.7 Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd	79
2.4.8 Utgiftsområde 8 Migration	83
2.4.9 Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	87
2.4.10 Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning.....	90
2.4.11 Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	94
2.4.12 Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn.	96
2.4.13 Utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering.....	99
2.4.14 Utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv	101
2.4.15 Utgiftsområde 15 Studiestöd	105
2.4.16 Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning	107
2.4.17 Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	113
2.4.18 Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik.....	116
2.4.19 Utgiftsområde 19 Regional tillväxt.....	119

2.4.20	Utgiftsområde 20 Allmän miljö och naturvård	120
2.4.21	Utgiftsområde 21 Energi	122
2.4.22	Utgiftsområde 22 Kommunikationer	124
2.4.23	Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	129
2.4.24	Utgiftsområde 24 Näringsliv	131
2.4.25	Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner	134
2.4.26	Utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m.	136
2.4.27	Utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen.....	138
2.4.28	Förändring av anslagsbehållningar	139
2.4.29	Riksgäldskontorets nettoutlåning	140
2.4.30	Kassamässig korrigerings.....	144
2.4.31	Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget.....	146
2.5	Underliggande saldo och engångseffekter	148
2.6	Realekonomisk fördelning anslagen i statens budget.....	150
2.7	Beställningsbemyndiganden.....	155
2.8	Inomstatliga lån	156
2.9	Övriga krediter.....	157
3	Resultaträkning, balansräkning och finansieringsanalys	161
3.1	Resultaträkning.....	161
3.2	Balansräkning	168
3.3	Finansieringsanalys.....	172
3.4	Redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar	175
3.4.1	Redovisningsprinciper, resultat- och balansräkning	175
3.4.2	Redovisningsprinciper för statens budget	185
3.4.3	Skillnader mellan resultaträkningen och statens budget.....	185
3.5	Noter	187
3.5.1	Noter till resultaträkningen.....	187
3.5.2	Noter till balansräkningen	211
3.5.3	Noter till finansieringsanalysen.....	244
4	Utvecklingen av statsskulden	251
4.1	Definition av statsskulden.....	251
4.2	Statsskuldens fördelning och löptid	252
4.3	Statsskuldens kostnader	254
5	Redovisning och riskanalys av statliga garantier och utlåning	259
5.1	Statliga garantier	259
5.2	Statlig utlåning med kreditrisk.....	271
5.3	Analys av väsentliga risker i statens utlåning och utställda garantier....	276
6	Nationellt intygande samt avgifter till och bidrag från EU.....	283
6.1	Redovisningsskyldighet för EU-medel i den svenska statsförvaltningen	283
6.1.1	Innehållet i regeringens nationella intygande avseende EU-medel.....	283
6.1.2	Ramverket för intern styrning och kontroll.....	284
6.1.3	Omfattningen av regeringens nationella intygande	284
6.2	Räkenskapssammanställning av EU-medel.....	286
6.3	Ansvariga myndigheters bedömningar.....	292
6.3.1	Intygande av räkenskaper och bedömning av intern styrning och kontroll	292

6.3.2	Årsräkenskaper och förvaltningsförklaringar	293
6.3.3	Riksrevisionens granskning av myndigheternas årsredovisningar och ledningens förvaltning	297
6.4	Regeringens övergripande bedömning och nationella intygande av EU-medel.....	297
6.5	Europeiska revisionsrättens årsrapport om genomförandet av EU:s budget	298
6.5.1	Väsentliga iakttagelser för EU:s budgetår 2016.....	298
6.5.2	Revisionsrättens iakttagelser gällande Sverige	299
6.5.3	Utgångspunkter för Sveriges agerande avseende revisionsrättens iakttagelser	299
6.6	Redovisning av samtliga EU-medel	299

Bilagor

Bilaga 1	Specifikation av inkomster i statens budget
Bilaga 2	Specifikation av utgifter i statens budget
Bilaga 3	Beställningsbemyndiganden
Bilaga 4	Sammanställning av slutbehandlade effektivitetsrapporter
Bilaga 5	Tabellsamling
Bilaga 6	Statliga myndigheter m.m.
Bilaga 7	Ordlista

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 11 april 2018

Tabellförteckning

	Antal modifierade revisionsberättelser 2013–2017	23
Tabell 1.1	Effekter av ändringsbudgetar på offentliga sektorns finansiella sparande 2017.....	28
Tabell 1.2	Den offentliga sektorns finansiella sparande	28
Tabell 1.3	Finansiellt sparande i offentlig sektor samt indikatorer för avstämning mot målet för den offentliga sektorns finansiella sparande	29
Tabell 1.4	Utgiftstaket.....	30
Tabell 1.5	Takbegränsade utgifter	30
Tabell 1.6	Tekniska justeringar samt finanspolitiskt motiverad ändring av utgiftstakets nivå 2017.....	31
Tabell 1.7	Förändring av budgeteringsmarginalen från fastställandet av utgiftstaket för 2017 till utfallet för 2017.....	32
Tabell 2.1	Utfallet för statens budget 2017	37
Tabell 2.2	Utgifter som skiljer sig mer än en miljard kronor mot statens budget...38	
Tabell 2.3	Utfallet för statens budget 2017 och 2016	38
Tabell 2.4	Utgiftsområden med störst förändring mellan 2016 och 2017.....	39
Tabell 2.5	Skattereformer 2017 i statens budget för 2017 och i propositionen Vårändringsbudget för 2017.....	40
Tabell 2.6	Antaganden i 2018 års ekonomiska vårproposition jämfört med budgetpropositionen för 2017	41
Tabell 2.7	Tidpunkt för fastställt utfall för de inkomstitlar som ännu saknar utfall för 2017.....	41
Tabell 2.8	Totala skatteintäkter, skillnad mellan beräknat utfall i årsredovisningen för staten och slutligt utfall 2011–2015	42
Tabell 2.9	Totala skatteintäkter och inkomster på statens budget, jämfört med statens budget för 2017 och 2016	43
Tabell 2.10	Övriga inkomster, sammanfattning.....	47
Tabell 2.11	Inkomster av statens verksamhet, översikt	48
Tabell 2.12	Rörelseöverskott.....	48
Tabell 2.13	Ränteinkomster.....	49
Tabell 2.14	Aktieutdelning 2017 och 2016	49
Tabell 2.15	Inkomster av försåld egendom	50
Tabell 2.16	Återbetalning av lån.....	51
Tabell 2.17	Kalkylmässiga inkomster.....	51
Tabell 2.18	Statliga pensionsavgifter.....	51
Tabell 2.19	Bidrag m.m. från EU	52
Tabell 2.20	Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet	53
Tabell 2.21	Utgifter i statens budget 2017	54
Tabell 2.22	Utfallet för statens budget för 2017 och 2016.....	56
Tabell 2.23	Förklarande faktorer till skillnaden mellan utfall och budget för 2017 ..58	
Tabell 2.24	Makroekonomiska förutsättningar.....	59
Tabell 2.25	Indragningar 2017.....	60

Tabell 2.26	Medgivna överskridanden 2017	61
Tabell 2.27	Icke medgivna överskridanden 2017	62
Tabell 2.28	UO 1 Anslag	63
Tabell 2.29	UO 1 Beställningsbemyndiganden	64
Tabell 2.30	UO 1 Garantier	64
Tabell 2.31	UO 1 Inomstatliga lån	64
Tabell 2.32	UO 2 Anslag	66
Tabell 2.33	UO 2 Beställningsbemyndiganden	66
Tabell 2.34	UO 2 Utlåning	66
Tabell 2.35	UO 2 Garantier	67
Tabell 2.36	UO 2 Inomstatliga lån	67
Tabell 2.37	UO 2 Övriga krediter	68
Tabell 2.38	UO 3 Anslag	70
Tabell 2.39	UO 4 Anslag	72
Tabell 2.40	UO 4 Beställningsbemyndiganden	73
Tabell 2.41	UO 5 Anslag	75
Tabell 2.42	UO 5 Beställningsbemyndiganden	75
Tabell 2.43	UO 6 Anslag	76
Tabell 2.44	UO 6 Beställningsbemyndiganden	77
Tabell 2.45	UO 6 Garantier	77
Tabell 2.46	UO 6 Inomstatliga lån	77
Tabell 2.47	UO 6 Övriga krediter	77
Tabell 2.48	UO 7 Anslag	79
Tabell 2.49	Utfall för bistånd 2007–2017	80
Tabell 2.50	Utveckling av budgeterade asylkostnader som ingår i biståndsramen ...	80
Tabell 2.51	UO 7 Beställningsbemyndiganden	81
Tabell 2.52	UO 7 Garantier	81
Tabell 2.53	UO 7 Övriga krediter	82
Tabell 2.54	UO 8 Anslag	83
Tabell 2.55	Asylsökande m.m. 2017	84
Tabell 2.56	UO 8 Beställningsbemyndiganden	85
Tabell 2.57	UO 9 Anslag	87
Tabell 2.58	UO 9 Beställningsbemyndiganden	88
Tabell 2.59	UO 9 Inomstatliga lån	88
Tabell 2.60	UO 10 Anslag	90
Tabell 2.61	Statistik över sjukpenning och sjukfall	90
Tabell 2.62	Ohälsomått	92
Tabell 2.63	UO 10 Beställningsbemyndiganden	92
Tabell 2.64	UO 10 Övriga krediter	92
Tabell 2.65	UO 11 Anslag	94
Tabell 2.66	UO 11 Övriga krediter	95
Tabell 2.67	UO 12 Anslag	96
Tabell 2.68	UO 13 Anslag	99
Tabell 2.69	Kommunmottagna m.m.	100
Tabell 2.70	UO 13 Beställningsbemyndiganden	100
Tabell 2.71	UO 14 Anslag	101
Tabell 2.72	Arbetslöshet	101
Tabell 2.73	Arbetsmarknadspolitiska program och insatser	102
Tabell 2.74	Bidrag till lönegarantiersättning	103
Tabell 2.75	UO 14 Beställningsbemyndiganden	103
Tabell 2.76	UO 15 Anslag	105

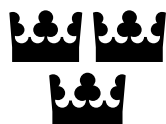
Tabell 2.77	UO 15 Beställningsbemyndiganden.....	106
Tabell 2.78	UO 15 Utlåning.....	106
Tabell 2.79	UO 16 Anslag.....	107
Tabell 2.80	UO 16 Beställningsbemyndiganden.....	110
Tabell 2.81	UO 16 Garantier.....	110
Tabell 2.82	UO 17 Anslag.....	113
Tabell 2.83	UO 17 Beställningsbemyndiganden.....	114
Tabell 2.84	UO 17 Utlåning.....	114
Tabell 2.85	UO 18 Anslag.....	116
Tabell 2.86	UO 18 Beställningsbemyndiganden.....	117
Tabell 2.87	UO 18 Garantier.....	118
Tabell 2.88	UO 18 Övriga krediter.....	118
Tabell 2.89	UO 19 Anslag.....	119
Tabell 2.90	UO 19 Beställningsbemyndiganden.....	119
Tabell 2.91	UO 20 Anslag.....	120
Tabell 2.92	UO 20 Beställningsbemyndiganden.....	121
Tabell 2.93	UO 21 Anslag.....	122
Tabell 2.94	UO 21 Beställningsbemyndiganden.....	122
Tabell 2.95	UO 21 Utlåning.....	123
Tabell 2.96	UO 21 Inomstatliga lån.....	123
Tabell 2.97	UO 22 Anslag.....	124
Tabell 2.98	Utveckling av statens transportinfrastruktur.....	125
Tabell 2.99	Vidmakthållande av statens transportinfrastruktur.....	126
Tabell 2.100	UO 22 Beställningsbemyndiganden.....	126
Tabell 2.101	UO 22 Utlåning.....	127
Tabell 2.102	UO 22 Garantier.....	127
Tabell 2.103	UO 22 Inomstatliga lån.....	127
Tabell 2.104	UO 23 Anslag.....	129
Tabell 2.105	UO 23 Beställningsbemyndiganden.....	130
Tabell 2.106	UO 23 Övriga krediter.....	130
Tabell 2.107	UO 24 Anslag.....	131
Tabell 2.108	UO 24 Beställningsbemyndiganden.....	132
Tabell 2.109	UO 24 Utlåning.....	132
Tabell 2.110	UO 24 Garantier.....	132
Tabell 2.111	UO 24 Övriga krediter.....	132
Tabell 2.112	UO 25 Anslag.....	134
Tabell 2.113	UO 26 Anslag.....	136
Tabell 2.114	Räntor på statskulden 2013–2017, fördelning på anslagets komponenter.....	137
Tabell 2.115	Räntor och valutakurser 2013–2017 årsgenomsnitt.....	137
Tabell 2.116	UO 27 Anslag.....	138
Tabell 2.117	Förändringar av anslagsbehållningar 2013–2017.....	139
Tabell 2.118	Specifikation av anslagsbehållningar och utnyttjande anslagskrediter över 1 000 miljoner kronor.....	140
Tabell 2.119	Riksgäldskontorets nettoutlåning 2017.....	141
Tabell 2.120	Förändring av nettobehållningar på myndigheters räntekonton.....	141
Tabell 2.121	Stabilitetsfondens konton i Riksgäldskontoret.....	143
Tabell 2.122	Resolutionsreservens konton i Riksgäldskontoret.....	143
Tabell 2.123	Kassamässig korrigerings.....	144
Tabell 2.124	Kassamässiga korrigerings till följd av EU-avgiften.....	145
Tabell 2.125	Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget.....	147

Tabell 2.126	Budgetens faktiska saldo, engångseffekter m.m. och underliggande saldo åren 2013–2017	149
Tabell 2.127	Vissa större engångsposters påverkan på budgetens saldo 2017 och 2016	149
Tabell 2.128	Realekonomisk fördelning av statens budget 2016–2017	151
Tabell 2.129	Beställningsbemyndiganden 2017	156
Tabell 2.130	Inomstatliga lån	156
Tabell 2.131	Övriga krediter	157
Tabell 3.1	Resultaträkning	162
Tabell 3.2	Balansräkning	169
Tabell 3.3	Finansieringsanalys	173
Tabell 3.4	Samband mellan resultaträkningen och statens budgetsaldo 2017	174
Tabell 3.5	Jämförelse mellan resultaträkningen och statens budget	186
Tabell 4.1	Statliga myndigheters innehav av statspapper vid utgången av 2016	251
Tabell 4.2	Regeringens riktlinjer för 2017.....	252
Tabell 4.3	Statsskuldens utveckling och sammansättning	253
Tabell 4.4	Nominella lån i svenska kronor.....	253
Tabell 4.5	Statsskuldens kostnader.....	255
Tabell 5.1	Statliga garantier och bundna garantiutfästelser 2017-12-31 efter typ av garanti.....	261
Tabell 5.2	Garantiramar och utfärdade garantier efter garantimyndighet	263
Tabell 5.3	Avsättning för garantiförluster 2017-12-31.....	268
Tabell 5.4	Tillgångar i garantiverksamheten 2017-12-31.....	269
Tabell 5.5	Jämförelse mellan avsättningar för garantiförluster och tillgångar i garantiverksamheten 2017-12-31	269
Tabell 5.6	Flöden i garantiverksamheten under 2017.....	270
Tabell 5.7	Anslag vars ändamål omfattade garantiverksamhet 2017	271
Tabell 5.8	Redovisning mot inkomstitel gällande garantiverksamhet 2017	271
Tabell 5.9	Statens utlåning med kreditrisk 2017-12-31.....	273
Tabell 5.10	CSN:s och Riksgäldskontorets utlåning med kreditrisk efter lånekategori 2017-12-31.....	274
Tabell 5.11	Jämförelse mellan reserveringar och tillgångar i låneverksamheten 2017-12-31	276
Tabell 5.12	Anslag vars ändamål omfattade utlåningsverksamheten 2017.....	276
Tabell 5.13	Redovisning mot inkomstitel gällande utlåningsverksamhet 2017.....	276
Tabell 5.14	Riskbedömningar för garantier och lån till företag, privatpersoner och stater.....	277
Tabell 6.1	Resultaträkning för fleråriga budgetramen 2007–2013.....	287
Tabell 6.2	Resultaträkning för fleråriga budgetramen 2014–2020.....	288
Tabell 6.3	Balansräkning för fleråriga budgetramen 2007–2013.....	289
Tabell 6.4	Balansräkning för fleråriga budgetramen 2014–2020.....	289
Tabell 6.5	Utfall på anslag och inkomstitlar för fleråriga budgetramen 2007–2013 (exkl. TEN-bidrag)	290
Tabell 6.6	Utfall på anslag och inkomstitlar för fleråriga budgetramen 2014–2020 (exkl. TEN-bidrag)	291
Tabell 6.7	Avgift till och återflöde från EU (kassamässigt).....	301
Tabell 6.8	Anslag finansierade med EU-medel för fleråriga budgetramen 2007–2013	302
Tabell 6.9	Anslag finansierade med EU-medel för fleråriga budgetramen 2014–2020.....	302

Diagramförteckning

Diagram 2.1	Budgetens faktiska och underliggande saldo.....	148
Diagram 3.1	Statens intäkter.....	162
Diagram 3.2	Statens kostnader	163
Diagram 3.3	Transfereringar per sektor.....	163
Diagram 5.1	Garantiåtaganden 2013–2017	261
Diagram 5.2	Återvinningar, statliga subventioner, avgifter, skadeutbetalningar samt saldot för betalningsflödet 2013–2017	271
Diagram 5.3	Statens utlåning med kreditrisk efter reservering för låneförlust 2013–2017	272

Sammanfattning

Sammanfattning

Det ekonomiska utfallet för 2017

Den offentliga sektorn redovisade 2017 ett överskott som översteg 50 miljarder kronor eller 1,1 procent av BNP.

Utgifterna under utgiftstaket uppgick till 26,7 procent av BNP. Överskottet i statens budget uppgick till 62 miljarder kronor, vilket är en försämring med 24 miljarder kronor jämfört med 2016.

Resultaträkningen uppvisade ett överskott på 124 miljarder kronor. Jämfört med 2016 förbättrades resultatet med 97 miljarder kronor. Statskulden minskade med 27 miljarder kronor till 1 265 miljarder kronor vid utgången av 2017. Som andel av BNP minskade statsskulden från 29,3 procent 2016 till 27,5 procent 2017.

I följande tabell redovisas några nyckeltal avseende det ekonomiska utfallet 2017 jämfört med 2016.

Nyckeltal för det ekonomiska utfallet

Miljarder kronor

	2017	Procent av BNP ¹	2016	Procent av BNP ²
Den offentliga sektorns finansiella sparande	52	1,1	52	1,2
Statens budgetsaldo	62	1,3	85	1,9
Utgiftstak	1 274	27,7	1 215	27,6
Takbegränsade utgifter	1 229	26,7	1 184	26,9
Statens nettoförmögenhet	-271	-5,9	-405	-9,2
Statsskulden	1 265	27,5	1 292	29,3
Årets överskott i resultaträkningen	124	2,7	27	0,6
Utlåning ³	438	9,5	456	10,4
Garantiåtaganden ⁴	2 046	44,4	2 043	46,4

¹ Prel. BNP för 2017 uppgår till 4 604 miljarder kronor (löpande priser).

² Rev. BNP för 2016 uppgår till 4 405 miljarder kronor (löpande priser).

³ Inklusive utlåning till Riksbanken.

⁴ Exkl. ej beloppssatta kapitaltäckningsgarantier och investerarskydd.

Anm.: Beloppen är avrundade.

Den offentliga sektorns finansiella sparande

Den offentliga sektorns finansiella sparande		
Miljarder kronor		
	2017	2016
Inkomster	2 266	2 182
Skatter och avgifter	2 014	1 933
Övriga inkomster	253	248
Utgifter	2 215	2 129
Finansiellt sparande	52	52
Varav staten	67	71
Varav ålderspensionssystemet	0	4
Varav kommunala sektorn	-15	-23

Den offentliga sektorn redovisade 2017 ett överskott som översteg 50 miljarder kronor eller 1,1 procent av BNP. I förhållande till 2016 blev den offentliga sektorns finansiella sparande 2017 i stort sett oförändrat. Det genomsnittliga finansiella sparandet var 0,0 procent av BNP 2008–2017. Den låga nivån förklaras delvis av den utdragna lågkonjunktorens effekter på de offentliga finanserna, men också av de ofinansierade åtgärder, framför allt skattesänkningar, som den förra regeringen genomförde. Regeringen bedömer att både det finansiella och det strukturella sparandet för 2017 låg i linje med överskottsmålet.

Utgiftstaket för staten

Utgiftstaket för staten		
Miljarder kronor		
	2017	2016
Utgiftstaket, ursprungligt fastställt nivå	1 210	1 167
Tekniska justeringar	12	7
Finanspolitiskt motiverad ändring	52	41
Utgiftstak, slutligt fastställt	1 274	1 215
Takbegränsade utgifter	1 229	1 184
Budgeteringsmarginal	45	31
Budgeteringsmarginal, procent av takbegränsade utgifter	3,6	2,6

Det av riksdagen slutligt fastställda utgiftstaket för 2017 uppgick till 1 274 miljarder kronor. Enligt utfallet för statens budget uppgick de utgifter som omfattas av utgiftstaket till 1 229 miljarder kronor, dvs. 45 miljarder kronor lägre än fastställt tak.

Utfallet för statens budget

Utfallet för statens budget 2016 och 2015			
Miljarder kronor			
	Statens budget 2017 ¹	2017	2016
Totala inkomster	980	1 001	1 003
Statens skatteinkomster	1 024	1 050	1 044
Övriga inkomster	-44	-49	-41
Totala utgifter m.m.	972	940	917
Utgiftsområden exkl. statsskuldsträntor m.m.	955	930	899
Statsskuldsträntor m.m.	16	11	2
Förändring av anslagsbehållningar	-7		
Riksgäldskontorets nettoutlåning	8	-3	15
Kassamässig korrigerings	0	2	2
Budgetsaldo	7	62	85

¹ Med statens budget menas den ursprungliga budgeten sammanställd av riksdagen i december 2016.

Anm.: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

Inkomsterna i statens budget beräknades uppgå till 980 miljarder kronor. Utfallet blev 1 001 miljarder kronor, vilket är 22 miljarder kronor högre än beräknat i statens budget. Skatteinkomsterna för staten blev 26 miljarder kronor högre och beror främst på högre intäkter från skatt på kapital och konsumtion. Övriga inkomster blev 5 miljarder kronor lägre än den av riksdagen beslutade budgeten. Det beror främst på att det inte gjordes några större försäljningar av statens egendom under 2017.

Utgifterna i statens budget uppgick till 940 miljarder kronor, vilket är 33 miljarder kronor lägre än den av riksdagen beslutade budgeten för 2017. Med riksdagens beslut om ändringar i statens budget anvisades sammanlagt ytterligare 16 miljarder kronor. I förhållande till totalt anvisade medel (statens budget och ändringar i statens budget) blev utgifterna 49 miljarder kronor lägre.

Statens budgetsaldo blev därmed 62 miljarder kronor, vilket är en förbättring med drygt 54 miljarder kronor jämfört med det budgeterade beloppet.

Resultaträkning**Resultaträkning**

Miljarder kronor

	2017	2016
Intäkter		
Skatteintäkter	1 317	1 236
Övriga intäkter	114	109
Summa intäkter	1 431	1 345
Kostnader		
Transfereringar m.m.	-1 061	-1 028
Statens egen verksamhet	-272	-269
Summa kostnader	-1 334	-1 297
Resultat från andelar i hel- och delägda företag	33	-11
Finansiella intäkter och kostnader, netto	-5	-10
Årets överskott	124	27

Anm.: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

Årets överskott, dvs. skillnaden mellan intäkter och kostnader i resultaträkningen, uppgick till 124 miljarder kronor och innebär en förbättring med 97 miljarder kronor jämfört med 2016.

Skatteintäkterna ökade med 81 miljarder kronor. Skatteintäkterna uppgick till 1 317 miljarder kronor och utgjorde 91 procent av de totala intäkterna.

Kostnaderna för transfereringar m.m. uppgick till 1 061 miljarder kronor, en ökning med knappt 34 miljarder kronor jämfört med 2016.

Kostnaderna för statens egen verksamhet uppgick till 272 miljarder kronor. Det är en ökning med 3 miljarder kronor jämfört med 2016.

Resultat från andelar i hel- och delägda företag uppgick till 33 miljarder kronor, vilket är en ökning med 43 miljarder kronor jämfört med 2016.

Finansiella intäkter och kostnader, netto uppgick till drygt -5 miljarder kronor, vilket är en förbättring med 4 miljarder kronor jämfört med 2016. Nettokostnaden för statsskulden uppgick till 11 miljarder kronor, vilket är en förbättring med 10 miljarder kronor jämfört med 2016.

Balansräkning**Balansräkning**

Miljarder kronor

	2017	2016
Tillgångar		
Immateriella anläggningstillgångar	9	9
Materiella anläggningstillgångar	572	552
Finansiella anläggningstillgångar	378	352
Utlåning	438	456
Varulager m.m.	3	3
Fordringar	145	121
Periodavgränsningsposter	95	77
Kortfristiga placeringar	90	22
Kassa och bank	10	10
Summa tillgångar	1 740	1 602
Kapital och skulder		
Nettoförmögenhet	-271	-405
Fonder	179	168
Avsättning för pensioner m.m.	258	250
Statsskulden	1 265	1 292
Skulder m.m.	223	202
Periodavgränsningsposter	85	96
Summa kapital och skulder	1 740	1 602
Garantiförbindelser	4	1
Övriga ansvarsförbindelser	42	43

Anm.: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

Statens nettoförmögenhet, dvs. skillnaden mellan tillgångarnas och skuldernas bokförda värde (motsvarande eget kapital i ett företag), blev negativ och uppgick till -271 miljarder kronor vid utgången av 2017, vilket motsvarar 5,9 procent av BNP. I förhållande till 2016 förbättrades nettoförmögenheten med 134 miljarder kronor.

Den konsoliderade statsskulden minskade med 27 miljarder kronor till 1 265 miljarder kronor vid utgången av 2017. Lån i svenska kronor ökade med 17 miljarder kronor och lån i utländsk valuta minskade med 43 miljarder kronor.

Statliga garantier

Statliga garantiåtaganden

Miljarder kronor

	2017	2016
Insättningsgarantin	1 689	1 666
Investerarskyddet		
Kreditgarantier	210	233
Garantier om tillförsel av kapital	138	136
Pensionsgarantier	8	8
Totalt	2 046	2 043

Statliga garantiåtaganden ökade med drygt 2 miljarder kronor jämfört med 2016 och uppgick till 2 046 miljarder kronor vid utgången av 2017. Som andel av BNP ligger de statliga garantiåtagandena på 44 procent. Insättningsgarantin uppgick till 1 689 miljarder kronor, vilket är en ökning med 23 miljarder kronor jämfört med 2016. Kreditgarantier inklusive exportgarantier uppgick till 210 miljarder kronor, vilket innebär en minskning med 22 miljarder kronor i förhållande till 2016. Garantier om tillförsel av kapital uppgick till 138 miljarder kronor, vilket är en ökning med 2 miljarder kronor jämfört med 2016.

Den samlade risken i statens garantier och utlåning bedöms som låg.

Statlig utlåning

Statens utlåning

Miljarder kronor

Lån/ändamål	2017	2016
Lån till Riksbanken	238	257
Studielån	191	185
Lån till andra stater	0	6
Övriga lån	8	8
Summa	438	456

Statens utlåning uppgick till 438 miljarder kronor. Utlåningen till Riksbanken och Centrala studiestödsnämndens studielån utgör huvuddelen av statens utlåning.

Nationellt intygande samt avgifter till och bidrag från EU

Det nationella intygandet grundas på ansvariga myndigheters förvaltningsförklaringar, intyganden och bedömningar avseende hanteringen av EU-medel samt revisionens utlåtanden från granskningar varpå regeringen lämnar följande intygande:

Rättvisande räkenskaper

Sammanställningen av EU-räkenskaper, omfattande resultat- och balansräkning samt en kassamässig redovisning, har upprättats enligt god redovisningssed. Regeringen bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Betryggande intern styrning och kontroll

Det finns ett ramverk för staten som syftar till att säkerställa en betryggande intern styrning och kontroll av EU-medlen.

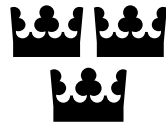
Avgift till och bidrag från EU (kassamässigt)

Miljarder kronor

	2017	2016
Betalningar till EU	24	30
Betalningar från EU	10	11
Nettoflöde från statens budget till EU	14	19

Sveriges avgift till EU uppgick till 24 miljarder kronor. Bidragen från EU uppgick till 10 miljarder kronor. Det kassamässiga nettoflödet från statens budget till EU uppgick till 14 miljarder kronor, vilket är en minskning med ca 6 miljarder kronor jämfört med 2016. Minskningen förklaras främst av rabatter som avsåg åren 2014–2016 men som reglerades under 2017.

Inledning

Inledning

Regeringen ska varje år senast den 15 april året efter budgetåret lämna en årsredovisning för staten till riksdagen.

Årsredovisningen för staten 2017 har upprättats i enlighet med bestämmelserna i budgetlagen (2011:203) och enligt god redovisningssed. Regeringen bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av det ekonomiska resultatet och ställningen samt förvaltningen av statens tillgångar.

Den konsoliderade redovisningen i årsredovisningen omfattar myndigheterna, inklusive affärsverken, under riksdagen och regeringen. Dessutom ingår Riksbankens grundfond som en tillgång hos staten.

Intäkter och kostnader, tillgångar och skulder samt betalningar som redovisas av Riksbanken och AP-fonderna ingår dock inte. Inte heller ingår premiepensionssystemets tillgångar och skulder med dess avkastning i konsolideringen.

Redovisningen omfattar all verksamhet i de ingående organisationerna oavsett finansiering och baseras på information som de statliga myndigheterna och affärsverken lämnar till statsredovisningen och information som presenteras i myndigheternas årsredovisningar. I fall där informationen inte varit tillräcklig har kompletterande information inhämtats. Underlaget har kompletterats med ekonomiska händelser som inte har redovisats av myndigheterna, framför allt beräkningar av skatteintäkter som ännu inte har debiterats.

Redovisningen utgår från vedertagna redovisnings- och värderingsprinciper som i så stor utsträckning som möjligt hålls oförändrade över tiden. En utveckling av den statliga redovisningen sker dock fortlöpande. Gällande principer och

förutsättningar beskrivs i avsnitt 3.4 Redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar.

Resultaträkningen ger underlag för bedömning av statens samlade inflöde och förbrukning av resurser. Värdet av statens tillgångar och skulder per den 31 december 2017 redovisas i balansräkningen. Finansieringsanalysen visar statens betalningsflöden. I skrivelsen jämförs utfallet för 2017 i resultat- och balansräkningarna, finansieringsanalys och noter med utfallet för 2016.

Statens budget omfattar samtliga inkomster och utgifter som påverkar statens lånebehov. I skrivelsen jämförs och kommenteras budgetens utfall för 2017 dels med inkomsterna och utgifterna i den av riksdagen beslutade ursprungliga budgeten för 2017, dels med utfallet för 2016.

Ekonomistyrningsverket och Riksgäldskontoret har lämnat underlag till denna skrivelse (Fi2018/00660/BATOT).

Olika avgränsningar av staten

Statens ekonomiska utfall redovisas utifrån olika utgångspunkter beroende på att informationen har olika syften. Avgränsningen av staten kan därmed variera. Ett annat skäl till skillnader mellan olika redovisningar är att olika principer tillämpas i räkenskaperna och i statens budget. Beroende på utgångspunkt kan en enskild ekonomisk händelse få delvis olika konsekvenser och utfallet kan därmed skilja sig åt mellan redovisningarna.

Informationen om det ekonomiska utfallet i staten utgör även underlag för nationalräkenskaperna som är en statistisk sammanställning i

kontoform över den samlade svenska ekonomin. Nationalräkenskapernas avgränsning av staten utgår från definitioner etc. som följer rekommendationer från FN samt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 549/2013 om det europeiska national- och regionalräkenskaps-systemet i europeiska unionen. Nationalräkenskapernas avgränsning skiljer sig från årsredovisningen bl.a. genom att affärsverken inte ingår i dess avgränsning av staten.

Underlag för och kvalitetssäkring av årets skrivelse

Årsredovisningen för staten bygger huvudsakligen på underlag som har lämnats av Ekonomistyrningsverket och Riksgäldskontoret. Ekonomistyrningsverkets underlag omfattar utfallet för statens budget inklusive finansiella befogenheter i form av beställningsbemyndiganden, garantier etc. Vidare omfattar det resultaträkning, balansräkning och finansieringsanalys, statsskuldens utveckling samt redovisning av avgifter till och bidrag från EU. Riksgäldskontorets underlag omfattar redovisning och riskanalys av statliga garantier och utlåning. Redovisningen har i övrigt kompletterats eller tagits fram internt inom Regeringskansliet. Det gäller t.ex. beräkningen av skatteintäkter och uppföljningen av de budgetpolitiska målen. Stora delar av skatteintäkterna för 2017 bygger fortfarande på en prognos (se avsnitt 3.4.1). Prognosmetoderna som används för att beräkna skatteintäkterna i årsredovisningen för staten är desamma som används för att ta fram prognoser i regeringens budgetpropositioner. När det gäller uppföljningen av överskottsmålet utgår denna dels från officiell statistik från Statistiska centralbyrån, dels från de indikatorer som regeringen använder för att följa upp överskottsmålet i budgetpropositionen och den ekonomiska vårpropositionen. Hur uppföljningen sker beskrivs närmare i regeringens skrivelse Ramverk för finanspolitiken (skr. 2010/11:79).

En granskning av kvaliteten i årsredovisningen för staten sker dels genom Riksrevisionens årliga revision av myndigheterna och deras årsredovisningar, vilka ligger till grund för resultat- och balansräkningarna, finansieringsanalysen samt utfallet för statens budget, dels myndighets-

ledningarnas intygande om att myndighetens årsredovisning ger en rättvisande bild.

En kvalitetskontroll sker även genom etablerade kvalitetssäkringsrutiner i samband med Ekonomistyrningsverkets konsolideringsarbete och genom Finansdepartementets arbete med att producera skrivelsen. Kvalitetssäkringen innefattar bl.a. kontroller av att myndigheternas rapporterade finansiella information överensstämmer med deras respektive årsredovisningar, formella kontroller, motpartsavstämning av mellanhavanden mellan myndigheter, rimlighetskontroller och analys av poster samt dokumenterade metoder för de beräkningar och förutsättningar som gäller för konsolideringsarbetet.

Riksrevisionens årliga revision

Granskning av myndigheternas årsredovisningar 2017

Riksrevisionen har inom ramen för den årliga revisionen granskat 222 myndigheters årsredovisningar för 2017.

Riksrevisionen avstår från att uttala sig när den inte kunnat inhämta tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis och bedömer att möjliga effekter av upptäckta fel kan vara både väsentliga och genomgripande. Riksrevisionen uttalar sig med avvikande mening när det finns väsentliga fel som är genomgripande och årsredovisningen som helhet därigenom inte ger en rättvisande bild. Revisionsberättelse med reservation lämnas när Riksrevisionen inte kunnat inhämta tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis, men drar slutsatsen att möjliga fel inte är genomgripande. I vissa fall lämnar Riksrevisionen en revisionsberättelse med standardutformning men vill ändå lyfta fram viktig information och lämnar därför en upplysning i revisionsberättelsen.

För 2017 har Riksrevisionen lämnat revisionsberättelse med reservation för följande tretton myndigheter: Livrustkammaren och Skoklosters slott med stiftelsen Hallwylska museet, Länsstyrelsen i Kalmar län, Länsstyrelsen i Stockholms län, Länsstyrelsen i Västernorrlands län, Migrationsverket, Moderna museet, Specialpedagogiska skolmyndigheten, Statens centrum för arkitektur och design, Statens jordbruksverk, Statens kulturråd, Statens maritima museer, Statistiska centralbyrån och Uppsala universitet.

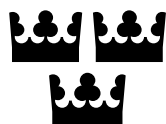
Elva myndigheter har fått revisionsberättelse med upplysning. De myndigheter som har fått en modifierad revisionsberättelse eller med upplysning återges även utgiftsområdesvis i avsnitt 2.

I tabellen nedan redovisas utvecklingen av antalet modifierade revisionsberättelser för 2013–2017. Antalet har varierat något under perioden men är generellt sett lågt. Ökningen för 2014–2017 beror på att Riksrevisionen har ändrat utformningen av revisionsberättelsen, som fr.o.m. 2014 innehåller fem olika uttalanden i stället för ett, vilket medför mer preciserade uttalanden. Ökningen är således inte någon indikation på försämrad kvalitet i myndigheternas årsredovisningar. Myndigheternas årsredovisningar ger överlag en god och rättvisande bild av verksamheten.

Antal modifierade revisionsberättelser 2013–2017					
	2013	2014	2015	2016	2017
Summa	7	15	13	15	13

1

Uppföljning av de budgetpolitiska målen

1 Uppföljning av de budgetpolitiska målen

I detta avsnitt redovisas uppföljningen av två av de tre budgetpolitiska målen för 2017, den offentliga sektorns finansiella sparande och utgiftstaket för staten. Därutöver finns ett budgetpolitiskt mål för kommunsektorn i form av ett balanskrav som inte följs upp i denna skrivelse, utan i 2018 års ekonomiska vårproposition.

1.1 Den offentliga sektorns finansiella sparande

År 2000 infördes, efter en infasningsperiod på tre år, ett mål för den offentliga sektorns finansiella sparande. År 2007 fastställde riksdagen efter en teknisk justering att målet skulle uppgå till i genomsnitt 1 procent av BNP över en konjunkturcykel i stället för 2 procent (bet. 2006/2007:FiU20).

Fr.o.m. 2019 ändras nivån på överskottsmålet till i genomsnitt en tredjedels procent av BNP över en konjunkturcykel. Uppföljningen av det finansiella sparandet förstärks och ramverket kompletteras med ett skuldankare enligt den överenskommelse som nåddes i samband med Överskottsmålskommitténs arbete.¹

Eftersom denna årsredovisning avser år 2017 redovisas dock uppföljningen av det finansiella sparandet mot 1-procentsmålet och enligt den nu gällande uppföljningsmetoden. Hur uppföljningen sker beskrivs närmare i regeringens skrivelse Ramverk för finanspolitiken (skr. 2010/11:79).

Definitioner av finansiellt sparande och målet för den offentliga sektorns finansiella sparande

Det finansiella sparandet för den offentliga sektorn är resultatet av samtliga transaktioner som påverkar den offentliga sektorns finansiella nettoförmögenhet. Finansiella transaktioner som köp och försäljning av aktier och andra finansiella tillgångar påverkar således inte det finansiella sparandet. Detsamma gäller värdeförändringar på tillgångar och skulder.

Att målet för den offentliga sektorns finansiella sparande är formulerat som ett genomsnitt över en konjunkturcykel i stället för ett årligt krav på 1 procent av BNP är motiverat av stabiliseringspolitiska skäl. Om målet om 1 procents sparande skulle gälla för varje enskilt år skulle finanspolitiken behöva stramas åt när konjunkturen försvagas för att säkerställa att det årliga målet nås. Finanspolitiken skulle då förstärka konjunkturförsvagningen i stället för att stabilisera den. Det finns således goda skäl för att formulera ett mål för den offentliga sektorns finansiella sparande som ett genomsnitt över en konjunkturcykel. Formuleringen gör det samtidigt svårare att löpande följa upp om målet uppnås. Eftersom sparandet kan tillåtas avvika från den målsatta nivån ett enskilt år är det viktigt att konjunkturläget beaktas när målet i

¹ Se En översyn av överskottsmålet (SOU 2016:67), 2017 års ekonomiska vårproposition (prop. 2016/17:100) och Budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1). Ändringarna i det finanspolitiska ramverket tillämpas fr.o.m. budgetarbetet för 2019.

efterhand utvärderas. Målet för det finansiella sparandet omfattar hela den offentliga sektorn, vilket inkluderar staten, ålderspensionssystemet och kommunsektorn. Affärsverken ingår enligt nationalräkenskapernas (NR) definition inte i den statliga sektorn utan räknas till företagssektorn.

Det finansiella sparandet 2017

Den offentliga sektorn redovisade 2017 ett överskott som översteg 50 miljarder kronor eller 1,1 procent av BNP. I förhållande till 2016 blev den offentliga sektorns finansiella sparande 2017 i stort sett oförändrat (se tabell 1.2). I prognosen i den av riksdagen beslutade budgeten beräknades i stället ett underskott på 11 miljarder kronor eller 0,3 procent av BNP, det finansiella sparandet blev således över 60 miljarder kronor högre än beräknat.

Ändringsbeslut i vår- resp. höständeringsbudgetarna medförde totalt en försvagning av det finansiella sparandet på ca 15 miljarder kronor (se tabell 1.1).

Tabell 1.1 Effekter av ändringsbudgetar på offentliga sektorns finansiella sparande 2017

Miljarder kronor

	Beslutad budget	Ändringsbudget ¹	Utfall	Skillnad mot beslutad budget
Inkomster	2 225		2 266	42
Utgifter	2 236	15	2 215	-21
Finansiellt sparande	-11	-15	52	63

Anm.: Effekten av inkomst- och utgiftsavvikelsena till följd av VÅB och HÅB kan skilja sig från motsvarande på budgeten till följd av dels konsolidering mellan stat och kommunsektor och dels annorlunda redovisning enligt NR.

¹ I enlighet med propositionen Vårändringsbudget för 2017 godkände riksdagen även en ändrad beräkning av inkomster på statens budget med 0,4 miljarder kronor, varav 0,3 miljarder kronor påverkar det finansiella sparandet.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Inkomsterna enligt NR underskattades i budgetpropositionen för 2017 med 42 miljarder kronor 2017. Merparten, 27 miljarder kronor, rör inkomsterna från skatter och avgifter som blev högre än i prognosen i budgetpropositionen för 2017. Det var huvudsakligen intäkter från skatt på kapitalvinster och konsumtion som blev högre än förväntat. Även inkomster från kapital och transfereringar blev högre än förväntat.

Utgifterna, huvudsakligen i staten, överskattades däremot sammantaget med ca 21 miljarder kronor.

Samtliga delsektorer redovisade ett starkare sparande än beräknat. Staten svarade för merparten av underskattningen. Differenser

avseende statens skatteintäkter uppgick till 34 miljarder kronor. Statens utgifter blev över 20 miljarder kronor lägre än förväntat. Inkomsterna från kapital och därmed sparandet underskattades i ålderspensionssystemet medan högre transfereringsinkomster än förväntat medförde att kommunsektorns överskott underskattades något i budgetpropositionen för 2017.

Tabell 1.2 Den offentliga sektorns finansiella sparande

Miljarder kronor

	2017 Beslutad budget	2017 Utfall	Utfall- Beslutad budget	2016 Utfall
Inkomster	2 225	2 266	42	2 182
Skatter och avgifter	1 986	2 014	27	1 933
Kapitalinkomster	57	63	6	66
Övriga inkomster	181	190	8	182
Utgifter	2 236	2 215	-21	2 129
Transfereringar ¹	791	788	-2	765
Konsumtion	1 215	1 198	-17	1 152
Räntor	25	24	-1	25
Varav utgifter för kapitalavkastning på pensionsskulden.	7	8	1	7
Investeringar	205	204	-1	188
Finansiellt sparande	-11	52	63	52
<i>procent av BNP</i>	<i>-0,3</i>	<i>1,1</i>	<i>1,4</i>	<i>1,2</i>
Stat	12	67	55	71
Ålderspensionssystem	-6	0	6	4
Kommunsektor	-18	-15	3	-23

¹ Inklusive ofördelade utgifter.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Principer för uppföljning av målet för den offentliga sektorns finansiella sparande

Det är viktigt att uppföljningen av målet för den offentliga sektorns finansiella sparande är transparent och att det finns tydliga principer för hur målet följs upp. Regeringen använder därför ett antal indikatorer för att följa upp måluppfyllelsen.

För att i efterhand avgöra om det finansiella sparandet i den offentliga sektorn varit i linje med målet för det finansiella sparandet använder regeringen som en indikator ett genomsnitt för det finansiella sparandet under de tio senaste åren, vilket för den aktuella perioden omfattar åren 2008–2017. Syftet med denna bakåtblickande redovisning är att bedöma om det funnits systematiska fel i finanspolitiken som minskar sannolikheten för att målet nås i framtiden.

Tabell 1.3 Finansiellt sparande i offentlig sektor samt indikatorer för avstämning mot målet för den offentliga sektorns finansiella sparande

Procent av BNP om inte annat anges

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Finansiellt sparande	1,9	-0,7	0,0	-0,2	-1,0	-1,4	-1,6	0,2	1,2	1,1
Varav staten	1,1	-0,7	-0,4	-0,4	-1,0	-1,1	-1,2	0,3	1,6	1,5
Varav ålderspensionssystemet	0,9	0,2	0,2	0,5	0,3	-0,1	0,1	0,2	0,1	0,0
Varav kommunala sektorn	-0,1	-0,2	0,2	-0,4	-0,2	-0,1	-0,4	-0,3	-0,5	-0,3
Bakåtblickande tioårsnitt										0,0
Strukturellt sparande¹	2,2	1,3	1,0	0,4	0,0	-0,7	-0,8	0,1	0,8	0,7
BNP-gap ²	0,6	-5,6	-1,6	-0,6	-2,2	-2,9	-2,4	-0,6	0,2	0,7

¹ Procent av potentiell BNP. Strukturellt sparande är justerat för BNP-gap, arbetslöshetsgap, skattebasernas sammansättning och för engångseffekter, se tabell 27 i 2018 års ekonomiska vårproposition. Engångseffekter för 2012, 2013 och 2015 rör återbetalningen av försäkringspremier från AFA Försäkring. Engångseffekter 2014–2016 beror på periodiseringar av Sveriges avgift till Europeiska unionen. År 2015 inkluderar även en engångsvis skattebetalning från en internationell koncern.

² Skillnaden mellan faktisk och potentiell BNP i procent av potentiell BNP.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

För att beakta vilken påverkan konjunktur-läget har på den offentliga sektorns sparande, använder regeringen även det strukturella sparandet som en indikator på hur målet uppfylls. Det strukturella sparandet syftar till att visa hur stort det finansiella sparandet i den offentliga sektorn skulle vara om inkomsterna och utgifterna inte påverkades av konjunktur-läget eller engångseffekter. Det strukturella sparandet är inte en del av den officiella statistiken och kan beräknas på flera olika sätt. Det gör att nivån på det strukturella sparandet kan skilja sig åt mellan olika bedömare och att det inte finns något allmänt accepterat utfall.

Avstämning av målet för den offentliga sektorns finansiella sparande t.o.m. 2017

Såväl det finansiella sparandet som det strukturella sparandet försämrades märkbart mellan 2008 och 2014 (se tabell 1.3). Minskningen av det finansiella sparandet under denna tidsperiod kan huvudsakligen hänföras till sparandet i staten, som minskade från 1,1 till -1,2 procent av BNP och sparandet i ålderspensionssystemet, som minskade från 0,9 till 0,1 procent av BNP, medan kommunsektorns sparande varierade kring noll procent av BNP under dessa år. Sedan 2014 har sparandet förstärkts betydligt. Det största bidraget kom från staten där sparandet mellan 2014 och 2017 förstärktes med 2,7 procent och uppgick 2017 till 1,5 procent av BNP.

Det genomsnittliga finansiella sparandet under perioden 2008–2017 (bakåtblickande tioårsnitt) uppgick till 0,0 procent av BNP, varav sparandet i ålderspensionssystemet uppgick till drygt 0,2 procent av BNP i genomsnitt. Sparan-

det i kommunsektorn uppgick till -0,2 procent av BNP och sparandet i staten uppvisade balans i genomsnitt över tidsperioden. Samtidigt var resursutnyttjandet lägre än normalt och BNP-gapet bedöms i genomsnitt ha uppgått till -1,4 procent av potentiell BNP under den aktuella tidsperioden. Resursutnyttjandet bedöms ha varit något högre än normalt 2017.

Det strukturella sparandet försvagades något mellan 2016 och 2017 men bedöms 2017 fortfarande vara i linje med överskottsmålet på 1 procent.

Samlad bedömning av uppföljningen av målet för det finansiella sparandet

Regeringens ansvarsfulla finanspolitik har åtgärdat avvikelsen från överskottsmålet som uppstod under förra mandatperioden och fr.o.m. 2016 bedöms sparandet vara i linje med överskottsmålet. Regeringen bedömer även att sparandet 2017 ligger i linje med överskottsmålet.

Det genomsnittliga finansiella sparandet var 0,0 procent av BNP 2008–2017. Den låga nivån förklaras delvis av den utdragna lågkonjunktursens effekter på de offentliga finanserna, men också av de ofinansierade åtgärder, framförallt skattesänkningar, som den förra regeringen genomförde.

1.2 Utgiftstaket för 2017

Tabell 1.4 Utgiftstaket
Miljarder kronor

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Utgiftstaket, ursprungligt fastställt nivå	949	971	989	1 018	1 050	1 074	1 093	1 103	1 123	1 167	1 210
Tekniska justeringar		-14		6	13	10	2	4	2	7	12
Reella justeringar ¹	-11								33	41	52
Utgiftstak, slutligt fastställt	938	957	989	1 024	1 063	1 084	1 095	1 107	1 158	1 215	1 274
Takbegränsade utgifter	910	943	965	986	989	1 022	1 067	1 096	1 135	1 184	1 229
Budgeteringsmarginal	28	14	24	38	74	62	28	11	23	31	45
Budgeteringsmarginal, procent av takbegränsade utgifter	3,1	1,4	2,5	3,9	7,5	6,0	2,6	1,0	2,0	2,6	3,6

¹Utgiftstakets nivå för 2007 sänktes med 11 miljarder kronor efter förslag i Budgetpropositionen för 2007 och utgiftstakets nivå för 2015, 2016 och 2017 höjdes med 33, 41 respektive 52 miljarder kronor efter förslag i 2015 års ekonomiska vårproposition. Dessa ändringar av nivån är inte tekniska justeringar utan finanspolitiskt motiverade ändringar. Finanspolitiskt motiverade ändringar av utgiftstakets nivå medför en reell förändring av utgiftstakets begränsande effekt på de takbegränsade utgifterna.

Anm.: För åren 1997–2006 se Årsredovisning för staten 2009.

Den statliga budgetprocessen kännetecknas av ett tydligt medelfristigt uppifrån och nedperspektiv. Utgiftstaket är den övergripande restriktionen som i termer av totala utgifter begränsar budgetprocessen från det att utgiftstaket fastställs till dess att budgetåret är slut. Därmed understryks behovet av prioriteringar mellan olika utgifter. Det medelfristiga perspektivet skapar dessutom förutsättningar för att undvika att tillfälligt höga inkomster (t.ex. på grund av en god konjunktur) används för att finansiera permanent högre utgifter. I och med detta begränsas också möjligheterna att bedriva en destabiliserande (procyklisk) finanspolitik på budgetens utgiftssida. Utgiftstaket infördes 1997 och fastställda utgiftstak har aldrig överskridits.

Utgiftstaket är ett viktigt budgetpolitiskt åtagande som främjar budgetdisciplinen och stärker trovärdigheten i den ekonomiska politiken. Utgiftstaket kan användas som ett verktyg för att uppnå överskottsmålet och långsiktigt hållbara offentliga finanser. Utgångspunkten är att de nivåer på utgiftstaket som riksdagen har beslutat om inte ska ändras till följd av andra orsaker än s.k. tekniska justeringar eller till följd av en ändrad inriktning på finanspolitiken efter att en ny regering tillträtt.

De takbegränsade utgifterna är summan av utgifterna under utgiftsområdena 1–25 och 27 samt utgifterna i ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget. De utgörs av faktiskt förbrukade anslagsmedel, vilket innebär att även myndigheternas utnyttjande av anslagssparande och anslagskredit ingår. De takbegränsade utgifterna omfattar därmed större delen av

utgifterna i staten och ålderspensionssystemet. Utrymmet mellan utgiftstaket och de faktiska beräknade takbegränsade utgifterna kallas budgeteringsmarginalen.

Utfallet för de takbegränsade utgifterna

Enligt utfallet för statens budget 2017 uppgick de takbegränsade utgifterna till 1 229,3 miljarder kronor. Därmed underskreds utgiftstaket med en marginal på 44,7 miljarder kronor (se tabell 1.5).

Tabell 1.5 Takbegränsade utgifter
Miljarder kronor

	SB 2017 ¹	Utfall 2017	Utfall-SB 2017	Utfall 2016
Utgifter exkl. statsskuldsräntor ²	947,7	930,2	-17,6	899,1
Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget	300,4	299,1	-1,3	285,4
Takbegränsade utgifter	1 248,1	1 229,3	-18,9	1 184,5
Budgeteringsmarginal	25,9	44,7	18,9	30,5
Utgiftstak	1 274	1 274		1 215

¹ Den av riksdagen i december 2016 fastställda budgeten för 2017, dvs. exkl. riksdagens beslut med anledning av förslag till ändringar i statens budget för 2017.

² Inklusive posten Minskning av anslagsbehållningar.

De takbegränsade utgifterna blev 18,9 miljarder kronor lägre än den av riksdagen antagna budgeten för 2017. Det är i första hand på statens budgets utgiftsområden (exkl. statsskuldsräntorna) som utgifterna blivit lägre. Utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan

av statens budget uppgick till 299,1 miljarder kronor, vilket är 1,3 miljarder kronor lägre än beräkningen i budgeten för 2017. I avsnitt 2 redovisas skillnader mellan utfall och budgeterade belopp för utgiftsområden och vissa anslag.

Tekniska och reella justeringar av utgiftstakets nivå

Utgiftstakets ursprungliga nivå för 2017 fastställdes av riksdagen i december 2014 till 1 210 miljarder kronor. Därefter har utgiftstakets nivå justerats av både tekniska och finanspolitiskt motiverade skäl.

Tabell 1.6 Tekniska justeringar samt finanspolitiskt motiverad ändring av utgiftstakets nivå 2017

Miljarder kronor

	2017
Ursprungligt fastställt nivå på utgiftstaket¹	1 210
<i>Finanspolitiskt motiverad ändring i propositionen Vårändringsbudget för 2015</i>	
Förändrad inriktning på finanspolitiken efter riksdagsval	52
Ny nivå i propositionen Vårändringsbudget för 2015	1 262
<i>Tekniska justeringar i budgetpropositionen för 2016</i>	
Reglering kommunalekonomisk utjämning: sänkt skatt för personer över 65	1,85
Finansiering av CSN med anslag istället för avgifter	0,69
Budgetering av vissa stöd på utgiftssidan istället för inkomstsidan	9,68
Ny nivå i budgetpropositionen för 2016	1 274
<i>Tekniska justeringar i budgetpropositionen för 2017</i>	
Utjämning LSS, ökad omslutning	0,18
Neutralisering kommunerna sänkt reseavdrag	-0,31
PRV från avgiftsfinansiering till anslagsfinansiering	0,31
Ny nivå i budgetpropositionen för 2017	1 274
<i>Tekniska justeringar i budgetpropositionen för 2018</i>	
Utjämning LSS, ökad omslutning	0,01
Ny nivå i budgetpropositionen för 2018	1 274
Slutligt utgiftstak	1 274

¹ Bet. 2014/15:FiU1, rskr. 2014/15:29

Tekniska justeringar syftar till att utgiftstaket ska utgöra en lika stram begränsning för de offentliga utgifterna efter justeringen som före de förändringar som föranleder justeringen. För att föranleda en teknisk justering av utgiftstaket ska den förändring som ger upphov till justeringen inte ha samma nettoeffekt på den konsoliderade offentliga sektorns utgifter eller

det offentliga finansiella sparandet, som på de takbegränsade utgifterna. Sedan utgiftstaket infördes 1997 har nivåerna på beslutade utgiftstak justerats tekniskt vid flera tillfällen. Tekniska justeringar görs i budgetpropositionen och det är praxis att de årsvisa justeringarna avrundas till hela miljarder kronor.

Sammantaget har nivån på utgiftstaket 2017 höjts med 12 miljarder kronor till följd av tekniska justeringar. Större delen hänför sig till omläggningen i budgetpropositionen för 2016 av budgetering och redovisning av ett antal stöd som anslag på utgiftssidan i stället för på inkomstsidan av statens budget. Bakgrunden var det nya regelverk för nationalräkenskaperna som infördes i september 2014, där fyra stöd omdefinierats från att utgöra en del av statens skatteinkomster till en del av statens utgifter. Det offentliga åtagandet påverkades dock inte och förändringen motiverade därför en teknisk justering av utgiftstakets nivå.

Utöver de tekniska justeringarna har utgiftstakets nivå 2017 även ändrats av finanspolitiskt motiverade skäl med anledning av den förändring av finanspolitikens inriktning som regeringen angav i budgetpropositionen för 2015 (prop. 2014/15:1). Finanspolitiskt motiverade ändringar av utgiftstakets nivå medför, till skillnad från tekniska justeringar, en reell förändring av utgiftstakets begränsande effekt på de takbegränsade utgifterna. Den finanspolitiskt motiverade höjningen av utgiftstakets nivå föreslogs i propositionen Vårändringsbudget för 2015 (prop. 2014/15:99) och uppgick till 52 miljarder kronor.

Budgeteringsmarginalens användning

Utgiftstaket är en restriktion för hur mycket de statliga utgifterna som högst får uppgå till. Utgiftstakets nivå bör dock inte betraktas som ett mål för den faktiska utgiftsnivån eftersom denna behöver anpassas till bl.a. den makroekonomiska utvecklingen.

I tabell 1.7 redovisas hur förändringen av budgeteringsmarginalen för 2017, från det att riksdagen fastställde nivån på utgiftstaket för 2017 i december 2014, fördelar sig på budgeteffekter av förslag till ny politik, reviderad pris- och löneomräkning, reviderade makroekonomiska förutsättningar, förändrat antal personer som tar emot ersättning från olika transfere-

ringssystem (volymförändringar), övriga faktorer samt den finanspolitiskt motiverade höjningen av utgiftstakets nivå som föreslogs i propositionen Vårändringsbudget för 2015. Uppdelningen av budgeteringsmarginalens samlade förändring enligt de olika kategorierna i tabell 1.7 är en bedömning som baseras på motsvarande redovisning för 2017 i de ekonomiska vårpropositioner och budgetpropositioner som regeringen lämnat till riksdagen sedan nivån på utgiftstaket för 2017 fastställdes.

Tabell 1.7 Förändring av budgeteringsmarginalen från fastställandet av utgiftstaket för 2017 till utfallet för 2017

Miljarder kronor

	2017
Budgeteringsmarginal när utgiftstakets nivå fastställdes¹	26,4
Reformer	-69,1
Reviderad pris- och löneomräkning	1,9
Övriga makroekonomiska förändringar	18,0
Volymförändringar	-6,5
Övrigt ²	21,9
Finanspolitiskt motiverad höjning av utgiftstaket	52,0
Total förändring av budgeteringsmarginalen	18,3
Budgeteringsmarginal i utfallet för 2017	44,7

¹ Bet. 2014/15:FiU1, rskr. 2014/15:29

² Inklusive förändring av anslagsbehållningar.

Anm.: Negativt förändringstal innebär ianspråktagande av budgeteringsmarginalen, dvs. högre utgifter.

När riksdagen fastställde utgiftstakets nivå för 2017 uppgick budgeteringsmarginalen till 26,4 miljarder kronor. I utfallet för 2017 uppgick budgeteringsmarginalen till 44,7 miljarder kronor. Det betyder att budgeteringsmarginalen har blivit 18,3 miljarder kronor större sedan utgiftstaket för 2017 fastställdes, vilket inkluderar den finanspolitiskt motiverade höjningen av utgiftstakets nivå.

Sammantaget har 69,1 miljarder kronor av budgeteringsmarginalen använts för de reformer som regeringen föreslagit och riksdagen beslutat om sedan utgiftstaket fastställdes. Beloppet avser reformer på budgetens utgiftssida och är en nettoeffekt, där beslut om finansiering genom minskade utgifter ingår.

I propositionen Vårändringsbudget för 2015 föreslog regeringen åtgärder inom bl.a. arbetsmarknadspolitik, samt inom utbildnings- och infrastrukturområdena (prop. 2014/15:99). I budgetpropositionen för 2016 föreslog regeringen åtgärder inom bl.a. utbildningsområdet, miljöområdet, bostads-

området och åtgärder inom området för mottagning och etablering (prop. 2015/16:1). I budgetpropositionen för 2017 föreslog regeringen åtgärder inom bl.a. rättsväsendet, biståndet, läkemedelsförmåner, utbildning, miljöområdet, kommunikationer och statsbidrag till kommuner (prop. 2016/17:1).

Reviderade bedömningar av de makroekonomiska förutsättningarna har medfört att budgeteringsmarginalen blivit 18,0 miljarder kronor större. Bland annat har utgifterna i ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten blivit lägre till följd av att inkomstindex och balansindex successivt har reviderats ner sedan bedömningen när utgiftstaket fastställdes. Vidare har utgifter inom arbetsmarknadsområdet blivit lägre, bl.a. på grund av att antalet subventionerade anställningar, t.ex. traineejobb och extratjänster, inte ökat i den omfattning som budgeterats. Även utgifter för ekonomisk trygghet för familjer och barn har blivit lägre 2017 av makroekonomiska orsaker, främst till följd av att prisbasbeloppet successivt reviderats ner sedan bedömningen när utgiftstaket fastställdes.

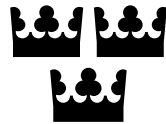
Reviderade bedömningar av antalet personer som tar emot ersättning från olika transfereringssystem (volymförändringar) har medfört att budgeteringsmarginalen blivit 6,5 miljarder kronor mindre. I första hand beror det på det stora antalet asylsökande under hösten 2015 som på ett betydande sätt förändrade förutsättningarna för utgiftsberäkningarna för de efterföljande åren, främst avseende utgiftsområde 8 Migration. När utgiftstaket för 2017 fastställdes baserades utgiftsberäkningarna på att ca 78 000 personer i genomsnitt skulle vara inskrivna i Migrationsverkets mottagningsystem 2017. Det slutliga utfallet för 2017 blev ca 95 000 personer, vilket motsvarar 23 procent fler än i den ursprungliga bedömningen. Sammantaget bedöms att utgifterna under utgiftsområde 8 Migration har blivit ca 13,9 miljarder kronor högre 2017 till följd av volymförändringar jämfört med bedömningen när utgiftstaket fastställdes. Samtidigt bedöms utgifterna ha blivit ca 2,0 miljarder kronor lägre till följd av volymförändringar under utgiftsområde 15 Studiestöd, bl.a. till följd av att en lägre andel av de studerande mottog studiemedel.

Utgiftsförändringar till följd av övriga faktorer kan föranledas av nya prognosmetoder,

justeringar till följd av ny information, korrigeringar av tidigare gjorda fel samt regeländringar utom regeringens direkta kontroll, t.ex. ändringar i EU:s regelverk. Sammantaget medför förändringar till följd av övriga faktorer att budgeteringsmarginalen blivit 21,9 miljarder kronor större. Utfallet för 2017 har på flera områden blivit lägre, till följd av övriga faktorer, än ursprungligt anvisade medel för 2017. Orsakerna till att medel inte utnyttjats som planerat beskrivs för respektive utgiftsområde i avsnitt 2. De utgiftsområden som uppvisar störst skillnad mellan anvisade medel och faktiskt utnyttjade medel, till följd av övriga faktorer, är utgiftsområdena 13, 16, 18, 20, 22 och 27.

2

Utfallet för statens budget

2 Utfallet för statens budget

I detta avsnitt redovisas utfallet för statens budget och övriga finansiella befogenheter som regeringen har fått från riksdagen.

Redovisningen av budgeten avser inkomster, utgifter och saldot i statens budget. Redovisningen av inkomster består både av skatteinkomster och skatteintäkter. Skillnaden mellan inkomster och intäkter är att inkomsterna avser den skatt som betalats in under året, intäkterna avser skatterna det år de avser. Redovisningen av utgifter görs dels i sammandrag, men även för varje utgiftsområde. Dessutom ingår redovisning av förändringen av anslagsbehållningar, Riksgäldskontorets nettoutlåning och kassamässig korrigering. I avsnittet redovisas även saldot i statens budget, vilket är detsamma som statens lånebehov uttryckt med omvänt tecken. Ett positivt saldo innebär att staten har möjlighet att amortera på statsskulden. Ett negativt saldo innebär att staten behöver låna.

Med statens budget menas den ursprungliga budgeten sammanställd av riksdagen i december 2016 (bet. 2016/17:FiU10). Med totalt anvisade medel menas däremot summan av både statens ursprungliga budget och de beslut om ändringar i budgeten som riksdagen har fattat under året. En mer utförlig redovisning finns i bilaga 1 Specifikation av inkomster i statens budget och bilaga 2 Specifikation av utgifter i statens budget.

2.1 Saldot i statens budget 2017

Saldot i statens budget blev 62 miljarder kronor 2017 (tabell 2.1) och statens lånebehov minskade därmed med motsvarande belopp. I budgeten beräknades saldot till 7 miljarder kronor. Saldot

blev därmed 54 miljarder kronor högre än beräknat. Inkomsterna blev knappt 22 miljarder kronor högre och utgifterna blev knappt 33 miljarder kronor lägre än vad som beräknades i statens budget.

Tabell 2.1 Utfallet för statens budget 2017

Miljoner kronor

	Statens budget	Ändring-budget ¹	Utfall 2017	Skillnad mot statens budget
Totala inkomster	979 734		1 001 394	21 660
Statens skatteinkomster	1 023 715		1 049 925	26 211
Övriga inkomster	-43 981		-48 531	-4 551
Totala utgifter m.m.	972 376	15 860	939 619	-32 757
Utgiftsområden exkl. statsskuld-räntor m.m.	954 701 ²	15 860	930 181	-24 521 ²
Statsskuld-räntor m.m.	16 468		10 569	-5 899
Förändring av anslagsbehållningar	-7 019			7 019
Riksgäldskontorets nettoutlåning	8 226		-2 945	-11 171
Kassamässig korrigering	0		1 814	1 814
Budgetsaldo	7 358		61 775	54 417

¹ I enlighet med propositionen Vårändringsbudget för 2017 godkände riksdagen även en ändrad beräkning av inkomster på statens budget med 0,4 miljarder kronor.

² Exklusive förändring av anslagsbehållningar.

Statens skatteinkomster blev 26 miljarder kronor högre än beräknat

Inkomsterna i statens budget beräknades uppgå till 980 miljarder kronor. Utfallet blev 1 001 miljarder kronor, vilket är 22 miljarder kronor

högre än beräknat. Skatteinkomsterna för staten blev 26 miljarder kronor högre och beror främst på högre intäkter från skatt på kapital och konsumtion. Övriga inkomster blev 5 miljarder kronor lägre än den av riksdagen beslutade budgeten för 2017.

I tabell 2.2 redovisas de utgiftsområden m.m. som har mer än 1 miljard kronor i skillnad mellan statens budget och utfallet.

Tabell 2.2 Utgifter som skiljer sig mer än en miljard kronor mot statens budget

Miljoner kronor

Utgiftsområde	Statens budget	Ändringsbudget	Utfall 2017	Skillnad mot statens budget
4 Rättsväsendet	42 467	1 408	44 064	1 598
7 Internationellt bistånd	34 990	1 785	36 707	1 717
8 Migration	32 580	6 841	40 034	7 453
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	68 496	1 948	67 411	-1 085
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	107 052	120	101 868	-5 184
13 Jämställdhet och nyanlända invandrarers etablering	32 635	70	23 931	-8 704
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	75 657	13	71 559	-4 098
15 Studiestöd	22 434		19 671	-2 763
16 Utbildning och universitetsforskning	72 381	676	71 098	-1 283
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	6 765	40	3 803	-2 962
22 Kommunikationer	55 115	43	53 296	-1 819
26 Statsskuldsräntor m.m.	16 468		10 569	-5 899
27 Avgiften till Europeiska unionen	29 586		24 224	-5 362
Riksgäldskontorets nettoutlåning	8 226		-2 945	-11 171
Kassamässig korrigerig	0		1 814	1 814
Övriga utgifter	367 524	2 917	372 514	4 990
Summa utgifter m.m. i statens budget	972 376	15 860	939 619	-32 757

Utgifterna blev 49 miljarder kronor lägre än budgeterat

Utgifterna i statens budget uppgick till 940 miljarder kronor. Det är 33 miljarder kronor (3,4 procent) lägre än vad som anvisades i den

ursprungliga budgeten och 49 miljarder kronor (4,9 procent) lägre än totalt anvisat. För 13 av de 27 utgiftsområdena blev utgifterna mer än 1 miljard kronor lägre än vad som anvisades i statens budget. För utgiftsområdena 4 Rättsväsendet, 7 Internationellt bistånd och 8 Migration blev utgifterna mer än 1 miljard kronor högre än vad som anvisades i statens budget.

Utfallet för statens budget 2017 jämfört med 2016

I tabell 2.3 redovisas utfallet för statens budget för 2017 och 2016. Utfallet för statens budget visar för 2017 ett överskott på 62 miljarder kronor, vilket är 24 miljarder kronor lägre än 2016.

Tabell 2.3 Utfallet för statens budget 2017 och 2016

Miljoner kronor

	Utfall 2017	Utfall 2016	Skillnad mot 2016
Totala inkomster	1 001 394	1 002 697	-1 303
Statens skatteinkomster	1 049 925	1 044 026	5 899
Övriga inkomster	-48 531	-41 330	-7 202
Totala utgifter m.m.	939 619	917 396	22 223
Utgiftsområden exkl. statsskuldsräntor m.m.	930 181	899 096	31 084
Statsskuldsräntor m.m.	10 569	1 743	8 826
Riksgäldskontorets nettoutlåning	-2 945	14 764	-17 710
Kassamässig korrigerig	1 814	1 792	22
Budgetsaldo	61 775	85 301	-23 525

Statens inkomster minskade 2017 med 1 miljard kronor jämfört med 2016. Skatteinkomsterna ökade med 6 miljarder kronor (0,6 procent) medan övriga inkomster minskade med drygt 7 miljarder kronor. De högre skatteinkomsterna beror på att statens skatteintäkter beräknas ha ökat med knappt 41 miljarder kronor (4,0 procent). Det beror främst på högre intäkter från arbetsgivaravgifter och mervärdeskatt. Periodiseringarna, dvs. den post som gör att skatterna blir inkomstmässiga, har däremot minskat med 35 miljarder kronor. Den stora förändringen av periodiseringarna förklaras främst av att hushåll och bolag inte placerat lika mycket kapital på skattekonto under 2017. Det

beror även på andra betalnings- och uppbördsförskjutningar mellan åren. Kapitalplaceringarna har ingen koppling till uppbörden av skatt men påverkar ändå tillfälligt statens inkomster och budgetsaldot.

Utgifterna ökade med 2,4 procent

Utgifterna i statens budget ökade med 22 miljarder kronor (2,4 procent) mellan 2016 och 2017.

De allmänna bidragen till kommunerna ökade med 12 miljarder kronor (13,1 procent). Det beror på att kommunerna och landstingen har kompenserats för ökade kostnader för bl.a. nyanlända, sjukvård, komvux, avgiftsfri tandvård och öppenvård för unga och gamla och utökad matematikundervisning i grundskolan.

För utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m. ökade utgifterna med 9 miljarder kronor (506,4 procent). Det beror på flera faktorer. Bland annat blev överkurserna vid emission 7 miljarder kronor lägre än 2016. Riksgäldskontorets nettoutlåning minskade med 18 miljarder kronor. Bland annat beroende på att Irland i förtid betalade tillbaka det lån som togs under 2012 som ett led i ett ekonomiskt reformprogram. Betalningen uppgick till 5 miljarder kronor.

Tabell 2.4 visar de utgiftsområden inklusive posterna Riksgäldskontorets nettoutlåning och kassamässig korrigerigering som hade störst förändringar av utfallet mellan 2016 och 2017.

Tabell 2.4 Utgiftsområden med störst förändring mellan 2016 och 2017

Miljoner kronor

Utgiftsområde	Utfall 2017	Utfall 2016	Skillnad mot 2016
4 Rättsväsendet	44 064	42 289	1 776
7 Internationellt bistånd	36 707	31 971	4 736
8 Migration	40 034	41 251	-1 218
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	67 411	63 371	4 040
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	101 868	105 614	-3 745
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	34 658	35 928	-1 270
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	88 660	86 106	2 554
13 Jämställdhet och nyanlända invandrades etablering	23 931	19 200	4 731
16 Utbildning och universitetsforskning	71 098	66 026	5 072
22 Kommunikationer	53 296	50 087	3 209
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	17 225	15 898	1 327
25 Allmänna bidrag till kommuner	105 566	93 350	12 216
26 Statsskuldräntor m.m.	10 569	1 743	8 826
27 Avgiften till Europeiska unionen	24 224	30 350	-6 125
Riksgäldskontorets nettoutlåning	-2 945	14 764	-17 710
Övriga utgifter	223 253	219 448	3 804
Summa utgifter m.m. i statens budget	939 619	917 396	22 223

2.2 Inkomster i statens budget 2017

I inkomsterna i statens budget ingår de kassamässiga skatteinkomsterna samt övriga inkomster. Skillnaden mellan skatteinkomster och skatteintäkter är att inkomsterna visar den skatt som betalas in respektive år medan intäkterna redovisar skatterna det år de avser dvs. det år den skattepliktiga händelsen äger rum. Statens skatteinkomster för 2017 är ett slutligt utfall medan skatteintäkterna till stor del är en prognos och blir definitiva först ett och ett halvt år efter budgetårets utgång. Detta gäller främst de årligt fastställda inkomstskatterna för individer och företag. En fullständig redovisning av utfallet på inkomstitlar i statens budget finns i bilaga 1.

2.2.1 Prognosförutsättningar

Utfallet för inkomsterna baseras för ett flertal skatter på löpande debiteringar av skatter som avser flera inkomstår. I analysen av hur inkomsterna har utvecklats jämfört med budgeten beaktas utvecklingen av makroekonomin och förändringar i regelverken. Statens budget för 2017 omfattade skattereformer som sammanlagt bedömdes höja skatteintäkterna med 1,4 miljarder kronor, medan propositionen Vårändringsbudget för 2017 innehöll reformer som bedömdes höja skatteintäkterna med knappt en halv miljard kronor.

Tabell 2.5 Skattereformer 2017 i statens budget för 2017 och i propositionen Vårändringsbudget för 2017

Miljarder kronor

Beslut som påverkade de totala skatteintäkterna

	SB17	VÅB17	Totalt
Skatt på arbete	-0,2	–	-0,2
Skatt på kapital	1,3	0,4	1,7
Skatt på konsumtion och insatsvaror	0,3	–	0,3
Övriga skatter	–	–	–
Summa skattebeslut	1,4	0,4	1,8

De ökade skatteintäkter som uppstår genom de regelförändringar som riksdagen beslutat om för 2017 påverkar huvudsakligen skatt på kapital. Den största regelförändringen som påverkar inkomster från skatt på kapital 2017 är avdragsförbud för ränta på vissa efterställda lån. Skatt på konsumtion påverkades av flest antal regelförändringar, men effekterna tog i stor utsträckning ut varandra. En regeländring för skatt på konsumtion var införandet av kemikalieskatten.

Makroekonomiska förutsättningar

Utvecklingen av skatteintäkterna följer i hög grad den underliggande ekonomiska utvecklingen. I tabell 2.6 redovisas några av de makroekonomiska förutsättningar som påverkar skatteintäkterna. De ekonomiska antaganden som redovisas är desamma som i 2018 års ekonomiska Vårproposition. I tabellen jämförs dessa med de makroantaganden som låg till grund för statens budget för 2017.

En viktig variabel för prognosen på skatt på arbete är utvecklingen av lönesumman i

ekonomin som 2017 blev 0,1 procentenheter högre än prognosen i budgetpropositionen för 2017.

Konsumentprisindex, KPI, påverkar normalt skatteintäkterna då skiktgränserna för statlig inkomstskatt styrs av KPI. Om lönerna ökar med mer än KPI-utvecklingen plus 2 procentenheter hamnar en större andel av inkomsterna över skiktgränsen vilket leder till högre skatteintäkter. År 2017 gjordes en begränsad uppräknings av den nedre skiktgränsen till följd av beslut om att frångå den automatiska uppräknings för 2017. Det medförde sålunda att en större andel av inkomsterna hamnade över den nedre skiktgränsen jämfört med om skiktgränsen hade justerats med den automatiska uppräknings. KPI används även till att omräkna skattesatserna för skatt på energi. Under perioden juni 2016 till juni 2017 var KPI-utvecklingen starkare än vad som förväntades i statens budget för 2017, 1,7 procent istället för 1,4 procent.

BNP mäter den samlade efterfrågetillväxten i ekonomin. Utfallet för den nominella BNP-tillväxten 2017 blev 0,3 procentenheter starkare än vad som förväntades i statens budget för 2017. En bidragande förklaring är en stark utveckling av bostadsinvesteringarna, som i sin tur påverkar intäkterna från mervärdeskatt.

Tabell 2.6 Antaganden i 2018 års ekonomiska vårproposition jämfört med budgetpropositionen för 2017

Procentuell utveckling om inget annat anges

	2017	2016
BNP, marknadspris ¹	4,5	4,9
Diff. BP17	0,3	-0,1
Arbetade timmar ²	2,0	2,7
Diff. BP17	0,5	0,5
Timlön ³	2,7	2,2
Diff. BP17	-0,4	-0,5
Utbetald lönesumma, skatteunderlag	4,7	4,7
Diff. BP17	0,1	-0,3
Arbetslöshet ⁴	6,7	6,9
Diff. BP17	0,4	0,2
Arbetsmarknadspolitiska program ⁵	3,5	3,5
Diff. BP17	-0,4	-0,2
Hushållens konsumtionsutgifter ¹	4,1	3,2
Diff. BP17	-0,3	-1,1
Kommunal medelskattesats ⁶	32,11	32,10
Diff. BP17	0,0	0,0
Statslåneränta ⁶	0,5	0,3
Diff. BP17	-0,7	0,0
KPI juni-juni	1,7	1,0
Diff. BP17	0,3	0,0
Inkomstbasbelopp ⁷	61,5	59,3
Diff. BP17	-0,2	0,0
Prisbasbelopp ⁷	44,8	44,3
Diff. BP17	0,0	0,0
Inkomstindex	168,2	162,1
Diff. BP17	-0,4	0,0
Skiktgräns ⁸	438,9	430,2
Diff. BP17	0,0	0,0
Övre skiktgräns ⁸	638,5	625,8
Diff. BP17	0,0	0,0

1 Löpande priser, procentuell förändring.

2 Kalenderkorrigerat, anställda.

3 Enligt Nationalräkenskapernas (NR) definition.

4 Arbetslöshet 15–74 år.

5 Procent av arbetskraften.

6 Medelvärde under året, procent.

7 Tusental kronor.

8 Avser skiktgräns för statlig inkomstskatt. Tusental kronor.

Källor: Statistiska centralbyrån, Skatteverket och egna beräkningar.

Bedömningar om utfallet för 2017

För ett antal inkomstitlar under inkomsttypen 1000, Statens skatteinkomster, är de redovisade beloppen bedömningar, eftersom utfallen inte är kända vid tidpunkten för publiceringen av denna

skrivelse. Däremot är det totala beloppet för inkomsttypen 1000, Statens skatteinkomster, ett fastställt utfall för 2017 eftersom det avser de belopp som har betalats in till staten.

I tabellen nedan redovisas berörda inkomstitelgrupper och tidpunkt för fastställt utfall. Om inte annat anges, avses alla inkomstitlar i inkomstitelgruppen.

Tabell 2.7 Tidpunkt för fastställt utfall för de inkomstitlar som ännu saknar utfall för 2017

1100	Direkta skatter på arbete	
1110	Inkomstskatter	dec 18
1120	Allmän pensionsavgift	dec 18
1140	Skattereduktioner	dec 18
1200	Indirekta skatter på arbete	
1210	Arbetsgivaravgifter, 1218	aug 18
1240	Egenavgifter	dec 18
1270	Särskild löneskatt, 1274	dec 18
1280	Nedsättningar, 1283–1284	dec 18
1300	Skatt på kapital	
1310	Skatt på kapital, hushåll	dec 18
1320	Skatt på företagsvinster	dec 18
1340	Avkastningsskatt, 1341–1342	dec 18
1350	Fastighetsskatt	dec 18
1400	Skatt på konsumtion och insatsvaror	
1410	Mervärdesskatt, 1411	sep 18
1600	Restförda och övriga skatter	
1620	Övriga skatter, hushåll	maj 19
1630	Övriga skatter, företag	maj 19
1800	Avgående poster, skatter till andra sektorer	
1810	Skatter till andra sektorer	dec 18
1900	Periodiseringar	
1910	Uppbördsförskjutningar	maj 19
1920	Betalningsförskjutningar	dec 18

Anm.: Tabellen innehåller bara titlar som ännu saknar utfall. Övriga titlar har utfall för 2017.

För huvuddelen av ovanstående inkomstitlar fastställs utfallet i samband med den slutgiltiga beskattningen för 2017, vilken blir känd i december 2018.

För arbetsgivaravgifter (inkomstitel 1218) fastställs utfallet i augusti 2018 när skattedeklarationerna för juli blir kända. För mervärdesskatt (inkomstitel 1411) fastställs utfallet i september 2018.

För inkomsthuvudgruppen 1600, Restförda och övriga skatter, fastställs utfallet inte förrän i maj 2019, beroende på omprövningar för hushåll

(inkomsttitel 1621) och företag (inkomsttitel 1631). Detta innebär även att uppboräds-förskjutningarna (inkomsttitel 1911) fastställs lika sent. Beloppen på inkomstitlarna 1621, 1631 och 1911 är således fortfarande bedömningar även för 2016 vid tidpunkten för publiceringen av denna skrivelse.

Skillnad mellan beräknat utfall i årsredovisning för staten och slutligt utfall för skatteintäkterna

I tabell 2.8 redovisas skillnaden mellan beräknat utfall i årsredovisningen för staten och slutgiltigt utfall för åren 2011–2015. Skillnaden mellan budget och utfall har varierat mellan -0,3 och 1,6 procent av utfallet för statens skatteintäkter. Likt tidigare år förklaras skillnaden av avvikelser på skatt på kapital, som är den mest volatila och svårbedömda av alla skatter.

Tabell 2.8 Totala skatteintäkter, skillnad mellan beräknat utfall i årsredovisningen för staten och slutligt utfall 2011–2015

Miljarder kronor om annat ej anges

	2011	2012	2013	2014	2015
Skatt på arbete	-3,6	1,7	-5,6	-5,2	-1,7
Skatt på kapital	-3,5	-2,8	3,8	8,4	18,3
Skatt på konsumtion och insatsvaror	-1,3	-2,5	-2,4	1,3	-0,7
Restförda och övriga skatter	-1,2	-1,2	0,1	-1,8	-1,0
Totala skatteintäkter	-9,5	-5,1	-4,1	2,8	14,8
Avgår: EU-skatter	0,0	0,0	0,0	2,5	0,0
Offentliga sektorns skatteintäkter	-9,4	-5,1	-4,1	0,3	14,8
Avgår: Kommunal inkomstskatt	-3,0	0,9	-1,6	2,5	-0,6
Avgår: Avgifter till ålderspensionssystemet	-0,2	0,6	0,2	0,1	0,3
Statens skatteintäkter	-6,2	-6,6	-2,6	-2,3	15,2
Procent av slutgiltigt utfall	-0,8	-0,9	-0,3	-0,3	1,6

2.2.2 Totala skatteintäkter

De totala skatteintäkterna 2017 beräknas uppgå till drygt 2 022 miljarder kronor. Detta är knappt 29 miljarder kronor högre än i statens budget för 2017. Statens skatteintäkter, dvs. de totala skatteintäkterna exklusive EU-skatter, kommunalskatt och avgifter till ålderspensionssystemet, beräknas uppgå till drygt 1 054 miljarder kronor. Statens förväntade skatteintäkter är därmed 36 miljarder kronor högre än i beslutad budget för 2017. Förväntade intäkter 2017 för kapital och konsumtion inklusive insatsvaror är högre i förhållande till statens budget. Den beloppsmässigt största positiva avvikelsen, jämfört med beräkningen i statens budget, återfinns inom skatteintäkter på kapital. Intäkter för skatt på arbete 2017 är lägre i förhållande till statens budget. I avsnitten som följer förklaras avvikelserna mer utförligt.

I tabell 2.9 redovisas såväl skatteintäkter som inkomster samt avvikelser mot beslutad budget.

För de skatteintäkter som ännu inte är slutgiltiga utfall (se föregående avsnitt) redovisas prognoser för 2017, dvs. en stor del av skatteintäkterna 2017 är fortfarande prognoser.

Skatteintäkter är periodiserade skatter och skatteintäkternas utveckling har en direkt koppling till den ekonomiska utvecklingen och de skatteregler som gäller för det aktuella året. Redovisningen är uppdelad på inkomsthuvudgrupperna skatt på arbete, skatt på kapital, skatt på konsumtion och insatsvaror, samt restförda och övriga skatter. Summan av dessa skatter utgör de totala skatteintäkterna.

Från de totala skatteintäkterna görs avdrag för de skatteintäkter som bidrar till att finansiera avgiften till EU. Det kvarstående beloppet är den offentliga sektorns skatteintäkter, som i sin tur särredovisas på kommunsektorn, ålderspensionssystemet och staten.

Tabell 2.9 Totala skatteintäkter och inkomster på statens budget, jämfört med statens budget för 2017 och 2016

Miljarder kronor

Inkomstår	Beräknat utfall 2017	Utfall ¹ 2016	Skillnad mot statens budget	
			2017	2016
Skatt på arbete	1 194,4	1 137,4	-9,5	3,7
Direkta skatter	635,6	607,1	-9,1	0,6
Kommunal skatt	700,4	669,6	-5,8	1,2
Statlig skatt	58,6	55,6	-2,5	-1,8
Jobbskatteavdrag	-109,1	-105,1	-0,5	-1,4
Husavdrag	-14,0	-12,7	-0,3	2,6
Övrigt	-0,3	-0,3	0,0	0,0
Indirekta skatter	558,8	530,3	-0,4	3,1
Arbetsgivaravgifter	541,1	515,7	-0,8	3,3
Egenavgifter	12,5	11,8	-0,7	-1,8
Särskild löneskatt	45,4	43,6	0,8	0,2
Nedsättningar	-3,8	-5,7	0,0	2,0
Skatt på tjänstegruppliv	0,5	0,5	0,0	-0,2
Avgifter till premiepensionssystemet	-36,9	-35,6	0,3	-0,4
Skatt på kapital	254,3	246,0	25,6	45,7
Skatt på kapital, hushåll	75,1	74,6	14,2	27,9
Skatt på företagsvinster	123,5	115,2	9,7	13,9
Avkastningsskatt	4,4	4,6	0,6	-0,4
Fastighetsskatt	32,8	33,4	0,5	0,7
Stämpelskatt	12,1	12,3	-0,6	2,8
Kupongskatt m.m.	6,4	5,7	1,3	0,8
Skatt på konsumtion och insatsvaror	561,1	539,0	12,0	22,2
Mervärdesskatt	427,4	406,5	13,7	21,3
Skatt på tobak och alkohol	26,3	25,8	0,1	0,7
Energiskatt	46,6	44,6	-0,3	-0,4
Koldioxidskatt	23,5	24,1	-0,1	1,3
Övriga skatter på energi och miljö	4,1	5,2	-0,4	-0,3
Skatt på vägtrafik	19,9	19,7	-0,7	-0,4
Skatt på import	6,3	6,1	-0,3	-0,4
Övriga skatter	7,0	7,0	0,0	0,4
Restförda och övriga skatter	12,2	16,4	0,9	10,7
Restförda skatter	-5,8	-4,7	-1,5	1,2
Övriga skatter	18,0	21,1	2,4	9,5
Totala skatteintäkter	2 022,0	1 938,8	29,0	82,2
Avgår, EU-skatter	-6,3	-6,1	0,3	0,4
Offentliga sektorns skatteintäkter	2 015,8	1 932,8	29,3	82,6
Avgår, kommunala inkomstskatter	-716,9	-685,7	6,0	-1,1
Avgår, avgifter till ålderspensionssystemet	-244,9	-233,9	0,2	-1,0
Statens skatteintäkter	1 053,9	1 013,1	35,5	80,5
Periodiseringar	-4,0	30,9	-9,3	11,0
Statens skatteinkomster	1 049,9	1 044,0	26,2	91,4
Övriga inkomster	-48,5	-41,3	-4,6	-13,0
Inkomster på statens budget	1 001,4	1 002,7	21,7	78,4

¹Fullständigt utfall i maj 2018.

Skatt på arbete

Skatt på arbete utgör ca 60 procent av de totala skatteintäkterna och kan delas in i direkta och indirekta skatter. Löner och andra ersättningar för arbete är underlag för både direkta och indirekta skatter, medan transfereringsinkomster, såsom sjuk- och föräldrapenning, arbetslöshetsersättning och pensioner, endast är underlag för direkt beskattning. Direkta skatter på arbete består till största delen av kommunal och statlig inkomstskatt. Under de direkta skatterna på arbete redovisas också skatte-reduktionerna.

Gemensamt för merparten av de skatter som ingår i skatt på arbete är att de följer utvecklingen av utbetalda löner och transfereringar.

Posterna under direkta skatter fastställs 2018 och uppgifterna för 2017 är därmed bedömt utfall, grundat på en prognos.

År 2017 beräknas skatt på arbete ha uppgått till drygt 1 194 miljarder kronor. Jämfört med statens budget för 2017 har intäkterna reviderats ner med drygt 9 miljarder kronor. Det är främst de direkta skatterna som har reviderats ner, medan de indirekta skatterna ligger i linje med det som fastställdes i budgeten 2017.

Direkta skatter

De direkta skatterna på arbete består av inkomstskatter till staten och kommuner, allmän pensionsavgift samt skattereduktioner. År 2016 blev utfallet för de direkta skatterna 607 miljarder kronor. År 2017 beräknas de direkta skatterna uppgå till knappt 636 miljarder kronor.

Jämfört med statens budget för 2017 har de direkta skatterna 2017 reviderats ner med drygt 9 miljarder kronor, vilket främst beror på lägre kommunala skatteintäkter till följd av lägre transfereringsinkomster.

Kommunal inkomstskatt

År 2017 beräknas intäkterna från den kommunala inkomstskatten uppgå till 700 miljarder kronor. Jämfört med statens budget har intäkterna för 2017 reviderats ner med 6 miljarder kronor. Förklaringen är främst lägre transfereringsinkomster, främst från

sjukpenning och pensioner, än vad som antogs i statens budget.

Statlig inkomstskatt

Intäkterna från statlig inkomstskatt beräknas ha uppgått till 59 miljarder kronor 2017. I jämförelse med statens budget för 2017 har den statliga inkomstskatten reviderats ner drygt 2 miljarder kronor, delvis till följd av högre KPI. Skiktgränserna för 2017 är fastställda och har inte ändrats efter beslutad budget för 2017.

Allmän pensionsavgift

Den allmänna pensionsavgiften tas ut på förvärvsinkomster. Underlaget för avgiften utgörs av pensionsgrundande ersättningar och intäkterna följer därför utvecklingen av skatteunderlaget för direkta skatter. Utfallet för 2017 beräknas bli knappt 119 miljarder kronor, vilket är i nivå med vad som beräknades i statens budget för 2017.

Skattereduktioner

Jobbskatteavdraget och allmän pensionsavgift utgör över 90 procent av skattereduktionerna, medan husavdragen står för 6 procent. År 2017 beräknas den totala skattereduktionen uppgå till knappt 242 miljarder kronor, vilket är på samma nivå som i statens budget.

Indirekta skatter

De indirekta skatterna på arbete utgjorde 47 procent av skatt på arbete och beräknas 2017 ha uppgått till 559 miljarder kronor. Till skillnad från de direkta skatterna, där merparten av intäkterna överförs till kommunerna, tillfaller de indirekta skatterna huvudsakligen staten och ålderspensionssystemet. Av de indirekta skatterna utgörs huvuddelen av arbetsgivaravgifter.

Arbetsgivaravgifter

Arbetsgivaravgifterna uppgick 2017 till drygt 541 miljarder kronor. Jämfört med statens budget har intäkterna reviderats ner med knappt 1 miljard kronor. Intäkterna från dessa avgifter påverkas framför allt av utvecklingen på arbetsmarknaden.

Särskild löneskatt

År 2017 beräknas den särskilda löneskatten bli drygt 45 miljarder kronor. Jämfört med statens

budget har intäkterna reviderats upp med knappt 1 miljard kronor. Upprevideringen beror huvudsakligen på att företagens kostnader för pensionsförmåner till de anställda har ökat.

Nedsättningar

År 2017 beräknas nedsättningarna uppgå till knappt 4 miljarder kronor, vilket är på samma nivå som i statens budget för 2017. Beslut om att slopa nedsättningen av socialavgifter för unga i två steg, augusti 2015 samt juni 2016, i enlighet med vad regeringen föreslog i propositionen Vårändringsbudget för 2015, innebär att nedsättningarna beräknas bli lägre 2017 jämfört med 2016.

Skatt på kapital

Skatt på kapital omfattar bl.a. skatt på företagsvinster, skatt på hushållens kapitalinkomster samt kommunal fastighetsavgift och statlig fastighetskatt. År 2017 beräknas skatt på kapital utgöra knappt 13 procent av de totala skatteintäkterna. Skatt på företagsvinster utgör knappt hälften av skatt på kapital.

Skatt på hushållens kapitalinkomster och skatt på företagsvinster är de skatter som uppvisar störst variationer över åren. Det är också för dessa skatter som prognososäkerheten är störst.

De flesta skatter inom skatt på kapital fastställs i den årliga beskattningen i december året efter inkomståret. Undantagen är kupongskatten och stämpelskatten, som fastställs månadsvis. Detta innebär att intäkterna från skatt på kapital för 2017 till stor del fortfarande är en prognos.

Skatt på hushållens kapital

Underlaget för hushållens skatt på kapital är nettot av kapitalinkomster och kapitalutgifter. Den största delen av kapitalinkomsten kommer från realiserade kapitalvinster. Resterande delar kommer från utdelningsinkomster, ränteinkomster, schablonintäkter samt avdrag för ränteutgifter. Kapitalvinsterna har varierat kraftigt mellan åren, vilket leder till att även hushållens kapitalinkomster varierar. Kapitalvinsternas storlek beror på marknadsvärdet av olika tillgångar samt när de ackumulerade vinsterna realiserar.

Hushållens skatt på kapital beräknas uppgå till 75 miljarder kronor 2017. Det är 14 miljarder kronor högre än i beslutad budget. Revideringen

beror framför allt på att hushållens kapitalvinster bedöms bli betydligt högre än tidigare beräkning. Det förklaras i sin tur av en fortsatt gynnsam utveckling på bostads- och aktiemarknaden. Även hushållens utdelningsinkomster väntas bli betydligt högre än tidigare bedömning, vilket baseras på kontrolluppgifter för 2017.

Skatt på företagsvinster

Aktiebolag, ekonomiska föreningar, stiftelser, föreningsbanker, sparbanker m.fl. betalar inkomstskatt på sin beskattningsbara inkomst. Beskattningen utgår från bolagens bokföringsmässiga resultat, men vissa skattemässiga justeringar görs för att få fram den beskattningsbara inkomsten.

Skatt på företagsvinster bedöms uppgå till 123 miljarder kronor 2017 och detta är drygt 10 miljarder kronor högre än i statens budget för 2017. Den slutgiltiga beskattningen för 2016 visade på högre företagsskatteintäkter än förväntat. Detta föranledde ett nivåskifte uppåt för de framtida förväntade intäkterna från företagsbeskattningen och det är den främsta förklaringen för skillnaden mot prognosen i statens budget för 2017.

Avkastningsskatt

Avkastningsskatt tas ut på sparande i pensions- och kapitalförsäkringar. Förutom utvecklingen av värdet på tillgångarna i pensions- eller kapitalförsäkringen beror avkastningsskatten på utvecklingen av statslåneräntan året före beskattningsåret. 2017 var skattesatsen 15 procent på pensionsförsäkringar och 30 procent på kapitalförsäkringar.

Intäkten från avkastningsskatten väntas bli 4 miljarder kronor 2017, en marginell minskning från året innan. Minskningen beror på något lägre statslåneränta 2016 i förhållande till 2015. Jämfört med prognosen i statens budget 2017 har det beräknade utfallet reviderats upp marginellt, givet dels starkare utfall 2016 men även något starkare utveckling av livbolagens tillgångar än tidigare prognostiserat.

Kommunal fastighetsavgift och statlig fastighetskatt

År 2008 avskaffades den statliga fastighetskatten på bostäder och ersattes av en kommunal fastighetsavgift. Avgifter för småhus uppgick 2017 till 7 687 kronor, dock högst 0,75 procent av taxeringsvärdet, medan avgiften för bostads-

andelen i hyreshus uppgick till 1 315 kronor per lägenhet, dock högst 0,3 procent av taxeringsvärdet. Avgiften indexerar genom att knytas till inkomstbasbeloppet.

Intäkterna från den kommunala fastighetsavgiften och statliga fastighetsskatten beräknas uppgå till 33 miljarder kronor 2017, vilket är i nivå med både året innan och i statens budget för 2017.

Stämpelskatt

Stämpelskatt tas ut vid köp av fast egendom och tomträtter och vid beviljande av inteckningar. Utfallet för intäkterna från stämpelskatt för 2017 blev 12 miljarder kronor, vilket är i nivå med året innan men drygt 1 miljard kronor lägre än i statens budget för 2017.

Kupongskatt

Kupongskatt utgår på utdelning på aktier i svenska aktiebolag och svenska aktiefonder. Skatten betalas av personer som är bosatta utomlands och som fått utdelning från svenska aktiebolag. Kupongskatten uppgick till 6 miljarder kronor 2017, vilket är 1 miljard kronor högre än beräknat i statens budget för 2017.

Skatt på konsumtion och insatsvaror

Mervärdesskatt, punktskatter och skatt på import bildar tillsammans skatt på konsumtion och insatsvaror. År 2017 beräknas intäkterna från skatt på konsumtion och insatsvaror uppgå till 561 miljarder kronor, vilket är 12 miljarder kronor högre än i statens budget för 2017.

Mervärdesskatt

Intäkterna från mervärdesskatten påverkas vanligtvis främst av hushållens konsumtion. Eftersom olika varu- och tjänstegrupper beskattas med olika mervärdesskattesatser beror intäkterna både på storleken på den totala konsumtionen och på sammansättningen i konsumtionen. Mervärdesskatt tas ut på varor och tjänsters marknadspris, vilket medför att intäkterna också är starkt kopplade till prisökningen i ekonomin. Utöver hushållens konsumtion består skattebasen för mervärdesskatt även av investeringar och förbrukning i privat och offentlig sektor, i verksamheter där ingående mervärdesskatt inte är avdragsgill.

Intäkterna från mervärdesskatt beräknas ha uppgått till 427 miljarder kronor 2017, vilket är 14 miljarder kronor högre än i statens budget för 2017. Att intäkterna från mervärdesskatt blev så mycket högre, trots att hushållens konsumtion inte utvecklades lika starkt som beräknat, beror på att investeringarna ökade starkt. Särskilt bostadsinvesteringarna ökade betydligt kraftigare än beräknat i statens budget för 2017 och de görs till stor del av hushåll som inte kan dra av ingående mervärdesskatt.

Punktskatter

Avsikten med flertalet punktskatter är att de ska kompensera för de negativa externa effekter för samhället som uppstår i samband med förbrukningen av vissa varor. Detta gäller t.ex. konsumtion av bensin, diesel, alkohol och tobak som ger negativa effekter på miljö och hälsa. Punktbeskattning används för att påverka konsumtionen i en för samhället önskvärd riktning, även om de också har en klar offentlig-finansiell betydelse. Punktskatterna är i allmänhet fixerade till ett visst belopp per enhet av varan eller proportionell mot det innehåll i varan som är skadligt.

Intäkterna från punktskatterna uppgick sammantaget till 134 miljarder kronor 2017, vilket är 2 miljarder kronor lägre än beräknat i statens budget. Avvikelsen från statens budget är förhållandevis jämnt fördelad mellan de olika punktskatterna, där utfallet för intäkterna från de flesta punktskatter kom in lite lägre än beräknat.

Restförda och övriga skatter

Restförda skatter är nettot av restförda och av Kronofogdemyndigheten indrivna skatter. Bland övriga skatter redovisas anstånd och omprövningar av Skatteverkets tidigare fattade beskattningsbeslut samt vissa avgiftsinkomster till fonder som exempelvis Insättningsgaranti- och stabilitetsfondsavgifter, avgifter till Kärnavfallsfonden m.fl.

Restförda och övriga skatter uppgick till 12 miljarder kronor 2017, vilket var 1 miljard kronor högre än beräknat i statens budget för 2017. Det beror främst på högre intäkter för omprövningar från hushåll.

Periodiseringar

Periodiseringarna består av uppbörds- och betalningsförskjutningar.

Uppbördsförskjutningar visar skillnaden mellan inkomsterna i den löpande redovisningen och den periodiserade intäkten. Betalningsförskjutningar består av skillnaden mellan intäkter och utbetalningar till andra sektorer. Betalningsförskjutningar till den privata sektorn (hushåll och företag) utgörs av skillnaden mellan in- och utbetalningar på samtliga skattekonton och debiterade skatter.

Periodiseringarna väntas 2017 ha uppgått till -4 miljarder kronor, vilket är drygt 9 miljarder kronor lägre än väntat. Det beror främst på uppbördsförskjutningar hänförliga till fysiska och juridiska personer samt betalningsförskjutningar i förhållande till den kommunala sektorn.

Uppskjuten beskattning

Skattelagstiftningen ger skattebetalarna möjligheter att i vissa fall skjuta upp beskattningen av olika typer av inkomster. Fysiska personer har t.ex. möjligheter att skjuta upp beskattningen av en kapitalvinst som uppkommer vid avyttring av en privatbostad. De stora beloppen för uppskjuten beskattning för fysiska personer avser emellertid pensionerna, eftersom de beskattas när pensionen faller ut och inte när pensionsrätterna tjänas in. Det gäller både det egna privata pensionssparandet, och framför allt avtalspensionerna.

Även företag har möjligheter att skjuta upp beskattningen av inkomster. De kan t.ex. sätta av delar av sin vinst i periodiseringsfonder. Dessutom kan företag göra skattemässiga avskrivningar som är större än den beräknade ekonomiska värdeminskningen (överavskrivningar).

De fordringar som är kopplade till olika former av uppskjuten beskattning skulle egentligen påverka redovisningen av den offentliga sektorns nettoförmögenhet. Anledningen till att detta inte görs är att det inte finns någon samlad redovisning av den uppskjutna beskattningen. Det gäller framför allt avtalspensionerna. Ytterligare ett skäl att inte redovisa skattefordringar är att det är mycket svårt att beräkna den fordran som den offentliga

sektorn har. Även om det för ett visst år t.ex. finns uppgift om företagens avsatta medel till periodiseringsfonder vet man inte i vilken utsträckning dessa återföringar kommer att påverka skatte-intäkterna. Om återföringen sker under år som företagen har förluster bidrar inte återföringen till ytterligare skatteintäkter. Man måste dessutom nuvärdesberäkna skattefordran vilket gör skattningen än mer osäker.

2.2.3 Övriga inkomster

Övriga inkomster omfattar inkomsttyperna Inkomster av statens verksamhet, Inkomster av försåld egendom, Återbetalning av lån, Kalkylmässiga inkomster och Bidrag m.m. från EU. Dessutom ingår inkomsttyperna Avräkningar i anslutning till skattesystemet och Utgifter som redovisas som krediteringar på skattekonto.

Det totala utfallet för övriga inkomster 2017 uppgick till -48 531 miljoner kronor och var därmed 4 551 miljoner kronor lägre än vad som beräknades i den ursprungliga budgeten. Övriga inkomster blev 7 202 miljoner kronor lägre jämfört med föregående år.

Tabell 2.10 Övriga inkomster, sammanfattning

Miljoner kronor				
	SB 2017	Utfall 2017	Utfall-SB 2017	Utfall 2016
Inkomster av statens verksamhet	27 764	27 380	-383	31 256
Inkomster av försåld egendom	5 000	8	-4 992	231
Återbetalning av lån	691	764	73	784
Kalkylmässiga inkomster	11 294	11 427	133	10 775
Bidrag m.m. från EU	11 272	10 476	-796	10 980
Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet	-100 002	-98 587	1 415	-95 355
Övriga inkomster	-43 981	-48 531	-4 551	-41 330

Inkomster av statens verksamhet

Inom inkomsttypen redovisas bl.a. rörelseöverskott från statliga affärsverk och Riksbanken samt överskott av statens fastighetsförvaltning. Dessutom redovisas ränteinkomster, aktieutdelningar från bolag med statligt ägande, offentligrättsliga avgifter, försäljningsinkomster,

böter och övriga inkomster av statens verksamhet.

Tabell 2.11 Inkomster av statens verksamhet, översikt

Miljoner kronor

	SB 2017	Utfall 2017	Utfall-SB 2017	Utfall 2016
Rörelseöverskott	2 575	3 637	1 062	4 235
Överskott av statens fastighetsförvaltning	384	362	-22	286
Ränteinkomster	1 706	2 379	673	1 960
Inkomster av statens aktier	11 000	8 558	-2 442	12 588
Offentligrättsliga avgifter	10 025	10 095	71	10 361
Försäljningsinkomster	67	93	26	68
Böter m.m.	1 187	1 101	-86	1 072
Övriga inkomster av statens verksamhet	820	1 155	335	686
Inkomster av statens verksamhet	27 764	27 380	-383	31 256

Inkomsterna av statens verksamhet uppgick till 27 380 miljoner kronor, vilket är 383 miljoner kronor lägre än beräknat i statens budget.

Jämfört med föregående år blev Inkomsterna av statens verksamhet 3 876 miljoner kronor (12,4 procent) lägre. Rörelseöverskotten blev lägre, en minskning med 598 miljoner kronor. Dock blev utfallet för Ränteinkomster 419 miljoner kronor högre än föregående år. Den huvudsakliga anledningen till att utfallet för inkomsttypen blev lägre än 2016 är att utfallet för Inkomster av statens aktier blev 4 031 miljoner kronor (32,0 procent) lägre.

Lägre rörelseöverskott

Rörelseöverskotten uppgick till 3 637 miljoner kronor, vilket är 598 miljoner kronor (14,1 procent) lägre än 2016.

För år 2016 redovisade Affärsverket Svenska kraftnät 552 miljoner kronor i resultat. Det är 569 miljoner kronor lägre än året innan. Av Svenska kraftnäts utdelningspolicy framgår att 65 procent av resultatet ska utdelas till staten. Den utbetalda utdelningen till staten uppgår till 359 miljoner kronor 2017. Det är 370 miljoner kronor (50,8 procent) lägre än 2016.

Aktiebolaget Svensk Exportkredit ska för varje kvartal redovisa resultatet för det svenska systemet för statsstödda exportkrediter. Föregående års överskott inlevereras och redovisas på inkomsttitel. Överskottet uppgick 2016 till 235 miljoner kronor och inlevererades 2017. Det

inlevererade överskottet 2017 är 71 miljoner kronor (43,4 procent) högre än det överskott som inlevererades 2016.

Riksbankens inlevererade överskott uppgick till 2 500 miljoner kronor, vilket är 300 miljoner kronor lägre än föregående år. Det inlevererade överskottet uppgår till 80 procent av Riksbankens genomsnittliga resultat under den senaste femårsperioden, före bokslutsdispositioner m.m. För de senaste fem åren, 2012 till 2016, uppgår Riksbankens genomsnittliga resultat till 3 175 miljoner kronor. Resultatet kan variera mycket från år till år vilket i sin tur kan ha stora effekter på genomsnittet. Riksbanken redovisade ett positivt resultat på 7 010 miljoner kronor för 2016. Efter justeringar och återföringar av bokslutsdispositioner, vilka omfattar en prisvinst om 5 297 miljoner kronor, redovisades ett positivt resultat på 8 851 miljoner kronor.

Tabell 2.12 Rörelseöverskott

Miljoner kronor

	SB 2017	Utfall 2017	Utfall-SB 2017	Utfall 2016
Lufftartsverkets inlevererade överskott	13	17	4	
Affärsverket Svenska Kraftnäts inlevererade utdelning och inleverans av motsvarighet till statlig skatt	410	359	-51	729
Inlevererat överskott av Riksgäldskontorets garantiverksamhet	33	39	6	26
Inlevererat överskott av statsstödd exportkredit	100	235	135	164
Inlevererat överskott från övriga myndigheter	320	487	167	515
Riksbankens inlevererade överskott	1 700	2 500	800	2 800
Rörelseöverskott	2 575	3 637	1 062	4 235

Liten ökning av överskottet av statens fastighetsförvaltning

Överskotten av statens fastighetsförvaltning uppgick till 362 miljoner kronor, vilket är 75 miljoner kronor (26,3 procent) högre än föregående år.

Överskottet från Statens fastighetsverk (SFV) var 248 miljoner kronor. Överskottet består dels av en definitiv inleverans av avkastningskrav för 2016 på 35 miljoner kronor, dels av en preliminär inleverans av avkastningskrav för 2017 på

97 miljoner kronor. Utöver detta levererade SFV in 116 miljoner kronor som avsåg överskott från fastighetsförsäljningar under 2016. Fortifikationsverket levererade ett överskott på 113 miljoner kronor. Även detta består av dels en definitiv inleverans av avkastningskrav för 2016 på 29 miljoner kronor, dels en preliminär inleverans av avkastningskrav för 2017 på 84 miljoner kronor.

Intäktsränta på skattekontot noll från den 1 januari 2017

Ränteinkomster uppgick till 2 379 miljoner kronor, det är 419 miljoner kronor (21,4 procent) högre än föregående år.

Tabell 2.13 Ränteinkomster

Miljoner kronor

	SB 2017	Utfall 2017	Utfall-SB 2017	Utfall 2016
Räntor på näringslån	-1	0	1	-1
Räntor på studielån	37	36	-1	36
Övriga ränteinkomster	1 670	2 343	673	1 925
Ränteinkomster	1 706	2 379	673	1 960

Övriga ränteinkomster uppgick till 2 343 miljoner kronor, vilket är 418 miljoner kronor (17,8 procent) högre än föregående år. Räntor på skattekonto utgör 97,0 procent av utfallet för övriga ränteinkomster. Skillnaden jämfört med föregående år beror framför allt på att utfallet för intäktsränta vid överskott blev 690 miljoner kronor högre. Från den 1 januari 2017 är intäktsräntan på skattekonto noll på grund av en lagändring.

Lägre inkomster av statens aktier under 2017

Inkomsttiteln Inkomster av statens aktier består av utdelning och andra inkomster från statligt ägda bolag. Utdelningen baseras generellt på bolagens resultat från året innan. Inkomster av statens aktier uppgick till 8 558 miljoner kronor, det är 4 031 miljoner kronor (32,0 procent) lägre än föregående år.

Tabell 2.14 Aktieutdelning 2017 och 2016

Miljoner kronor

	Utfall 2017	Utfall 2016	Skillnad
Akademiska hus	1 393	3 290	-1 897
Apoteket	300	1 100	-800
Bostadsgaranti	32	2	30
Sweden House	2	2	0
Fouriertransform	-	0	0
Infranord	84	0	84
Inlandsinnovation	-	0	0
Jernhusen	178	500	-322
Lernia	14	50	-36
Luossavaara-Kiirunavaara AB (LKAB)	0	0	0
Metria	2	8	-6
Nordiska investeringsbanken	186	195	-10
PostNord	0	0	0
Saminvest AB	0	-	0
SBAB	628	0	628
SJ	260	188	72
Specialfastigheter	497	446	51
Sveaskog	800	800	0
Svensk Bilprovning	67	56	11
Svensk Exportkredit	234	356	-122
Svenska Rymdaktiebolaget	0	0	0
Svevia	299	150	149
Swedavia	143	232	-89
Telia Company	3 229	4 844	-1 614
Teracom Group	210	285	-75
Vasallen	0	85	-85
Totalt	8 558	12 588	-4 031

Utdelningen från Akademiska hus AB uppgick till sammanlagt 1 393 miljoner kronor, vilket är 1 897 miljoner kronor lägre än föregående år. Akademiska hus AB delade ut 2 000 miljoner kronor i extrautdelning under 2016 vilket till största delen förklarar skillnaden mellan åren.

Utdelningen från Telia Company AB uppgick till 3 229 miljoner kronor, vilket är 1 614 miljoner kronor lägre än 2016. Resultatet för koncernen uppgick 2016 till 6 496 miljoner kronor, vilket är 3 754 miljoner kronor (57,7 procent) lägre än 2015.

Utdelningen från Apoteket AB uppgick till 300 miljoner kronor. Det är 800 miljoner kronor lägre än förra året.

Utdelningen från SBAB blev 628 miljoner kronor. Det motsvarar 40 procent av årets

resultat som uppgick till 1 570 miljoner kronor. Under föregående år gavs ingen utdelning.

CSN-avgifter bidrog till minskning av inkomster från offentligt rättsliga avgifter jämfört med 2016
Inkomsterna från offentligt rättsliga avgifter blev 10 095 miljoner kronor, vilket är 265 miljoner kronor (2,6 procent) lägre än föregående år.

År 2016 infördes en ny finansieringsmodell för Centrala studiestödsnämnden (CSN). Tidigare disponerade CSN förutom anslagsmedel även intäkter av expeditonsavgifter, påminnelse-avgifter, övriga administrativa avgifter och uppläggningsavgifter. Fr.o.m. 2016 redovisas i stället avgifterna på inkomsttitel 2562 CSN-avgifter. Den nya redovisningen för 2016 medförde en övergångseffekt som resulterade i ett högt utfall. Utfallet på inkomsttiteln blev 667 miljoner kronor vilket är 674 miljoner kronor lägre än föregående år.

Finansieringsavgiften från arbetslöshetskassor uppgick till 3 439 miljoner kronor, vilket är 75 miljoner kronor (2,2 procent) högre än 2016.

Avgifter vid patent- och registreringsväsendet uppgick till 388 miljoner kronor. Det är en ökning med 274 miljoner kronor (239,9 procent) jämfört med föregående år. Ökningen förklaras av en ny finansieringsmodell för Patent- och registreringsverket som innebär att myndigheten finansieras med anslag i stället för med avgifter. Det medför att avgifterna numera redovisas mot inkomsttitel. Se även utgiftsområde 24 Näringsliv.

Högre inkomster från böter

Inkomsterna från Böter m.m. uppgick till 1 101 miljoner kronor, vilket är 29 miljoner kronor (2,7 procent) högre än föregående år. Det högre utfallet beror framför allt på att utfallet för inkomsttiteln 2714 Sanktionsavgifter m.m. blev 37 miljoner kronor högre än föregående år. Det förklaras i sin tur i huvudsak av högre avgifter vid överträdelse av kör- och vilotider från Transportstyrelsen. Inkomsterna från inkomsttitel 2712 Bötesmedel blev 9 miljoner kronor lägre än föregående år.

Övriga inkomster av statens verksamhet uppgick till 1 155 miljoner kronor, vilket är 469 miljoner kronor högre än 2016. Det förklaras huvudsakligen av övriga inkomster från Försäkringskassan, Kronofogdemyndigheten och Kammarkollegiet.

Inkomster av försäld egendom

Under denna inkomsttyp redovisas bl.a. inkomster av försälda byggnader och maskiner, mark och annan egendom som exempelvis gruvegendom och aktier.

Tabell 2.15 Inkomster av försäld egendom

Miljoner kronor				
	SB 2017	Utfall 2017	Utfall-SB 2017	Utfall 2016
Inkomster av försäld egendom	5 000	8	-4 992	231

Låga inkomster av försäld egendom 2017

Inkomster av försäld egendom uppgick 2017 till 8 miljoner kronor, vilket är 4 992 miljoner kronor lägre än beräknat i statens budget. Det beräknade beloppet i statens budget utgör en beräkningsteknisk schablon på 5 000 miljoner kronor. Inkomsterna 2017 består främst av överskott från Fortifikationsverkets försäljning av fastigheter.

Jämfört med föregående år blev inkomsterna 222 miljoner kronor lägre. Det beror huvudsakligen på statens försäljning av aktier i SAS AB (publ) som medförde inkomster på 210 miljoner kronor år 2016.

Den 28 november 2017 skrev regeringen avtal med Euroapotheca UAB om att sälja statens innehav av aktier i Apoteksgruppen i Sverige Holding AB till ett försäljningspris om 1 694 miljoner kronor. Ingen försäljningsinkomst redovisades 2017, då försäljningen villkorades bl.a. av Konkurrensverkets godkännande. Efter avdrag för försäljningsomkostnader redovisades ett överskott på 1 683 miljoner kronor från denna försäljning i februari 2018.

Återbetalning av lån

Under inkomsttypen Återbetalning av lån redovisas återbetalningar av olika typer av lån där den största delen är återbetalning av studielån.

Tabell 2.16 Återbetalning av lån

Miljoner kronor

	SB 2017	Utfall 2017	Utfall-SB 2017	Utfall 2016
Återbetalning av näringslån	1	1	0	1
Återbetalning av studielån	529	521	-8	579
Återbetalning av övriga lån	162	243	81	203
Återbetalning av lån	691	764	73	784

Återbetalning av lån oförändrat jämfört med föregående år

Utfallet på inkomsttypen uppgick till 764 miljoner kronor, vilket är 73 miljoner kronor (10,5 procent) högre än beräknat i statens budget. Jämfört med föregående år är utfallet 19 miljoner kronor (2,5 procent) lägre.

Återbetalningen av studielån, som avser lån upptagna före 1989, blev 58 miljoner kronor lägre än 2016. Förändringen mellan åren beror bl.a. på att antalet låntagare minskade med 32 402.

Återbetalningen av övriga lån blev 81 miljoner kronor (33,3 procent) högre än beräknat i statens budget. Jämfört med föregående år blev utfallet 39 miljoner kronor högre. Övriga lån avser bl.a. hemutrustningslån som blev 25 miljoner kronor högre än föregående år på grund av att fler låntagare är återbetalnings-skyldiga. Antalet lån 2017 uppgick till 71 900, vilket är en ökning med 5 600 lån jämfört med 2016 och beror på den senaste tidens mottagande av asylsökande. Hemutrustningslånet ska betalas tillbaka två år efter utbetalningen.

Kalkylmässiga inkomster

Inkomsttypen Kalkylmässiga inkomster består av vissa amorteringar och statliga pensionsavgifter.

Tabell 2.17 Kalkylmässiga inkomster

Miljoner kronor

	SB 2017	Utfall 2017	Utfall-SB 2017	Utfall 2016
Avskrivningar och amorteringar	97	96	-1	107
varav Avskrivningar på fastigheter	97	96	-1	107
Statliga pensionsavgifter	11 197	11 331	134	10 668
Kalkylmässiga inkomster	11 294	11 427	133	10 775

Inkomsterna uppgick till 11 427 miljoner kronor, vilket är 133 miljoner kronor (1,2 procent) högre än beräknat i statens budget för 2017.

De statliga pensionsavgifterna ökade

Inkomsterna av statliga pensionsavgifter uppgick totalt till 11 331 miljoner kronor under 2017. Avgifterna för statlig tjänstepensionering uppgick till 9 257 miljoner kronor, medan den särskilda löneskatten på pensionskostnader uppgick till 2 126 miljoner kronor. Administrationskostnaderna för det statliga tjänstepensionssystemet blev 185 miljoner kronor. De statliga pensionsavgifterna blev 134 miljoner kronor högre än beräknat i statens budget. Jämfört med föregående år har de statliga pensionsavgifterna ökat med 663 miljoner kronor (6,2 procent).

Tabell 2.18 Statliga pensionsavgifter

Miljoner kronor

	SB 2017	Utfall 2017	Utfall-SB 2017	Utfall 2016
Statlig tjänstepensionering		9 257		8 723
Särskild löneskatt på pensionskostnader		2 126		1 999
Statlig grupplivförsäkring		50		52
Premieskatt, gruppliv		39		40
Statlig personskadeförsäkring		54		52
Avdrag för administrationskostnader		-185		-185
Administration, personskadeförsäkring		-11		-14
Statliga pensionsavgifter	11 197	11 331	134	10 668

Bidrag m.m. från EU

Under inkomsttypen Bidrag m.m. från EU redovisas bidrag från olika EU-fonder inom EU:s budget. De största enskilda bidragen erhålls från Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden och Europeiska jordbruksfonden. Bidragen är främst kopplade till utgifter på anslag under utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv, utgiftsområde 19 Regional tillväxt, utgiftsområde 22 Kommunikationer samt utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel.

Tabell 2.19 Bidrag m.m. från EU

Miljoner kronor

	SB 2017	Utfall 2017	Utfall-SB 2017	Utfall 2016
Bidrag från EU:s jordbruksfonder	8 515	7 779	-737	8 852
Gårdsstöd	6 431	6 698	267	6 345
Övriga interventioner	130	117	-13	127
Övriga bidrag från Europeiska garantifonden för jordbruket	4	-40	-45	7
Bidrag från EU till landsbygdsutvecklingen	1 950	1 004	-946	2 372
Bidrag från EU till fiskenäringen	162	15	-147	58
Bidrag från Europeiska regionala utvecklingsfonden	1 407	1 213	-194	721
Bidrag från Europeiska socialfonden	979	578	-401	324
Bidrag till transeuropeiska nätverk	22	215	193	383
Övriga bidrag från EU	186	675	489	642
Bidrag m.m. från EU	11 272	10 476	-796	10 980

Inkomsterna uppgick till 10 476 miljoner kronor 2017 och är 796 miljoner kronor (7,1 procent) lägre än beräknat i statens budget. Jämfört med 2016 blev inkomsterna 504 miljoner kronor (4,6 procent) lägre.

Bidragen från EU:s jordbruksfonder minskade jämfört med 2016

Bidragen från EU:s jordbruksfonder uppgick till 7 779 miljoner kronor 2017, vilket är 737 miljoner kronor lägre än vad som beräknades i statens budget och 1 073 miljoner kronor lägre jämfört med 2016. Det är framförallt bidragen från den europeiska fonden

för landsbygdsutveckling 2014–2020 som blivit lägre. Orsaken är att en större del av bidragen, jämfört med 2016, kommer att betalas av EU först under nästa år. Jordbruksverkets utbetalningar från anslaget 1:18 *Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur till projekt m.m.* inom ramen för programmet blev 316 miljoner kronor högre jämfört med föregående år. Sammantaget innebär det att Jordbruksverkets fordringar på EU:s landsbygdsfond ökade med 943 miljoner kronor, vilket kommer att redovisas som ett bidrag från EU på statens budget först 2018.

Högre inkomster från regionala utvecklingsfonden och från socialfonden än 2016

Bidragen från Europeiska regionala utvecklingsfonden blev 1 213 miljoner kronor. Jämfört med 2016 ökade inkomsterna med 493 miljoner kronor (68,3 procent). Det beror på att programperioden 2014–2020 kommit igång i högre omfattning jämfört med 2016. Bidragen från Europeiska socialfonden blev 578 miljoner kronor, vilket är en ökning med 254 miljoner kronor (78,4 procent) jämfört med 2016. Även det beror på att programperioden 2014–2020 kommit igång i högre omfattning jämfört med 2016.

Bidragen till transeuropeiska nätverk

Bidragen till transeuropeiska nätverk blev 193 miljoner kronor högre än beräknat i statens budget och uppgick till 215 miljoner kronor. Bidrag från EU har bl.a. betalats ut för väg- och järnvägsåtgärder vid Göteborgs hamn.

Övriga bidrag från EU

Övriga bidrag från EU blev 489 miljoner kronor högre än beräknat i statens budget och uppgick till 675 miljoner kronor. Det beror främst på högre bidrag från Asyl-, migrations- och integrationsfonden och Fonden för inre säkerhet.

Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet

Denna inkomsttyp omfattar tillkommande EU-skatter och utjämningsavgifter för LSS-kostnader (lagen om stöd- och service för vissa funktionshindrade). Dessutom ingår olika avräkningar som avser, dels intäkter som förs till fonder, dels kompensation för mervärdesskatt till statliga myndigheter och kommuner.

Tabell 2.20 Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet

Miljoner kronor

	SB 2017	Utfall 2017	Utfall-SB 2017	Utfall 2016
Tillkommande skatter	10 149	10 198	49	9 716
EU-skatter	6 504	6 296	-208	6 051
Tullmedel	6 469	6 262	-207	6 018
Jordbrukstullar och sockeravgifter	34	34	0	33
Kommunala utjämningsavgifter	3 646	3 902	257	3 664
Utjämningsavgift för LSS-kostnader	3 646	3 902	257	3 664
Avräkningar	-110 151	-108 785	1 366	-105 071
Intäkter som förs till fonder	-11 970	-12 775	-805	-12 613
Kompensation för mervärdesskatt	-98 181	-96 010	2 171	-92 458
Avräknad mervärdesskatt, statliga myndigheter	-31 738	-30 449	1 289	-30 325
Kompensation för mervärdesskatt, kommuner	-66 443	-65 561	882	-62 133
Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet	-100 002	-98 587	1 415	-95 355

I statens budget beräknades avräkningarna uppgå till -100 002 miljoner kronor. Utfallet blev -98 587 miljoner kronor. Skillnaden mot beräkningen i statens budget blev alltså 1 415 miljoner kronor. Avräkningarna för kompensation för mervärdesskatt till kommunerna och statliga myndigheter blev sammanlagt 2 148 miljoner kronor lägre och beror på att den offentliga konsumtionen blev lägre än väntat.

Jämfört med 2016 ökade Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet med 3 232 miljoner kronor. Avräkningarna för kompensation för mervärdesskatt till kommunerna ökade med 4 752 miljoner kronor, vilket beror på att den kommunala konsumtionen antas ha ökat med 4,7 procent.

2.3 Utgifter i statens budget

Utgifterna i statens budget är indelade i 27 utgiftsområden. Därutöver ingår även posterna Förändring av anslagsbehållningar, Riksgäldskontorets nettoutlåning och Kassamässig korrigerigering på budgetens utgiftssida.

Posten Förändring av anslagsbehållningar används endast vid budgetering. Utfallet påverkar anslagsbehållningarna för respektive anslag.

Utgifter i statens budget – sammanfattning

I tabell 2.21 jämförs utfallet för utgifterna, dvs. den faktiska förbrukningen, dels med ursprungligen anvisade medel (statens budget), dels med totalt anvisade medel (inklusive ändringar av budgeten). En högre förbrukning än anvisade medel möjliggörs genom utnyttjande av ett eventuellt ingående anslagssparande eller en anslagskredit.

Tabell 2.21 Utgifter i statens budget 2017

Miljoner kronor

Utgiftsområde	SB	Ändrings- budget	Totalt anvisat	Utfall	Utfall-SB	Utfall-Totalt anvisat
1 Rikets styrelse	13 268	47	13 316	13 324	56	9
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	15 259	25	15 284	15 262	3	-22
3 Skatt, tull och exekution	10 986	38	11 024	11 011	26	-12
4 Rättsväsendet	42 467	1 408	43 875	44 064	1 598	190
5 Internationell samverkan	1 913	250	2 163	1 953	40	-210
6 Försvar och samhällets krisberedskap	50 254	485	50 739	50 383	129	-356
7 Internationellt bistånd	34 990	1 785	36 775	36 707	1 717	-68
8 Migration	32 580	6 841	39 421	40 034	7 453	612
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	68 496	1 948	70 444	67 411	-1 085	-3 033
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	107 052	120	107 172	101 868	-5 184	-5 304
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	34 774		34 774	34 658	-117	-117
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	89 491	-105	89 387	88 660	-831	-727
13 Jämställdhet och nyanlända invandras etablering	32 635	70	32 705	23 931	-8 704	-8 774
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	75 657	13	75 669	71 559	-4 098	-4 110
15 Studiestöd	22 434		22 434	19 671	-2 763	-2 763
16 Utbildning och universitetsforskning	72 381	676	73 058	71 098	-1 283	-1 959
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	14 521	0	14 521	14 475	-46	-46
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	6 765	40	6 805	3 803	-2 962	-3 002
19 Regional tillväxt	3 595		3 595	2 808	-787	-787
20 Allmän miljö- och naturvård	8 404	509	8 913	7 780	-623	-1 132
21 Energi	2 877	203	3 080	2 992	115	-88
22 Kommunikationer	55 115	43	55 158	53 296	-1 819	-1 862
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	17 189	1 053	18 242	17 225	36	-1 017
24 Näringsliv	6 456	400	6 856	6 416	-40	-440
25 Allmänna bidrag till kommuner	105 555	11	105 566	105 566	11	0
26 Statsskulsdräntor m.m.	16 468		16 468	10 569	-5 899	-5 899
27 Avgiften till Europeiska unionen	29 586		29 586	24 224	-5 362	-5 362
Förändring av anslagsbehållningar	-7 019		-7 019		7 019	7 019
Summa	964 150	15 860	980 010	940 749	-23 401	-39 261
Riksgäldskontorets nettoutlåning	8 226		8 226	-2 945	-11 171	-11 171
Kassamässig korrigerig	0		0	1 814	1 814	1 814
Summa utgifter i statens budget	972 376	15 860	988 236	939 619	-32 757	-48 617

Utgifterna i statens budget uppgick till 939 619 miljoner kronor. Det är 32 757 miljoner kronor (3,4 procent) lägre än vad som anvisades i den ursprungliga budgeten och 48 617 miljoner kronor (4,9 procent) lägre än totalt anvisat. Inom 13 av de 27 utgiftsområdena blev utgifterna mer än 1 miljard kronor lägre eller högre än vad som anvisades i statens budget.

Fler civilanställda vid Polismyndigheten

Inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet uppgick utgifterna till 44 064 miljoner kronor, vilket är 1 598 miljoner kronor högre än vad som anvisades i den ursprungliga budgeten och 190 miljoner kronor högre än totalt anvisat. Det beror på att antalet civilanställda vid

Polismyndigheten ökade mer än beräknat i den ursprungliga budgeten.

Utgifterna för bistånd ökar

Inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd uppgick utgifterna till 36 707 miljoner kronor, vilket är 1 717 miljoner kronor högre än vad som anvisades i den ursprungliga budgeten men 68 miljoner kronor lägre än totalt anvisat. Det beror på att antalet asylsökande blev lägre än vad som beräknades i den ursprungliga budgeten. Eftersom del av kostnader för asylsökande räknas in i biståndsramen anvisades ytterligare medel i ändringsbudgetarna för att Sverige skulle nå upp till den fastställda biståndsramen.

Ersättningar till kommunerna högre än beräknat

Utfallet för utgiftsområde 8 Migration uppgick till 40 034 miljoner kronor, vilket är 7 453 miljoner kronor högre än vad som anvisades i den ursprungliga budgeten och 612 miljoner kronor högre än totalt anvisat. Det beror framför allt på att ersättningar och bostadskostnader till kommunerna för asylsökande blev högre än beräknat. Bland annat beror det på att ersättningen för ensamkommande barn blev högre än vad som antogs i den ursprungliga budgeten.

Kostnader för assistansersättningen 2,6 miljarder kronor lägre än beräknat

För utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg blev utgifterna 67 411 miljoner kronor, vilket är 1 085 miljoner kronor lägre än vad riksdagen anvisade i den ursprungliga budgeten och 3 033 miljoner kronor lägre än totalt anvisat. Kostnader för statlig assistansersättning blev 2 621 miljoner kronor lägre eftersom färre personer beviljades assistansersättning och antalet personer som fick sin ersättning indragen ökade. Bidrag för läkemedelsförmånerna blev 1 556 miljoner kronor högre än vad riksdagen anvisade i den ursprungliga budgeten. I vårändringsbudgeten anvisade riksdagen ytterligare 1 103 miljoner kronor för läkemedelsförmånerna.

Lägre utgifter för sjukpenning än beräknat

För utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning blev utgifterna 101 868 miljoner kronor, vilket är 5 184 miljoner kronor lägre än riksdagen anvisade. Det beror främst på att antalet

utbetalade nettodagar för sjukpenning blev lägre än beräknat.

Färre kommunmottagna nyanlända invandrare än beräknat

Utfallet för utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrades etablering blev 23 931 miljoner kronor. Det är 8 704 miljoner kronor lägre än anvisat i statens budget. Det beror på att kommunerna har tagit emot färre nyanlända personer än beräknat.

Utgifterna för subventionerade anställningar blev lägre än beräknat

Inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv blev utfallet 71 559 miljoner kronor, vilket är 4 098 miljoner kronor lägre än vad som anvisades av riksdagen i statens budget för 2017. Det beror bl.a. på att utgifterna för subventionerade anställningar blev lägre än beräknat.

Färre studiemedelstagare än beräknat

Inom utgiftsområde 15 Studiestöd blev utfallet 19 671 miljoner kronor, vilket är 2 763 miljoner kronor lägre än vad som anvisades i budgeten. Det beror framför allt på att prioriterat studiebidrag för de som saknar slutbetyg från grundskola eller gymnasium blev lägre än beräknat. Det beror också på att antalet studiemedelstagare blev lägre än beräknat.

Lägre utnyttjande av medel än beräknat

För utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning uppgick utgifterna till 71 098 miljoner kronor. Det är 1 283 miljoner kronor lägre än anvisat i den ursprungliga budgeten. Det beror främst på att medlen inte har nyttjats i den utsträckning som beräknats för bl.a. bidrag till lärarlöner, vuxenutbildning och upprustning av skollokaler och utemiljöer.

Endast 17 procent av investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder har betalats ut

Utfallet för utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik uppgick till 3 803 miljoner kronor och blev därmed 2 962 miljoner kronor lägre än anvisat. Det beror främst på att investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder till studerande blev 2 238 miljoner kronor (82,9 procent) lägre än beräknat.

Lågt ränteläge medför lägre utgifter för kommunikationer

Utgifterna inom utgiftsområde 22 Kommunikationer uppgick till 53 296 miljoner kronor, vilket är 1 819 miljoner kronor lägre än anvisat. Det beror framför allt på det låga ränteläget som ledde till lägre räntekostnader på infrastrukturlån med 924 miljoner kronor.

Lågt ränteläge gav lägre ränteutgifter

Utgifterna inom utgiftsområde 26 Statsskuldsräntor m.m. uppgick till 10 569 miljoner kronor, vilket är 5 899 miljoner kronor lägre än vad som anvisades i budgeten. Det beror på främst på ett lägre ränteläge än beräknat, vilket medförde att ränteutgifterna på lån i svenska kronor blev lägre än beräknat och att överkurser vid emission blev högre än beräknat i statens budget.

EU återbetalade nästan 8 miljarder kronor

Utfallet för utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen uppgick till 24 224 miljoner kronor och är därmed 5 362 miljoner kronor lägre än vad som anvisades i statens budget. Orsaken till det låga anslagsutfallet är att EU under 2017 återbetalade ett överskott till Sverige om 7 800 miljoner kronor.

Utfall för 2017 och 2016

Tabell 2.22 Utfallet för statens budget för 2017 och 2016

Miljoner kronor

Utgiftsområde	Utfall 2017	Utfall 2016	Skillnad mot 2016
1 Rikets styrelse	13 324	12 672	653
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	15 262	15 035	227
3 Skatt, tull och exekution	11 011	10 840	172
4 Rättsväsendet	44 064	42 289	1 776
5 Internationell samverkan	1 953	2 070	-117
6 Försvar och samhällets krisberedskap	50 383	49 366	1 017
7 Internationellt bistånd	36 707	31 971	4 736
8 Migration	40 034	41 251	-1 218
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	67 411	63 371	4 040
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	101 868	105 614	-3 745
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	34 658	35 928	-1 270
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	88 660	86 106	2 554
13 Jämställdhet och nyanlända invandrarers etablering	23 931	19 200	4 731
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	71 559	72 531	-972
15 Studiestöd	19 671	19 486	185
16 Utbildning och universitetsforskning	71 098	66 026	5 072
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	14 475	14 072	404
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	3 803	3 059	744
19 Regional tillväxt	2 808	2 614	194
20 Allmän miljö- och naturvård	7 780	7 299	481
21 Energi	2 992	2 721	271
22 Kommunikationer	53 296	50 087	3 209
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	17 225	15 898	1 327
24 Näringsliv	6 416	5 891	525
25 Allmänna bidrag till kommuner	105 566	93 350	12 216
26 Statsskuldsräntor m.m.	10 569	1 743	8 826
27 Avgiften till Europeiska unionen	24 224	30 350	-6 125
Summa	940 749	900 839	39 910
Riksgäldskontorets nettoutlåning	-2 945	14 764	-17 710
Kassamässig korrigerings	1 814	1 792	22
Summa utgifter i statens budget	939 619	917 396	22 223

Högre bidrag till kommuner men lägre avgift till EU

Utgifterna i statens budget ökade med 22 223 miljoner kronor (2,4 procent) mellan 2016 och 2017. Utgifterna för utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner blev 12 216 miljoner kronor (13,1 procent) högre än 2016. Utgifterna för flera andra utgiftsområden ökade också. Samtidigt minskade utgifterna för vissa utgiftsområden. Utgifterna för utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen minskade med 6 125 miljoner kronor (20,2 procent).

Fler civilanställda vid Polismyndigheten ledde till ökade kostnader

Inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet blev utgifterna 1 776 miljoner kronor (4,2 procent) högre. Det beror på att antalet civilanställda vid Polismyndigheten ökade.

Färre asylsökande till Sverige leder till ökat bistånd till andra länder

Inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd blev utgifterna 4 736 miljoner kronor (14,8 procent) högre. Ökningen beror ungefär till hälften på en förskjutning av betalningar mellan 2015 och 2016. Den andra hälften beror på att biståndet ökades då Sverige tog emot färre asylsökande. För att nå upp till den fastställda biståndsramen ökar Sverige den del av biståndet som ges till andra länder.

Utgifterna för asylsökandes boende minskade men rättegångskostnaderna ökade

Inom utgiftsområde 8 Migration blev utgifterna 1 218 miljoner kronor (3,0 procent) lägre. Det beror främst på att ersättningar och bostadskostnader till kommunerna minskade med 2 610 miljoner kronor (7,9 procent). Samtidigt ökade emellertid bl.a. rättegångskostnaderna m.m. för de asylsökande.

Ökade kostnader för läkemedel

Utgifterna för utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg blev 4 040 miljoner kronor (6,4 procent) högre än 2016. Statens bidrag till kommuner och landsting för läkemedelsförmånerna ökade med 3 535 miljoner kronor. Ungefär hälften av ökningen beror på en förskjutning av utbetalningar mellan åren. Den resterande ökningen beror på att kostnaderna för läkemedel steg, till stor del inom läkemedelsgrupper som

behandlar eller förebygger stroke, cancer, ADHD, diabetes eller reumatiska sjukdomar.

Minskade utgifter för både sjukpenning och sjukersättning

Utgifterna för utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning blev 3 745 miljoner kronor (3,5 procent) lägre än 2016. Det beror främst på att både utgifterna för sjukpenning och sjukersättning minskade.

Utgifterna för garantipension och änkepension minskade

Utgifterna för utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom blev 1 270 miljoner kronor (3,5 procent) lägre än 2016. Det beror främst på att utgifterna för Garantipension till ålderspension blev 773 miljoner kronor (5,5 procent) lägre eftersom antalet pensionärer som fick garantipension blev mindre. Dessutom blev efterlevandepensioner till vuxna 421 miljoner kronor (3,5 procent) lägre än föregående år.

Utgifterna för föräldraförsäkring och barnbidrag ökade

Inom utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn ökade utgifterna med 2 554 miljoner kronor (3,0 procent) jämfört med 2016. Det beror främst på att utgifterna för föräldraförsäkringen ökade med 1 305 miljoner kronor (3,2 procent), som en följd av att antalet uttagna dagar med föräldrapenning har ökat. Utgifterna för barnbidrag ökade med 938 miljoner kronor (3,6 procent) eftersom antalet barn för vilka barnbidrag betalas ut ökade. Dessutom höjdes flerbarnstillägget. Antalet mottagare av flerbarnstillägg ökade med 5,8 procent jämfört med föregående år.

Fler kommunmottagna nyanlända ger högre utgifter

Utgifterna för utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrades etablering ökade med 4 731 miljoner kronor (24,6 procent). Det beror på att kommunerna får ersättning för fler nyanlända än 2016.

Bidrag till lärarlöner och fler anställda i lågstadiet medför högre utgifter

Inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning ökade utgifterna med 5 072 miljoner kronor (7,7 procent). Det beror på flera olika satsningar inom skolområdet, bl.a.

satsningen på fler anställda i lågstadiet och bidrag till lärarlöner. Den största orsaken till det högre utfallet är bidrag till lärarlöner som ökade med 1 472 miljoner kronor (57,0 procent), vilket hänger samman med att Lärarlönelyftet började gälla med helårseffekt 2017.

Utgifterna för vägar och järnvägar ökade

Inom utgiftsområde 22 Kommunikationer ökade utgifterna med 3 209 miljoner kronor (6,4 procent). Utgifterna för både väg- och järnvägsinvesteringar ökade tillsammans med 1 773 miljoner kronor. Utgifterna för drift, underhåll och trafikledning ökade med 708 miljoner kronor.

Uppsnabbad process för utbetalning av EU-stöd

Inom utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel ökade utgifterna med 1 327 miljoner kronor (8,3 procent). Det beror dels på förskjutningar mellan åren, dels på att programperioden 2014–2020 har kommit igång med fler utbetalningar och färre förseningar.

Bidrag till kommunerna ökade med 12 miljarder kronor

Utfallet för utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner ökade med 12 216 miljoner kronor (13,1 procent). Det beror på att kommunerna och landstingen har kompenserats för ökade kostnader för bl.a. nyanlända, sjukvård, komvux, avgiftsfri tandvård och öppenvård för unga och gamla samt utökad matematikundervisning i grundskolan.

Räntor på statsskulden ökade, från en historisk låg nivå 2016

Inom utgiftsområde 26 Statsskuld räntor m.m. ökade utgifterna med 8 826 miljoner kronor (506,4 procent). År 2016 var dessa utgifter endast 1 743 miljoner kronor. Det beror på flera faktorer, bl.a. blev överkurserna vid emission 7 316 miljoner kronor lägre än 2016.

EU betalade tillbaka nästan 8 miljarder kronor i tidigare betalda avgifter under 2017

Utgifterna inom utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen blev 6 125 miljoner kronor (20,2 procent) lägre än 2016. Det beror främst på att EU återbetalade sammanlagt 7 800 miljoner kronor som Sverige har betalat tidigare år.

Irland betalade tillbaka lånet till Sverige

Utfallet för Riksgäldskontorets nettoutlåning blev 17 710 miljoner kronor (119,9 procent) lägre 2017 jämfört med 2016. Det beror bl.a. på att Irland betalade tillbaka lånet till Sverige i förtid. Lånet uppgick till 5 243 miljoner kronor. Det beror också på att lånen till Riksbanken ökade med 4 525 miljoner kronor mindre än 2016.

Förklarande faktorer till avvikelserna mot statens budget

Utgifterna i statens budget blev 32,8 miljarder kronor lägre än den budget som riksdagen ursprungligen fastställde. I detta avsnitt analyseras hur stor del av denna skillnad som beror på reviderade bedömningar dels av de makroekonomiska förutsättningarna, dels av antalet personer som tar emot ersättning från olika transfereringssystem (volym). Vidare redovisas hur stor del av skillnaden som beror på nya beslut. Det gäller sådana beslut som fattats av riksdagen eller Riksbanken. Resterande skillnad beror på andra förklaringsfaktorer och redovisas i kategorin Övrigt. Skillnaderna fördelas också på Utgiftsområden exklusive räntor, Statsskuld räntor m.m. och Riksgäldskontorets nettoutlåning. Resultatet sammanfattas i följande tabell och kommenteras därefter.

Tabell 2.23 Förklarande faktorer till skillnaden mellan utfall och budget för 2017

	Miljarder kronor				
	Totalt	Volym ¹	Makro-förutsättningar	Beslut	Övrigt ²
Utgiftsområden, exklusive räntor ³	-17,6	-12,6	-3,7	7,3	-8,6
Statsskuld räntor m.m.	-5,8	0,0	-6,1	0,0	0,3
Riksgäldskontorets nettoutlåning ⁴	-9,4	0,0	0,8	0,0	-10,2
Summa utgifter	-32,8	-12,6	-9,0	7,3	-18,5

¹ Begreppet volym innefattar ett antal olika förklaringar till utgiftsförändringar, bl.a. antal personer i vissa transfereringssystem, längden på den tid som en person finns i ett transfereringssystem samt förändringar av nivån på styckkostnader i transfereringssystemen som inte direkt kan kopplas till de makro-ekonomiska förutsättningarna.

² Under Utgiftsområden, exkl. räntor ingår förändring av anslagsbehållningar enligt ursprunglig budget.

³ Utgiftsområden som omfattas av det statliga utgiftstaket.

⁴ Riksgäldskontorets nettoutlåning och den kassamässiga korrigeringsposten.

Skillnader till följd av reviderade volymer i olika transfereringssystem

Utgifterna blev 12,6 miljarder kronor lägre än i statens budget till följd av ändrade bedömningar av antalet personer som tar emot ersättning från olika transfereringssystem (volymer). Det förklaras bl.a. av att färre personer än beräknat i statens budget fick sjukpenning och sjuk- och aktivitetsersättning 2017, vilket medförde att utgifterna under utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp blev ca 3,9 miljarder kronor lägre till följd av volym än i den beslutade budgeten. Inom den statliga assistansersättningen erhöll färre personer stöd och antalet beviljade timmar statlig assistans per vecka blev lägre än vad som beräknades i statens budget. Det bidrog till att utgifterna under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg blev ca 2,3 miljarder kronor under denna kategori. Vidare fick en lägre andel av de studerande studiemedel, vilket bidrog till att utgifterna under utgiftsområde 15 Studiestöd blev ca 2,0 miljarder kronor lägre än i budgeten till följd av volymförändringar.

Skillnader till följd av den makroekonomiska utvecklingen

Skillnader till följd av ändrade makroekonomiska förutsättningar medförde att utgifterna blev 9,0 miljarder kronor lägre än i statens budget.

Den största skillnaden återfinns på anslaget för statsskuldräntor som blev 6,1 miljarder kronor lägre till följd av ändrade makroekonomiska förutsättningar. Det beror främst på betydligt lägre räntor jämfört med budgeten (framför allt långa räntor).

Riksgäldskontorets nettoutlåning blev 0,8 miljarder kronor högre än i statens budget beroende på makrouvecklingen. Det beror på att Riksbankens lån i Riksgäldskontoret ökat mer än beräknat när enskilda lån förfallit och refinansierats till en högre växelkurs.

Utgifterna för utgiftsområdena, exklusive utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m., blev 3,7 miljarder kronor lägre än i statens budget beroende på makrouvecklingen. Skillnaden återfinns i huvudsak under utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv, bl.a. till följd av att antalet personer i subventionerade anställningar inte blivit så många som budgeterades.

Tabell 2.24 Makroekonomiska förutsättningar

	SB 2017	Utfall 2017	Skillnad utfall 2017-SB 2017	Utfall 2016
<i>Procentuell förändring från föregående år:</i>				
BNP (fasta priser)	2,3	2,4	0,1	3,2
KPI (årsgenomsnitt) ¹	1,5	1,8	0,3	1,0
Antal sysselsatta, 15–74 år ¹	1,5	2,3	0,8	1,5
<i>Nivåer:</i>				
Arbetslöshet, 15–74 år, procent av arbetskraften ^{1,2}	6,3	6,7	0,4	6,9
Personer i arb.markn.pol. program, procent av arbetskraften	3,8	3,5	-0,3	3,5
SEK/Euro, årsgenomsnitt ³	9,4	9,6	0,2	9,5
SEK/USD, årsgenomsnitt ³	8,3	8,5	0,2	8,6
6-mån ränta, årsgenomsnitt ³	-0,3	-0,7	-0,4	-0,6
5-årig statsobligation, årsgenomsnitt ³	0,9	-0,1	-1,0	-0,2

¹ Källa: Statistiska centralbyrån.

² Exklusive heltidsstuderande arbetssökande.

³ Källa: Riksbanken.

Skillnader till följd av beslut

De totala utgifterna blev 7,3 miljarder kronor högre än i statens budget till följd av beslut fattade av riksdagen eller Riksbanken, vilket i sin helhet följer av beslut som avser utgiftsområden, exklusive utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m.

De högre utgifterna följer av att riksdagen har beslutat om högre anslagsnivåer som en följd av regeringens förslag i propositionerna Vårändringsbudget för 2017, Höständringsbudget för 2017 och Extra ändringsbudget för 2017 – Kapitaltillskott till PostNord AB. Sammantaget uppgår anslagsförändringarna till 15,9 miljarder kronor. Av dessa bedöms ca 7,3 miljarder kronor vara förslag som kategoriseras som beslut. Resterande del av anslagsförändringarna, ca 8,7 miljarder kronor, utgjordes av medel som i ändringsbudget föreslogs tillföras främst regelstyrda transfereringsanslag till följd av förändrade volymer (antaganden om antal personer i olika transfereringssystem) eller makroekonomiska förutsättningar utan att någon ny reform föreslås. För mer information om vilka förslag i ändringsbudgetarna som bedöms vara beslut respektive tillskott till regelstyrda transfereringsanslag, se 2017 års ekonomiska vårproposition (prop. 2016/17:100 tabell 7.1) och budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 tabell 8.14).

Skillnader till följd av övriga orsaker

Av övriga orsaker blev utgifterna 18,5 miljarder kronor lägre än i statens budget.

Utgifterna på budgetens utgiftsområden (exklusive statsskuldräntor) blev sammantaget ca 8,6 miljarder kronor lägre, inom framför allt följande områden:

- 13 Jämställdhet och nyanlända invandras etablering
- 16 Utbildning och universitetsforskning
- 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik
- 20 Allmän miljö- och naturvård
- 22 Kommunikationer
- 27 Avgiften för Europeiska unionen

Inom framför allt utgiftsområde 8 Migration blev utgifterna högre än i budgeten.

Riksgäldskontorets nettoutlåning (inklusive kassamässig korrigering) blev ca 10,2 miljarder kronor lägre, bl.a. till följd av att Irland i förtid återbetalade lån om sammanlagt ca 5,2 miljarder kronor.

I avsnitt 2.4 Utfall per utgiftsområde finns detaljerade kommentarer till skillnaden mellan utfall och anvisat belopp i den ursprungliga budgeten.

Indragningar

Enligt 3 kap. 12 § budgetlagen (2011:203) får regeringen besluta att medel på ett anvisat anslag inte ska användas, om det är motiverat av särskilda omständigheter i en verksamhet eller av statsfinansiella eller andra samhällsekonomiska skäl. År 2017 har regeringen beslutat om indragning av anslagsmedel om totalt 46 070 miljoner kronor, främst avseende anslags-sparanden från 2016. Det är 22 727 miljoner kronor mer än 2016. De 40 största indragningarna, som översteg 100 miljoner kronor, svarar för 95 procent av totalbeloppet under 2017. I tabell 2.25 redovisas samtliga indragningar som är större än 100 miljoner kronor.

De flesta indragningarna av anslagsmedel rör anslagssparande

Den största indragningen, som uppgick till 8 946 miljoner kronor, avser räntor på stats-

skulden. Den näst största indragningen gjordes av medel på anslaget för statlig assistansersättning och uppgick till 4 171 miljoner kronor. Båda är indragning av anslagssparande.

Tabell 2.25 Indragningar 2017*Miljoner kronor*

UO Anslag	Indragning	
8 1:1	Migrationsverket	599
8 1:2	Ersättningar och bostadskostnader	1 896
8 1:8	Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar	130
9 1:6	Bidrag till folkhälsa och sjukvård	191
9 4:4	Kostnader för statlig assistansersättning	4 171
9 4:5	Stimulansbidrag och åtgärder inom äldreområdet	354
10 1:1	Sjukpenning och rehabilitering m.m.	3 781
10 1:2	Aktivitets- och sjukersättningar m.m.	282
10 1:6	Bidrag för sjukskrivningsprocessen	162
12 1:2	Föräldraförsäkring	540
12 1:5	Barnpension och efterlevandestöd	103
12 1:8	Bostadsbidrag	272
13 1:2	Kommunersättningar vid flyktingmottagande	655
13 1:3	Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare	822
13 1:4	Ersättning för insatser för vissa nyanlända invandrare	448
14 1:2	Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	1 872
14 1:3	Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser	2 285
14 1:4	Lönebidrag och Samhall m.m.	1 218
14 1:6	Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2014–2020	487
14 1:11	Bidrag till lönegarantiersättning	212
14 1:12	Nystartsjobb och stöd för yrkesintroduktionsanställningar	560
15 1:2	Studiemedel	2 101
16 1:5	Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet	1 288
16 1:10	Fortbildning av lärare och förskolepersonal	145
16 1:13	Statligt stöd till vuxenutbildning	327
16 1:15	Upprustning av skollokaler och utemiljöer	270
16 1:19	Bidrag till lärarlöner	303
18 1:2	Omstrukturering av kommunala bostadsföretag	101
18 1:7	Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer	849
18 1:9	Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande	2 177
19 1:3	Europeiska regionala utvecklingsfonden	590

perioden 2014–2020		
20 1:4	Sanering och återställning av förorenade områden	299
20 1:8	Supermiljöbilspremie	141
22 1:15	Sjöfartsstöd	118
23 1:10	Gårdsstöd m.m.	1 183
23 1:13	Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk	135
23 1:17	Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	1 065
23 1:18	Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	628
26 1:1	Räntor på statskulden	8 946
27 1:1	Avgiften till Europeiska unionen	1 861
	Övriga indragningar	2 507
Summa		46 070

Överskridanden

Medgivna överskridanden

Enligt 3 kap. 8 § budgetlagen får ett anslag tillfälligt överskridas genom att en kredit, motsvarande högst tio procent av det anvisade anslaget (anslagskredit), tas i anspråk. Året därpå ska tillgängliga medel reduceras med ett belopp som motsvarar den utnyttjade anslagskrediten. Med riksdagens bemyndigande får regeringen även besluta att ett anslag får överskridas, om det är nödvändigt för att täcka särskilda utgifter i en verksamhet. Utgifterna ska inte ha varit kända då anslaget anvisades. Regeringen får även fatta beslut om att överskrida ett anslag för att uppfylla ett av riksdagen beslutat ändamål med anslaget. Regeringen beslutade om två medgivna överskridanden för 2017.

Tabell 2.26 Medgivna överskridanden 2017

Miljoner kronor

UO Anslag		Medgivet överskridande	Utnyttjat medgivet överskridande
10 1:5	Ersättning inom det statliga personskadeskyddet	2	1
24 1:19	Finansiering av rättegångskostnader	17	17
Summa		19	18

I statens budget anvisades 33,3 miljoner kronor på anslaget 1:5 *Ersättning inom det statliga personskadeskyddet* inom utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning. Regeringen medgav i

beslut den 30 november 2017 att anslaget fick överskridas med 1,5 miljoner kronor (S2017/05371/SF, S2017/05948/SF, S2017/06684/SF m.fl.). Hela anslagskrediten på 3,2 miljoner kronor utnyttjades och av det medgivna överskridandet utnyttjades 0,8 miljoner kronor. Orsaken till att regeringen medgav överskridande är att Försäkringskassan har korrigerat utfall som tidigare redovisats på anslaget 1:4 *Arbetsskadeersättningar m.m.*

I statens budget anvisades 18,0 miljoner kronor på anslaget 1:19 *Finansiering av rättegångskostnader* inom utgiftsområde 24 Näringsliv. Regeringen medgav i beslut den 13 december 2017 att anslaget fick överskridas med 17,3 miljoner kronor (N2017/07538/SUN, N2017/07375/SUN (delvis)). Hela anslagskrediten på 1,8 miljoner kronor utnyttjades och av det medgivna överskridandet utnyttjades 17,3 miljoner kronor till rättegångskostnader.

Icke medgivna överskridanden

Under 2017 har ett anslag överskridits utöver den tillåtna anslagskreditgränsen och utan medgivande från regeringen. Tabell 2.27 visar detta anslagsöverskridande.

Tabell 2.27 Icke medgivna överskridanden 2017

Miljoner kronor

UO	Anslag	Anslagsnamn	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enl. regleringsbrev	Medgivet överskridande	Totalt tilldelade medel	Utgifter	Anslagskredit	Utgående överföringsbelopp	Icke medgivet överskridande
8	1:6	Offentligt bidräde i utlänningsärenden	-43,40	704,15		660,75	806,03	58,62	-145,28	-86,66
Summa										-86,66

Totalt disponibelt belopp inklusive anslagskredit för anslaget 1:6 *Offentligt bidräde i utlänningsärenden* inom utgiftsområde 8 Migration har överskridits med 86,66 miljoner kronor. Regeringen beslutade under 2017 om en höjd anslagskredit för Migrationsverket motsvarande 8,3 procent, som uppgick till 58,62 miljoner kronor. Ersättningar till offentliga biträden har ökat eftersom antalet ärenden med förordnat biträde har ökat jämfört med 2016. Även om totala antalet asylbeslut är lägre än föregående år är andelen beslut för grupper med hög biträdesandel högre. Det gäller framför allt ensamkommande barn, personer som skrivits upp i ålder eller fyllt 18 år samt andra sökanden från Afghanistan, Irak, Iran och statslösa.

2.4 Utfall per utgiftsområde

I följande avsnitt (2.4.1–2.4.27) presenteras utfallet per utgiftsområde. Här ges en samlad bild över hur regeringen har utnyttjat de finansiella befogenheter som regeringen har inom respektive utgiftsområde.

Anslagen redovisas i tabeller som i första hand visar utfallet för de största anslagen inom respektive utgiftsområde. Tabellerna visar även anslag vars utfall avviker från statens ursprungliga budget med mer än 10 procent. Anslag som anvisats mindre än 100 miljoner kronor visas dock bara om utfallet avviker mer än 50 procent. Tabellerna visar också anslag där utfallet avviker från de totalt anvisade medlen (statens budget och ändringsbudgetarna) med mer än 10 procent. Anslag som totalt anvisats mindre än 100 miljoner kronor visas endast då utfallet avviker mer än 50 procent.

För varje utgiftsområde kommenteras först skillnader mellan ursprunglig budget och utfall. Därefter jämförs även utfallet för 2017 med

utfallet 2016. I de fall förklaringarna sammanfaller görs analysen samlad, under utgiftsområdet. En redovisning av samtliga anslag finns i bilaga 2.

Förutom anslagsutfallet redovisas, per utgiftsområde, hur regeringen har utnyttjat beställningsbemyndiganden samt bemyndiganden avseende statlig utlåning, garantier, inomstatliga lån och övriga krediter. I redovisningen framgår även hur bemyndiganden att lämna kapitaltillskott till bolag eller utvecklingsbanker har utnyttjats. Flertalet av bemyndigandena utgörs av årliga bemyndiganden som riksdagen lämnar i samband med besluten om statens budget och om ändringar i denna. I redovisningen hänvisas inte till riksdagsbeslutet i de fall ett bemyndigande har lämnats i samband med besluten om statens budget för 2017 eller i beslut om ändring i budgeten för detta år. Om däremot ett bemyndigande har lämnats före 2017 görs en hänvisning till riksdagsbeslutet. En redovisning av samtliga beställningsbemyndiganden finns i bilaga 3.

Efter de 27 avsnitten om de olika utgiftsområdena följer en redogörelse för posterna Förändring av anslagsbehållningar (avsnitt 2.4.28), Riksgäldskontorets nettoutlåning (avsnitt 2.4.29), och Kassamässig korrigering (avsnitt 2.4.30). Alla dessa poster hör till budgetens utgiftssida. Avslutningsvis redovisas även Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget (avsnitt 2.4.31).

2.4.1 Utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Anslag

Tabell 2.28 UO 1 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2017	ÄB 2017	Utfall 2017	Utfall-SB 2017	Utfall-SB Procent 2017	Utfall 2016
2:1	Riksdagens ledamöter och partier m.m.	880		873	-7	-0,8	869
2:2	Riksdagens förvaltningsanslag	768		779	12	1,5	721
2:3	Riksdagens fastighetsanslag	113		83	-30	-26,6	68
4:1	Regeringskansliet m.m.	7 379	10	7 482	103	1,4	7 091
5:1	Länsstyrelserna m.m.	2 736	15	2 744	7	0,3	2 615
6:1	Allmänna val och demokrati	87	8	89	2	2,0	76
6:3	Datainspektionen	54	14	55	1	1,3	50
8:1	Presstödet	567		541	-26	-4,6	519
	Övriga anslag	683	1	678	-6	-0,8	663
Summa		13 268	47	13 324	56	0,4	12 672

Utgiftsområdet omfattar Statschefen, Riksdagen samt Riksdagens ombudsmän, Sametinget och samepolitiken, Regeringskansliet m.m., Länsstyrelserna, Demokratipolitik och mänskliga rättigheter, Nationella minoriteter, Medier och Sieps samt EU-information.

Utfallet uppgick till 13 324 miljoner kronor, vilket är 56 miljoner kronor (0,4 procent) högre än vad som anvisades i statens budget. Jämfört med 2016 ökade utgifterna med 653 miljoner kronor (5,2 procent).

Utfallet för anslaget 2:3 *Riksdagens fastighetsanslag* blev 83 miljoner kronor, det är 30 miljoner kronor (26,6 procent) lägre än vad som anvisades i budgeten men 15 miljoner kronor (21,6 procent) högre än föregående år. Under året har Systembolagets del (50 procent) i den samägda fastigheten Iason 1 köpts för 43 miljoner kronor. Köpet finansierades i sin helhet med anslag.

Utfallet för anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* blev 7 482 miljoner kronor, vilket är 103 miljoner kronor (1,4 procent) högre än vad som anvisades i budgeten. I enlighet med propositionen Vårändringsbudget för 2017 anvisade riksdagen ytterligare 10 miljoner kronor för att finansiera en kommitté vars uppgift är att göra en översyn av Boverkets bygg- och konstruktionsregler för att underlätta bostadsbyggandet i Sverige. Under december lämnade kommittén sitt första betänkande som fokuserade på standardisering. Nystart för byggstandardiseringen genom stärkt samverkan

(SOU 2017:106). Uppdraget omfattar totalt tre betänkanden. Jämfört med 2016 blev utfallet 391 miljoner kronor högre.

Ökat anslag till följd av den säkerhetspolitiska utvecklingen m.m.

På grund av den säkerhetspolitiska utvecklingen i Sveriges närområde samt händelser som visat på samhällets sårbarhet ökades anslaget 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* med 15 miljoner kronor för att förstärka totalförsvaret.

Anslag 6:1 *Allmänna val och demokrati* ökades med 8 miljoner kronor i ändringsbudget för 2017. Av detta anvisades 5 miljoner kronor för att kunna finansiera förberedelse för skolval i anslutning till de allmänna valen 2018. Syftet med skolval är bl.a. att stimulera ett högre valdeltagande bland unga. Resterande 3 miljoner kronor anvisades för it-stöd för valadministration.

Nya regler om skydd och behandling av personuppgifter

Anslag 6:3 *Datainspektionen* ökades med 14 miljoner kronor i enlighet med propositionen Vårändringsbudget för 2017. Myndigheten fick ett ökat anslag då införandet av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter kommer innebära nya och utökade uppgifter för myndigheten. Dock har anslags-

ökningen använts endast i mindre utsträckning under året då myndigheten inte kunnat rekrytera i planerad omfattning.

Utgifterna för presstöd fem procent lägre än anvisat i statens budget

Utfallet för anslaget 8:1 *Presstöd* uppgick till 541 miljoner kronor. Det är 26 miljoner kronor (4,6 procent) lägre än anvisat i statens budget. Det beror bl.a. på lägre stöd till flera tidningar som en följd av sjunkande upplagor och på ändrade bestämmelser i presstödsförordningen (1990:524) om nedtrappning av stöd till storstadstidningar. Under en tioårsperiod har antalet dagstidningar med distributionsstöd varit relativt konstant. Jämfört med 2016 blev utgifterna för anslaget 8:1 *Presstöd* 23 miljoner kronor (4,4 procent) högre. Presstödet består av driftstöd, distributionsstöd och utvecklingsstöd. Ökningen mellan åren beror främst på att utbetalat utvecklingsstöd blev 15 miljoner kronor högre. Under året har 137 ansökningar om utvecklingsstöd lämnats in till Myndigheten för press, radio och tv. Av dessa har 86 ansökningar godkänts. Utvecklingsstödet infördes under 2016.

Beställningsbemyndiganden

Tabell 2.29 UO 1 Beställningsbemyndiganden

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	Beställningsbemyndigande	Utestående åtaganden 2017-12-31
6:6	Stöd till politiska partier	172	129
8:1	Presstöd	70	11
Summa		242	140

Inom utgiftsområdet beslutade riksdagen om ett beställningsbemyndigande på totalt 242 miljoner kronor. De utestående åtagandena uppgick till 140 miljoner kronor. Skillnaden mellan det totala bemyndigandet och de utestående åtagandena uppgick till 102 miljoner kronor.

Garantier

Tabell 2.30 UO 1 Garantier

Miljoner kronor

Garanti	Garantiram	Utestående åtaganden 2017-12-31	Utfärdade garantier inklusive bundna utfästelser
Kreditgarantier till UD-anställda ¹	50	0	0

¹Regeringsbeslut UD2000/1146/P-AV.

Inomstatliga lån

Tabell 2.31 UO 1 Inomstatliga lån

Miljoner kronor

Inomstatliga lån	Låneram	Lån 2017-12-31
Riksdagsförvaltningens investeringar som används i verksamheten	100	67
Riksdagsförvaltningens investeringar i fastigheter och tekniska anläggningar	500	395
Summa	600	462

Riksdagen har beslutat om låneramar på 600 miljoner kronor för Riksdagsförvaltningen. Utestående lån vid utgången av 2017 var 462 miljoner kronor.

Riksrevisionens iakttagelser – årlig revision

Länsstyrelsen i Västernorrlands län

Länsstyrelsen i Västernorrlands län har fått en revisionsberättelse med *reservation* avseende sin årsredovisning för 2017. Som grund för uttalande om reservation anger Riksrevisionen följande.

Årsredovisningen för Länsstyrelsen i Västernorrlands län har lämnats till regeringen den 26 februari 2018. Enligt 2 kap. 1 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag ska myndigheten senast den 22 februari lämna en årsredovisning till regeringen. Årsredovisningen har lämnats för sent och kan därmed inte anses avlämnad i enlighet med förordningens villkor.

Länsstyrelsen i Kalmar län

Länsstyrelsen i Kalmar län har fått en revisionsberättelse med *reservation* avseende sin årsredovisning för 2017. Som grund för uttalande om reservation anger Riksrevisionen följande.

Genom att överskrida den av regeringen beslutade anslagskrediten för anslaget 1.1 *Regionala tillväxtåtgärder* med 23 000 kronor har myndigheten inte följt 8 § anslagsförordningen (2011:223) avseende villkor för anslagskredit. Överskridande ska härutöver enligt föreskrifter till 6 kap. 1 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag alltid förklaras i not. Myndigheten har inte förklarat överskridandet i årsredovisningen för 2017.

Länsstyrelsen i Stockholms län

Länsstyrelsen i Stockholms län har fått en revisionsberättelse med *reservation* avseende sin årsredovisning för 2017. Som grund för uttalande om reservation anger Riksrevisionen följande.

Genom att överskrida den av regeringen beslutade anslagskrediten för anslaget 7.1 *Åtgärder för nationella minoriteter* med 5 000 kronor har myndigheten inte följt 8 § anslagsförordningen (2011:223) avseende villkor för anslagskredit. Överskridande ska härutöver enligt föreskrifter till 6 kap. 1 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag alltid förklaras i not. Myndigheten har inte förklarat överskridandet i årsredovisningen för 2017.

2.4.2 Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning

Anslag

Tabell 2.32 UO 2 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2017	ÄB 2017	Utfall 2017	Utfall-SB 2017	Utfall-SB Procent 2017	Utfall 2016
1:5	Statliga tjänstepensioner m.m.	12 614		12 641	27	0,2	12 475
1:9	Statistiska centralbyrån	555		546	-9	-1,6	571
1:11	Finansinspektionen	512	25	533	20	4,0	493
1:12	Riksgäldskontoret	316		263	-53	-16,8	281
1:14	Vissa garanti- och medlemsavgifter	210		231	21	10,0	211
	Övriga anslag	1 051		1 048	-3	-0,3	1 004
Summa		15 259	25	15 262	3	0,0	15 035

Utgiftsområdet omfattar utgifter för allmän offentlig förvaltning, inklusive finansförvaltning och finansiell tillsyn m.m., utgifter för de statliga tjänstepensionerna, statistik och fastighetsförvaltning.

Utfallet uppgick till 15 262 miljoner kronor och blev därmed 3 miljoner kronor (0,0 procent) högre än vad som anvisades i statens budget. Jämfört med 2016 blev utgifterna 227 miljoner kronor (1,5 procent) högre.

Utfallet för anslaget 1:5 *Statliga tjänstepensioner m.m.* blev 12 641 miljoner kronor, vilket är 27 miljoner kronor (0,2 procent) högre än budgeterat. Statliga tjänstepensioner är tjänstepensioner för anställda i staten.

Utgifterna för Riksgäldskontoret lägre än budgeterat

I statens budget anvisades 316 miljoner kronor för anslaget 1:12 *Riksgäldskontoret*. Utfallet blev 53 miljoner kronor (16,8 procent) lägre än budgeterat. Det beror främst på att Riksgäldskontoret har tagit beslut om att inte emittera premieobligationer och att personalkostnaderna blev lägre.

Utfallet för vissa garanti- och medlemsavgifter högre med anledning av högre dollarkurs

Utfallet för anslaget 1:14 *Vissa garanti- och medlemsavgifter* blev 231 miljoner kronor, vilket är 21 miljoner kronor högre än vad som anvisades i statens budget och jämfört med föregående år. Skillnaderna beror främst på en högre dollarkurs. Under året har Asiatiska banken för infrastrukturinvesteringar (AIIB) fått den andra delbetalningen från Sverige,

25,2 miljoner US-dollar (motsvarande 230 miljoner kronor), av ett totalt kapitaltillskott på 126 miljoner US-dollar. Det betalas i fem lika stora årliga utbetalningar 2016–2020. Tillskottet sker genom teckning av aktier som tilldelas medlemsländerna. Sverige medverkade 2015 i förhandlingarna om bildandet av AIIB tillsammans med 56 andra länder.

Beställningsbemyndiganden

Tabell 2.33 UO 2 Beställningsbemyndiganden

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	Beställnings- bemyndigande	Utestående åtaganden 2017-12-31
1:10	Bidragsfastigheter	50	30
1:16	Finansmarknadsforskning	76	5
Summa		126	35

Inom utgiftsområdet beslutade riksdagen om två beställningsbemyndiganden på 126 miljoner kronor. Totalt har 35 miljoner kronor utnyttjats 2017.

Utlåning

Tabell 2.34 UO 2 Utlåning

Miljoner kronor

Utlåning	Låneram	Lån 2017-12-31
Riksbanken ¹		238 132
Summa		238 132

¹ Lån till Riksbanken ges med stöd av 5 kap. 1§ budgetlagen (2011:203).

I december 2017 återbetalade Irland hela det lån som togs under 2012. Lånet till Irland var ett tillägg till ett lånepaket som IMF och EU gett, på villkor att Irland genomförde ett ekonomiskt reformprogram. Sverige betalade ut lånet till Irland i fyra delar efter att IMF och EU godkänt landets framsteg under reformprogrammet. De första två delarna betalades ut under 2012 och de andra två under 2013. Lånet återbetalades i förtid.

Lån till Riksbanken uppgick till 238 132 miljoner kronor 2017. Det är en minskning med 18 972 miljoner kronor. I Riksgäldskontorets nettoutlåning redovisas lånen till Riksbanken kassamässigt, och uppgår till 232 312 miljoner kronor, utan valutaomvärdering. I ovanstående tabell redovisas lånen valutaomvärderade till bokslutskurs.

Garantier

Tabell 2.35 UO 2 Garantier

Miljoner kronor

Garanti	Garantiram	Utestående åtaganden 2017-12-31	Utestående åtaganden utländsk valuta	Utfärdade garantier inklusive bundna utfästelser
Insättningsgarantin ¹	Obegränsad	1 688 640		
Garanti till insättare i utländska instituts filialer i Sverige ²	Obegränsad			
Investerarskyddet ³	Obegränsad			
Garantikapital i Europeiska investeringsbanken (EIB) ⁴	EUR 6 565	64 660	EUR 6 565	
Garantikapital i Nordiska investeringsbanken (NIB) ⁵	EUR 1 978	19 484	EUR 1 978	
Nordiska investeringsbanken, projektinvesteringslån ⁶	EUR 622	3 035	EUR 308	
Garantikapital i Europeiska utvecklingsbanken (EBRD) ⁷	EUR 542	5 334	EUR 542	
Garantikapital till Europarådets utvecklingsbank (CEB) ⁸	EUR 124	1 219	EUR 124	

Pensionsgaranti (inkl. efterborgen)				
Akademiska Hus ⁹	Obegränsad	66		
Garantiram stabilitetsfonden		750 000		
Garantiram resolutionsfonden		200 000		
Garantikapital Asiatiska banken för infrastrukturinvesteringar (AIIB) ¹⁰	USD 504	4 149	USD 504	
Summa		1 786 588		

¹ Lag (1995:1571) om insättningsgaranti. Belopp per den 31 december 2016.

² Lag (2008:812) om statliga garantier till insättare i utländska instituts filialer i Sverige.

³ Lagen (1999:158) om investerarskydd.

⁴ Prop. 2008/09:116, bet. 2008/09: FIU36, rskr. 2008/09:200.

⁵ Prop. 2016/17:1, bet. 2016/17:FIU2, rskr. 2016/17:123-124.

⁶ Prop. 2016/17:1, bet. 2016/17:FIU2, rskr. 2016/17:123-124.

⁷ Prop. 2010/11:1, bet. 2010/11:FIU2, rskr. 2010/11:139.

⁸ Prop. 2011/12:1, bet. 2011/12:FIU2, rskr. 2011/12:104.

⁹ Prop. 1991/92:150, bet. 1991/92:FIU30, rskr. 1991/92:350.

¹⁰ Prop. 2015/16:99, bet. 2015/16:FIU21, rskr. 2015/16:311

Inomstatliga lån

Tabell 2.36 UO 2 Inomstatliga lån

Miljoner kronor

Inomstatliga lån	Låneram	Lån 2017-12-31
Statens fastighetsverks investeringar i fastigheter	15 200	12 995
Statens järnvägars långfristiga lån exkl. finansiell leasing ¹	2 915	11 282
Fortifikationsverkets investeringar i mark, anläggningar och lokaler	13 100	1 037
Riksrevisionen - anläggningstillgångar som används i verksamheten	15	8
7 AP-fondens investeringar i anläggningstillgångar som används i verksamheten	2 500	
Summa	33 730	25 321

¹ Prop. 2013/14:1, bet. 2013/14:FIU2, rskr. 2013/14:135 avser 31 december 2017.

Riksdagen har beslutat om låneramar på 33 730 miljoner kronor inom utgiftsområdet. Utestående lån vid utgången av 2017 var 25 321 miljoner kronor.

Övriga krediter

Tabell 2.37 UO 2 Övriga krediter

Miljoner kronor		
Övriga krediter i Riksgäldskontoret	Kredit	Utnyttjad kredit 2017-12-31
Insättningsgarantin ¹	Obegränsad	0
Investerarskyddet ²	Obegränsad	0
Kredit för infriande av kapitalgarantier till internationella finansiella institutioner ³	Obegränsad	0
Kredit för infriande av Riksgäldskontorets garantier (ordinarie garantireserv) ⁴	Obegränsad	0
För Riksgäldskontorets utlåningsverksamhet ⁵	Obegränsad	0
Kammarkollegiets behov av likviditet för inrättande av nya myndigheter	250	6
Statens tjänstepensionsverk - behov av likviditet i pensionshanteringen	100	20
Kammarkollegiets kredit för statliga försäkringssystemet ⁶	100	0
Resolutionsreserven kreditram	100 000	0
Stabilitetsfonden kreditram	50 000	0
Summa		26

¹ Lagen (1995:1571) om insättningsgaranti.

² Lagen (1999:158) om investerarskydd.

³ prop. 2001/02:1 (vol. 1), bet. 2001/02:FiU1, rskr. 2001/02:34

⁴ Regeringen har beslutat om en obegränsad kredit med stöd av 5 kap. 1 § budgetlagen (2011:203).

⁵ Budgetlag (2011:203), förordning (2011:211)

⁶ Prop. 1995/96:105, bet. 1995/96:FiU11, rskr. 1995/96:191.

Riksdagen har beviljat krediter inom utgiftsområdet, bl.a. för insättningsgarantin och investerarskyddet. Utnyttjade krediter vid årets slut uppgår till 6 miljoner kronor och avser Kammarkollegiets likviditetsbehov för inrättandet av nya myndigheter.

Riksrevisionens iakttagelser – årlig revision

Statistiska centralbyrån

Statistiska centralbyrån har fått en revisionsberättelse med *reservation* avseende sin årsredovisning för 2017. Som grund för uttalande om reservation anger Riksrevisionen följande.

Statistiska centralbyrån redovisar i årsredovisningen en omsättning för avgiftsområdet Officiell statistik på 135,4 miljoner kronor under 2017 och ett ackumulerat underskott om 50,7 miljoner kronor per den 31 december 2017. För Övriga uppdrag redovisar Statistiska centralbyrån en omsättning på 305,6 miljoner kronor under 2017 och ett ackumulerat

överskott på 65,8 miljoner kronor per den 31 december 2017.

Det ekonomiska målet för dessa avgiftsverksamheter är enligt 5 § avgiftsförordningen (1992:191) att avgifter ska beräknas så att de helt täcker verksamhetens kostnader (full kostnadstäckning). Enligt Ekonomistyrningsverkets föreskrifter till 5 § avgiftsförordningen ska avgifterna beräknas så att intäkterna på ett eller några års sikt täcker samtliga med verksamheten direkt eller indirekt förenade kostnader. Statistiska centralbyrån har under flera års tid byggt upp de ackumulerade under- och överskotten vilka avviker från det ekonomiska målet om full kostnadstäckning som regleras i 5 § avgiftsförordningen.

Riksrevisionens iakttagelser – effektivitetsrevision

RiR 2016:16 Behövs myndigheternas delårsrapporter? – Nyttan och kostnader

Riksrevisionen har granskat om nyttan av myndigheternas delårsrapporter uppväger kostnaderna för att upprätta och granska dem i form av tid och resurser för berörda myndigheter och Riksrevisionen.

Regeringen har i skrivelsen Riksrevisionens rapport om myndigheternas delårsrapporter (Skr. 2016/17:52) redovisat vilka åtgärder som vidtagits eller avses att vidtas med anledning av granskningsrapporten. Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

Riksdagen har lagt regeringens skrivelse till handlingarna (bet. 2016/17:FiU19, rskr. 2017/18:183).

RiR 2017:5 Internrevisionen vid myndigheter – en funktion som behöver stärkas

Riksrevisionen har granskat internrevisionen vid de statliga myndigheterna.

Regeringen gör i skrivelsen Riksrevisionens rapport om internrevisionen vid de statliga myndigheterna (skr. 2016/17:189) en annan bedömning än Riksrevisionen och vidtar därför inte några åtgärder med anledning av granskningsrapporten. Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

Riksdagen har lagt regeringens skrivelse till handlingarna (bet. 2017/18:FiU29, rskr. 2017/18:132).

RiR 2017:11 Regeringens medelfristiga makroprognoser

Riksrevisionen har granskat regeringens medelfristiga makroprognoser.

Regeringen gör i skrivelsen Riksrevisionens rapport om regeringens medelfristiga makroprognoser (skr. 2017/18:37) en annan bedömning än Riksrevisionen och vidtar därför inte några åtgärder med anledning av granskningsrapporten. Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

granskningsrapporten. Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

Riksdagen har lagt regeringens skrivelse till handlingarna (bet. 2017/18:FiU33 rskr. 2017/18:160).

RiR 2017:22 Regeringens hantering av rekommendationer från EU, IMF och OECD

Riksrevisionen har granskat regeringens hantering av rekommendationer till Sverige från Europeiska unionen, Internationella valutafonden och Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling.

Regeringen gör i skrivelsen Riksrevisionens rapport om regeringens hantering av rekommendationer från EU, Internationella valutafonden och OECD (skr. 2017/18:85) en annan bedömning än Riksrevisionen och vidtar därför inte några åtgärder med anledning av granskningsrapporten. Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

RiR 2017:32 Tillämpningen av det finanspolitiska ramverket

Riksrevisionen har granskat transparensen i regeringens ekonomiska propositioner och statens årsredovisning.

Regeringen har i skrivelsen Riksrevisionens rapport om tillämpning av det finanspolitiska ramverket (skr. 2017/18:203) redovisat vilka åtgärder som vidtagits eller avses vidtas med anledning av granskningsrapporten. Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

RiR 2017:14 Tillgänglighet till SCB:s registerdata – en fråga om prioritering

Riksrevisionen har granskat tillgängligheten till Statistiska centralbyråns registerdata i syfte att undersöka vad regeringen och myndigheten kan göra för att säkerställa en god tillgänglighet med bibehållet skydd för enskildas integritet.

Regeringen har i skrivelsen Riksrevisionens rapport om tillgängligheten till Statistiska centralbyråns registerdata (skr. 2017/18:46) redovisat vilka åtgärder som har vidtagits eller avses vidtas med anledning av

2.4.3 Utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution

Anslag

Tabell 2.38 UO 3 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2017	ÄB 2017	Utfall 2017	Utfall-SB 2017	Utfall-SB Procent 2017	Utfall 2016
1:1	Skatteverket	7 357	18	7 375	18	0,2	7 222
1:2	Tullverket	1 744		1 722	-22	-1,3	1 715
1:3	Kronofogdemyndigheten	1 884	20	1 915	30	1,6	1 903
Summa		10 986	38	11 011	26	0,2	10 840

Utgiftsområdet omfattar beskattning, uppbörd av skatt, tull och avgifter samt verkställighet och indrivning av skatter och avgifter. Förutom dessa verksamheter ingår även verksamhet för bl.a. folkbokföring, fastighetstaxering och brottsbekämpning. Skatteverket, Tullverket och Kronofogdemyndigheten är förvaltningsmyndigheter för respektive område.

Utfallet uppgick till 11 011 miljoner kronor och blev därmed 26 miljoner kronor (0,2 procent) högre än vad som anvisades i statens budget. Jämfört med 2016 ökade utgifterna med 172 miljoner kronor (1,6 procent).

Skatteverket genomförde it-utveckling avseende arbetsgivardeklarationer under 2017

Utfallet för anslaget 1:1 *Skatteverket* blev 7 375 miljoner kronor, vilket är 18 miljoner kronor högre än anvisat i statens budget och 153 miljoner kronor högre än föregående år. I enlighet med propositionen Höständringsbudget för 2017 anvisades anslaget 1:1 *Skatteverket* 18 miljoner kronor för att i rätt tid kunna slutföra it-utveckling, så att uppgiftslämnare av arbetsgivardeklarationer i sin tur ska hinna anpassa sina it-system till Skatteverkets i och med nya regler som träder i kraft den 1 januari 2019. De nya reglerna innebär bl.a. att uppgifter om utbetalda ersättningar för arbete och skatteavdrag på individnivå ska lämnas månadsvis i en arbetsgivardeklaration till Skatteverket. Under året har Skatteverket bl.a. publicerat en testjänst för uppgiftslämnande av arbetsgivardeklarationer.

Kronofogdemyndigheten hanterade ett ökat antal ärenden inom skuldsaneringen

Utgifterna för anslaget 1:3 *Kronofogdemyndigheten* uppgick till 1 915 miljoner kronor, vilket är 30 miljoner kronor högre än anvisat i budgeten. Utfallet blev 12 miljoner kronor högre än föregående år. I enlighet med propositionen Höständringsbudget för 2017 anvisades anslaget 1:3 *Kronofogdemyndigheten* 20 miljoner kronor för att hantera det ökade antalet ansökningar inom skuldsaneringen. Totalt inkom 19 509 ärenden om skuldsanering till Kronofogdemyndigheten, det är en ökning med 7 114 ärenden (57,3 procent). Under året avslutades 15 777 ärenden, det är en ökning med 3 576 ärenden (29,3 procent).

Utfallet för anslaget 1:2 *Tullverket* uppgick till 1 722 miljoner kronor. Det är 22 miljoner kronor lägre än anvisat i budgeten och 6 miljoner kronor högre än föregående år.

Riksrevisionens iakttagelser – effektivitetsrevision

RiR 2017:12 Regeringens skatteutgiftsredovisning – som riksdagen vill ha den?

Riksrevisionen har granskat regeringens skatteutgiftsredovisning.

Regeringen har i skrivelsen Riksrevisionens rapport om regeringens skatteutgiftsredovisning (skr. 2017/18:27) redovisat vilka åtgärder som vidtagits eller avses vidtas med anledning av granskningsrapporten. Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

Riksdagen har lagt regeringens skrivelse till handlingarna (bet. 2017/18:SkU7, rskr 2017/18:147).

RiR 2017:23 Folkbokföringen – ett kvalitetsarbete i uppförsbacke

Riksrevisionen har granskat Skatteverkets arbete med att upprätthålla kvaliteten i folkbokföringen.

Regeringen har i skrivelsen Riksrevisionens rapport om folkbokföringen (skr. 2017/18:124) redovisat vilka åtgärder som vidtagits eller avses vidtas med anledning av granskningsrapporten. Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

2.4.4 Utgiftsområde 4 Rättsväsendet

Anslag

Tabell 2.39 UO 4 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2017	ÄB 2017	Utfall 2017	Utfall-SB 2017	Utfall-SB Procent 2017	Utfall 2016
1:1	Polismyndigheten	21 922	700	22 912	990	4,5	21 885
1:2	Säkerhetspolisen	1 292	23	1 358	66	5,1	1 198
1:3	Åklagarmyndigheten	1 473		1 505	31	2,1	1 438
1:5	Sveriges Domstolar	5 520		5 508	-12	-0,2	5 396
1:6	Kriminalvården	8 347		8 624	277	3,3	8 196
1:8	Rättsmedicinalverket	418		412	-6	-1,3	394
1:11	Ersättning för skador på grund av brott	122		91	-31	-25,2	113
1:12	Rättsliga biträden m.m.	2 339	650	2 648	310	13,2	2 747
1:13	Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.	40	35	64	24	59,6	63
1:18	Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet	92		43	-49	-52,8	19
	Övriga anslag	903		899	-3	-0,4	840
Summa		42 467	1 408	44 064	1 598	3,8	42 289

Utgiftsområdet omfattar i huvudsak utgifter för kriminalpolitiskt inriktad verksamhet och rättsväsendet i övrigt. Utgiftsområdet innefattar myndigheter inom polisen och åklagarväsendet, Sveriges Domstolar samt Kriminalvården. Dessutom ingår bl.a. Rättsmedicinalverket, Brottsförebyggande rådet och Brottsoffermyndigheten.

Utfallet uppgick till 44 064 miljoner kronor och blev därmed 1 598 miljoner kronor (3,8 procent) högre än vad som anvisades i statens budget. Jämfört med 2016 blev utgifterna 1 776 miljoner kronor (4,2 procent) högre.

Fler civilanställda vid polisen men antalet poliser minskar

Utfallet för anslaget 1:1 *Polismyndigheten* uppgick till 22 912 miljoner kronor, vilket är 990 miljoner kronor (4,5 procent) högre än vad som anvisades i statens budget och 1 027 miljoner kronor (4,7 procent) högre än föregående år. Den främsta orsaken till det högre utfallet är att antalet anställda har ökat. Medeltalet anställda ökade mellan 2016 och 2017 med 647. Det är antalet civilanställda som har ökat medan antalet anställda poliser har minskat. Vid utgången av 2017 var det 284 färre poliser än året innan.

I enlighet med propositionerna Vår- och Höständringsbudget för 2017 anvisade riksdagen anslaget ytterligare 700 miljoner kronor för att

kunna öka antalet polisanställda samt förstärka verksamheten vid Nationellt forensiskt centrum (NFC). NFC genomför forensiska undersökningar, forensisk spårsäkring och analys vid händelser som innefattar kemiska, biologiska, radiologiska eller nukleära och explosiva element samt följer upp och utvärderar befintliga metoder. Under året ökade antalet anställda vid NFC med 30, totalt uppgick antalet anställda till 493.

Antalet årsarbetskrafter ökade vid Polismyndigheten med 940 (3,7 procent) och uppgick vid slutet av 2017 till 26 237 årsarbetskrafter. Av dessa avser 17 511 årsarbetskrafter (66,7 procent) poliser och 8 726 årsarbetskrafter (33,3 procent) avser civilanställda. Av antalet anställda poliser är gruppen inom åldersspannet 35–39 år störst, gruppen består av 35,7 procent kvinnor och 64,3 procent män. Bland civilanställda är gruppen inom åldersspannet 40–44 år störst, gruppen består av 67,3 procent kvinnor och 32,7 procent män.

Fler anställda i Kriminalvården

Utfallet för anslaget 1:6 *Kriminalvården* blev 8 624 miljoner kronor. Det är 277 miljoner kronor högre än vad som anvisades i statens budget och 428 miljoner kronor (5,2 procent) högre än 2016. En orsak till det högre utfallet är att kostnaderna för personal inom häkte, anstalt

och administration ökade. En annan orsak till det högre utfallet är en lagändring rörande transporter av frihetsberövade som trädde i kraft den 1 april 2017. Ändringen har inneburit att fler transporter utförs av Kriminalvården och antalet årsarbetskrafter har ökat till följd av detta.

Antalet årsarbetskrafter uppgick vid slutet av 2017 till 9 791, vilket är en ökning med 255 (2,7 procent).

Färre avgjorda ärenden angående ersättning för skador på grund av brott

Utgifterna för anslaget 1:11 *Ersättning för skador på grund av brott* blev 31 miljoner kronor (25,2 procent) lägre än anvisat i statens budget. Jämfört med föregående år blev utfallet 21 miljoner kronor (18,9 procent) lägre. Totalt avgjordes 9 539 ärenden under året, vilket är en minskning med 1 824 ärenden. Den genomsnittliga kostnaden per ärende var 2 172 kronor.

Utgifterna för Rättsliga biträden m.m. blev högre än anvisat men lägre än 2016

Utfallet för anslaget 1:12 *Rättsliga biträden m.m.* blev 2 648 miljoner kronor, vilket är 310 miljoner kronor (13,2 procent) högre än vad som anvisades i statens budget. I enlighet med propositionen Vårändringsbudget för 2017 anvisade riksdagen anslaget ytterligare 650 miljoner kronor med anledning av prognoser om att den debiterade tiden per förordnande har ökat. Det beror i sin tur på att det har blivit vanligare med brottmål med flera tilltalade och att behovet av tolkar har blivit större. Ökningarna blev dock lägre än beräknat.

Jämfört med föregående år blev utgifterna för anslaget 1:12 *Rättsliga biträden m.m.* 99 miljoner kronor lägre. Det beror bl.a. på att utgifterna för offentligt försvar och rättshjälpsbiträde minskade. Jämfört med föregående år minskade antalet debiterade timmar per förordnande för offentligt försvar med nästan 5 procent. Det vill säga att antalet debiterade timmar blev lägre än vad som prognostiserats.

Utgifterna för skaderegleringar blev högre

Utfallet för anslaget 1:13 *Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.* blev 64 miljoner kronor, vilket är 24 miljoner kronor (59,6 procent) högre än anvisat i statens budget. I enlighet med propositionerna Vår- och Höständringsbudget för 2017 anvisade riksdagen ytterligare 35 miljoner kronor bl.a. på grund av ett ökat antal skadeståndsärenden kopplade till frihets-

berövanden. Anslaget används bl.a. för ersättning vid frihetsinskränkningar, frihetsberövanden och andra tvångsåtgärder. Det används också till skadestånd på grund av fel eller försummelse vid myndighetsutövning. Det är framför allt utgifterna för ersättning vid frihetsinskränkning som minskat under året. Under 2017 avgjordes 1 473 ärenden där ersättning betalades ut, vilket är en minskning med 12,5 procent jämfört med 2016. Det högsta belopp som under året har beslutats i ett ärende är 5,5 miljoner kronor. Totalt utbetalt belopp blev 60 miljoner kronor. Andelen ärenden där ersättning för frihetsinskränkning beviljats uppgick till 87 procent. Kostnader i samband med statens rättegångar blev 4 miljoner kronor.

Europeiska fonden för inre säkerhet finansierar förebyggande arbete mot extremism

Utfallet för anslaget 1:18 *Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet* blev 43 miljoner kronor, vilket är 49 miljoner kronor (52,8 procent) lägre än anvisat i statens budget. Fonden är kopplad till EU:s fleråriga budgetram 2014–2020 som tilldelats ca 300 miljoner kronor. Under 2016 utvecklades arbetssätt kring förvaltning och kontroll av fondens medel. Polismyndigheten beviljade åtta projektmedel under 2017 för aktiviteter som stärker EU:s inre säkerhet, bl.a. för förebyggande arbete mot våldsbejakande extremism och radikaliserings.

Beställningsbemyndiganden

Tabell 2.40 UO 4 Beställningsbemyndiganden

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	Beställningsbemyndigande	Utestående åtaganden 2017-12-31
1:18	Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet	155	111
Summa		155	111

Inom utgiftsområdet beslutade riksdagen om ett beställningsbemyndigande på 155 miljoner kronor. Polismyndigheten utsågs 2015 till nationellt ansvarig för EU:s fond för inre säkerhet. De utestående åtagandena uppgick den 31 december 2017 till 111 miljoner kronor.

Riksrevisionens iakttagelser – effektivitetsrevision

RiR 2017:6 Tingsrätters effektivitet och produktivitet

Riksrevisionen har granskat tingsrätternas effektivitet och produktivitet under perioden 2012–2015.

Regeringen har i skrivelsen Riksrevisionens rapport om tingsrätters effektivitet och produktivitet (skr. 2016/17:223) redovisat att regeringen avser att följa det fortsatta effektiviseringsarbetet. Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

Riksdagen har lagt regeringens skrivelse till handlingarna (bet. 2017/18:JuU5, rskr. 2017/18:64).

RiR 2017:16 Från spår till bevis – Polisens forensiska organisation

Riksrevisionen har granskat den forensiska verksamheten inom Polismyndigheten för att se om den på ett effektivt sätt bidrar till att brott klaras upp. Iakttagelserna från granskningen avser Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten.

Regeringen har redovisat sin bedömning av granskningsrapporten i skrivelsen Riksrevisionens rapport om Polisens forensiska organisation (skr. 2017/18:50). Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

Riksdagen har lagt regeringens skrivelse till handlingarna (bet. 2017/18:JuU22, rskr. 2017/18:205).

RiR 2017:33 Tillsyn av ställföreträdare och överförmyndare – Statens bristande ansvar för samhällets mest utsatta

Riksrevisionen har granskat om staten har skapat förutsättningar för att tillsynen av ställföreträdare (med vilket i detta sammanhang avses god man, förvaltare, god man för ensamkommande barn och förordnad förmyndare) och överförmyndare genomförs på ett rättssäkert sätt.

Regeringen har i skrivelsen Riksrevisionens rapport om tillsynen av ställföreträdare och överförmyndare (skr. 2017/18:128) redovisat vilka åtgärder som vidtagits eller avses vidtas med anledning av granskningsrapporten. Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

2.4.5 Utgiftsområde 5 Internationell samverkan

Anslag

Tabell 2.41 UO 5 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2017	ÅB 2017	Utfall 2017	Utfall-SB 2017	Utfall-SB Procent 2017	Utfall 2016
1:1	Avgifter till internationella organisationer	1 329	236	1 378	49	3,7	1 512
1:2	Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet	151		139	-12	-7,9	126
1:11	Samarbete inom Östersjöregionen	164	10	164	0	-0,3	182
	Övriga anslag	269	4	273	3	1,1	250
Summa		1 913	250	1 953	40	2,1	2 070

Utgiftsområdet omfattar frågor som gäller Sveriges förhållande till och överenskommelser med andra stater och internationella organisationer.

Utfallet uppgick till 1 953 miljoner kronor, vilket är 40 miljoner kronor (2,1 procent) högre än vad som anvisades i statens budget. Jämfört med 2016 blev utfallet 117 miljoner kronor (5,7 procent) lägre.

Försvagad krona medför högre avgifter till FN och andra internationella organisationer

Utfallet för anslaget 1:1 *Avgifter till internationella organisationer* uppgick till 1 378 miljoner kronor, vilket är 49 miljoner kronor (3,7 procent) högre än anvisat i statens budget. Anslaget får användas för avgifter avseende Sveriges medlemskap i internationella organisationer, främst FN, Europarådet, Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa, Nordiska ministerrådet och OECD. I enlighet med propositionerna Vår- och Höständringsbudget för 2017 anvisade riksdagen ytterligare 92 miljoner kronor respektive 144 miljoner kronor. Orsaken var att regeringen räknade med en svagare kronkurs och därmed högre avgifter än i den ursprungliga budgeten. FN:s budget för perioden 1 juli 2017 till 30 juni 2018, som beslutades under hösten 2017, blev dock lägre än väntat, vilket förklarar varför endast en mindre del av de medel som anvisades i ändringsbudgetarna behövde betalas ut. Jämfört med föregående år blev utfallet för anslaget 134 miljoner kronor (8,9 procent) lägre. Det

beror främst på att avgifterna till FN:s fredsbevarande operationer blev 171 miljoner kronor lägre än 2016. Dessa avgifter uppgick till 554 miljoner kronor 2017.

Beställningsbemyndiganden

Tabell 2.42 UO 5 Beställningsbemyndiganden

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	Beställnings- bemyndigande	Utestående åtaganden 2017-12-31
1:11	Samarbete inom Östersjöregionen	214	121
Summa		214	121

Inom utgiftsområdet beslutade riksdagen om ett beställningsbemyndigande på 214 miljoner kronor. De utestående åtagandena uppgick den 31 december 2017 till 121 miljoner kronor.

Riksrevisionens iakttagelser – effektivitetsrevision

RiR 2017:2 Exportkontrollen av krigsmateriel

Riksrevisionen har granskat exportkontrollen av krigsmateriel.

Regeringen har i skrivelsen Riksrevisionens rapport om exportkontrollen av krigsmateriel (skr. 2016/17:160) redovisat vilka åtgärder som vidtagits eller avses vidtas med anledning av granskningsrapporten. Granskningen är därmed slutbehandlad.

Riksdagen har lagt regeringens skrivelse till handlingarna (bet. 2017/18:UU3, rskr. 2017/18:116).

2.4.6 Utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap

Anslag

Tabell 2.43 UO 6 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2017	ÄB 2017	Utfall 2017	Utfall-SB 2017	Utfall-SB Procent 2017	Utfall 2016
1:1	Förbandsverksamhet och beredskap	32 533	325	33 147	614	1,9	26 194
1:2	Försvarsmaktens insatser internationellt	1 133		1 040	-93	-8,2	996
1:3	Anskaffning av materiel och anläggningar	10 369	80	10 062	-307	-3,0	9 298
1:8	Försvarets radioanstalt	980	10	1 017	38	3,8	916
1:11	Internationella materielsamarbeten, industrifrågor m.m.	90		71	-18	-20,3	89
2:4	Krisberedskap	1 122	60	1 145	23	2,1	1 043
2:6	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	1 062	10	1 094	31	2,9	1 053
1:4 (2016)	Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar			-185	-185	0,0	6 900
	Övriga anslag	2 966		2 992	26	0,9	2 877
Summa		50 254	485	50 383	129	0,3	49 366

Utgiftsområdet omfattar utgifter för försvar, samhällets krisberedskap, strålsäkerhet och elsäkerhet.

Utfallet uppgick till 50 383 miljoner kronor och blev därmed 129 miljoner kronor (0,3 procent) högre än vad som anvisades i statens budget. Jämfört med 2016 blev utfallet 1 017 miljoner kronor (2,1 procent) högre.

Ökade anslag för att stärka det militära försvaret

Utfallet för anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap* uppgick till 33 147 miljoner kronor, vilket är 614 miljoner kronor högre än anvisat i statens budget. I enlighet med propositionen Vårändringsbudget för 2017 anvisades ytterligare 325 miljoner kronor för att stärka den operativa förmågan. Utfallet påverkades också av högre utgifter för materielunderhåll och på att flera nationella operationer har genomförts. Under 2017 genomfördes även försvarsmaktsövning Aurora 17 med totalt 21 900 deltagare.

Utfallet för anslaget 1:2 *Försvarsmaktens insatser internationellt* uppgick till 1 040 miljoner kronor, vilket är 93 miljoner kronor (8,2 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget. Det beror på att utgifterna för den svenska insatsen i Mali (MINUSMA) blev lägre än beräknat på grund av att medel som avsatts baserat på ett sämre säkerhetsläge i Mali inte behövde användas fullt ut och att åtgärder

kopplade till Försvarsmaktens camp i landet inte blev av.

Färre och försenade leveranser från Försvarets materielverk

Utfallet för anslaget 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar* blev 10 062 miljoner kronor. Det är 307 miljoner kronor (3,0 procent) lägre än anvisat i statens budget. Under året har Försvarets materielverk (FMV) levererat materiel och tjänster i lägre omfattning än vad som beräknades i budgeten. Jämfört med föregående år minskade antalet genomförda leveranser av FMV med 31 stycken och uppgick till totalt 720 stycken. Under året har FMV haft 199 försenade leveranser, vilket är en ökning med 32,6 procent jämfört med 2016. Förseningarna avser bl.a. röjdykarfartyg typ Spårö, anskaffning av lastbilar och brobandvagnar. I enlighet med propositionen Vårändringsbudget för 2017 anvisade riksdagen ytterligare 80 miljoner kronor för att stärka den operativa förmågan.

Utfallet för anslaget 1:11 *Internationella materielsamarbeten, industrifrågor m.m.* blev 18 miljoner kronor (20,3 procent) lägre än anvisat i statens budget. Det beror främst på att avvecklingskostnaderna för Försvarsexportmyndigheten blev lägre än beräknat.

Ökat anslag för att stärka det civila försvaret

Utfallet för anslaget 2:4 *Krisberedskap* uppgick till 1 145 miljoner kronor, vilket är 23 miljoner kronor (2,1 procent) högre än vad som anvisades i statens budget. I enlighet med propositionen Vårändringsbudget för 2017 anvisade riksdagen anslaget ytterligare 60 miljoner kronor, som har betalats ut i form av ersättning till kommuner och landsting för arbetet med civilt försvar.

Förändrad anslagsstruktur för Försvarsmakten påverkar jämförelsen mellan åren

Utfallet för anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap* blev 6 953 miljoner kronor (26,5 procent) högre än föregående år. Det beror framför allt på att en stor del av den verksamhet som redovisades under anslaget 1:4 (2016) *Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar* 2016 nu ingår i anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap*.

Beställningsbemyndiganden

Tabell 2.44 UO 6 Beställningsbemyndiganden

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	Beställningsbemyndigande	Utestående åtaganden 2017-12-31
1:1	Förbandsverksamhet och beredskap	18 000	15 736
1:3	Anskaffning av materiel och anläggningar	75 000	70 253
2:2	Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor	45	36
2:4	Krisberedskap	900	552
3:1	Strålsäkerhetsmyndigheten	65	64
Summa		94 010	86 641

Inom utgiftsområdet beslutade riksdagen om beställningsbemyndiganden på 94 010 miljoner kronor. De utestående åtagandena uppgick till 86 641 miljoner kronor. Skillnaden mellan bemyndiganden och utestående åtaganden uppgick till 7 369 miljoner kronor och är huvudsakligen hänförlig till anslagen 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap* och 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar*.

För anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap* uppgick skillnaden mellan beslutat bemyndigande och utestående åtaganden till 2 262 miljoner kronor. Det beror främst på att

Försvarsmakten inte ingick nya åtaganden i planerad omfattning.

För anslaget 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar* är skillnaden mellan beslutat bemyndigande och utestående åtaganden 4 747 miljoner kronor. Försvarsmaktens planering innehåller ett stort antal projekt som ska beställas eller omförhandlas under året. Det är även ett stort antal åtaganden som kommer att infrias, vilket medför att det kan bli variationer i utfallet för de utestående åtagandena i förhållande till bemyndigandet.

Garantier

Tabell 2.45 UO 6 Garantier

Miljoner kronor

Garanti	Garanti-ram	Utestående åtaganden 2017-12-31	Utfärdade garantier inklusive bundna utfästelser
Stiftelsen Gällöfsta kurscentrum ¹	24	8	

¹ Prop. 1998/99:1, bet. 1998/99:FöU:1, rskr. 1998/99:74.

Inomstatliga lån

Tabell 2.46 UO 6 Inomstatliga lån

Miljoner kronor

Inomstatliga lån	Låneram	Lån 2017-12-31
Beredskapsinvesteringar inom ramen för Myndigheten för samhällsskydd och beredskapsverksamhet	1 550	1 270
Summa	1 550	1 270
Krig, krigsfara eller andra utomordentliga förhållanden	40 000	0

Övriga krediter

Tabell 2.47 UO 6 Övriga krediter

Miljoner kronor

Övriga krediter i Riksgäldskontoret	Kredit	Utnyttjad kredit 2017-12-31
Försvarets materielverks behov av rörelsekapital	19 000	8 610
Summa	19 000	8 610

Riksrevisionens iakttagelser – årlig revision

Strålsäkerhetsmyndigheten

Strålsäkerhetsmyndigheten har fått en revisionsberättelse med *upplysning* avseende sin årsredovisning för 2017.

Upplysning av särskild betydelse

Utan att det påverkar Riksrevisionens uttalande vill Riksrevisionen fästa uppmärksamhet på s. 8 i årsredovisningen, där myndigheten redovisar resultatet av avgiftsbelagd verksamhet där avgifterna inte disponeras. Som framgår av tabell 3 i årsredovisningen finns det ett stort ackumulerat överskott för kärnteknisk verksamhet respektive ett stort ackumulerat underskott för icke kärnteknisk verksamhet.

Riksrevisionens iakttagelser – effektivitetsrevision

RiR 2017:4 Lärdomar av flyktingsituationen hösten 2015 – beredskap och hantering

Riksrevisionen har granskat regeringens och ansvariga myndigheters beredskap för och hantering av mottagandet av asylsökande hösten 2015 i den initiala fasen, dvs. registrering och första boende.

Regeringen har i skrivelsen Riksrevisionens rapport om lärdomar av flyktingsituationen hösten 2015 (skr. 2016/17:206) redovisat sin bedömning och åtgärder med anledning av Riksrevisionens iakttagelser och slutsatser. Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

Riksdagen har lagt regeringens skrivelse till handlingarna (bet. 2017/18SfU8, rskr. 2017/18:15).

RiR 2017:17 Strålsäkerhetsmyndighetens kärnkrafttillsyn

Riksrevisionen har granskat Strålsäkerhetsmyndighetens tillsyn av kärnkraftsreaktorer i drift.

Regeringen har i skrivelsen Riksrevisionens rapport om Strålsäkerhetsmyndighetens kärnkrafttillsyn (skr. 2017/18:66) redovisat vilka åtgärder som vidtagits eller avses vidtas med anledning av granskningsrapporten. Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

RiR 2017:31 Finansieringssystemet för kärnavfallshantering

Riksrevisionen har granskat finansieringssystemet för kärnavfallshantering.

Regeringen har i skrivelsen om Riksrevisionens rapport om finansieringssystemet för kärnavfallshantering (skr. 2017/18:141) redovisat vilka åtgärder som vidtagits eller avses vidtas med anledning av granskningsrapporten. Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

2.4.7 Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

Anslag

Tabell 2.48 UO 7 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2017	ÄB 2017	Utfall 2017	Utfall-SB 2017	Utfall-SB Procent 2017	Utfall 2016
1:1	Biståndsverksamhet	33 706	1 777	35 402	1 695	5,0	30 723
1:2	Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida)	1 096	8	1 115	19	1,8	1 071
	Övriga anslag	188		190	2	1,0	177
Summa		34 990	1 785	36 707	1 717	4,9	31 971

Utgiftsområdet omfattar internationellt utvecklingssamarbete.

Utfallet blev 36 707 miljoner kronor, vilket är 1 717 miljoner kronor (4,9 procent) högre än vad som anvisades i statens budget. Jämfört med 2016 blev utfallet 4 736 miljoner kronor (14,8 procent) högre.

Lägre avräkningsbara kostnader för asylsökanden medförde högre utgifter för biståndsverksamheten
Utfallet för anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet* uppgick till 35 402 miljoner kronor, vilket är 1 695 miljoner kronor (5,0 procent) högre än anvisat i den ursprungliga budgeten och 4 679 miljoner kronor (15,2 procent) högre än 2016.

Enligt biståndskommittén vid Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD/DAC) är vissa kostnader för asylmottagandet under utgiftsområde 8 Migration klassificerade som bistånd och finansieras inom biståndsramen. Eftersom antalet asylsökande blev lägre jämfört med beräkningarna i den ursprungliga budgeten minskade de kostnader som klassificeras som bistånd. Prognosen som låg till grund för statens ursprungliga budget för 2017 var att ca 51 000 personer skulle söka asyl men under 2017 ansökte i stället 25 666 personer om asyl. För att Sverige skulle nå upp till den av riksdagen fastställda biståndsramen om 0,99 procent av bruttonationalinkomsten (BNI) beslutade därför riksdagen i enlighet med propositionerna Vår- och Höständeringsbudget för 2017 att anvisa anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet* ytterligare 1 777 miljoner kronor.

Höjd biståndsram 2017

Ramen för utgiftsområdet är baserad på BNI:s utveckling. BNI räknas fram med hjälp av det internationella regelverket i Europeiska nationalräkenskapssystemet (ENS). Biståndsramens storlek bestäms utifrån den procentsats som riksdagen beslutat om för varje enskilt år. Biståndsramen för 2017 var 0,99 procent av BNI enligt ENS 2010. Vid beräkningen av biståndsramen i budgetpropositionen används den senaste tillgängliga BNI-prognosen. Det totala svenska biståndet under ett år rapporteras årligen till OECD/DAC, som ansvarar för att sammanställa medlemsländernas biståndsstatistik. Rapporteringen till OECD/DAC görs under våren efter avslutat budgetår. I den ingår samtliga kostnader, inklusive kostnader under andra utgiftsområden än utgiftsområde 7 Internationellt bistånd, som klassificeras som bistånd enligt OECD/DAC:s biståndsdirektiv.

Tabell 2.49 Utfall för bistånd 2007–2017

Miljoner kronor

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Totalt utbetalt bistånd	29 320	31 607	34 713	32 651	35 360	35 468	37 954	42 756	59 758	41 701	47 116
Totalt bistånd i procent av BNI ¹	0,93	0,98	1,12	0,97	1,02	0,97	1,01	1,09	1,40	0,94	1,01

¹ Den senaste tillgängliga BNI-prognosen vid rapporteringstillfället till DAC används.

Internationellt bistånd, som klassificeras som bistånd enligt DAC:s definition

Utgifterna inom andra utgiftsområden avser huvudsakligen kostnader för asylsökande från utvecklingsländer (utgiftsområde 8 Migration), administration av bistånd inom Utrikesförvaltningen samt den del av Sveriges bidrag till EU:s gemensamma bistånd som finansieras över EU:s budget.

Biståndsramen för 2017 uppgick till 46 129 miljoner kronor, vilket motsvarade 0,99 procent av den vid budgeteringstillfället beräknade BNI enligt ENS 2010. Det preliminära utfallet för biståndet 2017 som rapporterades till OECD/DAC, i enlighet med dess redovisningsprinciper, blev 47 116 miljoner kronor. Det motsvarar 1,01 procent av BNI enligt ENS 2010.

Det finns två huvudsakliga anledningar att biståndsramen skiljer sig från det preliminära utfallet som rapporterades till OECD/DAC. Dels gör OECD/DAC:s redovisningsprinciper gällande att lagda skuldsedlar ska rapporteras i sin helhet även om inga utbetalningar har skett under innevarande år. Dels var utfallet för asylkostnader som ingår i biståndsramen något högre än i den slutliga budgeten, dvs. Höständringsbudgeten 2017.

Asylkostnaderna som ingår i biståndsramen baseras i Budgetpropositionen 2017 på Migrationsverkets prognos i juli 2016. De budgeterade asylkostnaderna som ingår i biståndsramen uppdaterades sedan i propositionen Vårändringsbudget för 2017, och slutligen i propositionen Höständringsbudget för 2017. Tabellen nedan visar dessa förändringar för 2017.

Tabell 2.50 Utveckling av budgeterade asylkostnader som ingår i biståndsramen

	BP 2017	VÅB 2017	HÅB 2017	Utfall 2017
Migrationsverkets prognos (datum)	juli 2016	februari 2017	juli 2017	
Antal asylsökande	51 200	34 700	28 000	25 666
Genomsnittligt antal dygn	213	257	273	336
Genomsnittlig dygnskostnad, kronor	755	839	914	795
Asylkostnader som ingår i biståndsramen, miljoner kronor	8 461	7 165	6 676	7 078

Den genomsnittliga vistelsetiden i Migrationsverkets mottagningssystem blev 336 dygn i stället för 213 dygn som ursprungligen beräknades i statens budget. Den längre vistelsetiden förklarades av att många av asylansökningarna var komplexa och tog längre tid än beräknat att avgöra. Den genomsnittliga dygnskostnaden blev något högre bl.a. till följd av högre ersättningar till kommunerna för ensamkommande barn.

De asylkostnader som rapporterades till OECD/DAC (7 078 miljoner kronor) är något högre än de som ingick i slutlig höständringsbudget (6 676 miljoner kronor). Detta innebär

således att regeringen avräknade ett lägre belopp från biståndsramen jämfört med det preliminära utfallet. Av det totala antalet asylsökande kom knappt 98 procent från låg- och medelinkomstländer. Det är endast kostnader för dessa personer under deras första år i Sverige, som ingår i biståndet.

Både det preliminära rapporterade utfallet till OECD/DAC och de budgeterade avräkningarna inkluderade kostnader för mottagande av personer som vidarebosattes i Sverige, s.k. kvotflyktingar, varav de budgeterade kostnader uppgick till 375 miljoner kronor medan utfallet till OECD/DAC var 369 miljoner kronor.

Beställningsbemyndiganden

Tabell 2.51 UO 7 Beställningsbemyndiganden

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	Beställningsbemyndigande	Utestående åtaganden 2017-12-31
1:1	Biståndsverksamhet	74 350	65 079
Summa		74 350	65 079

Inom utgiftsområdet beslutade riksdagen om ett beställningsbemyndigande på 74 350 miljoner kronor. Det utestående åtagandet uppgick till 65 079 miljoner kronor. Skillnaden mellan bemyndigandet och det utestående åtagandet uppgick till 9 271 miljoner kronor. De största beloppsmässiga skillnaderna är relaterade till områdena Afrika, forskningsarbete, Asien, reformsamarbete i Östeuropa, Västra Balkan och Turkiet samt Mellanöstern och Nordafrika.

Regeringen har ingått avtal med Internationella utvecklingsfonden (IDA) och Afrikanska utvecklingsfonden (AfDf) om deltagande i det multilaterala skuldavskrivningsinitiativet (MDRI). Avtalen är utformade med en bindande (unqualified commitment) och en icke bindande del (qualified commitment). Den bindande delen av avtalen redovisas som ekonomiska åtaganden mot bemyndigandet i tabellen ovan. Den icke bindande delen av avtalen som inte redovisas mot bemyndigandet och som kräver ett godkännande av riksdagen beräknas uppgå till 4,5 miljarder kronor. Av detta avser 2,5 miljarder kronor IDA (från 2029 till 2044) och 2,0 miljarder kronor AfDf (från 2027 till 2054).

Garantier

Tabell 2.52 UO 7 Garantier

Miljoner kronor eller annan angiven valuta

Garanti	Garantiram	Utestående åtaganden 2017-12-31	Utestående åtaganden utländsk valuta	Utfärdade garantier inklusive bundna utfästelser
Garantikapital, Internationella återuppbyggnads- och utvecklingsbanken (IBRD) ¹	USD 2 247	18 499	USD 2 247	
Garantikapital, Afrikanska utvecklingsbanken (AfDB) ²	SDR 971	11 172	SDR 953	
Garantikapital, Interamerikanska utvecklingsbanken (IDB) ³	USD 538	4 432	USD 538	
Garantikapital, Asiatiska utvecklingsbanken (AsDB) ⁴	SDR 343	4 023	SDR 343	
Garantier inom biståndsverksamheten	12 000	4 904		5 661
EIB-lån inom ramen för Lomé IV Bis och Cotonou-avtalet ⁵	EUR 152	353	EUR 36	
Nordiska Investeringsbankens miljöinvesteringsslån ⁶	EUR 104	83		
Garantikapital Multilaterala investeringsorganet MIGA ⁷	USD 16	133	USD 16	
Summa		43 599		5 661

¹ Prop. 2015/16:1, bet. 2015/16:UU2, rskr. 2015/16:99.² Prop. 2012/13:1, bet. 2012/13:UU2, rskr. 2012/13:91.³ Prop. 2010/11:1, bet. 2010/11:UU2, rskr. 2010/11:98.⁴ Prop. 2009/10:1, bet. 2009/10:UU2, rskr. 2009/10:85.⁵ Prop. 2013/14:2, bet. 2013/14:FiU11, rskr. 2013/14:41.⁶ Prop. 2016/17:1, bet. 2016/17:FiU2, rskr. 2016/17:123-124.⁷ Prop. 1987/88:9, bet. 1987/88:UU9.⁸ Valutakurser från Riksbanken per den 29 december 2017.

USD= 8,2322

EUR= 9,8497

CHF= 8,4281

SDR= 11,7238

Övriga krediter

Tabell 2.53 UO 7 Övriga krediter

Miljoner kronor

Övriga krediter i Riksgäldskontoret	Kredit	Utnyttjad kredit 2017-12-31
Kredit för infriande av kapitalgarantier till internationella finansiella institutioner ¹	Obegränsad	0
Kredit för infriande av Riksgäldskontorets garantier (ordinarie garantireserv) ²	Obegränsad	0
Kredit för infriande av Sidas garantier ³	Obegränsad	0
Summa		0

¹ Prop. 2001/02:1 (vol 1), bet. 2001/02:FiU1, rskr. 2001/02:34.

² Regeringen har beslutat om en obegränsad kredit med stöd av 5 kap. 1§ budgetlagen (2011:203).³ Prop. 2010/11:1, bet. 2010/11:UU2, rskr. 2010/11:98

³ Regeringen har beslutat om en obegränsad kredit med stöd av 5 kap. 1§ budgetlagen (2011:203).

Riksrevisionens iakttagelser – effektivitetsrevision

RiR 2017:36 Sida-finansierad myndighets-samverkan – goda förutsättningar för biståndseffektivitet

Riksrevisionen har granskat om den av Sida finansierade tjänsteexport som svenska myndigheter utför i form av myndighets-samverkan har bidragit till att skapa förutsättningar för biståndseffektivitet vad gäller ägarskap och samordning samt verksamhetens regelbundenhet i fråga om prissättning och upphandling.

Regeringen har i skrivelsen Riksrevisionens rapport om Sida-finansierad myndighets-samverkan (skr. 2017/18:219) redovisat vilka åtgärder som vidtagits eller avses vidtas med anledning av granskningsrapporten. Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

2.4.8 Utgiftsområde 8 Migration

Anslag

Tabell 2.54 UO 8 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2017	ÅB 2017	Utfall 2017	Utfall-SB 2017	Utfall-SB Procent 2017	Utfall 2016
1:1	Migrationsverket	5 904		6 015	110	1,9	5 976
1:2	Ersättningar och bostadskostnader	23 728	6 228	30 600	6 872	29,0	33 209
1:4	Domstolsprövning i utlänningsmål	1 043	-85	839	-204	-19,5	617
1:6	Offentligt biträde i utlänningsärenden	396	308	806	410	103,5	580
1:7	Utresor för avvisade och utvisade	356		253	-103	-29,0	259
1:9	Tillfälligt stöd till kommuner för ensamkommande unga asylsökande m fl.		390	389	389	0,0	
	Övriga anslag	1 153		1 132	-21	-1,8	610
Summa		32 580	6 841	40 034	7 453	22,9	41 251

Utgiftsområdet omfattar frågor som rör utlänningsrätt att resa in i och vistas i Sverige samt frågor som rör mottagande av asylsökande.

Utfallet uppgick till 40 034 miljoner kronor och är därmed 7 453 miljoner kronor (22,9 procent) högre än vad som ursprungligen anvisades i statens budget. Jämfört med 2016 blev utgifterna 1 218 miljoner kronor (3,0 procent) lägre.

Antalet ärenden på Migrationsverket på fortsatt höga nivåer under 2017

Utgifterna för anslaget 1:1 *Migrationsverket* uppgick till 6 015 miljoner kronor 2017, vilket är 110 miljoner kronor (1,9 procent) högre än vad som ursprungligen anvisades i budgeten och 38 miljoner kronor (0,6 procent) högre än 2016. De senaste åren har Migrationsverket expanderat kraftigt som en följd av att antalet asylsökande ökade under flera år, för att kulminera under hösten 2015. Antalet asylsökande har därefter minskat kraftigt. Trots detta är utgifterna på Migrationsverkets förvaltningsanslag för 2017 så gott som oförändrade jämfört med 2016. Även om antalet asylsökande har minskat har ärendenivåerna varit fortsatt höga. Bland annat beroende på att antalet ärenden som avser förlängningsansökningar ökat kraftigt, från 47 under 2016 till 18 154 under 2017.

Jämfört med 2016 ökade personalkostnaderna med 112 miljoner kronor (2,7 procent) till 4 252 miljoner kronor. Antalet årsarbetskrafter ökade från 7 015 år 2016 till 7 153 under 2017.

Medelantalet anställda ökade med 363 personer till 8 562 (4,4 procent) jämfört med 2016.

Ersättningar och bostadskostnader blev högre än statens budget 2017

Utgifterna för anslaget 1:2 *Ersättningar och bostadskostnader* blev 30 600 miljoner kronor. Det är 6 872 miljoner kronor (29 procent) högre än ursprungligen anvisat i statens budget. För att finansiera de högre utgifterna beslutade riksdagen i enlighet med propositionen Höständringsbudget för 2017 om ändringar i statens budget och anvisade sammantaget ytterligare 6 228 miljoner kronor.

Ersättningarna till asylsökande, kommuner och landsting uppgick till 27 851 miljoner kronor, vilket är 6 473 miljoner kronor högre än budget. Det är framförallt ersättningarna till kommunerna som blivit högre än beräknat i den ursprungliga budgeten. Orsaken är dels att ansökningarna om ersättning för ensamkommande barns boende från kommunerna uppgick till ett högre belopp än vad som antogs i budgetpropositionen för 2017, dels en eftersläpning av ansökningar om ersättningarna från kommuner 2017 avseende tidigare år, som delvis betalades ut under 2017.

Även utgifterna för asylsökandes boende blev högre än beräknat, utgifterna uppgick till 2 748 miljoner kronor. Det är 398 miljoner kronor högre än i den ursprungliga budgeten. Orsaken är främst att det genomsnittliga antalet inskrivna i Migrationsverkets mottagnings-system blev högre än beräknat i statens budget.

Det genomsnittliga antalet inskrivna personer i Migrationsverkets mottagande uppgick under 2017 till 95 577 personer (varav 14 990 ensamkommande barn och unga), vilket är 6 977 fler än vad regeringen ursprungligen beräknade (7,7 procent).

Utgifterna för ersättningar och bostadskostnader minskade jämfört med 2016

Utgifterna för anslaget 1:2 *Ersättningar och bostadskostnader* minskade med 2 610 miljoner kronor (7,9 procent) jämfört med 2016. Ersättningarna till asylsökande, kommuner och landsting ökade med 1 598 miljoner kronor (6,1 procent) medan utgifterna för anläggningsboende minskade med 4 207 miljoner kronor (60,5 procent).

Orsaken till att ersättningarna till asylsökande, kommuner och landsting ökade är främst att Migrationsverket under 2017 handlagt ett stort antal ansökningar från kommunerna om ersättningar för ensamkommande barn och unga som avser kostnader från tidigare år. Ersättningarna till kommunerna som enbart avser innevarande år minskade dock med 8 596 miljoner kronor (31,7 procent), från 27 125 miljoner kronor 2016 till 18 529 miljoner kronor 2017. Minskningen beror främst på att antalet ensamkommande i mottagningssystem minskat. Det beror även på att ersättningen till kommunerna för ensamkommande barns boende från den 1 juli 2017 sker enligt ett nytt ersättningssystem. Under 2017 uppgick det genomsnittliga antalet ensamkommande barn och ungdomar i mottagningssystemet till 14 990, vilket är en minskning med 14 332 (48,9 procent) jämfört med 2016.

Tabell 2.55 Asylsökande m.m. 2017

Antal personer				
	2017	2016	Förändring	Förändring %
Antal asylsökande	25 666	28 939	-3 273	-11,3
<i>varav män</i>	15 635	17 352	-1 717	-9,9
<i>varav kvinnor</i>	10 031	11 587	-1 556	-13,4
<i>varav ens. barn och unga</i>	1 336	2 199	-863	-39,2
<i>varav pojkar</i>	1 043	1 764	-721	-40,9
<i>varav flickor</i>	293	435	-142	-32,6
Avgjorda asylärenden	66 301	111 979	53 177	-40,8
<i>varav bifall</i>	27 205	67 258	34 637	-59,6
bifallsandel	41%	60%		
Beviljade uppehållstillstånd	135 529	150 535	-15 006	-10,0
<i>varav asyl</i>	36 531	71 571	-35 040	-49,0
<i>varav anhöriga, asylgrund</i>	19 124	15 148	3 976	26,2
<i>varav barn födda i Sverige till föräldrar med PUT</i>	9 850	7 283	2 567	35,2
<i>varav arbetstagare</i>	16 178	12 985	3 193	24,6
	2017-12-31	2016-12-31	Förändring	Förändring %
Inskrivna i Migrationsverkets mottagningssystem	76 640	122 708	-46 068	-37,5
<i>varav med uppehållstillstånd</i>	8 834	28 128	-19 294	-68,6
<i>varav ens. barn och unga</i>	4 729	23 676	-18 947	-80,0
anläggningsboende (ABO)	35 496	63 063	-27 567	-43,7
eget boende (EBO)	33 221	35 449	-2 228	-6,3
övrigt boende	7 923	24 196	-16 273	-67,3
Genomsnittligt antal inskrivna under året	95 577	157 376	-61 799	-39,3
- varav ens. barn och unga	14 990	29 322	-14 332	-48,9
- varav övriga	80 587	128 414	-47 827	-37,2

Anm.: Statistiken omfattar uppehållstillstånd beviljade i första instans från såväl Migrationsverket som Sveriges ambassader i utlandet samt beslut i högre instans (migrationsdomstolarna och Migrationsöverdomstolen).

Statistiken omfattar bara beviljade förstagsbeslut, det vill säga personer som haft ett tidsbegränsat uppehållstillstånd och blir beviljade en förlängning av detta, är exkluderade.

Källa: Migrationsverket.

Det genomsnittliga antalet inskrivna personer i mottagningssystemet, exklusive ensamkommande barn och unga, minskade med 47 827

(37,2 procent), från 128 414 under 2016 till 80 443 under 2017. Det lägre antalet inskrivna har medfört att Migrationsverkets utgifter för anläggningsboende minskat med 4 207 miljoner kronor (60,5 procent) under 2017 jämfört med 2016. Det medförde även att utgifterna för dagersättning till asylsökande liksom ersättningarna till landstingen minskade med 867 miljoner kronor respektive 1 088 miljoner kronor jämfört med 2016.

Utgifterna för offentliga biträden högre än budgeterat

Utgifterna för anslaget 1:6 *Offentligt biträde i utlänningsärenden* blev 410 miljoner kronor (103,5 procent) högre än ursprungligen anvisade medel och 226 miljoner kronor (39,0 procent) högre än 2016. Orsaken är framför allt att andelen beslut för grupper med hög biträdesandel blev högre än beräknat. Det gäller framför allt ensamkommande barn, personer som skrivits upp i ålder eller fyllt 18 år samt andra sökanden från Afghanistan, Irak, Iran och statslösa. Anslaget har överskridits med 87 miljoner kronor utan regeringens medgivande.

Utgifterna för anslaget 1:7 *Utresor för avvisade och utvisade* blev 103 miljoner kronor lägre än beräknat och sex miljoner kronor lägre än 2016. Antalet utresor med hjälp av Migrationsverket har minskat från 16 414 under 2016 till 9 057 under 2017.

Utgifterna för anslaget 1:4 *Domstolsprövning i utlänningsmål* blev 204 miljoner kronor lägre än beräknat, trots att antalet inkommande migrationsmål har ökat kraftigt. Domstolarna har dock inte under 2017 kunnat rekrytera personal för att fullt ut klara måltillströmningen. Jämfört med 2016 ökade utgifterna emellertid med 222 miljoner kronor (35,9 procent). Orsaken är den rekrytering som skett för att omhänderta det ökande antalet mål. Antalet inkommande och avgjorda mål ökade med 33 procent respektive 41 procent mellan 2016 och 2017.

Beställningsbemyndiganden

Tabell 2.56 UO 8 Beställningsbemyndiganden

<i>Miljoner kronor</i>			
Anslag	Anslagsnamn	Beställningsbemyndigande	Utestående åtaganden 2017-12-31
1:8	Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar	303	185
Summa		303	185

Inom utgiftsområdet beslutade riksdagen om ett beställningsbemyndigande på 303 miljoner kronor. De utestående åtagandena uppgick till 185 miljoner kronor. Åtagandena gäller det nationella programmet Arbetet med bidragsansökningar från EU:s Asyl-, migrations- och integrationsfond (AMIF).

Riksrevisionens iakttagelser – årlig revision

Migrationsverket

Migrationsverket har fått en revisionsberättelse med *reservation* avseende sin årsredovisning för 2017. Som grund för uttalande om reservation anger Riksrevisionen följande.

Myndigheten har per den 31 december 2017 överskridit totalt disponibelt belopp inklusive beviljad anslagskredit för anslaget 1:6 ap. 2 *Offentligt biträde i utlänningsärenden* under utgiftsområde 8 med 86,7 miljoner kronor. Förhållandet framgår av avsnitt 3.2.5 på s. 19 i myndighetens årsredovisning.

Riksrevisionens iakttagelser – effektivitetsrevision

RiR 2017:10 Kommunersättningar för migration och integration – ett ogenomtänkt system

Riksrevisionen har granskat systemet för kommunersättningar för migration och integration.

Regeringen har i skrivelsen Riksrevisionens rapport om kommunersättningar för migration och integration (skr. 2017/18:33) redovisat vilka åtgärder som vidtagits eller avses vidtas med anledning av granskningsrapporten. Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

Riksdagen har lagt regeringens skrivelse till handlingarna (bet. 2017/18:SfU14, rskr. 2017/18:159).

RiR 2017:25 Konsekvensanalyser inför migrationspolitiska beslut

Riksrevisionen har granskat konsekvensanalyser som regeringen låtit kommittéväsendet och Regeringskansliet ta fram inför migrationspolitiska propositioner.

Regeringen har i skrivelsen Riksrevisionens rapport om konsekvensanalyser inför migrationspolitiska beslut (skr. 2017/18:125) redovisat vilka åtgärder som har vidtagits eller avses vidtas med anledning av granskningsrapporten. Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

2.4.9 Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg

Anslag

Tabell 2.57 UO 9 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2017	ÅB 2017	Utfall 2017	Utfall-SB 2017	Utfall-SB Procent 2017	Utfall 2016
1:4	Tandvårdsförmåner	5 748		5 782	34	0,6	5 528
1:5	Bidrag för läkemedelsförmånerna	24 050	1 103	25 606	1 556	6,5	22 071
1:6	Bidrag till folkhälsa och sjukvård	2 729	500	2 913	184	6,7	3 562
1:7	Sjukvård i internationella förhållanden	485		433	-53	-10,8	479
1:8	Bidrag till psykiatri	1 109	100	1 167	58	5,3	985
1:10	E-hälsomyndigheten	144	20	158	14	9,7	125
4:2	Vissa statsbidrag inom funktionshindersområdet	412		389	-22	-5,3	504
4:3	Bilstöd till personer med funktionsnedsättning	267		162	-105	-39,2	288
4:4	Kostnader för statlig assistansersättning	25 931		23 310	-2 621	-10,1	21 511
4:5	Stimulansbidrag och åtgärder inom äldreområdet	2 474	-30	2 302	-172	-7,0	2 411
4:6	Statens institutionsstyrelse	947	105	994	47	5,0	948
4:7	Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m.	712	150	758	46	6,5	709
1:9 (2016)	Bidrag för samordning och tillgänglighet				0	0,0	1 000
	Övriga anslag	3 489		3 436	-53	-1,5	3 248
Summa		68 496	1 948	67 411	-1 085	-1,6	63 371

Utgiftsområdet omfattar hälso- och sjukvårdspolitik, folkhälsopolitik, funktionshinderspolitik, politik för sociala tjänster, omsorg om äldre, individ- och familjeomsorg, stöd till personer med funktionsnedsättning samt barnrättspolitik.

Utfallet uppgick till 67 411 miljoner kronor och blev därmed 1 085 miljoner kronor (1,6 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget. Jämfört med 2016 blev utgifterna 4 040 miljoner kronor (6,4 procent) högre.

Utgifterna för läkemedelsförmånerna översteg överenskommet belopp 2016

Utfallet för anslaget 1:5 *Bidrag för läkemedelsförmånerna* uppgick till 25 606 miljoner kronor, vilket är 1 556 miljoner kronor (6,5 procent) högre än vad som anvisades i statens budget. I avtalet mellan staten och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) om statens bidrag till landstingen för kostnader för läkemedelsförmåner m.m. för 2016 ingick precis som tidigare år en vinst- och förlustdelningsmodell. Utgifterna för 2016 innebar att staten enligt modellen skulle ersätta landstingen med ytterligare 17 miljoner kronor. Denna utgift belastade anslaget för 2017. Den 12 respektive 15

maj 2017 undertecknade staten och SKL en överenskommelse för 2017. På grund av de resterande utgifterna för 2016 och att de prognostiserade utgifterna för 2017 inte bedömdes rymmas inom anslaget anvisade riksdagen anslaget ytterligare 1 103 miljoner kronor i enlighet med propositionen Vårändringsbudget för 2017. Bidraget betalas normalt ut med två månaders eftersläpning. Om utbetalningarna justeras för den förskotts-betalning om 1 819 miljoner kronor som gjordes redan 2015 blev utbetalningarna 23 890 miljoner kronor för 2016. Under 2017 uppgick de utbetalda bidragen till 25 606 miljoner kronor, vilket är en ökning med 1 716 miljoner kronor jämfört med utbetalningarna som avsåg 2016. Det är framförallt kostnaderna för NOAK (antikoagulantia som t.ex. används vid strokeförebyggande vid förmaksflimmer), TNF-alfahämmare (immundämpande läkemedel som används bl.a. vid reumatiska sjukdomar), cancerläkemedel och läkemedel vid ADHD och diabetes som ökade.

Kostnader för assistansersättning lägre än beräknat
Utfallet för anslaget 4:4 *Kostnader för statlig assistansersättning* uppgick till 23 310 miljoner

kronor. Det är 2 621 miljoner kronor (10,1 procent) lägre än anvisat i statens budget. Det beror bl.a. på att antalet brukare i ersättningen minskat i en snabbare takt än beräknat. Färre personer beviljades assistansersättning under året och antalet personer som fick sin ersättning indragen ökade. Under 2017 hade 15 970 personer assistansersättning, varav 45,7 procent var kvinnor och 54,3 procent var män. Antalet personer med assistansersättning har minskat med 3,7 procent jämfört med föregående år. En annan orsak till att utfallet blev lägre än anvisat är att utbetalningsgraden för ersättningen blev lägre än beräknat, dvs. att antalet utbetalade timmar blev lägre än antalet beviljade timmar enligt beslut om assistansersättning. Det genomsnittliga antalet beviljade timmar per person ökade dock från 127,5 timmar per vecka i december 2016 till 128,5 timmar per vecka i december 2017. Schablonbeloppet som Försäkringskassan betalar ut för varje utförd assistanstimme ökar varje år, detsamma gäller det högsta möjliga timbeloppet som ligger 12 procent över schablonbeloppet. För 2017 var schablonbeloppet 291 kronor per timme och det högsta möjliga timbeloppet 326 kronor. Det genomsnittliga timbeloppet i assistansersättningen 2017 var 294 kronor. Schablonbeloppet för 2016 var 288 kronor per timme och det högsta möjliga timbeloppet 323 kronor. Det genomsnittliga timbeloppet i assistansersättningen 2016 var 291 kronor.

Jämfört med föregående år ökade utgifterna för assistansersättning med 1 798 miljoner kronor. Åren är dock inte helt jämförbara eftersom Försäkringskassan under 2016 övergick från förskottsbetalning till efterskottsbetalning vilket ledde till att relativt lite assistansersättning betalades ut under övergångsmånaderna. Det medförde lägre utgifter för 2016 med ca 3 500 miljoner kronor.

Regeländring i socialförsäkringsbalken möjliggör beslut om flera schablonbelopp

Från och med den 1 januari 2017 har socialförsäkringsbalken, där assistansersättningen regleras, ändrats. Ändringen innebär att det är möjligt för regeringen att besluta om mer än ett schablonbelopp.

Beställningsbemyndiganden

Tabell 2.58 UO 9 Beställningsbemyndiganden

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	Beställningsbemyndigande	Utestående åtaganden 2017-12-31
1:6	Bidrag till folkhälsa och sjukvård	304	4
4:5	Stimulansbidrag och åtgärder inom äldreområdet	583	471
7:2	Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd: Forskning	1 039	952
Summa		1 926	1 427

Inom utgiftsområdet har riksdagen beslutat om beställningsbemyndiganden på 1 926 miljoner kronor. De utestående åtagandena uppgick till 1 427 miljoner kronor. Skillnaden mellan bemyndiganden och utestående åtaganden uppgick till 499 miljoner kronor. Huvuddelen av skillnaden avser anslaget 1:6 *Bidrag till folkhälsa och sjukvård* där ett bemyndigande beslutades i enlighet med Höständeringsbudgeten för 2017 (prop. 2017/18:2) i samband med att Sverige ansökt om att Europeiska läkemedelsmyndigheten (EMA) skulle omlokaliseras till Sverige. I och med EU:s beslut att lokalisera myndigheten till ett annat land utnyttjades inte bemyndigandet.

Inomstatliga lån

Tabell 2.59 UO 9 Inomstatliga lån

Miljoner kronor

Inomstatliga lån	Låneram	Lån 2017-12-31
Beredskapsinvesteringar inom ramen för Socialstyrelsens verksamhet	100	7
Beredskapsinvesteringar inom ramen för Folkhälsomyndighetens verksamhet	350	44
Summa	450	51

Riksrevisionens iakttagelser – effektivitetsrevision

RiR 2017:3 Staten och SKL – en slutrapport om statens styrning på vårdområdet

Riksrevisionen har granskat statens styrning på vårdområdet.

Regeringen har i skrivelsen Riksrevisionens slutrapport om statens styrning på vårdområdet (skr. 2016/17:194) redovisat vilka åtgärder som vidtagits eller avses vidtas med anledning av granskningsrapporten. Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

Riksdagen har lagt regeringens skrivelse till handlingarna (bet. 2017/18:SoU4, rskr. 2017/18:12).

RiR 2017:19 Överutnyttjande av tandvårdsstödet till följd av överbehandling

Riksrevisionen har granskat överutnyttjandet till följd av överbehandling inom det statliga tandvårdsstödet.

Regeringen har i skrivelsen Riksrevisionens rapport om överutnyttjande av tandvårdsstödet till följd av överbehandling redovisat vilka åtgärder som vidtagits och avses vidtas (skr. 2017/18:65). Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

Riksdagen har tillkännagett som sin mening att regeringen i sin pågående utredning av möjligheterna att avansluta tandvårdsgivare som missköter sig från det statliga tandvårdsstödet, bör ha som utgångspunkt att lika villkor, tillsyn och uppföljning ska gälla för alla som bedriver tandvård, oavsett driftsform. Riksdagen har därmed beslutat lägga regeringens skrivelse till handlingarna (bet. 2017/18:SoU7, punkt 1 och 2, rskr. 2017/18:187).

2.4.10 Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning

Anslag

Tabell 2.60 UO 10 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2017	ÄB 2017	Utfall 2017	Utfall-SB 2017	Utfall-SB Procent 2017	Utfall 2016
1:1	Sjukpenning och rehabilitering m.m.	41 740		37 673	-4 067	-9,7	39 653
1:2	Aktivitets- och sjukersättningar m.m.	48 707		47 688	-1 018	-2,1	49 424
1:4	Arbetskadeersättningar m.m.	3 015		3 007	-8	-0,2	3 119
1:5	Ersättning inom det statliga personskadeskyddet	33		37	4	12,2	35
1:6	Bidrag för sjukskrivningsprocessen	2 901		2 712	-189	-6,5	2 914
1:7	Ersättning för höga sjuklönekostnader	810	91	890	80	9,9	799
2:1	Försäkringskassan	8 395	29	8 444	48	0,6	8 265
	Övriga anslag	1 450		1 416	-34	-2,3	1 404
Summa		107 052	120	101 868	-5 184	-4,8	105 614

Utgiftsområdet omfattar ersättningar vid sjukdom och funktionsnedsättning, bl.a. sjukpenning, rehabiliteringspenning, aktivitets- och sjukersättning, handikappersättning och bidrag för sjukskrivningsprocessen. Området omfattar även myndigheterna Försäkringskassan och Inspektionen för socialförsäkringen.

Utfallet för utgiftsområdet uppgick till 101 868 miljoner kronor och blev därmed 5 184 miljoner kronor (4,8 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget. Jämfört med 2016 blev utfallet 3 745 miljoner kronor (3,5 procent) lägre.

Utgifter för sjukpenning lägre än beräknat och föregående år

Utfallet för anslaget 1:1 *Sjukpenning och rehabilitering m.m.* blev 37 673 miljoner kronor, vilket är 4 067 miljoner kronor (9,7 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget. Skillnaden beror främst på att antalet utbetalda nettodagar för sjukpenning blev 10,0 procent lägre än beräknat. Under 2017 betalades sjukpenning ut för 55,8 miljoner nettodagar, vilket är 6,2 miljoner nettodagar färre än beräknat. Även utgifterna för rehabiliteringspenning blev lägre. Under året betalades rehabiliteringspenning ut för 1,9 miljoner nettodagar vilket är 1,4 miljoner nettodagar färre än beräknat.

Jämfört med föregående år blev utfallet på anslaget 1:1 *Sjukpenning och rehabilitering m.m.* 1 979 miljoner kronor (5,0 procent) lägre. Det är främst utgifterna för sjukpenning som blev lägre.

Tabell 2.61 Statistik över sjukpenning och sjukfall

	2017	2016	Förändring i procent
Antal personer som fick sjukpenning i december månad	203 070	224 952	-9,7
<i>varav kvinnor</i>	<i>134 630</i>	<i>149 610</i>	<i>-10,0</i>
<i>varav män</i>	<i>68 440</i>	<i>75 342</i>	<i>-9,2</i>
<i>varav kvinnor med sjukpenning på normalnivå</i>	<i>83 040</i>	<i>96 605</i>	<i>-14,0</i>
<i>varav män med sjukpenning på normalnivå</i>	<i>43 968</i>	<i>50 251</i>	<i>-12,5</i>
<i>varav kvinnor med sjukpenning på fortsättningsnivå</i>	<i>47 276</i>	<i>48 676</i>	<i>-2,9</i>
<i>varav män med sjukpenning på fortsättningsnivå</i>	<i>21 405</i>	<i>21 938</i>	<i>-2,4</i>
Antal startade sjukfall, per månad under januari till september	47 200	48 600	-2,9
<i>varav kvinnor</i>	<i>30 200</i>	<i>31 200</i>	<i>-3,2</i>
<i>varav män</i>	<i>17 000</i>	<i>17 400</i>	<i>-2,3</i>
Antal ersättningsdagar med sjukpenning, netto (miljoner dagar)	55,8	59,2	-5,7
Andel pågående sjukfall med psykiatriska diagnoser, procent, september månad	45,4	43,7	

Källa: Försäkringskassan.

Under 2017 ökade antalet sysselsatta vilket medförde att antalet personer som omfattas av förmånen ökade. Trots detta minskade antalet nettodagar för sjukpenning totalt med 3,4 miljoner (5,7 procent) jämfört med 2016.

Inflödet av nya sjukfall har minskat och i genomsnitt startade 47 200 sjukfall per månad under januari till september vilket är en minskning med 2,9 procent jämfört med samma period föregående år. Även sjukfallens varaktighet har minskat och då främst under det första sjukskrivningsåret.

Under 2017 avslogs 2,6 procent av initiala ansökningar om sjukpenning jämfört med 2,1 procent under föregående år. Andelen avslag för män ökade från 2,0 procent 2016 till 2,4 procent år 2017. För kvinnor uppgick andelen avslag till 2,8 procent 2017 att jämföra med 2,2 procent föregående år. Andelen avslag under pågående sjukfall ökade också. Under 2017 berodde ca 5,8 procent av de avslutade sjukfallen på ett avslag jämfört med 4,1 procent föregående år. Andelen avslag för män ökade från 4,3 procent under 2016 till 5,5 procent år 2017. För kvinnor ökade andelen avslag från 4,0 procent 2016 till 5,9 procent 2017.

Antalet personer som fick sjukpenning minskade från 224 952 i december 2016 till 203 070 personer för samma månad 2017, vilket motsvarar en minskning med 9,2 procent för män och 10,0 procent för kvinnor. Antalet personer med sjukpenning på normalnivå minskade med ca 19 800 (13,5 procent). Vidare minskade antalet personer som fick sjukpenning på fortsättningsnivå, dvs. sjukfall längre än ett år, med ca 1 900 (2,7 procent). Antalet sjukfall som är längre än 2,5 år har dock ökat vilket i huvudsak beror på att den bortre tidsgränsen i sjukförsäkringen avskaffades den 1 februari 2016.

Andelen pågående sjukfall med psykiatriska diagnoser var 45,4 procent i september 2017, att jämföra med 43,7 procent i september 2016. Andelen ökar på grund av det historiskt höga inflödet av sjukfall med psykiatriska diagnoser och den långa varaktigheten som dessa sjukfall har.

Aktivitets- och sjukersättningar lägre än budget och föregående år

Utfallet för anslaget 1:2 *Aktivitets- och sjukersättningar m.m.* blev 47 688 miljoner kronor. Det är 1 018 miljoner kronor (2,1 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget och 1 736 miljoner kronor (3,5 procent) lägre än 2016. Det beror i huvudsak på att antalet personer som beviljades sjukersättning blev mindre jämfört med vad som antogs i

beräkningen till statens budget och jämfört med 2016. Sjukersättning beviljas till personer som har varaktigt nedsatt arbetsförmåga. De flesta har kvar ersättningen tills de fyller 65 år och får pension.

Antalet personer som hade sjukersättning uppgick i december 2017 till 276 682, (164 300 kvinnor och 112 382 män), vilket är en minskning med 15 859 personer (5,4 procent) jämfört med december 2016. Minskningen beror på att många har lämnat förmånen till följd av att de fyllt 65 år samtidigt som antalet nybeviljade sjukersättningar har varit lågt. Under 2017 fick 5 725 personer sjukersättning för första gången. Det är en minskning med 3 143 personer (35,4 procent) jämfört med 2016. Antalet nybeviljade sjukersättningar minskar på grund av att andelen avslag ökar. Andelen avslag vid ansökan om sjukersättning var 78,7 procent (80,5 procent för kvinnor och 76,4 procent för män) under 2017. Föregående år uppgick andelen avslag till 70,8 procent (72,7 procent för kvinnor och 68,2 procent för män).

Aktivitetsersättning ges till personer i åldrarna 19–29 år som har långvarigt nedsatt arbetsförmåga eller på grund av en funktionsnedsättning behöver längre tid för att avsluta sin skolgång. I december 2017 uppgick antalet personer med aktivitetsersättning till 36 295 vilket var en minskning med 2 400 personer (6,2 procent) jämfört med december 2016. Under 2017 har 6 471 personer (3 003 kvinnor och 3 468 män) nybeviljats aktivitetsersättning. Det är 1 651 personer (20,3 procent) färre än 2016. Andelen avslag vid ansökan om aktivitetsersättning har ökat. För 2017 uppgick andelen till 43,6 procent (46,3 procent för kvinnor och 41,0 procent för män). Motsvarande avslagsandel 2016 var 27,5 procent (29,0 procent för kvinnor och 26,3 procent för män). Antalet personer som lämnade aktivitetsersättningen 2017 uppgick till 9 628. Det är en ökning med 40,6 procent jämfört med föregående år.

I december 2017 uppgick antalet personer som fick sjuk- eller aktivitetsersättning till 312 977 personer. Det är en minskning med 5,5 procent från december föregående år. Antalet kvinnor som fick sjuk- eller aktivitetsersättning var 181 177 personer, en minskning med 5,8 procent jämfört med december 2016. Antalet män som fick sjuk- eller aktivitetsersättning uppgick till 131 800 personer, vilket är en

minskning med 5,1 procent jämfört med december 2016.

Utfallet för anslaget 1:5 *Ersättning inom det statliga personskadeskyddet* blev 37 miljoner kronor vilket är 4 miljoner kronor högre än vad som anvisades i statens budget. Regeringen medgav i beslut den 30 november 2017 att anslaget fick överskridas med 2 miljoner kronor (S2017/05371/SF, S2017/05948/SF, S2017/06684/SF m.fl.). Beviljad anslagskredit uppgick till 3 miljoner kronor och av det medgivna överskridandet utnyttjades 1 miljon kronor.

Ersättning för höga sjuklönekostnader blev högre än budgeterat

Utfallet för anslaget 1:7 *Ersättning för höga sjuklönekostnader* blev 890 miljoner kronor, vilket är 80 miljoner kronor (9,9 procent) högre än vad som anvisades i statens budget. Det beror på att arbetsgivare var berättigade till högre ersättning än beräknat. I enlighet med propositionen Höständringsbudget för 2017 anvisade riksdagen därför ytterligare 91 miljoner kronor.

Tabell 2.62 Ohälsomått

	2017	2016
Ohälsotalet	26,2	27,8
<i>varav kvinnor</i>	31,6	33,6
<i>varav män</i>	20,9	22,1
Sjukpenningtalet	10,1	10,8
<i>varav kvinnor</i>	13,3	14,3
<i>varav män</i>	6,9	7,5

Källa: Försäkringskassan.

Ohälsotalet och sjukpenningtalet minskade 2017

Ohälsotalet är ett mått som fångar utvecklingen inom hela sjukförsäkringen under en 12-månadersperiod. Det definieras som antal utbetalda nettodagar med sjukpenning, arbetsskadesjukpenning, rehabiliteringspenning, sjukersättning och aktivitetsersättning per registrerad försäkrad (16–64 år). Alla dagar är omräknade till nettodagar, t.ex. två dagar med halv ersättning blir en dag. I december 2017 var ohälsotalet 26,2 dagar per försäkrad, vilket är en minskning från 27,8 dagar 2016. Ohälsotalet har sedan december 2016 minskat med 5,9 procent för kvinnor och med 5,4 procent för män.

Sjukpenningtalet anger hur många frånvarodagar som ersätts med sjukpenning eller rehabiliteringspenning per registrerad försäkrad

(16–64 år) exklusive personer med hel sjuk- eller aktivitetsersättning. Alla dagar är omräknade till nettodagar.

I december 2017 var sjukpenningtalet 10,1 dagar, vilket är en minskning med 7,2 procent sedan december 2016. Kvinnor har i likhet med tidigare år ett högre sjukpenningtal (13,3) än män (6,9).

Beställningsbemyndiganden

Tabell 2.63 UO 10 Beställningsbemyndiganden

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	Beställningsbemyndigande	Utestående åtaganden 2017-12-31
1:6	Bidrag för sjukskrivningsprocessen	2 701	281
Summa		2 701	281

Inom utgiftsområdet har riksdagen beslutat om ett beställningsbemyndigande på 2 701 miljoner kronor. De utestående åtagandena uppgick till 281 miljoner kronor. Skillnaden mellan bemyndiganden och utestående åtaganden uppgick till 2 420 miljoner kronor.

Avvikelsen beror bl.a. på att några landsting inte uppfyllt kraven för att få del av medlen samt att åtaganden för arbetsgivarkontakter inte ingått i den omfattning som var beräknat. Vidare överskreds bemyndigandet med åtaganden på ca 152 miljoner kronor 2016 som i sin helhet har infriats under 2017 samt att beställningar som felaktigt ingick i beräknade ekonomiska åtaganden har makulerats.

Övriga krediter

Tabell 2.64 UO 10 Övriga krediter

Miljoner kronor

Övriga krediter i Riksgäldskontoret	Kredit	Utnyttjad kredit 2017-12-31
Försäkringskassans behov av likviditet i utbetalning av ersättning för vård i andra länder	170	141
Summa	170	141

Inom utgiftsområdet har riksdagen beslutat en övrig kredit på 170 miljoner kronor. Vid året slut uppgick utnyttjade krediter till 141 miljoner kronor.

Riksrevisionens iakttagelser – effektivitetsrevision

RiR 2016:31 Är sjukskrivning bra för hälsan?

Riksrevisionen har granskat effekterna av att nekas sjukpenning med avseende på individens hälsa, sysselsättning och framtida användning av sjukförsäkringen.

Regeringen har i skrivelsen Riksrevisionens rapport om sjukskrivning (skr. 2016/17:170) redovisat vilka åtgärder som vidtagits eller avses vidtas med anledning av granskningsrapporten. Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

Riksdagen har lagt regeringens skrivelse till handlingarna (bet. 2016/17:SfU20, rskr. 2016/17:317).

2.4.11 Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom

Anslag

Tabell 2.65 UO 11 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2017	ÄB 2017	Utfall 2017	Utfall-SB 2017	Utfall-SB Procent 2017	Utfall 2016
1:1	Garantipension till ålderspension	13 365		13 339	-26	-0,2	14 112
1:2	Efterlevandepensioner till vuxna	11 545		11 499	-47	-0,4	11 920
1:3	Bostadstillägg till pensionärer	8 377		8 265	-112	-1,3	8 466
1:4	Äldreförsörjningsstöd	954		1 010	56	5,9	895
2:1	Pensionsmyndigheten	534		545	12	2,2	536
Summa		34 774		34 658	-117	-0,3	35 928

Utgiftsområdet omfattar ersättning vid ålderdom (garantipension, bostadstillägg till pensionärer samt äldreförsörjningsstöd) och ersättning vid dödsfall (omställningspension, änkepension och särskild efterlevandepension samt garantipension till dessa förmåner). Inkomstrelaterad ålderspension redovisas i avsnitt 2.4.31.

Utfallet för utgiftsområdet uppgick till 3465 miljoner kronor och blev därmed 117 miljoner kronor (0,3 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget. Jämfört med 2016 minskade utgifterna med 1 270 miljoner kronor (3,5 procent).

Antalet pensionärer med garantipension mindre än föregående år

Utgifterna för anslaget 1:1 *Garantipension till ålderspension* uppgick till 13 339 miljoner kronor, vilket är 773 miljoner kronor (5,5 procent) lägre än föregående år. Minskningen beror huvudsakligen på att inkomstpensionen har höjts. Garantipension avräknas mot höjd inkomstpension. Den genomsnittliga inkomstrelaterade ålderspensionen är högre för yngre och nyblivna pensionärer jämfört med de äldre som redan uppbär pension. Dessutom minskar antalet pensionärer som inte har tjänat in någon inkomstrelaterad ålderspension alls successivt bland de nyblivna pensionärerna.

Ungefär 663 000 ålderspensionärer hade garantipension vid utgången av 2017, vilket är ca 35 000 färre än föregående år. Den genomsnittliga utbetalda garantipensionen uppgår till 19 900 kronor per år 2017, en minskning med drygt 50 kronor jämfört med

2016. Totalt 79 procent av de som har garantipension är kvinnor.

Ökad invandring medför högre utgifter för äldreförsörjningsstöd

De personer som är över 65 år och bosatta i Sverige men som inte får sina grundläggande försörjningsbehov tillgodosedda genom andra förmåner inom det allmänna pensionssystemet är berättigade till äldreförsörjningsstöd. Utfallet för anslaget 1:4 *Äldreförsörjningsstöd* blev 1 010 miljoner kronor, vilket är 56 miljoner kronor (5,9 procent) högre än vad som anvisades i statens budget. Att utfallet blev högre än anvisat beror huvudsakligen på de senaste årens höga asylinvandring. Utfallet för anslaget är 115 miljoner kronor (12,8 procent) högre än föregående år. Det beror, förutom på ökad invandring, på att det är en större andel av dem som är födda 1938 eller senare som får äldreförsörjningsstöd. Till skillnad från dem som är födda 1937 eller tidigare är de inte berättigade till garantipension efter att ha bott i Sverige i 10 år utan det krävs en bosättning på 40 år för full garantipension. Antalet personer med äldreförsörjningsstöd ökade med 5,3 procent jämfört med 2016 och uppgick till 23 500 personer 2017. Det genomsnittliga årsbeloppet ökade med 3,0 procent och uppgick till 41 700 kronor 2017.

Färre får änkepension

Utgifterna för anslaget 1:2 *Efterlevandepensioner till vuxna* uppgick till 11 499 miljoner kronor, vilket är 421 miljoner kronor (3,5 procent) lägre än föregående år. Änkepension svarar för den större delen av utgifterna under anslaget.

Änkepensionssystemet är under avveckling sedan 1990 och antalet personer med änkepension minskar successivt. Mellan 2016 och 2017 var minskningen ca 11 800 personer, till ca 253 300 personer, vilket medförde att de totala utgifterna för anslaget minskade.

Höjd inkomstpension leder till lägre bostadstillägg
Utgifterna för anslaget 1:3 *Bostadstillägg till pensionärer* uppgick till 8 265 miljoner kronor, vilket är 201 miljoner kronor (2,4 procent) lägre än 2016. Minskningen beror huvudsakligen på högre inkomstpensioner 2017.

Antalet pensionärer med bostadstillägg uppgick under 2017 till ca 287 000 personer, vilket är ca 4 000 personer färre än 2016. För 2017 var det genomsnittliga årsbeloppet 28 200 kronor, en minskning med drygt 100 kronor jämfört med 2016.

Övriga krediter

Tabell 2.66 UO 11 Övriga krediter

Miljoner kronor

Övriga krediter i Riksgäldskontoret	Kredit	Utnyttjad kredit 2017-12-31
Pensionsmyndighetens behov av likviditet i handeln med fondandelar	8 000	0
Summa	8 000	0

Riksdagen har beslutat om en övrig kredit inom utgiftsområdet. Krediten är på 8 000 miljoner kronor och avser Pensionsmyndighetens behov av likviditet i handeln med fondandelar. Krediten utnyttjades inte vid årsskiftet.

Riksrevisionens iakttagelser – årlig revision

Pensionsmyndigheten

Pensionsmyndigheten har fått en revisionsberättelse med *upplysning* avseende sin årsredovisning för 2017.

Övrig upplysning

Avsnitt 8 i resultatredovisningen innefattar, i enlighet med regleringsbrev för myndigheten, en redovisning av inkomstpensionens finansiella ställning och utveckling. Avsnittet innehåller, utöver information från myndighetens finansiella redovisning, även information från andra aktörer samt prognosuppgifter. Uppgifter

från andra aktörer och prognoser har inte granskats av Riksrevisionen.

Riksrevisionens iakttagelser - effektivitetsrevision

RiR 2017:7 Pensionssystemets årsredovisning – tydligt, tillräcklig, transparent?

Riksrevisionen har granskat Pensionsmyndighetens redovisning av inkomstpensionens finansiella ställning och långsiktiga utveckling.

Regeringen har i skrivelsen Riksrevisionens rapport om pensionssystemets årsredovisning (skr. 2017/18:21) redovisat vilka åtgärder som vidtagits eller avses vidtas med anledning av granskningsrapporten. Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

Riksdagen har lagt regeringens skrivelse till handlingarna (bet. 2017/18:SfU11, rskr. 2017/18:157).

2.4.12 Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

Anslag

Tabell 2.67 UO 12 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2017	ÄB 2017	Utfall 2017	Utfall-SB 2017	Utfall-SB Procent 2017	Utfall 2016
1:1	Barnbidrag	27 347		27 287	-60	-0,2	26 349
1:2	Föräldraförsäkring	41 697	-105	41 838	141	0,3	40 533
1:3	Underhållsstöd	2 690		2 521	-169	-6,3	2 643
1:4	Adoptionsbidrag	32		16	-17	-51,7	11
1:5	Barnpension och efterlevandestöd	1 048		928	-120	-11,5	910
1:6	Vårdbidrag för funktionshindrade barn	4 070		3 939	-131	-3,2	3 760
1:7	Pensionsrätt för barnår	7 468		7 468	0	0,0	7 238
1:8	Bostadsbidrag	5 140		4 664	-476	-9,3	4 662
Summa		89 491	-105	88 660	-831	-0,9	86 106

Utgiftsområdet omfattar bl.a. barnbidrag, föräldraförsäkring och bostadsbidrag.

Utfallet för utgiftsområdet uppgick till 88 660 miljoner kronor. Det är 831 miljoner kronor (0,9 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget. Jämfört med 2016 blev utgifterna 2 554 miljoner kronor (3,0 procent) högre.

Utgifterna för föräldraförsäkring blev högre än anvisat

Utfallet för anslaget 1:2 *Föräldraförsäkring* blev 41 838 miljoner kronor, vilket är 141 miljoner kronor (0,3 procent) högre än anvisat i statens budget. I enlighet med propositionen Höständeringsbudget för 2017 minskades anslaget med 105 miljoner kronor på grund av ändrad bedömning av utgifter i samband med begränsning av rätten till föräldrapenning för föräldrar som kommer till Sverige med barn.

Antalet barn med underhållsstöd minskade

Utfallet för anslaget 1:3 *Underhållsstöd* blev 2 521 miljoner kronor, vilket är 169 miljoner kronor (6,3 procent) lägre än anvisat i statens budget. Det beror främst på att färre antal barn finns inom förmånen under 2017 än vad som beräknades. Antalet barn med underhållsstöd uppgick i genomsnitt till 211 465 under året. Det är en minskning med 4,6 procent från 2016. En stor del av minskningen beror på att Försäkringskassan inte längre ska betala ut något underhållsstöd till den andra föräldern om den underhållsskyldige föräldern har betalat in rätt

belopp i rätt tid under minst sex månader. Meningen är att föräldrarna ska sköta underhållet själva. Den nya rutinen infördes i samband med lagändringar som gäller fr.o.m. den 1 april 2016.

Utgifter för adoptionsbidrag blev lägre än budgeterat men högre än 2016

Utfallet för anslaget 1:4 *Adoptionsbidrag* blev 16 miljoner kronor, vilket är 17 miljoner kronor (51,7 procent) lägre än anvisat i statens budget men högre än för 2016. Anslaget används för bidrag till kostnader för internationella adoptioner. Antalet adoptioner blev färre än beräknat. År 2017 genomfördes 240 adoptioner till Sverige via de svenska adoptionsorganisationerna. Året innan förmedlades 259 adoptioner. Adoptionsbidraget höjdes med 87,5 procent den 1 januari 2017 till 75 000 kronor per adoption i syfte att i större utsträckning kompensera för ökade kostnader för adoption. Under 2017 betalades 260 bidrag ut. Bidrag betalades även ut på 2016 års beloppsnivå, vilket är en effekt av att bidrag kan sökas ett år efter att adoptionen har blivit godkänd i Sverige.

Utgifter för barnpension och efterlevandestöd blev lägre än beräknat

Utfallet för anslaget 1:5 *Barnpension och efterlevandestöd* blev 928 miljoner kronor, vilket är 120 miljoner kronor (11,5 procent) lägre än anvisat i statens budget. Barnpension och efterlevandestöd betalas ut till barn vars ena eller båda föräldrar har avlidit. Antalet avgjorda

ärenden med efterlevandestöd blev 2017 lägre än beräknat men ökade jämfört med föregående år. I statens budget beräknades antalet barn med barnpension och efterlevandestöd bli totalt 35 100. Utfallet blev 28 900 vilket är 17,7 procent lägre än beräknat.

Färre hushåll än beräknat fick bostadsbidrag

Utfallet för anslaget 1:8 *Bostadsbidrag* blev 4 664 miljoner kronor vilket är 476 miljoner kronor (9,3 procent) lägre än anvisat i statens budget. Det beror främst på att färre hushåll än beräknat fick bostadsbidrag. Jämfört med 2016 minskade antalet barnhushåll med en procent och antalet ungdomshushåll med fem procent. Antalet barnhushåll med preliminärt bostadsbidrag var i genomsnitt 145 175 under 2017, vilket var 7,0 procent lägre än vad som beräknades i statens budget. Det genomsnittliga antalet ungdomshushåll med preliminärt bostadsbidrag uppgick till 30 063, vilket är 3,5 procent lägre än beräknat.

Utgifterna för barnbidrag och föräldraförsäkring ökade jämfört med 2016

Utfallet för anslaget 1:1 *Barnbidrag* blev 938 miljoner kronor (3,6 procent) högre än 2016. Det beror delvis på att antalet barn som berättigar till barnbidrag har ökat med 41 600 jämfört med 2016. Vidare har utgifterna ökat till följd av att flerbarnstillägget för det tredje barnet höjdes från 454 till 580 kronor i månaden från den 1 januari 2017. Antalet mottagare av flerbarnstillägget ökade till ca 908 000 personer 2017. Det motsvarar en ökning med 5,8 procent från föregående år.

Jämfört med 2016 ökade utgifterna för anslaget 1:2 *Föräldraförsäkring* med 1 305 miljoner kronor (3,2 procent). Anslaget finansierar förmånerna föräldrapenning, tillfällig föräldrapenning, graviditetspenning och jämställdhetsbonus. Det var framförallt utgifterna för föräldrapenning som ökade. Utgifterna för föräldrapenningen utgjorde 73,4 procent av utgifterna för anslaget och ökade med 1 485 miljoner kronor (5,1 procent) jämfört med 2016. Antalet ersättningsdagar med föräldrapenning ökade med 3,8 procent och uppgick till 55,8 miljoner dagar under 2017.

Det ökade antalet föräldrapenningdagar är delvis en följd av ett ökat antal barn. Ökningen beror också på en regeländring i föräldraförsäkringen som infördes den 1 januari 2014. Regeländringen innebär en begränsning av

antalet föräldrapenningdagar som får sparas efter att barnet har fyllt fyra år. Detta har medfört att föräldrar till barn födda 2014 tagit ut totalt 3,3 miljoner dagar under 2017. Det är ungefär 1,3 miljoner fler dagar än vad som togs ut under 2016 av föräldrar till barn födda 2013.

Den genomsnittliga medelersättningen per dag för föräldrapenningen ökade (1,6 procent) under 2017. Den genomsnittliga medelersättningen var för kvinnor 515 kronor per dag och för män 666 kronor per dag. Skillnaden beror dels på inkomstskillnader mellan könen, dels på att kvinnor använder fler lägstanivå- och grundnivådagar än män. Utgifterna påverkas även av fördelningen av föräldrapenningdagar mellan män och kvinnor. Under 2017 tog män ut 28 procent av föräldrapenningdagarna vilket är en ökning jämfört med föregående år.

Utgifterna för anslaget 1:7 *Pensionsrätt för barnår* ökade med 230 miljoner kronor (3,2 procent) jämfört med 2016. Anslaget används för utgifter för statlig ålderspensionsavgift för pensionsrätt för barnår enligt lagen (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift. Utgifterna för anslaget styrs av antalet barn i åldern 0–4 år, inkomstbasbeloppets utveckling, timlöneutvecklingen och ränteutvecklingen. Det högre utfallet 2017 förklaras främst av en ökad preliminär avgift.

Antalet pojkar och flickor med vårdbidrag ökar

Utfallet för anslaget 1:6 *Vårdbidrag för funktionshindrade barn* blev 3 939 miljoner kronor, vilket är 131 miljoner kronor (3,2 procent) lägre än anvisat i statens budget. Antalet barn för vilka det betalas ut vårdbidrag har ökat under många år. Denna utveckling fortsatte även under 2017, det betalades ut vårdbidrag för 21 624 flickor och för 43 361 pojkar. Ökningen var 3 procent jämfört med 2016 för både pojkar och flickor.

Riksrevisionens iakttagelser – effektivitetsrevision

RiR 2017:9 Bostadsbidraget – ur ett fördelnings- och arbetsmarknadsperspektiv

Riksrevisionen har granskat bostadsbidragets effekter på hushållens ekonomi och drivkrafter till arbete.

Regeringen har i skrivelsen Riksrevisionens rapport om bostadsbidraget – ur ett fördelnings- och arbetsmarknadsperspektiv (skr. 2017/18:30) redovisat vilka åtgärder som vidtagits eller avses vidtas med anledning av granskningsrapporten. Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

Riksdagen har lagt regeringens skrivelse till handlingarna (bet. 2017/18:SfU13, rskr. 2017/18:158).

RiR 2010:22 Underhållsstödet – för barnens bästa?

Riksrevisionen har granskat om underhållsstödet är ett ändamålsenligt verktyg inom den ekonomiska familjepolitiken och om systemet hanteras effektivt. Regeringen har redovisat vissa vidtagna åtgärder med anledning av granskningsrapporten i Årsredovisning för staten under åren 2010–2016.

Regeringen har i proposition 2017/18:6 föreslagit ett nytt särskilt bidrag inom bostadsbidraget för barn som bor växelvis. Detta bidrag ska ersätta det nuvarande underhållsstödet vid växelvist boende. I och med införandet av dessa bestämmelser från och med den 1 mars 2018 anses Riksrevisionens rekommendationer vara tillgodosedda. Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

2.4.13 Utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering

Anslag

Tabell 2.68 UO 13 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2017	ÄB 2017	Utfall 2017	Utfall-SB 2017	Utfall-SB Procent 2017	Utfall 2016
1:1	Etableringsåtgärder	209		207	-2	-1,0	130
1:2	Kommunersättningar vid flyktingmottagande	21 643		15 167	-6 476	-29,9	12 013
1:3	Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare	6 380	48	5 355	-1 025	-16,1	4 226
1:4	Ersättning för insatser för vissa nyanlända invandrare	3 599	22	2 536	-1 062	-29,5	2 235
1:5	Hemutrustningslån	332		228	-104	-31,3	208
	Övriga anslag	472		437	-35	-7,5	388
Summa		32 635	70	23 931	-8 704	-26,7	19 200

Utgiftsområdet omfattar integrationspolitik, politik mot diskriminering, åtgärder mot segregation och jämställdhetspolitik.

Utgifterna uppgick till 23 931 miljoner kronor och är därmed 8 704 miljoner kronor (26,7 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget. Jämfört med 2016 ökade utgifterna med 4 731 miljoner kronor (24,6 procent).

Kommunerna tog emot färre nyanlända än beräknat 2017

Utfallet för anslaget 1:2 *Kommunersättningar vid flyktingmottagande* blev 15 167 miljoner kronor, vilket är 6 476 miljoner kronor (29,9 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget. Kommunerna tog under 2017 emot 68 442 personer, vilket är 30 358 färre än beräknat i statens budget.

Kommunerna får ersättning för fler nyanlända 2017

Jämfört med 2016 blev utfallet 3 154 miljoner kronor högre (26,3 procent). Det högre utfallet beror främst på att kommuner och landsting fick ersättning för fler nyanlända 2017 jämfört med föregående år. Ökningen motsvarade 15,0 procent, från 120 386 till 138 405 personer. Utgifterna ökade framför allt för schablonersättningen för mottagandet av nyanlända, med 2 488 miljoner kronor. Ersättningarna för ensamkommande barn och unga ökade med 425 miljoner kronor, från 6 062 miljoner kronor 2016 till 6 487 miljoner kronor 2017.

Färre än beräknat i etableringsinsats men fler än förra året

Utgifterna för anslaget 1:3 *Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare* blev 1 025 miljoner kronor (16,1 procent) lägre än anvisat i statens budget. Orsaken är främst ett lägre antal nyanlända i etableringsinsatser än beräknat. Det genomsnittliga antalet deltagare i etableringsuppdraget uppgick under 2017 till 75 329, vilket är 8 178 deltagare färre än beräknat.

Jämfört med 2016 ökade utgifterna med 1 129 miljoner kronor (26,7 procent). Orsaken är att antalet nyanlända i etableringsuppdraget ökade från i genomsnitt 60 291 deltagare 2016 till 75 329 deltagare 2017.

Utgifterna för anslaget 1:4 *Ersättning för vissa insatser för vissa nyanlända invandrare* blev 1 062 miljoner kronor (29,5 procent) lägre än anvisat i statens budget men 302 miljoner kronor högre än 2016. Orsaken är att antalet deltagare i etableringsuppdraget blev lägre än beräknat men högre än föregående år.

Tabell 2.69 Kommunmottagna m.m.

	2017	2016	Förändring	Förändring %
Antal kommunmottagna	68 442	68 761	-319	-0,5
varav män	39 253	40 646	-1 393	-3,4
varav kvinnor	29 189	28 115	1 074	3,8
andel män	57,4%	59,1%		
andel kvinnor	42,6%	40,9%		
Antal kommunmottagna under 18 år	30 532	26 051	4 481	17,2
varav pojkar	17 951	15 033	2 918	19,4
varav flickor	12 581	11 018	1 563	14,2
andel pojkar	58,8%	57,7%		
andel flickor	41,2%	42,3%		
Antal ensamkommande barn och unga	8 601	6 971	1 630	23,4
varav pojkar	7 489	5 684	1 805	31,8
varav flickor	1 112	1 287	-175	-13,6
andel pojkar	87,1%	81,5%		
andel flickor	12,9%	18,5%		
Totalt antal mottagna som kommunerna får ersättning för	138 405	120 386	18 019	15,0
varav män	80 611	70 586	10 025	14,2
varav kvinnor	57 794	49 800	7 994	16,1
varav ensamkommande barn och unga	15 861	10 827	5 034	46,5

Källa: Migrationsverket.

kronor. De utestående åtagandena uppgick till 529 miljoner kronor. Skillnaden mellan bemyndiganden och utestående åtaganden uppgick till 1 671 miljoner kronor. Större delen av skillnaden härrör från bemyndigandet för anslaget 1:4 *Ersättning för insatser för vissa nyanlända invandrare*. Anledningen är bl.a. att färre programbeslut har fattats på grund av att antalet deltagare blev lägre än beräknat.

Beställningsbemyndiganden

Tabell 2.70 UO 13 Beställningsbemyndiganden

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	Beställningsbemyndigande	Utestående åtaganden 2017-12-31
1:4	Ersättning för insatser för vissa nyanlända invandrare	2 000	452
3:1	Särskilda jämställdhetsåtgärder	100	77
4:1	Åtgärder mot segregation	100	1
Summa		2 200	529

Inom utgiftsområdet beslutade riksdagen om beställningsbemyndiganden på 2 200 miljoner

2.4.14 Utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv

Anslag

Tabell 2.71 UO 14 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2017	ÄB 2017	Utfall 2017	Utfall-SB 2017	Utfall-SB Procent 2017	Utfall 2016
1:1	Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader	8 381	12	8 501	120	1,4	8 154
1:2	Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	27 445		26 791	-655	-2,4	28 571
1:3	Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser	11 272		9 554	-1 719	-15,2	9 081
1:4	Lönebidrag och Samhall m.m.	18 405		17 194	-1 211	-6,6	17 102
1:6	Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2014–2020	1 181		1 009	-172	-14,6	510
1:11	Bidrag till lönegarantiersättning	1 575		1 296	-279	-17,7	1 588
1:12	Nystartsjobb och stöd för yrkesintroduktionsanställningar	6 216		6 032	-184	-3,0	6 402
	Övriga anslag	1 180	1	1 183	2	0,2	1 123
Summa		75 657	13	71 559	-4 098	-5,4	72 531

Utgiftsområdet omfattar områdena arbetsmarknad och arbetsliv och består i huvudsak av utgifter för matchning av arbetssökande och lediga jobb, arbetsmarknadspolitiska program, arbetslöshetsförsäkringen, lönegarantiersättning och Europeiska socialfonden samt arbetsmiljö, arbetsrätt och lönebildning. Myndigheter inom området är bl.a. Arbetsförmedlingen, Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige, Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen, Arbetsmiljöverket och Arbetsdomstolen.

Utfallet uppgick till 71 559 miljoner kronor, vilket är 4 098 miljoner kronor (5,4 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget. Jämfört med 2016 blev utfallet 972 miljoner kronor (1,3 procent) lägre.

Antalet arbetslösa minskade med 8 000

Tabell 2.72 visar arbetsmarknadsstatistik från Arbetskraftsundersökning (AKU) som görs av Statistiska centralbyrån. Statistiken är från helårsundersökningarna för 2016 och 2017.

Tabell 2.72 Arbetslöshet

	2017				2016			
	Antal personer	Procent	Kvinnor	Män	Antal personer	Procent	Kvinnor	Män
Antal arbetslösa, 15–74 år	358 500		163 300	195 200	366 500		164 500	202 000
varav heltidsstuderande	118 700	33,1	54 700	63 900	115 100	31,4	53 600	61 500
varav personer med utomnordiskt ursprung	167 000	46,6	78 500	88 600	159 100	43,4	71 900	87 200
varav långtidsarbetslösa	99 300	27,7	39 800	59 500	105 100	28,7	42 400	62 700
varav långtidsarbetslösa personer med utomnordiskt ursprung	61 100	17,0	25 400	35 600	57 700	15,7	23 200	34 700
varav ungdomar, 15–24 år	112 400	31,4	51 700	60 700	120 800	33,0	53 800	67 000
Arbetslösheten, 15–74 år (arbetslösa som andel av arbetskraften)		6,7	6,4	6,9		6,9	6,5	7,3
Ungdomsarbetslösheten, 15–24 år (arbetslösa ungdomar som andel av samtliga ungdomar i arbetskraften)		17,8	16,8	18,7		18,9	17,2	20,5

Anm.: Statistiken i tabellen avser genomsnitt för helåren 2017 respektive 2016. Summorna i tabellen innehåller mindre skillnader på grund av avrundningar till hela hundratal i underliggande statistik.

Källa: Statistiska centralbyrån.

Det genomsnittliga antalet arbetslösa 15–74 år enligt AKU minskade med 8 000 personer mellan 2016 och 2017. Antalet arbetslösa som är

heltidsstuderande ökade med 3 600 personer mellan åren. Antalet långtidsarbetslösa, dvs. personer som varit arbetslösa i mer än sex

månader, minskade med 5 800 personer jämfört med 2016. Antalet arbetslösa personer med utomnordiskt ursprung ökade med 7 900 personer, varav antalet kvinnor ökade med 6 600 personer och antalet män med 1 400 personer. Andelen arbetslösa med utomnordiskt ursprung uppgår 2017 till 46,6 procent av samtliga arbetslösa. Antalet personer med utomnordiskt ursprung i långtidsarbetslöshet ökade med 3 400 personer jämfört med 2016. Ungdomar i åldern 15–24 år utgör 31,4 procent av samtliga arbetslösa.

Antalet arbetslösa ungdomar minskade med 8 400 personer mellan åren, varav antalet kvinnor minskade med 2 100 personer och antalet män med 6 300 personer.

Utgifterna för arbetsmarknadspolitiska program blev lägre än budgeterat

Utgifterna för anslaget 1:3 *Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser* blev 9 554 miljoner kronor, vilket är 1 719 miljoner kronor (15,2 procent) lägre än anvisat i statens budget. Det beror främst på att utgifterna för subventionerade anställningar blev lägre än beräknat. Utgifterna under anslaget påverkas främst av omfattningen av de arbetsmarknadspolitiska programmen.

Tabell 2.73 Arbetsmarknadspolitiska program och insatser

	2017			2016		
	Antal personer	Kvinnor	Män	Antal personer	Kvinnor	Män
Sökande i program totalt med aktivitetsstöd	171 156	78 524	92 632	173 018	78 109	94 909
<i>varav utrikesfödda</i>	95 555	44 336	51 219	87 020	40 174	46 846
Jobb- och utvecklingsgarantin	99 105	45 383	53 722	101 376	45 651	55 726
<i>varav utrikesfödda i jobb- och utvecklingsgarantin</i>	54 652	26 060	28 592	51 326	24 266	27 060
<i>antal personer i sysselsättningsfasen</i>	5 850	2 697	3 153	23 119	10 530	12 589
<i>varav utrikesfödda i sysselsättningsfasen</i>	2 242	1 069	1 173	9 659	4 517	5 142
Jobbgaranti för ungdomar	15 736	6 202	9 534	19 948	7 795	12 153
<i>varav utrikesfödda</i>	5 233	2 091	3 142	5 193	2 115	3 078

Anm.: Statistiken i tabellen avser genomsnitt för helåren 2017 respektive 2016 beräknad utifrån Arbetsförmedlingens månadsstatistik.
Källa: Arbetsförmedlingen.

I tabell 2.73 visas statistik om deltagandet i arbetsmarknadspolitiska program. Av de inskrivna arbetslösa deltog i genomsnitt 47,1 procent i arbetsmarknadspolitiska program under 2017, vilket är en minskning med 0,6 procent jämfört med föregående år. Antalet utrikesfödda i program med aktivitetsstöd ökade med 9,8 procent jämfört med 2016. Det största programmet, sett till antal deltagare, är jobb- och utvecklingsgarantin som svarade för 57,9 procent av det genomsnittliga antalet deltagare i samtliga program med aktivitetsstöd. Antalet deltagare i jobb- och utvecklingsgarantins sysselsättningsfas var i genomsnitt 5 850 personer, vilket är en minskning med 74,7 procent jämfört med 2016. Från och med 2016 har fasindelningen i jobb- och utvecklingsgarantin upphört och sysselsättningsplatserna har avvecklats successivt fram till den 31 januari 2018. Antalet deltagare i jobbgarantin för ungdomar var i genomsnitt 15 736 personer. Det är en minskning med 21,1 procent jämfört med

2016. Minskningen beror främst på minskade ungdomskullar och en starkare konjunktur.

Utfallet för anslaget 1:4 *Lönebidrag och Samhall m.m.* blev 17 194 miljoner kronor, vilket är 1 211 miljoner kronor (6,6 procent) lägre än anvisat i statens budget. Det beror framförallt på att antalet personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga och som haft en anställning med lönestöd har blivit mindre än beräknat. Dessutom har beslut om lönebidrag och trygghetsanställningar minskat mer än beräknat. I genomsnitt har 74 235 personer (29 658 kvinnor och 44 577 män) per månad haft en anställning med lönestöd under 2017. Det är något färre jämfört med föregående år.

Lägre utgifter än budgeterat för Europeiska socialfonden

Utfallet för anslaget 1:6 *Europeiska socialfonden m.m.* för perioden 2014–2020 blev 172 miljoner kronor (14,6 procent) lägre än anvisat i statens budget och uppgick till 1 009 miljoner kronor.

Det beror främst på låg medelförbrukning i de beviljade projekten. Jämfört med föregående år blev utfallet 498 miljoner kronor (97,7 procent) högre. Det beror på att antalet pågående och rekviderande projekt har ökat under 2017.

Utfallet för anslaget 1:11 *Bidrag till lönegarantiersättning* blev 1 296 miljoner kronor, vilket är 279 miljoner kronor (17,7 procent) lägre än anvisat i statens budget. Jämfört med föregående år blev utfallet 292 miljoner kronor (18,4 procent) lägre. Antalet personer som fick lönegarantiersättning 2017 var 25 973, en ökning med 9,0 procent. Även antalet företagskonkurser och företagsrekonstruktioner var högre än 2016 och ökade med 13,8 procent till 2 781 stycken. Däremot minskade den genomsnittliga ersättningen per person med 20,5 procent och uppgick till 58 510 kronor. I tabell 2.74 visas omfattningen av lönegarantiersättningen och antalet konkurser och rekonstruktioner.

Tabell 2.74 Bidrag till lönegarantiersättning

	2017	2016
Antal personer med lönegarantiersättning	25 973	23 823
Antal företagskonkurser och företagsrekonstruktioner	2 781	2 444
Genomsnittlig ersättning per person	58 510	73 561

Källa: Kammarkollegiet.

Lägre utgifter för arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd jämfört med föregående år
Jämfört med 2016 blev utfallet för anslaget 1:2 *Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd* 1 781 miljoner kronor (6,2 procent) lägre. Det lägre utfallet avser främst aktivitetsstöd, då antalet arbets sökande i garantiprogrammen som uppburet aktivitetsstöd har minskat. Minskningen avser framför allt antalet deltagare i jobbgaranti för ungdomar och beror främst på minskade ungdomskullar och en starkare konjunktur. Vidare minskade bidragen till arbetslöshetsersättning. Antalet personer som fick arbetslöshetsersättning uppgick till ca 223 000 personer år 2017, vilket är en minskning med 3,6 procent jämfört med 2016. Utgifterna för anslaget 1:3 *Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser* blev 473 miljoner kronor (5,2 procent) högre än 2016. Det beror framför allt på en ökad omfattning av subventionerade anställningar i form av extratjänster.

Beställningsbemyndiganden

Tabell 2.75 UO 14 Beställningsbemyndiganden

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	Beställningsbemyndigande	Utestående åtaganden 2017-12-31
1:3	Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser	7 000	5 373
1:4	Lönebidrag och Samhall m.m.	13 400	12 112
1:6	Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2014-2020	3 700	3 398
1:7	Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering	9	8
2:1	Arbetsmiljöverket	20	20
Summa		24 129	20 911

Inom utgiftsområdet beslutade riksdagen om beställningsbemyndiganden på 24 129 miljoner kronor. De utestående åtagandena uppgick till 20 911 miljoner kronor. Skillnaden mellan bemyndiganden och utestående åtaganden uppgick till 3 218 miljoner kronor. Skillnaden för anslaget 1:3 *Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser* beror på att regeringens reformer, t.ex. traineejobb för arbetslösa ungdomar inte hunnit öka i samma takt som bemyndigandet. Det finns också en stor osäkerhet i budgeteringen av de utestående åtagandena för utgiftsområdet då dessa bl.a. beror på längden och omfattningen av besluten om insatser och vid vilken tidpunkt arbetsgivare och anordnare av insatser rekviderar bidrag.

Riksrevisionens iakttagelser – effektivitetsrevision

RiR 2017:20 Effekter av Arbetsförmedlingens Förberedande och orienterande utbildning

Riksrevisionen har granskat hur effekter av Arbetsförmedlingens insats förberedande och orienterande utbildning.

Regeringen har i skrivelsen Riksrevisionens rapport om effekter av Arbetsförmedlingens förberedande och orienterande utbildning (skr. 2017/18:76) redovisat vilka åtgärder som avses vidtas med anledning av granskningsrapporten. Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

**RiR 2017:21 Arbetsförmedlingens
Arbetsmarknadsutbildning – små regionala
effekter**

Riksrevisionen har granskat om Arbetsförmedlingens program Arbetsmarknadsutbildning ger likvärdiga effekter i hela landet och om den eventuella variationen i effekt av detta program har förändrats över tid.

Regeringen har i skrivelse Riksrevisionens rapport om regionala skillnader i effekter av Arbetsförmedlingens arbetsmarknadsutbildning (skr. 2017/18:79) redovisat vilka åtgärder som avses vidtas med anledning av granskningsrapporten. Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

**RiR 2017:26 Matchningen på
arbetsmarknaden – sökandesammansättningens
betydelse**

Riksrevisionens har granskat betydelsen av sökandesammansättningen hos arbetssökande för matchningen på den svenska arbetsmarknaden.

Regeringen har i skrivelsen Riksrevisionens rapport om sökandesammansättningens betydelse vid matchningen på arbetsmarknaden (skr. 2017/18:109) redovisat vilka åtgärder som avses vidtas med anledning av granskningsrapporten. Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

2.4.15 Utgiftsområde 15 Studiestöd

Anslag

Tabell 2.76 UO 15 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2017	ÅB 2017	Utfall 2017	Utfall-SB 2017	Utfall-SB Procent 2017	Utfall 2016
1:1	Studiehjälp	3 428		3 430	2	0,1	3 323
1:2	Studiemedel	15 292		13 061	-2 232	-14,6	12 883
1:3	Avsättning för kreditförluster	1 964		1 879	-84	-4,3	1 839
1:4	Statens utgifter för studiemedelsräntor	369		356	-12	-3,3	584
1:7	Studiestartsstöd	448		24	-424	-94,6	
1:8	Centrala studiestödsnämnden	830		827	-3	-0,3	764
	Övriga anslag	103		92	-11	-10,6	93
Summa		22 434		19 671	-2 763	-12,3	19 486

Utgiftsområdet omfattar utgifter för ekonomiskt stöd till enskilda under studier och utgifter för vissa studiesociala insatser. Området omfattar även utgifter för att hantera studiestöden, vilket huvudsakligen sköts av Centrala studiestödsnämnden (CSN). Även ärendehantering inom Överklagandenämnden för studiestöd ingår i utgiftsområdet.

Utfallet uppgick till 19 671 miljoner kronor och blev därmed 2 763 miljoner kronor (12,3 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget. Jämfört med 2016 blev utgifterna 185 miljoner kronor (0,9 procent) högre.

Utgifterna för studiemedel blev lägre än anvisat i statens budget

Utfallet för anslaget 1:2 *Studiemedel* uppgick till 13 061 miljoner kronor, vilket är 2 232 miljoner kronor (14,6 procent) lägre än anvisat i statens budget. Det beror framför allt på att prioriterat studiebidrag för de som saknar slutbetyg från grundskola eller 3-årig gymnasieutbildning blev 1 420 miljoner kronor lägre än beräknat. Det beror också på att antalet studenter med studiemedel blev lägre än beräknat. Anslaget används till utgifter för studiebidrag, tilläggsbidrag och pensionsavgifter. För studiebidraget finns två olika nivåer: en generell nivå där bidragsdelen utgör ca 28 procent av totalbeloppet för studiemedel (studiebidrag och studielån) och en högre nivå där bidragsdelen utgör ca 66 procent av totalbeloppet. Det är inom gruppen med den högre nivån som utgifterna för studier på grundskolenivå och gymnasial nivå för vuxna studerande som saknar

fullständig grundskole- eller gymnasieutbildning ingår. Antalet studerande som fick studiemedel minskade med 1 500 till 469 365. Det är framför allt antalet studerande på gymnasienivå som minskar, för fjärde året i rad. Det är den främsta anledningen till att det totala antalet studerande med studiemedel minskade.

Lägre avsättningar för kreditförluster

Utfallet för anslaget 1:3 *Avsättning för kreditförluster* uppgick till 1 879 miljoner kronor, vilket är 84 miljoner kronor (4,3 procent) lägre än anvisat i statens budget. Avsättning görs för konstaterade förluster på utlåning t.o.m. 2013 och för förväntade förluster på utlåning fr.o.m. 2014. Den årliga avsättningen för förväntade förluster motsvarar 7,1 procent av utlånade medel.

Utbetalningarna av annuitetslån ökade med 592 miljoner kronor jämfört med 2016, vilket bl.a. beror på att fler personer lånat och att lånebeloppen har höjts. Annuitetslån är lån som tagits efter den 30 juni 2001.

Högre utgifter för studiehjälp och studiemedel jämfört med 2016

Utfallet för anslaget 1:1 *Studiehjälp* blev 107 miljoner kronor (3,2 procent) högre jämfört med föregående år och uppgick till 3 430 miljoner kronor. Det totala antalet studerande som fick studiehjälp ökade för första gången på flera år och uppgick under 2017 till 408 000. Andelen manliga studerande med studiehjälp har ökat med 0,4 procent under 2017. Ökningen beror på att Sverige under de senaste

åren tagit emot ett stort antal asylsökande och i åldrarna 16–20 år är majoriteten av dessa män.

Utfallet för anslaget 1:2 *Studiemedel* blev 177 miljoner kronor (1,4 procent) högre än föregående år. Det beror på att bidragsbeloppet höjts och att fler har studerat med tilläggsbidrag. Studiemedlen är till övervägande del rättighetsstyrda. Utgifterna påverkas framför allt av antalet studerande med studiebidrag och tilläggsbidrag. Även faktorer såsom beslut om antal platser eller ändrade belopp, de studerandes studietakt och studietid samt den allmänna prisutvecklingen i samhället påverkar. Det beror på att studiebidraget och tilläggsbidraget är indexerade med prisbasbeloppet

Lägre studiemedelsräntor påverkas av negativ reporänta

Utfallet för anslaget 1:4 *Statens utgifter för studiemedelsräntor* blev 356 miljoner kronor, vilket är 227 miljoner kronor lägre än 2016. Eftersom Riksbankens styrränta (reporäntan) var negativ blev räntan på återkravsskulden också negativ. Ränteutgifterna på återkravsskulden påverkas till stor del av reporäntans utveckling. Ett återkrav uppstår när en person har fått pengar av CSN som denne inte har rätt till. Det kan t.ex. bero på att personen har avbrutit sina studier eller haft ogiltig frånvaro i minst 15 dagar.

Studiestartsstöd, ny satsning under 2017

Utfallet för anslag 1:7 *Studiestartsstöd* blev 424 miljoner kronor (94,6 procent) lägre än beräknat i statens budget och uppgick till 24 miljoner kronor. Det beror delvis på att det har varit svårt att komma igång med rekryteringen till studiestartsstödet. Anslaget ska användas av kommunerna för bidrag till arbetslösa personer som varit anmälda som arbetssökande hos Arbetsförmedlingen under minst sex månader och som studerar.

Beställningsbemyndiganden

Tabell 2.77 UO 15 Beställningsbemyndiganden

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	Beställningsbemyndigande	Utestående åtaganden 2017-12-31
1:6	Bidrag till vissa studiesociala ändamål	4	1
Summa		4	1

Inom utgiftsområdet beslutade riksdagen om ett beställningsbemyndigande på 4 miljoner kronor. De utestående åtagandena uppgick till 1 miljon kronor.

Tabell 2.78 UO 15 Utlåning

Miljoner kronor

Utlåning	Låneram	Lån 2017-12-31
Studielån	217 000	215 461
Summa	217 000	215 461

Låneramen för studielån uppgick till 217 000 miljoner kronor. Utestående lån vid utgången av 2017 var 215 461 miljoner kronor.

2.4.16 Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

Anslag

Tabell 2.79 UO 16 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2017	ÅB 2017	Utfall 2017	Utfall-SB 2017	Utfall-SB Procent 2017	Utfall 2016
1:1	Statens skolverk	1 056		1 031	-25	-2,4	619
1:5	Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet	2 869	643	3 168	300	10,4	2 044
1:6	Statligt stöd till särskild utbildning i gymnasieskolan	263		226	-37	-14,1	387
1:7	Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet, m.m.	4 630		4 530	-100	-2,1	4 609
1:8	Bidrag till viss verksamhet inom skolväsendet, m.m.	177	18	180	2	1,3	183
1:10	Fortbildning av lärare och förskolepersonal	295		140	-155	-52,5	277
1:13	Statligt stöd till vuxenutbildning	1 454		1 128	-326	-22,4	1 087
1:14	Statligt stöd till yrkeshögskoleutbildning	2 172	-10	2 034	-137	-6,3	1 969
1:15	Upprustning av skollokalerna och utemiljöer	480		162	-318	-66,2	60
1:16	Fler anställda i lågstadiet	2 300		2 297	-3	-0,1	1 315
1:19	Bidrag till lärarlöner	4 442		4 053	-389	-8,8	2 581
2:3	Uppsala universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 684		1 684	0	0,0	1 647
2:4	Uppsala universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	2 067		2 067	0	0,0	2 036
2:5	Lunds universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 982		1 982	0	0,0	1 923
2:6	Lunds universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	2 120		2 120	0	0,0	2 088
2:7	Göteborgs universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	2 040		2 040	0	0,0	1 981
2:8	Göteborgs universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 504		1 504	0	0,0	1 482
2:9	Stockholms universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 670		1 670	0	0,0	1 633
2:10	Stockholms universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 580		1 580	0	0,0	1 557
2:17	Kungl. Tekniska högskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 082		1 082	0	0,0	1 048
2:18	Kungl. Tekniska högskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 500		1 500	0	0,0	1 477
2:63	Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet	3 193		3 153	-40	-1,3	3 050
2:64	Särskilda utgifter inom universitet och högskolor	579		499	-81	-13,9	525
2:66	Ersättningar för klinisk utbildning och forskning	2 521		2 521	0	0,0	2 462
3:1	Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation	5 845	-45	5 797	-48	-0,8	5 718
3:2	Vetenskapsrådet: Avgifter till internationella organisationer	280	71	346	66	23,6	321
	Övriga anslag	23 652		23 635	-17	-0,1	22 567
Summa		72 381	676	71 098	-1 283	-1,8	66 026

Utgiftsområdet omfattar skolväsendet, vissa särskilda utbildningsformer och annan pedagogisk verksamhet, vuxenutbildning och eftergymnasial yrkesutbildning samt högskoleutbildning och forskning. Området omfattar även myndigheter inom utbildnings- och forskningsområdet.

Utfallet uppgick till 71 098 miljoner kronor och blev därmed 1 283 miljoner kronor (1,8 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget. Jämfört med 2016 ökade utgifterna med 5 072 miljoner kronor (7,7 procent). För universitet och högskolor belastas anslagen till forskning och forskarutbildning när anslagsmedlen förs över till myndigheternas konton. Till följd av den särskilda anslagsredovisningen blir det därför inga skillnader mellan budget och utfall. I det följande kommenteras de anslag inom utgiftsområdet där avvikelser finns.

Utgifterna för utveckling av skolväsendet blev högre än anvisat i budgetpropositionen

Utgifterna för anslaget 1:5 *Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet* blev 300 miljoner kronor (10,4 procent) högre än anvisat i den ursprungliga budgeten. I enlighet med propositionen Vårändringsbudget för 2017 anvisades anslaget 500 miljoner kronor för att betalats ut som statsbidrag för ökad jämlikhet i grundskolan och 150 miljoner kronor som statsbidrag för gymnasieskolans introduktionsprogram. Skolverket har betalat ut dessa medel till kommunerna. Samtidigt minskades anslaget i enlighet med propositionen Vårändringsbudget för 2017 med 7,5 miljoner kronor

Utgifterna under anslaget 1:5 *Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet* blev lägre än beräknat för t.ex. fortbildning i specialpedagogik, vidareutbildning i form av ett fjärde tekniskt år samt gymnasial lärlingsutbildning. Det beror även på att huvudmän (t.ex. kommuner och enskilda huvudmän inom skolväsendet), trots ett högt söktryck, har rekviderat statsbidrag i mindre omfattning än beräknat för t.ex. undervisning under skollov.

Utfallet för anslaget 1:6 *Statligt stöd till särskild utbildning i gymnasieskolan* blev 226 miljoner kronor, vilket är 37 miljoner kronor (14,1 procent) lägre än anvisat i statens budget. Anslaget används främst för utgifter för särskilda insatser inom skolområdet för elever med funktionsnedsättning. Antalet elever har sjunkit över tid.

Låg nyttjandegrad av statsbidrag medför lägre utfall

Utgifterna för anslaget 1:10 *Fortbildning av lärare och förskolepersonal* blev 140 miljoner kronor, vilket är 155 miljoner kronor (52,5 procent) lägre än anvisat i statens budget. Detta beror bl.a. på en låg nyttjandegrad av vissa av statsbidragen.

Utgifter för vuxenutbildning 326 miljoner kronor lägre än statens budget

Utgifterna för anslaget 1:13 *Statligt stöd till vuxenutbildning* blev 1 128 miljoner kronor. Det är 326 miljoner kronor (22,4 procent) lägre än anvisat i statens budget. Det beror huvudsakligen på att statsbidragen för yrkesinriktad vuxenutbildning blev 227 miljoner kronor lägre än beräknat. Under året betalade Statens skolverk ut 861 miljoner kronor i statsbidrag för yrkesinriktad vuxenutbildning. Statsbidragen för lärlingsutbildningar blev 81 miljoner kronor lägre än beräknat i statens budget. Utgifterna för traineeutbildningar blev 18 miljoner kronor lägre än beräknat.

Utfallet för anslaget 1:14 *Statligt stöd till yrkeshögskoleutbildning* blev 2 034 miljoner kronor. Av det avser 1 962 miljoner kronor statsbidrag till yrkeshögskoleutbildningar. Antalet outnyttjade platser inom yrkeshögskolan blev högre vilket medförde att utgifterna blev 137 miljoner kronor lägre än anvisat i statens budget. Myndigheten för yrkeshögskolan betalade ut statsbidrag för 28 400 årsplatser, vilket är en ökning med 1 129 årsplatser jämfört med föregående år. Det resulterade i att utgifterna blev 65 miljoner kronor högre än 2016.

Upprustning av skollokaler och utemiljöer – lågt utfall på grund av ofullständiga ansökningar

Utfallet för anslaget 1:15 *Upprustning av skollokaler och utemiljöer* blev 162 miljoner kronor. Det är 318 miljoner kronor (66,2 procent) lägre än anvisat i statens budget. Under 2017 har Boverket fått in 591 ansökningar om statsbidrag för att rusta upp skollokaler och utemiljöer. På grund av att ansökningar inte har varit fullständiga har Boverket begärt in många kompletteringar vilket har lett till att handläggningen har försenats och anslagsutnyttjandet blev därmed lägre än beräknat. Totalt har 357 ansökningar (60,4 procent) beviljats. År 2016 redovisades anslaget inom utgiftsområde 18 Samhälls-

planering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik.

Bidrag till lärarlöner 389 miljoner kronor lägre än budgeterat

Utfallet för anslaget 1:19 *Bidrag till lärarlöner* blev 389 miljoner kronor (8,8 procent) lägre än anvisat och uppgick till 4 053 miljoner kronor. Skillnaden avser Lärarlönelyftet och Karriärstegsreformen och förklaras av att huvudmän inte rekviderat medel i den omfattning som beräknades. Det beror också på att huvudmän inte utnyttjar hela den bidragsram som de tilldelats.

Nytt statsbidrag för ökad jämlikhet ger högre utgifter än föregående år

Utfallet för anslaget 1:1 *Statens skolverk* blev 1 031 miljoner kronor, vilket är 412 miljoner kronor (66,5 procent) högre än 2016. Det beror framför allt på att anslaget fr.o.m. 2017 finansierar förvaltningsutgifter som tidigare finansierades av andra anslag. Förändringen innebär att utfallet för anslaget ger en mer fullständig bild av Statens skolverks förvaltningsutgifter.

Utfallet för anslaget 1:5 *Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet* uppgick till 3 168 miljoner kronor, vilket är 1 125 miljoner kronor (55,0 procent) högre än föregående år. Det beror bl.a. på att 500 miljoner kronor har betalats ut i statsbidrag till kommunerna för en ökad jämlikhet i grundskolan.

Utfallet för Fler anställda i lågstadiet högre än föregående år

Utfallet för anslaget 1:16 *Fler anställda i lågstadiet* uppgick till 2 297 miljoner kronor, vilket är 982 miljoner kronor högre än föregående år. Ökningen mellan åren beror på att utbetalningarna har anpassats för att ligga i fas med bidragsåret. Under 2016 minskade anslaget till följd av förslag i propositionen Vårändringsbudget för 2016 och medel tillfördes i stället senare år. Bidrag betalades endast för en termin 2016 medan bidrag för två terminer betalats ut under 2017.

Högre avgifter till internationella organisationer på grund av valutakursförändring

Utfallet för anslaget 3:2 *Vetenskapsrådet*: Avgifter till internationella organisationer blev 346 miljoner kronor, vilket är 66 miljoner

kronor (23,6 procent) högre än anvisat i statens budget. Anslaget används för avgifter till internationella organisationer och avser långsiktiga åtaganden. Utfallet påverkas av BNP-utvecklingen och valutakurser. Då åtagandena blev högre än den ursprungliga beräkningen till följd av att schweizerfrancens valutakurs gentemot den svenska kronan förstärktes anvisade riksdagen ytterligare 71 miljoner kronor i enlighet med propositionen Vårändringsbudget för 2017.

Satsningar ger högre utgifter än förra året

Utfallet för utgiftsområdet uppgår till 71 098 miljoner kronor vilket är 5 072 miljoner kronor högre än föregående år. Tillsammans var anslagsnivåerna för 1:5 *Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet*, 1:16 *Fler anställda i lågstadiet* och 1:19 *Bidrag till lärarlöner* 3 578 miljoner kronor högre än 2016.

Utgifterna för anslaget 1:6 *Statligt stöd till särskild utbildning i gymnasieskolan* blev 161 miljoner kronor (41,6 procent) lägre än 2016. Minskningen beror till stor del på att medel har överförts till det nya anslaget 1:20 *Särskilda insatser inom skolområdet*. Anslaget bidrar bl.a. till finansieringen av riksgymnasieutbildning för rörelsehindrade, döva och hörselskadade. Utgifterna för anslaget 1:10 *Fortbildning av lärare och förskolepersonal* blev 137 miljoner kronor lägre än föregående år. Bland annat har medel för speciallärarutbildning 2017 överförts från anslaget till anslaget 1:5 *Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet*.

Beställningsbemyndiganden

Tabell 2.80 UO 16 Beställningsbemyndiganden

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	Beställnings- bemyndigande	Utestående åtaganden 2017-12-31
1:5	Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet	1 780	1 075
1:6	Särskilda insatser inom skolområdet	34	34
1:7	Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet m.m.	665	664
1:10	Fortbildning av lärare och förskolepersonal	350	96
1:13	Statligt stöd till vuxenutbildning	335	0
1:14	Statligt stöd till yrkeshögskoleutbildning	4 800	4 115
1:15	Upprustning av skollokalerna och utemiljöer	680	288
1:16	Fler anställda i lågstadiet	1 152	978
1:18	Praktiknära skolforskning	19	19
1:19	Bidrag till lärarlöner	2 235	2 202
3:1	Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation	17 900	17 262
3:2	Vetenskapsrådet: Avgifter till internationella organisationer	1 800	1 653
3:4	Rymdforskning och rymdverksamhet	1 000	988
3:6	Rymdstyrelsen: Avgifter till internationella organisationer	2 900	2 618
4:1	Internationella program	153	90
Summa		35 803	32 082

Inom utgiftsområdet beslutade riksdagen om beställningsbemyndiganden på 35 803 miljoner kronor. De utestående åtagandena uppgick till 32 082 miljoner kronor. Skillnaden mellan bemyndiganden och utestående åtaganden uppgick till 3 721 miljoner kronor och hänförs till huvudsakligen till anslaget 1:5 *Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet*, anslaget 1:14 *Statligt stöd till yrkeshögskoleutbildning* och anslaget 3:1 *Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation*.

För anslaget 1:5 *Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet* beror skillnaden framför allt på ett lägre nyttjande än beräknat.

Bemyndigandet för anslaget 1:14 *Statligt stöd till yrkeshögskoleutbildning* uppgick till 4 800 miljoner kronor. Av dessa har 4 115 miljoner kronor utnyttjats.

För anslaget 3:1 *Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation* beror skillnaden på 638 miljoner kronor bl.a. på en ändrad plan för användandet av anslaget.

För anslag 1:13 *Statligt stöd till vuxenutbildning* fanns det inga utestående åtaganden vid årets slut. Det beror på att verksamheten har bedrivits inom kalenderåret.

Garantier

Tabell 2.81 UO 16 Garantier

Miljoner kronor

Garantier	Garantiram	Utestående åtaganden 2017-12-31	Utfärdade garantier inklusive bundna utfästelser
Pensionsgaranti (inkl. efterborgen) Chalmers Tekniska Högskola AB ¹	Obegränsad	354	
Kreditgarantier för överbrygningslån till ESS ERIC	600	0	600
Summa		354	600

¹ I samband med ombildningen av statlig verksamhet till annan associationsform beslutade riksdagen om statliga borgen för överlättna pensionsåtaganden (prop. 1991/92:150, bet. 1991/92:FiU30, rskr. 1991/92:350). Utfallet avser pensionsskulden per den 31 december 2015.

Riksrevisionens iakttagelser – årlig revision

Specialpedagogiska skolmyndigheten

Specialpedagogiska skolmyndigheten har fått en revisionsberättelse med *reservation* avseende sin årsredovisning för 2017. Som grund för uttalande om reservation anger Riksrevisionen följande.

Myndigheten har tecknat hyresavtal för elevboende avseende en villafastighet och två bostadsrätter. Hyresavtalen redovisas som finansiell leasing och påverkar tillgångar och skulder med 16 miljoner kronor. Hyresavtalen innehåller bl.a. villkor som innebär att myndigheten åtar sig alla risker inklusive för en eventuell förlust vid avyttring när avtalen sägs upp. Riksrevisionen bedömer att avtalen har

villkor som kräver medgivande från regeringen. Myndigheten har inte erhållit sådant medgivande, och har därmed inte följt 2 kap. 5 § kapitalförsörjningsförordningen (2011:210).

Myndigheten har per den 31 december 2017 överskridit den av regeringen beslutade låneramen med ca 13 miljoner kronor. Överskridandet redovisas i årsredovisningen, not 27 Lån i Riksgäldskontoret (s. 143).

Uppsala universitet

Uppsala universitet har fått en revisionsberättelse med *reservation* avseende sin årsredovisning för 2017. Som grund för uttalande om reservation anger Riksrevisionen följande.

Universitetet har utnyttjat hela sin låneram på 745 000 000 kronor. Universitetet har utöver beviljad låneram anskaffat anläggningstillgångar till ett belopp om 17 600 000 kronor. Dessa anläggningstillgångar har inte lånefinansierats.

Enligt 2 kap. 1 § kapitalförsörjningsförordningen (2011:210) ska anläggningstillgångar som används i en myndighets verksamhet finansieras med lån i Riksgäldskontoret. Om universitetet lånefinansierat även dessa anläggningstillgångar hade låneramen överskridits med 17 600 000 kronor per den 31 december 2017.

Regionala etikprövningsnämnden i Göteborg

Regionala etikprövningsnämnden i Göteborg har fått en revisionsberättelse med *upplysning* avseende sin årsredovisning för 2017.

Upplysning av särskild betydelse

Regionala etikprövningsnämnden i Göteborg redovisar i årsredovisningen ett väsentligt underskott i den avgiftsfinansierade verksamheten för etikprövning av forskning som avser människor. Som framgår av myndighetens beskrivning på s. 11 i årsredovisningen har myndigheten, på grund av otydligheterna i den ekonomiska styrningen inte getts möjlighet att efterleva det ekonomiska målet.

Regionala etikprövningsnämnden i Linköping

Regionala etikprövningsnämnden i Linköping har fått en revisionsberättelse med *upplysning* avseende sin årsredovisning för 2017.

Upplysning av särskild betydelse

Regionala etikprövningsnämnden i Linköping redovisar i årsredovisningen ett väsentligt underskott i den avgiftsfinansierade verksamheten för etikprövning av forskning som avser människor. Som framgår av myndighetens beskrivning på s. 12 i årsredovisningen har myndigheten, på grund av otydligheterna i den ekonomiska styrningen inte getts möjlighet att efterleva det ekonomiska målet.

Regionala etikprövningsnämnden i Lund

Regionala etikprövningsnämnden i Lund har fått en revisionsberättelse med *upplysning* avseende sin årsredovisning för 2017.

Upplysning av särskild betydelse

Regionala etikprövningsnämnden i Lund redovisar i årsredovisningen ett väsentligt underskott i den avgiftsfinansierade verksamheten för etikprövning av forskning som avser människor. Som framgår av myndighetens beskrivning på s. 5 i årsredovisningen har myndigheten, på grund av otydligheterna i den ekonomiska styrningen inte getts möjlighet att efterleva det ekonomiska målet.

Regionala etikprövningsnämnden i Stockholm

Regionala etikprövningsnämnden i Stockholm har fått en revisionsberättelse med *upplysning* avseende sin årsredovisning för 2017.

Upplysning av särskild betydelse

Regionala etikprövningsnämnden i Stockholm redovisar i årsredovisningen ett väsentligt underskott i den avgiftsfinansierade verksamheten för etikprövning av forskning som avser människor. Som framgår av myndighetens beskrivning på s. 11 i årsredovisningen har myndigheten, på grund av otydligheterna i den ekonomiska styrningen inte getts möjlighet att efterleva det ekonomiska målet.

Regionala etikprövningsnämnden i Uppsala

Regionala etikprövningsnämnden i Uppsala har fått en revisionsberättelse med *upplysning* avseende sin årsredovisning för 2017.

Upplysning av särskild betydelse

Regionala etikprövningsnämnden i Uppsala redovisar i årsredovisningen ett väsentligt underskott i den avgiftsfinansierade verksam-

heten för etikprövning av forskning som avser människor. Som framgår av myndighetens beskrivning på s. 11 i årsredovisningen har myndigheten, på grund av otydligheterna i den ekonomiska styrningen inte getts möjlighet att efterleva det ekonomiska målet.

Regionala etikprövningsnämnden i Umeå

Regionala etikprövningsnämnden i Umeå har fått en revisionsberättelse med *upplysning* avseende sin årsredovisning för 2017.

Upplysning av särskild betydelse

Regionala etikprövningsnämnden i Umeå redovisar i årsredovisningen ett väsentligt underskott i den avgiftsfinansierade verksamheten för etikprövning av forskning som avser människor. Som framgår av myndighetens beskrivning på s. 11 i årsredovisningen har myndigheten, på grund av otydligheterna i den ekonomiska styrningen inte getts möjlighet att efterleva det ekonomiska målet.

Statens skolverk

Statens skolverk har fått en revisionsberättelse med *upplysning* avseende sin årsredovisning för 2017.

Övrig upplysning

Myndigheten redovisar i årsredovisningen i tabell 8, s. 25, ett underskott i den avgiftsfinansierade verksamheten som avser handläggning av lärarlegitimationer. Verksamheten ska finansieras med avgifter och till full kostnadstäckning, dock har myndigheten rätt att utöver avgifterna använda anslagsmedel. Det finns således inget faktiskt underskott i verksamheten. På grund av denna otydlighet i den ekonomiska styrningen gällande full kostnadstäckning har myndigheten inte getts möjlighet att efterleva det ekonomiska målet.

Riksrevisionens iakttagelser – effektivitetsrevision

RiR 2017:15 Samisk utbildning – dags för en omstart

Riksrevisionen har granskat insatser inom samisk utbildning med Sameskolstyrelsen som ansvarig myndighet.

Regeringen har i skrivelsen Riksrevisionens rapport om samisk utbildning (skr. 2017/18:68) redovisat vilka åtgärder som vidtagits eller avses

att vidtas med anledning av granskningsrapporten. Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

RiR 2017:18 Karriärstegsreformen och Lärarlönelyftet – högre lön men sämre sammanhållning

Riksrevisionen har granskat de statliga lärarlönesatsningarna Karriärstegsreformen och Lärarlönelyftet.

Regeringen gör i skrivelsen Riksrevisionens rapport om karriärstegsreformen och lärarlönelyftet (skr. 2017/18:84) en annan bedömning än Riksrevisionen och vidtar därför inte några åtgärder med anledning av granskningsrapporten. Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

RiR 2017:28 Varför sparar lärosätena? – En granskning av myndighetskapital vid universitet och högskolor

Riksrevisionen har granskat myndighetskapital vid statliga universitet och högskolor.

Regeringen har i skrivelsen Riksrevisionens rapport om myndighetskapital vid universitet och högskolor (skr. 2017/18:191) redovisat vilka åtgärder som vidtagits eller avses att vidtas med anledning av granskningsrapporten. Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

RiR 2017:30 Riktade statsbidrag till skolan – nationella prioriteringar men lokala behov

Riksrevisionen har granskat om systemet med riktade statsbidrag till skolans huvudmän är ändamålsenligt.

Regeringen har i skrivelsen Riksrevisionens rapport om riktade statsbidrag till skolan (skr. 2017/18:217) redovisat vilka åtgärder som vidtagits eller avses att vidtas med anledning av granskningsrapporten. Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

2.4.17 Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

Anslag

Tabell 2.82 UO 17 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2017	ÄB 2017	Utfall 2017	Utfall-SB 2017	Utfall-SB Procent 2017	Utfall 2016
1:5	Stöd till icke-statliga kulturlokaler	10		5	-5	-50,8	8
1:6	Bidrag till regional kulturverksamhet	1 423		1 422	-1	-0,1	1 316
8:1	Centrala museer: Myndigheter	1 129	-6	1 121	-7	-0,7	1 115
8:3	Bidrag till vissa museer	52	6	58	6	11,9	52
13:1	Stöd till idrotten	1 935		1 935	0	0,0	1 923
14:1	Bidrag till folkbildningen	3 856		3 851	-5	-0,1	3 811
	Övriga anslag	6 117		6 083	-34	-0,6	5 847
Summa		14 521	0	14 475	-46	-0,3	14 072

Utgiftsområdet omfattar utgifter för bl.a. folkbildning, ungdomsfrågor, det civila samhället, idrott, trossamfund, teater, dans och musik samt museer och utställningar.

Utfallet uppgick till 14 475 miljoner kronor och blev därmed 46 miljoner kronor (0,3 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget. Jämfört med 2016 ökade utgifterna med 404 miljoner kronor (2,9 procent).

Stöd till icke-statliga kulturlokaler blev lägre än budgeterat

Utfallet för anslaget 1:5 *Stöd till icke-statliga kulturlokaler* blev 5 miljoner kronor (50,8 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget. Under året har projekt som beviljats stöd inte genomförts och därmed avskrivits.

Museet Prins Eugens Waldemarsudde avskilt från Nationalmuseum

Regeringen beslutade att fr.o.m. den 1 juli 2017 skilja Waldemarsudde från Nationalmuseum. För att finansiera delningen av Prins Eugens Waldemarsudde och Nationalmuseum överfördes 6 miljoner kronor i enlighet med propositionen Vårändringsbudget för 2017 från anslaget 8:1 *Centrala museer: Myndigheter* till anslaget 8:3 *Bidrag till vissa museer*.

Beställningsbemyndiganden

Tabell 2.83 UO 17 Beställningsbemyndiganden

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	Beställnings- bemyndigande	Utestående åtaganden 2017-12-31
1:2	Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete	25	10
1:3	Skapande skola	50	0
1:5	Stöd till icke-statliga kulturlokaler	9	8
1:6	Bidrag till regional kulturverksamhet	55	0
2:2	Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål	167	110
3:1	Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter	25	27
4:4	Bidrag till bild- och formområdet	14	11
5:2	Ersättningar och bidrag till konstnärer	160	150
7:2	Bidrag till kulturmiljövård	90	69
9:2	Stöd till trossamfund	46	17
12:2	Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet	239	212
13:2	Bidrag till allmänna samlingslokaler	44	34
13:3	Bidrag för kvinnors organisering	29	24
13:5	Bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer	15	15
13:6	Insatser för den ideella sektorn	38	37
14:2	Bidrag till tolkutbildning	110	81
Summa		1 116	807

Inom utgiftsområdet beslutade riksdagen om beställningsbemyndiganden på 1 116 miljoner kronor. De utestående åtagandena uppgick till 807 miljoner kronor, vilket är 309 miljoner kronor lägre än beslutade bemyndiganden.

Anslaget 3:1 *Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter* har ett beställningsbemyndigande på 25 miljoner kronor. Utestående åtaganden vid året slut var 27 miljoner kronor. Det innebär att bemyndigandet har överskridits med 2 miljoner kronor. Överskridandet gäller bidrag till

översättning av svensk litteratur och dramatik samt produktionsstöd till kulturtidskrifter.

Utlåning

Tabell 2.84 UO 17 Utlåning

Miljoner kronor

Utlåning	Låneram	Lån 2017-12-31
Kungliga Operan AB	120	0
Stiftelsen Nordiska museet ¹	20	17
Summa	140	17

¹ Prop. 2014/15:99, bet. 2014/15:Fiu21, rskr. 2014 /15:255

Inom utgiftsområdet har riksdagen beslutat om en låneram på högst 140 miljoner kronor för lån till viss ombyggnation av Nordiska museet och klimatanpassning av arkiven samt lån till Kungliga Operan. Utestående lån vid utgången av 2017 var 17 miljoner kronor.

Riksrevisionens iakttagelser – årlig revision

Livrustkammaren och Skoklosters slott med Stiftelsen Hallwyska museet

Livrustkammaren och Skoklosters slott med Stiftelsen Hallwyska museet har fått en revisionsberättelse med *reservation* avseende sin årsredovisning för 2017. Som grund för uttalande om reservation anger Riksrevisionen följande.

Den av Livrustkammaren och Skoklosters slott med Stiftelsen Hallwyska museet den 19 mars 2018 beslutade årsredovisningen för myndigheten inkom till regeringen den 19 mars 2018. Årsredovisningen är daterad den 19 februari 2018, vilket är samma datum som en tidigare återkallad årsredovisning. Riksrevisionens granskning avser den årsredovisning som beslutades den 19 mars 2018. Enligt 2 kap. 1 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag ska myndigheten senast den 22 februari lämna en årsredovisning till regeringen. Årsredovisningen har lämnats för sent och kan därmed inte anses avlämnad i enlighet med förordningens villkor.

Moderna museet

Moderna museet har fått en revisionsberättelse med *reservation* avseende sin årsredovisning för 2017. Som grund för uttalande om reservation anger Riksrevisionen följande.

I årsredovisningen som lämnades till regeringen den 22 februari 2018 saknas noter som krävs enligt 2 kap. 4 § samt 7 kap 1§ förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Noter redovisas inte till balansposterna Fordringar hos andra myndigheter, Övriga kortfristiga fordringar, Förutbetalda kostnader, Övriga upplupna intäkter och Avräkning med statsverket.

Statens centrum för arkitektur och design

Statens centrum för arkitektur och design har fått en revisionsberättelse med *reservation* avseende sin årsredovisning för 2017. Som grund för uttalande om reservation anger Riksrevisionen följande.

I årsredovisningen som lämnades till regeringen den 21 februari 2018 saknas en fördelning av myndighetens totala intäkter och kostnader enligt 3 kap. 2 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Statens maritima museer

Statens maritima museer har fått en revisionsberättelse med *reservation* avseende sin årsredovisning för 2017. Som grund för uttalande om reservation anger Riksrevisionen följande.

Regeringen har i regleringsbrev specifikt efterfrågat återrapportering avseende lokal-kostnader 2017 uppdelat på hyra, el, och uppvärmning, reparationer och underhåll samt övriga driftskostnader. Om myndigheten har fler än en hyresvärd ska en fördelning av dessa kostnader per hyresvärd redovisas. Sådan återrapportering saknas i årsredovisningen.

Statens kulturråd

Statens kulturråd har fått en revisionsberättelse med *reservation* avseende sin årsredovisning för 2017. Som grund för uttalande om reservation anger Riksrevisionen följande.

Myndigheten har överskridit bemyndigandet för anslaget 3:1 ap. 1 Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter under utgiftsområde 17. Bemyndigandet uppgår till 25 000 000 kronor medan utestående åtaganden enligt årsredovisningen uppgår till 27 440 000 kronor.

Statens historiska museer

Statens historiska museer har fått en revisionsberättelse med *upplysning* avseende sin årsredovisning för 2017.

Upplysning av särskild betydelse

Riksrevisionen vill fästa uppmärksamhet på s. 59 i årsredovisningen där myndigheten redovisar de negativa ackumulerade resultaten av myndighetens avgiftsbelagda verksamheter. Därutöver redogörs på s. 8 för de åtgärder som vidtagits för att på längre sikt uppnå en ekonomisk balans.

2.4.18 Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik

Anslag

Tabell 2.85 UO 18 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2017	ÄB 2017	Utfall 2017	Utfall-SB 2017	Utfall-SB Procent 2017	Utfall 2016
1:1	Bostadspolitisk utveckling	24	50	60	36	148,9	11
1:2	Omstrukturering av kommunala bostadsföretag	100			-100	0,0	-1
1:3	Stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad	43		1	-42	-98,2	1
1:4	Boverket	254	-10	231	-23	-9,1	220
1:6	Lantmäteriet	554		547	-7	-1,2	512
1:7	Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer	1 000		409	-591	-59,1	151
1:8	Stöd till kommuner för ökat bostadsbyggande	1 800		1 800	0	0,0	1 850
1:9	Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande	2 700		462	-2 238	-82,9	23
	Övriga anslag	290		292	2	0,8	292
Summa		6 765	40	3 803	-2 962	-43,8	3 059

Inom utgiftsområdet ingår utgifter för samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande, lantmäteriverksamhet och konsumentpolitik. Området innefattar bl.a. myndigheterna Boverket och Lantmäteriet.

Utfallet uppgick till 3 803 miljoner kronor, vilket är 2 962 miljoner kronor (43,8 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget. Jämfört med 2016 ökade utgifterna med 744 miljoner kronor (24,3 procent).

Utgifterna för bostadspolitisk utveckling blev högre än budgeterat

Utfallet för anslaget 1:1 *Bostadspolitisk utveckling* uppgick till 60 miljoner kronor, vilket är 36 miljoner kronor (148,9 procent) högre än anvisat i statens budget. Jämfört med föregående år är utfallet 49 miljoner kronor (434,6 procent) högre. I enlighet med propositionen Höständringsbudget för 2017 anvisade riksdagen ytterligare 50 miljoner kronor. Detta på grund av ett ändrat uppdrag till en samordnare för större samlade exploateringar med hållbart byggande. Det ändrade uppdraget bestod bl.a. i att samordna statliga myndigheter och berörda parter i frågor där en större mängd bostäder står i strid med riksintressen. Samordnaren slutredovisade sitt uppdrag i december 2017.

Det redovisades inte några utgifter för anslaget 1:2 *Omstrukturering av kommunala*

bostadsföretag. I statens budget anvisades 100 miljoner kronor. Anslaget är till för statsbidrag till kommuner för att underlätta ekonomiskt nödvändiga omstruktureringar av kommunala bostadsföretag eller för att på annat sätt minska bördorna av deras åtaganden för boendet. Stöd får bara ges om statens och kommunens åtaganden har reglerats i ett avtal mellan parterna. Inga nya avtal beslutades under 2017 och vid årets utgång fanns avtal med Hagfors, Sorsele och Ånge kommuner. Enligt avtalen har staten åtagit sig att lämna bidrag till avvecklingskostnader i takt med att kostnader uppstår. Statens totala utestående åtaganden enligt dessa avtal uppgår till ca 11 miljoner kronor. Inga utbetalningar för avvecklingskostnader gjordes under 2017.

Utfallet för anslaget 1:3 *Stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad* blev knappt 800 000 kronor, vilket är drygt 42 miljoner kronor (98,2 procent) lägre än vad som har anvisats i statens budget. Det låga utfallet beror på en låg tillströmning av ärenden under 2017. Anslaget används för statsbidrag till kommuner för hyresgarantier för enskilda hushålls räkning. Garantierna ges som ett stöd när ett hushåll har ekonomisk förmåga att klara av ett eget boende, men ändå har svårigheter att etablera sig på bostadsmarknaden. Kommuner kan, efter ansökan, få bidrag med 5 000 kronor per lämnad

hyresgaranti. Boverket har under året beviljat 149 garantier till 14 kommuner, jämfört med 166 garantier till 18 kommuner för 2016.

Högre utgifter för stöd till utemiljöer jämfört med föregående år

Utfallet för anslaget 1:7 *Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer* blev 409 miljoner kronor vilket är 591 miljoner kronor (59,1 procent) lägre än anvisat. Det beror framför allt på ett lågt söktryck jämfört med vad som beräknats för stöd enligt förordningen (2016:837) om stöd för renovering och energieffektivisering i vissa bostadsområden.

Jämfört med föregående år blev utfallet för anslaget 1:7 *Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer* 258 miljoner kronor (170,3 procent) högre. Det beror främst på högre utfall för stöd som lämnas enligt förordningen (2016:398) om stöd till utemiljöer i vissa bostadsområden. För denna stödform är utfallet 165 miljoner kronor (109,5 procent) högre än föregående år. Vidare ökade utfallet från 1 miljon kronor 2016 till 72 miljoner kronor 2017 för stöd som lämnas enligt förordningen (2016:837) om stöd för renovering och energieffektivisering i vissa bostadsområden.

Utfallet för anslaget 1:9 *Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande* blev 462 miljoner kronor, vilket är 2 238 miljoner kronor (82,9 procent) lägre än anvisat. Det låga utfallet beror på flera faktorer. Det huvudsakliga skälet torde vara att det blev möjligt att söka stöd först från 15 november 2016 och då i enlighet den tidsbegränsade förordningen (2016:880) om statligt stöd för att anordna och tillhandahålla hyresbostäder och bostäder för studerande. Först den 1 januari 2017 blev det möjligt att söka stöd enligt den nu gällande förordningen (2016:881) om statligt investeringsstöd för hyresbostäder och bostäder för studerande. Ett projekt kan enligt reglerna inte påbörjas innan ett beslut om att bevilja stöd har fattats. Då byggtiden inte kan förkortas bidrar detta till att färdigställandet av en del byggprojekt blir senare än vad som angivits i ansökan. Det finns också fördröjningar i handläggningen av ansökningar. Sammantaget medför detta att många utbetalningar sker senare än beräknat.

Jämfört med föregående år blev utfallet för anslaget 1:9 *Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande*

439 miljoner kronor (1 895,1 procent) högre. Under 2017 har 73 stycken utbetalningar gjorts, till skillnad från föregående år då inga utbetalningar till stödmottagare gjordes. Stödet trädde i kraft den 15 november 2016 men några utbetalningar till stödmottagare gjordes inte under föregående år eftersom behandlingen av ansökningarna inte var avslutad innan årsskiftet.

Beställningsbemyndiganden

Tabell 2.86 UO 18 Beställningsbemyndiganden

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	Beställningsbemyndigande	Utestående åtaganden 2017-12-31
1:2	Omstrukturering av kommunala bostadsföretag	43	11
1:7	Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer	400	213
1:9	Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande	3 000	1 993
Summa		3 443	2 216

Inom utgiftsområdet beslutade riksdagen om beställningsbemyndiganden på 3 443 miljoner kronor. De utestående åtagandena uppgick till 2 216 miljoner kronor. Utestående åtaganden på anslag 1:15 *Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande* uppgick till 1 993 miljoner kronor.

Garantier

Tabell 2.87 UO 18 Garantier
Miljoner kronor

Garantier	Garantiram	Utestående åtaganden 2017-12-31	Utfärdade garantier inklusive bundna utfästelser
Kreditgarantier för ny- och ombyggnad av bostäder m.m.	10 000	2 786	2 837
Kreditgarantier för förvärv av bostad	5 000	0	0
Summa	15 000	2 786	2 837

Övriga krediter

Tabell 2.88 UO 18 Övriga krediter
Miljoner kronor

Övriga krediter i Riksgäldskontoret	Kredit	Utnyttjad kredit 2017-12-31
Kredit för infriande av Boverkets garantier ¹	Obegränsad	0
Summa		0

¹Regeringen har beslutat om en obegränsad kredit med stöd av 5 kap. 1§ budgetlagen (2011:203).

Riksrevisionens iakttagelser – effektivitetsrevision

RiR 2017:24 Inkomsteffekter av bruksvärdes-systemet

Riksrevisionen har granskat om reglerna som styr hyressättningen kan få effekt på i första hand hyresgästers arbetsinkomst men också deras utbildning och barnafödande då det är faktorer som påverkar inkomstens storlek.

Regeringen har i skrivelsen Riksrevisionens rapport om inkomsteffekter av bruksvärdes-systemet (skr. 2017/18:134) redovisat sin bedömning av Riksrevisionens iakttagelser och slutsatser. Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

2.4.19 Utgiftsområde 19 Regional tillväxt

Anslag

Tabell 2.89 UO 19 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2017	ÄB 2017	Utfall 2017	Utfall-SB 2017	Utfall-SB Procent 2017	Utfall 2016
1:1	Regionala tillväxtåtgärder	1 558		1 398	-160	-10,3	1 473
1:2	Transportbidrag	401		396	-4	-1,1	385
1:3	Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2014–2020	1 637		1 015	-622	-38,0	773
1:3 (2015)	Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2007–2013			-1	-1	0,0	-17
Summa		3 595		2 808	-787	-21,9	2 614

Utgiftsområdet omfattar i huvudsak medel för hållbara regionala tillväxtinsatser i form av projektverksamhet och olika former av regionala företagsstöd och utbetalningar från Europeiska regionala utvecklingsfonden.

Utfallet blev 2 808 miljoner kronor, vilket är 787 miljoner kronor (21,9 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget. Jämfört med 2016 blev utgifterna 194 miljoner kronor (7,4 procent) högre.

Utgifterna för regionala tillväxtåtgärder blev lägre än beräknat

Utfallet för anslaget 1:1 *Regionala tillväxtåtgärder* blev 1 398 miljoner kronor vilket är 160 miljoner kronor (10,3 procent) lägre än anvisat i statens budget. Det beror bl.a. på att utbetalningar för riskkapitalsatsningen fond i fond inte skett under året.

Utfallet för anslaget 1:3 *Europeiska regionala utvecklingsfonden* perioden 2014–2020 uppgick till 1 015 miljoner kronor, vilket är 622 miljoner kronor (38,0 procent) lägre än anvisat i statens budget. Det beror på att uppstarten av den nya programperioden har tagit längre tid än beräknat och därmed påverkar utbetalningstakten.

Utfallet för anslaget 1:3 (2015) *Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2007–2013* blev -1 miljoner kronor. Att utfallet blev negativt beror på att återkrav av tidigare utbetalningar har redovisats mot anslag. Programperioden slutredovisades till Europeiska kommissionen under 2017.

Beställningsbemyndiganden

Tabell 2.90 UO 19 Beställningsbemyndiganden

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	Beställnings- bemyndigande	Utestående åtaganden 2017-12-31
1:1	Regionala tillväxtåtgärder	2 950	2 346
1:3	Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2014–2020	4 200	4 078
Summa		7 150	6 424

Inom utgiftsområdet beslutade riksdagen om beställningsbemyndiganden på 7 150 miljoner kronor. De utestående åtagandena uppgick till 6 424 miljoner kronor. Skillnaden mellan bemyndiganden och utestående åtaganden uppgick till 726 miljoner kronor.

Övervägande delen av de stöd som beslutas inom ramen för anslaget 1:1 *Regionala tillväxtåtgärder* är antingen fleråriga samverkansprojekt med många olika offentliga och privata aktörer eller fleråriga företagsinvesteringar. De aktörer som kan fatta beslut om framtida åtaganden mot anslaget har små möjligheter att påverka stödets utbetalningstakt. Behovet av att fatta långsiktiga beslut, med stöd av bemyndigande, har varit mindre än vad som tidigare beräknats.

2.4.20 Utgiftsområde 20 Allmän miljö och naturvård

Anslag

Tabell 2.91 UO 20 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2017	ÄB 2017	Utfall 2017	Utfall-SB 2017	Utfall-SB Procent 2017	Utfall 2016
1:1	Naturvårdsverket	442		453	11	2,4	425
1:2	Miljöövervakning m.m.	355		353	-2	-0,5	330
1:3	Åtgärder för värdefull natur	998		973	-24	-2,4	952
1:4	Sanering och återställning av förorenade områden	868		683	-185	-21,3	504
1:7	Avgifter till Internationella organisationer	272		271	-1	-0,5	215
1:8	Supermiljöbilspremie	700		451	-249	-35,6	348
1:11	Åtgärder för havs- och vattenmiljö	788		775	-13	-1,6	733
1:12	Insatser för internationella klimatinvesteringar	205		194	-11	-5,6	210
1:13	Internationellt miljösamarbete	21	13	32	11	53,6	33
1:15	Skydd av värdefull natur	1 268		1 268	0	0,0	1 343
1:17	Klimatinvesteringar	700	500	669	-31	-4,4	572
1:18	Elbusspremie	100	-7	4	-96	-96,4	1
	Övriga anslag	1 687	3	1 654	-33	-1,9	1 634
Summa		8 404	509	7 780	-623	-7,4	7 299

Utgiftsområdet omfattar områdena Miljöpolitik och Miljöforskning. Området Miljöpolitik avser bl.a. frågor som rör klimat, naturvård, havs- och vattenvård. Området Miljöforskning består främst av forskning om miljö- och samhällsbyggande vid Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas).

Utfallet för utgiftsområdet uppgick till 7 780 miljoner kronor och är därmed 623 miljoner kronor (7,4 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget. Jämfört med 2016 blev utfallet 481 miljoner kronor (6,6 procent) högre.

Utfallet för anslag 1:4 *Sanering och återställning av förorenade områden* blev 683 miljoner kronor, vilket är 185 miljoner kronor (21,3 procent) lägre än anvisat i statens budget. Det beror framför allt på att utgifterna för sanering och återställning för bostadsbyggande blev lägre än beräknat, vilket främst beror på en omfattande ansökningsprocess och att det tar längre tid att sätta igång saneringsprojekt än beräknat. Naturvårdsverket har fattat 60 beslut om medel till åtgärder för att återställa och sanera förorenade områden 2017 jämfört med 58 beslut 2016.

Fortsatt ökad efterfrågan på supermiljöbilspremien Utfallet för anslaget 1:8 *Supermiljöbilspremie* blev 451 miljoner kronor vilket är 249 miljoner kronor (35,6 procent) lägre än anvisat i statens budget. Vid årsskiftet fanns 1 678 fordon som var berättigade till premien men där fordonsägarna inte hade fått den utbetalad på grund av den tidskrävande administrativa hanteringen. Under 2017 ökade efterfrågan på supermiljöbilspremien vilket resulterade i att utbetalningarna blev 103 miljoner kronor högre än föregående år. Dessutom har anslaget använts för att betala supermiljöbilspremier för bilar där ansökan kom in i slutet av 2016. Supermiljöbilspremien uppgick till maximalt 40 000 kronor per fordon under 2017.

Utfallet för anslaget 1:18 *Elbusspremie* blev 96 miljoner kronor (96,4 procent) lägre än vad som anvisats i statens budget. Premien riktas främst mot de regionala kollektivtrafikmyndigheterna. Orsaken till att utfallet är lägre än anvisat i statens budget är att många kollektivtrafikmyndigheter är uppbundna i avtal som sträcker sig över lång tid. Dessutom betalas premien ut när elbussen levereras, och leveranstiden på elbussar är 1–1,5 år. I enlighet med propositionen Vårändringsbudget för 2017 minskades anslaget med 7 miljoner kronor för

att finansiera utgifter för anslaget 1:12 *Transportstyrelsen* under utgiftsområde 22 Kommunikationer.

500 miljoner kronor i extra satsning på klimatinvesteringar hann inte utnyttjas

Anslaget 1:17 *Klimatinvesteringar* anvisades ytterligare 500 miljoner kronor i enlighet med proposition Vårändringsbudget för 2017 baserat på då rådande söktryck och antalet ansökningar som kommit in till Naturvårdsverket. Utfallet blev dock 31 miljoner kronor (4,4 procent) lägre än anvisat i den ursprungliga budgeten. Det beror framför allt på att projekt som beviljats bidrag tar längre tid att starta och färdigställa än beräknat. Flera beslut hann inte heller fattas under 2017 utan först tidigt 2018.

Beställningsbemyndiganden

Tabell 2.92 UO 20 Beställningsbemyndiganden

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	Beställningsbemyndigande	Utestående åtaganden 2017-12-31
1:2	Miljöövervakning m.m.	100	83
1:3	Åtgärder för värdefull natur	350	278
1:4	Sanering och återställning av förorenade områden	1 450	1 097
1:5	Miljöforskning	102	101
1:11	Åtgärder för havs- och vattenmiljö	300	214
1:13	Internationellt miljösamarbete	12	1
1:15	Skydd av värdefull natur	42	15
1:17	Klimatinvesteringar	1 550	1 268
1:18	Elbusspremie	40	0
2:2	Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning	1 900	1 237
Summa		5 846	4 294

Inom utgiftsområdet beslutade riksdagen om beställningsbemyndiganden på 5 846 miljoner kronor. De utestående åtagandena uppgick till 4 294 miljoner kronor. Skillnaden mellan bemyndiganden och utestående åtaganden uppgick till 1 552 miljoner kronor.

Skillnaden för anslaget 2:2 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning* uppgick till 663 miljoner kronor.

Anledningen till det är att de ettåriga projekten har varit fler. De kortare projekttiderna beror på en avvaktan på riktningen för kommande års forskning.

Riksrevisionens iakttagelser – årlig revision

Kemikalieinspektionen

Kemikalieinspektionen har fått en revisionsberättelse med *upplysning* avseende sin årsredovisning för 2017.

Upplysning av särskild betydelse

Utan att det påverkar Riksrevisionens uttalande vill Riksrevisionen fästa uppmärksamhet på s. 115 i årsredovisningen, där Kemikalieinspektionen redovisar resultatet av avgiftsbelagd verksamhet där avgifterna inte disponeras. Som framgår av tabell 58 finns ett stort överskott för allmänkemikalieavgifter respektive ett stort underskott för bekämpningsmedelsavgifter och dispensavgifter. På grund av otydligheter i den ekonomiska styrningen för dessa resultatområden har myndigheten inte getts möjlighet att efterleva de ekonomiska målen.

2.4.21 Utgiftsområde 21 Energi

Anslag

Tabell 2.93 UO 21 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2017	ÄB 2017	Utfall 2017	Utfall-SB 2017	Utfall-SB Procent 2017	Utfall 2016
1:1	Statens energimyndighet	281		288	7	2,4	278
1:2	Insatser för energieffektivisering	233		223	-10	-4,1	244
1:4	Energiforskning	1 421		1 453	33	2,3	1 342
1:8	Energiteknik	440	203	620	180	40,8	385
1:9	Elberedskap	255		165	-90	-35,2	197
	Övriga anslag	247		242	-5	-2,0	276
Summa		2 877	203	2 992	115	4,0	2 721

Utgiftsområdet omfattar frågor om tillförsel, distribution och användning av energi och syftar till att förena ekologisk hållbarhet, konkurrenskraft och försörjningstrygghet. Det är främst Statens energimyndighet, Energimarknadsinspektionen och Affärsverket svenska kraftnät som ansvarar för att genomföra åtgärderna inom området.

Utfallet uppgick till 2 992 miljoner kronor och blev därmed 115 miljoner kronor (4,0 procent) högre än vad som anvisades i statens budget. Jämfört med 2016 ökade utgifterna med 271 miljoner kronor (9,9 procent).

Utbetalt solcellsstöd uppgick till 586 miljoner kronor

Utfallet för anslaget 1:8 *Energiteknik* uppgick till 620 miljoner kronor. Totalt har 586 miljoner kronor fördelats i form av solcellsstöd under 2017. I enlighet med propositionen Höständeringsbudget för 2017 anvisade riksdagen ytterligare 203 miljoner kronor på grund av ett stort antal ansökningar om solcellstöd. Antalet ansökningar har fortsatt att öka under 2017.

Utfallet för elberedskap lägre än budgeterat

Utfallet för anslaget 1:9 *Elberedskap* blev 165 miljoner kronor, vilket är 90 miljoner kronor (35,2 procent) lägre än anvisat i statens budget. Det beror främst på att den verksamhet som skett till stor del har bestått av förberedelser. Det har medfört att en mindre del av medlen förbrukades.

Beställningsbemyndiganden

Tabell 2.94 UO 21 Beställningsbemyndiganden

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	Beställnings- bemyndigande	Utestående åtaganden 2017-12-31
1:2	Insatser för energieffektivisering	160	35
1:3	Stöd för marknadsintroduktion av vindkraft	10	0
1:4	Energiforskning	3 500	2 075
1:6	Planeringsstöd för vindkraft	20	9
1:8	Energiteknik	50	12
1:9	Elberedskap	330	128
1:10	Avgifter till Internationella organisationer	36	0
1:11	Lokal och regional kapacitetsutveckling för klimat- och energiomställning	25	9
Summa		4 131	2 268

Inom utgiftsområdet beslutade riksdagen om beställningsbemyndiganden på 4 131 miljoner kronor. De utestående åtagandena uppgick till 2 268 miljoner kronor. Skillnaden mellan bemyndiganden och utestående åtaganden uppgick till 1 863 miljoner kronor och är huvudsakligen hänförlig till anslaget 1:4 *Energiforskning*. Skillnaden på 1 425 miljoner kronor för detta anslag beror till stor del på att inga långsiktiga åtagande har ingåtts under 2017.

Utlåning

Tabell 2.95 UO 21 Utlåning

Miljoner kronor

Utlåning	Låneram	Lån 2017-12-31
Delägarlån till bolag i vilka Svenska Kraftnät förvaltar statens aktier	500	214
Lån till företag som bedriver elnätsverksamhet enligt ellagen	700	21
Summa	1 200	235

Inom utgiftsområdet uppgick låneramen som riksdagen beslutat om till 1 200 miljoner kronor. Utestående lån vid utgången av 2017 var 235 miljoner kronor.

Inomstatliga lån

Tabell 2.96 UO 21 Inomstatliga lån

Miljoner kronor

Inomstatliga lån	Låneram	Lån 2017-12-31
Svenska Kraftnäts lån i och utanför Riksgäldskontoret	8 650	4 122
Summa	8 650	4 122

Riksrevisionens iakttagelser – effektivitetsrevision

RiR 2017:29 Det samlade stödet till solel

Riksrevisionen har granskat det samlade stödet till solel utifrån Sveriges energi- och klimatpolitiska mål.

Regeringen har i skrivelsen Riksrevisionens rapport om det samlade stödet till solel (skr. 2017/18:181) redovisat vilka åtgärder som vidtagits eller avses vidtas med anledning av granskningsrapporten. Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

2.4.22 Utgiftsområde 22 Kommunikationer

Anslag

Tabell 2.97 UO 22 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2017	ÄB 2017	Utfall 2017	Utfall-SB 2017	Utfall-SB Procent 2017	Utfall 2016
1:1	Utveckling av statens transportinfrastruktur	24 108	16	22 928	-1 180	-4,9	20 228
1:2	Vidmakthållande av statens transportinfrastruktur	21 556		21 115	-441	-2,0	20 534
1:3	Trafikverket	1 305		1 309	4	0,3	1 248
1:7	Trafikavtal	900	20	857	-43	-4,8	752
1:10	Från EU-budgeten finansierade stöd till Transeuropeiska nätverk	150		215	65	43,5	383
1:11	Trängselskatt i Stockholm	1 449		1 430	-19	-1,3	1 126
1:12	Transportstyrelsen	2 086	7	2 077	-9	-0,4	2 075
1:14	Trängselskatt i Göteborg	1 027		1 052	25	2,4	1 123
1:15	Sjöfartsstöd	1 632		1 482	-150	-9,2	1 486
2:5	Driftsäker och tillgänglig elektronisk kommunikation	126		87	-39	-31,0	115
	Övriga anslag	776		743	-33	-4,2	1 017
Summa		55 115	43	53 296	-1 819	-3,3	50 087

Utgiftsområdet omfattar transportpolitiken och politiken för informationssamhället.

Utfallet uppgick till 53 296 miljoner kronor och är därmed 1 819 miljoner kronor (3,3 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget. Jämfört med 2016 ökade utgifterna med 3 209 miljoner kronor (6,4 procent). Trafikverket ansvarar för den långsiktiga infrastrukturplaneringen för vägtrafik, järnvägstrafik, sjöfart och luftfart samt för att bygga och driva statliga vägar och järnvägar. Hur mycket Trafikverket investerar bestäms av anvisade anslag, de lån som Trafikverket tar upp och de tillskott myndigheten får via medfinansiering i form av externa bidrag. Utfallet som redovisas här är endast den verksamhet som är finansierad med anslag. Från och med 2014 redovisas den största delen av utgiftsområdet på två trafikslagsöverskridande anslag. Anslaget 1:1 *Utveckling av statens transportinfrastruktur* används för investeringar och andra åtgärder för att utveckla transportsystemet och anslaget 1:2 *Vidmakthållande av statens transportinfrastruktur* används för att vidmakthålla den befintliga infrastrukturens funktion.

Lågt ränteläge och senareläggningar medför lägre utgifter för utveckling av statens transportinfrastruktur

Utfallet för anslaget 1:1 *Utveckling av statens transportinfrastruktur* blev 22 928 miljoner kronor, vilket är 1 180 miljoner kronor (4,9 procent) lägre än anvisat i statens budget. Det beror framförallt på att räntekostnaderna blev 924 miljoner kronor lägre än beräknat på grund av det låga ränteläget 2017. I enlighet med propositionen Vårändringsbudget för 2017 anvisade riksdagen ytterligare 16 miljoner kronor till utgifter för att ersätta transportörer för kostnader för identitetskontroller som utförs med stöd av lagen (2015:1073) om särskilda åtgärder vid allvarig fara för den allmänna ordningen eller den inre säkerheten.

Järnvägsinvesteringarna blev 493 miljoner kronor högre än beräknat i statens budget, det beror främst på hantering av en pågående tvist. Väginvesteringarna blev 146 miljoner kronor lägre än beräknat. Övriga investeringar blev totalt 123 miljoner kronor lägre än beräknat, vilket till stor del beror på senareläggning av bidragsutbetalningar.

Sammanlagt har 92 miljoner kronor utnyttjats till stadsmiljöavtal med kommuner och landsting för att en större andel resor i städer ska ske med kollektivtrafik. Det är 5 miljoner kronor lägre än

2016. Jämfört med statens budget blev utgifterna för stadsmiljöavtal 658 miljoner kronor (87,8 procent) lägre.

Utfallet för anslaget 1:2 *Vidmakthållande av statens transportinfrastruktur* blev 21 115 miljoner kronor, vilket är 441 miljoner kronor (2,0 procent) lägre än anvisat i statens budget.

TEN-bidrag

Europeiska unionen (EU) ger normalt årligen bidrag till projekt och studier för investeringar i transportinfrastruktur som ingår i det transeuropeiska transportnätverket (TEN). Bidragen från EU redovisas på inkomstsidan av statens budget (inkomsttitel 6511) och de aktuella projektens utfall belastar sedan anslaget 1:10 *Från EU-budgeten finansierade stöd till Transeuropeiska nätverk*. Bidragen från EU är en medfinansiering som utökar den totala ramen för Sveriges investeringar i transportinfrastruktur. Utfallet för anslaget blev 215 miljoner kronor, vilket är 65 miljoner kronor (43,5 procent) högre än anvisat i statens budget. Det beror på att Trafikverket har erhållit mer bidrag från EU än vad som beräknats. De största bidragen avsåg hamnbanan i Göteborg inklusive en ny järnvägsbro över Göta älv som uppgick till 57 miljoner kronor och åtgärder för intelligenta transportsystem som uppgick till 42 miljoner kronor. Under året återbetalades 7 miljoner kronor avseende bl.a. Norra länken. Utfallet minskade med 168 miljoner kronor (43,8 procent) jämfört med 2016.

Trängselskatt

Utfallet för anslaget 1:11 *Trängselskatt i Stockholm* blev 1 430 miljoner kronor, vilket är 19 miljoner kronor (1,3 procent) lägre än anvisat. Anslaget används huvudsakligen till investeringar i Förbifart Stockholm och andra väganknutna projekt i Stockholmsområdet, i enlighet med den s.k. Stockholmsöverenskommelsen. Anslaget används också till medfinansiering av tunnelbaneutbyggnad i Stockholmsregionen och finansierar även system- och administrationskostnader för trängselskattesystemet i Stockholm. De anvisade medlen i statens budget är en beräkning av hur stora intäkterna från trängselskattesystemet väntas bli. Det största projektet i Stockholmsöverenskommelsen är E4 Förbifart Stockholm som är en ny sträckning för E4 väster om Stockholm. Att utfallet blev lägre än anvisat beror till största delen på att ingående

anslagssparande har omdisponerats för att användas till bl.a. investeringar i vägnätet och tunnelbaneutbyggnaden i Stockholmsregionen. Utfallet för anslaget 1:14 *Trängselskatt i Göteborg* blev 1 052 miljoner kronor, vilket är 25 miljoner kronor (2,4 procent) högre än anvisat. Anslaget används i huvudsak till investeringar i kollektivtrafik, järnväg och väg. Några sådana investeringar är Västlänken och en ny vägtunnel under och järnvägsbro över Göta älv vid Marieholm. Anslaget finansierar även system- och administrationskostnader för trängselskattesystemet i Göteborg. Anslagskonstruktionen är densamma som för trängselskatteanslaget för Stockholm.

Väginvesteringarna och järnvägsinvesteringarna ökade

I tabell 2.98 och tabell 2.99 jämförs utfallen för anslagen 1:1 *Utveckling av statens transportinfrastruktur* och 1:2 *Vidmakthållande av statens transportinfrastruktur* med motsvarande anslags- och eller delposter för 2016.

Tabell 2.98 Utveckling av statens transportinfrastruktur

Miljoner kronor	2017	2016
Investeringar i regional plan	2 910	3 202
Räntor och återbetalning av lån för järnvägar	1 627	1 274
Räntor och återbetalning av lån för vägar	285	290
Bidrag till Inlandsbanan och Öresundsbrokonsortiet	462	481
Större järnvägsinvesteringar enligt nationell plan	8 813	7 662
Större väginvesteringar enligt nationell plan	4 091	3 469
Trimning och effektivisering samt miljöinvesteringar	2 926	2 236
Planering, stöd och myndighetsutövning	1 014	1 012
Övrigt	800	602
Summa anslag utveckling av statens transportinfrastruktur	22 928	20 228

Utfallet för anslaget 1:1 *Utveckling av statens transportinfrastruktur* blev 22 928 miljoner kronor. Det är 2 700 miljoner kronor (13,3 procent) högre än 2016. De största utgifterna under anslaget är större järnvägsinvesteringar enligt nationell plan. Dessa utgifter uppgick till 8 813 miljoner kronor, en ökning med 1 151 miljoner kronor (15,0 procent). Exempel på stora banprojekt som ingår i den nationella planen och som hade störst utgifter under 2017 är:

- Ökad kapacitet avseende sträckan Tomtebodav–Kallhäll (Mälarbanan).
- Västsvenska paketet i Göteborgsområdet.
- Ostlänken, en ny dubbelspårig höghastighetsjärnväg mellan Järna–Linköping.

Utgifterna för större väginvesteringar enligt nationell plan uppgick till 4 091 miljoner kronor, vilket är en ökning med 622 miljoner kronor (17,9 procent). Exempel på vägprojekt som ingår i den nationella planen och som pågick under 2017 är:

- E4 Förbifart Stockholm
- Västsvenska paketet i Göteborgsområdet.
- E45 Falutorget–Marieholm
- Väg 73 Vega trafikplats
- E20 Förbi Hova
- E22 Hurva–Linderöd

Tabell 2.99 Vidmakthållande av statens transportinfrastruktur

Miljoner kronor

	2017	2016
Drift och underhåll av vägar	10 286	10 203
Bärighet och tjälsäkring av vägar	1 209	1 447
Drift, underhåll och trafikledning på järnväg	8 312	7 604
Bidrag för drift av enskild väg	1 139	1 115
Forskning och innovation	170	165
Summa anslag vidmakthållande av statens transportinfrastruktur	21 115	20 534

Utfallet för anslaget 1:2 *Vidmakthållande av statens transportinfrastruktur* blev 21 115 miljoner kronor, det är en ökning med 581 miljoner kronor (2,8 procent). Drift och underhålls-utgifterna för det statliga vägnätet och tillhörande gång- och cykelvägar uppgick till 10 286 miljoner kronor, vilket är 83 miljoner kronor (0,8 procent) högre än 2016. Utgifterna för drift, underhåll och trafikledning på järnväg ökade med 708 miljoner kronor (9,3 procent) och uppgick till 8 312 miljoner kronor 2017.

Utfallet för anslaget 1:15 *Sjöfartsstöd* uppgick till 1 482 miljoner kronor, vilket är 150 miljoner kronor (9,2 procent) lägre än anvisat. Stödet möjliggör en nedsättning av skatt och arbetsgivaravgift för anställda sjömän till noll kronor. Utgifterna blev lägre än beräknat på

grund av att antalet stödberättigade fartyg var mindre under 2017. Totalt fick 94 fartyg sjöfartsstöd, vilket är 7 färre än föregående år.

Beställningsbemyndiganden

Tabell 2.100 UO 22 Beställningsbemyndiganden

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	Beställningsbemyndigande	Utestående åtaganden 2017-12-31
1:1	Utveckling av statens transportinfrastruktur	96 180	80 206
1:2	Vidmakthållande av statens transportinfrastruktur	27 160	21 355
1:7	Trafikavtal	6 000	5 483
1:11	Trängselskatt i Stockholm	32 000	18 497
1:14	Trängselskatt i Göteborg	7 100	3 851
2:2	Ersättning för särskilda tjänster för personer med funktionsnedsättning	200	177
2:3	Grundläggande betaltjänster	36	31
2:5	Driftsäker och tillgänglig elektronisk kommunikation	245	230
Summa		168 921	129 830

Inom utgiftsområdet beslutade riksdagen om beställningsbemyndiganden på 168 921 miljoner kronor. De utestående åtagandena uppgick till 129 830 miljoner kronor. Skillnaden mellan bemyndiganden och utestående åtaganden uppgick till 39 091 miljoner kronor och är huvudsakligen hänförlig till anslaget 1:1 *Utveckling av statens transportinfrastruktur*, 1:2 *Vidmakthållande av statens transportinfrastruktur* och 1:11 *Trängselskatt i Stockholm*.

För anslaget 1:1 *Utveckling av statens transportinfrastruktur* uppgår skillnaden mellan beslutat bemyndigande och utestående åtaganden till 15 974 miljoner kronor. Avvikelsen beror främst på järnvägsinvesteringar och förklaras av att tecknade av avtal för investeringsprojekt har förskjutits till kommande år. Det projekt som visar störst förskjutning är Västlänken (järnvägstunnel under centrala Göteborg). Två andra projekt som bidrar till avvikelsen är Flackarp–Arlöv

(utbyggnad till fyrspårig järnväg) och Göteborgs hamnbana (utbyggnad till dubbelspår).

För anslaget 1:2 *Vidmakthållande av statens transportinfrastruktur* är skillnaden 5 805 miljoner kronor. Avvikelsen förklaras av att tecknande av avtal för basunderhåll har förskjutits till 2018, att avtal har kunnat tecknas till ett lägre pris än vad som tidigare prognostiserats och att optioner utlösts i vissa basunderhållskontrakt i stället för upphandling av nya avtal.

För anslaget 1:11 *Trängselskatt i Stockholm* är skillnaden 13 503 miljoner kronor och beror på att avtal inte har tecknats enligt tidigare planering avseende projekt förbifart Stockholm.

Utlåning

Tabell 2.101 UO 22 Utlåning

Miljoner kronor

Utlåning	Låneram	Lån 2017-12-31
A-train AB ¹	1 000	957
Svedab AB ²	5 800	5 626
Summa	6 800	6 583

¹ Prop. 1993/94:213, bet. 1993/94:TU36, rskr. 1993/94:436.

² Prop. 2009/10:1, bet. 2009/10:TU1, rskr. 2009/10:117. Låneramen för Svedab AB är 3 361 miljoner kronor exklusive räntor och mervärdesskatt.

Inom utgiftsområdet har riksdagen beslutat om låneramar på 6 800 miljoner kronor för utlåning. Utestående lån vid utgången av 2017 var 6 583 miljoner kronor.

Lånet till Svensk-Danska Broförbindelsen SVEDAB AB (Svedab), får enligt riksdagens beslut uppgå till 3 361 miljoner kronor i 2009 års priser och därutöver mervärdesskatt och ränta. Lånet uppgick vid utgången av 2017 till 5 626 miljoner kronor. Enligt Svedab uppgick mervärdesskatten till 230 miljoner kronor och räntan till 1 845 miljoner kronor i löpande priser, fram till den 31 december 2017. Utnyttjad ram exklusive dessa poster var därmed 3 550 miljoner kronor i löpande priser, vilket motsvarades av 3 132 miljoner kronor i 2009 års priser.

Garantier

Tabell 2.102 UO 22 Garantier

Miljoner kronor

Garantier	Garanti-ram	Utestående åtaganden 2017-12-31	Utestående åtaganden utländsk valuta	Utfärdade garantier inklusive bundna utfästelser
Kreditgaranti till Öresundsbro Konsortiets upplåning ¹	Obe-gränsad	17 309		
Kapitaltäckningsgaranti Arlandabanan Infrastructure AB ²		1 268		
Kapitaltäckningsgaranti Svedab ³		3 029		
Pensionsgaranti (inkl. efterborgen), PostNord AB (inkl. Posten Logistik AB, Posten Meddelande AB) ⁴	Obe-gränsad	6 104		
Garantikapital Eurofima ⁵	CHF 42	351	CHF 42	
Kreditgaranti Eurofima ⁶	CHF 52	438	CHF 52	
Summa		28 499		

¹ Prop. 1990/91:158, bet. 1990/91:TU31, rskr. 1990/91:379.

² Prop. 1995/96:65, bet. 1995/96:TU5, rskr. 1995/96:97.

³ Prop. 1992/93:100, bet. 1994/95:TU2, rskr. 1994/95:50.

⁴ I samband med bolagisering av statliga affärsverk beslutade riksdagen om statliga borgen för överlätna pensionsåtaganden (prop. 1991/92:150, bet. 1991/92:FiU30, rskr. 1991/92:350). Utfallet avser pensionsskulden per 31 december 2016.

⁵ Den beslutade garantiramen (prop. 1992/93:176, bet. 1992/93:TU36, rskr. 1992/93:116) uppgår endast till 33 600 000 CHF. Resterande åtagande om 8 000 000 schweizerfranc uppstod i samband med emissionen 1997 då aktierna förvaltades av affärsverket Statens Järnvägar.

⁶ Prop. 2011/12:99, bet. 2011/12:FiU21, rskr. 2011/12:282.

Valutakurser från Riksbanken per den 29 december 2017
CHF=8,4281

Inomstatliga lån

Tabell 2.103 UO 22 Inomstatliga lån

Miljoner kronor

Inomstatliga lån	Låneram	Lån 2017-12-31
Vissa infrastrukturprojekt	42 800	39 506
Sjöfartsverkets lång- och kortfristiga lån i eller utanför Riksgäldskontoret	450	240
Trafikverket (tidigare Botniabanan AB) för fortsatt utbyggnad av Botniabanan	16 500	13 665
Luftfartsverkets lån i och utanför Riksgäldskontoret	3 750	0
Summa	63 500	53 411

Riksdagen har fattat beslut om låneramar på 63 500 miljoner kronor. Utestående lån vid utgången av 2017 var 53 411 miljoner kronor.

Riksrevisionens iakttagelser – effektivitetsrevision

RiR 2017:8 Trafikverkets underhåll av vägar

Riksrevisionen har granskat Trafikverkets underhåll av belagda vägar.

Regeringen har i skrivelsen Riksrevisionens rapport om Trafikverkets underhåll av vägar (skr. 2017/18:13) redovisat vilka åtgärder som har vidtagits med anledning av granskningsrapporten. Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

Riksdagen har lagt regeringens skrivelse till handlingarna (bet. 2017/18:TU1, rskr. 2017/18:104).

RiR 2017:27 Väg- och järnvägsinvesteringar i Sverige – saknas ett EU-perspektiv?

Riksrevisionen har granskat hur regeringen och Trafikverket beaktat EU-perspektivet i planeringen av nationella väg- och järnvägsinvesteringar.

Regeringen har i skrivelsen Riksrevisionens rapport om väg- och järnvägsinvesteringar i Sverige (skr. 2017/18:189) redovisat vilka åtgärder som har vidtagits med anledning av rapporten. Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

RiR 2017:13 Bredband i världsklass? – Regeringens insatser för att uppfylla det bredbandspolitiska målet

Riksrevisionen har granskat regeringens insatser för att uppfylla det bredbandspolitiska målet.

Regeringen har i skrivelsen Riksrevisionens rapport om regeringens insatser för att uppfylla det bredbandspolitiska målet (skr. 2017/18:54) redovisat vilka åtgärder som vidtagits eller avses vidtas med anledning av granskningsrapporten. Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

Riksdagen har lagt regeringens skrivelse till handlingarna (bet. 2017/18:TU9, rskr. 2017/18:209).

2.4.23 Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel

Anslag

Tabell 2.104 UO 23 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2017	ÅB 2017	Utfall 2017	Utfall-SB 2017	Utfall-SB Procent 2017	Utfall 2016
1:2	Insatser för skogsbruket	322		286	-35	-11,0	334
1:6	Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar	124	30	128	4	3,2	139
1:8	Statens jordbruksverk	604		603	-1	-0,1	538
1:10	Gårdsstöd m.m.	6 498	1 006	7 280	782	12,0	6 449
1:11	Intervention för jordbruksprodukter m.m.	130	31	126	-4	-2,9	141
1:13	Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk	179		19	-160	-89,4	2
1:15	Konkurrenskraftig livsmedelssektor	145	-6	84	-62	-42,5	100
1:17	Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	3 495	-12	3 145	-351	-10,0	2 797
1:18	Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	2 028	0	1 919	-109	-5,4	1 603
	Övriga anslag	3 664	3	3 635	-29	-0,8	3 795
Summa		17 189	1 053	17 225	36	0,2	15 898

Utgiftsområdet omfattar i huvudsak verksamhet inom områdena jordbruks- och trädgårdsnäring, fiskerinäring, livsmedel, skog, djur, landsbygd och jakt samt rennäring och samefrågor.

Utfallet uppgick till 17 225 miljoner kronor och är därmed 36 miljoner kronor (0,2 procent) högre än vad som anvisades i statens budget. Jämfört med 2016 ökade utgifterna inom området med 1 327 miljoner kronor (8,3 procent).

Högre utgifter för gårdsstöd

Utfallet för anslaget 1:10 *Gårdsstöd m.m.* blev 7 280 miljoner kronor, vilket är 782 miljoner kronor (12,0 procent) högre än anvisat i statens budget. Det beror främst på att en större del av gårdsstödet för 2017 betalades ut under året, 97 procent i stället för de 80 procent som regeringen ursprungligen beräknade. Vidare påverkades utfallet av utbetalningar som gjordes under 2017 men som avsåg gårdsstödet för stödåret 2016. Det högre utfallet beror även på att kronans värde i förhållande till euron blev svagare än vad som beräknades i budgeten. Stödrätternas värde är bestämda i euro men betalas ut i kronor. För att finansiera de högre utgifterna beslutade riksdagen i enlighet med propositionen Höständringsbudget för 2017 om ändringar i statens budget och anvisade ytterligare 1 037 miljoner kronor.

Jämfört med 2016 blev utfallet 831 miljoner kronor (15,0 procent) högre.

Förseningar i Landsbygdsprogrammet 2014–2020 men högre utfall än föregående år

Utfallet för anslaget 1:17 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* uppgick till 3 145 miljoner kronor. Det är 351 miljoner kronor (10,0 procent) lägre än anvisat i statens budget. Utfallet för anslaget 1:18 *Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* blev 1 919 miljoner kronor, vilket är 109 miljoner kronor (5,4 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget.

Jämfört med 2016 är utfallet för anslagen 1:17 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* och 1:18 *Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* 348 miljoner kronor (12,4 procent) respektive 316 miljoner kronor (19,7 procent) högre. Det beror på ökad handläggnings- och utbetalningstakt under 2017 jämfört med 2016.

Beställningsbemyndiganden

Tabell 2.105 UO 23 Beställningsbemyndiganden

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	Beställnings- bemyndigande	Utestående åtaganden 2017-12-31
1:2	Insatser för skogsbruket	120	29
1:11	Intervention för jordbruksprodukter m.m.	107	77
1:12	Stödåtgärder för fiske och vattenbruk	146	80
1:13	Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk	733	303
1:15	Konkurrenskraftig livsmedelssektor	256	233
1:17	Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	12 524	2 977
1:18	Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	9 093	2 321
1:19	Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket	150	150
1:24	Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning	1 400	949
Summa		24 529	7 118

Inom utgiftsområdet beslutade riksdagen om beställningsbemyndiganden på 24 529 miljoner kronor. De utestående åtagandena uppgick till 7 118 miljoner kronor. Skillnaden mellan bemyndiganden och utestående åtaganden uppgick till 17 411 miljoner kronor och var främst hänförlig till anslagen 1:17 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* och 1:18 *Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur*. Huvuddelen av bemyndigandena för dessa två anslag avser ekonomiska åtaganden som planeras inom ramen för Landsbygdsprogram för Sverige 2014–2020. Det låga utnyttjandet av bemyndigandena beror dels på att de avser hela programperioden dels på en svårighet att förutse utbetalningstakten.

Övriga krediter

Tabell 2.106 UO 23 Övriga krediter

Miljoner kronor

Övriga krediter i Riksgäldskontoret	Kredit	Utnyttjad kredit 2017-12-31
Viltvårdsfondens kredit i Riksgäldskontoret	5	0
Summa	5	0

Riksrevisionens iakttagelser – årlig revision

Statens jordbruksverk

Statens jordbruksverk har fått en revisionsberättelse med *reservation* avseende sin årsredovisning för 2017. Som grund för uttalande om reservation anger Riksrevisionen följande.

Statens jordbruksverk har tagit ut avgifter vid försäljning av djurfoder utan uttrycklig rätt att göra det vilket är i strid med 3 § avgiftsförordningen (1992:191) som anger att myndigheter endast får ta ut avgifter för varor och tjänster som den tillhandahåller om det följer av en lag eller förordning eller av ett särskilt beslut av regeringen.

2.4.24 Utgiftsområde 24 Näringsliv

Anslag

Tabell 2.107 UO 24 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2017	ÄB 2017	Utfall 2017	Utfall-SB 2017	Utfall-SB Procent 2017	Utfall 2016
1:2	Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	2 893		2 862	-31	-1,1	2 645
1:3	Institutens strategiska kompetensmedel	630		630	0	0,0	622
1:5	Näringslivsutveckling	460		448	-12	-2,6	497
1:17	Kapitalinsatser i statliga bolag	1	400		-1	0,0	5
1:19	Finansiering av rättegångskostnader	18		37	19	106,1	18
1:21	Patent- och registreringsverket	316		306	-10	-3,1	
2:3	Exportfrämjande verksamhet	362		349	-13	-3,5	357
	Övriga anslag	1 776		1 783	7	0,4	1 746
Summa		6 456	400	6 416	-40	-0,6	5 891

Utgiftsområdet omfattar näringspolitik, politik för utrikeshandel samt politik för handels- och investeringsfrämjande.

Utfallet uppgick till 6 416 miljoner kronor, vilket är 40 miljoner kronor (0,6 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget. Jämfört med 2016 blev utfallet 525 miljoner kronor (8,9 procent) högre.

Inget kapitaltillskott till Postnord

Det blev inget utfall för anslaget 1:17 *Kapitalinsatser i statliga bolag*. Riksdagen anvisade anslaget 1 miljon kronor i statens budget. Den 12 december 2017 anvisade riksdagen ytterligare 400 miljoner kronor för anslaget i enlighet med regeringens förslag i propositionen Extra ändringsbudget för 2017 – Kapitaltillskott till PostNord AB (prop. 2017/18:39). Riksdagen bemyndigade därigenom regeringen att besluta om kapitaltillskott till PostNord AB på högst 400 miljoner kronor, förutsatt att Europeiska kommissionen godkänner den del av danska statens kapitaltillskott som är föremål för kommissionens prövning. Eftersom kommissionen inte meddelade något beslut i ärendet under 2017 blev det inte heller något utfall för anslaget.

Utfallet för anslaget 1:19 *Finansiering av rättegångskostnader* blev 37 miljoner kronor vilket är 19 miljoner kronor (106,1 procent) högre än vad som anvisades i statens budget. Regeringen medgav i beslut den 13 december

2017 att anslaget fick överskridas med 17 miljoner kronor (N2017/07538/SUN, N2017/07375/SUN (delvis)). Anslaget hade en anslagskredit på 2 miljoner kronor och hela det medgivna överskridandet utnyttjades.

Ökade utgifter för forskning och utveckling jämfört med föregående år

Utfallet för anslaget 1:2 *Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling* blev 217 miljoner kronor (8,2 procent) högre än 2016. Det är framför allt utgifterna för strategiska innovationsområden som blev högre. Strategiska innovationsområden är satsningar där aktörer från näringsliv, akademi och offentlig sektor samverkar kring innovation inom fem samverkansprogram: Nästa generations resor och transporter, Smarta städer, Cirkulär och biobaserad ekonomi, Life Science samt Uppkopplad industri och nya material.

I betänkandet *Ökat värdeskapande ur immateriella tillgångar* (SOU 2015:16) föreslog utredningen om immaterialrättens roll i innovationssystemet att den offentligt rättsliga delen av Patent- och registreringsverkets verksamhet bör finansieras med anslag i stället för avgifter. Riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag i budgetpropositionen för 2017 att Patent- och registreringsverkets förvaltningsutgifter ska finansieras med anslag. Därför uppfördes anslaget 1:21 *Patent- och registreringsverket på statens budget 2017*. Tidigare finansierades myndigheten med avgifter och

påverkade därmed inte något anslag i statens budget.

Beställningsbemyndiganden

Tabell 2.108 UO 24 Beställningsbemyndiganden

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	Beställningsbemyndigande	Utestående åtaganden 2017-12-31
1:2	Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	2 300	2 278
1:5	Näringslivsutveckling	701	493
1:9	Geovetenskaplig forskning	5	4
Summa		3 006	2 776

Inom utgiftsområdet beslutade riksdagen om beställningsbemyndiganden på 3 006 miljoner kronor. De utestående åtagandena uppgick till 2 776 miljoner kronor. Skillnaden mellan bemyndiganden och utestående åtaganden uppgick till 230 miljoner kronor.

Utlåning

Tabell 2.109 UO 24 Utlåning

Miljoner kronor

Utlåning	Låneram	Lån 2017-12-31
Flygutvecklingsprojekt ¹	1 110	116
AB Svensk Exportkredits lån i Riksgäldskontoret för systemet med statsstödda exportkrediter	125 000	0
Summa	126 110	116

Prop. 2007/08:1, bet. 2007/08:FiU11, rskr. 2007/08:

Inom utgiftsområdet uppgick låneramen som riksdagen beslutat om till 126 110 miljoner kronor. Utestående lån vid utgången av 2017 var 116 miljoner kronor för lån till civila flygutvecklingsprojekt.

Garantier

Tabell 2.110 UO 24 Garantier

Miljoner kronor

Garantier	Garantiram	Utestående åtaganden 2017-12-31	Utfärdade garantier inklusive bundna utfästelser
Exportkreditgarantier	450 000	180 683	229 185
Investeringsgarantier	10 000	802	1 964
Grundförförbindelse Svenska skeppshypotekskassan ¹	350	350	
Grundförförbindelse Fonden för den mindre skeppsfarten ²	55	55	
Pensionsgaranti (endast efterborgen), Sveaskog AB ³	Obegränsad	515	
Pensionsgaranti (endast efterborgen), Vattenfall AB ³	Obegränsad	1 120	
Pensionsgaranti (inkl. efterborgen), Nordea AB (f.d. Postgirot) ³	Obegränsad	196	
Pensionsgaranti (endast efterborgen), Svenska Skogsplantor ³	Obegränsad		
Pensionsgaranti SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut ³	Obegränsad	16	
Pensionsgaranti (endast efterborgen), Teracom ³	Obegränsad	2	
Pensionsgaranti Svensk Maskinprovning AB ³	Obegränsad	4	
Summa		183 742	231 149

¹ Lagen (1980:1097) om svenska skeppshypotekskassan.

² Prop. 2003/04:128, bet. 2003/04:FiU21, rskr. 2003/04:273.

³ I samband med bolagisering av statliga affärsverk beslutade riksdagen om statliga borgen för överlätna pensionsåtaganden (prop. 1991/92:150, bet. 1991/92:FiU30, bet. 1991/92:FiU31, rskr. 1991/92:350). Åtaganden avser pensionssskuld per den 31 december 2016.

Övriga krediter

Tabell 2.111 UO 24 Övriga krediter

Miljoner kronor

Övriga krediter i Riksgäldskontoret	Kredit	Utnyttjad kredit 2017-12-31
Exportkreditnämnden upplåningsrätt i Riksgäldskontoret för skadeutbetalning ¹	Obegränsad	0
Summa		0

¹Regeringen har beslutat om en obegränsad kredit med stöd av 5 kap. 1§ budgetlagen (2011:203).

Riksrevisionens iakttagelser – effektivitetsrevision**RiR 2017:1 Statens bolagsinnehav – Aktualiteten i det statliga bolagsinnehavet**

Riksrevisionen har granskat om regeringens förvaltning av de statligt ägda bolagen säkerställer att motiven till ägandet är aktuella och tydligt formulerade samt om regeringens rapportering till riksdagen är ändamålsenlig i detta avseende.

Regeringen har i skrivelsen Riksrevisionens rapport om statens bolagsinnehav (skr. 2016/17:184.) redovisat vilka åtgärder som vidtagits eller avses vidtas med anledning av granskningsrapporten. Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

Riksdagen har lagt regeringens skrivelse till handlingarna (bet. 2016/17:NU4, rskr. 2017/18:67).

RiR 2017:34 Omvandlingen av Kiruna och Malmberget – bristande underlag hos regeringen och LKAB

Riksrevisionen har granskat regeringens och LKAB:s planering av investeringen i nya gruvnivåer som leder till en samhällsomvandling i Kiruna och Malmberget.

Ärendet bereds inom Regeringskansliet, och regeringen kommer att återkomma till riksdagen med en skrivelse.

RiR 2017:35 Avskaffandet av revisionsplikten för små aktiebolag – en reform som kostar mer än den smakar

Riksrevisionen har granskat konsekvenserna av den inskränkning av revisionsplikten för aktiebolag som trädde i kraft 2010.

Regeringen har i skrivelsen Riksrevisionens rapport om avskaffandet av revisionsplikten för små aktiebolag (skr. 2017/18:201) redovisat vilka åtgärder som vidtagits eller avses vidtas med anledning av granskningsrapporten. Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

RiR 2017:37 Statligt ägda bolag med samhällsuppdrag – regeringens styrning

Riksrevisionen har granskat ändamålsenligheten i regeringens styrning av bolag med särskilt beslutade samhällsuppdrag och om möjligheter skapas för att uppnå de samhällsnyttor som riksdagen uttalat sig om.

Ärendet bereds inom Regeringskansliet, och regeringen kommer att återkomma till riksdagen med en skrivelse.

2.4.25 Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

Anslag

Tabell 2.112 UO 25 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2017	ÄB 2017	Utfall 2017	Utfall-SB 2017	Utfall-SB Procent 2017	Utfall 2016
1:1	Kommunalekonomisk utjämning	94 657		94 657	0	0,0	89 680
1:2	Utjämningsbidrag för LSS-kostnader	3 891	11	3 902	11	0,3	3 664
1:3	Bidrag till kommunalekonomiska organisationer	7		7	0	-4,6	5
1:4	Stöd med anledning av flyktingsituationen	7 000		7 000	0	0,0	
Summa		105 555	11	105 566	11	0,0	93 350

Utgiftsområdet omfattar hälften av statens bidrag till kommuner och landsting. Resterande bidrag från staten till kommunerna redovisas under andra utgiftsområden (se bilaga 5).

Utfallet uppgick till 105 566 miljoner kronor och blev därmed 11 miljoner kronor (0,0 procent) högre än vad som anvisades i statens budget. Jämfört med 2016 ökade utgifterna med 12 216 miljoner kronor (13,1 procent).

Ökade resurser till välfärden

Anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* fördelas enligt systemet för kommunalekonomisk utjämning. Systemet finansieras i huvudsak med statliga medel men också med avgifter från vissa kommuner och landsting. Utjämningsystemet regleras i lagen (2004:773) om kommunalekonomisk utjämning och förordningen (2004:881) om kommunalekonomiskutjämning. Systemets syfte är att ge kommuner och landsting likvärdiga ekonomiska förutsättningar. Utgifterna för anslaget uppgick till 94 657 miljoner kronor, det är 4 977 miljoner kronor högre än 2016. Totalt uppgick bidragen till kommunerna till 67 007 miljoner kronor, en ökning med 2 886 miljoner kronor (4,5 procent). Bidragen till landstingen uppgick till 27 650 miljoner kronor, en ökning med 2 091 miljoner kronor (8,2 procent).

För att skapa möjligheter för kommuner och landsting att bl.a. anställa fler och stärka vården, skolan och omsorgen tillfördes anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* 3 000 miljoner kronor 2017 som en del av de s.k. välfärds-miljarderna. Kommunerna fick 2 100 miljoner kronor och landstingen 900 miljoner kronor.

Kompensation för nedsättning av socialavgifter för unga

Under 2017 fick kommunerna och landstingen ytterligare 402 miljoner kronor för avskaffandet av nedsättningen av socialavgifterna för unga, eftersom många unga är anställda i kommunsektorn. Nedsättningen av socialavgifterna för unga minskades gradvis fr.o.m. den 1 augusti 2015.

Förstärkning till sjukvården

För att stärka sjukvården i vid bemärkelse kompensterades landstingen med 500 miljoner kronor. Landstingen kompensterades också för bortfallet av vårdavgifter inom öppen hälso- och sjukvård och som ingår i det nationella högkostnadsskyddet genom en ökning av anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* med 200 miljoner kronor. Den 1 januari 2017 infördes avgiftsfri öppenvård för personer som är 85 år eller äldre.

Avgiftsfri tandvård till och med 21 år

Landstingen kompensterades också med 276 miljoner kronor för att åldersgränsen för avgiftsfri tandvård höjts till att gälla för unga t.o.m. det år de fyller 21 år.

Avgiftsfri mammografi

Alla kvinnor mellan 40 och 74 år erbjuds kostnadsfri mammografi fr.o.m. den 1 juli 2016. För att kompensera landstingen för de tillkommande kostnaderna för detta ökades anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* med ytterligare 107 miljoner kronor per år fr.o.m. 2017, utöver det permanenta tillskott om 100 miljoner kronor per år som tillfördes 2016.

Alla vuxna ska få läsa på komvux

Den 1 januari 2017 infördes en rättighet för alla vuxna att läsa på komvux i syfte att uppnå behörighet till högskola, universitet eller yrkes-högskola. För att kompensera kommunerna för de ökade kostnaderna ökades anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* med 534 miljoner kronor. Matematik i grundskolan har utökats med motsvarande en timme i veckan för årskurserna 4–6, med början hösten 2016. Kommunerna kompenserades med 245 miljoner kronor för de kostnadsökningar som den utökade undervisningstiden i matematik medförde.

Höjd beloppsgräns för reseavdrag ger högre skatteintäkter

Den 1 januari 2017 höjdes beloppsgränsen för att dra av kostnader för resor till och från arbetet från 10 000 kronor per år till 11 000 kronor per år. Det medför att kommunerna får högre skatteintäkter. Med anledning av detta minskades anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* med 311 miljoner kronor.

Anslaget 1:2 *Utjämningsbidrag för LSS-kostnader* används för att jämna ut kostnaderna mellan kommuner för verksamhet de utför enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, förkortad LSS. Bidraget finansieras med en utjämningsavgift för kommuner, som redovisas på budgetens inkomstsida (inkomsttitel 7121 Utjämningsavgift för LSS-kostnader).

Nytt anslag till följd av flyktingsituationen

Det nya anslaget 1:4 *Stöd med anledning av flyktingsituationen* uppfördes i statens budget 2017. Kommunerna har fått 5 600 miljoner kronor och landstingen 1 400 miljoner kronor i stöd under 2017. Tillsammans med de 3 000 miljoner kronor som tillfördes anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* har kommunerna fått totalt 10 000 miljoner kronor, de s.k. välfärdsmiljarderna. Dessa har under 2017 till största delen fördelats efter kommunernas mottagande och resterande del efter befolkning.

2.4.26 Utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m.

Anslag

Tabell 2.113 UO 26 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2017	ÄB 2017	Utfall 2017	Utfall-SB 2017	Utfall-SB Procent 2017	Utfall 2016
1:1	Räntor på statsskulden	16 313		10 504	-5 808	-35,6	1 668
1:2	Oförutsedda utgifter	10			-10	0,0	0
1:3	Riksgäldskontorets provisionsutgifter	145		64	-81	-55,7	75
Summa		16 468		10 569	-5 899	-35,8	1 743

Utgiftsområdet omfattar främst räntor på statsskulden, men också Riksgäldskontorets provisionsutgifter i samband med upplåning och skuldförvaltning. I utgiftsområdet ingår även ett särskilt anslag för oförutsedda utgifter. Utgiftsområdet ingår inte under utgiftstaket för staten. Regeringen får, enligt 3 kap. 9 § budgetlagen (2011:203), besluta att anslag för räntor på statsskulden samt andra utgifter för upplåning och skuldförvaltning får överskridas om det är nödvändigt för att fullgöra statens betalningsåtaganden.

Utfallet för utgiftsområdet uppgick till 10 569 miljoner kronor och är därmed 5 899 miljoner kronor (35,8 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget. Utgifterna blev 8 826 miljoner kronor (506,4 procent) högre än 2016.

Utgifterna för statsskuldräntor påverkas främst av statsskuldens storlek, räntenivåer och växelkurser. De påverkas också av tekniska faktorer till följd av Riksgäldskontorets upplånings- och skuldförvaltningsteknik. Anslaget belastas enligt utgiftsmässiga principer. Redovisningen är ett netto av inkomster och utgifter i Riksgäldskontorets upplåningsverksamhet. Därmed påverkas anslaget av realiserade valutakursdifferenser, men inte orealiserade. Anslaget påverkas inte av Riksgäldskontorets nettoutlåning eftersom anslaget nettoredovisas. Högre ränteutgifter som beror på att statsskulden ökar till följd av större nettoutlåning motsvaras av en lika stor ökning av ränteinkomsterna. Inkomsterna redovisas under posten Räntor på in- och utlåning.

Ränteutgifterna blev 5,8 miljarder kronor lägre än budgeterat

Utfallet för anslaget 1:1 *Räntor på statsskulden* blev 10 504 miljoner kronor, vilket är 5 808 miljoner kronor (35,6 procent) lägre än anvisat i statens budget. Tabell 2.115 visar att genomsnittsräntorna för både sexmånaders statsskuldväxlar och femåriga statsobligationer 2017 blev negativa. I budgetpropositionen för 2017 antogs genomsnittsräntorna bli högre.

Den största skillnaden från beräkningen i budgeten är inkomster av överkurser vid emission som beräknades uppgå till 3 000 miljoner kronor. Utfallet blev 9 520 miljoner kronor, dvs. en skillnad på 6 520 miljoner kronor. När Riksgäldskontoret emitterar en obligation med en kupongränta som är högre än marknadsräntan uppstår en överkurs, vilket innebär att Riksgäldskontoret får den diskonterade mellanskillnaden mellan marknadsräntan och kupongräntan av köparen. När Riksgäldskontoret emitterar obligationer med överkurs betraktas det som en ränteinkomst.

I budgetpropositionen för 2017 beräknades kursförlusterna uppgå till 5 000 miljoner kronor, netto. Utfallet blev en nettoförlust om 9 519 miljoner kronor, vilket är 4 519 miljoner kronor högre än beräknat. Kursförluster uppstår vid förtidsinlösen av lån som har en högre kupongränta än marknadsräntan vid återköpstillfället. Kursvinster uppstår vid motsatt förhållande.

Räntor på lån i svenska kronor beräknades i budgetpropositionen till 18 300 miljoner kronor för år 2017. Utfallet blev 15 080 miljoner kronor vilket är 3 220 miljoner kronor lägre än beräknat.

Tabell 2.114 Räntor på statsskulden 2013–2017, fördelning på anslagets komponenter

Miljoner kronor

	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	SB 2017	Utfall 2017	Utfall-SB 2017
Räntor på lån i svenska kronor	22 740	24 618	22 952	14 326	18 300	15 080	-3 220
Räntor på lån i utländsk valuta ¹	1 548	1 932	1 928	1 913	500	1 948	1 448
Över- (-)/underkurser (+) vid emission	806	-16 669	-18 867	-16 836	-3 000	-9 520	-6 520
Summa räntor	25 094	9 882	6 014	-597	15 800	7 508	-8 292
Räntor på in- och utlåning ¹	-4 246	-5 234	-5 850	-4 908	-3 000	-4 578	-1 578
Valutakursförluster (+)/vinster (-)	-10 233	-5 028	10 220	-2 502	-1 500	-1 945	-445
Kursförluster (+)/vinster (-)	6 079	3 580	11 413	9 675	5 000	9 519	4 519
Summa ränteutgifter	16 694	3 200	21 797	1 668	16 313	10 504	-5 808

Anm.: Anvisade medel på statens budget är 16 313 miljoner kronor. Budgetvärden på komponentnivå finns endast som avrundade belopp.

¹ Räntor på lån till Riksbanken och på lån till andra länder (2 466 miljoner kronor 2017) är bruttoredovisade, till skillnad från i statens budget och i Riksgäldskontorets årsredovisning.**Tabell 2.115 Räntor och valutakurser 2013–2017
årsgenomsnitt**

	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	SB 2017	Utfall 2017
Ränta						
5 år %	1,56	0,92	0,15	-0,23	0,90	-0,06
Ränta						
6 mån %	0,91	0,40	-0,31	-0,64	-0,27	-0,70
KIX- index ¹	103	107	113	112	110	113
SEK/EUR	8,65	9,10	9,36	9,47	9,36	9,63
SEK/USD	6,51	6,86	8,43	8,56	8,27	8,54

¹ Växelkurs, kronindex KIX.

Källa: Riksbanken.

Riksgäldskontorets provisionsutgifter blev lägre än budget och föregående år

Utgifterna för anslag 1:3 Riksgäldskontorets provisionsutgifter blev 64 miljoner kronor vilket är 81 miljoner kronor (55,7 procent) lägre än anvisat i statens budget. Utfallet för anslaget blev 11 miljoner kronor (14,0 procent) lägre än 2016.

Riksgäldskontoret betalar ut provisioner till olika marknadsaktörer för att de upprätthåller infrastrukturen i marknaden genom att sälja, marknadsföra och lösa in Riksgäldskontorets produkter. Dessutom betalas provision till de externa förvaltare som arbetar på Riksgäldskontorets uppdrag. De externa förvaltarna får både en fast och en rörlig provision där den senare baseras på deras resultat. De lägre utgifterna jämfört med 2016 beror framför allt på att de rörliga provisionerna till externa förvaltare minskade. Även försäljningsprovisionerna var lägre då inga nya premieobligationer såldes under året.

Överkurser vid emission bidrog till högre utgifter jämfört med 2016

Utgifterna för anslaget 1:1 Räntor på statsskulden blev 8 836 miljoner kronor (529,8 procent) högre än 2016. Det beror främst på lägre inkomster av överkurser vid emission av statsobligationer. Överkurserna är lägre då Riksgäldskontoret under 2017, i större utsträckning än under 2016, emitterat statsobligationer vars kupongränta ligger närmare marknadsräntorna.

Den okonsoliderade statsskulden minskade under 2017 med 19 326 miljoner kronor (1,4 procent) till 1 327 926 miljoner kronor medan budgetöverskottet uppgick till 61 775 miljoner kronor.

Det blev inga utgifter för anslaget 1:2 Oförutsedda utgifter. I statens budget anvisades 10 miljoner kronor. Anslaget är avsett för oförutsedda utgifter inklusive utgifter för ersättningar till enskilda för skador av statlig verksamhet enligt dom som fått laga kraft eller efter uppgörelse som är så brådskande att ärendet inte hinner underställas riksdagen samtidigt som utgifterna inte lämpligen kan täckas av andra anslagsändamål. Regeringen beslutar i varje enskilt fall om medel från anslaget ska tas i anspråk. Finansiering av utgifter från anslaget ska ske genom motsvarande indragning från annat anslag.

2.4.27 Utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen

Anslag

Tabell 2.116 UO 27 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2017	ÄB 2017	Utfall 2017	Utfall-SB 2017	Utfall-SB Procent 2017	Utfall 2016
1:1	Avgiften till Europeiska unionen	29 586		24 224	-5 362	-18,1	30 350
Summa		29 586		24 224	-5 362	-18,1	30 350

Utgifterna inom utgiftsområdet utgörs av Sveriges betalningar till Europeiska kommissionen för EU-budgeten. Europeiska unionens allmänna budget upprättas årligen inom en flerårig budgetram.

EU-budgetens utgifter och inkomster ska balansera. Eftersom EU-budgetens inkomster huvudsakligen utgörs av avgifter från medlemsstaterna styr EU-budgetens utgiftsnivå i stor utsträckning utgiftsnivån inom utgiftsområdet.

Sveriges avgift kan förändras under året och avvika från beräkningen i statens budget beroende på ett flertal faktorer, såsom faktisk uppbörd av tullar och importavgifter, revideringar av medlemsstaternas bruttonationalinkomst (BNI), revideringar av baser för mervärdesskatt, utfallet av EU-budgeten för tidigare år och ändringsbudgetar på unionsnivå.

Lägre utfall för EU-avgiften än beräknat 2017

Utfallet för utgiftsområdet uppgick till 24 224 miljoner kronor och är därmed 5 362 miljoner kronor (18,1 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget. Orsaken till det låga utfallet beror på att EU under 2017 återbetalade ett överskott till Sverige om 7 800 miljoner kronor. Av detta avsåg 7 500 miljoner kronor den mervärdesskattebaserade avgiften och 300 miljoner kronor den del av avgiften som baseras på BNI.

Lägre EU-avgift än 2016

Jämfört med 2016 minskade avgiften till EU med 6 125 miljoner kronor (20,2 procent). Det lägre utfallet beror främst på den betalning som EU gjorde till Sverige under 2017 av tidigare inbetalda avgifter på sammanlagt 7 800 miljoner kronor. Den mervärdesskattebaserade avgiften blev därför 10 048 miljoner kronor lägre.

Utgifterna för den del av Sveriges avgift till EU-budgeten som baseras på BNI uppgick till 23 040 miljoner kronor, vilket är 2 722 miljoner kronor högre än föregående år. Utfallet för 2016 var lågt, då 6 700 miljoner kronor som avsåg 2016 betalades till EU redan under 2015 efter beslut av regeringen.

Tullavgiften höjdes 2017

Utfallet för den del som avser tullavgiften var en 1 191 miljoner kronor högre än 2016 och uppgick till 5 800 miljoner kronor. Avgiftens storlek bestäms av hur stora inkomster Sverige uppbär från tull. Visserligen har inkomsterna från tull ökat men ökningen av avgiften till EU förklaras främst (765 miljoner kronor) av att Europeiska rådet under 2017 formellt beslutat att den del som EU:s medlemsländer får behålla av tullinkomsterna, ska minska från 25 procent till 20 procent. I och med att beslutet avser hela programperioden 2014–2020 ingår även tullavgifter från 2014–2016 i 2017 års avgift.

2.4.28 Förändring av anslagsbehållningar

Tabell 2.117 Förändringar av anslagsbehållningar 2013–2017

Miljoner kronor

	2013	2014	2015	2016	2017
Ingående ramöverföringsbelopp (UO 1-27 exkl. UO 26)	20 465	18 499	10 310	10 721	44 374
Anvisat i statens budget	812 303	834 674	853 331	915 481	954 701
Ändringsbudget	10 897	10 480	26 765	33 074	15 860
Utnyttjade medgivna överskridanden	0	273	2	146	18
Indragningar	-14 541	-16 068	-12 277	-15 952	-37 044
Utfall	810 614	837 546	867 409	899 096	930 181
Utgående ramöverföringsbelopp (UO 1-27 exkl. UO 26)	18 510	10 311	10 721	44 374	47 729
Förändring av anslagsbehållningar (UO 1-27 exkl. UO 26)	-1 955	-8 188	412	33 653	3 355
Förändring av anslagsbehållningar (UO 26)	4 905	13 365	-11 369	1 636	-3 127
Förändring av anslagsbehållningar (UO 1 - 27)	2 950	5 177	-10 957	35 289	228

Anm.: Tekniska justeringar medför att ingående överföringsbelopp inte alltid stämmer med utgående överföringsbelopp.

Ramanslag kan både sparas och överskridas

Anslagen i statens budget är ramanslag. Ramanslag kan både överskridas och sparas till kommande år. I statens budget budgeteras därför även förändring av anslagsbehållningar. Denna budgetpost är inte fördelad per anslag utan tas upp under posten Förändring av anslagsbehållningar. I budgeten har posten de senaste åren varit negativ eftersom regeringen beräknat att anslagsbehållningarna ska öka. Regeringen beräknade posten till -7 019 miljoner kronor i budgeten för 2017. Det innebär en budgeterad ökning av anslagsbehållningarna. I stället minskade anslagsbehållningarna med 229 miljoner kronor. Posten utgör ett netto av anslagsbehållningar från föregående budgetår, sparade medel från aktuellt budgetår och utnyttjade av anslagskrediter. I redovisningen av det slutliga utfallet ingår däremot förbrukning av anslagsbehållningar och utnyttjande av anslagskredit i utgifterna för respektive anslag och utgiftsområde.

Vid budgeteringen beräknades anslagsbehållningarna under utgiftsområde 26 Statskuldräntor m.m. öka med 61 miljoner kronor. Anslagsbehållningen på utgiftsområdet minskade i stället med 3 127 miljoner kronor, från 9 026 miljoner kronor vid början av året till 5 899 miljoner kronor vid utgången av året. Utgiftsområdet ligger utanför utgiftstaket.

Anslagsbehållningarna ökade mindre än beräknat

Anslagsbehållningarna, exklusive utgiftsområde 26, ökade under 2017 från 44 374 miljoner kronor

vid ingången av året till 47 729 miljoner kronor vid utgången av året. De ökade alltså med 3 355 miljoner kronor, att jämföra med den ökning på 6 958 miljoner kronor som beräknades i budgeten.

Indragningarna ökade med 21 miljarder kronor

Indragningar av anslagsmedel, exklusive Statskuldräntor m.m. uppgick till 37 043 miljoner kronor under året. Det är en ökning med 21 091 miljoner kronor (132,2 procent) jämfört med 2016.

I tabell 2.118 redovisas de anslag (exklusive utgiftsområde 26 Statskuldräntor m.m.) som uppvisade utgående anslagsbehållningar och utnyttjade anslagskrediter över 1 000 miljoner kronor under något av åren 2013–2017.

Tabell 2.118 Specifikation av anslagsbehållningar och utnyttjade anslagskrediter över 1 000 miljoner kronor

Miljoner kronor

UO Anslag	Anslagsnamn	2013	2014	2015	2016	2017
6 1:2	Försvarsmaktens insatser internationellt	1 066	256	956	87	124
7 1:1	Biståndsverksamhet	510	343	-2 596	-15	36
8 1:2	Ersättningar och bostadskostnader	-254	709	-106	1 441	-1 099
9 1:4	Tandvårdsförmåner	1 007	459	514	89	-34
9 1:5	Bidrag för läkemedelsförmånerna	1 375	-316	-2 135	-208	-662
9 4:4	Kostnader för statlig assistansersättning	-582	-1 141	-662	4 171	2 621
10 1:1	Sjukpenning och rehabilitering m.m.	-73	-13	194	3 778	4 064
10 1:2	Aktivitets- och sjukersättningar m.m.	-1 375	-178	-642	268	1 005
13 1:2	Kommunersättningar vid flyktningmottagande	385	463	533	645	6 466
13 1:3	Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare	248	108	342	822	1 073
13 1:4	Ersättning för insatser för vissa nyanlända invandrare	853	148	462	448	1 084
14 1:2	Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	2 913	2 067	2 303	1 872	655
14 1:3	Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser	235	620	763	2 288	1 722
14 1:4	Lönebidrag och Samhall m.m.	316	282	552	1 218	1 211
15 1:2	Studiemedel	1 840	997	1 606	2 100	2 232
16 1:5	Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet	345	520	717	1 423	478
18 1:9	Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande				2 177	2 238
22 1:1	Utveckling av statens transportinfrastruktur		-906	1 321	4 581	5 775
22 1:2	Vidmakthållande av statens transportinfrastruktur		1 217	713	652	1 081
22 1:11	Trängselskatt i Stockholm	1 120	1 559	1 557	1 819	1 838
22 1:1 (2013)	Väghållning	1 620	0			
23 1:10	Gårdsstöd m.m.	-99	-320	170	1 183	224
23 1:17	Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	440	298	899	1 065	339
27 1:1	Avgiften till Europeiska unionen	-142	-3 728	-4 105	1 861	5 362

Anslagsbehållningen för Kommunersättningar vid flyktningmottagande ökade med 6 miljarder kronor
 Det anslag där anslagsbehållningen förändrades mest 2017 är anslaget 1:2 *Kommunersättningar vid flyktningmottagande* inom utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandras etablering. Anslagsbehållningen (ramöverföringsbeloppet) ökade med 5 821 miljoner kronor.

Den högsta utnyttjade anslagskrediten 2017 har anslaget 1:2 *Ersättningar och bostadskostnader* inom utgiftsområde 8 Migration. Anslagskrediten uppgick till 1 099 miljoner kronor, vilket innebär att anslagsbehållningen på anslaget minskade med 2 540 miljoner kronor.

2.4.29 Riksgäldskontorets nettoutlåning

För att statens budgetsaldo ska överensstämja med statens lånebehov redovisas posten Riksgäldskontorets nettoutlåning och en kassamässig korrigeringspost på budgetens utgiftssida. Riksgäldskontorets nettoutlåning utgörs av den totala förändringen av in- och utlåningen till myndigheter, affärsverk, vissa statliga bolag och fonder. Utfallet för nettoutlåningen uppgick till -2 945 miljoner kronor under 2017, vilket är 11 171 miljoner kronor lägre än beräkningen i statens budget. I tabell 2.119 specificeras nettoutlåningens största poster.

Tabell 2.119 Riksgäldskontorets nettoutlåning 2017

Miljoner kronor

	SB ¹ 2017	Utfall 2017	Utfall-SB 2017	Utfall 2016
Premiepensionsavgifter, inbetalning	-40 000	-40 733	-733	-39 401
Premiepensionsmedel, utbetalning	40 000	39 543	-457	37 979
Övrig förvaltning av premiepensionsmedel i Riksgäldskontoret		-1 839	-1 839	563
Myndigheters räntekonton (se separat tabell)	0	-46	-46	947
CSN, studielån	5 000	5 793	793	5 896
CSN, kreditreserv		-1 274	-1 274	-1 240
CSN, servicekonto för räntebetalningar		-44	-44	-71
Investeringslån myndigheter	1 000	-596	-1 596	682
Ny låneform för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap		1 165	1 165	105
Kärnavfallsfonden	0	-225	-225	197
Stabilitetsfonden (se separat tabell)		201	201	15 957
Resolutionsreserven (se separat tabell)	-7 000	-6 379	621	-22 467
Insättningsgarantifonden		297	297	-24
Trafikverket, infrastrukturlån	-1 000	-1 200	-200	-801
Exportkreditnämnden, placering av verksamhetsöverskott		-1 077	-1 077	2 954
<i>Statligt ägda bolag m.m.</i>				
Radiotjänst i Kiruna AB, rundradiokontot		25	25	163
Lån till Svensk-Danska Broförbindelsen (SVEDAB AB)		115	115	115
Övriga statligt ägda bolag m.m.		-90	-90	-62
<i>Affärsverk</i>				
Lån till Affärsverket Svenska kraftnät		-796	-796	-169
Luftfartsverket		-300	-300	0
Sjöfartsverket		-92	-92	-283
<i>Övrigt</i>				
Lån till Riksbanken	9 000	9 648	648	14 173
Lån till Irland	0	-5 243	-5 243	
Lån till Ukraina	0			
Övrigt, netto		202	202	-449
Summa	8 226	-2 945	-11 171	14 764

¹ Endast vissa delposter är specificerade.

Premiepensionsmedlen minskade nettoutlåningen
Inbetalningar av premiepensionsavgifter till Riksgäldskontoret beräknades i statens budget uppgå till 40 000 miljoner kronor. Utfallet för inbetalningarna blev 40 733 miljoner kronor, dvs. 733 miljoner kronor högre än i budgeten. Utbetalningarna av premiepensionsmedel blev 39 543 miljoner kronor, dvs. 457 miljoner kronor lägre än budgetens beräkning på 40 000 miljoner kronor. Premiepensionsmedlens samlade effekt på nettoutlåningen, inklusive den övriga förvaltningens, blev en minskning med 3 029 miljoner kronor 2017. År 2016 blev den samlade effekten en minskad nettoutlåning med 859 miljoner kronor. I statens budget för 2017 beräknades inbetalningarna av premiepensionsavgifter vara lika stora som utbetalningarna. I utfallet blev inbetalningarna 1 190 miljoner kronor högre än utbetalningarna.

Tabell 2.120 Förändring av nettobehållningar på myndigheters räntekonton

Miljoner kronor

	Utfall 2017	Utfall 2016
Arbetsförmedlingen	230	121
Domstolsverket	-106	151
Försvarets materielverk	1 596	1 967
Försvarsmakten	-993	-146
Göteborgs universitet	-125	-96
Karolinska institutet	-110	35
Kriminalvården	293	573
Kronofogdemyndigheten	-170	136
Linköpings universitet	-119	-22
Lunds universitet	-553	-144
Migrationsverket	-22	-891
Pensionsmyndigheten	-225	-175
Riksgäldskontorets kredit- och garantireserv	175	24
Polismyndigheten	280	46
Statens fastighetsverk	25	-385
Statens skolverk	-120	46
Trafikverket	-502	-325
Transportstyrelsen	268	277
Uppsala universitet	77	110
Örebro universitet	-59	-114
Övriga räntekonton	114	-241
Summa förändrade nettobehållningar på myndigheters räntekonton	46	-947
Påverkan på Riksgäldskontorets nettoutlåning	-46	947

Den sammanlagda behållningen på myndigheternas räntekonton ökade

Den sammanlagda behållningen på myndigheternas räntekonton och vissa särskilda räntebelagda konton ökade 2017 med 46 miljoner kronor, vilket minskade nettoutlåningen. I budgeten beräknades de sammanlagda behållningarna vara oförändrade. I tabell 2.120 redovisas de största förändringarna.

Studielånen m.m. blev 793 miljoner kronor högre än i budgeten

Centrala studiestödsnämnden (CSN) tar lån i Riksgäldskontoret för studielån. Detta lån ökade 2017 med 5 793 miljoner kronor.

CSN:s medel i kreditreserven ökade med 1 274 miljoner kronor, vilket minskade nettoutlåningen. Anslag belastas med konstaterade förluster på lån upptagna före 2014 och med förväntade förluster på nya lån. Dessa medel förs till en kreditreserv, ett konto i Riksgäldskontoret som används för att betala faktiska kreditförluster på lån i Riksgäldskontoret. Under en lång uppbyggnadsperiod kommer kreditreserven att öka.

CSN har ett servicekonto i Riksgäldskontoret för löpande räntebetalningar. Detta konto minskade nettoutlåningen med 44 miljoner kronor 2017. Inbetalda räntor från låntagarna förs fr.o.m. 2014 till kontot till dess CSN betalar fakturerade ränteutgifter till Riksgäldskontoret. Den ränta som låntagarna betalar är 30 procent lägre än den ränta som Riksgäldskontoret fakturerar. Denna subvention finansieras från anslaget 1:4 *Statens utgifter för studiemedelsräntor* i statens budget och förs till servicekontot. De räntor som inte betalas in av låntagarna kapitaliseras. Årets kapitaliserade räntor fastställs av CSN vid årets slut och upplåningen sker i januari året därpå.

Den sammantagna påverkan för studielånen, kreditreserven och servicekontot uppgår till 4 475 miljoner kronor, vilket är 525 miljoner kronor lägre än vad som beräknades i budgeten.

Investeringslånen ökade mindre än beräknat

Riksgäldskontoret lånar ut medel till myndigheter för investeringar i anläggningstillgångar som används i statens verksamhet. Den sammanlagda summan för sådana investeringslån minskade med 596 miljoner kronor. I statens budget beräknades investeringslånen i stället öka med 1 000 miljoner kronor. Under året har låneformen för kommunikationssystemet Raket

som redovisas av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap ändrats. Det innebär att lånen inte längre redovisas som investeringar enligt den generella låneramen utan som samhällsinvestering enligt en särskild låneram. Investeringslånen enligt den generella låneramen för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap minskade därför med 1 099 miljoner kronor under 2017 samtidigt som myndigheten tog upp ett särskilt lån för samhällsinvesteringar med 1 165 miljoner kronor. Investeringslånen för de statliga myndigheterna och Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps nya lån ökade tillsammans med 569 miljoner kronor. Det är 431 miljoner kronor lägre än de 1 000 miljoner kronor som regeringen beräknade i statens budget.

Kärnavfallsfonden ökade sina placeringar i Riksgäldskontoret

Kärnavfallsfonden tar emot, förvaltar och betalar ut de avgiftsmedel som kärnkraftsbolagen m.fl. är skyldiga att betala. Avgifterna ska finansiera bl.a. kostnader för att ta hand om använt kärnbränsle och annat radioaktivt avfall samt kostnader för en säker avveckling och rivning av kärnkraftverk. Fonden placerar sina tillgångar i obligationer, statsskuldväxlar och på konto i Riksgäldskontoret. Under 2017 ökade fonden sina placeringar i Riksgäldskontoret med 225 miljoner kronor, vilket därmed minskade årets nettoutlåning.

Resolutionsavgifterna medförde att resolutionsreservens konton ökade

Stabilitetsfonden inrättades 2008 för att finansiera stödåtgärder till banker och andra kreditinstitut. Från den 1 februari 2016 gäller nya EU-gemensamma regler för hantering av banker i kris. Stabilitetsavgiften ersattes då med en resolutionsavgift. Stabilitetsfonden kommer dock att vara kvar som nationellt reglerad fond för bankstödsåtgärder. Resolutionsavgiften betalas in till ett konto i Riksgäldskontoret, resolutionsreserven, som ska täcka statens eventuella utgifter för krisåtgärder. Under 2017 ökade resolutionsreservens konto i Riksgäldskontoret med 6 379 miljoner kronor. Resolutionsavgifterna uppgick till 6 511 miljoner kronor. År 2016 var resolutionsavgiften halverad då den sista stabilitetsavgiften samtidigt betalades in (avseende 2015). Resolutionsavgifterna uppgick 2016 till 3 393 miljoner

kronor och stabilitetsavgifterna uppgick till 3 373 miljoner kronor. I tabell 2.121 och 2.122 redovisas in- och utgående behållning för de två fonderna samt de poster som påverkat förändringen under åren 2017 och 2016.

I slutet av 2016 överfördes 19 093 miljoner kronor från stabilitetsfonden till resolutionsreserven enligt beslut av regeringen. Eftersom både insättningen och uttaget påverkar nettoutlåningen blev det ingen nettoeffekt av överföringen. Under 2017 minskade Stabilitetsfondens kontobehållning med 201 miljoner kronor till 40 246 miljoner kronor. Resolutionsreservens konto uppgick till 28 846 miljoner kronor i slutet av året. Tillsammans ökade behållningarna med 6 178 miljoner kronor, vilket minskade nettoutlåningen. I statens budget beräknades resolutionsreservens konto öka med 7 000 miljoner kronor. Det betyder sammantaget att nettoutlåningen minskade 822 miljoner kronor mindre än beräknat för stabilitetsfonden och resolutionsreserven.

Stabilitetsfonden har finansierats framför allt genom att banker och andra kreditinstitut betalade en årlig stabilitetsavgift t.o.m. 2016. Avgiften betalades in i efterskott så den sista inbetalningen avsåg 2015.

I samband med finanskrisen 2008 tog Riksgäldskontoret över banken Carnegie. Åtgärden vidtogs för att värna den finansiella stabiliteten. Riksgäldskontoret har rätt till en del av de återvinningar som Carnegie gör från två problemdrabbade kreditportföljer. Under 2016 betalades 35 miljoner kronor netto in på stabilitetsfondens konto avseende Carnegie. Carnegie har hittills gett ett överskott på 341 miljoner kronor till staten.

Under 2017 har fondens konto belastats med ränteutgifter på 205 miljoner kronor till följd av att räntan på kontot har varit negativ. Även 2016 var räntan negativ och kontot belastades då med ränteutgifter på 270 miljoner kronor. Resolutionsreservens konto belastades med ränteutgifter på 132 miljoner kronor 2017 och 20 miljoner kronor 2016.

Tabell 2.121 Stabilitetsfondens konton i Riksgäldskontoret

Miljoner kronor		
Typ av transaktion	Utfall 2017	Utfall 2016
<i>Ingående balans på kontot</i>	40 447	56 404
Stabilitetsavgifter	5	3 373
Carnegie		35
Uttag till resolutionsreserv		-19 093
Ränteinkomster (+) /ränteutgifter (-) m.m.	-205	-270
Administrativa kostnader m.m.	-2	2
<i>Utgående balans på kontot</i>	40 246	40 447
Summa kontoförändring	-201	-15 957
Påverkan på Riksgäldskontorets nettoutlåning	201	15 957

Tabell 2.122 Resolutionsreservens konton i Riksgäldskontoret

Miljoner kronor		
Typ av transaktion	Utfall 2017	Utfall 2016
<i>Ingående balans på kontot</i>	22 467	0
Resolutionsavgifter	6 511	3 393
Överföring från stabilitetsfonden		19 093
Ränteinkomster (+) /ränteutgifter (-) m.m.	-132	-20
<i>Utgående balans på kontot</i>	28 846	22 467
Summa kontoförändring	6 379	22 467
Påverkan på Riksgäldskontorets nettoutlåning	-6 379	-22 467

Trafikverkets infrastrukturlån minskade mer än beräknat

Trafikverkets infrastrukturlån minskade med 1 200 miljoner kronor. Det innebär att nettoutlåningen minskade. I statens budget beräknades infrastrukturlånen minska med 1 000 miljoner kronor. Det innebär att nettoutlåningen minskade med 200 miljoner kronor mer än beräknat.

Exportkreditnämnden ökade placeringarna i Riksgäldskontoret

Exportkreditnämnden placerar överskottet i sin verksamhet på konto i Riksgäldskontoret. Kontobehållningen ökade 2017 med 1 077 miljoner kronor, vilket minskade årets nettoutlåning. År 2016 minskade i stället behållningarna.

Statligt ägda bolag m.m. ökade sina lån

I posten Statliga bolag m.m. ingår bl.a. inlåning från Radiotjänst i Kiruna. Denna inlåning minskade med 25 miljoner kronor till 337 miljoner kronor under 2017. Utlåningen till

Svensk-Danska Broförbindelsen (SVEDAB AB) ökade med 115 miljoner kronor till 5 626 miljoner kronor.

Svenska kraftnät minskade sina lån

Affärsverket svenska kraftnät minskade lånen i Riksgäldskontoret med 796 miljoner kronor 2017. Det beror på att de har kunnat finansiera sina investeringar med internt tillförda medel och kapacitetsavgifter. Affärsverkets totala lån i Riksgäldskontoret uppgick den 31 december 2017 till 4 122 miljoner kronor. Det är riksdagen som sätter ramarna för Svenska kraftnäts investeringar. Stamnätet för el har övergått från en fas av förvaltning med låga investeringsvolymerna till en fas av omfattande om- och nybyggnad, bl.a. för att utbyggnaden av stamnätet ska följa samhällsutvecklingen med förändrade energi och klimatkrav.

Högre dollar- och eurokurs ökade Riksbankens lån
Riksbanken har sedan 2009 lånat i Riksgäldskontoret för att förstärka valutareserven. De sammanlagda lånen från Riksgäldskontoret till Riksbanken har t.o.m. 2017 belastat nettoutlåningen med 232 312 miljoner kronor. Lånen är tillfälliga men det är inte klart när de kommer att återbetalas. Eftersom lånen är upptagna i dollar och euro påverkas nettoutlåningen av ändrade valutakurser då enskilda lån refinansieras. Under 2017 ökade lånen med 9 648 miljoner kronor med anledning av högre dollar och eurokurser.

Irland betalade tillbaka lånet

Sverige har beslutat att stödja Irland med lån för att motverka finanskrisens effekter. År 2012 och 2013 lånade Irland sammanlagt 5 243 miljoner kronor. Under 2017 återbetalade Irland i förtid hela lånet, vilket minskade nettoutlåningen.

2.4.30 Kassamässig korrigerig

Posten kassamässig korrigerig utgör skillnaden mellan nettot av vad som redovisats mot budgetens anslag och inkomsttitlar och nettot av in- och utbetalningar över statens centralkonto i Riksbanken. Kassamässiga korrigeringar uppstår dels till följd av periodiseringskillnader, dels till följd av att det förekommer transaktioner över statens centralkonto som inte har sin motsvarighet på anslag eller inkomsttitlar och vice versa. Utfallet för den kassamässiga

korrigeringen är en restpost, men den kan delvis specificeras.

För 2017 blev utfallet för kassamässig korrigerig 1 814 miljoner kronor. I statens budget beräknades den kassamässiga korrigeringen bli noll.

Tabell 2.123 Kassamässig korrigerig

Miljoner kronor

	SB 2017	Utfall 2017	Utfall-SB 2017	Utfall 2016
EU-avgiftsbetalningar		4 772	-4 772	400
Trafikverkets räntekonto/anslag		-1 603	1 603	1 596
Försvarmaktens räntekonto/anslag		413	-413	-338
Migrationsverkets räntekonto/anslag		-110	110	906
CSN-avgifter		80	-80	-717
Räntor: periodisering		-191	191	-242
Räntor: Skillnad affärsdag/likviddag		-7	7	60
Övrigt		-1 539	1 539	127
Summa	0	1 814	1 814	1 792

Europeiska kommissionens konto i

Riksgäldskontoret skapar kassamässig korrigerig
Betalningen av Sveriges avgift till EU medför alltid en kassamässig korrigerig, eftersom Sverige inte betalar avgiften direkt till EU. Avgiften överförs till ett räntefritt konto i Riksgäldskontoret som disponeras av Europeiska kommissionen. Samtidigt sker redovisning mot anslaget för EU-avgiften. Kommissionen rekviderar sedan via Riksbanken medel från kontot. Eftersom tidpunkten för redovisning mot anslag och rekvisition från EU skiljer sig åt, uppstår kassamässiga korrigeringar vid såväl redovisningen mot anslag som vid rekvisitionen. Anslagsbelastning och rekvisition kan också ske under olika budgetår.

Betalningen av Sveriges avgift till EU medförde 2017 en kassamässig korrigerig på 4 772 miljoner kronor, eftersom kommissionen under året rekviderade ett högre belopp än de avgifter som redovisades mot anslaget. År 2016 medförde betalningen av EU-avgiften en kassamässig korrigerig på 400 miljoner kronor.

Under perioden 2015–2017 är det främst de två händelserna förskott på EU-avgiften och retroaktiv rabatt som innebär att EU-avgiften orsakar kassamässiga korrigeringar.

Tabell 2.124 Kassamässiga korrigeringar till följd av EU-avgiften

Miljoner kronor

Händelse	Utfall 2017	Utfall 2016	Utfall 2015
Förskott EU-avgift		6 700	-6 700
Retroaktiv rabatt	7 000	-7 000	
Övrigt	-2 228	700	-1 310
Summa	4 772	400	-8 010

Regeringen beslutade i december 2015 att betala in 6 700 miljoner kronor av 2016 års EU-avgift i förskott till kontot i Riksgäldskontoret. Förskottsbetalningen belastade anslaget 2015 men budgetsaldot påverkades inte eftersom de insatta medlen fanns kvar på kommissionens konto i Riksgäldskontoret trots att medlen inte längre tillhör staten. Anslagsutgiften balanserades därför av en negativ kassamässig korrigering. I början av 2016 rekvirerade kommissionen de medel som anslagsavräknades 2015 och en kassamässig korrigering i motsatt riktning uppstod.

Sverige ska enligt EU:s långtidsbudget 2014–2020 betala en rabatterad avgift. Rabatten trädde ikraft först när budgeten fastställdes 2016 och rabatterna avseende 2014–2016 återfördes retroaktivt till anslaget för EU-avgiften i januari 2017. Kassamässigt har dock ca 7 000 miljoner kronor återförts redan 2016 genom att kommissionen då minskade sina uttag från kontot för EU-avgiften. Detta resulterade i en negativ kassamässig korrigering på 7 000 miljoner kronor 2016 och en lika stor positiv korrigering 2017.

Skillnader mellan anslagsavräkning och betalningar i räntebärande flöde

Trafikverket och Försvarsmakten disponerar omfattande anslagsmedel i det räntebärande betalningsflödet. Myndigheterna har även en omfattande investeringsverksamhet och annan anskaffning som innebär att betalningarna kortsiktigt kan avvika från redovisningen mot anslag. En sådan avvikelse ger upphov till en kassamässig korrigering. Den kassamässiga korrigeringen för Trafikverkets räntebärande betalningsflöde uppgick under 2017 till -1 603 miljoner kronor. Det betyder att Trafikverket redovisat ett högre belopp mot anslag än vad som tillförts i anslagsmedel till myndighetens räntekonto. Den kassamässiga korrigeringen för Försvarsmaktens räntebärande betalningsflöde uppgick under 2017 till

413 miljoner kronor. Det betyder att Försvarsmakten redovisat ett lägre belopp mot anslag än vad som tillförts myndighetens räntekonto i form av anslagsmedel. Den kassamässiga korrigeringen för Migrationsverkets räntebärande betalningsflöde uppgick till -110 miljoner kronor. Det betyder att Migrationsverket redovisat ett högre belopp mot anslag, än vad som tillförts i anslagsmedel till Migrationsverkets räntekonto.

År 2016 infördes en ny finansieringsmodell för Centrala studiestödsnämnden (CSN). Tidigare disponerade CSN förutom anslagsmedel även intäkter av expeditionsavgifter, påminnelseavgifter, övriga administrativa avgifter och uppläggningsavgifter. Från och med 2016 redovisas i stället avgifterna på inkomsttitel 2562 CSN-avgifter. Inkomsterna som är redovisade mot inkomsttitel 2017 är 80 miljoner kronor lägre än de avgifter som är inbetalda. Skillnaden beror på att avgifterna fr.o.m. 2016 periodiseras till den period de är hänförliga till (intäktsmässig redovisning) i stället för den period då de inbetalas (kassamässig redovisning). Det innebär att avgifter som inbetalas i efterhand periodiseras till en tidigare period. Korrigeringsposten för 2016 består dels av en övergångseffekt då övergången till den nya intäktsmässiga redovisningen periodiserar kommande inbetalningar till en period där inbetalningar redan redovisats kassamässigt, dels av en årlig effekt. Huvuddelen 2016 är övergångseffekt.

Redovisningen mot anslaget för statskuldsräntor är inte helt kassamässig. En kassamässig korrigering uppstår dels till följd av att inkomsträntor på studielån periodiseras till det kvartal de avser, dels till följd av att redovisningen baseras på affärsdag vilket skiljer sig något från likviddag. Den sammanlagda korrigeringen för statsskuldsräntorna blev -198 miljoner kronor för 2017. Av detta avser periodiseringsskillnaden för studielånen 191 miljoner kronor och skillnaden mellan affärsdag och likviddag -7 miljoner kronor. Enskilda månader kan det uppstå stora korrigeringsposter med anledning av den sistnämnda skillnaden.

Övriga korrigeringar

Posten Övrigt, som uppgick till -1 539 miljoner kronor, är en restpost. Den innehåller bl.a. nettoskillnader mellan tidpunkten för redovisning mot anslag i förhållande till tidpunkten

för tillförsel av anslagsmedel hos andra myndigheter med räntekonton än Trafikverket, Försvarmakten och Migrationsverket. När det gäller icke-räntebärande flöden så uppstår den kassamässiga korrigeringen som skillnaden mellan redovisningen mot anslag eller inkomstitlar och betalningen.

Jämförelse med föregående år

Den kassamässiga korrigeringen blev 1 814 miljoner kronor 2017 att jämföra med utfallet 2016 på 1 792 miljoner kronor, vilket innebär en skillnad på 22 miljoner kronor.

2.4.31 Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget

Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget består av premiepensionssystemet (premiepensionen) och fördelningssystemet (inkomstpensionen och tillägspensionen). I den allmänna ålderspensionen ingår även garantipensionen för dem som saknar eller har låg inkomstgrundande pension. Utgifterna för garantipension belastar statens budget och redovisas under utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom.

Premiepensionssystemet ingår inte under utgiftstaket

Premiepensionssystemet är ett helt fonderat pensionssystem, vilket betyder att kapitalet i premiepensionssystemet avsätts för specifika individers kommande pensioner. EU:s statistikorgan Eurostat har beslutat att pensionssystem av denna typ inte får räknas till den offentliga sektorn i nationalräkenskaperna. Det medför att utbetalningarna av premiepension inte ingår i utgifterna under utgiftstaket för staten.

Inkomst- och tillägspension ingår under utgiftstaket, men inte i budgeten

Fördelningssystemet, som omfattar inkomstpensionen och tillägspensionen, är ett autonomt system vilket innebär att det ligger utanför statens budget. Utgifterna för inkomst- och tillägspensionen omfattas dock av utgiftstaket för staten.

Pensionssystemets skulder och tillgångar balanseras per automatik

För att inkomstpensionssystemet ska vara hållbart krävs att avgifterna som betalas in till systemet tillsammans med tillgångarna i den s.k. buffertfonden långsiktigt kan finansiera pensionsutbetalningarna, så att inga varaktiga underskott uppstår. Balansen mellan tillgångar och skulder i systemet upprätthålls genom en automatisk balanseringsmekanism. Mekanismen aktiveras om tillgångarna i systemet är lägre än skulderna.

Fördelningssystemets finansiella ställning mäts med balanstalet, vilket enkelt uttryckt är den kvot man får när man delar systemets tillgångar med dess skulder. Om balanstalet är större än 1,0000 är tillgångarna större än skulderna och systemet är i balans. Om balanstalet är mindre än 1,0000 har systemet en skuld som är större än tillgångarna och det leder till att balanseringsmekanismen blir aktiv. En balanseringsperiod inleds därmed av att balanstalet understiger 1,0000 och då minskas omräkningen av pensioner och förräntningen av skulden. Detta skedde första gången 2010.

Pensionssystemet befinner sig i en balanseringsperiod

Omräkningen av pensioner följer inkomstindex när balanseringsmekanismen är inaktiverad. Inkomstindex är det index som avser att mäta den genomsnittliga inkomstutvecklingen. När balanseringsmekanismen är aktiverad följer pensionerna balansindex i stället för inkomstindex. Under en balanseringsperiod kommer balanstalet först att sänka och därefter höja de årliga pensionsomräkningarna. När balansindex når inkomstindex, upphör balanseringen. Det är regeringen som årligen fastställer balans- och inkomstindex enligt de regler som anges i socialförsäkringsbalken.

Balanstalet som användes för omräkning av pensionerna var 1,0201 för 2017. För 2016 var balanstalet 1,0375. Trots att balanstalet för 2016 översteg 1,0000 befinner sig pensionssystemet i en balanseringsperiod eftersom balansindex 2017 inte nådde upp till inkomstindex.

Utbetalning av inkomstpension och tillägspension från AP-fonderna till pensionärerna

Den inkomstgrundade ålderspensionen (inkomstpensionen, tillägspensionen och premiepensionen) finansieras genom en allmän pensionsavgift, en ålderspensionsavgift som

ingår i arbetsgivaravgiften och egenavgiften, och en statlig ålderspensionsavgift. Den allmänna pensionsavgiften förs i sin helhet till AP-fonderna. Ålderspensionsavgiften däremot fördelas mellan AP-fonderna, premiepensionssystemet och statens budget. Pensionsmyndigheten fördelar de statliga ålderspensionsavgifterna mellan AP-fonderna och premiepensionssystemet. När inkomstpension och tilläggspension betalas ut till pensionärerna hämtas medlen från AP-fonderna.

Pensionsmyndigheten administrerar hela den allmänna pensionen

Inkomstpensionssystemet består av inkomstpension och tilläggspension och belastar fördelningssystemet (AP-fonderna). En ålderspensionär som är född 1937 eller tidigare får tilläggspension som bl.a. baseras på intjänade pensionspoäng i det tidigare ATP-systemet. En ålderspensionär som är född under åren 1938–1953 får såväl inkomstpension som tilläggspension. De som är födda 1954 och senare får enbart inkomstpension. Vid sidan av AP-fonderna sker en förmögenhetsuppbyggnad också inom premiepensionssystemet. Pensionsmyndigheten ansvarar för hela den allmänna ålderspensionen, vilket innebär att myndigheten även administrerar premiepensionssystemet.

AP-fonderna finansieras via

ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget
AP-fondernas administrationskostnader ingår i utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget. De kan delas upp i tre typer av utgifter: rörelsens kostnader, provisionskostnader och prestationsbaserade avgifter. I rörelsens kostnader för första till fjärde AP-fonderna ingår samtliga förvaltningskostnader, exklusive courtage, arvoden till externa förvaltare och depåbanks-arvoden. AP-fonderna redovisar provisionskostnader som en avdragspost under rörelsens intäkter. Prestationsbaserade avgifter reducerar nettoresultatet för den tillgång som förvaltats.

Tabell 2.125 Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget

Miljoner kronor

	SB 2017	Utfall 2017	Utfall-SB 2017	Utfall-SB Procent 2017	Utfall 2016
AP-fonderna, pensionsutgifter	297 423	296 001	-1 422	-0,5	282 384
Administrations-utgifter	2 972	3 102	130	4,4	2 972
varav					
<i>Pensionsmyndigheten m.fl. myndigheter</i>		906			863
<i>AP-fonderna, rörelsens kostnader</i>		953			890
<i>AP-fonderna, provisionskostnader</i>		801			847
<i>AP-fonderna, prestationsbaserade avgifter</i>		442			372
Summa	300 395	299 103	-1 292	-0,4	285 357

Förvaltararvoden ingår inte i administrationskostnaderna i tabell 2.125. Det beror på att förvaltararvodena blir en del av köpesumman när AP-fonderna köper onoterade aktier och andelar, om det är sannolikt att man kan få tillbaka förvaltningsarvodena före vinstdelning. I övriga fall redovisas förvaltararvoden som provisionskostnader. Sjätte AP-fondens gemensamma kostnader och förvaltningskostnader redovisas under posten rörelsens kostnader.

Pensionsutbetalningarna blev något lägre än beräknat

I budgetpropositionen för 2017 beräknade regeringen att utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget skulle uppgå till 300 395 miljoner kronor. Utfallet uppgick till 299 103 miljoner kronor och är därmed 1 292 miljoner kronor (0,4 procent) lägre än beräknat.

Pensionsutbetalningarna från AP-fonderna uppgick till 296 001 miljoner kronor, vilket är 1 422 miljoner kronor lägre än beräknat. Pensionsutbetalningarna består av inkomstpension med 121 962 miljoner kronor och tilläggspension med 174 032 miljoner kronor. Utöver dessa utbetalningar överfördes 7,2 miljoner kronor från AP-fonderna till EU:s

tjänstepensionssystem för de tjänstemän inom EU som har begärt det. Denna överföring ingår också i pensionsutbetalningarna från AP-fonderna.

Administrationskostnaderna för inkomstpensionen blev 3 102 miljoner kronor, vilket är 130 miljoner kronor högre än beräknat. Pensionsmyndigheten, Skatteverket och Kronofogdemyndigheten fick tillsammans 906 miljoner kronor i ersättning för administration från AP-fonderna (enligt regeringsbeslut om Ersättning från Första-Fjärde AP-fonderna och premiepensionssystemet för administration av inkomstgrundad ålderspension 2017 den 14 december 2016 (S2016/03441/SF)).

Pensionerna räknades upp med 2,8 procent

För 2017 har de genomsnittliga pensionerna räknats upp med 2,8 procent, bl.a. eftersom balanstalet var större än 1.

Jämfört med 2016 blev utfallet för Ålderspensionssystemet vid sidan av budgeten 13 746 miljoner kronor (4,8 procent) högre. Pensionsutbetalningarna från AP-fonderna ökade med 13 617 miljoner kronor (4,8 procent). På grund av indexeringsreglerna räknades inkomst- och tilläggspensionerna upp med 2,8 procent mellan 2016 och 2017. Att pensionsutgifterna ökar mer än så (4,8 procent) beror framför allt på att antalet pensionärer med inkomstgrundad ålderspension ökar.

I december 2017 hade 2 134 544 pensionärer inkomstgrundad ålderspension, en ökning med 33 992 personer jämfört med december 2016. Av de som har inkomstgrundad ålderspension är 52,1 procent kvinnor.

2.5 Underliggande saldo och engångseffekter

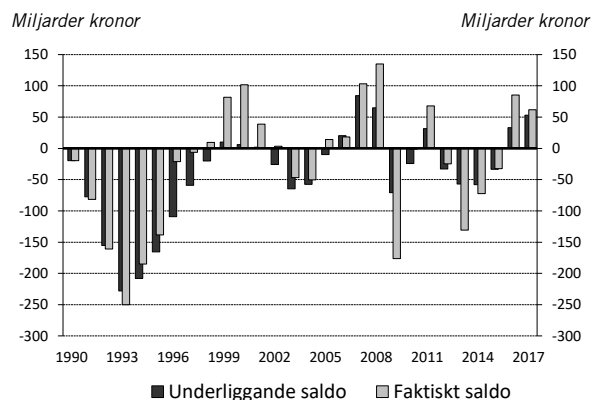
Underliggande saldo 1990–2017

Det faktiska utfallet på statens budget påverkas av tillfälliga eller engångsvisa händelser, dvs. transaktioner av extraordinär karaktär, vilka försvårar analysen över tid. Genom att exkludera engångseffekterna får man ett bättre mått på saldots underliggande utveckling. Större poster av engångskaraktär för 2017 och 2016 redovisas i

tabell 2.127. De största posterna för 2017 kommenteras.

I diagram 2.1 visas budgetens faktiska saldo och det underliggande saldot för perioden 1990–2017. I början av perioden har justeringar även gjorts för vissa ändrade redovisningsprinciper för ökad jämförbarhet mellan åren.

Diagram 2.1 Budgetens faktiska och underliggande saldo

År 2017 uppgick det faktiska överskottet i budgeten till 62 miljarder kronor medan det underliggande överskottet var 52 miljarder kronor. Positiva engångseffekter bidrog alltså till att förbättra saldot, framför allt till följd av kapitalplaceringar på skattekontona. År 2016 var det faktiska budgetsaldot ett överskott på 85 miljarder kronor. Det påverkades kraftigt av positiva engångseffekter på 52 miljarder kronor.

Det vanligaste är att engångseffekterna är positiva, men vissa år dominerar negativa effekter. Under perioden 1990–2017 uppgick engångseffekterna i genomsnitt till 18 miljarder kronor per år. De var som störst 2009 med – 105 miljarder kronor. Förklaringen var då att Riksbanken, liksom 2013, lånade ca 100 miljarder kronor i Riksgäldskontoret för att stärka valutareserven.

Tabell 2.126 Budgetens faktiska saldo, engångseffekter m.m. och underliggande saldo åren 2013–2017

Miljarder kronor

	2013	2014	2015	2016	2017
Faktiskt saldo	-130 873	-72 194	-32 650	85 301	61 775
Engångseffekter m.m. ¹	-73 802	-14 306	627	52 166	9 650
Underliggande saldo	-57 071	-57 888	-33 276	33 134	52 125

¹ Engångseffekterna 2015 och 2016 har reviderats, se avsnittet Inkomsttitlar**Engångseffekter 2017**

Engångseffekterna 2017 förbättrade saldot med 10 miljarder kronor. Större poster kommenteras i detta avsnitt liksom under respektive inkomst- och utgiftsområde (avsnitt 3, 4 och 5).

Anslag

Anslaget för EU-avgiften påverkades 2014–2017 av en försenad rabatt på EU-avgiften. För-
seningen innebar negativa effekter för anslaget 2014–2016 på 3–4 miljarder kronor per år och en positiv effekt 2017 på 10,5 miljarder kronor när rabatten återfördes till anslaget. Kassamässigt återfördes emellertid 7 miljarder kronor redan 2016 genom att kommissionen då minskade sina uttag från kontot för EU-avgiften, vilket resulterade i kassamässiga korrigeringsposter 2016 och 2017. Rabatterna påverkade därmed budgetsaldot negativt med 3–4 miljarder kronor per år 2014 och 2015 och positivt med 3–4 miljarder kronor per år 2016 och 2017. Anslaget för EU-avgiften påverkades 2017 också av en negativ engångseffekt. Tullavgiften höjdes fr.o.m. 2014 men höjningen för perioden 2014–2016, sammanlagt 0,8 miljarder kronor, betalades först 2017.

Sverige medverkar vid inrättandet av Asiatiska banken för infrastrukturinvesteringar (AIIB) med ett kapitaltillskott på ca 0,2 miljarder kronor per år 2016–2020.

Tabell 2.127 Vissa större engångsposters påverkan på budgetens saldo 2017 och 2016

Miljoner kronor

	2017	2016
Anslag	9 529	22 842
EU-avgift, försenad rabatt	10 524	-3 872
EU-avgift, retroaktivt höjd tullavgift	-765	
EU-avgift, periodisering av retroaktiv BNI-korrigerings		1 612
EU-avgift, förskott för 2016		6 700
Biståndsverksamhet, tidigare lagda bidragsutbetalningar		2 498
Läkemedelsförmånerna, tidigare lagd utbetalning		1 819
Lågstadieflytt, tidigare lagd bidragsutbetalning		994
Tillfälligt stöd till kommuner för flyktingkostnader, främst för 2016		9 800
Kapitaltillskott AIIB, Asiatiska banken för infrastrukturinvesteringar	-230	-209
Assistansersättning, införande av efterskottsutbetalning		3 500
Inkomsttitlar	6 556	44 850
Engångsvisa skattebetalningar från två bolag		15 000
Kapitalplaceringar på skattekonto, bolag ¹	11 000	21 000
Kapitalplaceringar och tidigare lagda skattebetalningar, hushåll ¹	-5 000	7 000
SAS, aktieförsäljning ¹		210
Exportkreditnämnden, inleverans av överskott	487	515
Försäkringsaktiebolaget Bostadsgaranti, extrautdelning	29	
Svensk Bilprovning, extrautdelning	40	
Akademiska Hus, extrautdelning		500
Vasallen, extrautdelning		85
Apoteket, extrautdelning		509
Jernhusen, extrautdelning		31
Kassamässig korrigerings	-7 000	300
EU-avgift, förskott för 2016		-6 700
EU-avgift, kassamässig effekt av rabattåterföring	-7 000	7 000

Riksgäldskontorets nettoutlåning	565	-15 826
Lån till Riksbanken	-9 648	-14 173
Lån till Irland	5 243	
Lån till affärsverket Svenska kraftnät	796	169
Kärnavfallsfonden	225	-197
Insättningsgarantifonden	-297	24
Carnegie (stabilitetsfonden)		35
Exportkreditnämnden	1 077	-2 954
Premiepensionsavgifter, inbetalning	40 733	39 401
Premiepensionsmedel, utbetalning	-39 543	-37 979
Övrig förvaltning av premiepensionsmedel i Riksgäldskontoret	1 839	-563
Övrigt, netto	140	411
Totalt	9 650	52 166

¹ Engångseffekterna 2016 har reviderats, se avsnittet Inkomsttitlar.

Inkomsttitlar

De senaste åren har budgetsaldot påverkats kraftigt av stora extra inbetalningar till skattekotot, framför allt från bolag. Det antas bero på en förhållandevis fördelaktig ränta på dessa konton. Räntan är sänkt till noll fr.o.m. 2017 men bolagen har enligt ESV:s bedömning ändå ökat sina kapitalplaceringar på skattekotot under året med 11 miljarder kronor. Nettoeffekten av hushållens kapitalplaceringar och tidigare lagda fyllnadsinbetalningar bedöms vara en minskning av kontobehållningarna 2017 med 5 miljarder kronor. År 2015 och 2016 har kapitalplaceringar på skattekotona påverkat budgetsaldot med 17 respektive 28 miljarder kronor, enligt ESV:s reviderade bedömning för dessa år.

Under 2017 gjorde Exportkreditnämnden och två statligt ägda bolag inleverans av överskott och extrautdelningar till staten på totalt 0,6 miljarder kronor, vilka betraktas som engångsvisa inkomster. Som extrautdelning räknas sådan utdelning som inte ryms inom föregående års utdelningsbara resultat eller som beror på uppskrivning av tillgångsvärden (samma definition som i nationalräkenskaperna).

Riksgäldskontorets nettoutlåning

Under Riksgäldskontorets nettoutlåning återfinns såväl negativa som positiva engångseffekter som påverkat saldot. Den största negativa effekten avser Riksbankens lån för förstärkning av valutareserven. Lånet är i US-dollar och euro och motsvarar drygt 200 miljarder kronor. Under 2017 ökade lånet med 9,6 miljarder kronor till följd av att enskilda

lån refinansierades till en högre valutakurs än när respektive lån togs.

En relativt stor positiv engångseffekt, 5,2 miljarder kronor, var återbetalningen i förtid av det lån Sverige gav till Irland 2012 och 2013. Enligt ursprunglig plan skulle lånet ha återbetalats 2019–2021.

Två andra positiva engångseffekter var att Affärsverket Svenska kraftnät minskade sitt investeringslån med 0,8 miljarder kronor medan Exportkreditnämnden ökade sin kontobehållning i Riksgäldskontoret med 1,1 miljard kronor.

En del av ålderspensionsavgifterna betalas in som premiepensionsavgifter till Pensionsmyndighetens konto i Riksgäldskontoret. Inflödet inkluderar regleringar för tidigare år vilka varierar mellan åren. Medlen placeras tillfälligt på kontot eller i obligationer i avvaktan på att pensionsrätten fastställs. Från kontot betalar Pensionsmyndigheten ut premiepensionsmedel (inklusive avkastning) en gång per år, i december månad året efter intjänandeåret, till pensionsspararnas valda fonder. Inbetalningar av premiepensionsavgifter uppgick 2017 till 41 miljarder kronor och utbetalningar av premiepensionsmedel till 39 miljarder kronor. Myndighetens övriga förvaltning av premiepensionsmedel medförde en ökad behållning på kontot med 1,8 miljarder kronor.

Under posten Övrigt, netto (-0,1 miljard kronor) ingår nettoutlåning till övriga myndigheter, bolag och affärsverk.

2.6 Realekonomisk fördelning anslagen i statens budget

Vid analys av och information om statens budgets storlek och påverkan på samhällsekonomin fördelas utgifterna även på ett annat sätt än efter utgiftsområden och anslag. En sådan fördelning är den realekonomiska fördelningen, som baseras på nationalräkenskapernas definitioner. För att skapa jämförbarhet med andra länder upprättas nationalräkenskaperna enligt internationella principer och riktlinjer, som bl.a. EU har utarbetat. Den realekonomiska fördelningen av utgifterna som redovisas här är transfereringar, konsumtion, investeringar, räntor och finansiella transaktioner.

Tabell 2.128 Realekonomisk fördelning av statens budget 2016–2017

Miljoner kronor

Realekonomisk art	Utfall 2017	Utfall 2016	Förändring 2016–2017	Procentuell förändring 2016–2017
Transfereringar	647 413	622 906	24 507	3,9
<i>varav till</i>				
<i>Hushållssektorn</i>	<i>303 393</i>	<i>303 305</i>	<i>89</i>	<i>0,0</i>
<i>Kommunala sektorn</i>	<i>209 536</i>	<i>183 851</i>	<i>25 685</i>	<i>14,0</i>
<i>Företagssektorn</i>	<i>47 135</i>	<i>45 151</i>	<i>1 984</i>	<i>4,4</i>
<i>Ålderspensionssystemet</i>	<i>23 602</i>	<i>24 718</i>	<i>-1 115</i>	<i>-4,5</i>
<i>Statliga ideella organisationer</i>	<i>5 187</i>	<i>4 375</i>	<i>812</i>	<i>18,6</i>
<i>Internationell verksamhet</i>	<i>58 560</i>	<i>61 507</i>	<i>-2 948</i>	<i>-4,8</i>
<i>varav till EU-institutioner</i>	<i>24 224</i>	<i>30 350</i>	<i>-6 125</i>	<i>-20,2</i>
Konsumtionsutgifter	238 808	233 970	4 838	2,1
<i>varav</i>				
<i>Löner inklusive sociala avgifter</i>	<i>135 387</i>	<i>128 529</i>	<i>6 857</i>	<i>5,3</i>
<i>Omkostnader för konsumtion</i>	<i>69 978</i>	<i>69 657</i>	<i>321</i>	<i>0,5</i>
<i>Lokaler</i>	<i>18 083</i>	<i>17 995</i>	<i>88</i>	<i>0,5</i>
<i>Sociala naturaförmåner</i>	<i>15 361</i>	<i>17 789</i>	<i>-2 429</i>	<i>-13,7</i>
Investeringsverksamhet	32 021	30 456	1 565	5,1
Räntor	11 417	2 856	8 561	299,7
<i>varav</i>				
<i>Räntor på statsskulden</i>	<i>10 504</i>	<i>1 668</i>	<i>8 836</i>	<i>529,8</i>
Finansiella transaktioner	11 090	10 651	439	4,1
Summa utgiftsområden	940 749	900 839	39 910	4,4

Den realekonomiska fördelningen av anslagsutfall baseras på myndigheternas redovisning, men måste på övergripande nivå kompletteras med förenklingar och schabloner. Detta innebär att den realekonomiska fördelningen av ett visst anslag inte är exakt. Den fördelning som redovisas här innehåller därför en viss osäkerhet. Den realekonomiska fördelningen ger en kompletterande bild av hur anslagen i statens budget använts.

Transfereringar

Transfereringar är inkomstöverföringar, dvs. till stor del utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten erhåller någon direkt motprestation. Som transfereringar räknas t.ex. sjukpenning och barnbidrag men även internationellt bistånd och Sveriges bidrag till EU-budgeten. Syftet med transfereringar är att omfördela inkomster mellan olika grupper i samhället, mellan olika regioner i landet eller till internationell verksamhet.

Transfereringarna utgjorde 68,8 procent av utgifterna inom budgetens utgiftsområden 2017.

Transfereringar till hushåll i nivå med föregående år

Hushållen fick 46,9 procent av de totala transfereringarna. Transfereringarna till hushåll ökade marginellt med totalt 89 miljoner kronor (0,03 procent) jämfört med 2016. För enskilda anslag som används för transfereringar till hushåll finns dock större förändringar i jämförelse med föregående år.

Transfereringar till hushållen från anslaget 4:4 *Kostnader för statlig assistansersättning* inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg uppgick till 27 930 miljoner kronor. Det är en ökning med 1 586 miljoner kronor (6,0 procent) jämfört med 2016. Ökningen beror främst på att Försäkringskassan under oktober 2016 övergick från förskottsbetalning till efterskottsbetalning för huvuddelen av assistansersättningen vilket medförde en engångseffekt som påverkade utfallet genom lägre utgifter. Transfereringarna till hushållen för assistansersättning överstiger den totala anslagsbelastningen för året. Det beror på att kommuner har ett finansieringsansvar för 20 timmar i veckan för personer som beviljats assistansersättning. Finansiering från kommuner

redovisas som inkomster mot anslaget och reducerar utgifterna för transfereringar till kommuner.

Transfereringar i form av sjukpenning och rehabiliteringspenning uppgick under året till 34 258 miljoner kronor vilket var en minskning med 1 654 miljoner kronor (4,6 procent) jämfört med 2016. Det beror främst på att en allt större andel sjukfall avslutas under det första sjukskrivningsåret och att inflödet av nya sjukfall har minskat.

Transfereringar till hushåll från anslaget 1:2 *Aktivitets- och sjukersättning m.m.* inom utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning minskade med 1 258 miljoner kronor (2,9 procent). Det beror i huvudsak på en minskning av antalet personer som får sjukersättning. Minskningen beror på att många har lämnat förmånen till följd av att de fyllt 65 år samtidigt som antalet nybeviljade sjukersättningar har varit lågt.

Transfereringar till hushåll från anslaget 1:2 *Föräldraförsäkring* inom utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn ökade med 1 425 miljoner kronor (3,8 procent). Det är framförallt utgifter för föräldrapenning som ökat. Det ökade antalet föräldrapenningdagar är delvis en följd av ett ökat antal barn. Ökningen beror också på en regeländring i föräldraförsäkringen som infördes den 1 januari 2014. Regeländringen innebar en begränsning av antalet föräldrapenningdagar som får sparas efter att barnet har fyllt fyra år.

Transfereringar i form av etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare ökade med 1 129 miljoner kronor (26,7 procent). Det beror på att antalet nyanlända i etableringsuppdraget ökade från i genomsnitt 60 291 deltagare 2016 till 75 329 deltagare 2017.

Transfereringar till hushåll från anslaget 1:2 *Bidrag till arbetslöshetsersättning* och aktivitetsstöd inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv minskade med 1 380 miljoner kronor (5,3 procent). Det lägre utfallet avser främst aktivitetsstöd, då antalet arbetssökande i garanti-programmen som uppburit aktivitetsstöd har minskat. Minskningen avser framför allt antalet deltagare i jobbgaranti för ungdomar och beror främst på minskade ungdomskullar och en starkare konjunktur. Vidare minskade bidragen till arbetslöshetsersättning.

Flyktingsituationen och läkemedelsförmånerna bidrog till ökade transfereringar till den kommunala sektorn

Den kommunala sektorn omfattar kommuner, landsting och kommunalförbund. Under 2017 fick kommunsektorn 32,4 procent av de totala transfereringarna och var därmed den näst största mottagaren av transfereringar 2017. Transfereringarna till kommunsektorn ökade med 25 685 miljoner kronor (14,0 procent) jämfört med 2016.

Transfereringar till kommuner från anslaget 1:2 *Ersättningar och bostadskostnader* inom utgiftsområde 8 Migration ökade med 2 543 miljoner kronor (10,8 procent). Det beror främst på att Migrationsverket under 2017 har handlagt ett stort antal ansökningar från kommunerna om ersättningar för ensamkommande barn och unga och som avser utgifter från tidigare år. Dessutom började Migrationsverket fr.o.m. den första juli att betala ut ersättningar till kommunerna månadsvis i förskott i stället för kvartalsvis i efterskott, vilket innebär att ersättningarna för det fjärde kvartalet belastade 2017 i stället för 2018.

Transfereringar till kommuner och landsting från anslaget 1:5 *Bidrag för läkemedelsförmånerna* inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg ökade med 3 535 miljoner kronor (16,0 procent). Om utbetalningarna justeras för den förskottsbetalning om 1 819 miljoner kronor som gjordes redan 2015 blev utbetalningarna 23 890 miljoner kronor för 2016. Under 2017 uppgick de utbetalda bidragen till 25 606 miljoner kronor vilket är en ökning med 1 716 miljoner kronor jämfört med utbetalningarna som avsåg 2016.

Transfereringar till kommuner från anslaget 1:2 *Kommunersättningar vid flyktmottagande* inom utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandras etablering ökade med 3 153 miljoner kronor (26,2 procent). Det beror främst på att kommunerna får ersättning för fler nyanlända 2017 jämfört med föregående år. Jämfört med 2016 har antalet nyanlända, som kommunerna får ersättning för, ökat med 15,0 procent från 120 386 till 138 405.

Transfereringar till kommuner från anslaget 1:5 *Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet* inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning ökade med 1 151 miljoner kronor (105,3 procent). Det

beror bl.a. på utbetalningar av statsbidrag för en satsning på ökad jämlikhet i skolan.

Utökade bidrag till lärarlöner medförde högre transfereringar till kommuner från anslaget 1:19 *Bidrag till lärarlöner* inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning. Ökningen uppgick till 1 219 miljoner kronor (55,7 procent) jämfört med föregående år.

Transfereringar till kommuner från anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner ökade med 4 977 miljoner kronor (5,5 procent). Ökningen beror delvis på 3 000 miljoner kronor som kompensation till kommuner och landsting för ökade kostnader med anledning av flyktingsituationen. Transfereringarna från anslaget ökade också av andra skäl som beskrivs närmare i avsnitt 5.25.

Anslaget 1:4 *Stöd med anledning av flyktingsituationen* uppfördes i statens budget 2017 inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner. Det medförde ökade transfereringar på 7 000 miljoner kronor jämfört med föregående år.

Gårdsstöd och åtgärder för landsbygdens miljö och struktur medförde ökade transfereringar till företagssektorn

Företagssektorn fick 7,3 procent av de totala transfereringarna år 2017. Transfereringarna till företagssektorn ökade med 1 984 miljoner kronor (4,4 procent) jämfört med 2016.

Transfereringar till företagssektorn från anslaget 1:9 *Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande* inom utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik uppgick till 435 miljoner kronor. Investeringsstödet trädde i kraft den 15 november 2016 men några utbetalningar till stödmottagare gjordes inte under föregående år eftersom behandlingen av ansökningarna inte var avslutad innan årsskiftet.

Transfereringar till företagssektorn från anslaget 1:10 *Gårdsstöd m.m.* inom utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel ökade med 831 miljoner kronor (12,9 procent). Det beror delvis på att en större del av gårdsstödet som avser stödåret 2017 betalades ut under kalenderåret 2017. Utfallet påverkades också av utbetalningar som gjordes under 2017 men som avsåg gårdsstödet för stödåret 2016.

Transfereringar till företagssektorn från anslagen 1:17 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* och 1:18 *Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* ökade med 423 miljoner kronor (16,1 procent) respektive 334 miljoner kronor (22,1 procent). Det beror på att den nya programperioden 2014–2020 under 2017 hade fler utbetalningar och färre förseningar jämfört med föregående år.

Återbetalning av EU-avgift medförde minskade transfereringar till internationell verksamhet.

Av de totala transfereringarna år 2017 gick 9,0 procent till internationell verksamhet. Transfereringarna till internationell verksamhet minskade med 2 948 miljoner kronor (4,8 procent) jämfört med 2016.

Transfereringar från anslaget 1:1 *Avgiften till Europeiska unionen* inom utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen minskade med 6 125 miljoner kronor (20,2 procent). Det beror främst på en återbetalning som EU gjorde till Sverige under 2017 av tidigare inbetalda avgifter.

Jämfört med föregående år ökade transfereringarna till internationell verksamhet från anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet* inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd med 4 280 miljoner kronor (17,0 procent). Ökningen förklaras delvis av riksdagens beslut att öka anslaget i enlighet med propositionerna Vår- och Höständeringsbudget för 2017 för att Sverige skulle nå upp till den av riksdagen fastställda biståndsramen om 0,99 procent av bruttonationalinkomsten. Jämförelsen med föregående år påverkas också av att 2 498 miljoner kronor av 2016 års internationella bistånd betalades ut i förskott under 2015, efter beslut av regeringen.

Transfereringar till internationell verksamhet från anslaget 1:2 *Ersättningar och bostadskostnader* inom utgiftsområde 8 Migration minskade med 869 miljoner kronor (37,2 procent) jämfört med föregående år. Det beror främst på minskade utgifter för dagersättningar till asylsökande, mot bakgrund av att det genomsnittliga antalet personer i mottagningssystemet minskade under 2017. Ersättningar till asylsökande klassificeras som transfereringar till internationell verksamhet.

Konsumtion

Statlig konsumtion är förbrukning av resurser som de statliga myndigheterna använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror,

inköp av varor och tjänster, underhåll och reparationer. I begreppet konsumtion ingår även myndigheternas köp av varor och tjänster som produceras utanför staten och som levereras direkt till hushållen (sociala naturaförmåner). Det gäller t.ex. statens utgifter för köp av arbetsmarknadsutbildning och privat tandläkarvård. Utgifterna för konsumtion uppgick 2017 till 25,4 procent av utgifterna inom budgetens utgiftsområden. De största utgifterna för konsumtion 2017 fanns under utgiftsområde 4 Rättsväsendet, 6 Försvar och samhällets krisberedskap, 16 Utbildning och universitetsforskning samt 22 Kommunikationer.

Av de totala utgifterna för konsumtion var andelen löner inklusive sociala avgifter 56,7 procent. Med sociala avgifter menas främst arbetsgivaravgifter och premier för avtalsförsäkringar för statsanställda. Löner inklusive sociala avgifter ökade med 6857 miljoner kronor (5,3 procent) jämfört med 2016.

Den största ökningen finns under anslaget 1:1 *Polismyndigheten* inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet. Utgifterna för löner inklusive sociala avgifter ökade med 790 miljoner kronor (5,0 procent). Ökningen beror främst på att antalet årsarbetskrafter ökade med 940 (3,7 procent) till 26 237.

Löner inklusive sociala avgifter finansierade från anslag 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap* inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap ökade med 525 miljoner kronor (4,2 procent). Det beror främst på löneökningar samt ökade kostnader för övningsdygnstillägg och ökad ledighetsskuld i samband med försvarsmaktsövningen Aurora 2017.

Löner inklusive sociala avgifter finansierade från anslaget 1:3 *Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser* inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv ökade med 687 miljoner kronor (405,3 procent). Det beror på att anslaget har finansierat ökade lönekostnader vid flera statliga myndigheter för deltagare i arbetsmarknadspolitiska program och insatser.

Den näst största posten för konsumtion är omkostnader för konsumtion. Till dessa räknas myndigheternas köp av varor och tjänster. Omkostnaderna för konsumtion ökade med 321 miljoner kronor (0,5 procent) 2017. De största anslagen med omkostnader för konsumtion 2017 är anslaget 1:2 *Vidmakthållande av statens transportinfrastruktur*

inom utgiftsområde 22 Kommunikationer, anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap* under utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap samt anslaget 1:1 *Polismyndigheten* under utgiftsområde 4 Rättsväsendet.

Investeringar

Investeringar är utgifter för att anskaffa infrastruktur, varaktiga materiella tillgångar såsom byggnader och maskiner, immateriella tillgångar som datorprogram, värdeföremål, finansiella tillgångar och lagerinvesteringar som ska användas i produktion. Av utgifterna inom budgetens utgiftsområden uppgick investeringarna till 3,4 procent. Utgiftsområde 22 Kommunikationer var det utgiftsområde som hade den största andelen av de totala investeringarna inom budgetens utgiftsområden (23 569 miljoner kronor eller 73,6 procent).

Ytterligare ett utgiftsområde med stora investeringar är utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap. Totalt uppgick investeringar som finansierades genom anslag till 7 137 miljoner kronor för utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap, vilket är 22,3 procent av de totala investeringarna inom budgetens utgiftsområden. Statliga investeringar finansieras även med lån i Riksgäldskontoret och med finansiell leasing. Utgifterna för dessa investeringar ingår inte inom utgiftsområdena utan ingår i Riksgäldskontorets nettoutlåning. Myndigheternas amorteringar och räntor på dessa lån redovisas som finansiella transaktioner i tabell 2.128.

Räntor och finansiella transaktioner

I den realekonomiska gruppen räntor ingår räntor på statsskulden och övriga räntor, t.ex. statens utgifter för studiemedelsräntor. Räntorna uppgick till 1,2 procent av utgifterna inom budgetens utgiftsområden 2017. Anslaget 1:1 *Räntor på statsskulden* inom utgiftsområde 26 Statsskuld räntor m.m. är det enskilt största i gruppen räntor. Anslaget stod för 92,0 procent av de totala ränteutgifterna. Ränteutgifterna för anslaget ökade med 8 836 miljoner kronor (529,8 procent) jämfört med 2016. Det beror främst på lägre inkomster av överkurser vid emission av statsobligationer. Överkurserna är lägre då Riksgäldskontoret under 2017, i större utsträckning

än under 2016, emitterat statsobligationer vars kupongränta ligger närmare marknadsräntorna.

De finansiella transaktionerna uppgick till 1,2 procent av utgifterna inom budgetens utgiftsområden. De största anslagen 2017 var anslaget 1:3 *Avsättning för kreditförluster* inom utgiftsområde 15 Studiestöd och anslaget 1:1 *Utveckling av statens transportinfrastruktur* inom utgiftsområde 22 Kommunikationer.

2.7 Beställningsbemyndiganden

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får för det ändamål och med högst det belopp som riksdagen beslutat, beställa varor eller tjänster och besluta om bidrag, ersättning, lån eller liknande som medför utgifter under senare budgetår än det år budgeten avser. De åtaganden som görs räknas inte som ekonomiska händelser och ska med andra ord inte redovisas mot anslag. När ett bemyndigande utnyttjas ska detta redovisas mot det av riksdagen beslutade bemyndigandebeloppet.

Det totala bemyndigandebeloppet för 2017 var 454 305 miljoner kronor och de utestående åtagandena den 31 december 2017 uppgick till 363 277 miljoner kronor. De totala utestående åtagandena blev 91 028 miljoner kronor lägre än det totala bemyndigandebeloppet.

De högsta beslutade bemyndigandebeloppen avsåg utgiftsområde 22 Kommunikationer, utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap samt utgiftsområde 7 Internationellt bistånd. De största skillnaderna mellan bemyndigandebelopp och utestående åtaganden återfanns på utgiftsområde 22 Kommunikationer, 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel, 7 Internationellt bistånd samt 6 Försvar och samhällets krisberedskap.

Inom utgiftsområde 22 Kommunikationer uppgick skillnaden mellan bemyndigandebelopp och utestående åtaganden till 39 091 miljoner kronor. Skillnaden var störst för anslagen 1:1 *Utveckling av statens transportinfrastruktur* och 1:2 *Vidmakthållande av statens transportinfrastruktur* och beror framför allt på att tecknande av avtal för järnvägsinvesteringsprojekt och för basunderhåll har förskjutits till kommande år. För trängselskatt i Stockholm beror skillnaden på att avtal inte har tecknats som beräknats avseende förbifart Stockholm.

Inom utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel uppgick skillnaden mellan beslutat bemyndigande och utestående åtaganden till 17 411 miljoner kronor. Huvuddelen av de beslutade bemyndigandena för utgiftsområdet avser ekonomiska åtaganden som planeras inom ramen för Landsbygdsprogram för Sverige 2014–2020. Det låga utnyttjandet av bemyndigandena beror dels på att de avser hela programperioden, dels på en svårighet att förutse utbetalningstakten.

Inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd uppgick skillnaden mellan beslutat bemyndigande och utestående åtaganden till 9 271 miljoner kronor. De största beloppsmässiga skillnaderna är relaterade till områdena Afrika, forsknings-samarbete, Asien, reformsamarbete i Östeuropa, västra Balkan och Turkiet samt multilaterala utvecklingsbanker, fonder och skuldavskrivningar.

Inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap uppgick skillnaden mellan beslutat bemyndigande och utestående åtaganden till 7 369 miljoner kronor. Försvarsmaktens planering innehåller ett stort antal projekt som ska beställas eller omförhandlas under året. Det är även ett stort antal åtaganden som kommer att infrias, vilket medför det kan bli variationer i utfallet för de utestående åtagandena i förhållande till bemyndigandet.

En specifikation av riksdagen beslutade bemyndiganden och utestående åtaganden den 31 december 2017 per anslag redovisas i bilaga 3. Beställningsbemyndigande och utnyttjandet per anslag redovisas under respektive avsnitt för utgiftsområdena. Stora skillnader mellan beslutade bemyndiganden och utfall kommenteras i anslutning till bemyndigandetabellen i respektive avsnitt.

Tabell 2.129 Beställningsbemyndiganden 2017

Miljoner kronor

Utgiftsområde	Beställnings- bemyndiganden	Utestående åtaganden 2017-12-31
1 Rikets styrelse	242	140
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	126	35
4 Rättsväsendet	155	111
5 Internationell samverkan	214	121
6 Försvar och samhällets krisberedskap	94 010	86 641
7 Internationellt bistånd	74 350	65 079
8 Migration	303	185
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	1 926	1 427
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	2 701	281
13 Jämställdhet och nyanlända invandrarers etablering	2 200	529
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	24 129	20 911
15 Studiestöd	4	1
16 Utbildning och universitetsforskning	35 803	32 082
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	1 116	807
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik	3 443	2 216
19 Regional tillväxt	7 150	6 424
20 Allmän miljö- och naturvård	5 846	4 294
21 Energi	4 131	2 268
22 Kommunikationer	168 921	129 830
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	24 529	7 118
24 Näringsliv	3 006	2 776
Summa utgiftsområden	454 305	363 277

2.8 Inomstatliga lån

Tabell 2.130 Inomstatliga lån

Miljoner kronor

UO	Inomstatliga lån	Låneram	Lån 2017-12-31
1	Riksdagsförvaltningens investeringar som används i verksamheten	100	67
1	Riksdagsförvaltningens investeringar i fastigheter och tekniska anläggningar	500	395
2	Statens fastighetsverks investeringar i fastigheter	15 200	12 995
2	Fortifikationsverkets investeringar i mark, anläggningar och lokaler	13 100	11 282
2	F.d. Statens järnvägars långfristiga lån exkl. finansiell leasing 1)	2 915	1 037
2	Riksrevisionen - anläggningstillgångar som används i verksamheten	15	8
2	7 AP-fondens investeringar i anläggningstillgångar som används i verksamheten	2 500	
6	Beredskapsinvesteringar inom ramen för Myndigheten för samhällsskydd och beredskapsverksamhet	1 550	1 270
6	Krig, krigsfara eller andra utomordentliga förhållanden	40 000	0
9	Beredskapsinvesteringar inom ramen för Socialstyrelsens verksamhet	100	7
9	Beredskapsinvesteringar inom ramen för Folkhälsomyndighetens verksamhet	350	44
21	Svenska Kraftnäts lån i och utanför Riksgäldskontoret	8 650	4 122
22	Vissa infrastrukturprojekt	44 000	40 706
22	Sjöfartsverkets lång- och kortfristiga lån i eller utanför Riksgäldskontoret	450	240
22	Trafikverket (tidigare Botniabanan AB) för fortsatt utbyggnad av Botniabanan 2)	16 500	14 093
22	Luftfartsverkets lån i och utanför Riksgäldskontoret	3 750	0
24	AB Svensk Exportkredits lån i Riksgäldskontoret för systemet med statsstödda exportkrediter	125 000	0
	Summa	273 430	84 637

¹ Prop. 2013/14:1, bet. 2013/14:FiU2, rskr. 2013/14:135.¹ Prop. 2011/12:1, bet. 2011/12:TU1, rskr. 2011/12:87.

2.9 Övriga krediter

Tabell 2.131 Övriga krediter

Miljoner kronor

UO	Övriga krediter i Riksgäldskontoret	Kredit	Utnyttjad kredit 2017-12-31
2	Insättningsgarantin ¹	Obegränsad	0
2	Investerarskyddet ²	Obegränsad	0
2	Kredit för infriande av kapitalgarantier till internationella finansiella institutioner ³	Obegränsad	0
2	Kredit för infriande av Riksgäldskontorets garantier (ordinarie garantireserv) ⁴	Obegränsad	0
2	För Riksgäldskontorets utlåningsverksamhet ⁵	Obegränsad	0
2	Kammarkollegiets behov av likviditet för inrättande av nya myndigheter	250	6
2	Statens tjänstepensionsverk - behov av likviditet i pensionshantering	100	20
2	Kammarkollegiets kredit för statliga försäkringssystemet ⁶	100	0
2	Resolutionsreserven kreditram	100 000	0
2	Stabilitetsfonden kreditram	50 000	0
6	Försvarets materielverks behov av rörelsekapital	19 000	8 610
7	Kredit för infriande av kapitalgarantier till internationella finansiella institutioner ⁷	Obegränsad	0
7	Kredit för infriande av Riksgäldskontorets garantier (ordinarie garantireserv) ⁸	Obegränsad	0
7	Kredit för infriande av Sidas garantier ⁹	Obegränsad	0
10	Försäkringskassans behov av likviditet i utbetalning av ersättning för vård i andra länder	170	141
11	Pensionsmyndighetens behov av likviditet i handeln med fondandelar	8 000	0
18	Kredit för infriande av Boverkets garantier ⁹	Obegränsad	0
23	Viltvårdsfondens kredit i Riksgäldskontoret	5	0
24	Exportkreditnämnden upplåningsrätt i Riksgäldskontoret för skadeutbetalning ⁹	Obegränsad	0
	Summa		8 777

¹ Lagen (1995:1571) om insättningsgaranti.

² Lagen (1999:158) om investerarskydd.

³ Prop. 2001/02:1 (vol 1), bet. 2001/02:FiU1, rskr. 2001/02:34.

⁴ Regeringen har beslutat om en obegränsad kredit med stöd av 5 kap. 1§ budgetlagen (2011:203)

⁵ Budgetlag (2011:203), förordning (2011:211).

⁶ Prop. 1995/96:105, bet. 1995/96:FiU11, rskr. 1995/96:191.

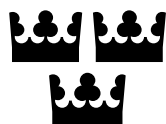
⁷ Prop. 2001/02:1 (vol 1), bet. 2001/02:FiU1, rskr. 2001/02:34

⁸ Lagen (1999:158) om investerarskydd.

⁹ Regeringen har beslutat om en obegränsad kredit med stöd av 5 kap. 1§ budgetlagen (2011:203).¹⁰ Lagen (1995:1571) om insättningsgaranti.

3

Resultaträkning, balansräkning och finansieringsanalys

3 Resultaträkning, balansräkning och finansieringsanalys

I resultaträkningen redovisas de totala konsoliderade intäkterna och kostnaderna för de myndigheter som ingår i årsredovisningen.

Konsolideringen innebär att transaktioner mellan myndigheter, t.ex. arbetsgivaravgifter för statligt anställda och bidrag mellan myndigheter, tas bort (elimineras) i resultaträkningen och att fordringar och skulder mellan myndigheter elimineras i balansräkningen.

Gällande principer och förutsättningar beskrivs i avsnittet Redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar.

3.1 Resultaträkning

124 miljarder kronor i överskott

Resultaträkningen för 2017 visar ett överskott på 124 miljarder kronor, vilket är 97 miljarder kronor större än 2016.

Tabell 3.1 Resultaträkning

Miljoner kronor

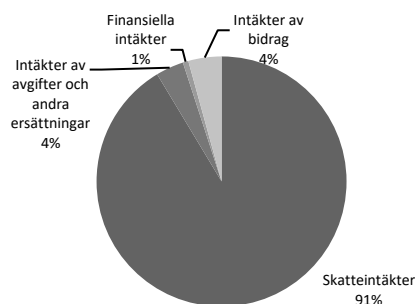
	Not	2017	2016
Intäkter			
Skatteintäkter	1	1 316 861	1 235 712
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	52 088	52 312
Intäkter av bidrag	3	61 746	56 817
Summa intäkter		1 430 695	1 344 840
Kostnader			
<i>Transfereringar m.m.</i>			
Transfereringar till hushåll	4	-641 082	-624 459
Transfereringar till företag	4	-53 252	-50 762
Transfereringar till kommuner	4	-291 151	-276 586
Transfereringar till utlandet	4	-65 128	-61 314
Avsättningar till/upplösning av fonder	5	-10 741	-14 696
<i>Summa transfereringar m.m.</i>		<i>-1 061 354</i>	<i>-1 027 817</i>
<i>Statens egen verksamhet</i>			
Kostnader för personal	6	-133 874	-125 796
Kostnader för lokaler	7	-21 417	-23 305
Vissa garanti- och kreditkostnader	8	-342	-2 581
Övriga driftkostnader	9	-88 251	-89 883
Avskrivningar och nedskrivningar	10	-28 403	-27 724
<i>Summa statens egen verksamhet</i>		<i>-272 286</i>	<i>-269 289</i>
Summa kostnader		-1 333 640	-1 297 106
<i>Saldo före resultat från andelar och finansiella poster</i>		<i>97 055</i>	<i>47 734</i>
Resultat från andelar i hel- och delägda företag	11	32 744	-10 671
Finansiella intäkter och kostnader			
Nettokostnad för statsskulden	12	-10 815	-21 253
Övriga finansiella intäkter	13	10 313	12 598
Övriga finansiella kostnader	14	-4 919	-1 225
Summa finansiella poster		-5 421	-9 881
ÅRETS ÖVERSKOTT		124 378	27 182

Skatteintäkterna ökade

Det förbättrade resultatet beror på flera faktorer. Skatteintäkterna ökade med 81 miljarder kronor och resultatet från andelar i hel- och delägda företag förbättrades med 43 miljarder kronor. Nettokostnaden för statsskulden minskade med

10 miljarder kronor. Transfereringskostnaderna ökade med 37 miljarder kronor (se not 4).

Intäkter

Diagram 3.1 Statens intäkter

81 miljarder kronor mer i skatteintäkter

Statens skatteintäkter uppgick till 1 317 miljarder kronor vilket var 91 procent av statens totala intäkter (se diagram 3.1 Statens intäkter). Skatteintäkterna ökade med 81 miljarder kronor (6,6 procent) jämfört med 2016 och de specificeras närmare i not 1.

En ökad lönesumma gav högre intäkter av skatt på arbete

Intäkterna av de direkta skatterna på arbete, inkomstskatter, ökade med 28 miljarder kronor jämfört med 2016. Statens del av inkomstskatterna minskade med 1,9 miljarder kronor. Det förklaras av att skattereduktionerna ökade snabbare än den statliga inkomstskatten.

Intäkterna från de indirekta skatterna på arbete ökade med 29 miljarder kronor varav 2 miljarder kronor förklaras av att nedsättningen av arbetsgivaravgifter för unga nu helt har avskaffats. Den återstående intäktsökningen på 26 miljarder kronor förklaras framförallt av att lönesumman ökade med 4,8 procent. Timlönen ökade med 2,6 procent medan antalet arbetade timmar ökade med 2,1 procent mellan åren.

De statliga myndigheternas arbetsgivaravgifter är inomstatliga och har eliminerats vid beräkning av skatteintäkterna.

Högre intäkter av skatt på kapital

Jämfört med 2016 ökade intäkterna av skatt på kapital med 8,3 miljarder kronor. Skatt på företagsvinster ökade med 8,2 miljarder kronor eller 7,1 procent. Den fortsatt relativt svaga kronan och en ökad global tillväxt har gynnat

exportföretagen. Dessutom har basmetallpriserna återhämtat sig från de låga nivåerna som gällde under framför allt det första halvåret 2016, vilket lett till högre vinster för råvaruindustrin. Skatteintäkter av hushållens kapitalvinster ökade med 0,5 miljarder kronor.

Ökade bostadsinvesteringar bidrog till högre intäkter av mervärdesskatt

Intäkterna av skatt på konsumtion och insatsvaror ökade med 22 miljarder kronor mellan åren. Intäkterna från mervärdesskatt ökade med 21 miljarder kronor eller 5,2 procent. Det är bostadsinvesteringarna som bidrar till den relativt stora procentuella ökningen. Bostadsinvesteringarna steg med 15 procent under 2017. Även mervärdesskatten avseende konsumtion ökade mer än hushållens konsumtion i löpande priser på grund av sammansättningseffekter. Hushållens konsumtion i löpande priser steg med 4,3 procent. I beloppet mervärdesskatt, 427 miljarder kronor, ingår återbetald mervärdesskatt till statliga myndigheter med 30 miljarder kronor som har eliminerats. Detta är en inomstatlig transaktion som elimineras för att inte påverka det konsoliderade utfallet i statens resultaträkning.

Ökade intäkter av skatt på alkohol och tobak

Intäkterna av skatt på alkohol och tobak ökade med 0,5 miljarder kronor.

Ökade intäkter av skatt på energi och miljö

Intäkterna av skatt på energi och miljö ökade med 0,3 miljarder kronor. Energiskatteintäkterna ökade bl.a. på grund av skattehöjningar. Skattehöjningarna finansierade bl.a. utfasningen av skatt på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer, vilket också påverkar intäkterna från skatt på energi och miljö. Den nya kemikalieskatten påverkade intäkterna positivt med 0,7 miljarder kronor.

Mer AP-fondsmedel till staten

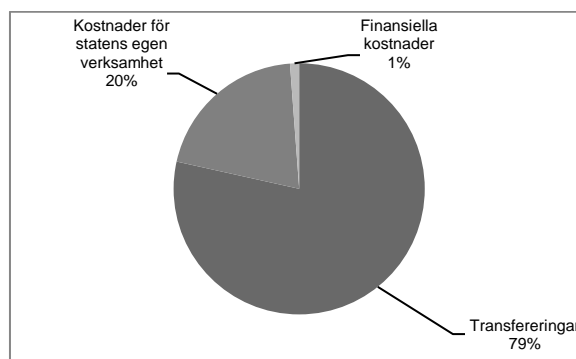
Bland intäkter av bidrag ökade Allmänna pensionsfondens (AP-fonden) nettobidrag till staten med 2,7 miljarder kronor. Utbetalda pensioner som finansieras från AP-fonderna ökade med nära 14 miljarder kronor, medan avgifterna som tillförs AP-fonderna ökade med 11 miljarder kronor, vilket ökar nettoöverföringen till staten.

Intäkterna från EU-bidrag ökade

Intäkter bidrag från EU visar på återflödet från EU-budgeten vilket har ökat med 3 miljarder kronor jämfört med föregående år. Det beror främst på ökad verksamhet i EU-programmen i den fleråriga budgetramen 2014–2020.

Kostnader

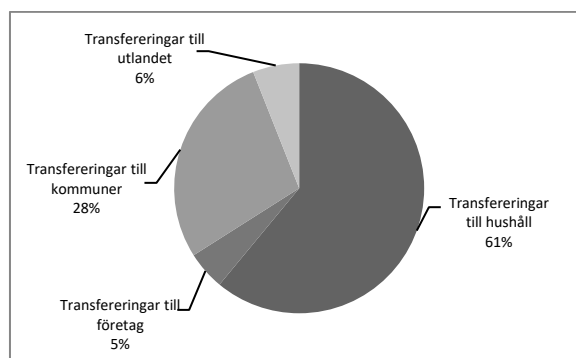
Diagram 3.2 Statens kostnader

Av statens kostnader utgjorde 79 procent transfereringar där den största delen gick till hushåll. Kostnaderna för statens egen verksamhet utgjorde 20 procent och nettokostnaden för statsskulden och övriga finansiella kostnader 1 procent. Kostnaderna för statens egen verksamhet minskas då socialavgifterna på statsanställdas löner elimineras i den konsoliderade redovisningen.

Transfereringar

Diagram 3.3 Transfereringar per sektor

Diagrammet ovan visar transfereringar i form av lämnade bidrag och andra överföringar fördelade på mottagarsektorer enligt nationalräkenskapernas indelning. Hushållssektorn är den dominerande mottagaren och tar emot 61 procent av transfereringarna. Transferering-

arna till hushåll utgörs bl.a. av ålderspensioner, sjukpenning, föräldrapenning, barnbidrag och arbetslöshetsersättning. Även bidrag till ideella organisationer, t.ex. inom biståndsområdet, räknas till hushållssektorn. Kommunerna tar emot 28 procent av transfereringarna i former av olika statsbidrag, företagssektorn 5 procent och utlandet, i form av bistånd och EU-avgifter, tar emot 6 procent av de statliga transfereringarna.

Kostnaderna för transfereringar, exklusive avsättningar till fonder, uppgick till 1 051 miljarder kronor, vilket är en ökning med 37 miljarder kronor jämfört med 2016.

Högre pensioner

Transfereringarna till hushåll inom socialförsäkringen ökade med 15 miljarder kronor netto. Kostnaderna för ålderspensioner vid sidan av statens budget ökade med 14 miljarder kronor. Ålderspensionerna ökade eftersom den genomsnittliga inkomstrelaterade ålderspensionen är högre för yngre och nyblivna pensionärer. Indexeringsreglerna innebar att inkomstpensionerna och tilläggspensionerna till personer över 65 år räknades upp med 2,8 procent mellan 2016 och 2017. I december 2017 fick 2 134 544 pensionärer inkomstgrundad ålderspension, vilket var 33 992 personer fler än i december 2016.

Premiepensionerna ökade med 1,5 miljarder kronor eller 19,5 procent. Det främsta skälet till utbetalningsökningen är den s.k. tjugondelsinfasningen som gör att varje ny årskull som går i pension har en större andel i det nya pensionsystemet. Dessutom ökar antalet årskullar med rätt till premiepension varje år eftersom bara pensionärer födda år 1938 eller senare kan ha rätt till premiepension. Ytterligare skäl till utbetalningsökningen är att börskurserna steg något under 2016, att många fonder gjorde valutakursvinster och att räntorna sjönk vilket medförde kursvinster. Allt detta påverkade uppräknningen av många premiepensioner vid årsskiftet 2016/2017.

Anslagsfinansierade pensioner och stöd minskade totalt med 1,3 miljarder kronor. Utbetalningarna av garantipension minskade med 0,8 miljarder kronor. Minskningen beror huvudsakligen på att inkomstpensionen höjdes medan prisbasbeloppet sänktes något. Garantipensionen avräknas mot en höjd inkomstpension. Nya ålderspensionärer har inkomstgrundad pension i betydligt större

utsträckning än äldre ålderspensionärer. Därför är det en lägre andel av de nya pensionärerna som får garantipension. Detta gör också att utgiften minskar något över tid. Efterlevandepensioner till vuxna minskade med 0,4 miljarder kronor eftersom änkepengen är under avveckling. Bostadstillägget minskade med 0,2 miljarder kronor. Minskningen beror främst på att inkomstpensionen höjdes relativt kraftigt 2017 och bostadstillägget är inkomstprövat.

Sjukpenningtalet minskade för första gången sedan 2010

Kostnaden för sjukpenning minskade med 1,6 miljarder kronor (4,6 procent). Under 2017 minskade sjukpenningtalet för första gången sedan 2010. Nedgången beror på att en allt större andel sjukfall avslutas under det första sjukskrivningsåret och att antalet nya sjukfall börjat minska. Sjukpenningtalet anger hur många dagar med sjukpenning och rehabiliteringspenning som betalas ut per försäkrad i Sverige under ett år. Mellan 2010 och 2016 ökade talet med 80 procent för att vända nedåt i början på 2017. För december var sjukpenningtalet 10,1 dagar vilket är en minskning med 7,2 procent jämfört med december 2016. Kvinnor har i likhet med tidigare ett nästan dubbelt så högt sjukpenningtal som män, 13,3 dagar jämfört med 6,9 dagar.

Antalet personer som fick någon form av sjukpenning har minskat från 224 952 i december 2016 till 203 070 i december 2017, vilket motsvarar en minskning på 10,1 procent. Andelen psykiatriska diagnoser är fortsatt hög och är sedan flera år den vanligaste orsaken till sjukskrivning. I september 2017 låg dessa diagnoser bakom 45 procent av pågående sjukskrivningar. Inom de psykiatriska diagnoserna har den största ökningen skett i diagnosen anpassningsstörningar och reaktion på svår stress, som ligger bakom ungefär hälften av alla nya sjukskrivningar. Den bortre tidsgränsen för sjukpenning har tagits bort från 2016, vilket ger längre sjukperioder.

Sjukfrånvaron bland anställda i Sverige ligger strax under den genomsnittliga europeiska nivån.

Lågt inflöde till aktivitets- och sjukersättning

Aktivitets- och sjukersättningen minskade med 1,2 miljarder kronor (3 procent). Sjukersättning kan beviljas främst till personer i åldrarna 30 till 64 år om arbetsförmågan bedöms vara stadigvarande nedsatt på grund av sjukdom med minst

en fjärdedel. Sjukersättning betalades ut till 276 682 personer i december 2017. Det är en minskning med 5,4 procent jämfört med december 2016. Minskningen fortsätter eftersom antalet nytilkomna är lågt samtidigt som stora grupper övergår till ålderspension. Det låga inflödet är en följd av att regelverket ställer höga krav på stadigvarande nedsättning av arbetsförmågan. Sedan 2014 förekommer endast beslut om sjukersättning som gäller tills vidare eftersom ersättningsformen tidsbegränsad sjukersättning har fasats ut.

Aktivitetsersättning kan beviljas till personer i åldrarna 19 till 29 år om de har nedsatt arbetsförmåga på grund av sjukdom med minst en fjärdedel. Aktivitetsersättning betalades ut till 36 295 personer i december 2017. Det är en minskning med 6,2 procent jämfört med december 2016.

Statlig assistansersättning ökar

Kostnaderna för assistansersättning inkluderar även kommunernas andel av kostnaden för assistansersättning. De ökade med 1,5 miljarder kronor (5,5 procent). Ökningen beror på den tillfälligt låga assistansersättningen 2016 då efter-skottsbetalning infördes. Ökningen förklaras också av att trots att färre personer har rätt till ersättningen beviljas de ofta ersättning för fler timmar. I december 2017 hade 14 886 personer assistansersättning vilket är en minskning med 5,4 procent jämfört med 2016.

Ökade kostnader för föräldraförsäkringen

Inom området ekonomisk trygghet för familjer och barn ökade kostnaderna för föräldraförsäkringen med 1,4 miljarder kronor. Kostnaderna för barnbidragen ökade med 0,9 miljarder kronor. Ökningen av föräldrapenning och barnbidrag beror på att både antalet barn och medelersättningen från föräldraförsäkringen stiger. Flerbarnstillägget höjdes från den första januari 2017. Invandringen bidrar också till ökningen. Från första juli 2017 ändrades dock reglerna inom föräldraförsäkringen vilket innebär att föräldrar till barn över ett år får ett mindre antal föräldrapenningdagar när de flyttar till Sverige. Män tar successivt ut en större andel av dagarna med föräldrapenning, men ökningen går långsamt.

Utgifterna för arbetslöshetsersättning minskade

Bland de övriga transfereringarna till hushåll minskade kostnaderna för arbetsmarknads-

området med 2,3 miljarder kronor. Arbetslöshetsersättningen minskade med 0,2 miljarder kronor och aktivitetsstödet med 1,1 miljarder kronor. Arbetslösheten minskade från genomsnitt 7,0 procent 2016 till 6,7 procent 2017 enligt Arbetsförmedlingens statistik. (I genomsnitt under 2017 uppgick arbetslösheten till 6,7 procent enligt SCB:s arbetskraftsundersökning (AKU). Under 2016 var genomsnittet 6,9 procent.)

Antalet inskrivna som arbetslösa hos Arbetsförmedlingen var 6 000 färre än i december för ett år sedan. Totalt var 366 000 personer inskrivna som arbetslösa. Det är stora skillnader i arbetslöshet bland inrikes och utrikes födda men den minskade i båda grupperna. För inrikes födda var arbetslösheten 4,0 procent och för utrikes födda 22,2 procent. Antalet inskrivna kvinnor har ökat medan antalet inskrivna män har minskat. Ökningen bland kvinnor beror främst på att fler utrikes födda kvinnor nu är inskrivna i etableringsuppdraget. I december hade drygt 11 000 personer en extratjänst främst i kommunerna. Extratjänster är till för nyanlända och långtidsarbetslösa.

Andelen av de arbetslösa som har rätt till arbetslöshetsersättning har fallit från 80 procent 2006 till ca 33 procent 2017. Andelen sjunker då många nyanlända förstärker de senaste årens trend att fler människor är nytilträdde på arbetsmarknaden och inte har hunnit kvalificera sig till a-kassa.

Ökade utgifter för etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare

Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare ökade med 1,1 miljarder kronor. Antalet asylsökande och kommunmottagna flyktingar beskrivs under kommunersättning för flyktingmottagande. Migrationsverkets bidrag till hushåll har ökat med 0,2 miljarder kronor eftersom kostnaderna för offentligt biträde i utlänningsärenden ökat.

32 miljarder kronor till premiepensionssystemet

Nettoöverföring till premiepensionssystemet redovisas som en transferering till hushåll mot bakgrund av att systemet ses som en del av hushållssektorn i nationalräkenskaperna (se avsnitt Redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar).

Beloppet består av de socialavgifter, allmänna pensionsavgifter och statliga ålderspensions-

avgifter som överförts till premiepensions-systemet, med avdrag för utbetalda premiepensioner (3,6 miljarder kronor), som ingår i utbetalda ålderspensioner.

Transfereringar till företag ökade

Transfereringarna till företag ökade med 2,5 miljarder kronor. Transfereringar finansierade med EU-medel för gårdsstöd, landsbygdsåtgärder m.m. ökade med 1,4 miljarder kronor. Arbetsförmedlingens köp av arbetsmarknadsutbildning minskade med 0,6 miljarder kronor. Det beror främst på att sysselsättningsfasen inom jobb- och utvecklingsgarantin avvecklas och att antalet deltagare minskat.

Investeringsstöd för bostadsbyggande ökade

Bidrag till privata företag och kommunala bolag ökade med 0,7 miljarder kronor jämfört med föregående år. Under 2016 och 2017 infördes ett investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande. Utbetalningarna verkställdes under 2017 och det förklarar en stor del av ökningen mellan åren. Vinnovas nya satsningar på små och medelstora företag har blivit fullt genomförda 2017 vilket gav en ökning på 0,3 miljarder kronor.

Transfereringar till kommuner ökade

De senaste årens ökning av bidragen till kommuner har fortsatt. Transfereringarna till kommuner ökade totalt med 15 miljarder kronor. De allmänna bidragen till kommuner ökade med 16 miljarder kronor. De innefattar den kommunalekonomiska utjämningen som netto redovisas på statens budget där det generella statsbidraget sammanförts med utjämningssystemet.

Ökad ersättning till kommunerna för ingående mervärdesskatt

Kommunernas ersättning för ingående mervärdesskatt ökade med 3,4 miljarder kronor till följd av ökad konsumtion.

Stöd till kommuner med anledning av flyktingsituationen

Kommuner och landsting fick 7,0 miljarder kronor från ett nytt anslag 1:4 *Stöd med anledning av flyktingsituationen* vilket förklarar en ökning mellan åren. Här ingår en del av de s.k. välfärdsmiljarderna. Den kommunalekonomiska utjämningen till kommuner och

landsting ökade med 6,7 miljarder kronor. Av den ökningen avsåg 3,0 miljarder kronor också stöd med anledning av flyktingsituationen.

Kommuner och landsting fick 9,8 miljarder kronor i tillfälligt stöd med anledning av flyktingsituationen 2015. Stödet betalades ut i december 2015 men skulle även täcka kostnader som förväntades uppstå 2016. I statens resultaträkning redovisades stödet kassamässigt och därmed i sin helhet på 2015. Det förklarar varför inget stöd redovisades i resultaträkningen 2016.

Utgifterna för kommunersättning för flyktingmottagande minskade

Migrationsverkets ersättning? till kommuner för integration och migration minskade med 5,6 miljarder kronor. Ersättningar och bostadskostnader inklusive periodiseringar minskade med 9,0 miljarder kronor. Minskningen förklaras av att antalet barn och unga har minskat kraftigt mellan åren. Dessutom infördes ett nytt ersättningssystem för mottagandet av ensamkommande barn och unga första juli 2017. Ersättningen för ensamkommande sänktes då till 1 350 från 1 900 kronor per dygn.

Kommunerna får också kommunersättning under två år när de tar emot nyanlända med uppehållstillstånd. När beslut om uppehållstillstånd har beviljats skrivs de asylsökande ut ur mottagningssystemet och blir i stället placerade i kommuner. Ersättningar till kommuner vid flyktingmottagande ökade med 3,4 miljarder kronor.

Totalt ansökte 25 666 om asyl 2017. Syriska medborgare är fortfarande den största gruppen med 5 718 ansökningar, men den har minskat med 13,5 procent. Antalet asylsökande var 28 939 under 2016 och 162 877 under 2015.

Under 2017 ansökte 1 336 ensamkommande barn och unga om asyl. Det var betydligt färre än 2016 och 2015 då 2 199 respektive 35 369 ensamkommande barn och unga ansökte. Det totala antalet kommunmottagna uppgick under 2017 till 68 442. Under 2016 och 2015 var antalet kommunmottagna 68 761 respektive 51 197.

Läkemedelsförmånerna ökade

Bidrag för läkemedelsförmånerna ökade med 1,7 miljarder kronor. Framförallt ökade kostnaderna för NOAK, ett läkemedel som används som strokeförebyggande vid förmaksflimmer. Även kostnaderna för cancerläkemedel och läkemedel mot ADHD och diabetes ökade.

Professionsmiljard och resursförstärkning till landstingen

Från anslaget 1:6 *Bidrag till folkhälsa och sjukvård* fick landstingen en miljard kronor i resursförstärkning 2016. Satsningen var tillfällig vilket förklarar minskningen med 1,0 miljard kronor 2017. Kommunerna fick återigen 1,0 miljard kronor 2017, den s.k. professionsmiljarden. Syftet är att höja kvaliteten och effektiviteten inom hälso- och sjukvården.

Kostnaderna för arbetsmarknadspolitiska program ökade

Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser ökade med 0,9 miljarder 2017. I december hade drygt 11 168 personer extratjänster främst i kommunerna. Extratjänster är till för nyanlända och långtidsarbetslösa.

Satsningar inom skolområdet

Kommunerna fick 1,2 miljarder kronor mer i bidrag till lärarlöner och 0,9 miljarder kronor mer för fler anställda i lågstadiet 2017. Utveckling av skolväsendet och annan pedagogik ökade med 0,9 miljarder kronor. Anslaget lågstadielyftet upphörde 2017 vilket innebär en minskning med 1,0 miljard kronor mellan åren.

Ökad avgift till Europeiska unionen

Bland transfereringar till utlandet ökade avgiften till EU med 3,0 miljarder kronor netto. Den periodiserade reduceringen av EU-avgiften påverkade till stor del utfallet för 2016. Det gör att kostnaden för den BNI-baserade avgiften minskade med 2,0 miljarder kronor. Kostnaden för den mervärdesskattebaserade avgiften ökade med 5,4 miljarder kronor. Till skillnad mot redovisningen på statens budget redovisas avgiften här periodiserad, vilket leder till en skillnad på drygt 5 miljarder kronor från utfallet på statens budget.

Mer bistånd

Kostnaden för bistånd och andra internationella bidrag genom Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida) ökade med 1,6 miljarder kronor. Sidas bidrag till multilaterala och internationella organisationer och fonder ökade mest. Det internationella biståndet räknas av för flyktinkostnader. För 2017 beräknades utgifterna för internationellt bistånd vara drygt 6 miljarder kronor lägre än de skulle varit utan avräkning för flyktinkostnader. För

2015 och 2016 var avräkningen 9 respektive 6 miljarder kronor.

Migrationsverkets utbetalning av dag-ersättning till asylsökande redovisas i enlighet med nationalräkenskaperna som bidrag till övriga länder. Dagersättning betalas från anslaget Ersättningar och bostadskostnader, anslagsposten Ersättningar till asylsökande. Även ersättningar från anslaget 1:7 *Utresor för avvisade och utvisade* redovisas som bidrag till övriga länder. Dessa ersättningar minskade med 0,9 miljarder kronor.

Mindre avsättningar till fonder

Avsättningen till Kärnavfallsfonden sjönk med 2,7 miljarder kronor på grund av att marknadsvärderingen av tillgångar påverkade fonden negativt.

Kostnaderna för statens egen verksamhet ökade

Kostnaderna för statens egen verksamhet (exklusive arbetsgivaravgifter för statsanställda) uppgick till 272 miljarder kronor 2017. Det är en ökning med 3 miljarder kronor jämfört med 2016.

Lönekostnaderna ökade med 4,2 procent

Statens personalkostnader ökade med 8,1 miljarder kronor. Lönekostnader inklusive lagstadgade arbetsgivaravgifter ökade med 5,5 miljarder kronor eller 4,2 procent. Polismyndigheten och Försvarsmakten har de högsta personalkostnaderna.

Trafikverkets lönekostnader ökade med 8,2 procent vilket beror på ökat antal anställda genom riktade satsningar främst på underhåll och operativ trafikledning. Andelen egen personal har ökat medan antalet konsulter har minskat. Domstolsverkets lönekostnader ökade med 6,4 procent vilket främst beror på ett ökat antal anställda inom migrationsdomstolarna. Det är en följd av att antalet mål har ökat. Statens tjänstepensionsåtagande redovisas till största delen av Statens tjänstepensionsverk (SPV). Nettoökningen av statens pensionsskuld 2017 var 8,4 miljarder kronor medan den föregående år var 4,6 miljarder kronor. Detta förklarar att statens pensionskostnader ökade med 4 miljarder kronor.

Lokalkostnaderna minskade

Statens lokalkostnader minskade med 1,9 miljarder kronor. Migrationsverkets hyreskostnader minskade med 2,5 miljarder kronor

eller 51 procent. Förändringen beror framförallt på en minskning av antalet tillfälliga boenden för asylsökande. Antalet inskrivna i anläggningsboenden minskade med 44 procent.

Lägre garanti- och kreditkostnader

Vissa garanti- och kreditkostnader minskade med 2,2 miljarder kronor. Exportkreditnämndens (EKN) kostnader för skadeersättningar blev lägre än 2016.

Övriga driftkostnader minskade

Övriga driftkostnader minskade med 1,6 miljarder kronor. Migrationsverkets driftkostnader för inköp av varor minskade med 1,5 miljarder kronor till följd av det minskade antalet tillfälliga boenden.

Bättre resultat i statliga företag

Resultatet från andelar i hel- och delägda företag förbättrades med 43 miljarder kronor. Vattenfalls resultat förbättrades med 35 miljarder kronor till en vinst på 8,4 miljarder kronor. Förbättringen avser främst frånvaron av förluster från avvecklad verksamhet, som föregående år uppgick till 24 miljarder kronor. Minskade nedskrivningar och avsättningar har förbättrat resultatet med 18 miljarder kronor.

Resultatet för LKAB förbättrades med 5,8 miljarder kronor. Förbättringen avser främst högre marknadspriser på järnmalm och ett gynnsammare utfall för pris- och valuta-säkringar.

Lägre nettokostnad för statsskulden

Under 2017 uppgick nettokostnaden för statsskulden till 10,8 miljarder kronor, vilket innebär att nettokostnaden minskade med 10,4 miljarder kronor från föregående år. Positiv påverkan från ökade orealiserade valutakursförändringar med 9,7 miljarder kronor och ökade överkurser med 2,7 miljarder kronor har uppvägt den negativa effekten av minskade räntetäkter med 1,4 miljarder kronor.

Finansiella intäkter och kostnader

Övriga finansiella intäkter minskade med 2,3 miljarder kronor och övriga finansiella kostnader ökade med 4,5 miljarder kronor. I båda fallen berodde det främst på värdeförändringar av finansiella instrument.

3.2 Balansräkning

I balansräkningen redovisas värdet av statens samtliga tillgångar, skulder och kapital den 31 december 2017.

Tabell 3.2 Balansräkning

Miljoner kronor

TILLGÅNGAR

	Not	2017-12-31	2016-12-31
Anläggningstillgångar			
<i>Immateriella anläggningstillgångar</i>			
Balanserade utgifter för utveckling	15	7 880	7 684
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	16	1 417	1 332
Förskott avseende immateriella anläggningstillgångar	17	1	-
Summa immateriella anläggningstillgångar		9 298	9 017
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>			
Statliga väganläggningar	18	141 728	138 968
Statliga järnvägsanläggningar	19	166 373	146 185
Byggnader, mark och annan fast egendom	20	40 215	39 384
Förbättringsutgifter på annans fastighet	21	5 676	5 271
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	22	36 637	35 811
Pågående nyanläggningar	23	75 701	83 985
Beredskapstillgångar	24	100 619	97 837
Förskott avseende materiella anläggningstillgångar	25	5 013	4 934
Summa materiella anläggningstillgångar		571 962	552 375
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>			
Andelar i hel- och delägda företag	26	326 898	296 581
Andra långfristiga värdepappersinnehav	27	47 081	50 595
Långfristiga fordringar	28	4 445	4 707
Summa finansiella anläggningstillgångar		378 423	351 883
Summa anläggningstillgångar		959 683	913 274
Utlåning	29	437 512	456 356
Varulager m.m.			
Varulager och förråd	30	1 790	1 762
Pågående arbeten	31	554	853
Fastigheter	32	168	160
Förskott till leverantörer	33	10	9
Summa varulager m.m.		2 522	2 784
Fordringar			
Kundfordringar	34	8 662	8 583
Övriga kortfristiga fordringar	35	136 242	112 302
Summa fordringar		144 904	120 885
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	36	11 650	18 000
Upplupna bidragsintäkter	37	3 358	3 755

Övriga upplupna intäkter	38	80 035	55 179
Summa periodavgränsningsposter		95 043	76 934

Kortfristiga placeringar

Värdepapper och andelar	39	90 342	22 136
Summa kortfristiga placeringar		90 342	22 136

Kassa och bank	40	9 541	10 056
-----------------------	----	--------------	---------------

SUMMA TILLGÅNGAR		1 739 547	1 602 426
-------------------------	--	------------------	------------------

KAPITAL OCH SKULDER

	Not	2017-12-31	2016-12-31
--	-----	------------	------------

Nettoförmögenhet	41	-270 926	-405 069
-------------------------	----	-----------------	-----------------

Fonder	42	179 197	168 456
---------------	----	----------------	----------------

Avsättningar

Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	43	242 077	233 091
---	----	---------	---------

Övriga avsättningar	44	15 624	16 566
---------------------	----	--------	--------

Summa avsättningar		257 701	249 657
---------------------------	--	----------------	----------------

Statsskulden

Lån i svenska kronor		895 488	878 771
----------------------	--	---------	---------

Lån i utländsk valuta		369 721	413 189
-----------------------	--	---------	---------

Summa statsskulden	45	1 265 210	1 291 960
---------------------------	----	------------------	------------------

Skulder m.m.

Långfristiga skulder	46	3 134	3 365
----------------------	----	-------	-------

Leverantörsskulder	47	21 240	19 957
--------------------	----	--------	--------

Övriga kortfristiga skulder	48	197 370	176 966
-----------------------------	----	---------	---------

Depositioner	49	1 101	1 091
--------------	----	-------	-------

Förskott från uppdragsgivare och kunder	50	144	162
---	----	-----	-----

Summa skulder m.m.		222 988	201 542
---------------------------	--	----------------	----------------

Periodavgränsningsposter

Upplupna kostnader	51	32 495	38 624
--------------------	----	--------	--------

Oförbrukade bidrag	52	11 192	10 800
--------------------	----	--------	--------

Övriga förutbetalda intäkter	53	41 690	46 456
------------------------------	----	--------	--------

Summa periodavgränsningsposter		85 377	95 880
---------------------------------------	--	---------------	---------------

SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		1 739 547	1 602 426
----------------------------------	--	------------------	------------------

Garantieförbindelser	54	4 297	1 324
----------------------	----	-------	-------

Övriga ansvarsförbindelser	55	41 744	42 603
----------------------------	----	--------	--------

Nettoförmögenheten förbättrades

Statens nettoförmögenhet är skillnaden mellan tillgångarnas och skuldernas bokförda värde. Statsskulden svarar för den övervägande delen av skulderna och därmed den negativa nettoförmögenheten och motsvarar i huvudsak statens budgets ackumulerade underskott över åren. Vid utgången av 2017 var netto-

förmögenheten -271 miljarder kronor, dvs. staten hade en nettoskuld. Det är en förbättring med 134 miljarder kronor jämfört med 2016 då nettoförmögenheten var -405 miljarder kronor.

Nettoförmögenhetens förändring fördelad på balansräkningens olika delar kan sammanfattas så här:

	Mdkr
Ökning av tillgångar	137
Ökning av skulder	16
Ökning av avsättningar	-8
Ökning av fonder	-11
Summa	134

Förändringen av nettoförmögenheten kan även beskrivas på följande sätt:

	Mdkr
Årets överskott enligt resultaträkningen	124
Värdeförändring av aktier och andelar	6
Utjämningspost vid eliminering av statspapper	2
Invärdering av beredskapsvaror	2
Summa	134

Förändringen av nettoförmögenheten påverkades främst av årets överskott i resultaträkningen på 124 miljarder kronor, men också av enstaka transaktioner som förändrade tillgångars eller skulders värde utan att de redovisades över resultaträkningen. En återkommande förklaringspost är värdeförändringar av statligt ägda företags egna kapital som inte är hänförliga till periodens resultat. Under 2017 uppgick dessa effekter till nära 6 miljarder kronor. Vid eliminering av myndigheters innehav av inomstatliga värdepapper värderade till marknadsvärde mot Riksgäldskontorets motsvarande skuld förs mellanskillnaden till nettoförmögenheten. För 2017 uppgick förändringen av mellanskillnaden till knappt 2 miljarder kronor. Försvarsmakten har invärderat beredskapsvaror anskaffade tidigare år till ett värde av 2 miljarder kronor som påverkar nettoförmögenheten.

Övriga förändringar i balansräkningen

Under räkenskapsåret 2017 ökade de totala tillgångarna med 137 miljarder kronor till 1 740 miljarder kronor.

Nya vägar och järnvägar

De materiella anläggningstillgångarna ökade med nära 20 miljarder kronor. Värdet av väg- anläggningar som blev klara under 2017 var 8,1 miljarder kronor. Bland färdigställda projekt ingår t.ex. E4 Tomtebodasödra, Riksväg 56 Stingtorpet-Tärnsjö, E6 Trafikplats Spillpengen och landsväg 288 Alunda-Gimo.

Värdet av järnvägsanläggningar som blev klara under 2017 var 25 miljarder kronor. I objekt som färdigställdes under 2017 ingår bl. a. Citybanan, Göteborgs hamnbana och Marieholmsbron, dubbelspår på sträckan Svartbäcken-Samnan och på sträckan Skutskär-Furuviik.

Stora pågående nyanläggningar

Årets investeringar uppgick totalt till 29 miljarder kronor. Trafikverkets investeringar uppgick till 23 miljarder kronor. Här ingår många mycket stora väg- och järnvägsprojekt som t.ex. E4 Förbifart Stockholm, Västsvenska vägpaketet, ökad kapacitet järnväg Tomtebodasödra-Kallhäll samt nytt dubbelspår Järna-Linköping. Svenska kraftnäts investeringar uppgick till 1,8 miljarder kronor och avser främst Stockholms Ström, SydVästlänken och ledningsprojektet Storfinnforsen-Midskog. Totalt minskade pågående investeringar med 8,3 miljarder kronor eftersom flera stora projekt blev färdigställda under 2017, t.ex. Citybanan, Göteborgs hamnbana och E4 Tomtebodasödra.

Maskiner, inventarier, installationer ökade

Maskiner, inventarier, installationer m.m. ökade med 0,8 miljarder kronor. Av årets totala investeringar på 4 miljarder kronor står Polismyndigheten för 0,5 miljarder kronor. Det förklaras främst av en ökad satsning på material för terrorbekämpning och förstärkningsvapen.

Beredskapslagren ökade

Nyanskaffning av militära beredskapsinventarier uppgick till 7,5 miljarder kronor och av- och nedskrivningar uppgick till 7,1 miljarder kronor under 2017. Anskaffningen avser bl.a. stridsflygplan JAS 39E, ubåt, brobandvagn, helikopter 14, hemvärnsfordon, livstidsförlängning av fartyget HMS Carlskrona och ledningsmateriel. Beredskapslagrets värde ökade med 2,4 miljarder kronor under året. Ökningen beror främst på att Försvarsmakten invärderat beredskapsvaror som anskaffats tidigare år och korrigerat lagervärdena.

Finansiella anläggningstillgångar ökade i värde

De finansiella anläggningstillgångarna ökade med knappt 27 miljarder kronor. Vattenfalls andelsvärde ökade med 10,4 miljarder kronor, vilket främst förklaras av årets vinst på 8,4 miljarder kronor och poster redovisade direkt mot eget kapital på 0,6 miljarder kronor.

Akademiska hus ökade med 5,1 miljarder kronor, vilket beror på en ökning av årets resultat på 6,5 miljarder kronor och en minskning med 1,4 miljarder kronor i utdelning. LKAB:s andelsvärde ökade med 5,8 miljarder kronor, vilket främst beror på årets vinst på 4,8 miljarder kronor samt direkta ökning av eget kapital med 1,0 miljard kronor. Totalt ökade andelar i hel- och delägda företag med 30 miljarder kronor.

Andra långfristiga värdepappersinnehav minskade med 3,5 miljarder kronor. Det är främst Kärnavfallsfondens bostadsobligationer och EKN:s obligationer i dollar som har minskat.

Statens lån till Riksbanken minskade

Riksgäldskontoret redovisar 245 miljarder kronor eller 56 procent av statens utlåningsfordringar. De består främst av fordran på Riksbanken för utlåning i dollar och euro. Kronan förstärktes under året mot dollar vilket medförde att Riksgäldskontorets utlåning till Riksbanken minskade med 19 miljarder kronor netto.

CSN:s fordringar ökade

CSN:s utlåningsfordran ökade med 5,8 miljarder kronor och uppgick till 192 miljarder kronor, inklusive reserveringen för osäkra fordringar. Ökningen av lånefordran beror på att nyutlåningen var större än amorteringarna.

Affärsdagsredovisning förklarar ökade kortfristiga fordringar

Övriga kortfristiga fordringar ökade med 24 miljarder kronor jämfört med föregående år. Effekten av Riksgäldskontorets affärsdagsredovisning ökade fordran med 17 miljarder kronor.

Kortfristiga fordringar på skattekontot ökade

Skatteverkets fordringar på skattekontot ökade med 2,8 miljarder kronor. I princip alla debiteringar av skatter och avgifter som Skatteverket gör ingår i skattekontosystemet. Av ökningen rör ca 0,9 miljarder kronor fordringar

som avser rut- och rotavdrag. Fordran på kommuner och landsting för slutavräkning av kommunalskatt uppgick vid slutet av 2017 till 2,1 miljarder kronor. Skatteverket gör slutavräkning i januari månad andra året efter inkomståret. Posten varierar mellan åren och vid utgången av 2016 hade Skatteverket i stället en skuld till kommuner och landsting.

Jordbruksverkets fordringar på EU ökade

Jordbruksverket redovisar huvudsakligen fordringar på EU för bidrag som myndigheten betalar ut inom jordbruksfonderna. Fordran på EU ökade med 1,7 miljarder kronor jämfört med föregående år. Ökningen beror på att utbetalningar till lantbrukarna har effektiviserats.

Förutbetalda kostnader minskade

Förutbetalda kostnader minskade med 6,3 miljarder kronor netto. Minskningen beror till största delen på den periodiserade mervärdesskattebaserade EU-avgiften på 7,8 miljarder kronor för åren 2014–2016 som återbetalades i januari 2017.

Periodiserade skatter ökade upplupna intäkter

Periodisering av skatter är mellanskillnaden mellan de debiterade skatterna och de skatteintäkter som beräknas i samband med upprättande av årsredovisningen för staten. När en ökning av upplupna intäkter redovisas innebär det att de periodiserade intäkterna är högre än de debiterade skatter som Skatteverket redovisat. Upplupna skatteintäkter ökade med 26 miljarder kronor.

Värdepapper och andelar ökade

Värdepapper och andelar ökade med 68 miljarder kronor och ökningen avser Riksgäldskontorets repor i egna statspapper. Placeringar i repor är en del av statsskuldsvärdningen och kan variera kraftigt mellan åren. Storleken på placeringarna beror på placeringsbehovet vid bokslutstidpunkten.

Fonderna ökade

Fonder ökade med knappt 11 miljarder kronor jämfört med 2016. Resolutionsreserven ökade med 6,4 miljarder kronor, Kärnavfallsfonden ökade med 2,6 miljarder kronor och Insättningsgarantifonden med 2 miljarder kronor.

Avsättningarna ökade

Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser ökade med nästan 9 miljarder kronor, varav avsättningar för statens tjänstepensioner ökade med 8,4 miljarder kronor. Ökningen är ett netto av bl.a. utbetalda pensioner, nyintjänande och förändrade antaganden.

Övriga avsättningar minskade med 0,9 miljarder kronor. Avsättningarna för garantier har minskat med 1,2 miljarder kronor, vilket främst beror på att risker som kan finansieras med garantiavgifter och oreglerade skador har minskat. Avsättningar för avhjälpande av miljöskador har ökat med 0,3 miljarder kronor.

Statsskulden minskade

Statsskulden minskade med 27 miljarder kronor och uppgick vid 2017 års utgång till 1 265 miljarder kronor. Lån i svenska kronor ökade med 17 miljarder kronor och lån i utländsk valuta minskade med 43 miljarder kronor. Statens budgetsaldo för 2017 var positivt med 62 miljarder kronor.

Skattekontot och affärsdagsredovisning förklarar ökade kortfristiga skulder

Övriga kortfristiga skulder ökade med 20 miljarder kronor jämfört med föregående år. Effekten av Riksgäldskontorets affärsdagsredovisning ökade de kortfristiga skulderna med 16 miljarder kronor. Motsvarande effekt förekommer på tillgångssidan i samband med försäljning av värdepapper. Andra stora poster som påverkar kortfristiga skulder är Skatteverkets kontoöverskott på skattekonto på 7 miljarder kronor samt EU-avgiften som minskade med 4,8 miljarder kronor.

Upplupna kostnader minskade

Migrationsverket redovisar en minskning av upplupna kostnader med 5,4 miljarder kronor. Minskningen består i huvudsak av upplupna kostnader för placering av barn med 4 miljarder kronor och skolkostnader och organiserad verksamhet med 1,2 miljarder kronor.

Förutbetalda intäkter minskade

Övriga förutbetalda intäkter minskade med 4,8 miljarder kronor. Minskningen gäller överkursen som uppstår när Riksgäldskontoret emitterar obligationer och marknadsvärdet är högre än det nominella värdet. Mellanskillnaden

är överkurs och bokförs som förutbetald intäkt som periodiseras över lånets löptid.

3.3 Finansieringsanalys

Finansieringsanalysen visar statens betalningar fördelade på avsnitten statens verksamhet, investeringar, utlåning och finansiella aktiviteter. Finansieringsanalysen visar även förändringen av och respektive avsnitts påverkan på statens nettoupplåning under redovisningsperioden. Statens nettoupplåning definieras som förändringen av statsskulden justerad för orealiserade valutakursförändringar.

Uppgifterna i finansieringsanalysen har hämtats från resultat- och balansräkningarna samt från den information som myndigheterna rapporterat in till statsredovisningssystemet eller från myndigheternas årsredovisningar med eventuella kompletteringar.

Tabell 3.3 Finansieringsanalys

Miljoner kronor

	Not	2017	2016
Statens verksamhet			
Skatter	56	1 290 680	1 271 456
Avgifter och andra ersättningar	57	59 999	64 600
Intäkter av bidrag		61 746	56 817
<i>Summa justerade intäkter</i>		1 412 425	1 392 873
Transfereringar	58	-1 050 385	-1 013 177
Statens egen verksamhet	59	-235 221	-234 142
<i>Summa justerade kostnader</i>		-1 285 606	-1 247 319
Justeringar till betalningar	60	-67 718	-6 795
Saldo statens verksamhet		59 101	138 759
Investeringar			
Finansiella investeringar	61	-772	-6 419
Materiella investeringar		-43 878	-42 719
Immateriella investeringar		-2 929	-2 943
<i>Summa investeringsutgifter</i>		-47 579	-52 081
Försäljning av anläggnings- tillgångar		2 894	1 031
Summa investeringsverksamhet		-44 685	-51 050
Utlåning			
Nyutlåning	62	-28 225	-32 493
Amorteringar		18 424	12 236
Summa nettoutlåning		-9 801	-20 257
Finansiella aktiviteter			
Finansiellt netto för statens upplåning	63	-11 043	-11 805
Övrigt finansiellt netto	64	7 901	9 314
Justeringar till betalningar	65	-3 499	6 747
Summa finansiella aktiviteter		-6 642	4 256
Totalt		-2 027	71 708
Statens nettoupplåning			
Förändring av statsskulden		-26 750	-60 332
Orealiserade valutakurs- förändringar		28 777	-11 376
Totalt		2 027	-71 708

Statens verksamhet gav positivt kassaflöde

Kassaflödet i den del som avser statens verksamhet, dvs. intäkter, transfereringar och statens egen verksamhet enligt resultaträkningen, var positivt med 59 miljarder kronor, vilket netto är 80 miljarder kronor lägre än föregående år. Förändringarna av fordringar och skulder som redovisas under posten justeringar till

betalningar har netto påverkat kassaflödet negativt med 68 miljarder kronor, vilket är 61 miljarder kronor mer än föregående år. Den största förändringen mot föregående år rör Riksgäldskontorets kortfristiga placeringar som har ökat med 66 miljarder kronor. Utbetalningarna av transfereringar ökade med 37 miljarder kronor medan kassaflödet från intäkter var 20 miljarder kronor högre.

Lägre investeringar och mer försäljning

Investeringsverksamheten gav ett negativt kassaflöde med 45 miljarder kronor vilket är 6 miljarder kronor lägre än föregående år. Årets investeringar uppgick till 48 miljarder kronor. Det är en minskning med 5 miljarder kronor, hänförlig till framför allt att Kärnavfallsfonden och EKN har investerat mindre utanför staten. Positiva kassaflöden från försäljning av anläggningsstillgångar uppgick till knappt 3 miljarder kronor vilket är knappt 2 miljarder kronor mer än föregående år och främst rör värdepapper.

Statens nyutlåning minskade och amorteringarna ökade

Statens utlåning uppgick till 28 miljarder kronor, vilket är 4 miljarder kronor lägre än föregående år. Beloppet påverkas framför allt av valutaförändringar i samband med omsättning av statens utlåning till Riksbanken. Amorteringarna uppgick till 18 miljarder kronor vilket är 6 miljarder kronor mer än föregående år, huvudsakligen på grund av att Irland betalade tillbaka sitt lån.

Kassaflödet från finansiella aktiviteter försämrades

Nettobetalingar från finansiella aktiviteter gav ett negativt kassaflöde med 7 miljarder kronor, vilket är en försämring med 11 miljarder kronor. Till stor del beror det på att förutbetalda överkurser hänförliga till statens upplåning har minskat.

Statens nettouplåning ökade

Statens nettouplåning visar förändringen av statens upplåning justerad för orealiserade valutakursförändringar. Statens nettouplåning har ökat med 2 miljarder kronor, vilket innebär att staten gjort en nettoökning av sina lån. Statskulden minskade med 27 miljarder kronor, men vid beräkning av nettouplåningen justeras detta för orealiserade valutakursförändringar i upplåningsverksamheten. De har minskat statskulden med 29 miljarder kronor utan att medföra några betalningar.

Samband mellan resultaträkningen och utfallet på statens budget

I tabell 3.4 framgår sambandet mellan resultaträkningen och saldot i statens budget. Tabellen visar de huvuddelar som skiljer resultaträkningen från statens budget, nämligen poster som finns med i resultaträkningen men inte medför betalningar, förändringar av fordringar och skulder samt övriga transaktioner som medfört betalningar. Posterna finns med i finansieringsanalysen, men i en annan struktur. Genom dessa tre delar är det möjligt att gå från resultaträkningens saldo till finansieringsanalysens saldo. Därefter framgår justeringsposter hänförliga till statsskulden som utgör skillnaden mellan finansieringsanalysens saldo och saldot i statens budget.

Tabell 3.4 Samband mellan resultaträkningen och statens budgetsaldo 2017

Resultaträkningens överskott	124 378
Justeringar för poster som ej medför betalningar	16 780
Justeringar för förändringar av fordringar och skulder	-97 400
Övriga transaktioner som påverkar betalningar	-45 785
Finansieringsanalysens saldo	-2 027
Justeringar hänförliga till statsskulden	63 802
<i>varav förändring av Riksgäldskontorets kortfristiga placeringar</i>	66 000
<i>varav förändring av inomstatliga innehav av värdepapper, skuldkorrigeringar samt övriga poster</i>	-2 198
Statens budgetsaldo	61 775

Transaktionerna som ingår i resultaträkningen men inte medför betalningar uppgår till 17 miljarder kronor. I detta ingår avskrivningar och nedskrivningar som läggs till med

29 miljarder kronor och avsättningar och fondering med 20 miljarder kronor. Resultatandelar i statens hel- och delägda företag som påverkat resultaträkningen positivt utan något kassaflöde avgår med nära 33 miljarder kronor, medan negativa marknadsvärdesförändringar på värdepapper läggs till med 2 miljarder kronor. Andra mindre poster som ingår är valutaförändringar och reavinster och reaförluster.

Förändringarna av fordringar och skulder har medfört betalningar, men inte påverkat resultaträkningen. Nettofordringarna för skatter har ökat med 26 miljarder kronor beroende på att nettot av betalda skatter är lägre än skatteintäkterna enligt resultaträkningen. Hos Riksgäldskontoret har förändringarna av fordringar och skulder i statsskuldsvärtsförvaltningen påverkat kassaflödet negativt med 3 miljarder kronor. Nettoförändringen av övriga fordringar och skulder ger en negativ påverkan på likvida medel med 68 miljarder kronor som till stor del beror på ökning av Riksgäldskontorets kortfristiga placeringar. Den sammanlagda nettoeffekten av förändringar av fordringar och skulder gav därmed ett negativt kassaflöde i förhållande till resultaträkningen med 97 miljarder kronor.

Övriga transaktioner som påverkar betalningar är främst investeringar som netto med hänsyn till sålda anläggningstillgångar gav ett utflöde av likvida medel på 45 miljarder kronor. Statens utlåning, netto, påverkade kassaflödet negativt med 10 miljarder kronor medan utdelningar från statliga bolag och kapitaljusteringar gav ett inflöde på 9 miljarder kronor.

Justeringar som är hänförliga till statsskulden

Finansieringsanalysens saldo visar sammantaget ett negativt kassaflöde på 2 miljarder kronor, vilket är knappt 64 miljarder kronor mindre än saldot i statens budget som var positivt med 62 miljarder kronor. Skillnaden mellan statens nettouplåning och saldot på statens budget beror på att det finns transaktioner som påverkar statsskulden men som inte påverkar budgetens saldo. Det finns transaktioner som påverkar budgetens saldo, men som påverkar statsskulden först i efterföljande perioder, t.ex. förändring av kortfristiga placeringar.

Riksgäldskontoret har ökat sina kortfristiga placeringar i nominellt belopp med 66 miljarder kronor. Skillnaden i övrigt beror bl.a. på poster som har påverkat lånebehovet men inte statskulden. Det gäller bl.a. effekterna av Riksgäldskontorets affärsdagsredovisning, förändringar av myndigheters innehav av statspapper, över- och underkurser på kortfristiga placeringar samt skuldskötselåtgärder, vilket sammantaget påverkat statsskulden med 2 miljarder kronor.

3.4 Redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar

Årsredovisningen för staten upprättas enligt bestämmelserna i 10 kap. budgetlagen (2011:203) och grundas på de statliga myndigheternas årsredovisningar. Dessa upprättas enligt förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

3.4.1 Redovisningsprinciper, resultat- och balansräkning

Räkenskapsåret är kalenderåret. Kostnader och intäkter redovisas enligt bokföringsmässiga grunder, dvs. oberoende av när betalning sker.

De konsoliderade resultat- och balansräkningarna och finansieringsanalysen är uppställda enligt reglerna i 10 kap. 9 och 10 §§ budgetlagen och de mer detaljerade reglerna i 13–15 §§ förordningen (2011:231) om underlag för årsredovisning för staten.

Budgetlagen och förordningen om årsredovisning och budgetunderlag reglerar grundläggande redovisningsprinciper. Dessa utgör, tillsammans med den praxis som utvecklats i årsredovisningen för staten och de praktiska ställningstaganden som varit nödvändiga vid upprättandet, de tillämpade redovisningsprinciperna. Denna praxis består av lösningar som anges nedan under rubrikerna Omklassificeringar av poster och Kommentarer till särskilda poster, om lösningarna inte bedömts vara oväsentliga.

Ibland redovisas nya företeelser i årsredovisningen för staten, för vilka inomstatlig reglering eller praxis ännu inte utvecklats. Då hämtas vägledning från principer som framgår av

internationella redovisningsstandarder för offentlig sektor respektive principer som tillämpas i den privata eller kommunala sektorn. Flera företeelser är dock specifika för statlig verksamhet i Sverige eller så saknas vägledning i internationella standarder och ställning måste därför tas i enskilda fall.

Årsredovisningen för staten upprättas med de statliga myndigheternas årsredovisningar som grund och med information som rapporterats särskilt till statsredovisningen. Principerna för att värdera och klassificera intäkter och kostnader samt tillgångar och skulder utgår därför från bestämmelserna i förordningen om årsredovisning och budgetunderlag. Undantag kan emellertid finnas om en myndighet har medgett undantag från dessa regler och för sådana fall där särskilda principer tillämpas på den konsoliderade nivån.

Transfereringar

Transfereringar redovisas enligt bokföringsmässiga grunder, dvs. det år som kostnaden hänförs till. I de flesta fall anses kostnaden sammanfalla med utbetalningen. Kostnaden periodiseras endast när den tydligt går att hänföra till ett visst år.

Skatter

Skatteinkomsterna redovisas fullt periodiserade, dvs. det år intäkterna hänförs till. Eftersom många skatter för ett kalenderår beslutas först i efterhand, är det slutliga utfallet från beskattningen inte känt förrän drygt ett år efter det aktuella årets utgång. Redovisningen av skatter i årsredovisningen för staten grundas därför till viss del på bedömningar av förväntat beskattningsutfall och förväntade inbetalningar.

Metoden för att beräkna periodiserade skatter bygger på modeller för olika skatteslag och på totalsammanställningar som Finansdepartementet och Ekonomistyrningsverket byggt upp och utvecklat under lång tid. Denna beräkningsmetod ger bättre information om skatterna för året än löpande skattebetalningar, eftersom den beaktar den makroekonomiska utvecklingen och förändringar i skattereglerna redan under det aktuella året och inte först när betalning görs.

Skatteverket och andra berörda myndigheter redovisar löpande debiterade och betalda skatter. Skatterna kan delas in i två huvudkategorier. Den första huvudkategorin är skatter som hänförs till rätt månad eller kvartal i nära anslutning till inbetalningen eller deklARATIONEN, vilket gäller för mervärdesskatt, socialavgifter och de flesta punktskatter. Den andra huvudkategorin är skatter som beslutas vid den årliga inkomstbeskattningen och där den löpande inbetalningen endast är preliminär. Det gäller t.ex. hushållens och företagens inkomstskatter, fastighetsskatt samt skatte-reduktioner.

När uppgifterna för årsredovisningen för staten för ett visst år tas fram, finns ett i det närmaste korrekt slutligt utfall för många av de skatter som redovisas månads- eller kvartalsvis. För framför allt hushållens och företagens inkomstskatter som beslutas årsvis bygger det redovisade utfallet däremot på en bedömning som grundas på kontrolluppgifter, redovisade preliminärskatter, den ekonomiska utvecklingen, utvecklingen på aktie- och fastighetsmarknaden och annan information.

Utifrån informationen prognostiseras de intäkter som slutligt kommer att betalas in för året. Prognosen ligger till grund för att beräkna den redovisade intäkten. Även för övriga skatter tas hänsyn till förväntade tilläggsdebiteringar, omprövningar m.m. som gäller skatter för den aktuella redovisningsperioden.

Resultaträkningens skatteintäkter skiljer sig från de periodiserade skatterna i statens budget för det aktuella året på några punkter. Skillnaden mellan fjolårets beräknade periodiserade skatt och det utfall som nu finns tillgängligt hänförs i resultaträkningen till det senaste året, medan det periodiserade utfallet per år revideras i budgetens utfall. För varje skatteslag redovisas dock den senaste beräkningen i not till resultaträkningen. En annan skillnad är att avgifterna till ålderspensionssystemet och premiepensionssystemet läggs till, eftersom dessa avgifter ingår i skatterna såsom de avgränsas i resultaträkningen. Kommunala utjämnings- och inkomstutjämningsavgifter tillförs som följd av principen att bruttoredovisa dessa i årsredovisningen för staten. Slutligen avgår de eliminerings- och skatt från myndigheter som görs i årsredovisningen för staten.

Avgränsningar av redovisningsenheten

Resultat- och balansräkningen samt finansieringsanalysen omfattar statens samtliga intäkter och kostnader, tillgångar och skulder samt betalningar som påverkar statens nettouplåning. Riksbankens grundfond ses i detta sammanhang som en tillgång hos staten.

Intäkter och kostnader, tillgångar och skulder samt betalningar som redovisas av Riksbanken samt Första-Fjärde, Sjätte och Sjunde AP-fonden omfattas inte av resultat- och balansräkningen eller finansieringsanalysen. Inte heller ingår premiepensionssystemets tillgångar och skulder eller dess avkastning. Budgetlagens bestämmelser avseende detta har preciserats i förordningen om underlag för årsredovisning för staten. För premiepensionsmedlen gäller det särskilda egendomsskyddet enligt 2 kap. 15 § regeringsformen och de är därmed inte statens medel. Att ta in dem i statens balansräkning skulle medföra att redovisningen inte gav en rättvisande bild. Riksbanken anses vara ett eget rättssubjekt med egna tillgångar och skulder och ska därför inte omfattas av statens resultat- och balansräkning. AP-fonderna, utöver den del som tillhör premiepensionssystemet, undantas dels eftersom ålderspensionssystemet bör hanteras på ett enhetligt sätt, dels eftersom de följer ett annat regelverk för redovisningen än övriga myndigheter, vilket skulle göra det alltför omständligt att konsolidera dem.

Konsolidering

Redovisningen är en konsolidering av årsredovisningarna hos myndigheterna under riksdagen och regeringen, med angivna undantag. Det innebär att balans- och resultaträkningarna slås samman efter det att interna mellanhavanden i form av fordringar, skulder, intäkter och kostnader mellan myndigheterna eliminerats. Finansieringsanalysen upprättas därefter med den konsoliderade resultat- och balansräkningen som underlag.

En förteckning över vilka organisationer som ingår i den konsoliderade resultat- och balansräkningen och finansieringsanalysen finns i bilaga 6.

Gemensam brytdag

Den 5 januari gäller som gemensam brytdag för myndigheternas räkenskaper. Det är den dag då den löpande bokföringen av händelser som berör räkenskapsperioden avslutas. Den gemensamma brytdagen är i första hand till för att det ska vara möjligt att stämma av mellanhavanden mellan myndigheter, men den påverkar även externa kundfordringar, leverantörsskulder och period-avgränsningsposter.

Värderingsprinciper

Myndigheterna tillämpar normalt generella värderingsprinciper i enlighet med förordningen om årsredovisning och budgetunderlag. Det finns myndigheter som på grund av verksamhetens särart, genom dispens, särskilt regeringsbeslut eller av annat särskilt skäl avviker från de generella värderingsprinciperna. Sådana avvikelser förekommer dock i mycket liten omfattning och bedöms därför inte ha någon väsentlig påverkan på årsredovisningen för staten.

Omsättningstillgångar

Omsättningstillgångar värderas enligt lägsta värdets princip. Detta innebär att de tas upp till anskaffningsvärdet eller till nettoförsäljningsvärdet om detta är lägre än anskaffningsvärdet. Om en omsättningstillgång inte innehas för att ge ekonomiska fördelar används återanskaffningsvärdet i stället för nettoförsäljningsvärdet.

Anläggningstillgångar och avskrivningstider

Anläggningstillgångar (med undantag för vissa finansiella instrument, se nedan) värderas till anskaffningsvärde, med avdrag för av- och nedskrivningar. För materiella och immateriella anläggningstillgångar gäller i de flesta fall att endast tillgångar med en förväntad ekonomisk livslängd på lägst tre år, tas upp som anläggningstillgångar.

Avskrivningstiderna varierar mellan olika myndigheter eftersom de anpassas till den förväntade nyttjandeperioden för respektive tillgång. Om skillnaden i förbrukning av betydande komponenter hos en anläggningstillgång är väsentlig delas tillgången upp på dessa och avskrivning görs för varje komponent för sig.

Myndigheterna tillämpar vanligen 3–5 års avskrivningstid. För byggnader och större anläggningar tillämpas längre avskrivningstid eller komponentavskrivning med hänsyn till myndighetens verksamhet. Även för tillgångsslagen väganläggningar, järnvägsanläggningar och beredskapstillgångar, tillämpas längre avskrivningstider eller komponentavskrivning.

För statliga väganläggningar tillämpas differentierade avskrivningstider på mellan 10 till 95 år. För statliga järnvägsanläggningar tillämpas differentierade avskrivningstider på mellan 25 till 110 år.

För beredskapstillgångar hos Försvarsmakten, tillämpas 15–25 år för stridsfordon, fartyg, flygplan och helikoptrar, 10 år för modifiering av materiel samt 3–10 år för övriga beredskapsinventarier. För övriga beredskapsvaror – beredskapslager – som är omkring 35 procent av de redovisade beredskapstillgångarna, sker ingen planerlig avskrivning. Beredskapsvaror omsätts normalt i den löpande verksamheten eller skrivs ned när de inte längre har någon användning i verksamheten.

Utlåning

Lånefordringar redovisas till upplupet anskaffningsvärde med tillämpning av effektivräntemetoden, vilket är en metod för att fördela räntetäkter och räntekostnader över den relevanta tidsperioden. Lånefordringar och andra fordringar som har en kredittid överstigande ett år och där staten inte tar ut en ränta som motsvarar statens kostnader, värderas till nuvärdet av framtida betalningar.

Aktier och andelar

Aktier och andelar i hel- och delägda företag värderas enligt kapitalandelsmetoden. Metoden innebär att statens andel av företagets egna kapital tas upp som en tillgång i balansräkningen. Årets andel av företagets resultat redovisas sedan i resultaträkningen. Även affärsverkens hel- och delägda företag redovisas enligt kapitalandelsmetoden.

Finansiella instrument

Finansiella instrument som primärt innehas för att generera avkastning eller värdestegringar värderas till verkligt värde. Ett finansiellt instrument är varje form av avtal som ger upphov till en finansiell tillgång hos en part och en finansiell skuld eller eget kapitalinstrument hos en annan part. Det verkliga värdet bestäms

på grundval av instrumentets marknadsvärde. Finansiella instrument som innehåller till förfall eller används för valuta- eller prissäkring värderas dock inte till marknadsvärde.

Omklassificeringar av poster

Vissa typer av transaktioner omklassificeras i årsredovisningen för staten jämfört med myndigheternas redovisning. Anledningen till omklassificeringen är att transaktionerna ur statens perspektiv har en annan innebörd än för den enskilda myndigheten. De fall som bedömts påverka årsredovisningen för staten i väsentlig mening beskrivs nedan.

Kostnaderna för tjänstepensioner till statligt anställda redovisas i statens resultaträkning bland personalkostnader, medan SPV redovisar kostnaderna för tjänstepensionsrörelsen i ett eget avsnitt i resultaträkningen. Se vidare nedan under rubriken Statens tjänstepensionsåtagande redovisas på ett enhetligt sätt.

Pågående arbeten i försvarssektorn (framför allt i Försvarets materielverk) och motsvarande förutbetalda intäkter läggs samman med militära beredskapstillgångar, eftersom de till övervägande del gäller arbeten för Försvarsmaktens räkning.

För myndigheter med en uppställningsform för balans- och resultaträkning som avviker från den generellt föreskrivna, hänförs respektive post i resultat- och balansräkningen i årsredovisningen för staten såsom de hade gjort om myndigheten i fråga hade följt de generella uppställningsformerna. Det gäller främst EKN, affärsverken, SPV och Statens fastighetsverk. Vanligen görs det direkt genom de inrapporteringskoder som används vid rapportering till statsredovisningen.

Ett antal intäktsposter klassificeras om med utgångspunkten att posten Skatteintäkter avgränsas i enlighet med den definition av skatter som gäller i statens budget och i nationalräkenskaperna. Intäkterna redovisas som Skatteintäkter i den konsoliderade resultaträkningen men i flera fall redovisar berörda myndigheter intäkterna på annat sätt, exempelvis:

- som avgifter eller andra ersättningar (exempelvis vissa socker- och jordbruksavgifter vid Statens jordbruksverk eller lokalradioavgift vid Myndigheten för press, radio och tv),

- som medel för finansiering av bidrag (exempelvis avgifter för insättningsgarantin vid Riksgäldskontoret och Kärnavfallsfondens avgifter),
- som resultatandelar från hel- och delägda företag (Systembolagets inlevererade överskott som Kammarkollegiet redovisar), eller
- enbart i balansräkningen (inleverans av överskott från Svenska Spel AB som Kammarkollegiet redovisar).

Finansiella korrigeringar som rör EU-medel redovisas vanligen som kostnader i myndighetens resultaträkning (främst Statens jordbruksverk), eftersom de redovisas som utgifter på anslag i statens budget. I den konsoliderade resultaträkningen omklassificeras de finansiella korrigeringarna i stället till intäktssreduktioner, eftersom de är återbetalningar av eller avdrag på erhållna bidrag från EU.

Ändrade redovisningsprinciper m.m.

Under 2017 införde ESV enhetliga principer för redovisning av finansiella garantier i staten. Finansiella garantiavtal redovisas numera när garantiåtagandet uppstår, som är vid den tidpunkt när ansvaret för garantin har inträtt och de finansiella villkoren kan fastställas.

När myndigheterna tar ut garantiavgifter för förväntade förluster redovisas initialt både en tillgång och en avsättning för garantin som uppgår till samma belopp. Avsättningar för garantier delas upp i tre olika kategorier, risker som kan finansieras av garantiavgifter, kvardröjande risker och oreglerade skador. Kvardröjande risker är förväntade garantiförluster som inte beräknas kunna finansieras med garantiavgifter.

Förändring av avsättningar redovisas under raden Intäkter av avgifter och andra ersättningar. Kostnader för skadeersättningar redovisar myndigheterna när ett infriande är befarat eller konstaterat. Kostnaderna för skadeersättningar minskar med återvinningarna för att på så sätt visa statens faktiska kostnader för skador som uppkommer i garantiverksamheten.

Till följd av de nya bestämmelserna har EKN, Riksgäldskontoret, Sida och Boverket ändrat

sina redovisningsprinciper för garantier vilket har medfört ändrade jämförelsetal för flera poster. För EKN förs 1 053 miljoner kronor om från posten Intäkter av avgifter och andra ersättningar till posten Vissa garanti- och kreditkostnader som en följd av att återvinningar ställs mot kostnaderna i garantiverksamheten i stället för mot intäkterna.

Riksgäldskontoret redovisar numera vissa regressfordringar som långfristiga, vilket medfört en ändring av jämförelsetalen på posten Långfristiga fordringar som har ökat med 296 miljoner kronor medan posten Övriga fordringar har minskat med motsvarande belopp. Därutöver har posten Intäkter av avgifter ökat med 156 miljoner kronor och posten Vissa garanti- och kreditkostnader minskat med motsvarande belopp. Det beror på att reservering för framtida förlustrisk klassificeras som en intäkt i stället för som en kostnad. Dessutom redovisas numera utdelningar i garantiverksamheten och omvärdering av utlåning med kreditrisk mot posten Vissa garanti- och kreditkostnader. Tidigare redovisades dessa som Övriga finansiella intäkter. I det här fallet har det gett en kostnadsreduktion med 78 miljoner kronor.

Sida har ändrat jämförelsetalen för posten Långfristiga fordringar som ökat med 68 miljoner kronor. Posten Övriga avsättningar har minskat med 66 miljoner kronor. Eftersom Sida till stor del subventionerar garantiverksamheten med anslag klassificeras den som en transferering. Posten Transfereringar till utlandet har ökat med 101 miljoner kronor, Finansiella intäkter har minskat med 11 miljoner kronor och Finansiella kostnader har minskat med 12 miljoner kronor.

Boverkets jämförelsetal har ändrats genom att posterna Långfristiga fordringar och Övriga avsättningar har ökat med 8 miljoner kronor. Det beror på att Boverket har ändrat princip för när man initialt redovisar en finansiell garanti. Dessutom har posterna Intäkter av avgifter och andra ersättningar och Vissa garanti- och kreditkostnader ökat med 52 miljoner kronor eftersom Boverket numera redovisar förändring av risker mot intäkter i stället för mot kostnader (kostnadsreduktion) i resultaträkningen.

Insättningsgarantin och garantikapital som Riksgäldskontoret redovisar tas inte längre upp inom linjen som en garantiförbindelse. Informationen redovisas i stället som

tilläggsupplysning under Fonder (not 42) och Garantiförbindelser (not 54). För insättningsgarantin har riksdagen beslutat att de avgifter som tas ut från instituten ska sättas av till en fond. Fonder i staten är inte en förpliktelse såsom dessa definieras eftersom det inte görs någon försäkringsmässig avsättning för de åtaganden som rör fonder. För garantikapital är principen att ett löfte om framtida kapitaltillskott inte är en ansvarsförbindelse, eftersom staten vid ett infriande kommer att redovisa en tillgång motsvarande den eventuella framtida betalningen. Det sker i dessa fall inget nettoutflöde av resurser. Med anledning av den ändrade redovisningsprincipen har jämförelsetalen för 2016 justerats.

Trafikverket har för statens räkning förbundit sig till olika typer av åtaganden till Svensk-Danska Broförbindelsen AB och Arlandabanan Infrastructure AB. Dessa åtaganden redovisar Trafikverket inom linjen som en övrig ansvarsförbindelse. I årsredovisningen för staten tas dessa upp som en garantiförbindelse för att stämma överens med hur Riksgäldskontoret redovisar statens garantiverksamhet. Jämförelsetalen för Garantiförbindelser har därför justerats till 1 324 miljoner kronor.

Antastbara pensionsförpliktelser som redovisas av SPV och Sjöfartsverket tas inte längre upp som både avsättning och ansvarsförbindelse. Orsaken är att avsättning och ansvarsförbindelse inte ska redovisas för samma typ av åtagande. Den del av förpliktelsen som förväntas leda till ett nettoutflöde av resurser tas upp som en avsättning. Förändringen har minskat jämförelsetalen för Övriga ansvarsförbindelser med 1 143 miljoner kronor.

Ändrade redovisningsprinciper hos vissa myndigheter

Utöver ändringar i principerna för årsredovisningen för staten som sådan, förekommer att ändrade principer hos vissa myndigheter påverkar årsredovisningen för staten i mindre omfattning. I de fall en myndighet har ändrat jämförelsetal eller gett motsvarande upplysningar, ändras jämförelsetalen även i årsredovisningen för staten om inte beloppet är oväsentligt. Har myndigheten inte ansett det möjligt att ändra i sin årsredovisning eller lämna kompletterande information har inte heller jämförelsetalen i årsredovisningen för staten ändrats.

Riksgäldskontoret har ändrat redovisningsprincip för finansiella tillgångar som numera redovisas på motsvarande sätt som statsskulden. Tillgångarna redovisas till nominellt belopp och de över- och underkurser som uppstår vid anskaffningstillfället redovisas som period-avgränsningsposter. Det påverkar jämförelsetalen för posterna Utlåning och Övriga förutbetalda intäkter som har ökat med 576 miljoner kronor. Den ändrade principen påverkar även posten Förutbetalda kostnader som ökat med 142 miljoner kronor och posten Andra långfristiga värdepappersinnehav som minskat med samma belopp.

Statens jordbruksverk har ändrat klassificeringen av förskott från EU. Detta har påverkat jämförelsetalen genom att posten Oförbrukade bidrag har minskat med 599 miljoner kronor och att posten Övriga förutbetalda intäkter har ökat med motsvarande belopp. Även Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige har ändrat redovisningen av förskott från EU och bruttoredovisar numera dessa. Ändringen har medfört att jämförelsetalen för posterna Övriga upplupna intäkter och Övriga förutbetalda intäkter har ökat med 268 miljoner kronor.

För specifikationer i noter förekommer förändringar mellan delbelopp inom noterna i årsredovisningen för staten. De kan bero på omorganisationer av verksamhet, att ny information tillkommit eller andra korrigeringar.

Andra justeringar av jämförelsetal

Lantmäteriet har ändrat redovisningen för förskottsfakturering av pågående arbeten. Förändringen minskar jämförelsetalen på posterna Pågående arbeten och Förskott från uppdragsgivare och kunder med 9 miljoner kronor vardera.

Sjöfartsverket redovisade 2016 ett inomstatligt bidrag som en utomstatlig intäkt av avgift. Detta medförde att årets överskott i årsredovisningen för staten blev för högt. Jämförelsetalen har med anledning av det ändrats så att posten Intäkter av avgifter och andra ersättningar har minskat med 123 miljoner kronor.

Påverkan på jämförelsetalen för årets överskott 2016 sammanfattas nedan:

	<i>Miljoner kronor</i>
Årets överskott i resultaträkningen i Årsredovisningen för staten 2015	27 406
Justering, Intäkter av avgifter Sjöfartsverket	-123
Ändrad redovisningsprincip garantier, Övriga finansiella intäkter	-11
Ändrad redovisningsprincip garantier, Övriga finansiella kostnader	12
Justering, Transfereringar till utlandet	-101
Årets överskott i resultaträkningen enligt jämförelsekolumnen i Årsredovisningen för staten 2017	27 182

Undantag från generella principer

Några myndigheter har väsentliga undantag från generella redovisningsprinciper som beskrivs nedan.

Skatteverket har enligt regeringsbeslut från den 10 december 1998 dispens från kravet på att redovisa fordringar och skulder för uppbörd som redovisas på annat sätt än via skattekontot. Dispensen utnyttjas för närvarande för ej restförda uppbördsfordringar redovisade genom de gamla uppbördssystemen.

Statens fastighetsverk förvaltar, utvecklar och tillgängliggör statliga byggnadsminnen såsom slott, fästningar och andra kulturmiljöer som inte är ekonomiskt bärkraftiga. Myndigheten har för dessa s.k. bidragsfastigheter undantag som innebär att kapitalutgifter för bidragsfastigheterna inte betraktas som en anläggningstillgång.

Undantag från regler på finansieringsområdet förekommer, exempelvis rätten eller formerna för att ta ut avgifter, för att ta emot bidrag och donationer eller för att lånefinansiera tillgångar. Eftersom dessa inte påverkar årsredovisningen för staten annat än indirekt redovisas de dock inte här.

Vissa verksamheter eller vissa balansposter hos myndigheter med koppling till det försvars- och säkerhetspolitiska området är hemliga, och redovisas därför på ett förenklat sätt i årsredovisningen för staten. Så långt det är möjligt görs dock redovisningen i dessa fall på ett sätt som är jämförbart med redovisningen i övrigt, och på samma sätt mellan åren, och därför bedöms de inte påverka årsredovisningen för staten i någon väsentlig grad.

Kommentarer till särskilda poster

Nedan kommenteras vissa poster i de konsoliderade resultat- och balansräkningarna. Det rör poster som i de flesta fall är unika för statens verksamhet och där kännedom om metoden för att ta fram uppgifterna kan ge ökad förståelse för postens innebörd. Samtidigt har beskrivningen bedömts vara alltför omfattande för att passa direkt i kommentarer till utfallet.

Statsskulden

Riksgäldskontoret redovisar enligt regeringens beslut statsskulden som statens andel av den offentliga sektorns bruttoskuld enligt EU:s förordning nr 479/2009 om tillämpningen av protokollet om förfarandet vid alltför stora underskott som är fogat till fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen (Maastrichtskulden). Undantag görs för skulden till premiepensionssystemet och de skulder i insättningsgarantifonden som kan uppstå. De skulderna, liksom de tillgångar och skulder i övrigt kopplade till statsskuldförvaltningen som blir följden av att bokföringsmässiga grunder tillämpas, tas upp under andra poster i balansräkningen. Därutöver görs i årsredovisningen för staten undantag för de skulder som kan uppstå i Kärnavfallsfondens placeringsverksamhet.

Riksgäldskontoret värderar statsskulden till det belopp som kommer att betalas ut på förfalldagen (nominellt slutvärde) och inte till det belopp som erhållits. Dessutom värderas den inklusive derivatinstrument, som skuldbytesavtal och valutaterminer. I balansräkningen i årsredovisningen för staten redovisas den konsoliderade statsskulden, dvs. efter avdrag för statliga myndigheters innehav av statspapper, till skillnad från Riksgäldskontorets redovisning av den okonsoliderade statsskulden.

Mervärdesskattekomensation till statliga myndigheter netto redovisas

Statliga myndigheter får komensation för ingående mervärdesskatt i sin verksamhet enligt bestämmelserna i förordningen (2002:831) om myndigheters rätt till komensation för ingående mervärdesskatt. I statens budget och i nationalräkenskaperna bruttoredo visas skatten som en del av statens skatteintäkter.

I den konsoliderade resultaträkningen netto redovisas emellertid skatteintäkten liksom motsvarande ingående mervärdesskatt.

Utbetalningarna av allmän pension bruttoredo visas

I nationalräkenskaperna redovisas premiepensionssystemet i hushållssektorn, i enlighet med principerna för denna typ av system som EU har fastställt. Inkomstpensionssystemet (de pensioner som finansieras via AP-fonderna, med undantag för sjätte AP-fonden) redovisas i sociala trygghetsfonder.

I statens budget dras de arbetsgivaravgifter och egenavgifter som förs till premiepensionssystemet av från intäkterna, så att skatterna redovisas exklusive dessa avgifter. De avgiftsintäkter som ska föras till inkomstpensionssystemet redovisas brutto på inkomstitlar och ingår i den offentliga sektorns skatteintäkter, men dras av vid framräkningen av statens skatteintäkter. Bland utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget, redovisas utbetalda pensioner exklusive premiepensioner.

I den konsoliderade resultaträkningen redovisas däremot ålderspensionerna, liksom i Pensionsmyndighetens redovisning, i sin helhet, som en del av statens transfereringar (se not 4). Avgifterna till både inkomstpensionssystemet och premiepensionssystemet redovisas som skatteintäkter (se not 1). Det har bedömts ha ett värde att ge en bild av de totala pensionsutbetalningarna från staten och motsvarande avgifter på både kostnads- och intäktssidan. I not 1 Skatteintäkter, har sambandet med motsvarande belopp i statens budget tydliggjorts.

Överföringar till och från pensionssystemet

AP-fonderna och premiepensionssystemets medel i övrigt konsolideras inte i årsredovisningen för staten. De överföringar som görs mellan dessa fonder och staten är därför externa transaktioner.

Socialavgifter och allmänna pensionsavgifter som inbetalas till staten redovisas brutto under posten Skatteintäkter i resultaträkningen. Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten betalar löpande ut dessa till AP-fonderna och premiepensionssystemet tillsammans med statliga ålderspensionsavgifter från vissa anslag för främst transfereringar. Detta görs enligt särskilda regler för fördelning av de olika avgifterna. Pensionsmyndigheten rekviderar därefter löpande medel för utbetalningar av pension. Pensionsutbetalningarna redovisas i sin helhet som transfereringar i resultaträkningen. I

den konsoliderade resultaträkningen för staten elimineras de löpande överföringarna till och från pensionsfonderna. För inkomstpensionssystemet är avgifterna lägre än de utbetalda pensionerna och skillnaden mellan avgifter till AP-fonderna och rekviderade medel från fondsystemet redovisas som en transferering från ålderspensionssystemet – AP-fondernas nettobidrag (se not 3). För premiepensionssystemet är avgifterna däremot betydligt högre än de utbetalda pensionerna och mellan-skillnaden redovisas därför som en transferering till hushåll, eftersom premiepensionssystemet ses som en del av hushållssektorn (se not 4).

Statens tjänstepensionsåtaganden redovisas på ett enhetligt sätt

Den statliga tjänstepensionsskulden som SPV redovisar, tas upp under posten Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser (se not 43). Skulden redovisas exklusive särskild löneskatt som är statens skuld till sig själv.

Den redovisade skulden omfattar hela försäkringsrörelsen, vilket även innefattar anställda vid vissa organisationer som inte är statliga myndigheter eller av andra skäl inte konsolideras i årsredovisningen för staten, bl.a. Chalmers tekniska högskola, Riksbanken och Kungliga Operan. De premier som betalas från statliga myndigheter till SPV elimineras i årsredovisningen för staten, medan de premier som kommer från organisationer utanför den konsoliderade enheten redovisas som intäkter av bidrag (se not 3). Kostnaderna i pensionsrörelsen för anställda i de konsoliderade myndigheterna redovisas som personalkostnader medan kostnaderna för anställda i andra organisationer redovisas som transfereringar (se not 4). Fördelningen av kostnader görs kalkylmässigt och grundas på den andel av premieintäkterna som kan hänföras till organisationer inom och utom den konsoliderade enheten. Fördelningen påverkar inte resultaträkningens saldo, utan endast fördelningen mellan poster.

Grunderna för beräkning av försäkringstekniska avsättningar fastställs av SPV:s styrelse. Försäkringstekniska antaganden ska vara aktsamma och sättas på ett sådant sätt att de säkerställer att försäkringsrörelsen ska kunna fullgöra sina åtaganden.

SPV ändrade 2013 redovisningen när det gäller förändring av antaganden om ränta i de

försäkringstekniska grunderna (grundränta, brutto). Vid antagande om ränta tar SPV hänsyn till Finansinspektionens s.k. tryggningsgrunder. Tidigare hade SPV låtit ränteförändringar i tryggningsgrunderna slå igenom med högst 0,20 procentenheter per år i SPV:s grunder för beräkning av pensionsavsättningen. Sedan 2013 tillämpar inte längre SPV den begränsningen. Detta beror bl.a. på att SPV fått regeringens tillstånd att förändra försäkringsrörelsens avkastningsmodell, så att tillgångar och skulder följer varandra vid ändring av grundräntan. Den tekniska lösning med vissa statsinterna transaktioner som SPV tillämpar i sin redovisning, som bl.a. innebär att avkastning som redovisas i försäkringsrörelsen matchas mot kostnader, medför ingen resultatpåverkan på myndighetsnivå när räntan förändras kraftigt.

I årsredovisningen för staten skulle det dock bli en stor resultatpåverkan och stora fluktuationer mellan åren om samma grundränta som Finansinspektionens tryggningsgrunder tillämpades, eftersom de statsinterna transaktionerna elimineras. I avvaktan på utveckling av nya internationella redovisningsstandarder om redovisning av tjänstepensionsskulder har Ekonomistyrningsverket tagit ställning till att fortsätta tillåta högst 0,20 procentenheter av förändringen i antagandet om grundränta slå igenom per år. Detta bedöms ge en mer rättvisande bild av statens långsiktiga pensionsåtagande och därmed tillämpas samma principer som de senaste åren i årsredovisningen för staten. Detta medför att pensionsskulden 2017 är 28,7 miljarder kronor lägre i årsredovisningen för staten än i SPV:s årsredovisning. De beräkningsgrunder som SPV:s styrelse fastställer för affärsverken och de grunder som Riksdagsförvaltningen tillämpar skiljer sig från SPV:s beräkningsgrunder för statens pensionsrörelse. I årsredovisningen för staten har därför affärsverkens och Riksdagsförvaltningens pensionsskuld räknats om enligt principen ovan, dvs. att högst 0,20 procentenheter av förändringen i antagande om grundränta får slå igenom per år. Detta medför att den totala pensionsskulden för Riksdagsförvaltningen och affärsverken är 3,4 miljarder kronor lägre i årsredovisningen för staten än i myndigheternas egna årsredovisningar.

Vid beräkning av pensionsskulden för tjänstepensionsförmåner (livförsäkringsavsättningar)

har följande antaganden beslutats av SPV:s styrelse:

- Antaganden om ränta: Den årliga räntan används för diskontering av framtida, förväntade betalningsflöden. Hänsyn ska tas till Finansinspektionens tryggningsgrunder. Per den 31 december 2017 är bruttoräntan -0,30 procent (0,00 procent 2016). I årsredovisningen för staten används emellertid bruttoräntan 0,50 procent (0,70 procent 2016) med hänvisning till resonemanget ovan.
- Antaganden om driftkostnad: För de flesta åtaganden används ett antagande om driftkostnad på ca 0,10 procent av kapitalet. Därutöver belastas kapitalet med 0,75 procent för att täcka kostnader för framtida utbetalningar. Antagandena är oförändrade jämfört med föregående år.
- Avkastningsskatt: Inget avdrag för avkastningsskatt görs vid beräkning av de försäkringstekniska avsättningarna.
- Antaganden om livslängd: Olika antaganden om livslängd används för olika generationer och för olika kön.

CSN:s värderingsprinciper för lånefordringar

Centrala studiestödsnämnden (CSN) redovisar utestående lånefordringar med avdrag för förväntade låneförluster. Myndigheten har utvecklat en modell för att beräkna nedskrivningar för förväntade låneförluster och återkrav för sina olika lånetyper. Beräkningen i nuvärde görs med hänsyn till bl.a. skuld, betalning och inkomst för varje låntagare.

Beräkningen av förväntade låneförluster i CSN:s lånefordringar utgår i huvudsak från en individbaserad modell och görs utifrån tre värderingsprinciper:

- Förväntade förluster på grund av att personer missköter sina betalningar.
- Förväntade förluster på grund av de trygghetsregler som finns vid återbetalning.
- Förväntade förluster på grund av framtida dödsfall.

Den första värderingsprincipen utgår från låntagarens dokumenterade bristande betalningsbenägenhet när inga eller få

betalningar har gjorts under de senaste åren. Den andra värderingsprincipen bedömer betalningsförmågan hos de låntagare som har avslutat sina studier och är återbetalningsskyldiga. Principen bygger på en bedömning av låntagarens möjligheter att betala tillbaka lånet utifrån sina ekonomiska förutsättningar och skuldens storlek. Det görs därutöver en generell nedskrivning för förväntade låneförluster under studietiden. Den tredje värderingsprincipen utgår från sannolikheten att dö vid olika åldrar. Underlaget till beräkningen hämtas utifrån köns- och åldersspecifika risker för dödsfall från Statistiska centralbyrån (SCB) och därefter gör CSN vissa justeringar.

Stabilitetsfonden hos Riksgäldskontoret

Stabilitetsfonden regleras i lagen (2015:1017) om förebyggande statligt stöd till kreditinstitut. Samtliga kreditinstitut är med och finansierar fonden genom en särskild stabilitetsavgift. När fonden bildades tillfördes den 15 miljarder kronor från anslag på statens budget. Överföringen gjordes direkt i balansräkningen, eftersom fonden i huvudsak inte är avsedd att finansiera kostnader utan ska finansiera olika slags finansiella tillgångar i samband med kapitaltillskott och köp av bolag. De kostnader som uppkommer skulle i första hand avräknas mot de avgifter som kommit in, och mot fondens avkastning, då med upplösning av fonden som motsvarande tillförsel av medel. Först om fondens kapital understiger 15 miljarder kronor är avsikten att resultaträkningens saldo ska påverkas. Regeringen följer utvecklingen så att redovisningsmetoderna långsiktigt ger en rättvisande bild av händelserna. Stabilitetsfondens uppdrag har i och med bildandet av Resolutionsreserven (se nedan) begränsats men den ska även i fortsättningen finansiera stöd enligt en ny lag om förebyggande statligt stöd. Fonden har minskat och uppgick vid utgången av 2017 till 40 miljarder kronor.

Resolutionsreserven hos Riksgäldskontoret

Lagen (2015:1016) om resolution innebär att ett resolutionsförfarande ska användas för de institut som bedöms viktiga för den finansiella stabiliteten och som därför inte bör försättas i konkurs. Resolution innebär att staten tar kontroll över ett institut som är drabbat av problem för att rekonstruera det eller avveckla det under ordnade former. För detta ändamål bildades en ny fond benämnd Resolutions-

reserven i början av 2016. Den tillfördes 19 miljarder kronor genom överföring från Stabilitetsfonden och har därefter tillförts resolutionsavgifter. Resolutionsreserven uppgick vid utgången av 2017 till 29 miljarder kronor.

Skuld till Rundradiorörelsen hos Riksgäldskontoret
Riksgäldskontoret redovisar en skuld till Rundradiorörelsen på 337 miljoner kronor för distributionsmedel. Riksgäldskontorets skuld har tagits bort i årsredovisningen för staten eftersom den är intern i staten samtidigt som Rundradiorörelsens redovisning inte ingår i någon statlig redovisningsenhet som redovisas som motpart till Riksgäldskontoret.

Transfereringar m.m. med koppling till skattesystemet

Kommunernas mervärdesskatt nettoredovisas på statens budget. Kommunernas kompensation för ingående mervärdesskatt i icke skattepliktig verksamhet redovisas på särskild inkomsttitel vilket minskar inkomsterna i statens budget. I den konsoliderade resultaträkningen bruttoredovisas dessa medel som lämnade bidrag och skatteintäkter, vilket bedömts ge den mest rättvisande informationen.

Den kommunalekonomiska utjämningen nettoredovisas under anslag på statens budget. I den konsoliderade resultaträkningen i årsredovisningen för staten har det bedömts mest rättvisande att bruttoredovisa den kommunalekonomiska utjämningen som skatteintäkter och transfereringar till kommuner.

Dessa båda skillnader innebär att både skatteintäkter och transfereringar är högre i resultaträkningen än i statens budget (se not 1 och 4).

Redovisning av marknadsvärdeförändringar i resultaträkningen

Orealiserade marknadsvärdeförändringar på framför allt långfristiga värdepappersinnehav redovisas i resultaträkningen som finansiella intäkter eller kostnader. I allt väsentligt motsvaras dessa av avsättningar till Kärnavfallsfonden och Insättningsgarantifonden. En stor del av värdepapperen är statsobligationer och andra instrument utgivna av Riksgäldskontoret.

I resultaträkningen för staten elimineras normalt inomstatliga finansiella intäkter och kostnader. I detta fall skulle detta dock leda till att saldot i resultaträkningen påverkades kraftigt

mellan åren av att avsättningar till fonder påverkas av intäkter eller kostnader som elimineras. Därför behålls den orealiserade värdeförändringen i resultaträkningen, samtidigt som avsättningen till fonder redovisas med det belopp som respektive myndighet rapporterat, så att saldot i princip inte påverkas. I balansräkningen däremot, elimineras det bokförda värdet av innehavet av statspapper mot Riksgäldskontorets statsskuld. Mellanskillnaden påverkar nettoförmögenheten.

Sveriges innehav av utsläppsminskingsenheter inom ramen för Kyotoprotokollet

Sverige befinner sig för närvarande i den andra åtagandeperioden under Kyotoprotokollet (2013–2020). Avräkning för perioden kommer att ske efter 2020 då de totala utsläppen under perioden ska avräknas mot den tilldelade mängden utsläpp. De totala utsläppen består av utsläppen som årligen hanteras i EU:s utsläppshandelssystem (EU ETS) och under ansvarsfördelningsbeslutet (ESD).

Inom ramen för Sveriges program för internationella klimatinsatser har Energimyndigheten sedan 2002 haft i uppdrag att för Sveriges räkning stötta klimatprojekt i utvecklingsländer genom de flexibla mekanismerna under Kyotoprotokollet. Genom dessa klimatprojekt har Sverige förvärvat utsläppsminskingsenheter som verifierats, certifierats och utfärdats av FN.

Regeringen beslutade i mars 2017 att genomföra annullering av 9,5 miljoner utsläppsminskingsenheter som genererats under Kyotoprotokollets första åtagandeperiod 2008–2012, i enlighet med beslut från Budgetpropositionen för 2017 (prop. 2016/17:1). Annulleringen slutfördes i maj 2017.

Regeringen begärde i budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1) riksdagens bemyndigande att annullera de utsläppsenheter som har genererats under Kyotoprotokollets andra åtagandeperiod 2013–2020 och som levererats till Sverige till och med år 2016, vilket motsvarar drygt 5 miljoner utsläppsminskingsenheter.

3.4.2 Redovisningsprinciper för statens budget

Statens budget redovisas enligt de principer som följer av budgetlagen och riksdagens beslut om budgeten.

Enligt budgetlagen omfattar statens budget alla inkomster och utgifter samt andra betalningar som påverkar statens lånebehov. Statens inkomster och utgifter ska budgeteras och redovisas brutto på inkomstitlar och anslag, med undantag för inkomster som riksdagen har beslutat ska specialdestineras till en viss verksamhet.

Utgifter i statens budget redovisas mot anslag medan inkomsterna redovisas mot inkomstitlar. Utgifter för transfereringar redovisas det år då betalning sker, medan förvaltningsutgifter redovisas det år som kostnaderna hänför sig till. Övriga utgifter redovisas det budgetår som utgifterna hänför sig till. Enligt budgetlagen redovisas inkomster av skatter och avgifter det år intäkterna hänför sig till. Övriga inkomster redovisas det budgetår som inkomsterna hänför sig till.

Universitet och högskolor tillämpar en särskild modell för redovisning mot anslag. Andra avvikelser från generella principer kan förekomma enligt riksdagens beslut. Till skillnad från vad som gäller för resultat- och balansräkningen, där olika redovisningsmetoder och principer för specifika poster förklaras i detta avsnitt, finns för budgetens anslag och inkomstitlar riksdagsbeslut och motiveringar som har redovisats för riksdagen i budgetpropositionen eller andra propositioner. Därför redovisas inte den typen av specifik information i årsredovisningen för staten.

Utöver anslagen och inkomstitlarna innehåller statens budget en post för Riksgäldskontorets nettoutlåning och en kassamässig korrigeringspost. Riksgäldskontorets netto-utlåning består av Riksgäldskontorets in- och utlåning till myndigheter, affärsverk, vissa statliga bolag och fonder respektive andra stater. Den kassamässiga korrigeringsposten på utgiftssidan är nödvändig för att budgetens saldo ska visa statens lånebehov. Ett negativt budgetsaldo ger ett positivt lånebehov, dvs. en ökning av statsskulden, medan ett positivt budgetsaldo ger ett negativt lånebehov, dvs. i de flesta fall en minskning av statsskulden.

3.4.3 Skillnader mellan resultaträkningen och statens budget

Statens budget och resultaträkningen skiljer sig åt såväl i avgränsning och struktur som i redovisningsprinciper. Ett exempel på skillnader i avgränsningen är affärsverken som ingår i resultaträkningen, men som till övervägande del ligger utanför statens budget. Affärsverken och andra verksamheter där avgifter och bidrag får disponeras i verksamheten, redovisas i resultaträkningen, medan de endast påverkar budgeten till den del verksamheterna påverkar statens lånebehov.

Redovisningsprinciperna i statens budget är blandade. Statens budget innehåller redovisning av in- och utbetalningar (kassamässigt), för vissa anslag eller inkomstitlar innehåller den kostnader och intäkter och för några innehåller den utgifter och inkomster. Redovisningen i resultaträkningen sker i sin helhet enligt bokföringsmässiga grunder, dvs. den består av intäkter och kostnader.

I tabellen sammanfattas några av skillnaderna mellan resultaträkningen och statens budget.

Statens budget har en ändamålsstruktur där anslagen är grupperade i utgiftsområden och inkomstitlarna i inkomsttyper. Resultaträkningen är däremot indelad i intäkts- och kostnadsslag. Jämförelser av poster i resultaträkningen och statens budget går därför ofta inte att göra, utan dokumenten kompletterar varandra.

Tabell 3.5 Jämförelse mellan resultaträkningen och statens budget

	Resultaträkningen	Statens budget
Skatt	Intäkt	Intäkt/Betalning
Offentligrättsliga avgifter på inkomsttitel	Intäkt	Intäkt
Avgift av tillfällig natur eller mindre omfattning	Intäkt	Kostnadsreduktion på anslag
Övriga avgifter	Intäkt	Ingen påverkan på anslag eller inkomsttitlar
Erhållna bidrag som används i verksamheten	Intäkt	Ingen påverkan på anslag eller inkomsttitlar
Transfereringar (lämnade bidrag m.m.)	Kostnad	Utbetalning
Avsättningar för framtida förpliktelser	Kostnad	Kostnad/Utgift
Löner, varor och tjänster	Kostnad	Kostnad
Andel av företagsvinst/förlust	Intäkt/kostnad enligt kapitalandelsmetoden	Inkomst vid utdelning
Orealiserad valutavinst/förlust och upplupen ränta	Intäkt/kostnad	Ingen påverkan på anslag eller inkomsttitlar

Resultaträkningen visar verksamhetens totala kostnader och intäkter under året. Balansräkningen visar den ekonomiska ställningen, dvs. tillgångar och skulder per den 31 december. För vissa kapitaltransaktioner påverkas endast balansräkningen av händelser i statens budget medan resultaträkningen är oförändrad. Exempel på detta är anslag för investeringar och utlåning, eller inkomsttitlar för återbetalning av lån.

En stor principiell skillnad är att i resultaträkningen elimineras alla ekonomiska mellanhavanden mellan myndigheter. I statens budget bruttoredovisas sådana transaktioner i de flesta fall som utgifter på anslag och inkomster på inkomsttitel.

En annan stor skillnad är att ålderspensionsavgifterna från andra än statliga myndigheter bruttoredovisas som intäkt i resultaträkningen, samtidigt som de faktiska utbetalningarna av pensioner i ålderspensionssystemet redovisas som kostnader. I statens budget däremot, nettoredovisas ålderspensionsavgifterna efter avdrag för utbetalningarna till pensionssystemet inklusive premiepensionssystemet. Utbetalningarna av pensioner till enskilda framgår inte av statens budget.

3.5 Noter

3.5.1 Noter till resultaträkningen

Not 1

Skatteintäkter

Miljoner kronor

	2017	2016
<i>Direkta skatter på arbete</i>		
Inkomstskatter	758 970	725 179
Skattereduktioner m.m.	-242 039	-231 424
Övriga direkta skatter på arbete	118 638	113 341
<i>Summa Direkta skatter på arbete</i>	<i>635 569</i>	<i>607 095</i>
<i>Indirekta skatter på arbete</i>		
Arbetsgivaravgifter	537 306	509 975
Övriga indirekta skatter på arbete	58 419	55 917
Avgifter till premiepensionssystemet	-36 887	-35 586
<i>Summa Indirekta skatter på arbete</i>	<i>558 838</i>	<i>530 306</i>
<i>Skatt på kapital</i>		
Skatt på kapital, hushåll	75 141	74 605
Skatt på företagsvinster	123 460	115 232
Fastighetsskatt och fastighetsavgift	32 791	33 431
Övriga skatter på kapital	22 917	22 709
<i>Summa Skatt på kapital</i>	<i>254 309</i>	<i>245 977</i>
<i>Skatt på konsumtion och insatsvaror</i>		
Mervärdesskatt	427 420	406 454
varav kommun moms	65 561	62 133
Skatt på alkohol och tobak	26 306	25 849
Skatt på energi och miljö	74 176	73 909
Skatt på vägtrafik	19 924	19 696
Inlevererat överskott från AB Svenska Spel	4 705	4 823
Skatt på import	6 259	6 077
Övriga skatter på konsumtion och insatsvaror	2 320	2 206
<i>Summa Skatt på konsumtion och insatsvaror</i>	<i>561 110</i>	<i>539 013</i>
<i>Restförda och övriga skatter</i>		
Restförda skatter m.m.	-560	3 827
Intäkter som förs till fonder	12 775	12 613
<i>Summa Restförda och övriga skatter</i>	<i>12 215</i>	<i>16 440</i>
Summa Totala skatteintäkter före justering	2 022 041	1 938 831
Justering till belopp enligt ÅRS 2016		-21 312
Totala skatteintäkter	2 020 041	1 917 520
Avgår: Kommunala inkomstskatter	-716 936	-685 739
Avgår: Avgifter till ålderspensionssystemet (inkomstpension)	-244 930	-233 905
Avgår: EU-skatter	-6 259	-6 077
Summa Statens skatteintäkter före justering	1 053 916	991 799

Justering till belopp enligt ÅRS 2016	-400	
Statens skatteintäkter enligt avgränsningen i statens budget	1 053 916	991 399
<i>Tillkommer, avgränsningsskillnader m.m.</i>		
Skatter hänförliga till tidigare år		
varav 2016	21 689	16 469
varav 2015	-777	-1 512
Avgifter till ålderspensionssystemet	244 930	233 905
Avgifter till premiepensionssystemet	36 887	35 586
EU-skatter	6 259	6 077
Kommunala utjämningsavgifter LSS	3 902	3 664
Inkomstutjämningsavgift, kostnadsutjämningsavgift	17 617	15 937
<i>Elimineringar</i>		
Eliminering av statliga myndigheters avräknade moms	-30 449	-30 325
Eliminering av statens arbetsgivaravgifter	-33 035	-31 630
Eliminering av särskild löneskatt på pensionskostnader	-3 984	-3 764
Eliminering av myndigheters skatter m.m.	-94	-117
<i>Summa Total före justering</i>	<i>1 316 861</i>	<i>1 235 689</i>
Justering till belopp enligt ÅRS 2016		22
Summa	1 316 861	1 235 712

81 miljarder kronor mer i skatteintäkter

Skatteintäkterna såsom de avgränsas i resultaträkningen ökade med 81 miljarder kronor (6,6 procent) jämfört med 2016. Eftersom många skatter fastställs per kalenderår är det slutliga utfallet för beskattningen inte känt förrän i december året efter det aktuella årets utgång. Redovisningen av skatteintäkter grundas därför till viss del på bedömningar. Även om det vid tidpunkten för årsredovisningen går att göra en relativt säker bedömning av intäkterna från skatt på arbete och skatt på konsumtion är osäkerheten fortfarande stor vad gäller skatt på kapital. Historiskt ligger avvikelser mellan den bedömning som redovisas i årsredovisningen och de slutliga utfallen på i storleksordningen 0,5 till 1 procent av de totala skatteintäkterna.

Den övergripande analysen bör utgå från totala skatteintäkter i mitten av tabellen, som beräknas till 2 022 miljarder kronor för 2017 och som ska jämföras med totalt 1 939 miljarder kronor enligt den nu aktuella bedömningen av skatteintäkter för inkomståret 2016. Det innebär att förändringen mellan 2017 och 2016 är en ökning med 83 miljarder kronor varav kommunernas del är 31 miljarder kronor. Med den nuvarande bedömningen av skatteintäkterna

avseende 2016 är ökningen av statens skatter därmed 52 miljarder kronor. Ökningen förklaras till stor del av den fortsatt starka konjunkturen som har lett till stark tillväxt för många av de viktigaste skattebaserna. Även höjda skatter förklarar en mindre del av ökningen, 4 miljarder kronor. Den resterande delen av ökningen av totalsumman nederst i tabellen på 81 miljarder kronor beror till stor del på att skatteintäkterna för 2016 och 2015 blev 21 miljarder kronor högre än den bedömning som gjordes i årsredovisningen för 2016.

En ökad lönesumma gav högre intäkter av skatt på arbete

De direkta skatterna på arbete, inkomstskatter, ökade med 28 miljarder kronor jämfört med 2016. Statens del av inkomstskatterna minskade med 1,9 miljarder kronor. Det förklaras av att skattereduktioner ökade snabbare än den statliga inkomstskatten.

De indirekta skatterna på arbete ökade med 29 miljarder kronor varav 2 miljarder kronor förklaras av att nedsättningen av arbetsgivaravgifter för unga nu helt har avskaffats. Den återstående intäktsökningen på 26 miljarder kronor förklaras framför allt av att lönesumman ökade med 4,8 procent. Timlönen ökade med 2,6 procent medan antalet arbetade timmar ökade med 2,1 procent mellan åren.

De statliga myndigheternas arbetsgivaravgifter är inomstatliga och har eliminerats vid beräkning av skatteintäkterna. Elimineringen bruttoredo visas i tabellen ovan.

Högre intäkter av skatt på kapital

Jämfört med 2016 ökade skatten på kapital med 8,3 miljarder kronor. Skatt på företagsvinster ökade med 8,2 miljarder kronor eller 7,1 procent. Den fortsatt relativt svaga kronan och en ökad global tillväxt har gynnat exportföretagen. Dessutom har basmetallpriserna återhämtat sig från de låga nivåerna som gällde under framför allt det första halvåret 2016, vilket lett till högre vinster för råvaruindustrin. Skatteintäkter av hushållens kapitalvinster ökade med 0,5 miljarder kronor.

Ökade bostadsinvesteringar bidrog till mer intäkter av mervärdesskatt

Skatt på konsumtion och insatsvaror ökade med 22 miljarder kronor mellan åren. Intäkterna från mervärdesskatt ökade med 21 miljarder kronor eller 5,2 procent. Det är bostadsinvesteringarna

som bidrar till att den procentuella ökningen är så stor. Bostadsinvesteringarna steg med 15 procent under 2017. Även momsens avseende konsumtion ökade mer än hushållens konsumtion i löpande priser på grund av sammansättningseffekter.

Hushållens konsumtion i löpande priser steg med 4,3 procent. I beloppet mervärdesskatt, 427 miljarder kronor, ingår återbetald mervärdesskatt till statliga myndigheter med 30 miljarder kronor som har eliminerats. Detta är en inomstatlig transaktion som elimineras för att inte påverka det konsoliderade utfallet i statens resultaträkning.

Ökade intäkter av skatt på alkohol och tobak

Intäkterna av skatt på alkohol och tobak ökade med 0,5 miljarder kronor.

Ökade intäkter av skatt på energi och miljö

Intäkterna av skatt på energi och miljö ökade med 0,3 miljarder kronor. Energiskatterna ökade bl.a. på grund av skattehöjningar. Skattehöjningarna finansierade bl.a. utfasningen av skatt på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer, vilket också påverkar intäkterna från skatt på energi och miljö. Den nya kemikalieskatten påverkade intäkterna positivt med 0,7 miljarder kronor.

Även intäkterna av skatt på vägtrafik ökade

Intäkterna av skatt på vägtrafik ökade med 0,2 miljarder kronor och ökningen beror på ökade trängselskatts- och vägavgiftsintäkter.

Minskade intäkter vid anstånd

Intäkterna av restförda skatter m.m., som även innehåller omprövningar och anstånd, minskade med 4,2 miljarder kronor. Omprövningar och anstånd för företag minskade med 4,7 miljarder kronor jämfört med 2016. För hushållen ökade de med 1,4 miljarder kronor jämfört med förra året.

Ökade intäkter av kommunal inkomstskatt

Kommunernas del av skatteintäkterna, kommunal inkomstskatt och fastighetsavgift, ökade med 31 miljarder kronor medan ålderspensionssystemets avgifter ökade med 11 miljarder kronor.

Statens arbetsgivaravgifter har eliminerats

Skatteverket sköter uppbörderna av skatter och redovisar den både i statens resultaträkning och i

statens budget. Staten betalar ut de skatter och avgifter som tillhör kommunsektorn och ålderspensionssystemet löpande för att sedan slutreglera dem när beskattningen är fastställd. Den redovisning av skatteintäkter som görs i resultaträkningen skiljer sig på några punkter från den som görs på inkomstsidan i statens budget. I budgeten görs omföringar och en finare indelning av vissa poster för att tydligare redovisa fördelningen mellan olika skatteslag etc. Den del av ålderspensionsavgiften som går till premiepensionssystemet läggs i resultaträkningen till skatteintäkterna, trots att systemet ses som en del av hushållssektorn i nationalräkenskaperna (se avsnitt 3.4). En annan väsentlig skillnad jämfört med statens budget är att arbetsgivaravgifter som staten betalat till sig själv elimineras i resultaträkningen.

Kommunalekonomisk utjämning och kommunmoms bruttoredo visas

I resultaträkningens skatteintäkter ingår den kommunalekonomiska utjämningen som nettoredo visas på utgiftssidan i statens budget. Inkomstutjämningsavgift och kostnadsutjämningsavgift från kommuner och landsting på sammanlagt 18 miljarder kronor nettoredo visas under anslaget för kommunalekonomisk utjämning. Det innebär att utgifterna för statsbidrag till kommunerna minskats med motsvarande belopp på statens budget. I resultaträkningens skatteintäkter ingår också mervärdesskatt med 66 miljarder kronor för kommuner och landsting som nettoredo visas på inkomstsidan i statens budget. I resultaträkningen har den kommunalekonomiska utjämningen och kommunmomsen bruttoredo visas, vilket innebär att både inkomster och transfereringar till kommuner är 83 miljarder kronor högre än i statens budget för 2017.

Tre justeringsbelopp

I kolumnen för jämförelsetalen från 2016 redovisas för varje skatteslag de utfall för 2016 som beräknats under våren 2018 efter det att beskattningen av 2016 års inkomster slutförts. Detta överensstämmer med motsvarande redovisning av utfallet på statens budget. Jämförelsetalen avviker något för varje enskilt skatteslag från de belopp som beräknades när resultaträkningen för 2016 togs fram, eftersom de baseras på senare utfallsinformation. Tre justeringsbelopp har lagts till i ovanstående tabell så att överensstämmelse även uppnås med de

periodiserade skatter som redovisades i årsredovisningen för staten 2016.

Skatteintäkterna 2016 blev högre än beräknat

Skatteintäkterna 2016 blev 22 miljarder kronor högre jämfört med den beräkning av 2016 års skatt som gjordes våren 2017. Intäkterna av skatt på kapital för hushåll blev 13 miljarder kronor högre än beräkningen våren 2017 framför allt till följd av att hushållens finansiella kapitalvinster blev högre än beräknat. Skatt på företagsvinster blev 8,8 miljarder kronor högre än beräkningen våren 2017 på grund av att bolagens vinster underskattades. Inkomstskatter blev 1,4 miljarder kronor lägre än beräkningen våren 2017. Även indirekt skatt på arbete blev 2,2 miljarder kronor lägre än beräkningen våren 2017.

Not 2

Intäkter av avgifter och andra ersättningar

Miljoner kronor

	2017	2016
Offentligrättslig verksamhet		
Trafikverket	2 379	2 251
Transportstyrelsen	2 368	2 226
Kronofogdemyndigheten	1 440	1 557
Lantmäteriet	984	858
Polismyndigheten	757	761
Centrala studiestödsnämnden	667	694
Finansinspektionen	646	603
Läkemedelsverket	639	577
Bolagsverket	480	489
Elsäkerhetsverket	346	344
Strålsäkerhetsmyndigheten	307	335
Affärsverk		
Luffartsverket	1 987	1 891
Sjöfartsverket	1 604	1 463
Övriga	2 302	2 356
Summa offentligrättslig verksamhet	16 907	16 404
Uppdragsverksamhet		
Trafikverket	3 450	4 550
Exportkreditnämnden	2 107	1 535
Statens institutionsstyrelse	1 865	1 781
Pensionsmyndigheten	891	838
Statens fastighetsverk	729	663
Lunds universitet	556	559
Skatteverket	554	518
Statens jordbruksverk	484	470
Sveriges lantbruksuniversitet	411	416
Lantmäteriet	392	386
Kungl. Tekniska högskolan	363	328
Uppsala universitet	363	388
Affärsverk		
Svenska kraftnät	8 299	8 633
Luffartsverket	910	932
Sjöfartsverket	157	213
Övriga	5 661	6 845
Summa uppdragsverksamhet	27 193	29 055
Andra ersättningar		
Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen	3 439	3 365
Polismyndigheten	673	668

Statens skolverk	452	169
Trafikverket	385	399
Kronofogdemyndigheten	277	138
Karolinska institutet	243	246
Centrala studiestödsnämnden	215	197
Transportstyrelsen	185	177
Affärsverk		
Svenska kraftnät	315	313
Sjöfartsverket	3	9
Luffartsverket	0	2
Övriga	1 800	1 170
Summa andra ersättningar	7 988	6 852
Summa	52 088	52 312

Intäkter av avgifter och andra ersättningar

Intäkter av avgifter och andra ersättningar minskade med 223 miljoner kronor. Intäkter av avgifter i offentligrättslig verksamhet ökade med 503 miljoner kronor och är ca en tredjedel av posten. Intäkter av avgifter för uppdragsverksamhet minskade med 1 862 miljoner kronor och utgör drygt hälften av posten. Andra ersättningar ökade med 1 136 miljoner kronor och utgör 15 procent av posten.

Staten tar in avgifter för att tillhandahålla varor och tjänster, och den som betalar avgiften får därmed en motprestation. Avgifterna är antingen offentligrättsliga eller avgifter för uppdragsverksamhet.

Offentligrättsliga avgifter är s.k. tvingande eller betungande avgifter som staten med stöd av författning kan ta ut av enskilda.

Avgifter för uppdragsverksamhet är samtliga avgifter som inte är offentligrättsliga. Det omfattar försäljning av varor och tjänster som är frivilligt efterfrågade. Hit räknas också de avgifter som myndigheter under vissa förutsättningar får ta ut enligt det generella bemyndigandet i 4 § avgiftsförordningen (1992:191).

Andra ersättningar ses inte som avgifter eftersom den som betalar ersättningen i princip inte erhåller någon motprestation såsom för en avgift.

Offentligrättsliga avgifter ökade

De största förändringarna av de offentligrättsliga avgifterna rör Transportstyrelsen, Sjöfartsverket och Trafikverket och Lantmäteriet där

intäkterna av avgifterna ökat medan de minskat hos Kronofogdemyndigheten.

Transportstyrelsens intäkter av avgifter ökade med 142 miljoner kronor. Det är framför allt avgift för säkerhetskontroll som har ökat, till följd av ett ökat antal avresande passagerare från flygplatser samt höjd avgiftsnivå. Transportstyrelsen tar ut avgifter inom sjöfarts-, luftfarts-, järnvägs- och vägtrafikområdet för bl.a. tillsyn, tillstånd och registerhållning. Inom luftfartsområdet finns också avgifter för säkerhetskontroll vid svenska flygplatser, flygplatsers utrustningskostnader för kommunikation, navigation och övervakning inom flygtrafikledningstjänst och undervägsverksamheten (flygtrafiktjänst en route).

Sjöfartsverkets avgifter har ökat med 141 miljoner kronor och omfattar främst farleds- och lotsavgifter.

Trafikverkets avgifter ökade med 128 miljoner kronor varav största delen var banavgifter som är obligatoriska för de aktörer som trafikerar järnvägen och där intäkterna går till drift och underhåll av järnvägen. Trafikverkets avgifter omfattar även bl.a. förarprovsavgifter.

Lantmäteriet redovisar avgifter inom fastighetsbildningsområdet och expeditionsavgifter för inskrivningsverksamheten, t.ex. ansökan om lagfart vid köp av fastighet. Det är inom förrättningsverksamheten som intäkterna av avgifterna ökat, både på grund av högre timtaxor och att rekrytering av personal inneburit fler debiterbara produktionstimmar.

Kronofogdemyndighetens avgifter omfattar grundavgifter i allmänna och enskilda mål och avgifter i mål om betalningsföreläggande m.m. Kronofogdemyndighetens intäkter av avgifter har minskat med 117 miljoner kronor, till största delen hänförligt till grundavgifter i enskilda mål.

Övrigt om intäkter av offentligrättsliga avgifter

Totalt redovisar omkring 125 myndigheter offentligrättsliga avgifter, i en mängd olika verksamheter.

Polismyndigheten tar ut avgifter för framför allt passhantering, nationella ID-kort och tillståndsgivning.

CSN tar främst ut avgifter för administration av återbetalning av studielån och för att bevilja studiemedel.

Finansinspektionen tar ut avgifter av de företag och personer som står under

Finansinspektionens tillsyn samt avgifter för prövning av ansökningar och anmälningar.

Läkemedelsverket tar ut avgifter för tillstånd och tillsyn av läkemedel, medicintekniska produkter och vissa andra produkter som med hänsyn till sina egenskaper eller användningsområdet står läkemedel nära.

Bolagsverket tar framför allt ut avgifter för att registrera företag.

Elsäkerhetsverkets avgifter omfattar huvudsakligen elberedskapsavgifter, elsäkerhetsavgifter och nätövervakningsavgifter.

Strålsäkerhetsmyndigheten tar framför allt ut avgifter från kärnkraftverk men också vissa tillstånds- och tillsynsavgifter för icke kärnteknisk verksamhet och övrig tillståndsprövning.

Luftfartsverket tar framför allt ut s.k. undervägsavgifter som fastställs av Europakommissionen och beräknas på en kombination av antal flygningar, luftfartygets vikt och flugen sträcka.

Intäkter av avgifter för uppdragsverksamhet minskade

Framför allt Trafikverket och Svenska kraftnät redovisar lägre intäkter av avgifter för uppdragsverksamhet, medan EKN visar den största ökningen.

Avgifterna i Trafikverkets uppdragsverksamhet minskade med 1 100 miljoner kronor, vilket främst beror på investeringsprojekt där kommuners anläggningar byggs samtidigt som Trafikverkets. Trafikverkets uppdragsverksamhet består i övrigt huvudsakligen av försäljning av järnvägsmateriel till de entreprenörer som bygger och underhåller de statliga järnvägarna och el till de olika bolag som bedriver tågtrafik.

Svenska kraftnät tar ut avgifter från regionnätsföretag, stora elproducenter och balansansvariga. Avgifterna minskade med 334 miljoner kronor, främst för att energiintäkterna var lägre under året på grund av att priset på förlusten i energiavgiften sänktes inför 2017.

EKN:s intäkter av garantiavgifter ökade med 572 miljoner kronor. Det beror i huvudsak på några större affärer och att garantigivningen i högre utsträckning gick till icke OECD-länder där riskerna och därmed också avgifterna i normalfallet är högre. Upplösning av avsättning för ej intjänade garantiavgifter och kvardröjande risker ökade också intäkterna. Behovet av att reservera för löpande affärer minskade på grund

av amorteringar på garanterade utestående lån under året. EKN har till uppgift att stödja svensk export och utveckla svenskt näringsliv genom att erbjuda exportkredit- och investeringsgarantier. Avgifterna ska täcka garantitagarnas eventuella framtida kundförluster, och avgiftens storlek beror på risken i varje affär.

Övrigt om intäkter av avgifter för uppdragsverksamhet

Totalt redovisar omkring 170 myndigheter avgifter för uppdragsverksamhet.

Statens institutionsstyrelse tar huvudsakligen ut vårdavgifter för ungdomsvård.

Pensionsmyndigheten tar mest ut avgifter från AP-fonderna för administration av inkomstpensionssystemet och från premiepensionssystemet för dess administration.

Statens fastighetsverk tar huvudsakligen ut hyror och arrenden från hyresgäster men bedriver även annan uppdragsverksamhet, såsom konsultverksamhet.

Lunds universitet, Uppsala universitet och Kungliga Tekniska högskolan tar ut studieavgifter från studieavgiftsskyldiga studenter, vissa s.k. tredjelandsmedborgare. De redovisar även intäkter i sin uppdragsverksamhet i samband med uppdragsutbildning och forskning, tidskrifter och publikationer samt rådgivning och annan liknande service.

Skatteverket tar ut avgifter från AP-fonderna och premiepensionssystemet för arbete med uppbörd av ålderspensionsavgifter m.m.

Statens jordbruksverks uppdragsverksamhet är i huvudsak deras distriktsveterinärorganisation.

Sveriges lantbruksuniversitets uppdragsintäkter kommer mestadels från forskningsuppdrag och djursjukvård.

Lantmäteriets avgiftsbelagda verksamhet omfattar bl.a. grundläggande geografisk information och fastighetsinformation.

Luftfartsverkets intäkter avser i huvudsak konsulttjänster.

Sjöfartsverkets intäkter avser bl.a. försäljning av sjökort och konsultuppdrag.

Intäkter av andra ersättningar ökade

Statens skolverk och Kronofogdemyndigheten visar de största ökningarna av intäkter av andra ersättningar.

Statens skolverks andra ersättningar är främst återbetalda statsbidrag. 2017 har antalet beslut om återkrav ökat, liksom det återkrävda

beloppet som totalt är 283 miljoner kronor högre än föregående år.

Kronofogdemyndigheten redovisar 139 miljoner kronor mer som andra ersättningar än föregående år. Nästan hela ökningen rör ett specifikt ärende, och vanligen redovisar Kronofogdemyndigheten huvudsakligen böter som andra ersättningar.

Övrigt om intäkter av andra ersättningar

Totalt redovisade omkring 170 myndigheter intäkter av andra ersättningar.

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens andra ersättningar är finansieringsavgifter som arbetslöshetskassorna betalar.

Polismyndigheten redovisar i huvudsak böter som andra ersättningar.

Trafikverket redovisar bl.a. viten, intäkter från försäkringsbolag för skadeersättningar på väganläggningar och kvalitetsavgifter kopplat till banavgifterna som andra ersättningar.

Karolinska institutet redovisar intäkter för fakturerade pensionskostnader och lönekostnader från Karolinska sjukhuset som andra ersättningar.

Som andra ersättningar redovisar CSN återkravsintäkter från återkrav som uppstår om en studerande t.ex. avbrutit studierna utan att meddela CSN.

Transportstyrelsen redovisar bl.a. felparkeringsavgifter, dröjsmålsavgifter och avgifter vid överträdelser av kör- och vilotider som andra ersättningar.

Svenska kraftnäts andra ersättningar är huvudsakligen ersättning från kapacitetsavgifter.

Not 3 Intäkter av bidrag

Miljoner kronor

	2017	2016
AP-fondsmedel	28 445	25 787
EU-bidrag		
<i>EU-bidrag med delat förvaltningsansvar</i>		
<i>Statens jordbruksverk</i>		
Bidrag från EU:s garantifond för jordbruket	7 472	6 663
Bidrag från EU:s landsbygdsfond	1 907	1 608
Bidrag från EU:s fiskefonder	16	3
<i>Summa Statens jordbruksverk</i>	<i>9 395</i>	<i>8 275</i>
<i>Tillväxtverket</i>		
Bidrag från Europeiska regionala utvecklingsfonden	1 202	663
<i>Rådet för Europeiska Socialfonden i Sverige</i>		
Bidrag från Europeiska socialfonden m.m.	1 533	455
Bidrag från fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt	14	3
Bidrag från fonden för integration av tredjelandsmedborgare	-1	1
<i>Migrationsverket</i>		
Bidrag från Asyl-, migrations- och integrationsfonden	594	688
Bidrag från Europeiska flyktningfonden och återvändandefonden	-	-17
<i>Polismyndigheten</i>		
Bidrag från Fonden för inre säkerhet	43	19
<i>Interregionala bidrag (Interreg)</i>	<i>186</i>	<i>79</i>
<i>Andra EU-bidrag</i>		
Bidrag till transeuropeiska nätverk, Trafikverket	215	383
Universitet och högskolor	1 176	1 140
Övriga myndigheter	1 059	710
<i>Summa andra EU-bidrag</i>	<i>15 417</i>	<i>12 398</i>
<i>Övriga bidrag</i>		
Erhållna bidrag vid universitet och högskolor (exklusive bidrag från EU)	8 818	8 401
<i>Försäkringskassan</i>		
- assistansersättning	4 620	4 832
- underhållsstöd	1 184	1 293

Trafikverket (exklusive bidrag från EU)	1 161	2 388
Statens tjänstepensionsverk	571	568
Erhållna bidrag vid övriga myndigheter (exklusive bidrag från EU)	1 531	1 150
Summa	61 746	56 817

Intäkter av bidrag är intäkter som inte är relaterade till utförda prestationer. Bidragsintäkterna har totalt sett ökat med 4,9 miljarder kronor.

AP-fondsmedel

Posten AP-fondsmedel visar Allmänna pensionsfondens nettobidrag till staten. Beloppet är skillnaden mellan de medel som löpande rekvireras från AP-fonden för utbetalning av ålderspensioner och de ålderspensionsavgifter (socialavgifter från arbetsgivare och egenföretagare), allmänna pensionsavgifter och statliga ålderspensionsavgifter som löpande överförs till AP-fonden för förvaltning.

För 2017 uppgick nettobidraget till 28,4 miljarder kronor. Utbetalda pensioner som finansieras från AP-fonderna ökade med 13,6 miljarder kronor, medan avgifterna som tillförs AP-fonderna ökade med 10,9 miljarder kronor. Det innebär att nettoöverföringen från AP-fonderna ökade med 2,7 miljarder kronor.

Intäkter av EU-bidrag

Intäkter av EU-bidrag uppgår till 15,4 miljarder kronor och visar på återflödet från EU-budgeten. För 2017 ökade det med 3 miljarder kronor jämfört med föregående år. Det beror främst på att EU-programmen i den fleråriga budgetramen 2014–2020 har kommit igång.

EU-bidragen till transeuropeiska nätverk (TEN) för investeringar och utvecklingsinsatser blev 0,2 miljarder kronor. De största beloppen avsåg väg- och järnvägsåtgärder. Bland EU-bidragen går en väsentlig del direkt till universitet och högskolor, som redovisade intäkter av bidrag från EU med 1,2 miljarder kronor. Andra EU-bidrag direkt till myndigheter blev 1,1 miljard kronor.

Övriga bidrag

Andra intäkter av bidrag till universitet och högskolor tillkommer med 8,8 miljarder kronor vilket är en ökning med 0,4 miljarder kronor

jämfört med föregående år. Bidragen ska främst användas för forskning. Förutom EU, finansierar företag inom och utom Sverige och olika forskningsstiftelser till stor del denna forskning. Bidrag från andra statliga myndigheter, t.ex. forskningsråd, är eliminerade.

Försäkringskassan redovisar intäkter från kommuner för kommunernas andel av kostnaden för statlig assistansersättning samt intäkter för underhållsstöd från bidragsskyldiga.

Trafikverket tar emot bidrag från bl.a. kommuner för investeringar i infrastruktur. Intäkter av bidrag, exklusive bidrag från EU, minskade med 1,2 miljarder kronor jämfört med 2016. Den främsta orsaken är att projektet Citybanan i Stockholm färdigställdes under 2017.

Statens tjänstepensionsverk (SPV) redovisar premieintäkter m.m. för den statliga tjänstepensionsrörelsen och andra pensionsförmåner för anställda i vissa organisationer som inte är statliga myndigheter men där SPV ändå hanterar tjänstepensionen.

Not 4 Transfereringar

Miljoner kronor

	2017	2016
Socialförsäkring	528 471	513 651
Allmänna bidrag till kommuner exkl. stöd med anledning av flyktingsituationen	178 737	171 414
Arbetsmarknad	57 983	60 145
Överföring till premiepensionssystemet	31 694	31 780
Avgiften till Europeiska gemenskapen	30 246	27 294
Bistånd och andra internationella bidrag	33 036	31 206
Migration och integration	57 612	52 574
Utbildning, studiestöd	34 528	31 564
Hälso- och sjukvårdspolitik, till kommuner	28 236	27 479
Övrigt	70 070	66 016
Summa	1 050 613	1 013 122

Transfereringar	2017	2016
Transfereringar till hushåll inkl. hushållens övriga organisationer		
<i>Socialförsäkring</i>		
<i>Pensioner (Pensionsmyndigheten)</i>		
Ålderspensioner vid sidan av statens budget	295 994	282 404
Premiepensioner	9 081	7 599
Ersättning vid ålderdom (anslagsfinansierade förmåner)	34 104	35 381

Övrig Socialförsäkring (Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten)

Ersättning vid sjukdom och funktionsnedsättning	82 812	85 539
varav sjukpenning och rehabilitering m.m.	33 830	35 457
varav aktivitets- och sjukersättning	40 750	41 974
Assistansersättning m.m.	28 088	26 632
Ekonomisk trygghet för familjer och barn (FK, PM)	78 392	76 096
Summa socialförsäkring till hushåll	528 471	513 651

Arbetsmarknad

Arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	24 498	25 831
varav Arbetsförmedlingen	12 168	12 416
varav Försäkringskassan	12 329	13 415
Arbetsmarknadspolitiska program och insatser, Arbetsförmedlingen	4 301	5 249
Övrigt, arbetsmarknad, Arbetsförmedlingen	1 795	1 520
Lönegarantiersättning, Kammarkollegiet	1 283	1 615
Summa arbetsmarknad till hushåll	31 876	34 215

Utbildningspolitik

Studiestöd, Centrala studiestödsnämnden	14 556	14 347
Kostnad resp. återföring av reservering för förluster i utlåningsverksamheten, Centrala studiestödsnämnden	-539	-846
Bidrag till folkbildningsorganisationer, Kammarkollegiet	3 851	3 811
Summa utbildningspolitik till hushåll	17 867	17 312

Bistånd m.m.,

Bistånd och andra internationella bidrag (bidrag till organisationer), Styrelsen för internationellt utvecklingsamarbete	4 046	3 792
--	-------	-------

Migration och integration

igrationsverket	1 134	960
Integration, Etableringslotsar, Arbetsförmedlingen	2 359	2 093
Integration, Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare, Försäkringskassan	5 355	4 226
Insatser för den ideella sektorn, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor m.fl.	-	35
Särskilda insatser inom folkbildningen, Kammarkollegiet	171	212
Summa migration och integration till hushåll	9 019	7 526

Statens tjänstepensionsverk, pensionskostnader ej statligt anställda	784	747
--	-----	-----

Nettoöverföring till premiepensionssystemet	31 694	31 780
--	---------------	---------------

Övriga transfereringar till hushåll	17 324	15 438	Stöd med anledning av flyktingsituationen till landsting, Skatteverket	1 400	-
Summa transfereringar till hushåll	641 082	624 459	Del av kommunalekonomisk utjämning, stöd med anledning till flyktingsituationen till kommuner, Skatteverket	2 100	-
Transfereringar till företag			Del av kommunalekonomisk utjämning, stöd med anledning till flyktingsituationen till landsting, Skatteverket	900	-
<i>Arbetsmarknad</i>			<i>Summa allmänna bidrag till kommuner, stöd för migration och integration:</i>	10 000	-
Lönebidrag m.m., Arbetsförmedlingen	7 838	7 743	<i>Summa allmänna bidrag till kommuner</i>	188 737	171 414
Bidrag till Samhall, Kammarkollegiet	4 651	4 585	<i>Migration och integration, Migrationsverket</i>		
Köp av arbetsmarknadsutbildning m.m., Arbetsförmedlingen	2 033	2 606	Ersättningar och bostadskostnader inkl. periodiseringar, Migrationsverket	20 955	30 386
Anställningsstöd, Skatteverket	7 440	7 719	Kommunersättningar vid flyktingmottagande, Migrationsverket	15 771	12 323
<i>Summa arbetsmarknad till företag</i>	<i>21 961</i>	<i>22 653</i>	Tillfälligt stöd till kommuner för ensamkommande unga asylsökande m.fl. Migrationsverket	389	-
Gårdsstöd, landsbygdsåtgärder m.m., Statens jordbruksverk	12 165	10 790	<i>Summa migration och integration vid Migrationsverket till kommuner och landsting</i>	37 115	42 708
Utbildningspolitik, Bidrag till enskilda utbildningssamordnare, Kammarkollegiet	2 965	2 879	<i>Hälso- och sjukvårdspolitik</i>		
Investeringsstöd m.m., Boverket	1 100	425	Bidrag till läkemedelsförmånerna m.m., Kammarkollegiet	25 606	23 890
Forskning och utveckling m.m., Verket för innovationssystem	1 983	1 715	Tandvårdsförmåner m.m., Försäkringskassan	1 655	1 632
Tillväxtverket	1 531	1 310	Resursförstärkning till landsting, Kammarkollegiet	-	1 000
Regionala tillväxtåtgärder m.m., länsstyrelserna	256	413	Professionsmiljard, Kammarkollegiet	975	958
Energiforskning m.m., Statens Energimyndighet	843	766	<i>Summa Hälso- och sjukvårdspolitik till kommuner</i>	28 236	27 479
Trafikupphandling, Trafikverket	802	723	<i>Arbetsmarknadspolitik</i>		
Miljöpolitik, Naturvårdsverket	1 220	1 098	Arbetsmarknad, Arbetsförmedlingen	4 145	3 277
Kultur, Statens kulturråd	312	319	Varav: Lönebidrag m.m.	2 237	2 277
Bidrag till kvalificerad yrkesutbildning, Mynd. för yrkeshögskolan	1 082	1 029	<i>Summa arbetsmarknadspolitik till kommuner</i>	4 145	3 277
Presstöd, Myndigheten för radio och tv, Presstödsnämnden	541	519	<i>Skolverket (Barn-, ungdoms- och vuxenutbildning):</i>		
Transportstyrelsen	830	849	Måttaxa i barnomsorgen	4 379	4 485
Övriga transfereringar till företag	5 660	5 275	Bidrag till lärarlöner	3 410	2 191
Summa transfereringar till företag	53 252	50 762	Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet	2 245	1 294
Transfereringar till kommuner			Fler anställda i lågstadiet	2 103	1 200
<i>Allmänna bidrag till kommuner</i>			Statligt stöd till vuxenutbildning och Statligt stöd till yrkeshögskoleutbildning	1 190	1 153
Kommun- och landstingsmoms, Skatteverket	65 561	62 133	Lågstadielyftet, del till kommuner	-	857
Utjämningsbidrag LSS, kommuner, Skatteverket	3 902	3 664	Övrigt, Skolverket	369	193
Kommunalekonomisk utjämning till kommuner exkl. stöd med anledning av flyktingsituationen, Skatteverket	79 232	77 124	<i>Summa Skolverket (Barn-, ungdoms- och vuxenutbildning)</i>	13 696	11 373
Kommunalekonomisk utjämning till landsting exkl. stöd med anledning av flyktingsituationen, Skatteverket	30 042	28 493			
<i>Allmänna bidrag till kommuner exkl. stöd med anledning av flyktingsituationen</i>	<i>178 737</i>	<i>171 414</i>			
<i>Allmänna bidrag, stöd för migration och integration:</i>					
Stöd med anledning av flyktingsituationen till kommuner, Skatteverket	5 600	-			

Ersättning vid sjukdom och funktionsnedsättning, Försäkringskassan	1 867	2 121
Transportpolitik, Trafikverket	2 692	3 417
Stöd till kommuner för ökat bostadsbyggande, Boverket	1 800	1 849
Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken, Socialstyrelsen	1 939	2 013
Bidrag till kultur, Statens kulturråd	1 578	1 490
Övriga transfereringar till kommuner	9 346	9 444
Summa transfereringar till kommuner	291 151	276 586
Transfereringar till utlandet		
BNI-baserad avgift, Kammarkollegiet	21 654	23 612
Mervärdesskattebaserad avgift, Skatteverket	3 029	-2 349
Storbritanniens budgetreduktion, Kammarkollegiet	498	628
Tullavgift, Tullverket	5 036	5 374
Sockeravgifter m.m., Jordbruksverket	29	30
Avgiften till Europeiska unionen	30 246	27 294
Bistånd och andra internationella bidrag, Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete	28 990	27 414
Dagersättning till asylsökande m.m., Migrationsverket	1 478	2 340
Övriga transfereringar till utlandet	4 414	4 266
Summa transfereringar till utlandet	65 128	61 314
Total summa transfereringar	1 050 613	1 013 122

Transfereringar är medel som staten förmedlar till olika mottagare via myndigheterna. I huvudsak betalas transfereringar från anslag på statens budget. Transfereringar kännetecknas av att staten inte får någon motprestation.

Många transfereringar är dock förknippade med någon form av villkor. Ett exempel är aktivitetsstöd inom arbetsmarknadspolitiken där kravet är att mottagaren deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program.

Noten inleds med en sammanfattande tabell med transfereringar uppdelade i delområden. Därefter specificeras transfereringarna utifrån mottagarkategori, syfte och utbetalande myndighet. Mottagarkategorierna visar de sektorer som fått transfereringen och är hushåll, företag, kommuner och utlandet. Hushåll innefattar enskilda personer, ideella organisationer och föreningar tillhörande hushållssektorn samt premiepensionssystemet.

Till området socialförsäkring räknas transfereringar till hushåll som Pensionsmyndigheten och Försäkringskassan hanterar.

Här ingår ålderspensioner, ekonomisk trygghet för familjer och barn, ersättning vid sjukdom och funktionsnedsättning som sjukpenning, aktivitets- och sjukersättning, arbetsskadeersättning samt assistansersättning m.fl. stöd till personer med funktionsnedsättning.

De totala kostnaderna för transfereringar i form av lämnade bidrag m.m. ökade med 37 miljarder kronor mellan 2016 och 2017.

Transfereringar till hushåll

Transfereringarna till hushåll ökade med 17 miljarder kronor under 2017. De transfereringar som redovisas är utbetalningar exklusive statlig ålderspensionsavgift. Statlig ålderspensionsavgift ingår i budgetens utgifter för t.ex. sjukpenning och är en betalning från anslag till pensionssystemet för att finansiera pensionsrätterna för bl.a. de personer som får sjukpenning och andra sociala förmåner. Den del av den statliga ålderspensionsavgiften som går till premiepensionssystemet (14 procent 2017) finns med bland transfereringar till hushållssektorn men redovisas separat. Nettoöverföringen till premiepensionssystemet var 32 miljarder kronor 2017, vilket var 0,1 miljarder kronor mindre än 2016. Överföringarna till och från AP-fonderna ingår inte i transfereringar till hushåll, utan nettoöverföring som är negativ redovisas som bidrag från AP-fonden (socialförsäkringssektorn), se not 3 Intäkter av bidrag.

Högre pensioner

Transfereringar till hushåll inom socialförsäkringen ökade med 15 miljarder kronor netto. Kostnaderna för ålderspensioner vid sidan av statens budget ökade med 14 miljarder kronor. Ålderspensioner ökade eftersom den genomsnittliga inkomstrelaterade ålderspensionen är högre för yngre och nyblivna pensionärer. Indexeringsreglerna innebär att inkomstpensionerna och tilläggs pensionerna till personer över 65 år räknades upp med 2,8 procent mellan 2016 och 2017. I december 2017 fick 2 134 544 pensionärer inkomstgrundad ålderspension, vilket var 33 992 personer fler än i december 2016.

Premiepensionerna ökade med 1,5 miljarder kronor eller 19,5 procent. Det främsta skälet till utbetalningsökningen är den s.k. tjugondelsinfasingen som gör att varje ny årskull som går i pension har en större andel i det nya pensionssystemet. Dessutom ökar antalet årskullar med rätt till premiepension varje år

eftersom bara pensionärer födda år 1938 eller senare kan ha rätt till premiepension. Ytterligare skäl till utbetalningsökningen är att börskurserna steg något under 2016, att många fonder gjorde valutakursvinster och att räntorna sjönk vilket medförde kursvinster. Allt detta påverkade uppräknings av många premiepensioner vid årsskiftet 2016/2017.

Ersättning vid ålderdom, som är anslagsfinansierade pensioner och stöd, minskade totalt med 1,3 miljarder kronor. Garantipension minskade med 0,8 miljarder kronor. Minskningen beror huvudsakligen på att inkomstpensionen höjdes medan prisbasbeloppet sänktes något. Garantipensionen avräknas mot en höjd inkomstpension. Nya ålderspensionärer har inkomstgrundad pension i betydligt större utsträckning än äldre ålderspensionärer. Därför är det en lägre andel av de nya pensionärerna som får garantipension. Detta gör också att utgiften minskar något över tid. Efterlevandepensioner till vuxna minskade med 0,4 miljarder kronor eftersom änkepensionen är under avveckling. Bostadstillägget minskade med 0,2 miljarder kronor. Minskningen beror huvudsakligen på att inkomstpensionen höjdes relativt kraftigt 2017 och bostadstillägget är inkomstprövat.

Sjukpenningtalet minskade för första gången sedan 2010

Kostnaden för sjukpenning minskade med 1,6 miljarder kronor (4,6 procent). Under 2017 minskade sjukpenningtalet för första gången sedan 2010. Nedgången beror på att en allt större andel sjukfall avslutas under det första sjukskrivningsåret och att antalet nya sjukfall börjat minska. Sjukpenningtalet anger hur många dagar med sjukpenning och rehabiliteringspenning som betalas ut per försäkrad i Sverige under ett år. Mellan 2010 och 2016 ökade talet med 80 procent för att vända nedåt i början på 2017. För december var sjukpenningtalet 10,1 dagar vilket är en minskning med 7,2 procent jämfört med december 2016. Kvinnor har i likhet med tidigare nästan ett dubbelt så högt sjukpenningtal som män, 13,3 dagar jämfört med 6,9.

Antalet personer som fick någon form av sjukpenning har minskat från 224 952 i december 2016 till 203 070 i december 2017, vilket motsvarar en minskning på 10,1 procent. Antalet personer som fått sjukpenning har sedan

2016 minskat inom alla delförmåner. Störst förändring har skett inom rehabiliteringspenningen, där minskningen uppgår till 16,9 procent. Även antalet personer med sjukpenning på normalnivå har minskat med 13,5 procent. Andelen psykiatriska diagnoser är fortsatt hög och är sedan flera år den vanligaste orsaken till sjukskrivning. I september 2017 låg dessa diagnoser bakom 45 procent av pågående sjukskrivningar. Inom de psykiatriska diagnoserna har den största ökningen skett i diagnosen anpassningsstörningar och reaktion på svår stress, som ligger bakom ungefär hälften av alla nya sjukskrivningar. Den bortre tidsgränsen för sjukpenning har tagits bort från 2016, vilket ger längre sjukperioder.

Sjukfrånvaron bland anställda i Sverige ligger strax under den genomsnittliga europeiska nivån.

Utgifterna för aktivitets- och sjukersättning minskar

Aktivitets- och sjukersättningen minskade med 1,2 miljarder kronor (3 procent). Sjukersättning kan beviljas främst till personer i åldrarna 30 till 64 år om arbetsförmågan bedöms vara stadigvarande nedsatt på grund av sjukdom med minst en fjärdedel. Sjukersättning betalades ut till 276 682 personer i december 2017. Det är en minskning med 5,4 procent jämfört med december 2016. Minskningen fortsätter eftersom antalet nytillkomna är lågt samtidigt som stora grupper övergår till ålderspension. Det låga inflödet är en följd av att regelverket ställer höga krav på stadigvarande nedsättning av arbetsförmågan. Sedan 2014 förekommer endast beslut om sjukersättning som gäller tills vidare eftersom ersättningsformen tidsbegränsad sjukersättning har fasats ut. Aktivitetsersättning kan beviljas till personer i åldrarna 19 till 29 år om de har nedsatt arbetsförmåga på grund av sjukdom med minst en fjärdedel. Aktivitetsersättning betalades ut till 36 295 personer i december 2017. Det är en minskning med 6,2 procent jämfört med december 2016.

Statlig assistansersättning ökar

Kostnaderna för assistansersättning inkluderar även kommunernas andel av kostnaden för assistansersättning. De ökade med 1,5 miljarder kronor (5,5 procent). Ökningen beror på den tillfälligt låga assistansersättningen 2016 då efterskotts betalning infördes. Ökningen förklaras också av att trots att färre personer har rätt till ersättningen beviljas de ofta ersättning

för fler timmar. I december 2017 hade 14 886 personer assistansersättning vilket är en minskning med 5,4 procent jämfört med 2016.

Kostnader för föräldraförsäkringen ökar

Inom området ekonomisk trygghet för familjer och barn ökade kostnaderna för föräldraförsäkringen med 1,4 miljarder kronor. Kostnaderna för barnbidragen ökade med 0,9 miljarder kronor. Ökningen av föräldrapenning och barnbidrag beror på att både antalet barn och medelersättningen från föräldraförsäkringen stiger. Ökningen beror också på begränsningen av antalet föräldrapenningdagar som får sparas efter att barnet fyllt fyra år som gäller sedan 2014. Detta har medfört att föräldrar till barn födda 2014 tagit ut totalt 3,3 miljoner dagar under 2017 vilket är ungefär 1,3 miljoner dagar fler än föräldrar till barn födda 2013. Flerbarnstillägget höjdes från den första januari 2017. Migrationen bidrar också till ökningen. Från första juli 2017 ändrades dock reglerna inom föräldraförsäkringen vilket innebär att föräldrar till barn över ett år får ett mindre antal föräldrapenningdagar när de flyttar till Sverige.

Män tar successivt ut en större andel av dagarna med föräldrapenning, men ökningen går långsamt.

Utgifterna för arbetslöshetsersättningen minskade

Bland de övriga transfereringarna till hushåll minskade kostnaderna för arbetsmarknadsområdet med 2,3 miljarder kronor. Arbetslöshetsersättningen minskade med 0,2 miljarder kronor och aktivitetsstödet med 1,1 miljarder kronor. Arbetslösheten minskade från i genomsnitt 7,0 procent 2016 till 6,7 procent 2017 enligt Arbetsförmedlingens statistik. (I genomsnitt under 2017 uppgick arbetslösheten till 6,7 procent enligt SCB:s arbetskraftsundersökning (AKU). Under 2016 var genomsnittet 6,9 procent.)

Antalet inskrivna som arbetslösa hos Arbetsförmedlingen var 6 000 mindre än i december för ett år sedan. Totalt var 366 000 personer inskrivna som arbetslösa. Det är stora skillnader i arbetslöshet bland inrikes och utrikes födda men den minskade i båda grupperna. För inrikes födda var arbetslösheten 4,0 procent och för utrikes födda 22,2 procent. Antalet inskrivna kvinnor har ökat medan antalet inskrivna män har minskat. Ökningen bland kvinnor beror främst på att fler utrikes födda kvinnor nu är inskrivna i etablerings-

uppdraget. I december hade drygt 11 000 personer en extratjänst främst i kommunerna. Extratjänster är till för nyanlända och långtidsarbetslösa.

Andelen av de arbetslösa som har rätt till arbetslöshetsersättning har fallit från 80 procent 2006 till ca 33 procent 2017. Andelen sjunker då många nyanlända förstärker de senaste årens trend att fler människor är nytillträdna på arbetsmarknaden och inte har hunnit tjäna in a-kassa.

Lönegarantiersättningen minskade

Kostnaden för Lönegarantiersättning minskade med 0,3 miljarder kronor. Under 2016 betalades ersättningar till följd av Stampen-koncernens rekonstruktion ut.

Ökade studiemedel

Kostnaden för studiemedel ökade med 0,2 miljarder kronor vilket beror på att antalet studerande med studiemedel på gymnasial nivå ökade 2017. Återföring av reserveringar för förluster i utlåningsverksamheten ökade kostnaderna med 0,3 miljarder kronor jämfört med 2016.

Ökade utgifter för etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare

Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare ökade med 1,1 miljarder kronor. Antalet asylsökande och kommunmottagna flyktingar beskrivs under kommunersättning för flyktingmottagande. Migrationsverkets bidrag till hushåll har ökat med 0,2 miljarder kronor eftersom kostnaderna för offentligt biträde i utlänningsärenden ökat.

32 miljarder kronor till premiepensionssystemet

Nettoöverföring till premiepensionssystemet redovisas som en transferering till hushåll mot bakgrund av att systemet ses som en del av hushållssektorn i nationalräkenskaperna (se avsnitt Redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar).

Beloppet består av de socialavgifter, allmänna pensionsavgifter och statliga ålderspensionsavgifter som överförts till premiepensionssystemet, med avdrag för utbetalda premiepensioner (3,6 miljarder kronor), som ingår i utbetalda ålderspensioner.

Transfereringar till företag ökade

Transfereringar till företag ökade med 2,5 miljarder kronor. Transfereringar finansierade med EU-medel för gårdsstöd, landsbygdsåtgärder m.m. ökade med 1,4 miljarder kronor. Arbetsförmedlingens köp av arbetsmarknadsutbildning minskade med 0,6 miljarder kronor. Det beror främst på att sysselsättningsfasen inom jobb- och utvecklingsgarantin avvecklas och att antalet deltagare minskat.

Investeringsstöd för bostadsbyggande ökade

Bidrag till privata företag och kommunala bolag ökade med 0,7 miljarder kronor jämfört med föregående år. Under 2016 och 2017 infördes ett investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande. Utbetalningarna verkställdes under 2017 och det förklarar en stor del av ökningen mellan åren. Vinnovas nya satsningar på små och medelstora företag har blivit fullt genomförda 2017 vilket gav en ökning på 0,3 miljarder kronor.

Transfereringar till kommuner ökade

De senaste årens ökning av bidragen till kommuner har fortsatt. Transfereringarna till kommuner ökade totalt med 15 miljarder kronor. De allmänna bidragen till kommuner ökade med 16 miljarder kronor. De innefattar den kommunalekonomiska utjämningen som netto redovisas på statens budget där det generella statsbidraget sammanförts med utjämningsystemet.

Ökad ersättning till kommunerna för ingående mervärdesskatt

Kommunernas ersättning för ingående mervärdesskatt ökade med 3,4 miljarder kronor till följd av ökad konsumtion.

Stöd till kommuner med anledning av flyktingsituationen

Kommuner och landsting fick 7,0 miljarder kronor från ett nytt anslag 1:4 *Stöd med anledning av flyktingsituationen* vilket förklarar en ökning mellan åren. Den kommunalekonomiska utjämningen till kommuner och landsting ökade med 6,7 miljarder kronor. Av den ökningen avsåg 3,0 miljarder kronor också stöd med anledning av flyktingsituationen.

Kommuner och landsting fick 9,8 miljarder kronor i tillfälligt stöd med anledning av flyktingsituationen 2015. Stödet betalades ut i

december 2015 men skulle även täcka kostnader som förväntades uppstå 2016. I statens resultaträkning redovisades stödet kassamässigt och därmed i sin helhet på 2015. Det förklarar varför inget stöd redovisades i resultaträkningen 2016.

Utgifterna för kommunersättning för flyktningmottagande minskade

Migrationsverkets bidrag till kommuner för integration och migration minskade med 5,6 miljarder kronor. Ersättningar och bostadskostnader inklusive periodiseringar minskade med 9,0 miljarder kronor. Minskningen förklaras av att antalet barn och unga har minskat kraftigt mellan åren. Dessutom infördes ett nytt ersättningsssystem för mottagandet av ensamkommande barn och unga första juli 2017. Ersättningen för ensamkommande sänktes då till 1 350 från 1 900 kronor per dygn.

Kommunerna får också kommunersättning under två år när de tar emot nyanlända med uppehållstillstånd. När beslut om uppehållstillstånd har beviljats skrivs de asylsökande ut ur mottagningsystemet och blir i stället placerade i kommuner. Ersättningar till kommuner vid flyktningmottagande ökade med 3,4 miljarder kronor.

Totalt ansökte 25 666 om asyl 2017. Syriska medborgare är fortfarande den största gruppen med 5 718 ansökningar men den har minskat med 13,5 procent. Antalet asylsökande var 28 939 under 2016 och 162 877 under 2015. Under 2017 ansökte 1 336 ensamkommande barn och unga om asyl. Det var betydligt färre än 2016 och 2015 då 2 199 respektive 35 369 ensamkommande barn och unga kom. Det totala antalet kommunmottagna uppgick under 2017 till 68 442. Under 2016 och 2015 var antalet kommunmottagna 68 761 respektive 51 197.

Läkemedelsförmånerna ökade

Bidrag för läkemedelsförmånerna ökade med 1,7 miljarder kronor. Framförallt ökade kostnaderna för NOAK, ett läkemedel som används som strokeförebyggande vid förmaksflimmer. Även kostnaderna för cancerläkemedel och läkemedel mot ADHD och diabetes ökade.

Professionsmiljard och resursförstärkning till landstingen

Från anslaget 1:6 *Bidrag till folkhälsa och sjukvård* fick landstingen en miljard kronor i

resursförstärkning 2016. Satsningen var tillfällig vilket förklarar minskningen med 1,0 miljard kronor 2017. Kommunerna fick återigen 1,0 miljard kronor 2017, den s.k. professionsmiljarden. Syftet är att höja kvaliteten och effektiviteten inom hälso- och sjukvården.

Arbetsmarknadspolitiska program

Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser ökade med 0,9 miljarder 2017. I december hade drygt 11 168 personer extratjänster främst i kommunerna. Extratjänster är till för nyanlända och långtidsarbetslösa.

Satsningar inom skolområdet

Kommunerna fick 1,2 miljarder kronor mer i bidrag till lärarlöner och 0,9 miljarder kronor mer för fler anställda i lågstadiet 2017. Utveckling av skolväsendet och annan pedagogik ökade med 0,9 miljarder kronor. Anslaget lågstadielyftet upphörde 2017 vilket innebär en minskning med 1,0 miljard kronor mellan åren.

Minskat bidrag till regional kollektivtrafik och vård

Trafikverkets bidrag till primärkommuner och landsting till regional kollektivtrafik minskade med 0,7 miljarder kronor. Landstingen fick 0,3 miljarder kronor mindre i bidrag för sjukskrivningsprocessen.

Avgiften till Europeiska unionen

Bland transfereringar till utlandet ökade avgiften till EU med 3,0 miljarder kronor netto. Den periodiserade reduceringen av EU-avgiften påverkade till stor del utfallet för 2016. Det gör att kostnaden för den BNI-baserade avgiften minskade med 2,0 miljarder kronor. Kostnaden för den mervärdesskattebaserade avgiften ökade med 5,4 miljarder kronor. Till skillnad mot redovisningen på statens budget redovisas avgiften här periodiserad.

Kostnaden för bistånd och andra internationella bidrag genom Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida) ökade med 1,6 miljarder kronor. Sidas bidrag till multilaterala och internationella organisationer och fonder ökade mest. Det internationella biståndet räknas av för flyktingkostnader. För 2017 beräknades utgifterna för internationellt bistånd vara drygt 6 miljarder kronor lägre än de skulle varit utan avräkning för flyktingkostnader.

För 2015 och 2016 var avräkningen 9 miljarder kronor respektive 6 miljarder kronor.

Migrationsverkets utbetalning av dag-ersättning till asylsökande redovisas i enlighet med nationalräkenskaperna som bidrag till övriga länder. Dagersättning betalas från anslaget Ersättningar och bostadskostnader, anslagsposten Ersättningar till asylsökande. Även ersättningar från anslaget Utresor för avvisade och utvisade redovisas som bidrag till övriga länder. Dessa ersättningar minskade med 0,9 miljarder kronor.

Not 5

Avsättning till/upplösning av fonder

Miljoner kronor

	2017	2016
Resolutionsreserven	6 379	3 374
Kärnavfallsfonden	2 618	5 334
Insättningsgarantifonden	1 971	2 908
Stabilitetsfonden	-206	3 137
Övriga fonder	-21	-57
Summa	10 741	14 696

Avsättning till fonder i staten avser främst Resolutionsreserven, Insättningsgarantifonden och Stabilitetsfonden som förvaltas av Riksgäldskontoret samt Kärnavfallsfonden.

Resolutionsreserven bildades 2016 och tillförs nu resolutionsavgifter och avkastning på fonderade medel. Den ökade med 6 379 miljoner kronor, vilket avser resolutionsavgifter med 6 511 miljoner kronor och en negativ avkastning på 132 miljoner kronor som beror på räntekostnader.

Avsättningen till Kärnavfallsfonden sjönk under 2017, på grund av att marknadsvärderingen av tillgångar påverkade fonden negativt. Avsättningen för 2017 inkluderar en värdeminskning med 881 miljoner kronor, som kan jämföras med att marknadsvärdet ökade med 1 759 miljoner kronor under 2016. Det finansiella nettot exklusive marknadsvärdeförändringar förbättrades däremot med ca 200 miljoner kronor. Avgifterna från reaktorinnehavarna betalas i förhållande till levererad energi och bestäms årligen av regeringen. Dessa ökade med 269 miljoner kronor. Kostnaderna för ersättningar till reaktorinnehavarna ökade med nära 400 miljoner kronor till 2 033 miljoner

kronor, vilket bidrog till att avsättningen minskade.

Avsättningen till Insättningsgarantifonden beror på det ekonomiska resultatet i garanti-verksamheten. Avsättningarna till fonden minskade på grund av negativa marknadsvärde-förändringar. Insättningsgarantiavgifterna upp-gick till 1 858 miljoner kronor, vilket är en ökning med 318 miljoner kronor.

Stabilitetsfonden bildades 2008 med 15 000 miljoner kronor från anslag på statens budget. Under 2017 minskade den med 206 miljoner kronor beroende på räntekostnader som lett till negativ finansiell avkastning. De tidigare stabilitetsavgifterna har upphört efter bildandet av resolutionsreserven (se not 42).

Övriga fonder i staten är numera förhållande-vis små och det gäller därmed även avsättningar till och upplösning av dessa fonder. Mer information om vilka fonder som redovisas av statliga myndigheter finns i not 42.

Not 6

Kostnader för personal

Miljoner kronor

	2017	2016
<i>Lönekostnader inklusive arbetsgivaravgifter</i>		
Polismyndigheten	15 335	14 645
Försvarsmakten	11 518	11 076
Arbetsförmedlingen	6 900	6 530
Försäkringskassan	6 129	5 972
Skatteverket	5 255	5 211
Kriminalvården	5 063	4 817
Trafikverket	4 970	4 594
Lunds universitet	4 301	4 242
Regeringskansliet	4 122	3 949
Domstolsverket	4 094	3 848
Uppsala universitet	3 858	3 701
Migrationsverket	3 761	3 635
Göteborgs universitet	3 433	3 269
Stockholms universitet	3 024	2 906
Karolinska institutet	2 979	2 935
Kungl Tekniska högskolan	2 316	2 269
Umeå universitet	2 210	2 229
Försvarets materielverk	2 135	2 026
Linköpings universitet	2 047	2 044
Statens institutionsstyrelse	1 939	1 859
Sveriges lantbruksuniversitet	1 775	1 677
Tullverket	1 101	1 102

Transportstyrelsen	1 093	1 024
Linnéuniversitetet	1 084	1 034
Lantmäteriet	1 054	1 017
<i>Affärsverk</i>		
Luftfartsverket	993	1 007
Sjöfartsverket	919	904
Svenska kraftnät	323	325
Övriga myndigheter	34 103	32 480
<i>Summa lönekostnader inklusive arbetsgivaravgifter</i>	<i>137 834</i>	<i>132 330</i>
Eliminering av arbetsgivaravgifter	-33 035	-31 630
<i>Summa lönekostnader efter eliminering av arbetsgivaravgifter</i>	<i>104 799</i>	<i>100 700</i>
<i>Pensionskostnader</i>		
Polismyndigheten	2 067	1 953
Försvarsmakten	1 948	1 910
Regeringskansliet	748	646
Trafikverket	741	680
Arbetsförmedlingen	730	668
Försäkringskassan	677	635
Lunds universitet	643	628
Domstolsverket	640	592
Skatteverket	590	577
Uppsala universitet	536	499
Göteborgs universitet	509	484
Karolinska institutet	458	429
Kriminalvården	434	399
Stockholms universitet	415	379
Umeå universitet	363	348
Migrationsverket	359	350
Kungl. Tekniska högskolan	319	300
Riksdagsförvaltningen	318	492
Linköpings universitet	316	302
Försvarets materielverk	283	274
Sveriges lantbruksuniversitet	247	231
Åklagarmyndigheten	197	183
Statens institutionsstyrelse	167	161
<i>Affärsverk</i>		
Luftfartsverket	692	589
Sjöfartsverket	246	226
Svenska kraftnät	122	107
Övriga myndigheter	5 017	4 664
<i>Statens tjänstepensioner:</i>		
Utbetalda pensioner	10 169	10 080

Förändring av försäkringstekniska avsättningar	8 355	4 640
Eliminering av premieintäkt för statliga tjänstepensioner m.m.	-13 467	-12 551
<i>Summa pensionskostnader</i>	<i>24 838</i>	<i>20 875</i>
<i>Övriga personalkostnader</i>		
Regeringskansliet	455	415
Försvarsmakten	418	373
Polismyndigheten	243	264
Arbetsförmedlingen	237	258
Trafikverket	206	190
Kriminalvården	161	148
Migrationsverket	129	152
Försäkringskassan	107	131
Skatteverket	102	101
<i>Affärsverk</i>		
Sjöfartsverket	48	55
Svenska kraftnät	27	24
Luftfartsverket	25	27
Övriga myndigheter	2 079	2 083
<i>Summa övriga personalkostnader</i>	<i>4 237</i>	<i>4 221</i>
Total summa kostnader för personal	133 874	125 796

Statens kostnader för personal ökade med 8,1 miljarder kronor eller 6,4 procent. Löner, inklusive lagstadgade arbetsgivaravgifter ökade med 4,2 procent, pensionskostnaderna ökade med 19 procent och övriga personalkostnader ökade med 0,4 procent.

Lönerna ökade med 4,2 procent

Lönekostnader inklusive lagstadgade arbetsgivaravgifter ökade med 5,5 miljarder kronor, vilket motsvarar ca 4,2 procent. Lagstadgade arbetsgivaravgifter uppgick under 2017 till 31,42 procent av lönesumman, vilket är samma procentsats som för 2016. Myndigheternas inbetalda arbetsgivaravgifter, löneskatter m.m. är statsinterna transaktioner och därmed inga kostnader för staten och har därför eliminerats.

Trafikverkets lönekostnader ökade med 8,2 procent vilket beror på ökat antal anställda genom riktade satsningar främst på underhåll och operativ trafikledning. Andelen egen personal har ökat medan antalet konsulter har minskat.

De ökade lönekostnaderna på Transportstyrelsen, 6,7 procent, beror på rekrytering av ny personal för att frigöra mer erfarna medarbetare

för ett antal tillkommande uppgifter inom implementeringen av fjärde järnvägspaketet.

Domstolsverkets lönekostnader ökade med 6,4 procent, vilket främst beror på ett ökat antal anställda inom migrationsdomstolarna till följd av att antalet mål öka.

Pensionskostnaderna ökade med 19 procent

Statens tjänstepensionsverk (SPV) redovisar statens tjänstepensionsåtagande. Det har påverkats av att räntan i beräkningsgrunderna enligt den särskilda trögrörlighetsmetoden som används i årsredovisningen för staten sänktes till 0,5 procent från 0,7 procent 2016. Sänkningen av ränteantagandet ökade tjänstepensionsskulden med 6,4 (6,2) miljarder kronor. En annan faktor som har stor inverkan på skuldförändringen är förändringen av prisbasbeloppet, indexering. Tjänstepensionerna enligt PA 03 och PA 16 är värdesäkrade så därför räknas de om med förändringen av prisbasbeloppet. Föregående år sänktes prisbasbeloppet vilket innebar att tjänstepensionsskulden minskade med ca 1 miljard kronor. I år har prisbasbeloppet höjts vilket resulterat i att pensionsskulden räknats upp med 2,5 miljarder kronor. Nettoökningen av statens pensionsskuld föregående år var 4,6 miljarder kronor medan den i år är 8,4 miljarder kronor. Detta förklarar att statens pensionskostnader i år är ca 4 miljarder kronor högre än 2016. En mer detaljerad beskrivning av de faktorer som ingår i förändringen av statens pensionsavsättning finns i not 43. De tre affärsverken och Riksdagsförvaltningen är de myndigheter som vid sidan av SPV redovisar väsentliga pensionsåtaganden. För dessa myndigheter tillämpar SPV andra försäkringstekniska grunder än de som används vid beräkningen av statens tjänstepensionsåtagande. För 2017 har därför Luftfartsverkets, Sjöfartsverkets, Svenska kraftnäts och Riksdagsförvaltningens pensionsskulder räknats om enligt samma princip som tillämpas för statens tjänstepensionsskuld i årsredovisningen för staten. En närmare beskrivning av detta finns i avsnittet Redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar.

Myndigheternas pensionskostnader består främst av premier för statens avtalsenliga tjänstepensioner, vilket utöver premien till SPV för anställda födda före 1988 även innefattar avgifter till kompletterande ålderspension (Kåpan) och den individuella ålderspensionen

(Iåp). Från och med 2016 finns ett nytt pensionsavtal i staten, PA 16, vilket innebär att tjänstepensionerna för anställda födda fr.o.m. 1988 är så gott som helt premiebestämda. Pensionspremiernas storlek för de förmånsbestämda tjänstepensionerna beror på åldersfördelningen och löneläget hos personalen vid respektive myndighet. Premier för förmånsbestämda avtalsförsäkringar betalas till och hanteras till största delen av SPV och den delen har därför eliminerats i resultaträkningen. Däremot har särskilda organ som inte är myndigheter hand om den kompletterande och individuella ålderspensionen samt de nya premierna enligt PA 16. Myndigheternas premier för dessa elimineras därför inte. Detsamma gäller också för några myndigheter som gör egna pensionsavsättningar. Kostnaderna för dessa ingår i statens pensionskostnader och elimineras inte.

På myndighetsnivån ökade Regeringskansliets pensionskostnader med 16 procent vilket beror på att myndigheten fr.o.m. 2017 har kostnadsfört och tagit upp en pensionsavsättning för lokala pensionsförmåner vid utlandsmyndigheter.

Riksdagsförvaltningens pensionskostnader minskade med 35 procent vilket beror på en minskad pensionsavsättning för ledamöters pensioner.

Övriga personalkostnader ökade med 0,4 procent

Övriga personalkostnader består av kostnader för personalutbildning, traktamenten m.m. De ökade sammantaget med 0,4 procent från föregående år.

Årsarbetskrafter

Myndighet	2017	2016
Polismyndigheten	26 237	25 297
Försvarsmakten	18 828	18 935
Arbetsförmedlingen	13 243	13 033
Försäkringskassan	12 381	12 618
Kriminalvården	9 791	9 536
Skatteverket	9 396	9 476
Migrationsverket	7 153	7 015
Trafikverket	6 979	6 555
Lunds universitet	6 637	6 647
Domstolsverket	6 089	5 840
Uppsala universitet	5 960	5 943
Göteborgs universitet	5 647	5 500
Karolinska institutet	4 749	4 820
Stockholms universitet	4 738	4 691
Regeringskansliet	4 630	4 460
Umeå universitet	3 564	3 666
Kungl. Tekniska högskolan	3 563	3 572
Statens institutionsstyrelse	3 513	3 585
Försvarets materielverk	3 372	3 288
Linköpings universitet	3 145	3 588
Sveriges lantbruksuniversitet	2 847	2 774
Kronofogdemyndigheten	1 997	2 077
Lantmäteriet	1 895	1 832
Linnéuniversitetet	1 786	1 737
Tullverket	1 757	1 825
Transportstyrelsen	1 755	1 902
Luleå tekniska universitet	1 347	1 422
Malmö högskola	1 341	1 312
Statens jordbruksverk	1 336	1 250
Åklagarmyndigheten	1 239	1 211
Skogsstyrelsen	1 176	854
Statistiska centralbyrån	1 121	1 161
Örebro universitet	1 117	1 097
Pensionsmyndigheten	1 066	1 053
Karlstads universitet	1 032	1 024
<i>Affärsverk</i>		
Sjöfartsverket	1 039	1 046
Luftfartsverket	973	983
Svenska kraftnät	601	576
Övriga myndigheter	37 888	36 817
Totalt	222 928	220 018

Måttet årsarbetskrafter ska visa de anställdas arbetsvolym under ett räkenskapsår räknat i antalet heltidstjänster. Som anställd räknas inte den som är uppdragstagare (konsult) även om

denna arbetar med samma uppgifter som anställda. Anställda i utlandet, vars löner betalas med myndighetens medel, ska ingå när antalet årsarbetskrafter räknas fram. Den arbetstid som räknas in ska vara den tid som myndigheten har betalat lön eller annan ersättning för i utbyte mot arbete. Omräkning till heltidstjänster innebär att deltidsanställd personal ingår i summa antal årsarbetskrafter med den procentandel av en heltidstjänst som deras tjänstgöring utgör. Uppgifterna i tabellen bygger på myndigheternas rapportering i statens informationssystem Hermes. Under 2017 ökade antalet årsarbetskrafter totalt med 2 910 stycken eller med 1,3 procent.

Hos Skogsstyrelsen ökade antal årsarbetskrafter med nästan 38 procent vilket beror på att myndigheten under 2017 har räknat in anvisad personal från Arbetsförmedlingen, ca 200 personer, i årsarbetskrafterna.

Not 7 Kostnader för lokaler

Miljoner kronor

	2017	2016
Migrationsverket	2 386	4 861
Polismyndigheten	2 298	2 189
Försvarsmakten	2 169	2 156
Kriminalvården	1 513	1 412
Regeringskansliet	1 470	1 437
Lunds universitet	998	1 004
Domstolsverket	862	829
Kungl. Tekniska högskolan	836	808
Karolinska institutet	822	755
Uppsala universitet	735	723
Stockholms universitet	725	707
Arbetsförmedlingen	660	648
Göteborgs universitet	600	623
Försäkringskassan	599	587
Linköpings universitet	516	500
Skatteverket	499	485
Försvarets materielverk	478	469
Umeå universitet	418	408
Sveriges lantbruksuniversitet	411	404
Trafikverket	342	335
Statens institutionsstyrelse	339	320
Malmö högskola	222	209
Luleå tekniska universitet	218	216
Örebro universitet	196	192
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	185	179

Linnéuniversitetet	184	210
Tullverket	133	136
<i>Affärsverk</i>		
Sjöfartsverket	51	46
Luftfartsverket	41	41
Svenska kraftnät	41	37
Övriga myndigheter	4 750	4 785
Eliminering av inomstatliga lokalkostnader	-4 280	-4 406
Summa	21 417	23 305

Som kostnader för lokaler redovisas myndigheters kostnader för hyrda lokaler. Redovisningen per myndighet är brutto och inkluderar även hyra till andra statliga myndigheter. Elimineringar av inomstatliga lokalkostnader avser lokalkostnader för de myndigheter som hyr sina lokaler av Fortifikationsverket och Statens fastighetsverk.

Migrationsverkets hyreskostnader minskade med 2 475 miljoner kronor eller 51 procent. Förändringen beror framförallt på en minskning av antalet tillfälliga boenden för asylsökande. Antalet inskrivna i anläggningsboenden minskade med ca 44 procent.

Not 8**Vissa garantier- och kreditkostnader**

Miljoner kronor

	2017	2016
Exportkreditnämnden	645	2 957
Riksgäldskontoret	-305	-382
Boverket	2	5
Summa	342	2 581
Varav utbetalda skadeersättningar inklusive skaderelaterade kostnader ¹		
Exportkreditnämnden	1 410	1 529
Varav återvunna förluster för skadeersättningar inklusive skaderelaterade kostnader ¹		
Exportkreditnämnden	-228	-1 053
Riksgäldskontoret	-126	-15
Summa	-354	-1 068
Varav förändring av skadeersättningar och regressfordringar ¹		
Exportkreditnämnden	-537	2 481
Boverket	2	5
Riksgäldskontoret	60	-304
Summa	-475	2 182
Varav Riksgäldskontorets nedskrivningar för förväntade låneförluster		
	-239	-63
Summa	342	2 581

¹Med beaktande av återförsäkring

Under posten vissa garanti- och kreditkostnader redovisas kostnader för statlig garanti- och utlåningsverksamhet som inte redovisas bland transfereringar. Bland transfereringar redovisas garanti- och utlåningskostnader där det finns ett väsentligt inslag av subventioner.

I avsnittet för statens verksamhet redovisas garanti- och kreditkostnader i en egen post eftersom de har annan karaktär än övriga driftkostnader och de kraftiga variationerna mellan åren är jämförelsestörande.

Vissa garanti- och kreditkostnader minskade med 2 239 miljoner kronor jämfört med föregående år. Skaderelaterade kostnader är kostnader för indrivning och skadeförebyggande åtgärder. EKN:s utbetalda skadeersättningar rör främst ett fåtal affärer med skador som uppstått tidigare år. EKN:s återvunna förluster för skadeersättningar uppgår till 228 miljoner kronor, från framför allt Pakistan, Argentina och Irak. Återvinningarna var 825 miljoner kronor

högre förra året när sanktionerna mot Iran hade tagits bort. Förändring av skadeersättningar och regressfordringar minskade kostnaderna för EKN, med sammanlagt 537 miljoner kronor.

Riksgäldskontorets återvunna förluster för skadeersättningar, 126 miljoner kronor, minskar kostnaderna och består framför allt av utdelning från Orio AB som har ökat jämfört med föregående år. Som förändring av skadeersättningar och regressfordringar redovisar Riksgäldskontoret 60 miljoner kronor i kostnader för nedskrivning av finansiella tillgångar, regressfordringar och andra tillgångar i garanti- och utlåningsverksamheten. Riksgäldskontoret minskade nedskrivningen för förväntade låneförluster med 239 miljoner kronor till följd av minskad utlåning, vilket innebär en kostnadsminskning.

Boverkets garantier som långgivare kan teckna rör främst lån till bostadsbyggande.

Not 9**Övriga driftkostnader**

Miljoner kronor

	2017	2016
<i>Övriga driftkostnader - tjänster</i>		
Trafikverket	36 196	36 061
Försvarsmakten	16 107	16 603
Försvarets materielverk	6 382	6 195
Polismyndigheten	2 641	2 478
Statens fastighetsverk	2 458	2 211
Kärnavfallsfonden	2 055	1 677
Karolinska institutet	1 611	1 535
Skatteverket	1 544	1 457
Naturvårdsverket	1 434	1 470
Fortifikationsverket	1 271	1 291
Arbetsförmedlingen	1 237	994
Göteborgs universitet	1 220	1 187
Försäkringskassan	1 177	1 247
Lunds universitet	1 080	1 088
Migrationsverket	1 070	1 267
Regeringskansliet	977	789
Uppsala universitet	943	786
Transportstyrelsen	938	1 056
Statens skolverk	876	856
Kriminalvården	825	754
Umeå universitet	803	846
Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete	786	695
Övriga myndigheter	18 148	17 211
Summa tjänster	101 779	99 755

<i>Övriga driftkostnader - varor</i>			Karolinska institutet	106	109
Försvarets materielverk	11 134	11 402	Kungl. Tekniska högskolan	100	100
Trafikverket	4 902	4 092	Riksdagsförvaltningen	95	94
Försvarsmakten	2 588	2 654	Sveriges lantbruksuniversitet	91	84
Polismyndigheten	1 006	1 025	Göteborgs universitet	88	82
Migrationsverket	732	2 278	Specialpedagogiska skolmyndigheten	86	79
Fortifikationsverket	538	529	Linköpings universitet	84	83
Kriminalvården	452	428	Skatteverket	82	85
Karolinska institutet	449	445	Försäkringskassan	82	88
Lunds universitet	315	335	Domstolsverket	81	97
Uppsala universitet	309	423	Umeå universitet	80	85
Göteborgs universitet	241	237			
Kungl. Tekniska högskolan	228	218	<i>Affärsverk</i>		
Statens fastighetsverk	217	220	Svenska kraftnät	356	414
Skatteverket	201	178	Luftfartsverket	110	107
Stockholms universitet	180	184	Sjöfartsverket	66	71
Sveriges lantbruksuniversitet	159	160			
Transportstyrelsen	143	157	Övriga myndigheter	1 226	1 254
Arbetsförmedlingen	119	111			
Statens institutionsstyrelse	118	122	<i>Summa övriga driftkostnader -reparationer, diverse, m.m.</i>	<i>8 284</i>	<i>8 337</i>
Statens jordbruksverk	111	108			
Kustbevakningen	111	103	<i>Aktivering utveckling av anläggningstillgångar i egen regi</i>		
Umeå universitet	107	120	Trafikverket	-23 773	-21 860
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	104	81	Myndigheter i försvarssektorn	-7 722	-7 719
Övriga myndigheter	1 774	1 967	Statens fastighetsverk	-1 477	-1 149
<i>Summa varor</i>	<i>26 238</i>	<i>27 577</i>	Försäkringskassan	-374	-349
			Regeringskansliet	-139	-161
<i>Affärsverk, övrig drift – varor och tjänster</i>			Arbetsförmedlingen	-101	-79
Svenska kraftnät	6 697	6 777	Skatteverket	-99	-68
Sjöfartsverket	1 075	1 015	Polismyndigheten	-88	-88
Luftfartsverket	1 014	1 042	Kustbevakningen	-74	-85
<i>Summa affärsverk, övrig drift – varor och tjänster</i>	<i>8 786</i>	<i>8 834</i>	Pensionsmyndigheten	-65	-66
			Uppsala universitet	-64	-47
<i>Övriga driftkostnader - reparationer, diverse m.m.</i>			Umeå universitet	-52	-47
Försvarsmakten	2 759	2 686	<i>Affärsverk</i>		
Trafikverket	690	713	Sjöfartsverket	-366	-216
Kriminalvården	309	321	Luftfartsverket	-1	-
Polismyndigheten	284	216			
Migrationsverket	223	278	Övriga myndigheter	-600	-663
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	212	223			
Kustbevakningen	192	157	<i>Summa aktivering utveckling av anläggningstillgångar i egen regi</i>	<i>-34 996</i>	<i>-32 598</i>
Arbetsförmedlingen	172	180			
Regeringskansliet	164	161	Eliminering av inomstatliga transaktioner	-21 841	-22 022
Försvarets materielverk	150	172			
Lunds universitet	139	145	Total summa övriga driftkostnader	88 251	89 883
Stockholms universitet	129	121			
Uppsala universitet	128	131			

Övriga driftkostnader är myndigheternas köp av tjänster, varor, reparationer och diverse andra driftkostnader. Redovisning görs brutto under varje avsnitt och raden eliminering gäller köp av varor och tjänster mellan myndigheter. Totala övriga driftkostnader minskade med 1,6 miljarder kronor jämfört med föregående år.

Trafikverket upphandlar entreprenader och konsulter för byggande och underhåll av vägar och järnvägar samt för planering och projektering. Trafikverkets övriga driftkostnader påverkas av de aktiveringar som görs såväl för köp av tjänster som för köp av varor. Aktiveringarna gäller järnvägsanläggningar, produktionsanläggningar samt väganläggningar. Aktivering innebär att kostnader för köp av varor och tjänster förs bort från resultaträkningen och tas upp som investering i balansräkningen. Under året har Trafikverket aktiverat 1,9 miljarder kronor mer än föregående år för utveckling av anläggningstillgångar i egen regi vilket minskade de totala driftkostnaderna. Samtidigt ökade kostnader för varor och tjänster med 0,9 miljarder kronor men totala driftkostnaderna hos Trafikverket minskade trots detta totalt med 0,9 miljarder kronor jämfört med föregående år.

Försvarets minskade driftkostnader förklaras delvis av att beredskapsinventarier har uttrangerats. Driftkostnaderna minskade också för materiellnära tjänster för anskaffning och vidmakthållande av materiel och anläggningar.

Minskade driftkostnader för varor hos Försvarets materielverk gäller främst flygmateriel, för stridsflygsystem. Av driftkostnader för materielförsörjningstjänster avser den största förändringen marinmateriel.

Polismyndighetens driftkostnader för inköp av tjänster ökade jämfört med föregående år. Det beror huvudsakligen på att antalet studenter vid polisens grundutbildning var större än tidigare.

Migrationsverkets driftkostnader för inköp av varor minskade med 1,5 miljarder kronor till följd av det minskade antalet tillfälliga boenden.

Svenska kraftnät har till uppgift att hålla effektbalansen i det svenska elkraftsystemet. Under 2017 sjönk kostnaderna något för inköp av förlustkraft, energiersättning och transit.

Not 10

Avskrivningar och nedskrivningar

Miljoner kronor

	2017	2016
Trafikverket	10 355	9 857
Försvarmakten	7 751	8 027
Fortifikationsverket	811	740
Polismyndigheten	742	746
Försäkringskassan	730	610
Lunds universitet	471	447
Statens fastighetsverk	429	433
Kriminalvården	361	323
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	338	274
Uppsala universitet	304	293
Skatteverket	256	266
Regeringskansliet	251	261
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	940	792
Sjöfartsverket	207	207
Luftfartsverket	164	146
Övriga myndigheter	4 293	4302
Summa	28 403	27 724

I posten ingår avskrivningar och nedskrivningar på anläggningstillgångar.

Trafikverkets av- och nedskrivningar ökade med 498 miljoner kronor. Det beror främst på avskrivningar på väg- och järnvägsanläggningar (se not 18 och 19).

Försvarets avskrivningar minskade med 276 miljoner kronor vilket främst beror på minskade avskrivningar på lånefinansierade immateriella anläggningstillgångar som huvudsakligen utgörs av balanserade utgifter för utveckling av system PRIO (se not 15).

Not 11

Resultat från andra andelar i hel- och delägda företag

Miljoner kronor

	2017	2016
Resultat från andelar i företag med bestämmande statligt inflytande		
Vattenfall AB	8 420	-26 324
Akademiska Hus AB	6 453	5 148
Luossavaara-Kiirunavaara AB (LKAB)	4 803	-978
Specialfastigheter Sverige AB	1 719	1 638
SBAB Bank AB	1 709	1 570
Sveaskog Holding AB	1 359	1 190
AB Svensk Exportkredit	772	780
Jernhusen AB	657	1 217
Apoteket AB	566	637
SJ AB	523	650
Svensk-Danska Broförbindelsen AB (SVEDAB)	470	481
Teracom Group AB (Teracom Boxer Group)	451	1 005
Swedavia AB	407	717
Almi Företagspartner AB	235	132
Svevia AB	175	358
Infranord AB	134	167
Lernia AB	41	28
AB Svensk Bilprovning	39	67
Swedfund International AB	26	-43
Vasallen AB	23	-13
RISE Holding AB	22	44
Metria AB	15	12
Apoteksgruppen i Sverige Holding AB	5	0
Kungliga Dramatiska Teatern AB	5	-15
AB Göta Kanalbolag	0	0
Arlandabanan Infrastructure AB	0	0
European Spallation Source ESS AB	0	-1
AB Svenska miljöstylningsrådet	-	0
Fouriertransform AB	-	143
Inlandsinnovation AB	-	-82
Miljömärkning Sverige AB	-	0
Svenska Spel AB	-	-
Kungliga Operan AB	-1	0
Voksenåsen A/S	-1	-1
Swedesurvey AB	-4	1
Statens Bostadsomvandling AB	-18	-21
Apotek Produktion & Laboratorier AB	-25	0
Systembolaget AB	-26	10
Svenska Rymdaktiebolaget	-47	-18
Saminvest AB	-75	-

Green Cargo AB	-105	-225
PostNord AB	-206	-962
Samhall AB	-237	-175

Övriga företag som redovisas av Kammarkollegiet	2	1
---	---	---

<i>Summa Kammarkollegiet</i>	<i>28 286</i>	<i>-12 862</i>
------------------------------	---------------	----------------

<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät - Svenska Kraftnät Gasturbiner AB	21	4
Sjöfartsverket - Sjöfartsverket Holding AB	0	3
Luftfartsverket - LFV Holding AB	-7	2
Övriga myndigheter	14	13
Summa resultat från andelar i företag med bestämmande statligt inflytande	28 314	-12 840

Resultat från andelar i företag med väsentligt statligt inflytande		
Telia Company AB (TeliaSonera AB)	3 582	1 392
Nordiska Investeringsbanken NIB	788	761
SOS Alarm Sverige AB (SOSAB)	37	22
AB Bostadsgaranti	2	6
VisitSweden AB	-1	-7
SAS AB	-	-16

<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät - Nord Pool ASA m.fl.	22	11
Summa resultat från andelar i företag med väsentligt statligt inflytande	4 430	2 169

Resultat från andelar i hel- och delägda företag - totalt		
Resultat från andelar i företag med bestämmande statligt inflytande	28 314	-12 840
Resultat från andelar i företag med väsentligt statligt inflytande	4 430	2 169
Total summa	32 744	-10 671

Med bestämmande statligt inflytande avses när statens ägarandel överstiger 50 procent.

Med väsentligt statligt inflytande avses när statens ägarandel uppgår till högst 50 och lägst 20 procent.

Det resultat som redovisas ovan baseras på det redovisade nettoresultatet hos bolagen enligt årsbokslut för respektive år, utom i några fall då ett tidigare delårsbokslut använts. Resultatandelarna har ökat med 43,4 miljarder kronor jämfört med 2016 och uppvisar ett totalt resultat på 32,7 miljarder kronor.

Vattenfalls resultat förbättrades med 34,7 miljarder kronor till en vinst på

8,4 miljarder kronor. Förbättringen avser främst frånvaron av förluster från avvecklad verksamhet, som föregående år uppgick till 23,8 miljarder kronor. Minskade nedskrivningar och avsättningar har förbättrat resultatet med 17,7 miljarder kronor.

Akademiska hus AB visade 1,3 miljarder kronor bättre resultat än föregående år. Förbättringen är främst hänförlig till ökade positiva värdeförändringar i fastigheter med 1,3 miljarder kronor.

Resultatet för LKAB förbättrades med 5,8 miljarder kronor. Förbättringen avser främst högre marknadspriser på järnmalm och ett gynnsammare utfall för pris- och valuta-säkringar.

SBAB Bank AB förbättrade resultatet med 0,1 miljarder kronor, vilket främst beror på ett förbättrat räntenetto med 0,3 miljarder kronor.

Specialfastigheter Sverige AB visade 0,5 miljarder kronor bättre resultat än föregående år vilket främst beror på ökad positiv värdeförändring på förvaltningsfastigheter.

Jernhusen AB försämrade resultatet med 0,6 miljarder kronor. Resultatet påverkades negativt främst av minskade värdeförändringar på fastigheter med 0,9 miljarder kronor.

SJ försämrade sitt rörelseresultat med 0,2 miljarder kronor, till en del beroende av att SJ under 2017 inte längre körde pendeltågen i Stockholms län, vilket också förklarar andelens resultatförsämring med 0,1 miljarder kronor.

Teracom Group AB försämrade resultatet med 0,6 miljarder kronor. Resultatet 2016 inkluderar avyttringen av dotterbolaget Boxer, som medförde en reavinst på 0,7 miljarder kronor.

Swedavia AB försämrade resultatet med 0,3 miljarder kronor, främst orsakat av minskade realisationsvinster.

Almi Företagspartner AB förbättrade resultatet med 0,1 miljarder kronor. Den främsta orsaken är att riskkapitalverksamheten ökade sitt resultat med 0,2 miljarder kronor.

Resultatet för Svevia AB försämrades med 0,2 miljarder kronor, bl.a. som en följd av dålig lönsamhet på flera stora projekt.

Green Cargo AB minskade förlusten med 0,1 miljarder kronor främst genom ökade transportvolymer och minskade skattekostnader.

PostNord AB minskade förlusten med 0,8 miljarder kronor, vilket till största delen

avser jämförelsestörande kostnader, som minskade med 0,8 miljarder kronor. Dessa bestod under 2017 av 0,5 miljarder kronor i avsättningar för medarbetare med särskilda villkor och året dessförinnan mest av nedskrivningar av goodwill och anläggnings-tillgångar för 1,2 miljarder kronor.

Fouriertransform AB och Inlandsinnovation AB har överförts till Saminvest AB.

Resultatandelarna från Systembolaget har reducerats med respektive års betalda utdelning på 0,3 miljarder kronor respektive 0,2 miljarder kronor. Utdelningen redovisas i stället som skatteintäkt. Resultatet före denna omförelse uppgick till 0,3 miljarder kronor 2017 och 0,3 miljarder kronor 2016.

Resultatet i Svenska Spel AB uppgick till 4,7 miljarder kronor, vilket är 0,2 miljarder kronor sämre än föregående år. Resultatet behandlas inte som resultat från andelar i årsredovisningen för staten. I stället redovisas utdelade belopp som skatteintäkt.

EES (European Spallation Source) är likviderat under 2017.

Telia Company AB redovisade en 2,2 miljarder kronor högre resultatandel, vilket främst avser resultat från avyttrad verksamhet där resultatandelen förbättrats med 4,4 miljarder kronor. I denna inkluderades 2016 andelen av en avsättning för en eventuell finansiell sanktion på totalt 12,5 miljarder kronor i samband med korruptionsutredningar av myndigheter i Nederländerna och USA. Resultatandelen har under 2017 påverkats positivt av att kostnaden för sanktionen blev ca en tredjedel lägre än beräknat. Resultatandelen för kvarvarande verksamhet har försämrats med 3,0 miljarder kronor, avseende både rörelseresultat och finansiella poster.

Resultatet för Nordiska Investeringsbanken NIB avser perioden 1 september 2016 till 31 augusti 2017.

Not 12

Nettokostnad för statsskulden

Miljoner kronor

	2017	2016
Finansiella intäkter och kostnader för förvaltning av statsskulden		
Ränteintäkter avseende upplåning i svenska kronor	13 107	14 620
Ränteintäkter avseende upplåning i utländsk valuta	1 130	1 049
Summa ränteintäkter	14 237	15 669
Räntekostnader avseende upplåning i svenska kronor	-27 567	-27 725
Räntekostnader avseende upplåning i utländsk valuta	-3 240	-2 996
Summa räntekostnader	-30 807	-30 721
Realiserade valutakursförändringar (netto)	1 947	2 480
Orealiserade valutakursförändringar (netto)	228	-9 448
Överkurs vid emission (netto)	13 165	10 514
Intäktsförda, preskriberade obligationer m.m.	0	0
Realiserade kursförändringar (netto)	-9 525	-9 680
Provisioner till banker m.fl.	-60	-67
Summa	-10 815	-21 253

Riksgäldskontoret redovisar finansiella intäkter och kostnader för förvaltning av statsskulden. De innefattar även intäkter och kostnader för skuldskötselåtgärder.

Under 2017 uppgick nettokostnaden för statsskulden (räntor, över- och underkurser och valutakursförändringar m.m.) till 10,8 miljarder kronor, vilket innebär att nettokostnaden minskade med 10,4 miljarder kronor från föregående år. Positiv påverkan från ökade orealiserade valutakursförändringar med 9,7 miljarder kronor och ökade överkurser med 2,7 miljarder kronor har uppvägt den negativa effekten av minskade ränteintäkter med 1,4 miljarder kronor.

Not 13

Övriga finansiella intäkter

Miljoner kronor

	2017	2016
Riksbankens inlevererade överskott	2 500	2 800
Skatteverket	2 308	1 865
Exportkreditnämnden	1 905	1 241
Kärnavfallsfonden	1 966	1 777
Centrala studiestödsnämnden	816	1 337
Kammarkollegiet	258	983
Riksgäldskontoret	187	83
Försäkringskassan	103	122
Försvarets materielverk	31	20
Trafikverket	29	77
<i>Värdeförändringar finansiella instrument</i>		
Pensionsmyndigheten, Försäkringskassan m.fl.	17	79
Kärnavfallsfonden	-	1 759
Riksgäldskontoret	-	182
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	19	13
Luffartsverket	4	7
Sjöfartsverket	0	15
Övriga myndigheter	171	237
Summa	10 313	12 598

Övriga finansiella intäkter minskade med 2,3 miljarder kronor främst beroende på värdeförändring av finansiella instrument.

Riksbanken levererade in ett överskott på 2,5 miljarder kronor.

Skatteverket redovisar främst räntor i skattekontosystemet.

Kärnavfallsfondens intäkter omfattar ränteintäkter för nominella placeringar.

CSN:s finansiella intäkter består bl.a. av räntor på studielån.

Not 14 Övriga finansiella kostnader

Miljoner kronor

	2017	2016
Exportkreditnämnden	1 948	856
Kammarkollegiet	588	2
Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete	119	-6
Trafikverket	72	63
Statens jordbruksverk	68	0
Regeringskansliet	43	29
Försvarets materielverk	33	9
<i>Värdeförändringar finansiella instrument</i>		
Riksgäldskontoret	1 047	70
Kärnavfallsfonden	881	17
Kammarkollegiet	6	52
Göteborgs universitet, Karolinska institutet m.fl.	22	16
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	34	43
Sjöfartsverket	6	0
Luftfartsverket	1	0
Övriga myndigheter	75	99
Aktivering av finansiella kostnader	-24	-25
Summa	4 919	1 225

Övriga finansiella kostnader ökade med 3,7 miljarder kronor främst på grund av värdeförändring på finansiella instrument.

EKN:s finansiella kostnader gäller främst beräknade och realiserade kursförluster för premier och skadefordringar.

Trafikverkets finansiella kostnader är bl.a. valutakursförluster på fordringar och skulder.

Regeringskansliets finansiella kostnader är i huvudsak valutakursförluster.

3.5.2 Noter till balansräkningen

Not 15 Balanserade utgifter för utveckling

Miljoner kronor

	2017	2016
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	25 184	22 253
Årets investeringar, anskaffningsutgifter	487	728
Årets investeringar, egen utveckling	2 036	1 786
Försäljning/utrangering	-821	-275
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	26 886	24 492
Ingående ackumulerade avskrivningar	-17 495	-14 853
Årets avskrivningar och nedskrivningar	-2 210	-2 220
Minskning av ack avskrivningar vid utrangering/försäljning	699	265
Utgående ackumulerade avskrivningar	-19 006	-16 808
Summa	7 880	7 684

Beloppen för ingående balans för ackumulerat anskaffningsvärde och ackumulerade avskrivningar kan skilja sig något från utgående balans, beroende på att det förekommer justeringar av ingående balans eller överföringar mellan myndigheter direkt mot det ackumulerade värdet.

Miljoner kronor

	2017	2016
Försäkringskassan	1 413	1 453
Försvarsmakten	593	913
Trafikverket	565	288
Skatteverket	492	461
Polismyndigheten	463	422
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	301	249
Sjöfartsverket	48	33
Övriga myndigheter	4 004	3 865
Summa	7 880	7 684

I posten Balanserade utgifter för utveckling ingår främst egenutvecklade it-system och program. Totalt ökade tillgångarna för balanserade utgifter för utveckling med 196 miljoner kronor 2017. De största tillgångarna finns hos Försäkringskassan, Försvarsmakten, Trafikverket, Skatteverket, och Polismyndigheten.

Försäkringskassan har balanserade utgifter för utveckling av it-system på 1 413 miljoner kronor. Den största delen avser it-stöd för ärendehantering, självbetjäningstjänster och automatisering. Försäkringskassan har kvar it-

system för pensionshantering även efter Pensionsmyndighetens bildande. På uppdrag av Pensionsmyndigheten vidareutvecklar Försäkringskassan dessa system och fakturerar för kostnader för avskrivningar på dessa tillgångar.

Försvarsmaktens del av balanserade utgifter för utveckling uppgår till 593 miljoner kronor. Det avser i huvudsak utveckling av system PRIO som lanserades 2009. PRIO är ett integrerat affärssystem för ledning, HR, ekonomi och logistik som etappvis införs i verksamheten.

Trafikverket och Skatteverket har balanserade utgifter för utveckling av it-system på 565 miljoner kronor respektive 492 miljoner kronor.

Polismyndighetens balanserade utgifter för utveckling är 463 miljoner kronor, en ökning med 42 miljoner kronor jämfört med 2016.

Av de totala investeringarna under 2017 på 2 523 miljoner kronor står Försäkringskassan för 544 miljoner kronor, Trafikverket för 282 miljoner kronor och Skatteverket för 171 miljoner kronor.

Not 16

Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar

Miljoner kronor

	2017	2016
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	4 658	4 245
Årets investeringar, anskaffningsutgifter	402	421
Årets investeringar, egen utveckling	4	9
Försäljning/utrangering	-151	-164
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	4 912	4 512
Ingående ackumulerade avskrivningar	-3 237	-2 939
Årets avskrivningar och nedskrivningar	-419	-385
Minskning av ack avskrivningar vid utrangering/försäljning	160	145
Utgående ackumulerade avskrivningar	-3 496	-3 179
Summa	1 417	1 332

Beloppen för ingående balans för ackumulerat anskaffningsvärde och ackumulerade avskrivningar kan skilja sig något från utgående balans, beroende på att det förekommer justeringar av ingående balans eller överföringar mellan myndigheter direkt mot det ackumulerade värdet.

Miljoner kronor

	2017	2016
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	316	182
Polismyndigheten	105	107
Kriminalvården	59	79
Skatteverket	39	54
Tullverket	32	39
Affärsverk		
Luftfartsverket	395	365
Svenska kraftnät	103	100
Sjöfartsverket	12	11
Övriga myndigheter	357	394
Summa	1 417	1 332

Under posten Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar redovisas i första hand köpta it-system och program. Posten ökade med 85 miljoner kronor jämfört med året innan.

Luftfartsverket har under året investerat i fortsatt utveckling och anpassning av flygledningssystemet för fortsatt utbyggnad av flygtrafikledning på distans.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har tillgångar på 316 miljoner kronor. Tillgångarna avser främst investeringar i det nationella radiokommunikationssystemet Rakel. Ökningen jämfört med 2016 beror till stor del på att MSB omklassificerat en del av systemet under året från en annan balanspost.

Polismyndighetens rättigheter uppgår till 105 miljoner kronor.

Kriminalvårdens rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar består huvudsakligen av kommunikationsplattform och immateriella delar i säkerhetsinstallationer och uppgår till 59 miljoner kronor.

Svenska kraftnäts och Sjöfartsverkets rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar uppgår till 103 miljoner kronor respektive 12 miljoner kronor. Svenska kraftnäts rättigheter består främst av markrättigheter i form av servitut och ledningsrätter samt nyttjanderättigheter för optoförbindelser.

Not 17

Förskott avseende immateriella anläggningstillgångar

Miljoner kronor

	2017	2016
Länstyrelsen i Västra Götalands län	1	-

Förskott avseende immateriella anläggningstillgångar förekommer i mycket liten utsträckning. Det förskott som Länsstyrelsen i Västra Götalands län redovisar avser kostnader för nytt it-system.

Not 18

Statliga väganläggningar

Miljoner kronor

	2017	2016
Ingående anskaffningsvärde	228 793	221 042
Årets anskaffning	21	-2
Årets färdigställande från pågående investering	8 102	7 753
Försäljning/utrangering	0	0
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	236 916	228 793
Ingående ackumulerade avskrivningar	-89 825	-84 810
Årets avskrivningar	-5 364	-5 014
Ackumulerad avskrivning	-95 188	-89 825
Summa	141 728	138 968

Trafikverket redovisar investeringar i statliga väganläggningar. Anskaffningskostnad för mark för väganläggningsändamål ingår i redovisat värde för väganläggningar. Från och med år 2016 tillämpas komponentavskrivning för samtliga väganläggningar och avskrivningstiden är mellan 10 och 95 år.

Värdet av väganläggningar som blev klara under 2017 var 8 103 miljoner kronor (överfört från Pågående nyanläggningar).

Bland färdigställda projekt ingår t.ex. E4 Tomtebodavägen–Haga södra, Riksväg 56 Stingtorpet–Tärnsjö, E6 Trafikplats Spillpengen och landsväg 288 Alunda–Gimo.

Not 19

Statliga järnvägsanläggningar

Miljoner kronor

	2017	2016
Ingående anskaffningsvärde	209 289	201 899
Årets anskaffning	53	-13
Årets färdigställande från pågående investering	24 868	7 415
Försäljning/utrangering	-314	-13
Utgående anskaffningsvärde	233 895	209 289
Ingående avskrivningar	-63 104	-58 612
Årets avskrivningar	-4 701	-4 492
Försäljning/utrangering	282	-
Ackumulerad avskrivning	-67 523	-63 104
Årets nedskrivningar	-29	-
Försäljning/utrangering	29	-
Nedskrivningar och försäljning/utrangering	0	-
Summa	166 373	146 185

Trafikverket redovisar investeringar i järnvägsanläggningar. Anskaffningskostnad för mark för järnvägsändamål ingår i redovisat värde. Trafikverket tillämpar differentierade avskrivningstider, mellan 25 och 110 år, på samtliga järnvägsanläggningar.

Värdet av järnvägsanläggningar som blev klara under 2017 var 24 868 miljoner kronor (överfört från Pågående nyanläggningar). I objekt som färdigställdes under 2017 ingår bl.a. Citybanan, Göteborgs hamnbana och Marieholmsbron, dubbelspår på sträckan Svartbäcken–Samnan och på sträckan Skutskär–Furuviik.

Not 20

Byggnader, mark och annan fast egendom

Miljoner kronor

	2017	2016
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	65 309	64 186
Årets investeringar, anskaffningsutgifter	795	608
Årets investeringar, egen utveckling	6	9
Färdigställande av pågående nyanläggningar	1 570	831
Försäljning/utrangering	-102	-342
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	67 578	65 291
Ingående ackumulerade avskrivningar	-25 996	-24 777
Årets avskrivningar och nedskrivningar	-1 534	-1 454
Minskning av ack avskrivningar vid utrangering/försäljning	86	244
Utgående ackumulerade avskrivningar	-27 444	-25 988
Ingående ackumulerade uppskrivningar	80	80
Utgående ackumulerade uppskrivningar	80	80
Summa	40 215	39 384

Beloppen för ingående balans för ackumulerat anskaffningsvärde och ackumulerade avskrivningar kan skilja sig något från ingående balans, beroende på att det förekommer justeringar av ingående balans direkt mot det ackumulerade värdet.

Miljoner kronor

	2017	2016
Statens fastighetsverk	13 340	13 265
Naturvårdsverket	11 469	11 126
Fortifikationsverket	10 359	9 989
Riksdagsförvaltningen	1 159	1 132
Trafikverket	941	952
Sveriges lantbruksuniversitet	731	741
<i>Affärsverk</i>		
Sjöfartsverket	867	932
Svenska kraftnät	768	615
Luffartsverket	527	588
Övriga myndigheter	54	44
Summa	40 215	39 384

Ett tjugotal myndigheter förvaltar byggnader, mark och annan fast egendom för statens räkning.

Statens fastighetsverk förvaltar den del av statens fasta egendom som regeringen bestämmer. Större delen av fastigheterna tillhör det nationella kulturarvet. Exempel på

fastigheter är de kungliga slotten, fästningar, nationaleatrarna, museerna, regeringens byggnader, landshövdingarnas residens och ambassadbyggnader i utlandet samt ett antal kungsgårdar och vissa markområden. Naturvårdsverket redovisar främst nationalparker och naturreservat. Många markområden är bokförda till ett värde som är långt under marknadsvärdet.

Fortifikationsverket förvaltar fastigheter avsedda för försvarsändamål samt ett antal byggnader klassade som statliga byggnadsminnen.

Riksdagsförvaltningen förvaltar bl.a. riksdagsbyggnaderna.

Det bokförda värdet för statens byggnader, mark och annan fast egendom är 40 215 miljoner kronor vilket är en ökning med 831 miljoner kronor jämfört med 2016.

Det bokförda värdet för Statens fastighetsverks byggnader, mark och annan fast egendom ökade med 75 miljoner kronor under 2017 till 13 340 miljoner kronor. Det ackumulerade anskaffningsvärdet var 19 227 miljoner kronor. Ökningen av bokfört värde beror delvis på att inga överföringar av byggnader skett i år och att några stora projekt tillgångsredovisats under året. Det största projektet som färdigställts är renoveringen av universitetshuset i Uppsala. Andra projekt som blivit färdigställda är bl.a. Utbyte Lindboskén i Botaniska trädgården i Uppsala och Stambyte mark vid Östersunds residens. Av årets totala av- och nedskrivningar på 1 534 miljoner kronor står Statens fastighetsverk för 411 miljoner kronor.

Naturvårdsverket köpte under 2017 mark för ca 80 blivande och utvidgade naturreservat eller nationalparker. Bland de större köpen finns ett köp i Västmanlands län som kommer att ingå i de blivande naturreservaten Östringby och Svartådalsskärarna. Vidare har 1 800 hektar mark förvärvat för naturvårdsändamål genom Ersättningsmark i Sverige AB (ESAB). Totalt ökade Naturvårdsverkets tillgångar för byggnader, mark och annan fast egendom med 343 miljoner kronor och är nu 11 469 miljoner kronor.

Fortifikationsverkets bokförda värde ökade med 370 miljoner kronor till 10 359 miljoner kronor. Det beror huvudsakligen på att ökade nyanskaffningar jämfört med 2016. Investeringar som avslutades under 2017 var bl.a. nybyggnad av helikopterhangar och transportplatta i

Ronneby, nytt flygledartorn i Vidsel samt renovering av Stjärnhuset i Boden. Värdet av färdigställda tillgångar uppgick 2017 till 1 161 miljoner kronor inklusive direktavskrivna anläggningar. Fortifikationsverkets av- och nedskrivningar för 2017 uppgick till 787 miljoner kronor.

Det bokförda värdet av Riksdagsförvaltningens byggnader, mark och annan fast egendom uppgick 2017 till 1 159 miljoner kronor.

Not 21

Förbättringsutgifter på annans fastighet

Miljoner kronor

	2017	2016
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	12 924	11 893
Årets investeringar, anskaffningsutgifter	1 393	1 412
Årets investeringar, egen utveckling	5	5
Försäljning/utrangering	-427	-446
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	13 895	12 864
Ingående ackumulerade avskrivningar	-7 653	-7 101
Årets avskrivningar och nedskrivningar	-962	-908
Minskning av ack avskrivn vid utrangering/försäljning	397	415
Utgående ackumulerade avskrivningar	-8 219	-7 593
Summa	5 676	5 271

Beloppen för ingående balans för ackumulerat anskaffningsvärde och ackumulerade avskrivningar kan skilja sig något från ingående balans, beroende på att det förekommer justeringar av ingående balans direkt mot det ackumulerade värdet.

Miljoner kronor

	2017	2016
Polismyndigheten	783	753
Regeringskansliet	697	637
Försvarsmakten	304	235
Domstolsverket	295	233
Lunds universitet	291	330
Uppsala universitet	252	221
Kungl. Tekniska högskolan	244	237
Försvarets materielverk	232	231
Sveriges lantbruksuniversitet	206	224
Övriga myndigheter	2 372	2 170
Summa	5 676	5 271

Förbättringsutgifter på annans fastighet gäller sådana utgifter som myndigheten har haft för att

anpassa hyrda lokaler till den egna verksamheten, exempelvis om- och tillbyggnationer, kabeldragningar för nätverk, larmanordningar samt reparationer och underhåll i fall där utgifterna uppgått till väsentliga belopp. Totalt ökade statens förbättringsutgifter på annans fastighet med 406 miljoner kronor 2017.

Investeringarna var störst hos Polismyndigheten med 148 miljoner kronor. Det beror främst på stora ombyggnationer såsom t.ex. regionledningscentraler och ombyggnationer för anpassning vid verksamhetsförändringar. Regeringskansliet har fortsatt att investera i kontorslokalerna i främst Stockholm. Domstolsverkets investeringar uppgick till 109 miljoner kronor och avser ombyggnationer vid bl.a. tingsrätterna i Kalmar, Södertörn, Norrtälje och Nacka.

Not 22

Maskiner, inventarier, installationer m.m.

Miljoner kronor

	2017	2016
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	94 241	88 025
Årets investeringar, anskaffningsutgifter	4 021	4 317
Årets investeringar, egen utveckling	8	7
Årets överföringar från Pågående nyanläggningar	2 807	4 173
Försäljning/utrangering	-3 347	-2 840
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	97 730	93 683
Ingående ackumulerade avskrivningar	-58 381	-55 181
Årets avskrivningar och nedskrivningar	-5 788	-5 583
Minskning av ack avskrivn vid utrangering/försäljning	3 076	2 891
Utgående ackumulerade avskrivningar	-61 093	-57 872
Summa	36 637	35 811

Beloppen för ingående balans för ackumulerat anskaffningsvärde och ackumulerade avskrivningar kan skilja sig något från utgående balans, beroende på att det förekommer justeringar av ingående balans direkt mot det ackumulerade värdet.

Miljoner kronor

	2017	2016
Kustbevakningen	2 334	2 500
Lunds universitet	1 779	1 615
Polismyndigheten	1 437	1 399
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	1 192	1 264
Försvarsmakten	1 191	1 138
Trafikverket	1 156	1 125
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	15 043	14 278
Sjöfartsverket	1 414	1 499
Luftfartsverket	9	13
Övriga myndigheter	11 082	10 706
Summa	36 637	35 811

Datorer och kringutrustning, möbler, maskiner, installationer, bilar, fartyg, flyg och transportmedel är exempel på tillgångar som myndigheterna redovisar under denna post. Även tillgångar som innehas genom finansiell leasing ingår.

Affärsverket Svenska kraftnäts tillgångar består främst av kraftledningar, stationer, byggnader och mark, sjökablar, kontrollanläggningsdelar, optoförbindelser och tele- och informationssystem.

Innehavet för Kustbevakningen består bl. a. av fartyg och flygplan och årets investeringar uppgår till 31 miljoner kronor.

Av årets totala investeringar på 4 021 miljoner kronor står Polismyndigheten för 477 miljoner kronor. Det förklaras främst av en ökad satsning på material för terrorbekämpning och förstärkningsvapen. Lunds universitet har investerat 284 miljoner kronor. Försvarsmakten har investerat 230 miljoner kronor vilket avser bl.a. maskiner och tekniska anläggningar, datorer och kringutrustningar samt standardfordon.

Not 23

Pågående nyanläggningar

Miljoner kronor

	2017	2016
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	83 992	77 735
Årets investeringar, anskaffningsutgifter	5 531	4 753
Årets investeringar, egen utveckling	23 578	21 884
Årets överföring till färdig tillgång	-37 316	-20 266
Försäljning/utrangering	-3	5
Årets nedskrivningar	-81	-126
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	75 701	83 985

Beloppen för ingående balans för ackumulerat anskaffningsvärde och ackumulerade avskrivningar kan skilja sig något från utgående balans, beroende på att det förekommer justeringar av ingående balans eller överföringar mellan myndigheter direkt mot det ackumulerade värdet.

Miljoner kronor

	2017	2016
Trafikverket	61 226	71 092
Statens fastighetsverk	3 099	2 108
Fortifikationsverket	1 688	1 522
Karolinska institutet	613	226
Lunds universitet	213	424
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	6 696	7 054
Sjöfartsverket	556	252
Luftfartsverket	209	111
Övriga myndigheter	1 401	1 196
Summa	75 701	83 985

Av det totala bokförda värdet på 75,7 miljarder kronor finns 61,2 miljarder kronor hos Trafikverket och 6,7 miljarder kronor hos Svenska kraftnät.

Årets investeringar uppgår totalt till 29,1 miljarder kronor. Trafikverkets investeringar uppgår till 23,1 miljarder kronor. Här ingår många mycket stora väg- och järnvägsprojekt som t.ex. E4 Förbifart Stockholm, Västsvenska vägpaket, ökad kapacitet järnväg Tomtebodavägen–Kallhäll samt nytt dubbelspår Järna–Linköping. Svenska kraftnäts investeringar uppgår till 1,8 miljarder kronor och avser främst Stockholms Ström, SydVästlänken och ledningsprojektet Storfinnforsen–Midskog.

Under 2017 färdigställde Trafikverket projektet Citybanan vilket gjorde att 20,5 miljarder kronor överfördes till färdig tillgång.

Not 24 Beredskapstillgångar

Miljoner kronor

	2017	2016
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden beredskapsinventarier	169 042	162 829
Förändring IB på grund av omklassificering	-	-175
Årets anskaffning	7 547	8 829
Årets försäljningar/utrangeringar	-339	-2 441
UB Anskaffningsvärde beredskapsinventarier	176 251	169 042
IB Beredskapsvaror i lager	23 033	21 337
Förändring IB på grund av omklassificering	1 851	988
Årets anskaffning	999	1 049
Årets övriga förändring	-431	-340
UB Beredskapsvaror i lager	25 452	23 033
UB Anskaffningsvärde beredskapstillgångar	201 702	192 075
IB Ackumulerade avskrivningar	-94 238	-88 885
Förändring IB på grund av omklassificering	-	105
Årets avskrivningar/nedskrivningar	-7 136	-7 251
Årets försäljningar/utrangeringar	292	1 794
UB Ackumulerade avskrivningar (avser beredskapsinventarier)	-101 083	-94 238
Summa	100 619	97 837

Beredskapstillgångar består av tillgångar både för civil och militär beredskap. Posten omfattar främst Försvarsmaktens tillgångar för militär beredskap. Tillgångar för civil beredskap är t.ex. läkemedel, fordon samt medicinsk utrustning.

Försvarsmakten delar in sina beredskapstillgångar i beredskapsinventarier och beredskapsvaror. Beredskapsinventarierna uppgår till 75,1 miljarder kronor och består av t.ex. flygplan, fartyg och stridsvagnar. Beredskapsvaror som t.ex. ammunition, reservmateriel och beklädnadsmateriel uppgår till 25,5 miljarder kronor. I posten ingår även tillgångar under uppbyggnad i Försvarets materielverk. Sammanlagt är 100,3 miljarder kronor av det utgående värdet militära beredskapstillgångar inklusive tillgångar under uppbyggnad.

Nyanskaffning av militära beredskapsinventarier uppgår till 7,5 miljarder kronor och av- och nedskrivningar uppgår till 7,1 miljarder kronor under 2017. Anskaffningen innefattar bl.a. utveckling och anskaffning av stridsflygplan JAS 39E, ubåt, brobandvagn, helikopter 14, hemvärnsfordon, livstidsförslängning av fartyget HMS Carlskrona och ledningsmateriel.

Beredskapslagrets värde ökade med 2,4 miljarder kronor under året. Ökningen beror främst på att Försvarsmakten invärderat beredskapsvaror som har anskaffats tidigare år och korrigerat lagervärdena.

MSB har beredskapstillgångar bestående av materiel för räddningstjänst, andningsskydd och anläggningar för varningssignaler. Av det utgående värdet är MSB:s del knappt 0,2 miljarder kronor.

Not 25 Förskott avseende materiella anläggningstillgångar

Miljoner kronor

	2017	2016
Försvarets materielverk	4 005	4 074
Trafikverket	978	846
Övriga myndigheter	30	14
Summa	5 013	4 934

Under denna post redovisas förskott som myndigheten lämnat vid anskaffning av materiella anläggningstillgångar.

Posten hos Försvarets materielverk består av förskott till både utländska och svenska leverantörer. Förskotten till svenska leverantörer uppgår till 2,2 miljarder kronor och består huvudsakligen av förskott till SAAB AB för utveckling av JAS 39 E och SAAB Kockum för projekt ubåt A26. Förskotten till utländska leverantörer uppgår till 1,8 miljarder kronor och avser främst förskott för inköp av försvarsmateriel från försvarsmyndigheter i USA.

Trafikverkets förskott avser byggande av väg- och järnvägsanläggningar. Större förskott hos myndigheten är vägprojekten Förbifart Stockholm och Marieholmstunneln i Göteborg samt järnvägsprojekten Getingmidjan i Stockholm och Västlänken i Göteborg.

Not 26 Andelar i hel- och delägda företag

Miljoner kronor

	2017	2016
Summa andelar i företag med bestämmande statligt inflytande	276 792	250 186
Summa andelar i företag med väsentligt statligt inflytande	49 106	45 395
Riksbankens grundfond	1 000	1 000
Summa	326 898	296 581

Andelar i hel- och delägda företag är uppdelad på de företag där staten har ett bestämmande inflytande (när statens ägarandel överstiger 50 procent) och på väsentligt statligt inflytande (när statens ägarandel uppgår till högst 50 och lägst 20 procent).

Förutom de förändringar vilka specificeras nedan är postens totala förändring en följd av förändringar i företagens justerade egna kapital, utbetalda utdelningar samt förvärv och avyttringar.

Andelar i företag med bestämmande statligt inflytande

Miljoner kronor

	2017	2016	Statens ägarandel
Vattenfall AB	78 714	68 272	100,0%
Akademiska Hus AB	39 186	34 151	100,0%
Luossavaara-Kiirunavaara AB (LKAB)	36 348	30 551	100,0%
Sveaskog Holding AB	20 669	20 092	100,0%
AB Svensk Exportkredit	17 574	17 136	100,0%
SBAB Bank AB	14 310	13 816	100,0%
Specialfastigheter Sverige AB	9 066	7 844	100,0%
Swedavia AB	7 665	7 351	100,0%
Almi Företagspartner AB	7 264	7 029	100,0%
Jernhusen AB	7 223	6 744	100,0%
Saminvest AB	5 190	5	100,0%
Apoteket AB	4 748	4 200	100,0%
SJ AB	4 615	4 337	100,0%
Swedfund International AB	4 571	4 145	100,0%
PostNord AB	4 468	4 641	60,7%
Teracom Group AB (Teracom Boxer Group)	3 575	3 322	100,0%
Systembolaget AB	1 630	1 656	100,0%
Svensk-Danska Broförbindelsen AB (SVEDAB)	1 378	855	100,0%
Svevia AB	1 372	1 482	100,0%
Samhall AB	1 181	1 418	100,0%
RISE Research Institutes of Sweden Holding AB (IRECO Holding AB)	930	916	100,0%
Infranord AB	823	776	100,0%
Green Cargo AB	755	851	100,0%
Vasallen AB	551	528	100,0%
Statens Bostadsomvandling AB	476	494	100,0%
Svenska Rymdaktiebolaget	458	490	100,0%
Apoteksgruppen i Sverige Holding AB	390	385	100,0%
Lernia AB	384	354	100,0%
Apotek Produktion & Laboratorier AB	193	219	100,0%
AB Svensk Bilprovning	135	163	100,0%

Metria AB	128	115	100,0%
AB Göta Kanalbolag	39	39	100,0%
Kungliga Dramatiska Teatern AB	32	28	100,0%
Kungliga Operan AB	25	26	100,0%
Miljömärkning i Sverige AB	22	22	100,0%
SweRoad (Swedish National Road Consulting AB)	17	17	100,0%
Arlandabanan Infrastructure AB	10	10	100,0%
Voksenåsen A/S	5	6	100,0%
Swedesurvey AB	3	7	100,0%
European Spallation Source ESS AB	-	3	73,7%
Fouriertransform AB	-	3 186	100,0%
Inlandsinnovation AB	-	1 853	100,0%
Svenska Spel AB	0	0	100,0%

Affärsverk

Svenska kraftnät - Svenska Kraftnät Gasturbiner AB	220	199	100,0%
Luftfartsverket - LfV Holding AB	90	125	100,0%
Sjöfartsverket - Sjöfartsverket Holding AB	14	18	100,0%
Övriga andelar	345	309	-
Summa	276 792	250 186	

Andelsvärdet ovan är baserat på det justerade egna kapitalet hos företagen enligt bokslut per den 31 december, utom i några fall då senaste delårsbokslutet använts.

Andelar i företag med bestämmande statligt inflytande ökade med knappt 27 miljarder kronor.

Vattenfalls andelsvärde ökade med 10,4 miljarder kronor, vilket främst förklaras av årets vinst på 8,4 miljarder kronor och poster redovisade direkt mot eget kapital på 2,0 miljarder kronor. Främst består posterna av positiva effekter av kassaflödessakringar på 1,6 miljarder kronor, positivt netto av omräkningsdifferenser och valutasäkringar på 0,9 miljarder kronor och negativa omvärderingar relaterade till pensionsskulden på 0,6 miljarder kronor.

Akademiska hus ökade med 5,1 miljarder kronor, vilket beror på en ökning med årets resultat på 6,5 miljarder kronor och en minskning med 1,4 miljarder kronor i utdelning.

LKAB:s andelsvärde ökade med 5,8 miljarder kronor, vilket främst beror på årets vinst på 4,8 miljarder kronor samt direkta ökningarna av eget kapital med 1,0 miljard kronor. Den direkta kapitalökningen består främst av positiva

kassaflödessakringar på 0,8 miljarder kronor en ökning av reserv för verkligt värde för finansiella tillgångar på 0,2 miljarder kronor.

Andelsvärdet för Sveaskog AB ökade med 0,6 miljarder kronor. Förändringen förklaras främst av årets resultat på 1,4 miljarder kronor samt utdelning till staten av 0,8 miljarder kronor.

Svensk Exportkredit AB ökade med 0,4 miljarder kronor, vilket i huvudsak förklaras av årets resultat på 0,8 miljarder kronor, negativ påverkan från kassaflödessakring med 0,1 miljarder kronor och utdelning till staten av 0,2 miljarder kronor.

SBAB Bank AB ökade i värde med 0,5 miljarder kronor, främst som en följd av årets resultat på 1,7 miljarder kronor minskat med utdelning till staten av 0,6 miljarder kronor samt en direkt minskning av eget kapital med 0,5 miljarder kronor som framför allt avser kassaflödessakringar.

Specialfastigheter i Sverige AB redovisade en ökning med 1,2 miljarder kronor, som väsentligen består av årets resultat på 1,7 miljarder kronor minskat med 0,5 miljarder kronor i utdelning.

Swedavia AB ökade andelsvärdet med 0,3 miljarder kronor, främst orsakat av årets vinst på 0,4 miljarder kronor samt 0,1 miljarder kronor i lämnad utdelning.

Almi Företagspartners andelsvärde ökade med 0,2 miljarder kronor, vilket avser årets resultat.

Jernhusen AB ökade med 0,5 miljarder kronor, vilket beror på årets resultat på 0,7 miljarder kronor samt utdelning av 0,2 miljarder kronor.

Saminvest AB tillfördes Fouriertransform AB och Inlandsinnovation AB, vilket tillsammans med årets förlust på 0,1 miljarder kronor förklarar andelens ökning med 5,2 miljarder kronor.

Apoteket AB ökade andelsvärdet med 0,5 miljarder kronor, vilket främst beror på årets resultat på 0,6 miljarder kronor och en direkt kapitalökning med 0,3 miljarder kronor vid omräkning av pensionsskulden. Utdelning av 0,3 miljarder kronor har minskat andelsvärdet.

SJ AB ökade med 0,3 miljarder kronor, vilket främst förklaras av årets resultat på 0,5 miljarder kronor, reducerat med utdelning till staten av 0,3 miljarder kronor.

Swedfund International AB ökade med knappt 0,4 miljarder kronor främst genom ett kapitaltillskott på 0,4 miljarder kronor.

Andelen i PostNord AB:s förlust uppgick till 0,2 miljarder kronor, vilket förklarar kapitalandelens minskning med motsvarande belopp.

Teracom AB ökade värdet med 0,3 miljarder kronor. Förändringen består av nettot av årets vinstandel på 0,5 miljarder kronor och utdelningen på 0,2 miljarder kronor.

Andelsvärdet för Systembolaget AB blev oförändrat under 2017. Årets resultat på 0,3 miljarder kronor utjämnades av en lika stor utdelning till staten.

Innehavet i SVEDAB har ökat med 0,5 miljarder kronor, vilket främst förklaras av årets resultat.

ESS (European Spallation Source) har likviderats under 2017.

Svenska Spel AB bokförs till värdet av aktiekapital och reservfond (värdet uppgår till 260 000 kronor som i tabellen avrundats till noll miljoner kronor). Resultatet uppgick till 4,7 miljarder kronor och 4,8 miljarder kronor har utdelats till staten och i stort sett allt redovisas som skatteintäkt. Företagets egna kapital uppgick till 4,8 miljarder kronor vid årsskiftet.

Andelar i företag med väsentligt statligt inflytande

Miljoner kronor

	2017	2016	Statens ägarandel
Telia Company AB	37 275	33 499	37,3%
Nordiska Investeringsbanken (NIB)	11 568	11 614	34,6%
SOS Alarm Sverige AB (SOSAB)	136	99	50,0%
AB Bostadsgaranti	9	42	50,0%
VisitSweden AB	9	10	50,0%
Sweden House (Dom Shvetsii)	7	5	36,0%
<i>Affärsverk</i>			
Svenska kraftnät - Nord Pool Spot As m.fl.	102	126	-
Summa	49 106	45 395	

Andelar i företag med väsentligt statligt inflytande blev 3,7 miljarder kronor högre än föregående år. Andelen i Telia Company AB ökade i värde med 3,8 miljarder kronor, vilket främst beror på andelen av årets resultat på 3,6 miljarder kronor. Till staten betalad utdelning uppgår till 3,2 miljarder kronor. Poster som direkt påverkar eget kapital medför en positiv påverkan med 3,4 miljarder kronor och består främst av valutakursdifferenser. Marknadsvärdet

på statens aktier i Telia Company AB uppgick vid årsskiftet till 59,0 miljarder kronor.

Nordiska Investeringsbanken minskade något från föregående år. Periodens resultatandel uppgår till 0,8 miljarder kronor. Svenska staten fick en återbetalning av 0,1 miljarder kronor i samband med en justering av ägarandelen, vilken samtidigt medförde en minskning av andelsvärdet med 0,4 miljarder kronor. Även en utdelning till staten av 0,2 miljarder kronor reducerade andelsvärdet. Uppgifterna avser värdet enligt delårsbokslut per 31 augusti för respektive år.

Förutom de ovan nämnda förändringarna är postens totala förändring en följd av förändringar i företagens justerade egna kapital, utbetalda utdelningar samt förvärv och avyttringar.

Not 27

Andra långfristiga värdepappersinnehav

Miljoner kronor

	2017	2016
Kärnavfallsfonden, bostadsobligationer	31 376	32 748
<i>Investerings- och utvecklingsbanker, Kammarkollegiet och Sida</i>		
Europeiska investeringsbanken EIB	3 856	3 856
Europeiska utvecklingsbanken EBRD	1 040	1 040
Internationella återuppbyggnads- och utvecklingsbanken, IBRD	846	846
Afrikanska utvecklingsbanken, AfDB	630	568
Asiatiska banken infrastrukturinvest., AIIB	438	209
Internationella finansbolaget, IFC	181	181
Interamerikanska utvecklingsbanken IDB	147	147
Asiatiska utvecklingsbanken, AsDB	136	136
Interamerikanska investeringsbolaget, IIC	68	51
Multilaterala investeringsgarantiorganet, MIGA	22	22
Europarådets utvecklingsbank CEB	7	7
<i>Summa investerings- och utvecklingsbanker</i>	<i>7 371</i>	<i>7 063</i>
Exportkreditnämnden, obligationer	3 964	5 417
Riksgäldskontoret, obligationer m.m.	2 319	2 610
<i>Kammarkollegiet, övrigt</i>		
Orio AB (Saab Automobile Parts AB)	603	679
SAS	203	791
Andelar i aktie- och räntekonsortiet m.m.	210	208
Karolinska institutet, aktier, andelar och obligationer	453	501
Övriga myndigheter	582	578
Summa	47 081	50 595

Det största innehavet av värdepapper gäller bostadsobligationer (säkerställda obligationer) som innehas av Kärnavfallsfonden. De värderas till verkligt värde eftersom syftet med innehavet är att ge avkastning och värdeökning. Under året har denna del av fondens tillgångar sjunkit något, medan andelen statspapper som elimineras i årsredovisningen för staten har ökat (se även not 42).

Sveriges andelar i internationella investeringsbanker och utvecklingsbanker redovisas av Kammarkollegiet och Sida, så att den myndighet

som gör utbetalningar av kapitaltillskott och eventuella bidrag till respektive bank också tar upp andelsvärdet. Under året har Kammarkollegiet redovisat kapitaltillskott till investeringsbanker med 230 miljoner kronor och Sida redovisat kapitaltillskott till utvecklingsbanker med 78 miljoner kronor.

EKN:s innehav består av obligationer i utländska valutor. Som ett led i garanti- och verksamheten placerar EKN erhållna garantiavgifter i olika finansiella tillgångar. Innehavet ska balansera nämndens åtaganden i respektive valuta. Cirka en tredjedel av beloppet är innehav i US-dollar och två tredjedelar är innehav i euro. Det är innehavet i dollar som minskade jämfört med föregående år, medan innehavet i euro är kvar på samma nivå.

Riksgäldskontorets innehav består till största delen av nollkupongobligationer som övertogs i samband med avvecklingen av affärsverket Statens järnvägar. Syftet med obligationerna är att återbetala resterande lån som ursprungligen avsett finansiering av anläggningstillgångar uthyrda till SJ AB och Green Cargo AB.

Kammarkollegiet redovisar innehavet i Orio AB och SAS som Andra långfristiga värdepappersinnehav eftersom statens andel i dessa bolag understiger 20 procent. Värdet av statens innehav i SAS har skrivits ned under året med 588 miljoner kronor till anskaffningsvärde. Anskaffningsvärdet har beräknats som kapitalandelsvärdet på den kvarvarande andelen i samband med minskningen av statens ägarandel under 2016. Marknadsvärdet för statens ägarandel i SAS vid utgången av 2017 uppgår till 1 207,7 miljoner kronor.

Kammarkollegiets övriga värdepapper är främst de delar i Kammarkollegiets aktiekonsortium och räntekonsortium som innehas av fonder som Kammarkollegiet redovisar.

Not 28

Långfristiga fordringar

Miljoner kronor

	2017	2016
<i>Exportkreditnämnden</i>		
- Skadefordringar	1 619	1 574
- Återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar och skadefordringar	320	334
Summa Exportkreditnämnden	1 939	1 908
Riksgäldskontoret	311	295
Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete	236	274
Trafikverket	183	664
Göteborgs universitet	91	96
Affärsverk		
Luftfartsverket	1 187	934
Svenska kraftnät	417	473
Sjöfartsverket	15	-
Övriga myndigheter	66	63
Summa	4 445	4 707

Långfristiga fordringar minskade med 262 miljoner kronor. Trafikverkets fordringar minskade, medan Luftfartsverkets ökade.

EKN värderar sina skadefordringar till 1 619 miljoner kronor, vilket motsvarar EKN:s förväntade återvinningsmöjligheter. Bruttofordringarna är 10 046 miljoner kronor. Nettofordringarna är endast 45 miljoner kronor högre än förra året men både fordringarnas bruttovärde och reserveringen för förväntad förlust ökade med mellan 900 och 1 000 miljoner kronor. EKN:s fordran för återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar och skadefordringar minskade något.

Riksgäldskontoret redovisar regressfordringar i garantiverksamheten som långfristiga fordringar.

Sida garanterar och subventionerar U-landskrediter i projekt som Sida bedömer kan få betydande utvecklingseffekter i landet. Posten består främst av det försäkringstekniskt beräknade nettovärdet på skadefordringar inom säkerhetsreserven som är knutet till U-kreditsystemet samt fordringar för garantiavgifter inom U-kreditsystemet.

Trafikverkets fordringar gäller säkerhet för finansiell handel på Nasdaq/OMX och dessa minskade med 481 miljoner kronor under året. Enligt regelverket hos Nasdaq/OMX måste Trafikverket ställa säkerhet för finansiella elderivatkontrakt och bidra till defaultfonden.

Göteborgs universitets fordringar gäller utlåning av donationsmedel till Akademiska Hus.

Luftfartsverket har fordringar på Eurocontrol avseende terminal- och undervägsavgifter.

Svenska Kraftnäts fordringar består bl.a. av lånefordringar på dotter- och intresseföretag samt säkerhet för finansiell handel på Nasdaq/OMX. Säkerheterna minskade under 2017, medan långfristiga förutbetalda investeringsbidrag ökade.

Not 29 Utlåning

Miljoner kronor

	2017	2016
<i>Riksgäldskontoret</i>		
Riksbanken	238 132	257 105
Irland	-	5 749
Svensk-Danska Broförbindelsen AB	5 626	5 282
A-train AB	957	990
Premiepensionssystemet	397	575
Flygutvecklingsprojekt	116	163
Nordiska museet	17	19
Summa Riksgäldskontoret	245 245	269 883
<i>Centrala studiestödsnämnden</i>		
Annuitetslån (beviljade efter 30 juni 2001), brutto	172 302	161 762
Reserveringar för låneförluster	-12 066	-11 832
Netto, bokfört värde Annuitetslån	160 236	149 930
Studielån (beviljade 1989 - 30 juni 2001), brutto	43 159	48 142
Reserveringar för låneförluster	-13 135	-14 156
Netto, bokfört värde Studielån	30 024	33 986
Studiemedel (beviljade före 1989), brutto	1 756	2 140
Reserveringar för låneförluster	-800	-907
Netto, bokfört värde Studiemedel och äldre lån	956	1 233
Hemutrustningslån	1 558	1 536
Reserveringar för låneförluster	-906	-573
Netto, bokfört värde Hemutrustningslån	652	963

Övriga lån (Skuldsaneringslån och äldre lån)	196	155
Reserveringar för låneförluster	-182	-144
Netto, bokfört värde, Övriga lån	14	11
Summa Centrala studiestödsnämnden	191 882	186 123
Statens energimyndighet, utlånat belopp	619	595
Reserveringar för låneförluster	-444	-433
Netto, bokfört värde, Statens energimyndighet	175	162
Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete	154	150
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	21	-
Övriga myndigheter	35	38
Summa	437 512	456 356

Statens utlåningsfordringar minskade med 19 miljarder kronor eller 4 procent.

Riksgäldskontoret redovisar 56 procent av statens utlåningsfordringar och de består främst av fordran på Riksbanken för utlåning i dollar och euro, som minskade med 19 miljarder kronor som en följd av att kronan förstärktes mot dollarn. Minskningen beror både på valutaförändringar vid omsättning av delar av lånet och på valutaförändringar i de delar som finns kvar sedan tidigare. År 2012 fick Riksgäldskontoret uppdraget att ställa ut ett lån om maximalt 600 miljoner euro till den irländska staten, vilket betalades ut lånet under 2012 och 2013. Under 2017 har Irland återbetalat detta lån i förtid. Som en del av finansieringen av Öresundsförbindelsen har Riksgäldskontoret även lånat ut medel till det statliga bolaget Svensk-Danska Broförbindelsen AB (Svedab). Det lånets värde har ökat under 2017, dels på grund av en nettoökning av lånet med 115 miljoner kronor, dels genom att en tidigare nedskrivning på 229 miljoner kronor av lånets värde har återförts. I Riksgäldskontorets utlåning ingår också utlåning till premiepensionssystemet, eftersom pensionssystemets tillgångar och skulder inte konsolideras i årsredovisningen för staten.

CSN administrerar ett flertal lånetyper som kan delas in i två huvudkategorier. Den ena

typen är lån till studenter och går under benämningen annuitetslån, studielån och studiemedel. Den andra kategorin i sammanställningen ovan är hemutrustningslån till utländska medborgare, främst flyktingar, som genom dessa lån ges möjlighet att köpa möbler och köksutrustning. CSN:s utlåningsfordringar uppgick till 192 miljarder kronor efter avdrag för reservering för förväntade förluster. CSN:s lån till studenter benämns sedan 2001 annuitetslån och är den dominerande delen av CSN:s utestående lånefordringar. CSN:s utlåningsfordringar ökade med nära 6 miljarder kronor och utgör 44 procent av statens totala utlåningsfordringar. Ökningen av utlåningsfordringarna berodde i allt väsentligt på nyutlåning med drygt 18 miljarder kronor för lånetypen annuitetslån, medan amorteringarna som uppgick till nära 12 miljarder kronor fördelar sig mellan annuitetslån med knappt 7 och studielån med ca 4,5 miljarder kronor samt en mindre del övriga lån. CSN:s reservering för låneförluster uppgick till 27 miljarder kronor, vilket utgör drygt 12 procent av CSN:s totala utlåning. I tabellen har reserveringarna fördelats på respektive huvudgrupp av lån.

Statens energimyndighets utlåningsfordringar avser lån till företag inom energiområdet för att främja affärsutveckling och kommersialisering. I noten har myndighetens reservering för låneförluster särredovisats.

Sidas utlåningsfordringar består till största delen av villkorlån och till en liten del av biståndskrediter.

Svenska kraftnät får enligt en särskild förordning ge lån till nätföretag för att underlätta att anläggningar för produktion av förnybar el ansluts till elnätet. 2017 var första gången den möjligheten utnyttjades.

Not 30

Varulager och förråd

Miljoner kronor

	2017	2016
Trafikverket	847	832
Försvarsmakten	310	261
Polismyndigheten	139	136
Försvarets materielverk	128	119
Kriminalvården	48	48
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	39	42

Affärsverk

Sjöfartsverket	92	134
Luftfartsverket	0	0
Övriga myndigheter	187	190
Summa	1 790	1 762

Varulager och förråd är råmaterial, råvaror, halvfabrikat och färdiga produkter samt förnödenheter som förbruknings- och tillsatsmaterial.

Trafikverkets post består främst av material för underhåll och reparation av anläggningar.

Försvarsmaktens varulager och förråd är till största delen drivmedelslager som används till Försvarsmaktens fordon. Varulagret består även av trycksaker.

Polismyndighetens varulager innehåller huvudsakligen vapen och ammunition samt beklädnad. Ökningen av varulagervärdet beror på att ammunitions- och vapenlagret ökade.

Varulager och förråd hos Försvarets materielverk består främst av elektronikkomponenter till försvarets telenät samt av reservdelar till målrobotsystem.

Sjöfartsverkets varulager och förråd innehåller främst helikoptrar S76 samt drivmedel och reservdelar till räddningshelikoptrar. Minskningen av posten beror i huvudsak på att värdet på helikoptrar S76 har skrivits ner med 29 miljoner kronor.

Not 31

Pågående arbeten

Miljoner kronor

	2017	2016
Försvarets materielverk	343	681
Lantmäteriet	184	153
Övriga myndigheter	27	19
Summa	554	853

Pågående arbeten hos Försvarets materielverk består av uppdragsbeställningar som ännu inte levererats till kund. Större uppdrag hos myndigheten gäller upparbetade kostnader i exportaffärer samt försäljning av ubåtar till Singapore.

Pågående arbeten hos Lantmäteriet är i huvudsak fastighetsbildning och förrättningsverksamhet, vilket innebär t.ex. avstyckning och reglering av gränsdragning mellan fastigheter. Ökningen av posten hos Lantmäteriet beror bl.a.

på fler pågående ärenden inom förrättningsverksamheten.

Not 32 Fastigheter

Miljoner kronor

	2017	2016
Länsstyrelsen i Dalarnas län	148	140
Länsstyrelsen i Värmlands län	18	18
Länsstyrelsen i Västra Götalands län	2	2
Övriga myndigheter	0	1
Summa	168	160

Länsstyrelsen i Dalarnas län har ett stort antal fastigheter lokaliserade till omarronderingsområden i den s.k. Jordfonden. Fastigheterna ska användas för att främja utveckling av företag inom jordbruket, skogsbruket och trädgårdsnäringen.

Även posterna hos de andra länsstyrelserna gäller jordfondsfastigheter.

Not 33 Förskott till leverantörer

Miljoner kronor

	2017	2016
Trafikverket	2	5
<i>Affärsverk</i>		
Sjöfartsverket	8	2
Luffartsverket	-	1
Övriga myndigheter	0	1
Summa	10	9

Myndigheternas förskott till leverantörer avser huvudsakligen utvecklingsprojekt samt underhållstjänster och varuleveranser.

Det är endast ett litet antal myndigheter som redovisar förskott till leverantörer.

Not 34 Kundfordringar

Miljoner kronor

	2017	2016
Exportkreditnämnden	4 486	4 631
Trafikverket	1 032	946
Statens institutionsstyrelse	272	262
Karolinska institutet	185	184
Transportstyrelsen	160	138
Statens tjänstepensionsverk	138	54
Lantmäteriet	136	123
Försvarets materielverk	98	300
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	624	536
Sjöfartsverket	175	149
Luffartsverket	105	116
Övriga myndigheter	1 251	1 144
Summa	8 662	8 583

Myndigheternas kundfordringar avser främst försäljning av tjänster. Postens storlek varierar över tid beroende på fordringarnas kortfristiga karaktär.

EKN:s fordringar utgör mer än hälften av kundfordringarna i staten. Den dominerande delen är efterskottsgarantiavgifter (tidigare benämnda efterskottspremier) men den består också till en mindre del av förskottspremier. Fordringarna för efterskottsgarantiavgifter minskade med ca 150 miljoner kronor under året. De avser till största delen JAS Brasilien.

Not 35**Övriga kortfristiga fordringar**

Miljoner kronor

	2017	2016
Riksgäldskontoret		
- Affärsdagsredovisning	67 472	50 597
- OMX-säkerheter	1 956	2 002
- Övrigt	279	177
Summa Riksgäldskontoret	69 707	52 776
Skatteverket		
- Fordringar på skattekonto, inkl. restförda samt värdering	44 885	42 112
- Fordran på kommuner och landsting	2 130	-
- Övriga fordringar	24	32
Summa Skatteverket	47 039	42 144
Statens jordbruksverk	7 525	5 843
Försäkringskassan	2 929	2 694
E-hälsomyndigheten	2 085	1 852
Kronofogdemyndigheten	1 391	1 689
Centrala studiestödsnämnden	1 212	1 182
Transportstyrelsen	1 170	1 161
Affärsverk		
Luftfartsverket	324	229
Svenska kraftnät	74	49
Sjöfartsverket	36	63
Övriga myndigheter	2 750	2 620
Summa	136 242	112 302

Övriga kortfristiga fordringar uppgick till 136 miljarder kronor vilket var en ökning med 24 miljarder kronor jämfört med föregående år.

Effekten av Riksgäldskontorets affärsdagsredovisning ökade kraftigt från 50,6 till 67,5 miljarder kronor. Vid affärsdagsredovisning uppstår en fordran när ett avtal om försäljning av värdepapper ingås, som sedan nollställs några dagar senare när betalningen görs. Det är normalt att det är stora fluktuationer i effekten av affärsdagsredovisningen. Motsvarande effekt förekommer på skuldsidan i samband med köp av värdepapper (se not 48).

Skatteverkets fordringar på skattekontot ökade med 2,8 miljarder kronor till 44,9 miljarder kronor. I princip alla debiteringar av skatter och avgifter som Skatteverket gör ingår i skattekontosystemet. Av ökningen rör ca

0,9 miljarder kronor fordringar som avser rut- och rotavdrag. Fordran på kommuner och landsting för slutavräkning av kommunalskatt uppgick vid slutet av 2017 till 2,1 miljarder kronor. Skatteverket gör slutavräkning i januari månad andra året efter inkomståret. Då justeras de totala slutliga kommunalskattemedlen mot de preliminära medel som Skatteverket har betalat ut till kommuner och landsting under inkomståret. Posten varierar mellan åren och vid föregående årsskifte hade Skatteverket i stället en skuld till kommuner och landsting (se not 48).

Statens jordbruksverk redovisar huvudsakligen fordringar på EU för bidrag myndigheten betalat ut inom jordbruksfonderna. Jämfört med föregående år utbetalades en större andel av stöden i december 2017, vilket leder till att fordringarna ökade med 1,7 miljarder kronor. Fordran på EU inom landsbygdsprogrammet ökade med drygt 900 miljoner kronor medan fordringarna inom garantifonden för jordbruket ökade med drygt 700 miljoner kronor.

Försäkringskassans fordringar består av återkravsfordringar, fordringar på bidragskyldiga för underhållsstöd samt fordringar för vård inom EU. Både återkravsfordringar och fordringar på bidragskyldiga ökade under året.

Not 36

Förutbetalda kostnader

Miljoner kronor

	2017	2016
Periodiserade EU-avgifter m.m., Kammarkollegiet	3 671	2 784
<i>Riksgäldskontoret</i>		
- underkurser, upplåning i svenska kronor	550	399
- underkurser, upplåning i utländsk valuta	227	314
- underkurser, statskskulden till nominellt belopp i svenska kronor	0	0
- underkurser, statskskulden till nominellt belopp i utländsk valuta	3	15
- överkurser, statskskuldväxlar	3	142
- förutbetalda kostnader	6	10
- fordran ränta, Riksgäldsspar	2	4
<i>Summa Riksgäldskontoret</i>	<i>791</i>	<i>884</i>
Polismyndigheten	695	648
Kriminalvården	418	398
Migrationsverket	365	307
Trafikverket	312	301
Periodiserad mervärdesskattebaserad EU- avgift m.m., Skatteverket	279	7 937
Försäkringskassan	263	257
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	260	248
Lunds universitet	256	242
Försvarsmakten	237	86
Kungl. Tekniska högskolan	220	190
Domstolsverket	218	206
Arbetsförmedlingen	211	213
Uppsala universitet	190	167
Karolinska institutet	185	159
Stockholms universitet	175	165
Göteborgs universitet	163	150
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	39	28
Luffartsverket	38	37
Sjöfartsverket	29	29
Övriga myndigheter	2 635	2 564
Summa	11 650	18 000

En förutbetald kostnad är en utgift som har betalats under året men som avser outnyttjade resurser eller tjänster. Normalt blir det en kostnad kommande år. Syftet med att

periodisera förutbetalda kostnader är att resultaträkningen enbart ska visa årets kostnader för förbrukade resurser och utnyttjade tjänster.

Kammarkollegiet redovisar 3 666 miljoner kronor i för högt debiterade EU-avgifter för 2017 som förutbetald kostnad. Vid föregående årsskifte avsåg 2 778 miljoner kronor för högt debiterade EU-avgifter för åren 2014–2016.

Underkurser uppstår när Riksgäldskontoret emitterar obligationer och marknadsvärdet är lägre än det nominella värdet. Mellanskillnaden utgör underkurs och bokförs som en förutbetald kostnad som periodiseras över lånets löptid.

Polismyndigheten redovisar förutbetalda kostnader för hyror på 499 miljoner kronor och andra förutbetalda kostnader som leasingavgifter samt it-drift och underhåll.

Posten förutbetalda kostnader vid Kriminalvården utgörs huvudsakligen av förutbetalda lokalhyror.

Migrationsverkets förutbetalda kostnader består främst av förutbetalda hyror på 224 miljoner kronor och dagersättning till asylsökande på 33 miljoner kronor.

I posten förutbetalda kostnader för Trafikverket ingår bl.a. förutbetalda kostnader för it-kostnader och licenser, förutbetalda hyror, förutbetalda ersättningar för trafikavtal.

Skatteverket har förutbetalt hyror med 110 miljoner kronor. Skatteverket rapporterade 2017 en fordran för mervärdesskattebaserad EU-avgift på 69 miljoner kronor, vilket avser en justering av avgiften som återbetalas i januari 2018. En för högt debiterad mervärdesskattebaserad EU-avgift på 7 747 miljoner kronor för åren 2014–2016 rapporterades 2016 som förutbetald kostnad. Beloppet återbetalades i januari 2017.

MSB redovisar 191 miljoner kronor i förutbetalda leasingavgifter för Rakelverksamheten samt 38 miljoner kronor i förutbetalda hyror.

Lunds universitet redovisar bl.a. förutbetalda hyreskostnader på 211 miljoner kronor.

Förutbetalda kostnader i övrigt är exempelvis hyror eller licensavgifter för kommande kvartal eller år. Förutbetalda lokalhyror uppgår totalt till 3 938 miljoner kronor.

Not 37 Upplupna bidragsintäkter

Miljoner kronor

	2017	2016
Karolinska institutet	468	354
Kungl. Tekniska högskolan	379	319
Lunds universitet	350	347
Trafikverket	343	881
Uppsala universitet	257	234
Göteborgs universitet	242	230
Stockholms universitet	234	203
Linköpings universitet	153	146
Migrationsverket	152	309
Försäkringskassan	137	124
Sveriges lantbruksuniversitet	95	99
Umeå universitet	95	100
Luleå tekniska universitet	85	74
Övriga myndigheter	368	336
Summa	3 358	3 755

Upplupna bidragsintäkter är överenskommen ersättning för genomförd verksamhet som ännu inte betalats till myndigheten.

Upplupna bidragsintäkter vid universitet och andra lärosäten gäller främst pågående forskningsprojekt.

Trafikverkets upplupna bidragsintäkter är främst bidrag för investeringar som till största delen finansieras av kommuner. Minskningen av upplupna bidragsintäkter gäller främst Citybanan i Stockholm där huvuddelen nu är reglerat.

Migrationsverkets upplupna bidragsintäkter är redovisning av förväntad slutreglering för 4 750 mottagna omplacerade flyktingar från Asyl-, migrations- och integrationsfonden (AMIF).

Not 38 Övriga upplupna intäkter

Miljoner kronor

	2017	2016
Periodisering av skatter	71 114	44 680
<i>Riksgäldskontoret</i>		
Upplupna ränteintäkter, svenska kronor	2 972	3 713
Upplupna ränteintäkter, utländsk valuta	281	358
Övriga upplupna intäkter	1 366	1 414
<i>Summa Riksgäldskontoret</i>	<i>4 618</i>	<i>5 485</i>
Kärnavfallsfonden	1 084	1 180
Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige	607	319
Försäkringskassan	404	380
Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen	289	283
Transportstyrelsen	265	287
Trafikverket	192	735
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	542	644
Luftfartsverket	171	215
Sjöfartsverket	62	97
Övriga myndigheter	686	875
Summa	80 035	55 179

Upplupna intäkter är räntor och andra intäkter som upparbetats, men där myndigheten inte fakturerat eller fått betalt t.o.m. brytdagen.

Periodisering av skatter är mellanskillnaden mellan de skatter som betalats in och de skatteintäkter som beräknas i samband med upprättande av årsredovisningen för staten. När en ökning av upplupna intäkter redovisas innebär det att de periodiserade intäkterna är högre än de betalda skatterna som Skatteverket m.fl. myndigheter redovisat.

Riksgäldskontorets upplupna ränteintäkter i svenska kronor och utländsk valuta är ränteintäkter förknippade med statsskulden som är intjänade under året men som ännu inte är inbetalda till Riksgäldskontoret.

Kärnavfallsfondens upplupna intäkter är i huvudsak upplupna avgifter på 719 miljoner kronor som reaktorinnehavarna betalar i efterskott. Resterande del är huvudsakligen upplupna räntor på bostadsobligationer eller andra säkerställda obligationer.

Försäkringskassan redovisar upplupna intäkter för vård inom EU på 204 miljoner kronor och upplupna ränteintäkter för återkrav på 180 miljoner kronor.

Upplupna intäkter hos Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen består av finansieringsavgifter från arbetslöshetskassor.

Transportstyrelsens upplupna intäkter är främst avgifter för trängselskatt.

Minskningen av Trafikverkets upplupna intäkter jämfört med 2016 beror främst på intäkter för Citybanan på 543 miljoner kronor.

Svenska kraftnät redovisar upplupna intäkter från balans- och systemansvariga på 299 miljoner kronor och upplupna nätintäkter på 239 miljoner kronor.

Not 39

Värdepapper och andelar

Miljoner kronor

	2017	2016
Riksgäldskontoret	87 976	20 426
Försäkringskassan	1 136	1 133
Pensionsmyndigheten	385	411
<i>Affärsverk</i>		
Luftfartsverket	801	162
<i>Övriga myndigheter</i>	44	4
Summa	90 342	22 136

Riksgäldskontorets värdepapper och andelar är pågående affärer med återköpsavtal (repor) i egna statspapper och kortfristiga placeringar. Affärerna har marknadsvårdande syfte och är också ett sätt att hantera tillfälliga likvida överskott och varierar därför mellan åren.

Försäkringskassans värdepapper och andelar är huvudsakligen hypoteksobligationer i de fonder Försäkringskassan redovisar, främst Trafiklivräntefonden.

Pensionsmyndigheten redovisar värdepapper, främst i form av andelar i värdepappersfonder hos Kammarkollegiet, som hör till den frivilliga pensionsförsäkringen.

Luftfartsverket redovisar kortfristiga placeringar i företagscertifikat som värdepapper och andelar.

Not 40

Kassa och bank

Miljoner kronor

	2017	2016
Exportkreditnämnden	1 533	1 736
Skatteverket	274	24
Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete	263	189
Universitets- och högskolerådet	238	202
Länsstyrelsen i Västerbottens län	221	218
Karolinska institutet	185	146
Trafikverket	181	69
Regeringskansliet	178	190
Länsstyrelsen i Norrbottens län	177	164
Kronofogdemyndigheten	146	374
Uppsala universitet	129	118
E-hälsomyndigheten	75	234

Affärsverk

Luftfartsverket	4 163	4 681
Sjöfartsverket	503	360
Svenska kraftnät	304	217
<i>Övriga myndigheter</i>	969	1 133
Summa	9 541	10 056

EKN redovisar banktillgodohavanden i utländsk valuta till värdet av 1 488 miljoner kronor samt banktillgodohavanden i svenska kronor på 45 miljoner kronor.

Not 41

Nettoförmögenhet

Miljoner kronor

	2017	2016
Uppskrivningskapital	56	57
Donationskapital	1 020	968
Resultatandelar i hel- och delägda företag	213 381	224 540
Balanserad kapitalförändring	-609 760	-657 816
Årets överskott enligt resultaträkningen	124 378	27 182
Summa	-270 926	-405 069

Nettoförmögenheten är skillnaden mellan tillgångar och skulder. Eftersom statens skulder är större än tillgångarna är statens nettoförmögenhet negativ. Förändringen av nettoförmögenheten mellan två år samvarierar i huvudsak med statsskuldens förändring. Nettoförmögenheten påverkas i första hand av

resultaträkningens överskott. Därutöver påverkas nettoförmögenheten av andra transaktioner som förändrar tillgångarnas eller skuldernas värde utan att de redovisas i resultaträkningen. Under 2017 ökade nettoförmögenheten med 134 miljarder kronor. Nedan redogörs för förändringar av poster som ingår i nettoförmögenheten. Vissa händelser som i sig inte innebär att nettoförmögenheten påverkas utgör ändå förklaringar till förändringar av ingående delposter.

Uppskrivningskapital

Uppskrivningskapitalet har minskat med 1 miljon kronor under året. Kapitalet minskar med avskrivningsbeloppen på uppvärderade anläggningar samt med omföring till balanserad kapitalförändring vid försäljning av tillgångar.

Donationskapital

Donationskapitalet har ökat med 52 miljoner kronor under året. Ökningen beror till största delen på donationer av konst och likvida medel till Nationalmuseet, Moderna museet och Statens museer för världskultur.

Resultatandelar i dotterbolag

Kammarkollegiet svarar för merparten av posten. Andelsvärdet är vid årets beräkning till största delen baserat på bolagens egna kapital enligt årsbokslut. Minskningen på 11,2 miljarder kronor under året består av föregående års resultatandelar (-10,7 miljarder kronor), utdelningar betalda under 2017 (-8,9 miljarder kronor), samt övriga förändringar av eget kapital i dotterbolagen (5,9 miljarder kronor). Den del av Systembolaget AB:s resultat, motsvarande årets utdelning, och som redovisas som skatteintäkt förs om från balanserad kapitalförändring till resultatandel påföljande år (0,2 miljarder kronor). Försäljning och likvidering av företag samt justeringar har medfört en ökning med 2,3 miljarder kronor. Likvideringen av European Spallation Source ESS AB förklarar den största delen av beloppet.

Telia Company AB rapporterar en direkt ökning av eget kapital med 3,4 miljarder kronor, vilket främst avser valutakursdifferenser (3,7 miljarder kronor).

Vattenfall AB redovisar en ökning med 2,0 miljarder kronor av det egna kapitalet vid sidan av resultatet. Förändringen består till största delen av positiva effekter av kassaflödessakringar (1,6 miljarder kronor) och

kapitalökningar från omräknings- och valutakurseffekter (0,9 miljarder kronor), vilket delvis utjämnats av omvärderingar relaterade till pensionskulden (-0,6 miljarder kronor).

LKAB rapporterade en direkt ökning av eget kapital med 1,0 miljard kronor, vilket främst avser kassaflödessakringar (1,0 miljard kronor).

Balanserad kapitalförändring

Den balanserade kapitalförändringen ökade med 48 miljarder kronor under året. Den del av föregående års överskott som inte är hänförligt till resultatandelar har ökat kapitalförändringen med 38 miljarder kronor.

Utdelningar från dotterbolag enligt föregående stycke ökar denna delpost med motsvarande belopp dvs. 8,9 miljarder kronor.

Systembolaget AB:s resultat förs till en del som skatteintäkt, vilket påföljande år omförs till resultatandel från kapitalförändring (-0,2 miljarder kronor).

European Spallation Source ESS AB har likviderats, vilket är den främsta orsaken till minskningen av kapitalförändringen med 2,3 miljarder kronor för försäljningar, likvideringar och justeringar av innehav i företag.

Försvarsmakten har invärderat beredskapsvaror anskaffade tidigare år i beredskapsvarulagret till ett värde av 1,9 miljarder kronor.

Skilda principer vid värdering av inomstatliga värdepapper medför en utjämningspost på 1,6 miljarder kronor som redovisas som balanserad kapitalökning.

Eliminering av inomstatliga ensidiga periodiseringar samt diverse fordringar och skulder medför ett saldo på 0,3 miljarder kronor som ökar nettoförmögenheten.

Summan av statens interna fordringar och skulder avseende moms ökar nettoförmögenheten med 0,1 miljarder kronor.

Riksgäldskontorets konton för hantering av TV-avgiften, rundradiokontot m.fl., rapporteras som en del av statsverket, vilket innebär en minskning av nettoförmögenheten med 0,1 miljarder kronor.

Nedanstående tabell visar de poster som lett fram till nettoförmögenhetens förändring.

Nettoförmögenhetens förändring

Miljoner kronor

	Uppskrivnings- kapital	Donations- kapital	Resultat- andelar i hel och delägda företag	Balanserade kapital- förändring	Årets över- /underskott	Summa
Utgående balans 2016	57	968	224 540	-658 174	27 406	-405 203
Ändrad redovisning av garantier, Sida				235	-101	134
Justering av övriga intäkter av avgifter, Sjöfartsverket				123	-123	0
Ingående balans 2017	57	968	224 540	-657 816	27 182	-405 069
Föreg. års kapitalförändring	-1		-10 671	37 854	-27 182	0
Utdelning från hel- och delägda företag			-8 863	8 863		0
Förändring av eget kapital hos hel- och delägda företag			5 929			5 929
Omföring av resultatandel från Systembolaget redovisad som skatteintäkt			198	-198		0
Försäljning, likvidering och justering av innehav i hel- och delägda företag			2 343	-2 343		0
Invärdering av beredskapsvaror i lager m.m., Försvarsmakten				1 932		1 932
Utgjänningspost vid eliminering av statspapper				1 574		1 574
Saldo vid eliminering av ensidiga inomstatliga periodavgränsningsposter samt diverse fordringar och skulder				322		322
Eliminering av inomstatliga balansposter avseende moms				72		72
Rundradiokonto m.m., Riksgäldskontoret				-57		-57
Saldo inomstatlig betalningsavräkning				-25		-25
Övriga förändringar		52	-95	62		19
Årets över-/underskott					124 378	124 378
Summa årets förändring	-1	52	-11 159	48 056	97 196	134 143
Utgående balans 2017	56	1 020	213 381	-609 760	124 378	-270 926

I tabellen nedan redovisas en beräkning av skillnaderna mellan balansräkningens nettoförmögenhet för 2016 och 2015 jämfört med statens nettoförmögenhet beräknad enligt nationalräkenskapernas (NR) principer. NR:s beräkningar finns ännu inte framställda för 2017 och jämförelsen görs därför med 2016.

Miljarder kronor

	2016	2015
Statens nettoförmögenhet enligt ÅRS	-405	-422
<i>Avgående poster ur Nettoförmögenheten</i>		
Affärsverkens anläggningstillgångar	-26	-26
Fordringar och skulder endast i den statliga balansräkningen	223	197
Värdejusteringar, Centrala studiestödsnämnden och Exportkreditnämnden	28	28
<i>Tillkommande poster i Statens förmögenhet enligt NR-principer</i>		
Uppvärdering av aktier till marknadsvärde	194	92
Pålägg av moms och indexuppräknning till aktuell prisnivå av anläggningstillgångar/förbrukningsinventarier samt utökad aktivering av forskning och utveckling	949	875
Periodiserade skattefordringar	101	125
Omvärdering av statsskuld och övriga finansiella poster till marknadsvärde	-74	-61
Riksbankens egna kapital utöver grundfond	118	97
Löneskatt på kommunsektorns pensionsskuld	93	94
Värdepapper hos Norrlandsfonden, Riksbankens jubileumsfond, Allmänna arvsfonden m.fl.	43	30
Övrigt	27	20
Statens förmögenhet enligt NR-principer	1 271	1 049

Skillnaden mellan balansräkningens nettoförmögenhet vid utgången av 2016 på -405 miljarder kronor och den beräkning i anslutning till NR som gjorts i 2018 års ekonomiska vårproposition på 1 271 miljarder kronor innebär att NR-beräkningen visar en positiv nettoförmögenhet som är 1 676 miljarder kronor högre än vad som redovisas i balansräkningen.

Skillnaderna beror dels på olika värderingsprinciper, dels på olika avgränsning av staten. Den enskilt största skillnaden beror på att fasta realtillgångar i NR värderas till återanskaffningsvärdet, dvs. restvärdet efter avskrivningar räknas upp med prisindex samt med moms medan fasta realtillgångars värdering i

balansräkningen utgår från ursprungligt anskaffningsvärde. Dessutom tillgångsförs forskning och utveckling i högre grad i NR. Detta står för 57 procent av skillnaden i förmögenheten. En annan stor del beror på att NR använder marknadsprisivärdering där sådan finns tillgänglig, t.ex. för aktieinnehav och för skulder i form av bl.a. statsobligationer. I fråga om avgränsning ingår Riksbanken som kapitalandel i NR och inte endast med grundfonden. Skattefordringar hos NR inkluderar obetalda skatter vid årsskiftet medan balansräkningen tar upp en periodavgränsningspost motsvarande den ackumulerade periodiseringen av skatteintäkterna. Dessutom finns andra mindre skillnader. För tillgångar och skulder i övrigt består skillnaden främst av fonder och avsättningar, som endast ingår i balansräkningen. För att balansera den särskilda löneskatt som ingår i kommunernas pensions-skuld tar NR upp en fordran i staten på motsvarande belopp.

Not 42**Fonder***Miljoner kronor*

	2017	2016
Kärnavfallsfonden	67 236	64 618
Stabilitetsfonden (Riksgäldskontoret)	40 245	40 451
Resolutionsreserven (Riksgäldskontoret)	28 846	22 467
Insättningsgarantifonden (Riksgäldskontoret)	40 080	38 109
Trafiklivräntefonden (Försäkringskassan)	1 039	1 032
Kammarkollegiet, försäkringsverksamheten m.m.	449	477
Bygdemedel m.m. (länsstyrelser)	432	418
Batterifonden (Naturvårdsverket)	331	357
Försäkringskassans övriga fonder	277	279
Övriga	262	248
Total summa	179 197	168 456

Som fonder i staten redovisas medel som är reserverade för särskilda ändamål, men där det reserverade beloppet inte beror direkt på en fastställd skuld eller en försäkringstekniskt beräknad risk. De viktigaste förändringarna i fondkapitalet beskrivs i not 5 Avsättning till/upplösning av fonder.

Kärnavfallsfonden redovisas av myndigheten Kärnavfallsfonden och förvaltas av Kammarkollegiet. Fonden består av avgifter från kärnkraftsföretagen, baserade på produktionen av elektrisk kraft. Avgifterna ska täcka alla kostnader nu och i framtiden för hantering och slutförvaring av använt kärnbränsle och annat avfall. Kärnavfallsfonden har fortsatt att öka under 2017 liksom de senaste åren. Fondmedlen är placerade i statspapper, i s.k. säkerställda obligationer utgivna av bostadsfinansieringsinstitut, och till en mindre del på konto i Riksgäldskontoret. Vid utgången av 2017 avser ca 47 procent av tillgångarnas bokförda värde säkerställda obligationer.

Stabilitetsfonden inrättades enligt riksdagens beslut i samband med finanskrisen under hösten 2008 för att finansiera framtida stödåtgärder. Den förvaltas av Riksgäldskontoret. Inledningsvis tillfördes 15 miljarder kronor genom särskilt anslag på statens budget. Avsikten har varit att fonden genom de inbetalda stabilitetsavgifterna och bankgarantiavgifterna från banker och andra institut med avkastning, skulle öka upp till motsvarande 2,5 procent av BNP.

Sedan 2016 gäller ny lagstiftning som innebär att ett resolutionsförfarande ska användas för institut som bedöms som viktiga för den finansiella stabiliteten och som därför inte bör försättas i konkurs. Resolution innebär att staten tar kontroll över ett institut som är drabbat av problem för att rekonstruera det eller avveckla det under ordnade former. För detta ändamål bildades en ny fond benämnd Resolutionsreserven i början av 2016. Den tillfördes då 19 miljarder kronor genom överföring från Stabilitetsfonden och har därefter tillförts resolutionsavgifter. Stabilitetsfondens uppdrag har samtidigt begränsats men den ska även i fortsättningen finansiera stöd enligt en ny lag om förebyggande statligt stöd. Under 2016 tillfördes fonden för sista gången stabilitetsavgifter, men fr.o.m. 2017 gäller enbart resolutionsavgifterna som förs till Resolutionsreserven. Därför är det nu endast Resolutionsreserven som har ökat under året, med 6,4 miljarder kronor, medan Stabilitetsfonden minskade något.

Riksgäldskontoret förvaltar även Insättningsgarantifonden som har byggts upp av avgifter från institut som omfattas av garantin. Avgiftens storlek bygger på institutens kapitaltäckningsgrad och används till att bygga upp en fond för att kunna betala ut ersättning till kunder i kreditinstitut eller värdepappersbolag som går i konkurs. Insättningsgarantin gäller för såväl privatpersoner som företag och andra juridiska personer. Insättningsgarantimedlen är placerade i statspapper och till mindre del på konto i Riksgäldskontoret. Insättningsgarantifonden ökade med 2 miljarder kronor under året. Insättningsgarantin uppgår till 1 689 miljarder kronor (se not 54).

Försäkringskassan redovisar ett antal fonder som förvaltas av Kammarkollegiet och från vilka bl.a. vissa livräntor enligt äldre bestämmelser betalas ut. Den största är Trafiklivräntefonden och utöver den finns bl.a. Frivilliga yrkeskadefonden och Affärsverksfonden.

Kammarkollegiets fonder avser främst kollegiets försäkringsverksamhet och Kulturfonden för Sverige och Finland, men även Viltvårdsfonden samt Författarfonden

Länsstyrelserna redovisar s.k. bygdemedel (vattenregleringsmedel) och älgvårdsfonder med den övervägande delen hos länsstyrelserna i Norrbottens och Västerbottens län.

Batterifonden redovisas av Naturvårdsverket och har byggts upp av miljöavgifter på batterier. Sedan 2009 gäller producentansvar för batterier och fonden tar inte in några avgifter. Återstående medel används till batteriforskning och fonden minskar successivt.

Bland fonder som inte specificeras i tabellen finns främst medel från vattendomar m.m. hos Havs- och vattenmyndigheten och Brottsofferfonden.

Not 43

Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser

Miljoner kronor

	2017	2016
Statens tjänstepensionsverk	231 569	223 214
Riksdagsförvaltningen	3 340	3 222
Försvarsmakten	179	178
Regeringskansliet	51	3
Polismyndigheten	45	54
Lunds universitet	30	28
Trafikverket	25	30
Umeå universitet	24	19
Göteborgs universitet	16	19
<i>Affärsverk</i>		
Luftfartsverket	3 998	3 618
Sjöfartsverket	1 883	1 814
Svenska kraftnät	623	559
Övriga myndigheter	294	333
Summa	242 077	233 091

Statens pensionsåtagande vid SPV

Statens tjänstepensionsverk (SPV) ansvarar och gör avsättningar för de förmånsbestämda tjänstepensionerna och de övriga avtalsförsäkringarna som myndigheterna har betalat premier för, vilket utgör merparten av statens pensionsåtagande. Utöver detta finns myndigheter som gör egna avsättningar för pensioner, främst affärsverken och Riksdagsförvaltningen. Skulden för de förmånsbestämda tjänstepensionerna som SPV redovisar ökade med 8,4 miljarder kronor jämfört med 2016 då den ökade med 4,6 miljarder kronor. Skulden har beräknats med samma begränsning av förändring av ränteantaganden som tillämpats i årsredovisningen för staten de närmast föregående åren (se redovisningsprinciper och

tilläggsupplysningar). Det innebär att den är 28,7 miljarder kronor lägre än den skuld som SPV redovisar i sin årsredovisning. I nedanstående tabell framgår förändringens viktigaste delposter enligt den skuldanalys som SPV gjort.

Förklaring till förändring av den försäkringstekniska avsättningen i SPV:s tjänstepensionsverksamhet

Miljoner kronor

	2017	2016
Ingående skuld	222 732	218 118
Justering av ingående skuld	-32	108
Ändrade beräkningsgrunder, bruttoränta	6 406	6 186
Ändrade beräkningsgrunder, övrigt		96
Nyintjänande	7 418	7 203
Utbetald pension	-9 787	-9 455
Indexering	2 499	-967
Grundränta, brutto	1 146	1 535
Grundränta, frigjorda driftkostnader	-242	-232
Antaganden om livslängd	179	8
Nya och tillfälliga sjukpensioner	86	91
Förändrad avsättning för premiebefrielse	5	147
Nya icke aktuella, temporära efterlevandepensioner	225	229
Förändring av antastbar förmån	10	50
Nya temporära efterlevandepensioner	109	107
Utbetalning, frigjorda driftkostnader	-77	-75
Aktualisering	-166	-114
Övrigt	562	-303
Summa utgående skuld¹	231 073	222 732

¹Till detta kommer tjänstegrupp- och personskadeersättningar med 496 miljoner kronor (482 miljoner kronor föregående år) vilket förklarar avvikelser mot beloppet i not 43.

Ändrade beräkningsgrunder visar den skuldeffekt som uppstår när de försäkringstekniska beräkningsgrunderna ändras. I årsredovisningen för staten 2016 tillämpades grundräntan 0,7 procent och för 2017 har den sänkts till 0,5 procent enligt den princip som innebär att en sänkning av räntan i beräkningsgrunderna tillåts slå igenom med högst 0,2 procentenheter. Nyintjänande består av den skuldförändring som beror på att de aktiva har tjänat in ytterligare rätt till ålderspension och kompletterande efterlevandepension/familjepension under året. Utbetald pension motsvarar den skuldminskning som utbetalningarna medfört. Posten är en beräkning utifrån tillgängliga data och det kan finnas

avvikelse mellan postens värde och bokförda betalningar exempelvis när retroaktiva utbetalningar gjorts. Indexering avser omräkning med förändringen av prisbasbeloppet som görs av pensioner som betalas ut och av fribrev. Mellan 2016 och 2017 höjdes prisbasbeloppet med 1,13 procent vilket gav en ökning av skulden med 2,5 miljarder kronor. Föregående år sänktes prisbasbeloppet vilket gav en skuldminskning med ca 1 miljard kronor. Grundränta visar den uppräknade av skulden som enligt de försäkringstekniska riktlinjerna ska göras med antagen ränta, som under 2017 var 0,5 procent. I Övrigt ingår effekter som uppstår i skulden när förmånsbelopp förändras under utbetalningsperioden t.ex. på grund av samordning.

Övriga avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser

Riksdagsförvaltningen tar upp avsättning för pensioner och inkomstgarantier och omställningsstöd till tidigare och nuvarande ledamöter. Av det totala beloppet avsåg 0,6 miljarder kronor inkomstgarantier och omställningsstöd. Cirka 67 procent av den totala pensionsavsättningen avser avgångna ledamöter, medan återstoden avser aktiva ledamöter. Pensionsskulderna för Riksdagsförvaltningen och för Luftfartsverket, Sjöfartsverket och Svenska kraftnät har räknats om enligt den princip som tillämpas för förändring av grundräntan i årsredovisningen för staten (se redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar). Omräkningen innebär att sammantaget är tjänstepensionsskulderna för Riksdagsförvaltningen och affärsverken upptagna till 3,4 miljarder kronor lägre i årsredovisningen för staten än i deras respektive årsredovisningar.

Not 44 **Övriga avsättningar**

Miljoner kronor

	2017	2016
Avsättningar för garantier		
- risker som kan finansieras av garantiavgifter	7 409	7 898
- kvardröjande risker	773	905
- oreglerade skador	3 463	4 072
Summa avsättningar för garantier	11 645	12 875
Avsättningar för avhjälpande av miljöskador	987	660
Övriga avsättningar	2 992	3 031
Summa övriga avsättningar	15 624	16 566

Balansposten Övriga avsättningar består till största delen av EKN:s avsättningar för garantier. Reserveringen delas in i risker som kan finansieras av garantiavgifter, kvardröjande risker och oreglerade skador. Reserveringen vid utgången av 2017 uppgick till 10 449 miljoner kronor, vilket är en minskning med 13 procent jämfört med året innan. Minskningen 2017 beror bl.a. på amorteringar på garanterade utestående lån.

Miljoner kronor

	2017	2016
Exportkreditnämnden	10 449	12 008
Trafikverket	1 149	1 130
Riksgäldskontoret	832	614
Försvarsmakten	393	380
Pensionsmyndigheten	391	414
Polismyndigheten	237	171
Migrationsverket	226	168
Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete	211	222
Boverket	161	38
<i>Affärsverk</i>		
Luftfartsverket	71	74
Svenska kraftnät	59	73
Sjöfartsverket	12	20
Övriga myndigheter	1 434	1 254
Summa	15 624	16 566

EKN:s avsättningar för garantier uppgick vid utgången av 2017 till 10 449 miljoner kronor, vilket är en minskning med 13 procent jämfört med året innan. Minskningen 2017 beror bl.a. på amorteringar på garanterade utestående lån.

Trafikverkets avsättningar gäller främst miljöåtgärder med 781 miljoner kronor och skadeståndskostnader med 297 miljoner kronor. Avsättningarna ökade med 19 miljoner kronor under året, varav avsättningarna för skadeståndskostnader minskade med 337 miljoner kronor och avsättningarna för miljöåtgärder ökade med 353 miljoner kronor.

Riksgäldskontoret reserverar medel för framtida garantiförluster. Reserveringen gäller till största delen garantin för Öresundsbron.

Försvarsmakten har avsättning för framtida utgifter för omstrukturering enligt Försvarsbeslut 2004 och andra regerings- eller myndighetsbeslut. Avsättningen på 392 miljoner kronor avser drygt en tredjedel kompetensväxling och kompetensutveckling, drygt en tredjedel avsättningar för avhjälpande av miljöskador och resterande del rättstvister m.m.

Pensionsmyndigheten har en avsättning för frivillig pensionsförsäkring som är en verksamhet enligt äldre lagstiftning. Nyteckning till försäkringen upphörde i början av 1980-talet och avsättningen minskar successivt, eftersom inga premier inbetalas, med skillnaden mellan kapitalavkastning och pensionsutbetalningar.

Not 45 Statsskulden

Lån i svenska kronor Miljoner kronor

	2017	2016
Nominella statsobligationer	611 594	630 007
Real skuld i svenska kronor	199 693	199 780
Statsskuldväxlar	87 500	84 385
Likviditetsförvaltningsinstrument	118 453	69 064
Privatmarknadslån	10 551	15 280
Säkerheter i svenska kronor	6 570	10 767
Valutaderivat	-76 156	-75 219
Summa	958 205	934 064
Eliminering, myndigheters innehav av statspapper	-62 716	-55 293
Summa	895 488	878 771

I Riksgäldskontorets definition av den svenska statsskulden ingår de låneinstrument som Riksgäldskontoret använder, och har använt sig av, i sin finansiering av statens lånebehov (se Redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar). Lån i svenska kronor redovisas till nominellt slutvärde, dvs. de marknadsvärderas inte med hänsyn till förändringar i marknadsräntorna.

I årsredovisningen för staten används Riksgäldskontorets definition av statsskulden minskad med elimineringar av de statliga myndigheternas innehav av statliga obligationer.

Det är endast ett fåtal myndigheter som har statsobligationer. Kärnavfallsfondens innehav var vid årsskiftet 27,5 miljarder kronor och Riksgäldskontorets innehav för Insättningsgarantifonden var 35,0 miljarder kronor värderade till nominellt värde samt upplupen inflationskompensation.

Lån i utländsk valuta Miljoner kronor

	2017	2016
Obligationer m.m. i utländsk valuta	286 117	327 840
Valutaderivat	80 758	77 366
Säkerheter i utländsk valuta	2 846	7 983
Summa	369 721	413 189

Lån i utländsk valuta upptas i balansräkningen till sitt aktuella värde, dvs. de räknas om till de valutakurser som gällde på bokslutsdagen. De redovisade lånen i utländsk valuta minskade med 43,5 miljarder kronor.

Statsskulden totalt Miljoner kronor

	2017	2016
Lån i svenska kronor	895 488	878 771
Lån i utländsk valuta	369 721	413 189
Summa	1 265 210	1 291 960

Statsskulden minskade totalt med 26,8 miljarder kronor jämfört med 2016. Statens budgetsaldo för 2017 var ett överskott på 61,8 miljarder kronor, vilket medfört ett minskat lånebehov. Lån i form av obligationer i utländsk valuta svarar för den största minskningen med 41,7 miljarder kronor. Dessutom minskade nominella obligationer i svenska kronor med 18,4 miljarder kronor. Den största ökningen gäller likviditetsförvaltningsinstrument som var 49,4 miljarder kronor högre.

Not 46 Långfristiga skulder

Miljoner kronor

	2017	2016
Trafikverket	2 720	2 716
Riksgäldskontoret	169	376
<i>Affärsverk</i>		
Luftfartsverket	243	250
Övriga	2	23
Summa	3 134	3 365

Långfristiga skulder vid sidan av statsskulden förekommer endast hos ett litet antal statliga myndigheter, förutom de lån i Riksgäldskontoret som är interna i staten och därför elimineras i årsredovisningen för staten.

Trafikverket redovisar en betalningsutfästelse till Svensk-Danska Broförbindelsen AB med 2 598 miljoner kronor och därutöver innehållna garantibelopp på 123 miljoner kronor.

Riksgäldskontoret redovisar skulder knutna till tillgångar som övertogs från affärsverket Statens järnvägar i samband med att affärsverket upphörde. Dessa har till stor del avvecklats under året.

Luftfartsverket har en långfristig skuld till den europeiska organisationen Eurocontrol, som arbetar med flygtrafikledning och flygsäkerhetsfrågor, på 239 miljoner kronor samt skulder för finansiell leasing.

Not 47 Leverantörsskulder

Miljoner kronor

	2017	2016
Trafikverket	7 565	6 788
Försvarets materielverk	2 141	2 436
Försvarsmakten	1 333	1 263
Polismyndigheten	854	730
Karolinska institutet	432	277
Fortifikationsverket	425	417
Arbetsförmedlingen	415	394
Migrationsverket	388	499
Kriminalvården	364	395
Statens fastighetsverk	354	351
Försäkringskassan	280	307
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	267	258
Lunds universitet	255	191
Skatteverket	248	250
Domstolsverket	228	203
Göteborgs universitet	218	184
Regeringskansliet	195	142
Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	190	164
Transportstyrelsen	181	197
Naturvårdsverket	178	71
Kungl. Tekniska högskolan	176	140
Stockholms universitet	159	107
Uppsala universitet	147	144
Sveriges lantbruksuniversitet	118	134
Umeå universitet	102	110
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	579	529
Luftfartsverket	158	163
Sjöfartsverket	96	151
Övriga myndigheter	3 194	2 962
Summa	21 240	19 957

Leverantörsskulder är skulder som uppkommer vid köp av varor och tjänster. Posten kan variera mycket på grund av skuldernas kortfristiga karaktär.

Not 48

Övriga kortfristiga skulder

Miljoner kronor

	2017	2016
Riksgäldskontoret		
Skuld till premiepensionssystemet	13 960	10 932
EU-avgifter	6 501	11 273
Affärsdagsredovisning	70 596	55 004
Övrigt, Riksgäldskontoret	48	33
Summa Riksgäldskontoret	91 105	77 242
Skatteverket		
Kontoöverskott, skattekonto	79 213	72 409
Skuld till kommuner och landsting	0	1 591
Övrigt, Skatteverket	467	282
Summa Skatteverket	79 680	74 282
Pensionsmyndigheten		
Försäkringskassan	3 270	3 356
E-hälsomyndigheten	2 162	2 089
Trafikverket	1 085	1 748
Exportkreditnämnden	590	750
Kronofogdemyndigheten	573	266
Statens tjänstepensionsverk	404	621
Polismyndigheten	377	365
Universitets- och högskolerådet	251	215
Försvarsmakten	211	219
Affärsverk		
Svenska kraftnät	7 992	6 746
Luftfartsverket	311	110
Sjöfartsverket	31	27
Övriga myndigheter	3 120	3 057
Summa	197 370	176 966

Övriga skulder ökade med 20 miljarder kronor till 197 miljarder kronor. De största förändringarna är effekten av Riksgäldskontorets affärsdagsredovisning på 16 miljarder kronor, Skatteverkets kontoöverskott på skattekonto på 7 miljarder kronor samt EU-avgiften som minskade med 4,8 miljarder kronor.

Vid affärsdagsredovisning uppstår en skuld när ett avtal om köp av värdepapper ingås, som sedan nollställs några dagar senare när betalningen görs. Det är normalt att det är stora fluktuationer i effekten av affärsdagsredovisningen. Motsvarande effekt förekommer på fordringssidan i samband med försäljning av

värdepapper, se not 35 Övriga kortfristiga fordringar.

Riksgäldskontorets skuld till premiepensionssystemet består huvudsakligen av inbetalda ålderspensionsavgifter som övergångsvis har placerats på konto i Riksgäldskontoret för finansiering av framtida pensioner.

Medel för EU-avgiften består av medel som har satts in på EU-kommissionens konto i Riksgäldskontoret, men som ännu inte har rekvirerats av kommissionen och betalats från statens centralkonto i Riksbanken. Beloppet varierar över tid beroende på EU-kommissionens aktuella likviditetsbehov.

En del av Skatteverkets skuld för kontoöverskott på skattekonto utgörs av skattebetalares kompletteringsinbetalningar för att täcka den slutliga skatten, vilken avräknas först 2018. En annan del är oreglerade skulder avseende överskjutande ingående mervärdesskatt eller andra återbetalningar som inte hunnit göras per balansdagen. Föregående år hade Skatteverket en skuld till kommuner och landsting för slutavräkning av kommunalskatt (jämför not 35).

Pensionsmyndigheten redovisar en skuld för innehållen skatt på pensionsförmåner. Skulderna hos Försäkringskassan består av skatt på sjukpenning, sjuk- och aktivitetsersättning, föräldrapenning m.fl. skattepliktiga socialförsäkringsförmåner.

E-hälsomyndighetens övriga kortfristiga skulder består främst av en skuld till apoteksaktörer avseende den läkemedelsförmån som E-hälsomyndigheten har i uppdrag att förmedla till apoteksaktörer.

I Trafikverkets övriga kortfristiga skulder ingår i huvudsak förskotteringar av väg- och järnvägsinvesteringar med 552 miljarder kronor och innehållna garantibelopp med 533 miljarder kronor.

Svenska kraftnäts övriga skulder består främst av skuldförda kapacitetsavgifter.

Not 49 Depositioner

Miljoner kronor

	2017	2016
Kronofogdemyndigheten	565	599
Länsstyrelserna	251	300
Tullverket	242	157
Övriga myndigheter	43	35
Summa	1 101	1 091

Depositioner består bl.a. av indrivna medel hos Kronofogdemyndigheten och av hyror som privatpersoner deponerat hos länsstyrelserna i samband med tvist med fastighetsägare. Av Länsstyrelsernas depositioner finns ungefär hälften hos Länsstyrelsen i Stockholms län. Tullverkets depositioner är i huvudsak ställda säkerheter för kreditillstånd för tullärenden och liknande kontanta säkerheter i uppbördsverksamheten.

Not 50 Förskott från uppdragsgivare och kunder

Miljoner kronor

	2017	2016
Sveriges lantbruksuniversitet	30	30
Kemikalieinspektionen	22	27
Patent- och registreringsverket	20	18
Bolagsverket	13	13
Högskolan i Gävle	9	11
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	44	48
Övriga myndigheter	6	15
Summa	144	162

Uppdragsgivare och kunder lämnar medel till myndigheter i förskott för finansiering av större projekt, t.ex. infrastrukturprojekt eller forsknings- och utvecklingsprojekt. Dessa projekt pågår under en längre tid och arbetet är ännu inte avslutat eller projektet slutavräknat. Myndigheterna redovisar medlen som förskott från uppdragsgivare och kunder. Förskott från kunder kan även avse förskott i samband med pågående försäljning.

Sveriges lantbruksuniversitets förskott består av handpenning från Uppsala kommun vid försäljning av fastighet.

Svenska kraftnäts förskott består av avtal med kunder inom optoverksamheten, dvs. infrastruktur för tele- och datakommunikation. Avtalstiden varierar mellan 15 och 25 år. Svenska kraftnät redovisar intäkten i takt med att tjänsten tillhandahålls.

Not 51 Upplupna kostnader

Miljoner kronor

	2017	2016
Riksgäldskontoret	10 691	11 009
Migrationsverket	8 578	13 958
Trafikverket	2 136	1 929
Försvarsmakten	1 158	1 250
Polismyndigheten	1 034	1 031
Försäkringskassan	971	854
Arbetsförmedlingen	969	850
Försvarets materielverk	469	432
Skatteverket	380	369
Kriminalvården	313	284
Göteborgs universitet	249	253
Regeringskansliet	233	239
Kammarkollegiet	225	204
Lunds universitet	208	214
Domstolsverket	186	198
Uppsala universitet	179	175
Statens jordbruksverk	167	189
Transportstyrelsen	163	238
Stockholms universitet	158	149
Statens institutionsstyrelse	140	133
Umeå universitet	132	130
Sveriges lantbruksuniversitet	127	121
Karolinska institutet	111	99
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	589	579
Lufftartsverket	105	165
Sjöfartsverket	105	127
Övriga myndigheter	2 719	3 445
Summa	32 495	38 624

Upplupna kostnader redovisas för tjänster som utförts under redovisningsperioden och för varor som leverats men faktureras eller betalas först under nästkommande räkenskapsår. Upplupna kostnader består även av semester- och löneskulder, konsult- och revisionsarvoden m.m. som redovisas av de flesta myndigheter.

Riksgäldskontorets upplupna kostnader är räntekostnader för upplåning i svenska kronor och utländsk valuta samt skuldskötselinstrument som kostnadsförts men ännu inte betalats ut.

Migrationsverket redovisar en minskning av upplupna kostnader med 5 380 miljoner kronor. Minskningen består i huvudsak av upplupna kostnader för placering av barn med 4 057 miljoner kronor och skolkostnader och organiserad verksamhet med 1 206 miljoner kronor.

Trafikverkets största poster under upplupna kostnader gäller markinlösen på 728 miljoner kronor. Andra stora poster är upplupna kostnader för investeringar i vägar och järnvägar med 691 miljoner kronor och för drift och underhåll av vägar och järnvägar med 311 miljoner kronor.

Svenska kraftnät redovisar bl.a. upplupna kostnader för balanskraft med 214 miljoner kronor.

Not 52 Oförbrukade bidrag

Miljoner kronor

	2017	2016
Karolinska institutet	1 932	1 961
Lunds universitet	1 744	1 562
Göteborgs universitet	1 220	1 104
Uppsala universitet	700	723
Kungl. Tekniska högskolan	430	398
Stockholms universitet	345	293
Umeå universitet	310	308
Sveriges lantbruksuniversitet	268	256
Linköpings universitet	250	257
Trafikverket	222	181
Södertörns högskola	165	159
Kustbevakningen	154	164
Örebro universitet	153	151
Migrationsverket	134	251
Mälardalens högskola	128	122
Luleå tekniska universitet	119	111
Länsstyrelsen i Västerbottens län	119	120
Linnéuniversitetet	115	114
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	1 546	1 345
Sjöfartsverket	41	56
Luftfartsverket	-	121
Övriga myndigheter	1 097	1 043
Summa	11 192	10 800

Som oförbrukade bidrag redovisas bidragsmedel som erhållits, men som ännu inte förbrukats för sitt ändamål.

Universitet och högskolor redovisar oförbrukade bidragsmedel främst för finansiering av olika forskningsprojekt. I det totala beloppet för oförbrukade bidrag ingår uppbundna medel för framtida avskrivningar för investeringar som finansierats med erhållna bidrag.

Svenska Kraftnät redovisar bidrag från markägare till investeringar, investeringsbidrag från intressenter och skuldförda kapacitetsavgifter.

Totalt oförbrukade bidrag*Miljoner kronor*

	2017	2016
Universitet och högskolor	17 490	16 937
Inomstatligt	9 194	9 020
Utomstatligt	8 296	7 917
Länsstyrelser	1 212	1 058
Inomstatliga	923	749
Utomstatliga	289	309
Övriga	5 118	4 317
Inomstatliga	2 512	1 743
Utomstatliga	2 606	2 574
Totala inomstatliga	12 628	11 512
Totala utomstatliga	11 192	10 800
Summa	23 820	22 312

Oförbrukade inomstatliga bidrag elimineras i årsredovisningen för staten, men redovisas här som tilläggsinformation. Dessa bidrag har i de flesta fall redovisats mot anslag hos den givande myndigheten.

De totala oförbrukade bidragen ökade med 1,5 miljarder kronor. Det är framför allt inomstatliga oförbrukade bidrag som har ökat.

*Tabell oförbrukade inomstatliga bidrag**Miljoner kronor*

Förväntad förbrukningstakt inomstatliga oförbrukade bidrag	Totalt	Inom 3 månader	Mer än 3 månader till ett år	Mer än 1 år till 3 år	Mer än 3 år
Inomstatliga oförbrukade bidrag (med förbrukningstakt)	11 448	2 570	6 842	1 592	444
<i>varav Universitet och högskolor</i>	9 036	2 287	5 877	789	84
<i>varav Länsstyrelser</i>	936	135	499	246	57
<i>varav Övriga</i>	1 476	147	467	558	304
Övriga (utan uppgift om förbrukningstakt)	1 180				
Totala inomstatliga oförbrukade bidrag	12 628				

Högskolesektorn står för 73 procent av inomstatliga oförbrukade medel som vanligtvis är forskningsmedel, ofta från Vetenskapsrådet, andra forskningsråd eller myndigheter med uppgift att fördela sådana medel.

Lunds universitet redovisade högst belopp för oförbrukade inomstatliga bidrag vid utgången av 2017. Beloppet uppgick till 2,1 miljarder kronor vilket var 23 procent av de totala inomstatliga oförbrukade bidragen för universitet och högskolor. Karolinska institutet och Uppsala universitet redovisade båda 13 procent av det totala beloppet.

Inomstatliga bidrag hos länsstyrelserna avser vanligen medel från centrala myndigheter som ska förmedlas till olika regionala projekt.

Oförbrukade inomstatliga bidrag

Inomstatliga oförbrukade bidrag uppgick till totalt 12,6 miljarder kronor.

I tabellen nedan visas hur 91 procent av inomstatliga oförbrukade bidrag förväntas tas i anspråk inom angivna tidsintervaller. Redovisade belopp bygger på uppgifter som berörda myndigheter lämnat utifrån gjorda uppskattningar om förväntad förbrukningstakt.

Not 53 Övriga förutbetalda intäkter

Miljoner kronor

	2017	2016
Riksgäldskontoret	38 178	42 435
Försvarets materielverk	1 035	932
Statens jordbruksverk	625	599
Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige	343	729
Karolinska institutet	249	247
Lunds universitet	160	135
Statens fastighetsverk	144	124
Trafikverket	107	106
Göteborgs universitet	97	118
Uppsala universitet	72	73
Linköpings universitet	52	43
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	33	29
Sjöfartsverket	15	92
Luftfartsverket	8	1
Övriga myndigheter	572	794
Summa	41 690	46 456

Övriga förutbetalda intäkter är inkomster för varor och tjänster som ännu inte har levererats eller utförts. Förutbetalda intäkter uppstår på grund av att varor och tjänster faktureras i förskott eller förskottsbetalas innan prestationer har utförts.

Den största posten gäller överkurser som uppstår när Riksgäldskontoret emitterar obligationer och marknadsvärdet är högre än det nominella värdet. Mellanskillnaden är överkurs och bokförs som förutbetald intäkt som periodiseras över lånets löptid.

Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige redovisar här medel från EU:s fonder.

Som Övriga förutbetalda intäkter hos andra myndigheter redovisas främst avgifts- eller uppdragsintäkter som betalats före årsskiftet, men som är hänförliga till kommande år.

Not 54 Garantiförbindelser

Miljoner kronor

	2017	2016
Trafikverket		
Svensk-Danska Broförbindelsen AB	3 029	-
Arlandabanan Infrastructure AB	1 268	1 324
Summa	4 297	1 324

Trafikverket har för statens räkning förbundit sig att när så behövs lämna villkorat aktieägartillskott till Svensk-Danska Broförbindelsen AB för att bolagets egna kapital vid varje tillfälle ska uppgå till det registrerade aktiekapitalet. Det finns även en kapitaltäckningsgaranti till Arlandabanan Infrastructure AB som i första hand belastar Riksgäldskontorets garantireserv, men som under vissa förutsättningar kan belasta Trafikverket. Trafikverket redovisar också långfristiga skulder som kopplar till dessa garantiförbindelser på 2,6 miljarder kronor, se även not 46.

Bland garantiförbindelser inom linjen finns inte de garantier med där förlustrisken har värderats och avsättning för förväntade förluster görs. Avsättningarna för garantier uppgick till sammanlagt 12 miljarder kronor varav huvuddelen rör EKN:s garantier. Avsättningarna kommenteras i viss mån i not 44.

Förutom de garantiförbindelser som tas upp här görs inte heller avsättningar för insättningsgarantin, investerarskyddet eller garantikapital.

I nedanstående tabell redovisas statens totala garantiåtaganden fördelat på de åtaganden för vilka avsättningar görs och de åtaganden för vilka avsättningar inte görs.

Garantier för vilka avsättningar görs

Miljoner kronor

	2017	2016
<i>Garantier om tillförsel av kapital</i>		
Grundförsäkringar, Riksgäldskontoret	405	405
<i>Exportgarantier m.m.</i>		
Exportgarantier m.m., Exportkreditnämnden	181 485	201 502
U-kreditgarantier, Sida	893	1 081
Fristående krediter, Sida	4 011	3 882
<i>Kreditgarantier</i>		
Infrastruktur, Riksgäldskontoret	17 309	18 578
Internationella åtaganden, Riksgäldskontoret	3 556	5 808
Internationella åtaganden, Sida	353	-
Bostadskrediter, Boverket	2 786	1 985
Övrigt, Riksgäldskontoret	9	10
<i>Övriga garantier</i>		
Pensionsgarantier, Riksgäldskontoret	8 376	8 514
Summa	219 184	241 766

Garantier för vilka avsättningar inte görs

Miljoner kronor

	2017	2016
Insättningsgarantin	1 688 640	1 665 945
Investerarskyddet		
<i>Garantier om tillförsel av kapital</i>		
Garantikapital	133 457	134 138
Garantiförbindelser	4 297	1 324
Summa	1 826 394	1 801 407
Summa garantiåtaganden	2 045 577	2 043 173

Anm. För Investerarskyddet saknas uppgifter om storleken på de skyddade tillgångarna.

Not 55**Övriga ansvarsförbindelser**

Miljoner kronor

	2017	2016
Trafikverket	22 050	22 099
Riksgäldskontoret	14 182	13 914
Statens kulturråd	1 472	1 621
Statens jordbruksverk	944	25
Södertörns högskola	925	965
Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	485	189
Sveriges geologiska undersökning	415	250
Migrationsverket	364	185
Göteborgs universitet	149	113
Totalförsvarets forskningsinstitut	149	160
Domstolsverket	73	73
Konkurrensverket	54	57
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	115	115
Sjöfartsverket	44	44
Luftfartsverket	18	17
Övriga myndigheter	304	2 776
Summa	41 744	42 603

Ansvarsförbindelser är förpliktelse som inte redovisas som skuld eller avsättning i balansräkningen på grund av att det inte är troligt att de kommer att regleras eller på grund av att deras storlek inte kan beräknas med tillräcklig tillförlitlighet. Det kan också vara möjliga förpliktelser, dvs. det är osäkert om det förekommer en förpliktelse eller inte. Som Övriga ansvarsförbindelser redovisas de ansvarsförbindelser som inte är garantiförbindelser.

Trafikverket redovisar flera åtaganden. Ansvarsförbindelserna innefattar ansvar för avhjälpande enligt 10 kap. miljöbalken i vissa fall till följd av den flygplatsverksamhet som Luftfartsverket har bedrivit och den verksamhet som Trafikverket har bedrivit. Trafikverket redovisar även åtaganden för den av staten utställda miljögarantin i avtalet om bolagisering av Statens järnvägar. Riksgäldskontorets ansvarsförbindelser är skuldbevis för utbetalningar från anslag till kapitalhöjning i internationella finansieringsinstitut.

Statens kulturråd redovisar ansvarsförbindelser för statliga utställningsgarantier. Vid utgången av 2017 fanns 17 utställda garantier.

Statens jordbruksverk redovisar eventuella korrigeringar till följd av pågående revisionsärenden.

Sveriges meteorologiska och hydrologiska instituts ansvarsförbindelser är avtal tecknade inom det europeiska systemet för övervakning av jorden, Copernicus och det europeiska vädercentret.

Sveriges geologiska undersökning redovisar framtida utgifter för sanering och återställning av objekt som är under pågående åtgärdsutredning.

Migrationsverkets ansvarsförbindelser är bl.a. ett antal pågående rättsprocesser i olika frågor, t.ex. skadeståndskrav i samband med upphandlingar.

Södertörns högskola, Göteborgs universitet, Totalförsvarets forskningsinstitut och Domstolsverket redovisar ansvarsförbindelser för hyrda lokaler.

Konkurrensverkets ansvarsförbindelser är möjliga rättegångskostnader som avser överklaganden av Konkurrensverkets beslut eller där myndigheten för talan.

Svenska kraftnät redovisar ansvarsförbindelser för eventuell återställningsåtgärd. Sjöfartsverkets post består av ansvarsförbindelser för förorenad mark. Luftfartsverkets belopp är i huvudsak borgensåtagande för dotterföretag.

3.5.3 Noter till finansieringsanalysen

Not 56 Skatter

Miljoner kronor

	2017	2016
Enligt resultaträkningen	1 316 861	1 235 712
Tillkommer/avgår:		
Förändring av fordringar och skulder	-26 181	35 744
Summa	1 290 680	1 271 456

Statens betalningar från skatter ökade med 19 miljarder kronor jämfört med föregående år. Betalningarna är 26 miljarder kronor lägre än skatteintäkterna enligt resultaträkningen. Det beror på att periodiseringsposterna vid redovisningen av skatteintäkter i årsredovisningen för staten har ökat med 26 miljarder kronor. Vid periodiseringen av skatteintäkterna tas upplupna eller förutbetalda intäkter upp för de skatter som är hänförliga till året, men ännu inte betalats eller omvänt. Både fordringarna och skulderna för skatter som Skatteverket redovisar ökade med fem miljarder kronor. Skatteintäkterna enligt resultaträkningen har ökat med 81 miljarder kronor, se not 1 och 38.

Not 57 Avgifter och andra ersättningar

Miljoner kronor

	2017	2016
Enligt resultaträkningen	52 088	52 312
Avsättning för garantier	-622	
Tillkommer: utdelningar och kapitaljustering	8 701	12 588
Avgår: realisationsvinster	-168	-300
Summa	59 999	64 600

Statens betalningar från avgifter och andra ersättningar minskade med 4,6 miljarder kronor vilket huvudsakligen beror på lägre utdelningar från hel- och delägda företag.

I finansieringsanalysen tillkommer erhållna utdelningar i avsnittet för statens verksamhet eftersom hel- och delägda företag redovisas enligt den s.k. kapitalandelsmetoden och utdelningarna därmed inte redovisas i resultaträkningen. Statens utdelningar redovisas i allt

väsentligt av Kammarkollegiet. Utdelningarna minskade med 4 miljarder kronor för 2017 jämfört med 2016. De lägre utdelningarna gäller främst Akademiska hus AB, Telia Company och Apoteket. De största utdelningarna 2017 erhöles ändå från Telia Company och Akademiska hus AB. Staten har även fått en återbetalning från Nordiska investeringsbanken efter en kapitaljustering mellan medlemsländerna.

Avgifter och andra ersättningar justeras med delen av förändringen av avsättningar för garantier som redovisas som intäkter, eftersom förändring av avsättningar inte medför något kassaflöde. Från avgifter och andra ersättningar enligt resultaträkningen avgår realisationsvinster eftersom dessa inte innebär några betalningar.

Not 58 Transfereringar

Miljoner kronor

	2017	2016
Enligt resultaträkningen	1 061 354	1 027 817
Avgår:		
Avsättningar till fonder	-10 741	-14 696
Omvärdering och avskrivning av lån, CSN m.fl.	-228	56
Summa	1 050 385	1 013 177

Utbetalningarna av transfereringar ökade med 37 miljarder kronor. Utbetalningarna är lägre än kostnaderna för transfereringar enligt resultaträkningen eftersom avsättningar till fonder och nedskrivningar av lån inte medför några betalningar.

Not 59 Statens egen verksamhet

Miljoner kronor

	2017	2016
Enligt resultaträkningen	272 286	269 289
Avgår:		
Avskrivningar	-28 403	-27 724
Avsättningar	-8 665	-6 736
Värdereglering lån, Riksgäldskontoret	239	63
Nerskrivning av andra långfristiga värdepappersinnehav	-76	0
Realisationsförluster	-161	-750
Summa	235 221	234 142

Kostnader för avskrivningar, avsättningar och nedskrivning av lån medför inte några betalningar och tas därför bort.

Ökningen av avsättningar avser främst ökad avsättning för statens tjänstepensioner, se not 43.

Kostnaderna för statens verksamhet justeras även för realisationsförluster vid försäljning av egendom som redovisats som kostnad utan att medföra någon betalning.

Not 60 Justeringar till betalningar

Miljoner kronor

	2017	2016
Förändring av långfristiga fordringar	-262	414
Förändring av omsättningstillgångar	-78 266	-37 187
Förändring av kassa och bank	516	-2 758
Förändring av skulder	10 295	32 736
Summa	-67 718	-6 795

Justeringar till betalningar för statens verksamhet försämrade kassaflödet med sammantaget 67,7 miljarder kronor.

Förändring av omsättningstillgångar påverkade kassaflödet negativt genom att omsättningstillgångarna ökade. Den största ökningen var Riksgäldskontorets kortfristiga placeringar som ökade med 66 miljarder kronor.

Förändring av skulder påverkade betalningsflödet positivt med 10,3 miljarder kronor eftersom skulderna ökade.

Förändring av fordringar och skulder avseende skatter redovisas under not 56, poster och förändring av periodiseringsposter som

tillhör statsskuldsförvaltningen redovisas under not 65.

Not 61 Investeringar

Miljoner kronor

	2017	2016
Finansiella investeringar		
Aktier och andra värdepapper	772	6 419
Materiella investeringar		
Beredskapstillgångar	8 546	9 878
Väganläggningar	11 135	9 888
Järnvägsanläggningar	12 070	11 610
Maskiner och inventarier	4 029	4 324
Fastigheter och markanläggningar	801	616
Övriga investeringar	7 297	6 403
Summa materiella investeringar	43 878	42 719
Immateriella investeringar		
Datasystem, rättigheter m.m.	2 929	2 943
Summa	47 579	52 081

De finansiella investeringarna uppgick till 0,8 miljarder kronor, vilket innebär en minskning med 5,6 miljarder kronor. Minskningen beror främst på att placeringar i bostadsobligationer för Kärnavfallsfonden och placeringar i utländsk valuta för EKN har minskat. De har i stället ökat investeringarna i statsobligationer och placeringar hos Riksgäldskontoret, som båda elimineras i årsredovisningen för staten. Årets finansiella investeringar består i allt väsentligt av kapitaltillskott till Swedfund och utvecklings- och investeringsbanker, se not 26 och 27.

Investeringar i materiella anläggningstillgångar uppgick till 43,9 miljarder kronor vilket är drygt 1 miljard kronor mer än föregående år. Den största förändringen jämfört med föregående år är att investeringar i beredskapstillgångar minskade med 1,3 miljarder kronor, se not 24.

Investeringar i väganläggningar ökade med 1,2 miljarder kronor och investeringar i järnvägsanläggningar med knappt 0,5 miljarder kronor, se not 18, 19 och 23.

Investeringar i maskiner och inventarier och i fastigheter och markanläggningar har förändrats i begränsad omfattning, se not 22 och 20.

I övriga investeringar ingår pågående nyanläggningar, förbättringsutgifter på annans

fastighet och förändring av förskott för materiella anläggningstillgångar, se not 21, 23 och 25.

Investeringar i immateriella tillgångar som i huvudsak avser it-system uppgick till 2,9 miljarder kronor, vilket är samma nivå som föregående år, se not 15 och 16. Det största beloppet under året finns hos Försäkringskassan.

Not 62 Utlåning

Nyutlåning

Miljoner kronor

	2017	2016
Centrala studiestödsnämnden	18 566	18 121
Riksgäldskontoret	9 591	14 288
Övriga myndigheter	68	84
Summa nyutlåning	28 225	32 493

Amorteringar

Miljoner kronor

	2017	2016
Centrala studiestödsnämnden	12 385	11 983
Riksgäldskontoret	6 019	231
Övriga myndigheter	20	22
Summa amorteringar	18 424	12 236

CSN:s nyutlåning, som till största delen består av studielån, uppgick till 18,6 miljarder kronor, vilket är knappt 0,5 miljarder kronor mer än föregående år. Amorteringarna ökade med 0,4 miljarder kronor.

Riksgäldskontorets nyutlåning uppgår till avser framför allt omsättning av lånet till Riksbanken som ökat med 9,6 miljarder kronor exklusive orealiserade valutakursförändringar. Amorteringarna ökade med 5,8 miljarder kronor vilket huvudsakligen beror på att Irland återbetalade hela sitt lån.

Not 63

Finansiellt netto för statens upplåning

Miljoner kronor

	2017	2016
Ränteintäkter	14 237	15 669
Räntekostnader	-30 807	-30 721
Övriga poster, netto	5 755	-6 201
Tillkommer/Avgår:		
Orealiserade valutadifferenser	-228	9 448
Summa	-11 043	-11 805

Det finansiella nettot som är hänförbart till statens upplåning har förbättrats med 0,8 miljarder kronor jämfört med föregående år. Räntenettet för statens upplåning har försämrats med 1,5 miljarder kronor jämfört med föregående år.

Den viktigaste skillnaden mellan åren är att övriga poster förbättrar det finansiella nettot för statens upplåning med 5,8 miljarder kronor, en skillnad med 12,0 miljarder kronor jämfört med en försämring på 6,2 miljarder kronor föregående år. Där ingår bl.a. dels valutakursförändringar, dels överkurser vid emission. De orealiserade valutadifferenserna försämrade det finansiella nettot för statens upplåning med 0,2 miljarder kronor, till skillnad mot föregående år då de förbättrade det finansiella nettot med 9,4 miljarder kronor. Finansiellt netto för statens upplåning justeras för dessa orealiserade poster eftersom de inte medför något kassaflöde (se not 12).

Not 64

Övrigt finansiellt netto

Miljoner kronor

	2017	2016
Finansiella intäkter enligt resultaträkningen	10 313	12 598
Finansiella kostnader enligt resultaträkningen	-4 919	-1 225
Marknadsvärdesförändringar	1 935	-1 883
Nerskrivning av andra långfristiga värdepappersinnehav	588	
Avgår reavinst vid försäljning av aktier m.m.	-17	-175
Summa	7 901	9 314

Under Övrigt finansiellt netto redovisas räntor och andra finansiella transaktioner som inte är hänförliga till statsskuldförvaltningen, se not 13 och 14.

Övrigt finansiellt netto justeras för marknadsvärdesförändringar på statens innehav av obligationer m.m. eftersom de inte medför några betalningar. Realisationsvinster vid försäljning av aktier och andra värdepapper ingår i posten försäljning av anläggningstillgångar i finansieringsanalysen och dras därför av från de finansiella intäkterna.

Not 65

Justeringar till betalningar

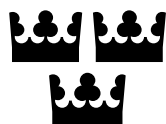
Miljoner kronor

	2017	2016
Förändring av tillgångar hänförliga till statens upplåning	1 000	1 648
Förändring av skulder hänförliga till statens upplåning	-4 499	5 099
Summa	-3 499	6 747

Upplupna och förutbetalda räntor som är hänförliga till statens upplåning redovisas i balansräkningen under periodavgränsningsposter och påverkar således inte statsskulden. Förändringar av tillgångar och skulder som är hänförliga till statens upplåning har försämrat kassaflödet med 3,5 miljarder kronor.

4

Utvecklingen av statskulden

4 Utvecklingen av statsskulden

Statens budget visade ett överskott på 62 miljarder kronor 2017. Det innebär att överskottet minskade med 24 miljarder kronor jämfört med 2016, då budgeten visade ett överskott på 85 miljarder kronor. Statens lånebehov är lika med saldot på statens budget fast med omvänt tecken.

Den konsoliderade statsskulden minskade från 1 292 miljarder kronor 2016 till 1 265 miljarder kronor 2017, dvs. med 27 miljarder kronor. Huvudorsaken till att statsskulden minskade är budgetöverskottet. Men att minskningen inte var lika stor som budgetsaldot beror framför allt på att Riksgäldskontoret överskattade statens lånebehov i sin upplåningsplan. De fick även in finansiering vid sidan av den ordinarie upplåningen via oväntat stora volymer marknadsavårdande repor, dvs. utlåning av statspapper till Riksgäldskontorets återförsäljare över en dag. Som säkerhet får Riksgäldskontoret in pengar vilket minskar upplåningsbehovet. Detta medförde sammantaget att ett kassaöverskott uppstod, som placerats i tillgångar.

Statsskulden i årsredovisningen för staten är konsoliderad och skiljer sig från den statsskuld som Riksgäldskontoret redovisar. Statsskulden från Riksgäldskontoret är okonsoliderad. Skillnaden utgörs av elimineringar av myndigheters innehav av svenska statspapper. Vissa myndigheter som hanterar medel avsatta för ändamål vid sidan av statens budget har rätt att placera på den svenska statspappersmarknaden. Dessa tillgångar räknas bort vid beräkningen av den konsoliderade statsskulden.

Elimineringen av statliga myndigheters innehav av statspapper uppgick till 62,7 miljarder kronor 2017 (se nedanstående tabell). Nästan

hela beloppet är Insättningsgarantifondens och Kärnavfallsfondens innehav. Övriga myndigheters innehav var 0,2 miljarder kronor. Pensionsmyndighetens innehav av statspapper för premiepensionssystemet elimineras inte i den konsoliderade statsskulden, eftersom dessa tillgångar inte ingår i den konsoliderade balansräkningen för staten. Sammantaget innebär detta att den okonsoliderade statsskulden som Riksgäldskontoret redovisar är 62,7 miljarder kronor högre än vad som redovisas i balansräkningen för staten.

Tabell 4.1 Statliga myndigheters innehav av statspapper vid utgången av 2016

Miljarder kronor

	Insättningsgarantifonden	Kärnavfallsfonden	Övriga myndigheter	Elimineras i ÅRS
Nominella statsobligationer	35,0	11,3	0,2	46,5
Reala statsobligationer		16,2		16,2
Totalt	35,0	27,5	0,2	62,7

4.1 Definition av statsskulden

Statsskulden redovisas på bokslutsdagen till nominellt belopp inklusive upplupen inflationskompensation för realobligationer. Att statsskulden redovisas till nominellt belopp betyder att nollkuponglån och statsskuldväxlar tas upp till det belopp som Riksgäldskontoret kommer att betala på förfalldagen. Även derivatinstrument inkluderas i statsskulden, t.ex. de skuldbytesavtal (swappar) som Riksgäldskontoret ingår för att påverka sammansättningen

och löptiden av statsskulden. Instrumenten i utländska valutor är värderade till de valutakurser som gällde den 29 december 2017, årets sista bankdag.

Regeringen har beslutat att Riksgäldskontoret ska redovisa statsskulden som statens andel av den offentliga sektorns bruttoskuld enligt rådets förordning (EG) nr 479/2009 om tillämpningen av protokollet om förfarandet vid alltför stora underskott som är fogat till fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen. Undantag ska göras för skulden till premiepensionssystemet och de skulder i insättningsgarantifonden som kan uppstå. De skulderna liksom de tillgångar och skulder i övrigt kopplade till statsskultsförvaltningen som blir följden av att bokföringsmässiga grunder tillämpas, ska därmed tas upp under andra poster i balansräkningen.

4.2 Statsskuldens fördelning och löptid

Det lagfästa målet för statsskultsförvaltningen är att långsiktigt minimera kostnaden för statsskulden utan att ta för stora risker. Därutöver ska förvaltningen ske inom ramen för de krav penningpolitiken ställer.

Regeringens styrning av statsskultsförvaltningen

Det övergripande målet för statsskultsförvaltningen konkretiseras genom de riktlinjer som regeringen årligen fastställer efter förslag från Riksgäldskontoret. Riktlinjerna styr hur statsskulden ska fördelas mellan de tre skuldslagen nominell skuld i kronor, real skuld i kronor och valutaskuld. Av riktlinjerna framgår också vilken löptid de olika delarna av skulden ska styras mot. I tabellen nedan redovisas dessa riktlinjer för 2017.

Regeringen lämnar vartannat år en skrivelse till riksdagen som innehåller en utvärdering av statens upplåning och skultförvaltning. Utvärderingen görs över rullande femårsperioder. En utvärdering för 2013–2017 lämnas i april 2018.

Tabell 4.2 Regeringens riktlinjer för 2017

	Belopp respektive andel ska styras mot	Löptid ska styras mot
Nominell skuld i kronor med löptid upp till 12 år		2,9–3,9 år
Nominell skuld i kronor med löptid över 12 år	70 miljarder kronor	
Real skuld i kronor (andel av total statsskuld)	20 procent	6–9 år
Valutaskuld	Minskning med högst 30 miljarder kronor per år	0–1 år

Riksgäldskontoret sköter upplåningen genom att ge ut värdepapper. Huvuddelen är i form av nominella statsobligationer och statsskuldväxlar i kronor. En del av upplåningen täcks genom reala statsobligationer (realobligationer), som ger investerarna ett inflationsskydd. Riksgäldskontoret lånar även på den utländska räntemarknaden genom att ge ut värdepapper i utländsk valuta. Köpare är i första hand inhemska och utländska fonder, försäkringsbolag och finansiella institutioner. En mindre del av statsskulden finansieras genom sparprodukter som är riktade till privatpersoner och andra mindre placerare.

Inom ramen för regeringens riktlinjer fattar Riksgäldskontoret beslut om förvaltning och upplåning. Det gäller t.ex. vilka valutor som ska ingå i valutaskulden och valutornas inbördes fördelning. Riksgäldskontoret har även möjlighet att fatta beslut om ränte- och valutapositioner.

Riktlinjerna för statsskuldens löptid anges i termer av duration. De riktvärden som regeringen anger baseras på en avvägning mellan kostnad och risk. Analysen bygger på erfarenheten att det över tid är billigare att låna i instrument med kort löptid än med lång. Kort löptid innebär å andra sidan högre risk eftersom räntekostnaderna varierar mer om räntevillkoren ändras ofta.

Den nominella kronskuldens löptid varierar kring riktvärdet, bl.a. beroende på att statsskuldens storlek följer variationer i statens betalningar under året. Under 2017 var durationen i genomsnitt 3,8 år för lån med löptid under 12 år, vilket var inom riktlinjernas intervall.

Den reala kronskuldens löptid var 6,4 år i genomsnitt för 2017. Realskuldens andel av den totala skulden var i genomsnitt 20,5 procent av den totala skulden. Riktvärdet på 20 procent är långsiktigt. Realskulden är svår att styra

eftersom nyupplåningen är liten i förhållande till den utestående skulden. Till skillnad från övriga skuldslag är det inte möjligt att använda derivatinstrument för att påverka andelen real skuld. Realandelen kan därför variera kring riktvärdet utan att Riksgäldskontoret behöver vidta åtgärder. Under 2017 emitterades 12 miljarder kronor i realobligationer. Den planerade emissionsvolymen vid ingången av 2017 var 13,5 miljarder kronor.

Ett planerat auktionstillfälle ströks och efter oktober sänktes auktionsvolymen från 750 miljoner kronor till 500 miljoner kronor i de återstående auktionerna.

Den genomsnittliga löptiden för valuta-skulden var 0,2 år under 2017. Eftersom valutaskulden kan styras med hjälp av derivat, varierar löptiden inte nämnvärt över året. Statsskuldens exponering i utländsk valuta ska minska med upp till 30 miljarder per år enligt riktlinjerna. Exponeringen ska beräknas så att förändringar i kronans växelkurs exkluderas. Under 2017 minskade exponeringen med 20 miljarder kronor exklusive växelkursförändringar.

Andelarna beräknas baserat på nominella belopp, inklusive upplupen inflationskompensation och till aktuell växelkurs. De procentuella andelarna enligt riktlinjerna som beskrivs ovan överensstämmer inte med andelarna i nedanstående tabell då riktlinjernas andelar beräknas på okonsoliderad skuld inklusive fordringar i vidareutlåning och inklusive förvaltningstillgångar.

Tabell 4.3 Statsskuldens utveckling och sammansättning

<i>Miljarder kronor</i>					
	2013	2014	2015	2016	2017
Nominella lån i svenska kronor	665	733	771	694	712
varav nominella lån i svenska kronor, okonsoliderat	695	769	809	734	758
varav statliga myndigheters innehav	-30	-36	-38	-40	-47
Reala lån i svenska kronor	188	191	170	185	184
varav reala lån i svenska kronor, okonsoliderat	198	203	183	200	200
varav statliga myndigheters innehav	-10	-12	-13	-15	-16
Nominella lån i utländsk valuta	384	422	411	413	370
Summa konsoliderad statsskuld	1 236	1 347	1 352	1 292	1 265

I den konsoliderade statsskulden ökade de nominella lånen i svenska kronor med 18 miljarder kronor till 712 miljarder kronor i slutet av 2017. Den reala lånestocken uppgick till 184 miljarder kronor vilket är en minskning med 1 miljard kronor jämfört med 2016.

Valutaskulden minskade med 43 miljarder kronor under 2017. Valutaskulden består delvis av lån i utländsk valuta. Riksgäldskontoret skapar även valutaskuld med hjälp av derivat. Det innebär att Riksgäldskontoret ingår avtal om att byta åtaganden i kronor mot åtaganden i utländsk valuta.

Tabell 4.4 Nominella lån i svenska kronor

<i>Miljarder kronor</i>					
	2013	2014	2015	2016	2017
Nominella statsobligationer	573	556	565	590	565
Statsskuldväxlar	94	88	141	84	88
Likviditetsförvaltningsinstrument	61	60	56	69	118
Säkerheter i svenska kronor	11	21	11	11	7
Privatmarknadslån	46	36	19	15	11
Valutaderivat i svenska kronor	-121	-28	-21	-75	-76
Nominella lån i svenska kronor	665	733	771	694	712

Den nominella skulden i svenska kronor var 18 miljarder kronor högre vid utgången av 2017 jämfört med föregående år. Finansieringen via

nominella statsobligationer minskade med 25 miljarder kronor under 2017. Samtidigt ökade nominell upplåning i likviditetsförvaltningsinstrument med 49 miljarder kronor.

I nominella lån i svenska kronor ingår också privatmarknadslån. Privatmarknadslån består dels av premieobligationer, dels av Riksgäldsspar. Under 2017 fortsatte upplåningen på privatmarknaden att minska. Vid årets slut utgjorde den 0,8 procent av den konsoliderade statsskulden. Riksgäldsspar avvecklades efter ett beslut av Riksgäldskontoret 2013. Riksgäldsspar med fast ränta är stängt för nyteckning. De sista kontona förfaller i december 2020. I slutet av 2016 beslutade Riksgäldskontoret att tillsvi vidare inte ge ut premieobligationer. Utgivningen återupptas när den bedöms vara lönsam igen. Under 2017 gavs inga premieobligationslån ut.

Att låna upp på privatmarknaden i stället för på kapital- och penningmarknaderna ökade kostnaderna för statsskulden under 2017 med 24 miljoner kronor. Men för femårsperioden 2013–2017 var ändå den sammanlagda kostnadsbesparingen 104 miljoner kronor, varav premieobligationer stod för hela besparingen.

Positionstagning

Riksgäldskontoret tar aktiva positioner för att sänka statens kostnader och risker baserat på bedömningar av den framtida ränte- och växelkursutvecklingen. Positioner tas med hjälp av derivat som gör att skuldens löptid och fördelning mellan valutor justeras. Riksgäldskontoret kan ta valutapositioner och räntepositioner, men räntepositioner får endast tas i utländsk valuta. En vinst i den aktiva förvaltningen minskar statens räntekostnader med samma belopp. Utrymmet för positionstagande styrs av regeringens årliga riktlinjer.

När Riksgäldskontoret bedömer att ett marknadspris markant avviker från en långsiktigt motiverad nivå, kan myndigheten ta större positioner. Sådana positioner tar Riksgäldskontoret dock sällan. Dessutom bedriver Riksgäldskontoret en löpande aktiv förvaltning både i egen regi och med hjälp av externa förvaltare. Där tas normalt relativt små positioner. Regeringen fastställer det övergripande riskutrymmet för positionsverksamheten i de årliga riktlinjebesluten.

Den positionstagning som externa förvaltare bedrev gav en förlust på 115 miljoner kronor inklusive provisionskostnader. Riksgäldskontorets egen positionstagning gav däremot en vinst på 13 miljoner kronor för 2017. Under den senaste femårsperioden har den externa förvaltningen resulterat i en förlust på 68 miljoner kronor om förvaltningsprovisionerna räknas in. Under samma period har den interna förvaltningen gett ett underskott på 16 miljoner kronor. Sammantaget visade positionsverksamheten ett underskott på 84 miljoner kronor under den senaste femårsperioden.

4.3 Statsskuldens kostnader

Utgifterna på anslaget för statsskuld räntor m.m. på statens budget uppgick till 11 miljarder kronor 2017. Jämfört med 2016 ökade ränteutgifterna med 9 miljarder kronor. Beloppen i statens budget redovisas enligt utgiftsmässiga principer och är ett netto av inkomster och utgifter i upplåningsverksamheten. Den utgiftsmässiga redovisningen innehåller dock svagheter när det gäller att beskriva statsskuldens kostnader. Exempelvis har valet av upplåningsteknik stor påverkan på anslagsbelastningen ett visst år. En kostnadsmässig redovisning, där samtliga kostnader och intäkter hänförliga till året tas med, ger därför en bättre bild av hur räntekostnaderna utvecklas över tiden.

I resultaträkningen för staten redovisas räntor enligt kostnadsmässiga principer efter eliminering av räntor till eller från statliga myndigheter. I kostnaderna ingår även en omvärdering av skulden i utländsk valuta. I nedanstående tabell visas statsskuldens kostnader, vilket är en sammanfattning och specificering av uppgifterna i resultaträkningen (se not 12 till resultaträkningen).

Tabell 4.5 Statsskuldens kostnader

Miljarder kronor

	2013	2014	2015	2016	2017
Räntekostnader på lån i svenska kronor	33	32	28	28	28
Räntekostnader på lån i utländsk valuta	2	3	2	3	3
Realiserade valutakursdifferenser	-10	-3	10	-2	-2
Realiserade kursdifferenser	6	4	11	10	10
Orealiserade valutakursdifferenser	3	42	-5	10	-31
Över-/underkurs vid emission m.m.	-7	-4	-9	-11	-13
Summa kostnader	27	73	38	37	-6
Ränteintäkter i upplåningsverksamheten	-14	-17	-16	-16	-14
Nettokostnader efter intäkter, exklusive skuldskötselåtgärder	13	56	22	22	-20
Orealiserade valutakursdifferenser hänförliga till skuldskötselinstrument och vidareutlåning	5	-24	-1	-0	31
Nettokostnader inklusive skuldskötselåtgärder	18	32	22	21	11

Enligt resultaträkningen för 2017 uppgick nettokostnaden för statsskulden (räntor, över- och underkurser, valutakursförändringar m.m.) till 11 miljarder kronor, vilket till skillnad från den utgiftsmässiga redovisningen är en minskning jämfört med 2016.

Realiserade valutakursdifferenser påverkas framför allt av kronans växelkurs mot andra valutor när ett lån förfaller, men också av inbördes förändringar mellan andra valutors växelkurser eftersom Riksgäldskontoret i förvaltningen av valutaskulden använder olika derivatinstrument. Utfallet för de realiserade valutakursdifferenserna blev en valutakursvinst på 2 miljarder kronor 2017.

De realiserade kursdifferenserna var i princip oförändrade jämfört med 2016. Kursdifferenser uppstår när Riksgäldskontoret köper tillbaka obligationer och marknadsräntan avviker från kupongräntan.

De orealiserade valutakursförlusterna 2016 vändes till valutakursvinster 2017. De orealiserade valutakursvinsterna uppgick för 2017 till 31 miljarder kronor. Det innebär en förbättring med 41 miljarder kronor mellan åren. De orealiserade valutakursförlusterna hänförliga

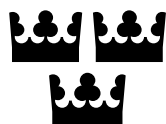
till skuldskötselinstrument och vidareutlåning uppgick till 31 miljarder kronor 2017. De totala orealiserade valutakursvinsterna blev därmed netto endast 0,2 miljarder kronor.

Över- och underkurser vid emission av statspapper m.m. bidrog till att sänka statsskuldens kostnader med 13 miljarder kronor 2017.

Skillnaden mellan statsskuldens nettokostnader inklusive skuldskötselåtgärder och utfallet på anslaget Räntor på statsskulden var 2017 endast 0,3 miljarder kronor. Skillnaden förklaras av olika principer för utgiftsmässig redovisning mot anslag och den kostnadsmässiga redovisningen i resultaträkningen. Det är endast realiserade utgifter som redovisas mot anslaget, medan orealiserade räntor och orealiserade valutakursdifferenser ingår i resultaträkningens nettokostnad. År 2016 var motsvarande skillnad 20 miljarder kronor.

5

Redovisning och riskanalys av statliga garantier och utlåning

5 Redovisning och riskanalys av statliga garantier och utlåning

5.1 Statliga garantier

Ett statligt garantiåtagande innebär att staten går i borgen för någon annans betalningsåtagande, vilket leder till en finansiell risk för staten. Generella regler för hanteringen av statliga garantier finns i budgetlagen (2011:203). Förordningen (2011:211) om utlåning och garantier innehåller mer detaljerade bestämmelser om garantigivning och utlåning med kreditrisk. Nämda förordning gäller inte för studielån. För studielån enligt studie-stödslagen (1999:1395) har budgetlagens bestämmelser tillämpats från och med den 1 januari 2014.

Regeringen får enligt budgetlagen ställa ut kreditgarantier och göra andra liknande åtaganden för det ändamål och med högst det belopp som riksdagen bestämmer. Regelverket föreskriver bl.a. att en garantiavgift ska tas ut som motsvarar statens förväntade kostnad för åtagandet, om inte riksdagen beslutar annat. Förväntade kostnader för garantier består av de förväntade förluster och administrativa kostnader som är förknippade med åtagandet. Förväntad förlust är ett statistiskt mått för de kreditförluster som beräknas kunna uppstå på grund av att garantigäldenären eller låntagaren med en viss sannolikhet inte kommer att fullgöra sitt åtagande. Avgifterna för förväntade förluster sätts in på konton i Riksgäldskontoret, i bank eller placeras i värdepapper. Garantiverksamheten förväntas därmed vara självfinansierad på lång sikt. Dessa principer för garantigivning kallas för den statliga garantimodellen.

Exempel på stora garantiåtaganden som omfattas av garantimodellen är exportkreditgarantier och kreditgarantier för infrastrukturprojekt.

Riksdagen har dock möjlighet att besluta om att undanta garantier från garantimodellen. Det finns därför garantier med andra villkor än de åtaganden som hanteras i enlighet med garantimodellen. Avgifter för sådana garantier är vanligen angivna direkt i lag och kan fastställas på andra grunder än att de ska täcka de förväntade kostnaderna. Insättningsgarantin, investerarskyddet och garantikapital till internationella finansiella institutioner är exempel på garantier som hanteras i särskild ordning.

Under 2017 har Ekonomistyrningsverket (ESV) förtydligat redovisningsreglerna för garanti- och utlåningsverksamheten i syfte att göra dem mer enhetliga. En konsekvens av övergången till det nya regelverket är att jämförelsetalen för 2016 har justerats. Regeländringarna beskrivs närmare i avsnitt 3.4.

Garantiportföljens sammansättning

Statens garantiportfölj ökade med drygt 2 miljarder kronor under 2017 och uppgick vid årsskiftet till 2 046 miljarder kronor, jämfört med 2 043 miljarder kronor 2016. Näst efter insättningsgarantin (1 689 miljarder kronor per 31 december 2017) utgjordes de största åtagandena av kreditgarantier (210 miljarder kronor) och garantier om tillförsel av kapital

(138 miljarder kronor). Pensionsgarantier uppgick till drygt 8 miljarder kronor.

I ovanstående belopp avseende statens garantiportfölj ingår inte investerarskyddet, eftersom åtagandet inte kan beloppsbestämmas.

Utöver redan utfärdade garantier finns det utfästelser om nya garantier på 51 miljarder kronor. De redovisade utfästelserna omfattar endast bundna utfästelser och består i huvudsak av exportkreditgarantier.²

I tabell 5.1 visas en sammanställning av de garantier och utfästelser som regeringen och myndigheterna ställt ut. Garantierna motsvarar de garantiförbindelser som redovisas i not 54 till balansräkningen.

Garantierna hanteras av fyra myndigheter: Riksgäldskontoret, Exportkreditnämnden (EKN), Boverket samt Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida). Garantikapital till internationella finansiella institutioner hanteras av Regeringskansliet men redovisas av Riksgäldskontoret. Garantikapitalet till Eurofima redovisas dock av Trafikverket.

² Bundna utfästelser är utfästelser för vilka reservationslöst avtal anmälts mellan externa parter, men där inget garantiavtal utfärdats mellan regeringen eller myndigheten och garantitagaren.

Tabell 5.1 Statliga garantier och bundna garantiutfästelser 2017-12-31 efter typ av garanti

Miljoner kronor

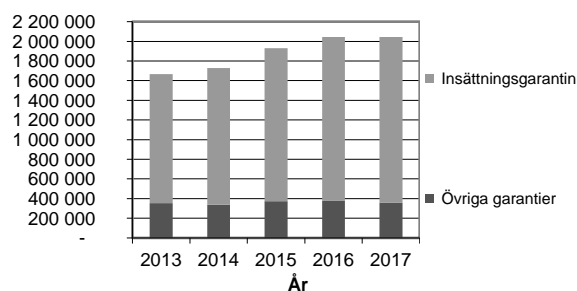
Utgiftsområde	Typ av garanti	Utfärdade garantier		Under året utfärdade garantier		Bundna garantiutfästelser	
		2017	2016	2017	2016	2017	2016
2	Insättningsgarantin¹	1 688 640	1 665 945				
2	Investerarskyddet²						
	Kreditgarantier	210 403	232 847	41 936	43 676	51 072	14 521
2	Garantier till banker m.fl.	0	0				
24	Exportkreditgarantier ³	181 485	201 502	39 914	43 610	49 664	14 476
7	U-kreditgarantier	893	1 081				
7	Fristående garantier	4 011	3 882	386	66	757	45
22	Infrastruktur	17 309	18 578				
18	Bostadskrediter	2 786	1 985	1 636		50	
2, 7, 16, 22	Internationella åtaganden	3 910	5 808			600	
1, 6, 23	Övrigt	9	10	0			
	Garantier om tillförsel av kapital	138 159	135 867	405	405		
22	Kapitaltäckningsgarantier ⁴	4 297	1 324				
24	Grundförförbindelser	405	405	405	405		
2, 7, 22	Garantikapital ⁵	133 457	134 138				
2, 16, 22, 24	Pensionsgarantier⁶	8 376	8 514				
Totalt		2 045 577	2 043 173	42 341	44 081	51 072	14 521

¹ Åtagandet för insättningsgarantin avser garanterade insättningar per den 31 december 2016.² För investerarskyddet saknas uppgifter om storleken på de skyddade tillgångarna.³ Rubriken Exportkreditgarantier avser både exportkreditgarantier och investeringsgarantier.⁴ Det finns två stycken kapitaltäckningsgarantier, gällande Arlandabanan Infrastructure AB (åtagandet uppgick till 1 268 miljoner kronor den 31 december 2017) och Svensk-Danska Broförbindelsen SVEDAB AB (åtagandet uppgick till 3 029 miljoner kronor den 31 december 2017), vilka redovisas av Trafikverket.⁵ Trafikverket redovisar fr.o.m. 2015 garantikapitalet för Eurofima.⁶ Åtagandet för pensionsgarantier avser den 31 december 2016.

Statens garantiåtaganden fem år tillbaka visas i diagram 5.1.

Diagram 5.1 Garantiåtaganden 2013-2017

Miljoner kronor

Av riksdagen beslutade garantiramar

I tabell 5.2 finns en sammanställning av riksdagens beslutade garantiramar respektive utfärdade garantier samt i förekommande fall bundna utfästelser per myndighet. Skillnaderna i totalbelopp mellan tabell 5.1 och tabell 5.2 förklaras av att kapitaltäckningsgarantier ingår i tabell 5.1, men inte i tabell 5.2.

För Riksgäldskontorets garantigivning finns ramar för enskilda projekt samt ramar till mindre program. Riksgäldskontoret kan också, inom ramen för sitt uppdrag som resolutionsmyndighet, vid behov ställa ut garantier avseende tillgångar och förpliktelser för ett institut i resolution enligt lagen (2015:1016) om resolution. I det fall en allvarlig störning i det

finansiella systemet skulle uppstå kan Riksgäldskontoret i enlighet med lagen (2015:1017) om förebyggande statligt stöd till kreditinstitut motverka en sådan genom att ge stöd i form av garantier.

Därutöver redovisar Riksgäldskontoret Regeringskansliets åtagande gällande garanti-kapital gentemot internationella finansiella institutioner.

EKN:s garantigivning gällande exportkreditgarantier 2017 fick enligt riksdagens beslut inte överskrida en ram på 450 miljarder kronor. Motsvarande belopp för EKN:s investeringsgarantier är 10 miljarder kronor.

Den totala ramen för Sidas garantiåtaganden var för 2017 12 miljarder kronor jämfört 10 miljarder kronor 2016.

Boverkets ram för att ställa ut kreditgarantier för ny- och ombyggnad av bostäder under 2017 uppgick till 10 miljarder kronor, inklusive tidigare gjorda åtaganden. För Boverkets övriga verksamhetsgrenar fanns en ram på ett lägre belopp.

Tabell 5.2 Garantiramar och utfärdade garantier efter garantimyndighet

Miljoner kronor

Utgifts- område		Beslutade garantiramar		Utfärdade garantier		Utfärdade garantier ink. bundna utfästelser	
		2017	2016	2017	2016	2017	2016
2	RGK						
	Insättningsgarantin ¹	Obegränsad	Obegränsad	1 688 640	1 665 945	1 688 640	1 665 945
2	Garantier till insättare i utländska instituts filialer i Sverige ²	Obegränsad	Obegränsad				
2	Investerarskyddet ³	Obegränsad	Obegränsad				
2	Garantier till kreditinstitut, Stabilitetsfonden ⁴	750 000	750 000	0	0	0	0
2	Garantier till företag i resolution, Resolutionsreserven ⁵	200 000	200 000	0	0	0	0
22	Kreditgarantier till Öresundsbro Konsortiets upplåning	Obegränsad	Obegränsad	17 309	18 578	17 309	18 578
2	Kreditgaranti, Nordiska investeringsbankens projektinvesteringsslån ⁶	EUR 622	6 417	3 035	4 636	3 035	4 636
7	Kreditgaranti, Nordiska investeringsbankens miljöinvesteringsslån ⁶	EUR 104	992	83	109	83	109
16	Kreditgaranti, European Spallation Source ERIC (ESS)	600	600		600	600	
2, 16, 22, 24	Pensionsgarantier	Obegränsad	Obegränsad	8 376	8 514	8 376	8 514
1	Kreditgarantier, UD-anställda	50	50	0,4	0,6	0,4	0,6
6	Kreditgaranti, Stiftelsen Gällöfsta Utbildningscentrum	24	24	8	9	8	9
22	Kreditgaranti, Eurofima	CHF 52	CHF 52	438	463	438	463
24	Grundförförbindelse, Svenska Skeppshypotekskassan	350	350	350	350	350	350
24	Grundförförbindelse, Fonden för den mindre skeppsfarten	55	55	55	55	55	55
2	Garantikapital, Europeiska investeringsbanken (EIB)	EUR 6 565	EUR 6 565	64 660	62 804	64 660	62 804
2	Garantikapital, Europeiska utvecklingsbanken (EBRD)	EUR 542	EUR 542	5 334	5 181	5 334	5 181
2	Garantikapital, Europarådets utvecklingsbank (CEB)	EUR 124	EUR 124	1 219	1 184	1 219	1 184
2	Garantikapital, Nordiska investeringsbanken (NIB)	EUR 1 978	EUR 1 963	19 484	18 783	19 484	18 783
2	Garantikapital, Asiatiska banken för infrastrukturinvesteringar (AIIB)	USD 504	USD 504	4 149	4 585	4 149	4 585
7	Garantikapital, Internationella återuppbyggnads- och utvecklingsbanken (IBRD)	USD 2 247	USD 2 247	18 499	20 336	18 499	20 336
7	Garantikapital Multilaterala investeringsorganet (MIGA)	USD 16	USD 16	133	147	133	147
7	Garantikapital, Afrikanska utvecklingsbanken (AfDB)	SDR 971	SDR 971	11 172	11 654	11 172	11 654
7	Garantikapital, Asiatiska utvecklingsbanken (AsDB)	SDR 343	SDR 343	4 023	4 196	4 023	4 196
7	Garantikapital, Interamerikanska utvecklingsbanken (IDB)	USD 538	USD 538	4 432	4 897	4 432	4 897

22		Garantikapital, Eurofima	CHF 42	CHF 42	351	371	351	371
24	EKN	Exportkreditgarantier	450 000	450 000	180 683	200 649	229 185	213 888
24		Investeringsgarantier	10 000	10 000	802	853	1 964	2 090
	Sida	Garantier inom biståndsverksamheten	12 000	10 000				
7		därav u-kreditgarantier			893	1 081	893	1 081
7		därav fristående garantier			4 011	3 882	4 768	3 927
7		Långivning inom ramen för Lomé IV Bis och Cotonou-avtalet	EUR 152		353			
18	Boverket	Kreditgarantier för ny- och ombyggnad av bostäder	10 000	10 000	2 786	1 985	2 837	1 985
18		Förvärvsgarantier	5 000	5 000	0,0	0,1	0	0
Summa					2 041 280	2 041 848	2 091 998	2 055 769

¹ Åtagandet för insättningsgarantin avser garanterade insättningar per den 31 december 2016.

² Garantin innebär endast en möjlighet att skydda dessa filialer och den är en följd av finanskrisen.

³ För investerarskyddet kan storleken på statens åtagande inte anges.

⁴ Riksgäldskontoret får enligt lagen (2015:1017) om förebyggande statligt stöd till kreditinstitut ställa ut garantier för kreditinstitut.

⁵ Riksgäldskontoret får enligt lagen (2015:1016) om resolution ställa ut garantier för finansiering av vissa tillgångar, förpliktelser och lån.

⁶ I samband med infriandet 2014 respektive 2016 under NIB:s program för miljöinvesteringar har Sveriges utestående ram begränsats till 906 miljoner kronor.

⁷ Avser såväl garantier för färdigställda fastigheter som för fastigheter under byggtiden.

Anm.: Skillnaderna i totalbelopp mellan tabellerna 5.1 och 5.2 förklaras av att Trafikverkets kapitaltäckningsgarantier ingår i tabell 5.1 men inte i tabell 5.2.

De olika garantityperna

I följande avsnitt presenteras de olika garantityperna. Som tidigare nämnts hanteras de flesta garantier inom garantimodellen. Flera av de beloppsmässigt största garantierna, exempelvis insättningsgarantin, hanteras dock utanför garantimodellen.

Insättningsgarantin

Syftet med insättningsgarantin är att bidra till stabilitet i det finansiella systemet genom ett starkt konsumentskydd för allmänhetens insättningar. Garantin infördes i Sverige 1996 och baseras på ett EU-direktiv. Motsvarande garanti finns i övriga EU-länder och även i ett flertal länder utanför EU. Garantin träder i kraft när ett institut går i konkurs eller efter ett beslut av Finansinspektionen. Garantin gäller också om staten hanterar ett institut genom resolution.

Den svenska insättningsgarantin ersätter upp till 950 000 kronor per insättare och institut och ersättningen ska göras tillgänglig inom sju arbetsdagar. Ett högre ersättningsbelopp (max 5 miljoner kronor) kan erhållas för insättningar som har gjorts inom 12 månader och som är kopplade till vissa livshändelser, t.ex. försäljning av bostad. Regeringen har också möjlighet att ställa ut garantier för att insättare i ett utländskt instituts filial i Sverige ska få ersättning motsvarande vad som skulle ha betalats ut i institutets hemland. Detta kan bli aktuellt om

det finns risk att garantiåtagandet inte kan uppfyllas inom det utländska systemet och att det bedöms medföra störningar i det svenska finansiella systemet. De garanterade insättningarna uppgick till 1 689 miljarder kronor per den 31 december 2017³. De institut som omfattas av insättningsgarantin betalar en årlig avgift till staten.

Inga händelser inträffade under 2017 som utlöste insättningsgarantin.

Då garantin regleras i särskild ordning utanför garantimodellen, finns det ingen värdering av statens förväntade kostnad för insättningsgarantin.

Investerarskyddet

Vid köp, försäljning eller deponering av värdepapper via ett värdepappersinstitut är institutet skyldigt att hålla kundens värdepapper skilda från sina egna. I det fall institutet inte kan lämna ut kundens egendom vid en konkurs, t.ex. därför att det efter konkursen inte går att klargöra vad som är kundens respektive institutets tillgångar, har kunden rätt till ersättning. Ett ersättningsfall förutsätter därmed en konkurs i kombination med grovt slarv eller brottslig handling hos institutet. Ersättningsbeloppet täcker förlorade

³ Åtagandet avser garanterade insättningar per den 31 december 2016.

tillgångar upp till ett värde av 250 000 kronor per kund och institut.

För investerarskyddet betalar de institut som omfattas av skyddet en årlig administrativ avgift. Vid ersättningsfall tar staten ut avgifter från de kvarvarande instituten, som täcker de fulla kostnaderna för skadefallet. Det innebär att staten i princip inte bär någon kreditrisk till följd av investerarskyddet.

Inga ersättningsfall inträffade under året.

Kreditgarantier

Den vanligaste formen av enskilda garantiåtaganden är kreditgarantier. Dessa innebär att staten tar på sig hela eller delar av kreditrisken vid bankers upplåning eller för finansiering av exportaffärer, infrastruktur, bostäder etc., men överlåter själva kreditgivningen till andra långivare.

Exportkreditgarantier

EKN har i uppdrag att främja svensk export genom att erbjuda konkurrenskraftiga exportkreditgarantier och investeringsgarantier. Det har under året varit fortsatt hög efterfrågan på exportkreditgarantier, trots att företagen har haft tillgång till finansiering via lån i banker och på obligationsmarknaderna. EKN har kommit att garantera allt fler affärer, men till lägre belopp. Årets garantigivning berodde till stor del på hög efterfrågan på svensk export gällande tillväxtländer och då främst Iran och Ryssland. När det gäller EKN:s satsningar på garantier för små och medelstora företag har dessa stabiliserats under 2017.

EKN utfärdade under året nya utfästelser för 50 miljarder kronor och garantier för 40 miljarder kronor. Utfästelserna ökade med 35 miljarder kronor jämfört med 2016 och garantigivningen minskade med 4 miljarder kronor.

Engagemang i form av exportgarantier och tillhörande bundna utfästelser uppgick vid årsskiftet till 229 miljarder kronor fördelade på 144 länder. Motsvarande engagemang för investeringsgarantierna var 2 miljarder kronor. En stor del av EKN:s exponering är koncentrerad till ett fåtal länder, där Brasilien utgör den största koncentrationen till följd av en enskild stor affär. Den tidigare stora exponeringen mot svenska företag, vilken

uppstod under finanskrisen då EKN tillfälligt erbjöd rörelsekreditgarantier till stora företag, avvecklades under året.

Förra årets höga efterfrågan på garantier till höginkomstländer inom Organisationen för ekonomiskt samarbete (OECD), till följd av två stora telekomaffärer, minskade under 2017 med ca 60 procent från 19 miljarder kronor till 7,2 miljarder kronor.

Utbetalningarna för infriade åtaganden uppgick till 1 410 miljoner kronor för 2017, vilket är lägre jämfört med 1 529 miljoner kronor året innan, men fortsatt på en hög nivå. Årets utbetalningar berodde till största del på stora utbetalningar avseende affärer inom kraftbranschen.

EKN har under 2017 betalt in 487 miljoner kronor som redovisats mot inkomsttitel och avsåg premier från de rörelsekrediter som ställdes ut till stora företag under finanskrisen samt över förväntansriktiga premier.

U-kreditgarantier

En u-kreditgaranti är en exportkredit som staten garanterar och subventionerar genom Sida. Garantierna ställdes, fram till och med den 1 juni 2009, ut till projekt som Sida bedömt kommer att få betydande utvecklingseffekter i berörda länder och som inte kan bära kostnaderna för en normal finansiering på kommersiella villkor.

Sidas totala engagemang av u-kreditgarantier uppgick till knappt 1 miljard kronor vid årsskiftet. Inga nya utfästelser för u-kreditgarantier utfärdas. Sida ställer däremot ut garantier i enlighet med förordningen (2009:320) om finansiering av utvecklingslån och garantier för utvecklingsamarbete. Vid utgången av 2017 uppgick Sidas engagemang för fristående garantier till totalt 4,8 miljarder kronor. Engagemanget bestod av garantier om 4 miljarder kronor samt bundna utfästelser om 757 miljoner kronor.

Infrastruktur

Öresundsbron finansieras genom att Öresundsbro Konsortiet emitterar obligationer på kreditmarknaden. Svenska staten genom Riksgäldskontoret och danska staten genom Danmarks Nationalbank garanterar solidariskt denna upplåning, som vid årsskiftet uppgick till 17,3 miljarder kronor jämfört med 18,6 miljarder kronor året innan.

De statliga garantierna blev 2014 föremål för en granskning av EU-kommissionen, vars syfte var att bedöma om garantierna stod i överensstämmelse med EU:s statsstödsregler. EU-kommissionen fastslog att de statliga garantierna var nödvändiga för att kunna genomföra det för europasamarbetet prioriterade broprojektet. Enligt Danmark och Sverige ska garantier utställda efter 2040 notifieras hos EU-kommissionen. EU-kommissionens beslut överklagades till Tribunalen, där förhandlingar hållits under året.

Bostadskreditgarantier

Bostadskreditgarantier beviljas för såväl lån under byggtiden som för lån till färdigställda fastigheter. Garantier lämnas till kreditinstitut som har ramavtal med Boverket. Boverket tillhandahåller även förvärvsgarantier, vilka är till för grupper som har svårt att få tillgång till finansiering för förvärv av bostad.

Till följd av den höga byggtakten under året har intresset för bostadskreditgarantier varit stort. Antalet nytecknade kreditgarantier ökade med drygt 6 procent och totalt har summan av dessa ökat med närmare 69 procent. Den totala garantistocken omfattade ca 250 garantier och uppgick vid årsskiftet till 2,8 miljarder kronor, vilket kan jämföras med 2 miljarder kronor 2016.

Internationella åtaganden

De internationella åtagandena på 3,9 miljarder kronor gäller främst garantier för utlåning från Nordiska investeringsbanken (NIB) till enskilda projekt i flera länder. Detta görs genom NIB:s projektinvesteringsslån och miljöinvesteringsslån. Riksgäldskontorets risk i garantiåtagandet för NIB:s projektinvesteringsslån har successivt minskat de senaste åren till följd av att NIB vid ett antal tillfällen avsatt medel i en kreditriskfond, vilken tas i anspråk innan garantin kan åberopas.

Riksgäldskontoret ingick i december 2016 ett garantiåtagande om 0,6 miljarder kronor till förmån för forskningsanläggningen ESS gällande tre olika låneramar, där respektive låneram finansieras av NIB, AB Svensk Exportkredit (SEK) samt Europeiska investeringsbanken (EIB). ESS hade inte per 31 december 2017 lånat något under låneramarna.

Under året har Sida fått i uppdrag att redovisa statens garantiåtagande gällande EIB:s utlåning om 0,4 miljarder kronor inom ramen för Lomé IV bis och Cotonou-avtalet.

Övrigt

Staten har tidigare haft garantiprogram för att främja sysselsättningen inom lantbruk, glesbygd och rennäring men programmen är stängda för ny garantigivning. Det finns fortfarande kvar ett fåtal kreditgarantier inom dessa program på relativt små belopp.

Garantier om tillförsel av kapital

Garantier kan ställas ut där staten åtar sig att under vissa omständigheter tillskjuta kapital till ett företag. En sådan garanti är en relation mellan företaget och staten, men skyddar i praktiken tredje part, dvs. företagets långivare, kunder och andra intressenter.

Kapitaltäckningsgarantier

En kapitaltäckningsgaranti innebär att staten åtar sig att ovillkorligen tillskjuta kapital till ett bolag i ett utsatt läge. Dessa garantier är obegränsade i belopp eftersom det inte går att ange en gräns för hur stort kapitalbehov som kan uppstå i ett bolag. De är oftast även obegränsade i tid. Det gör att dessa garantier är svåra att prissätta på ett tillförlitligt sätt.

Under 2017 fanns kapitaltäckningsgarantier till två statliga bolag inom infrastrukturuområdet: Arlandabanan Infrastructure AB och Svensk-Danska Broförbindelsen SVEDAB AB (Svedab). Trafikverket, som redovisar kapitaltäckningsgarantierna, har åsatt Arlandabanan Infrastructure AB ett värde om 1,3 miljarder kronor och Svedab 3,0 miljarder kronor för 2017.

Grundfondsförbindelser

En grundfondsförbindelse liknar en kapitaltäckningsgaranti, men åtagandet är begränsat i belopp och oftast även i tid. Riksgäldskontoret har sådana åtaganden på tillsammans 0,4 miljarder kronor till Svenska skeppshypotekskassan och Fonden för den mindre skeppsfarten.

Garantikapital

Sverige har medlemsåtaganden i elva internationella finansiella institutioner. Medlemsåtagandet består av inbetalt kapital och garantikapital. Garantikapitalet innebär att medlemsländerna utöver det inbetalda kapitalet förbinder sig att under vissa omständigheter tillskjuta ytterligare ett bestämt kapitalbelopp till institutet. I det fall en internationell finansiell institution skulle vara i behov av ytterligare

kapital är det dock brukligt att medlemsstaterna utökar andelen inbetalt kapital i stället för att infria garantikapitalet. Därför har riksdagen beslutat att ingen garantiavgift ska utgå för garantikapitalet. Denna typ av garantier är således undantagna från garantimodellen.

Det totala åtagandet för garantikapitalen uppgick till 133 miljarder kronor vid utgången av 2017.

Pensionsgarantier

I början av 1990-talet ombildades ett antal statliga myndigheter till bolag. Ansvaret för att betala den avtalspension som de anställda arbetat upp övertogs av de nybildade bolagen. Regeringen beslutade att staten genom Riksgäldskontoret skulle garantera dessa pensionsåtaganden och betala om bolagen i framtiden inte skulle ha möjlighet att fullgöra sina åtaganden.

Merparten av pensionsåtagandena är försäkrade hos Försäkringsbolaget PRI Pensionsgaranti (PRI). För dessa åtaganden har Riksgäldskontoret ställt ut en så kallad efterborgen. Det innebär att infrianden sker endast om varken bolaget eller PRI kan betala ut pensionen.

Det största pensionsåtagandet ligger i de bolag som tidigare var en del av Postverket. Det finns också åtaganden till individer som var anställda i bl.a. Domänverket innan det bolagiserades.

Pensionsåtagandena uppgick till 8,4 miljarder kronor och avsåg 31 december 2016. Av dessa var 5,7 miljarder kronor försäkrade hos PRI.

Avsättningar för garantiförluster i statens samlade garantiportfölj

De ansvariga myndigheterna värderar löpande de förväntade förlusterna, vilka utgör ett mått på den kostnad som följer med kreditrisken i de garantiåtaganden som hanteras enligt garantimodellen. Myndigheterna gör avsättningar för garantiförlusterna på skuldsidan i sina balansräkningar.

Avsättningarna redovisas i tabell 5.3. I tabellen ställs också avsättningarna i relation till respektive ansvarig myndighets åtaganden. De

totala avsättningarna för garantiförluster, i den del av statens garantiportfölj som värderas enligt garantimodellen, minskade under 2017 från 13 miljarder kronor till 12 miljarder kronor. Riksgäldskontorets och Boverkets avsättningar ökade under året medan EKN:s och Sidas avsättningar minskade. Förutom att avsättningar påverkas av nivån på åtagandena och kreditrisken, påverkas avsättningsbehovet även av exempelvis ränte- och valutakursförändringar. Den myndighet som har störst avsättning i förhållande till åtagande är EKN.

Redovisning av åtaganden som inte omfattas av garantimodellen

De garantiåtaganden som inte har prissatts enligt garantimodellen, och för vilka det inte gjorts några avsättningar för garantiförluster, redovisas som garantiförbindelser.

De åtaganden som redovisas som garantiförbindelser uppgick per årsskiftet till drygt 4,3 miljarder kronor (se även not 54 till balansräkningen).

I det fall garantierna handlar om att tillföra kapital till företag och institutioner och som vid ett infriande innebär att staten redovisar en finansiell tillgång finns inga förpliktelser som påverkar den finansiella redovisningen. Det gäller exempelvis för garantikapital till internationella finansiella institutioner där eventuella infrianden belastar anslag. Några förpliktelser tas inte heller upp för garantier där medel avsätts till en fond, t.ex. insättningsgarantin. Myndigheter rapporterar dock alla garantier och utnyttjande av ramar i sina respektive sammanställningar över garanti-verksamheten.

Tabell 5.3 Avsättning för garantiförluster 2017-12-31

(exklusive insättningsgarantin, investerarskyddet och garantikapital m.fl.)

Miljoner kronor

Myndighet	Utfärdade garantier		Avsättningar för garantiförluster		Avsättningar i relation till utfärdade garantier	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Riksgäldskontoret ¹	29 655	33 316	828	610	2,8%	1,8%
EKN ²	181 485	201 502	10 448	12 008	5,8%	6,0%
Sida ³	4 904	4 963	201	220	4,1%	4,4%
Boverket	2 786	1 985	159	37	5,7%	1,8%
Summa	218 831	241 766	11 636	12 874	5,3%	5,3%

¹ I Riksgäldskontorets engagemang ingår inte insättningsgarantin, investerarskyddet, garantikapital eller andra åtaganden där avsättningar inte görs för förväntade förluster.

² EKN återförsäkrar en del av sitt engagemang. Genom återförsäkringar har EKN reducerat reservering för förväntade garantiförluster med 363 miljoner kronor från 10 448 miljoner kronor till 10 085 miljoner kronor.

³ I engagemangen för Sida ingår inte utfästelser. Inte heller kreditgarantin avseende EIB:s utlåning inom ramen för Lomé IV B:s och Cotonou-avtalet (353 miljoner kronor i utfärdade garantier respektive 8 miljoner kronor i avsättningar) ingår i ovanstående belopp.

Tillgångar i garantiverksamheten

Garantiverksamheten finansieras i normalfallet av avgifter som betalas av garantitagarna. I vissa fall täcks avgiften dock av anvisade anslag. Avgiften ska motsvara statens förväntade kostnad för åtagandet. Avgifterna samlas på räntebärande konton i Riksgäldskontoret, på bankkonton eller i värdepapper som reserv för framtida infrianden och redovisas som en tillgång i myndigheternas balansräkningar. Staten har även tillgångar i form av regressfordringar från tidigare infriade garantier.

Värdepappersinnehav och långfristiga placeringar

De avgifter som debiteras för insättningsgarantin placeras i statsobligationer som förvaltas av Kammarkollegiet på uppdrag av Riksgäldskontoret. Kammarkollegiet placerar inkommande avgifter i statsobligationer som har en löptid på 10 år alternativt i de statsobligationer som har längst löptid.

Placeringarna utgör den s.k. insättningsgarantifonden, vilken har ett marknadsvärde inklusive konton, repor och upplupen ränta om 40,1 miljarder kronor vid utgången av året. För att höja avkastningen på portföljen får Kammarkollegiet sedan 2010 bedriva repoverksamhet med portföljens värdepapper. Det innebär att värdepapper lånas ut och likviden placeras i omvända repor på motsvarande löptid i statsskuldväxlar, statsobligationer och reala statsobligationer.

EKN och Sida har tidigare placerat avgiftsmedel i utländsk valuta från exportkreditgarantier och u-kreditgarantier på valutakonton samt i obligationer.

Konton i Riksgäldskontoret

En stor del av avgifterna i garantiverksamheten redovisas på räntebärande konton i Riksgäldskontoret. Även återvinningar från tidigare infrianden tillförs kontona. Från de räntebärande kontona i Riksgäldskontoret hämtas medel för infrianden, till vilka en obegränsad kredit är kopplad.

Behållningen på dessa konton konsolideras med statens övriga finanser. Influtna avgifter reducerar statens upplåningsbehov, vilket minskar statsskulden. Kontobehållningarna i Riksgäldskontoret är således inte fonder med likvida medel för eventuella infrianden. Ett infriande belastar kontona, men det är enbart en redovisningsmässig hantering. Finansieringen av infrianden sker i praktiken genom statlig upplåning.

Kortfristiga placeringar och banktillgodohavanden

Myndigheterna har en mindre del av sina tillgångar som kortfristiga placeringar och banktillgodohavanden.

Regressfordringar

Förutom värdepappersinnehav och andra placeringar samt kontobehållningar i Riksgäldskontoret har myndigheterna även tillgångar i form av regressfordringar från tidigare infriade garantier. De uppgick före reserveringar till 12,6 miljarder kronor vid årsskiftet. Större delen av dessa fordringar får dock betraktas som osäkra. Efter reservering för denna osäkerhet uppskattades värdet på regressfordringarna till 2,1 miljarder kronor. Större delen av det bedömda värdet gäller exportkreditgarantier.

Tabell 5.4 Tillgångar i garantiverksamheten 2017-12-31

(exklusive stabilitetsfonden)

Miljoner kronor

Myndighet	Värdepappersinnehav av och långfristiga placeringar		Konton hos Riksgäldskontoret		Övriga garantitillgångar		Regressfordringar (netto)		Ännu inte fakturerade avgifter		Totalt	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Riksgäldskontoret, insättningsgarantin ¹	39 139	37 158	421	423							39 560	37 581
Riksgäldskontoret	603	679	443	313			311	296	0	0	1 357	1 288
EKN ^{2,3}	23 819	23 372	2 035	2 858	1 573	1 736	1 619	1 574	4 441	4 631	33 488	34 170
Sida	1 050	1 226	1 077	834	13	21	154	183	51	57	2 345	2 321
Boverket			2 240	2 216			5	7	24	8	2 269	2 231
Summa	64 611	62 434	6 215	6 643	1 586	1 756	2 089	2 060	4 516	4 696	79 017	77 590

¹ Avser obligationerna som ingår i fonden till marknadsvärde. Exkl. repor och upplupen ränta.² Av utestående värdepappersinnehav är 19 855 miljoner kronor placerade i Riksgälden.³ I de likvida medlen under övriga garantitillgångar kan medel avseende administration ingå.

Jämförelse mellan avsättningar för garantiförluster och tillgångar i garantiverksamheten

Tabell 5.5 Jämförelse mellan avsättningar för garantiförluster och tillgångar i garantiverksamheten 2017-12-31

(exklusive insättningsgarantin, investerarskyddet, garantier till banker m.fl. och garantikapital)

Miljoner kronor

Myndighet	Utfärdade garantier		Avsättningar för garantiförluster		Garantitillgångar enligt tabell 5.4 ¹	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Riksgäldskontoret	29 655	33 316	828	610	1 357	1 288
EKN ²	181 485	201 502	10 448	12 008	33 488	34 170
Sida ³	4 904	4 963	201	220	2 345	2 321
Boverket	2 786	1 985	159	37	2 269	2 231
Summa	218 831	241 766	11 636	12 874	39 458	40 009

¹ Summan 39 458 miljoner kronor motsvarar de totala tillgångarna i garantiverksamheten enligt tabell 5.4 exklusive insättningsgarantins tillgångar på 39 560 miljoner kronor.² EKN återförsäkrar en del av sitt engagemang. Genom återförsäkringar har EKN reducerat reservering för förväntade garantiförluster med 363 miljoner kronor från 10 448 miljoner kronor till 10 085 miljoner kronor.³ I engagemangen för Sida ingår inte utfästelser. Inte heller kreditgarantin avseende EIB:s utlåning inom ramen för Lomé IV Bis och Cotonou-avtalet (353 miljoner kronor i utfärdade garantier respektive 8 miljoner kronor i avsättningar) ingår i ovanstående belopp.⁴ Nuvärdet av de framtida avgifterna avser avtalade avgifter och anslag, vilka ännu inte inbetalats. De framtida avgifterna diskonteras med riskfri ränta justerad för kreditrisken i respektive engagemang. De framtida anslagen däremot är enbart diskonterade med riskfri ränta.

För att ta fram ett resultat för garantiverksamheten analyseras förhållandet mellan avsättningar för garantiförluster och de tillgångar som finns i form av både inbetalda och kommande garantiavgifter.

Garantiverksamhetens skuld- och tillgångssida jämförs i tabell 5.5. Jämförelsen görs på myndighetsnivå. Insättningsgarantin, investerarskyddet samt garantikapital till internationella finansiella institutioner ingår inte eftersom garantiförluster för dessa garantier inte har värderats.

Jämförelsen visar att för den del av garantiportföljen, som omfattas av garantimodellen täcks avsättningarna för garantiförluster väl av de avgifter som redan inbetalats (redovisas som garantitillgångar i tabell 5.5). EKN:s garanti-

verksamhet utgör i dagsläget en väsentlig andel av överskottet.

Under 2017 minskade såväl garantitillgångarna som avsättningarna för garantiförluster och tillgångarna är fortsatt större än avsättningarna.

Flöden i garantiverksamheten och dessas påverkan på statens finanser

Tabell 5.6 Flöden i garantiverksamheten under 2017

Myndighet	Avgifter för garantiförluster		Avgifter övriga		Återvinningar		Skadeutbetalning		Summa	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Riksgäldskontoret, insättningsgarantin			1 858	1 541	0				1 858	1 541
Riksgäldskontoret, övriga garantier	5	6			126	16	0	-45	131	-23
EKN ¹	1 146	1 347			236	1 059	-1 410	-1 529	-28	877
Sida	35	20			24	22	-4	0	55	41
Boverket	31	21			4	7	0	0	35	28
Summa	1 218	1 394	1 858	1 541	391	1 103	-1 414	-1 574	2 052	2 464

¹ Gällande återvinningar och skadeutbetalningar kan skaderelaterade kostnader ingå. Anm. Avgifter för 2017 avser fakturerade avgifter.

Flöden i garantiverksamheten

Garantiverksamheten påverkar i flera fall statens lånebehov och därmed statsskulden. Det kan exempelvis vara betalningar av garantiavgifter, skadeutbetalningar och återvinningar. I tabell 5.6 beskrivs dessa flöden.

Avgifter

Under 2017 inkom avgifter för garantiförluster samt övriga avgifter motsvarande 3,1 miljarder kronor, varav huvuddelen var avgifter för insättningsgarantin och exportkreditgarantierna.

Återvinningar

Från tidigare utbetalningar vid infrianden återvanns 0,4 miljarder kronor. Exportkreditgarantierna svarade för drygt hälften av återvinningarna och då framförallt betalningar från Pakistan, Argentina och Irak.

Skadeutbetalningar

Skadeutbetalningarna för infriade garantier var 1,4 miljarder kronor, främst rörande exportkreditgarantier.

Flöden i garantiverksamheten och dessas påverkan på lånebehovet

Posterna avgifter, skadeutbetalningar och återvinningar har i olika grad påverkan på lånebehovet. Flöden i den del av garantiverksamheten som enbart har tillgångar i form av konton i Riksgäldskontoret, eller finansiering

genom anslag, påverkar direkt statens lånebehov. Däremot har flöden i den del av garantiverksamheten som har tillgångar i form av utomstatliga placeringar inte någon påverkan på lånebehovet. En analys av flödena pekar på att nettoflödet i garantiverksamheten totalt sett innebar att inbetalningarna till garantiverksamheten översteg utbetalningarna med 2 miljarder kronor 2017.

Statliga anslag i garantiverksamheten

I vissa fall kan riksdagen besluta att subventionera hela eller delar av avgiften för en viss garanti. När detta inträffar anvisar riksdagen normalt anslag för att betala avgiften. Det finns även några garantiåtaganden som vid infrianden helt eller delvis belastar anslag. Det gäller i första hand åtaganden i form av garantikapital och kapitaltäckningsgarantier.

Under 2017 utbetalades 18 miljoner kronor i statliga subventioner för garantiverksamheten.

I tabell 5.7 visas vilka anslag som finansierade dessa subventioner samt vilka anslag i övrigt vars ändamål omfattar garantiverksamhet.

Tabell 5.7 Anslag vars ändamål omfattade garantiverksamhet 2017

Miljoner kronor

Utgifts- område	Anslag	Myndighet	Utfall 2017	Utfall 2016
2	1:14 Vissa medlems- och garantiavgifter	Riksgälds- kontoret		0
7	7 1:1 Bistånds- verksamhet	Sida	18	9
22	1:1 Trafikverket: Utveckling av statens transport-infrastruktur	Trafikverket		

Totalt har 0,5 miljarder kronor redovisats mot inkomsttitel för garantiverksamheten för 2017, se tabell 5.8.

Tabell 5.8 Redovisning mot inkomsttitel gällande garantiverksamhet 2017

Miljoner kronor

Inkomsttitel	Myndighet	Utfall 2017	Utfall 2016
2124 Inlevererat överskott av garantiverksamhet	Riksgälds- kontoret	4	4
2127 Inlevererat överskott Exportkreditnämnden	EKN	487	515
2552 Övriga offentligt rättsliga avgifter	Riksgäldsk- ontoret	16	14

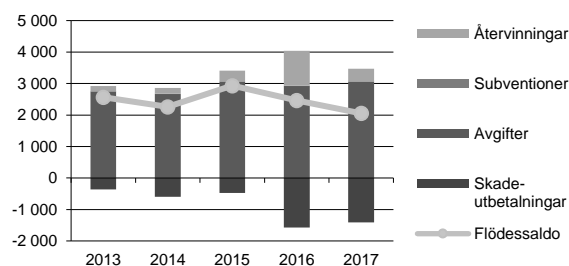
Tillbakablick på de senaste fem åren

De statliga subventionerna avseende garantiavgifter har de senaste fem åren varierat mellan knappt 6 miljoner kronor och 18 miljoner kronor årligen. De avgifter som garantitagarna själva betalat har uppgått till mellan 2,7 och 3,1 miljarder kronor per år. Det är främst avgifterna från exportkreditgarantierna som bidragit till variationer över tiden.

Skadeutbetalningarna har sedan 2013 legat på en relativt konstant nivå runt 450 miljoner kronor fram till 2016 då infriandena ökade till 1,6 miljarder kronor och 1,4 miljarder kronor 2017. Under åren 2016 och 2017 gjordes ett fåtal större skadeutbetalningar gällande exportkreditgarantier inom kraftindustrin. Återvinningarna har under åren 2013 till 2017 varit stabila, bortsett från 2016, då återvinningarna var ovanligt stora. Det är främst tidigare infriade exportkreditgarantier som har återvunnits.

Diagram 5.2 Återvinningar, statliga subventioner, avgifter, skadeutbetalningar samt saldot för betalningsflödet 2013-2017

Miljoner kronor Ange text för y-axel 2.

5.2 Statlig utlåning med kreditrisk

Statliga lån, liksom statsbidrag och statliga garantier, ges till verksamheter som staten finner angelägna. Riksdag och regering beslutar om all statlig utlåning, antingen genom särskilda beslut för ett enskilt lån eller genom lagar och förordningar om låneprogram, t.ex. studielån.

Ett lån med kreditrisk innebär samma kreditrisk för staten som en kreditgaranti. Skillnaden är att finansieringen av lånet sköts av staten och vid garantier av en bank eller annat kreditinstitut. Merparten av statens utlåning finansieras direkt via upplåning genom Riksgäldskontoret.

I och med den reformerade budgetlagen infördes från och med 2012 en modell för den statliga utlåningen som innebär att garantier och lån behandlas enligt samma principer, dvs. en gemensam statlig garanti- och utlåningsmodell. Det innebär att räntan för ett lån ska motsvara statens finansieringskostnad för ett lån med samma löptid, ett räntepåslag som motsvarar förväntad förlust beräknad utifrån samma principer som gäller för statliga garantier samt ett påslag för administrationskostnaderna.

Före 2012 fanns det inte något generellt krav på att en avgift motsvarande statens förväntade kostnad skulle tas ut för lånen eller att en reserv skulle byggas upp för framtida kreditförluster. Hanteringen av studielånen anpassades till utlåningsmodellen från och med 2014.

Utlåningsportföljens sammansättning

Statens utlåning till privatpersoner, företag, projekt och andra stater, dvs. lån med kreditrisk, uppgick den 31 december 2017 till 227 miljarder kronor före reservering, vilket är i paritet med

utlåningen året innan. Av dessa finansierades 222 miljarder kronor via upplåning i Riksgäldskontoret och resterande 5 miljarder kronor via anslag.

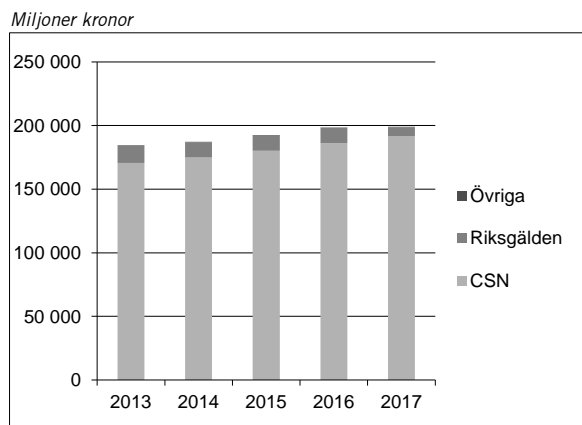
Den dominerande posten var studielånen från Centrala studiestödsnämnden (CSN) på 217 miljarder kronor, vilket motsvarade 96 procent av statens utlåning med kreditrisk. CSN hade också beviljat hemutrustningslån till utländska medborgare bosatta i Sverige, främst flyktingar, på 1,6 miljarder kronor.

Riksgäldskontorets utlåning på 6,7 miljarder kronor går främst till olika infrastrukturprojekt samt flygindustrin. Minskningen av Riksgäldskontorets utlåning jämfört med 2016 berodde till största del på att Irland under året återbetalade sin utestående skuld till Sverige i förtid. Övriga myndigheter hade en utlåning som tillsammans uppgick till drygt 1 miljard kronor inom bistånd samt till småföretagare, jordbrukare, fiskare med flera.

Enligt grundläggande redovisningsregler ska lånefordringar skrivas ned till det värde som förväntas inflyta. De myndigheter som har utlåning uppskattade reserveringarna för låneförlust till närmare 28 miljarder kronor eller 12 procent av utlånat belopp. CSN:s studielån stod för 26 miljarder kronor eller 94 procent av reserveringarna.

Utlåning efter reservering för låneförlust har de senaste åren haft en uppåtgående trend, för att plana ut under 2017 till följd av förtidsinlösen av lån till Irland. Utlåning efter reservering uppgick i slutet av 2017 till 199 miljarder kronor och den främsta förklaringen till den mindre ökningen är CSN:s utlåning gällande studielån.

Diagram 5.3 Statens utlåning med kreditrisk efter reservering för låneförlust 2013–2017

Tabell 5.9 Statens utlåning med kreditrisk 2017-12-31

Miljoner kronor

U0	Myndighet respektive låntagare/ändamål	Utlåningsram		Lånefordran		Reserveringar för låneförluster		Lånefordran efter reservering		Lånelöften	
		2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016
<i>Lånefinansierad utlåning</i>											
15	CSN, studielån	217 000	211 000	215 461	209 904	25 201	25 988	190 260	183 916		
22	Riksgäldskontoret, A-Train AB (Arlandabanan)	1 000	1 000	957	1 000	0	10	957	990		
22	Riksgäldskontoret, Svedab AB ¹	3 361	3 361	5 626	5 511	0	229	5 626	5 282		
24	Riksgäldskontoret, Svensk Exportkredit	125 000	125 000					0	0	125 000	125 000
2	Riksgäldskontoret, Irland ²			0	5 749			0	5 749		
24	Riksgäldskontoret, Flygutvecklingsprojekt	1 110	1 110	116	163			116	163		
17, 24	Riksgäldskontoret, Nordiska museét	20	20	17	19			17	19		
17	Riksgäldskontoret, Kungliga Operan	120								120	
Delsumma				222 178	222 346	25 201	26 227	196 976	196 119	125 120	125 000
<i>Anslagsfinansierad utlåning</i>											
15	CSN, hemutrustningslån			1 558	1 536	906	573	652	963		
15	CSN, studielån			1 754	2 139	799	906	955	1 233		
15	CSN, övrigt			198	156	183	144	14	11		
7	Sida, biståndskrediter			16	25	6	9	10	16		
7	Sida, villkorslån			304	334	161	200	143	134		
19	Tillväxtverket, lokaliseringsslån m.m.			122	116	98	87	24	29		
21	Energimyndigheten, villkorslån			619	595	444	434	175	162		
	Länsstyrelserna, lantbrukslån m.m.			21	23	11	11	10	11		
17	Kammarkollegiet, näringslån m.m.			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0		
Delsumma				4 592	4 924	2 607	2 365	1 985	2 559	0	0
<i>Övrig utlåning</i>											
21	Affärsverket Svenska Kraftnät ³	700		21		0		21			
Delsumma				21	0	0	0	21	0	0	0
Summa				226 791	227 271	27 808	28 593	198 983	198 678	125 120	125 000

¹ Det utlånade beloppet överstiger utlåningsramen då ramen är beslutad i 2009 års prisnivå samt exklusive kapitaltjänstkostnader och mervärdesskatt.

² Utlåningsramen är begränsad till det maximala utlåningsbeloppet. För Irland var detta belopp 600 miljoner euro.

³ Utlåningen är inte anslagsfinansierad utan ska ske inom ramen för affärsverkets generella förutsättningar och finansiella befogenheter.

Anm.: I denna tabell redovisas statens utlåning med kreditrisk varför beloppet inte stämmer överens med posten Utlåning i balansräkningen. Skillnaden utgörs huvudsakligen av RGK:s utlåning till Riksbanken, vilken uppgick till 238 132 miljoner kronor. Denna utlåning betraktas inte som lån med kreditrisk.

Anm.: Tillväxtverket, Energimyndigheten, Länsstyrelserna och Kammarkollegiet finansierar sin utlåning med anslag varför utlåningsramar saknas.

Tabell 5.10 CSN:s och Riksgäldskontorets utlåning med kreditrisk efter lånekategori 2017-12-31

Miljoner kronor

Myndighet respektive lånekategori	Lånefordran		Reserveringar för låneförluster		Lånefordran efter reservering	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016
CSN						
Lånefordringar	175 715	165 539	13 871	13 408	161 843	152 131
Lånefordringar med villkorad återbetalningsskyldighet	43 259	48 200	13 218	14 204	30 041	33 995
Utvecklingskapital/Royalty	-3	-3			-3	-3
<i>Delsumma</i>	218 971	213 735	27 089	27 613	191 882	186 123
Riksgäldskontoret						
Lånefordringar	5 643	11 279	0	229	5 643	11 050
Lånefordringar med villkorad återbetalningsskyldighet						
Utvecklingskapital/Royalty	1 073	1 163	0	10	1 073	1 153
<i>Delsumma</i>	6 716	12 442	0	239	6 716	12 203
Summa	225 687	226 177	27 089	27 852	198 598	198 326

I tabell 5.10 redovisas CSN:s och Riksgäldskontorets utlåning uppdelad på de tre kategorier som Ekonomistyrningsverket anger i sina anvisningar.

De olika lånen med kreditrisk

Studielån

Studielånen utgör en betydande del av statens lån med kreditrisk. Studielånen regleras i studie-stödslagen och särskilda förordningar. Omkring 1,5 miljoner personer hade vid årsskiftet studieskulder till CSN på tillsammans 217 miljarder kronor. CSN bedömde reserveringarna för låneförluster med avseende på studielån till 26 miljarder kronor, vilket motsvarade 12 procent av det utlånade beloppet.

CSN administrerar flera olika typer av lån, vilka skiljer sig åt ur finansierings- och redovisningssynpunkt. Lånen kan delas in i två huvudkategorier.

- Lån som beviljats före 1989 och som har finansierats genom anslag på statens budget. Låntagarnas återbetalningar redovisas mot inkomsttitel på statens budget.
- Lån som beviljats från och med 1989 finansieras genom upplåning i Riksgäldskontoret.

CSN:s låntagare betalar en ränta som motsvarar 70 procent av CSN:s upplåningsränta i Riksgäldskontoret. Denna ränta fastställs årligen av regeringen och baseras på den ovägda genomsnittsräntan för emission av stats-skuldväxlar och statsobligationer under de tre senaste åren.

När studielån skrivs av på grund av dödsfall, uppnådd åldersgräns eller av andra skäl amorterar CSN av sin skuld till Riksgäldskontoret med motsvarande belopp. Förluster på utlåning före 2014 finansieras med anslag då kostnaden uppkommer medan förluster avseende lån från och med den 1 januari 2014 finansieras från kreditreserven i enlighet med utlåningsmodellen.

Hemutrustningslån

Sedan 1991 beviljar CSN lån till utländska medborgare, främst flyktingar, för inköp av hemutrustning. De utestående lånen var vid årsskiftet 1,6 miljarder kronor varav 0,9 miljarder kronor betraktas som reservering för låneförlust.

Hemutrustningslånen finansierades fram till 2011 genom lån i Riksgäldskontoret, men från och med 2012 finansieras denna utlåning med anslag. Utlåningen belastar anslaget 1:5 *Hemutrustningslån* under Utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet. Regeringen fastställer vilken ränta som låntagarna ska betala till CSN. Låntagarnas räntebetalningar till CSN

redovisas mot inkomsttitel 2394 302 Övriga ränteinkomster hemutrustningslån.

Lån till infrastrukturprojekt

För vissa infrastrukturprojekt har riksdagen genom särskilda beslut gett Riksgäldskontoret i uppdrag att ställa ut lån till statliga eller privata företag. Det gäller byggandet av Arlandabanan och de svenska landanslutningarna till Öresundsbron. Vid årsskiftet var totalt 6,6 miljarder kronor utlånade till dessa projekt.

Svensk-Danska Broförbindelsen SVEDAB AB

Lånet till Svedab, för finansiering av de svenska landanslutningarna till Öresundsbron, uppgick vid årsskiftet till 5,6 miljarder kronor. Återbetalningen av lånet, liksom Öresundsbro Konsortiets egna obligationslån, ska finansieras med intäkter från Öresundsbron. Riksgäldskontoret gör numera inga reserveringar för låneförluster gällande Svedab utan risken i åtagandet redovisas i stället av Trafikverket. Bakgrunden är att eventuella förluster är säkrade genom en kapitaltäckningsgaranti, vilken Trafikverket (tidigare Ban- och Vägverket) ansvarar för.

A-Train AB

Lånet till A-Train AB, det privata företag som driver Arlandabanan, är ett lån med villkorad återbetalning på 1 miljard kronor. I stället för vanlig återbetalning äger staten rätt till en årlig vinstdelning när de privata ägarna fått en viss, i låneavtalet reglerad, avkastning på sitt insatta kapital. Under 2017 betalade A-Train AB royalty för lånet för första gången, vilket innebär att bolaget framöver kommer att göra årliga royaltybetalningar. Betalningen under 2017 var på 43 miljoner kronor.

Lån till exportfinansiering

Riksdagen bemyndigade i december 2008 regeringen att bevilja AB Svensk Exportkredit (SEK) en låneram för finansieringen av långfristiga krediter i Riksgäldskontoret. Låneramen uppgick till 125 miljarder kronor för 2017. Låneramen har inte utnyttjats under perioden 2009–2017.

Lån som lyfts under ramen får från och med 2014 endast användas för finansiering av utlåning

inom systemet för statsstödda exportkrediter (det s.k. CIR-systemet).

Lån till flygindustrin

Riksgäldskontoret har lämnat royaltylån till Saab AB och GKN Aerospace Sweden AB (tidigare Volvo Aero AB) för delfinansiering av utvecklingskostnaderna för vingbalkar respektive komponenter till flygmotorer. Royaltylånen uppgick i slutet av 2017 till 116 miljoner kronor, jämfört med 163 miljoner kronor 2016. Minskningen beror på inbetald royalty och subventioner från anslag. Riksgäldskontoret har bedömt att det inte finns något reserveringsbehov i utlåningen.

Lån till andra stater

Under 2012 fick Riksgäldskontoret, efter bemyndigande från riksdagen, i uppdrag av regeringen att ställa ut lån om maximalt 600 miljoner euro till Irland. Lånet var ett tillägg till de lån som Internationella valutafonden (IMF) och EU ställt ut.

Mot bakgrund av Irlands ekonomiska utveckling i kombination med det fördelaktiga ränteläget beslutade Irland under året att återbetala sin utestående skuld till Sverige, Danmark och IMF i förtid och i sin helhet.

Övriga lån med kreditrisk

Övrig utlåning med kreditrisk omfattar lån från Sida, Tillväxtverket, Energimyndigheten, Kammarkollegiet samt länsstyrelserna. Totalt uppgick dessa lån till 1 miljard kronor, vilket var oförändrat jämfört med 2016. Av utlånat belopp 2017 bedömdes 0,7 miljarder kronor som reservering för låneförlust, motsvarande 66 procent av beloppet.

Dessa lån har finansierats via anslag på statens budget. Framtida kreditförluster är därmed redan finansierade. Låntagarnas betalningar av räntor och amorteringar redovisas mot inkomsttitel.

Störst var vid årsskiftet Energimyndighetens utlåning om 0,6 miljarder kronor, för vilka reserveringar gjordes med 0,4 miljarder kronor.

Jämförelse mellan reserveringar för låneförluster och avsatta medel i kreditreserver

Enligt de engagemang som hanteras enligt den svenska utlåningsmodellen ska statens förväntade kostnad uppskattas och avgifter i form av räntepåslag tas ut. Avgifterna samlas på räntebärande konton i Riksgäldskontoret som reserver. När det gäller CSN hanteras nya studielån som ställts ut efter 2013 i enlighet med utlåningsmodellen i den meningen att anslagsmedel motsvarande reserveringar för låneförluster förs till en reserv. Det är totalt 65 miljarder kronor av CSN:s utlåning som innefattas av utlåningsmodellen, dvs. den nyutlåning som har skett mellan 2014–2017. Riksgäldskontorets reserveringar för låneförluster har under året minskat och för 2017 finns inga reserveringar. För att ta fram ett resultat för utlåningsverksamheten analyseras förhållandet mellan reserveringar för låneförluster och de medel som avsatts i kreditreserverna, se tabell 5.11. Jämförelsen pekar på att placerade medel i kreditreserverna väl motsvarar uppskattade reserveringar för låneförluster.

Tabell 5.11 Jämförelse mellan reserveringar och tillgångar i låneverksamheten 2017-12-31

Miljoner kronor

Myndighet	Reserveringar för låneförluster		Medel placerade i kreditreserver	
	2017	2016	2017	2016
CSN	3 681	3 102	4 761	3 487
Riksgäldskontoret	0	239	606	561
Summa	3 681	3 341	5 368	4 048

För den utlåning som finansierats med anslagsmedel finns ingen reserv för att finansiera kreditförluster.

Redovisning mot anslag och inkomstitlar på statens budget

Av tabell 5.12 framgår de anslag vars ändamål omfattade utlåning under 2017.

Tabell 5.12 Anslag vars ändamål omfattade utlåningsverksamheten 2017

Miljoner kronor

UO	Anslag	Myndighet	Utfall	Utfall
			2017	2016
13	1:5 Hemutrustningslån	CSN	228	208
15	1:3 Avsättning för kreditförluster	CSN	1869	1830
15	1:4 Statens utgifter för studiemedelsräntor	CSN	359	586
21	1:4 Forskning, utveckling och innovation	Energi-myndigheten	49	
24	1:5 Näringslivsutveckling	Riksgäldskontoret	15	15

Inkomna amorteringar och räntebetalningar redovisas mot inkomstitel i enlighet med tabell 5.13. Det finns amorteringar och räntor till mindre belopp gällande Kammarkollegiet och Tillväxtverket, vilka inte redovisas i tabellen.

Tabell 5.13 Redovisning mot inkomstitel gällande utlåningsverksamhet 2017

Miljoner kronor

Inkomstitel	Myndighet	Utfall	Utfall
		2017	2016
2124 Inlevererat överskott av garantiverksamhet	Riksgäldskontoret	35	23
2342 Ränteinkomst på allmänna studielån	CSN	0	0
2394 Övriga ränteinkomster på hemutrustningslån	CSN	31	32
4300 Återbetalning av studielån	CSN	309	382
4526 Återbetalning av hemutrustningslån	CSN	158	133
4526 Amortering biståndskrediter	SIDA	9	11
4526 Återbetalning övriga lån	Energi-myndigheten	3	4

5.3 Analys av väsentliga risker i statens utlåning och utställda garantier

Utfallen i garanti- och utlåningsverksamheten kan bli både bättre och sämre än det som förväntansmässigt beräknats, även om det samlade utfallet över en mycket lång tidsperiod antas röra sig mot det förväntade. Sämre utfall brukar benämnas oförväntade förluster. Med

liten sannolikhet kan utfallet bli mycket sämre än förväntat, vilket innebär stora oförväntade förluster. På grund av det behöver redovisningen av förväntade förluster kompletteras med en riskanalys av väsentliga risker i statens utlåning och utställda garantier.

Regeringen har gett Riksgäldskontoret i uppdrag att, i samverkan med EKN, CSN, Sida, Boverket och övriga berörda myndigheter, göra en samlad riskanalys av statens garanti- och utlåningsportfölj. Uppdraget redovisas i en separat rapport. Analysen omfattar dels den s.k. ordinarie portföljen med garantier och lån till företag och privatpersoner, dels insättningsgarantin.

Risken för stora förluster bedöms sammantaget som låg för den ordinarie portföljen och låg till måttlig för insättningsgarantin.

Nedan följer en sammanfattning av analysen i den senaste rapporten Statens garantier och utlåning – en riskanalys som lämnades till regeringen den 15 mars 2018 (Fi2018/01245/BATOT).

Den ordinarie portföljen

En central del i riskanalysen är att identifiera riskfaktorer dvs. omständigheter som utgör möjliga orsaker till stora förluster i portföljen. Riksgäldskontoret definierar stora förluster som uppgående till tiotals miljarder. I riskanalysen analyseras fem riskfaktorer se tabell 5.14. En riskfaktor är ett mindre antal förluster för enskilt stora garantier eller lån med anledning av förekommande namnkoncentrationer. En annan riskfaktor är kluster av förluster som tillsammans utgör stora belopp, vilka i regel förklaras av samvariationer. Samvariationer kan vara antingen direkta eller indirekta. Direkta samvariationer förklaras av affärsmässiga eller juridiska förbindelser mellan garantigäldenärerna och låntagarna. Indirekta samvariationer beror på ogynnsamma förändringar i bakgrundsfaktorer som påverkar flera garantigäldenärer och låntagare samtidigt. Det innebär en sårbarhet mot koncentrationer i samma bransch eller geografiska region, sektorkoncentrationer. En annan förklaring till indirekta samvariationer är förändringar i den allmänna ekonomiska utvecklingen.

Tabell 5.14 Riskbedömningar för garantier och lån till företag, privatpersoner och stater

Miljoner kronor

Riskfaktor	Risk för stora förluster	
	2017	2016
Namnkoncentration (enskilt stora åtaganden)	Låg	Låg
Nära förbindelser mellan garantigäldenärer eller låntagare	Låg	Låg
Branschkoncentrationer	Låg	Låg
Geografisk koncentration	Låg	Låg
Risk till följd av förändringar i allmän ekonomisk utveckling	Låg	Låg

Riskenivån bedöms utifrån en fyrgradig skala; låg, måttlig, väsentlig och hög.

Namnkoncentrationer

Med namnkoncentration menas låg diversifiering på grund av att en portfölj antingen innehåller ett fåtal engagemang eller att det finns exponeringar mot enskilda garantigäldenärer eller låntagare som är stora i förhållande till portföljens samlade omfattning.

Den ordinarie portföljen innehåller ett antal stora exponeringar, där de femton enskilt största utgör drygt 43 procent av portföljens storlek. Risken för stora förluster med anledning av detta bedöms som låg. Det beror på att de största exponeringarna främst utgörs av garantier med låg till måttlig kreditrisk.

Direkta samvariationer på grund av fallissemangsmitta

Om det föreligger omständigheter där en garantigäldenärs eller låntagares finansiella problem smittar av sig på andra garanti- eller låntagare ökar sannolikheten för kluster av förluster. Sådana direkta samvariationer kan uppstå om det finns affärsmässiga eller juridiska förbindelser mellan garantigäldenärer och låntagare. Typiska exempel är exponeringar mot garanti- eller låntagare inom samma projekt, leverantörskedja eller företagskoncern.

Risken för sådan fallissemangsmitta i den ordinarie portföljen bedöms vara låg. Den ordinarie portföljen innehåller endast ett fåtal engagemang med juridiska kopplingar, gemensamt ägarintresse och koncerntillhörighet. Risken för direkta samvariationer som kan leda till stora samlade förluster bedöms därför vara låg.

Sektorkoncentrationer

Den ordinarie portföljen har en överlag god geografisk och branschmässig spridning av garantigäldenärer och låntagare. De sektor-baserade koncentrationer som likväl finns rör branschen för teleoperatörer och privatpersoner i Sverige. Båda sektorerna bedöms dock vara stabila och sannolikheten för allvarliga chocker låg. Det finns dessutom en viss motståndskraft hos garantigäldenärerna och låntagarna om negativa chocker väl sker.

Branschkoncentrationer

Med branschkoncentration avses låg diversifiering med hänsyn till garantigäldenärernas och låntagarnas branschtillhörighet. Det kan antingen handla om att portföljen är exponerad mot ett litet antal branscher eller att någon eller några enskilda branscher utgör en betydande andel av portföljen.

Branschkoncentrationer utgör en riskfaktor eftersom negativa chocker i en bransch kan ge upphov till kluster av förluster. Hur stor risken är beror till en del på sannolikheten för en kraftig chock som leder till att många företag inom branschen drabbas samtidigt. Risken påverkas även av garantigäldenärernas och låntagarnas motståndskraft mot en negativ chock. Ju bättre kreditvärdighet företagen har desto starkare motståndskraft.

Avseende garantier och lån till företag finns en god diversifiering gällande motparternas branschtillhörighet. Den mest framträdande branschkoncentrationen är mot telekommunikation, specifikt teleoperatörer. Risken för stora förluster från koncentrationen bedöms som låg. Branschen är stabil med låg sannolikhet för negativa chocker som kan medföra kluster av förluster. Kreditvärdigheten hos många av garantitagarna är dock relativt svag, under medel för branschen. En bidragande förklaring till detta är att en betydande del av garantigäldenärerna är verksamma i riskfyllda länder. De är dock till stor del etablerade bolag med starka positioner på respektive hemmamarknad, vilket höjer bedömningen av motståndskraften mot negativa chocker.

Till följd av ett par nya beloppsmässigt betydande garantiutfästelser som tecknades under 2017 är det troligt att portföljens geografiska fördelning kommer att skifta mot mogna marknader med låg landrisk under analys horisonten. Som en följd av detta kommer

den genomsnittliga kreditvärdigheten i branschkoncentrationen mot teleoperatörer att förbättras. En del av telekomportföljen förväntas dock fortfarande ha lägre kreditvärdighet till följd av den höga landrisken i den nuvarande telekomportföljen. De nya affärerna hade ännu inte gett upphov till någon exponering vid utgången av 2017. Dessa är av en sådan storlek att de även kan komma att utgöra enskilt stora exponeringar i den ordinarie portföljen (namnkoncentrationer). Det är inte möjligt per december 2017 att avgöra hur stor del av garantiutfästelserna som kommer att utnyttjas.

Geografiska koncentrationer

Garantigäldenärer och låntagare i samma geografiska område påverkas simultant av förändringar i den gemensamma ekonomiska miljön. Det kan t.ex. vara konjunkturutveckling eller förändringar i valutor och räntor. På samma sätt som för branschkoncentrationer kan negativa chocker leda till indirekta samvariationer som leder till kluster av förluster.

Den ordinarie portföljen uppvisar en god geografisk spridning. Det finns dock en tydlig koncentration av garantier och lån i Sverige, till största delen via studielån till svenska privatpersoner. En allvarlig nedgång i svensk ekonomi, med ökad arbetslöshet som följd, kan antas ge upphov till ett inkomstbortfall för många studielåntagare samtidigt. Det skulle kunna ge upphov till förluster i form av minskade inbetalningar. Emellertid begränsas risken av att det handlar om ett stort antal små lån, varför det skulle krävas att en betydande andel av låntagarna får problem samtidigt för att det ska uppstå stora förluster. Därtill bedöms att studielåntagarna har en överlag hög utbildningsnivå som minskar risken för arbetslöshet samt att förekomsten av såväl offentliga som privata försäkringssystem dämpar inkomstbortfallet vid arbetslöshet.

Förändringar i den allmänna ekonomiska utvecklingen

Det finns en risk för kluster av förluster på grund av samvariationer även i en perfekt diversifierad portfölj. Det följer av att omfattande förändringar i den allmänna ekonomiska utvecklingen, såsom ekonomiska kriser med stor spridning, skapar samvariationer även mellan garantigäldenärer och låntagare i olika branscher eller geografiska områden. Enligt Riksgäldskontorets bedömning skulle det krävas

en mycket djup ekonomisk kris med global spridning för att sådana generella samvariationer skulle resultera i stora förluster för den ordinarie portföljen.

Insättningsgarantin

Insättningsgarantins funktionssätt, i termer av vem ersättning betalas ut till, skiljer sig åt beroende på hur ett institut med garanterade insättningar hanteras om det får problem. Det kan ske via ett ordinärt insolvensförfarande i form av konkurs eller i särskild ordning i form av resolution.

Om ett institut med garanterade insättningar drabbas av problem som leder till konkurs eller beslut av Finansinspektionen om att garantin ska träda in medför det ett så kallat direkt infriande av insättningsgarantin. Det innebär att ersättning betalas ut till insättarna i institutet, varefter insättningsgarantin tar över insättarnas fordran på institutet i konkursen.

Om ett problemfyllt institut i stället hanteras genom resolution tar staten över kontrollen (men inte ägandet) av institutet för att rekonstruera eller avveckla det under ordnade former. Huvudregeln är att aktieägarna och långivarna får sina fordringar nedskrivna och/eller konverterade till aktiekapital utifrån en på förhand angiven prioritetsordning, s.k. skuldnedskrivning. Garanterade insättningar är dock undantagna från skuldnedskrivning, vilket innebär att de är skyddade fullt ut även om banken är försatt i resolution. Eventuella förluster och återkapitaliseringsbehov som insättarna skulle ha svarat för om de inte vore undantagna från skuldnedskrivning ska i stället täckas av insättningsgarantifonden i första hand. Detta sker genom ett tillskott på tillgångssidan av institutets balansräkning.

Direkta infrianden

Riksgäldskontoret bedömer att risken är låg till måttlig för att direkta infrianden av insättningsgarantin ger upphov till stora förluster. Givet storleken på garanterade insättningar i sådana institut som Riksgäldskontoret bedömt inte ska hanteras genom resolution (icke systemviktiga institut) krävs det att flera institut fallerar under samma tidsperiod för att det ska kunna uppstå stora förluster. Sådana förluster skulle sannolikt vara begränsade till ett fåtal tiotals miljarder kronor. Vid direkta infrianden bedöms statens

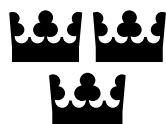
återvinning av utbetalda medel i genomsnitt bli relativt låg. Skillnaden i återvinning mellan enskilda ersättningsfall kan dock vara betydande.

Insättningsgarantins bidrag i resolution

Riksgäldskontoret bedömer att risken för stora förluster med anledning av insättningsgarantins möjliga bidrag i resolution är låg. De institut som bedöms bedriva verksamhet som är kritisk för det finansiella systemet och därmed ska hanteras genom resolution (systemviktiga institut) har en god kreditvärdighet, där sannolikheten för resolution är låg. Om ett ingripande ändå sker krävs mycket betydande förluster i instituten för att insättningsgarantin ska behöva bidra i resolution. Det gäller i synnerhet för de institut som vid ett resolutionsingripande har mer eget kapital och nedskrivningsbara skulder än vad som krävs för att uppfylla det minimikrav på nedskrivningsbara skulder som ställs på instituten. Givet att insättningsgarantin skulle tvingas bidra i resolution bedömer Riksgäldskontoret att det är mer sannolikt att bidraget avser återkapitalisering än förlusttäckning, vilket är en positiv faktor för statens återvinning av utbetalda medel.

6

Nationellt intygande samt avgifter till och bidrag från EU

6 Nationellt intygande samt avgifter till och bidrag från EU

I detta avsnitt lämnar regeringen ett intygande avseende EU-medel under delad förvaltning mellan Europeiska kommissionen och Sverige. I avsnittet beskrivs även Sveriges avgift till EU och samtliga bidrag från EU inklusive medel som tas emot direkt från kommissionen av svenska myndigheter och inte redovisas mot inkomstitlar och anslag på statens budget. I avsnittet redogörs dessutom för Europeiska revisionsrättens granskningar avseende kommissionens genomförande av EU:s budget 2016.

Avsnitten 6.1–6.4 lämnas även till kommissionen och till revisionsrätten. Av den anledningen innehåller avsnittet en redogörelse för den svenska förvaltningsmodellen och en kort beskrivning av de redovisningsprinciper som tillämpas i årsredovisningen för staten.

6.1 Redovisningsskyldighet för EU-medel i den svenska statsförvaltningen

Regeringen är inför riksdagen ansvarig för hur den styr riket. Regeringen är redovisningsskyldig inför riksdagen för statens medel och övriga tillgångar som står till dess disposition. Regeringen lämnar årligen en årsredovisning för staten till riksdagen. Årsredovisningen innehåller bl.a. utfallet på budgetens inkomstitlar och anslag, konsoliderade resultat- och balansräkningar samt finansieringsanalys avseende samtliga statliga myndigheter, inklusive affärsverken, under riksdagen och

regeringen samt de fonder och andelar i bolag som myndigheterna innehar. Sveriges avgift till EU och återflödet från EU-budgeten redovisas i såväl budgetens inkomstitlar och anslag som i de konsoliderade resultat- och balansräkningarna i årsredovisningen för staten.

Regeringen har i hög grad delegerat beslutsfattandet avseende genomförandet av EU-program till förvaltningsmyndigheterna som är regeringens organ för att verkställa den fastlagda politiken. Riksdagen och regeringen beslutar om inriktningen och förutsättningarna för den statliga verksamheten och vilka verksamhets- och ansvarsområden som tilldelas myndigheterna. Myndigheterna har sedan långtgående befogenheter i sitt dagliga och operativa arbete. Det är dock regeringens uppgift att styra myndigheterna och försäkra sig om att myndigheterna fullgör sitt verksamhetsansvar.

6.1.1 Innehållet i regeringens nationella intygande avseende EU-medel

Regeringens nationella intygande för 2017 avseende EU-medel omfattar EU-medel hänförliga till de fleråriga budgetramarna 2007–2013 och 2014–2020, även kallade programperioder. Den tidigare håller på att avslutas.

Intygandet innehåller en årlig räkenskaps-sammanställning över medel mottagna från EU:s budget samt en redogörelse för hur dessa medel har fördelats på olika åtgärder. Med

EU-medel avses i detta sammanhang de medel som förvaltas inom ramen för delad förvaltning mellan medlemsstaten Sverige och kommissionen. Medlen redovisas på budgetens anslag och inkomstitlar. Intygandet, som ingår som en del i årsredovisningen för staten, överlämnas till riksdagen, med kopia till kommissionen och revisionsrätten.

I intygandet bedömer regeringen huruvida EU-räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande samt intygar att det finns ett ramverk för staten som syftar till att säkerställa en betryggande intern styrning och kontroll av EU-medlen. Räkenskaperna som ligger till grund för sammanställningen är upprättade enligt god redovisningssed och har varit föremål för Riksrevisionens granskning.

Regeringens intygande baseras även på ramverket för intern styrning och kontroll. Genom ramverket ställer regeringen krav på att ansvariga myndigheter lämnar en försäkran vilken möjliggör för regeringen att utfärda ett nationellt intygande.

Regeringens intygande syftar till att öka riksdagens insyn i hur Sverige fullgör sitt förvaltningsansvar och hur tilldelade EU-medel används. Samtidigt medför intygandet krav på den interna styrningen och kontrollen hos de myndigheter som ansvarar för att förvalta medlen. Regeringens övergripande ambition är att säkerställa ett effektivt förvaltnings- och kontrollsystem kring EU-medlen i syfte att med rimlig säkerhet garantera de underliggande transaktionernas laglighet och korrekthet.

6.1.2 Ramverket för intern styrning och kontroll

En god intern styrning och kontroll ger myndighetens ledning förutsättningar att driva verksamheten på ett effektivt sätt och uppnå önskat resultat. Inom det ekonomi-administrativa området kan brister och ofullständigheter motverkas i redovisningen, ekonomiska rapporter och beslutsunderlag. Med en god intern styrning och kontroll kan både avsiktliga och oavsiktliga fel begränsas och oegentligheter och andra former av bedrägligt beteende undvikas.

Samtliga svenska myndigheter som har ett förvaltande ansvar för EU-medel omfattas av ramverket för intern styrning och kontroll. Ramverket utgörs av flera samverkande förordningar:

- myndighetsförordningen (2007:515),
- internrevisionsförordningen (2006:1228),
- förordningen (2007:603) om intern styrning och kontroll, och
- förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

I myndighetsförordningen fastställs att myndighetens ledning ansvarar för att myndighetens verksamhet ska bedrivas effektivt, enligt gällande rätt och de förpliktelser som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen, att den redovisas på ett tillförlitligt och rättvisande sätt samt att myndigheten hushållar väl med statens medel. För ett antal myndigheter har regeringen dessutom i instruktion föreskrivit att de ska inrätta internrevision och därmed omfattas av internrevisionsförordningen. Genom att inrätta internrevision på utpekade myndigheter kan regeringen med rimlig säkerhet förvissa sig om att regelverken implementeras ändamålsenligt och följs. I internrevisionens uppgifter ingår att granska och lämna förslag till förbättringar av myndighetens process för intern styrning och kontroll.

Myndigheter som omfattas av internrevisionsförordningen omfattas även av förordningen om intern styrning och kontroll samt vissa särskilda bestämmelser i förordningen om årsredovisning och budgetunderlag. Bestämmelserna i förordningen om årsredovisning och budgetunderlag innebär bl.a. att myndigheten i sin årsredovisning ska uttala sig huruvida myndighetens interna styrning och kontroll har varit betryggande.

6.1.3 Omfattningen av regeringens nationella intygande

Genom medlemskapet i EU hanterar svenska myndigheter olika slags medel från och till EU:s budget. De medel som Sverige får i form av återflöde från EU-budgeten kommer huvudsakligen från EU:s jordbruksfonder och

EU:s strukturfonder. Sverige får också stöd till bl.a. transeuropeiska nätverk samt forsknings- och utbildningsprogram. För den senare bidragskategorin ligger dock ansvaret för att administrera och förvalta medlen på kommissionen och andra institutioner inom EU, inte på medlemsstaten och de omfattas därför inte av regeringens intygande.

Det är enbart de medel som Sverige erhåller och förvaltar gemensamt med kommissionen som omfattas av regeringens intygande. Ett delat förvaltningsansvar innebär i korthet att kommissionen har det yttersta ansvaret för förvaltningen av EU:s budget, men att medlemsstaten är ansvarig för att nationellt bygga upp ett förvaltnings- och kontrollsystem som garanterar en sund ekonomisk förvaltning av EU:s medel. På de områden där det finns ett delat förvaltningsansvar mellan Sverige och kommissionen har totalt åtta myndigheter varit utsedda att förvalta medlen.

Det finns även program inom territoriellt samarbete, s.k. Interregprogram. Territoriellt samarbete innebär att programmen genomförs inom flera länder för att utveckla samarbetet över nationsgränserna. Fem av dessa program förvaltas i Sverige av fyra myndigheter. Det är Botnia–Atlantica, Nord, Norra Periferin och Arktis, Sverige–Norge och Öresund–Kattegatt–Skagerrak som samtliga finansieras av Europeiska regionala utvecklingsfonden.

Samtliga ovan nämnda program inom territoriellt samarbete är undantagna från bruttoredovisning på statens budget. Uppgifter från dessa program för perioden 2014–2020 ingår dock i resultat- och balansräkningarna för programperioden genom att de förvaltande myndigheterna upprättar resultat- och balansräkningar särskilt för dessa medel.

Intygandet för 2017 gäller den svenska förvaltningen av EU-medel från

- Europeiska garantifonden för jordbruket,
- Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling,
- Europeiska regionala utvecklingsfonden,
- Europeiska socialfonden,
- Europeiska havs- och fiskerifonden,
- Asyl-, migrations- och integrationsfonden,
- Fonden för inre säkerhet, och

- Fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt.

Vissa fonder har samma namn och bedriver i stor utsträckning samma typ av verksamhet under programperioden 2014–2020 som under programperioden 2007–2013 medan några fonder har fått nya benämningar och ändrad inriktning.

Nedan redogörs för förvaltningsansvaret för de fonder från vilka åtgärder finansierats under 2017.

Europeiska garantifonden för jordbruket

Europeiska garantifonden för jordbruket (Garantifonden) har under 2017 finansierat olika direktstöd till jordbrukare och marknadsstöd i syfte att stabilisera jordbruksmarknaden. Finansieringen av dessa åtgärder kommer enbart från EU, dvs. de kompletteras inte av obligatorisk nationell medfinansiering.

Statens jordbruksverk (Jordbruksverket) är ansvarigt utbetalningsställe och har därmed det yttersta ansvaret för att dessa medel använts på ett korrekt och effektivt sätt. Ekonomistyrningsverket (ESV) är attesterande organ.

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling

Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Landsbygdsfonden) finansierar under programperioden 2014–2020 insatser för att främja miljön och verka för ökad konkurrenskraft och livskvalitet på landsbygden. Åtgärderna har finansierats gemensamt av Sverige och EU, genom s.k. medfinansiering.

Jordbruksverket är ansvarigt utbetalningsställe för fonden och har därmed det yttersta ansvaret för att dessa medel använts på ett korrekt och effektivt sätt. ESV är attesterande organ.

Europeiska regionala utvecklingsfonden

Europeiska regionala utvecklingsfonden (Regionala utvecklingsfonden) finansierar under programperioden 2014–2020 åtgärder för att minska de ekonomiska och sociala skillnaderna mellan regioner och invånare. Åtgärderna i programmen har finansierats gemensamt av Sverige och EU.

För programperioden 2014–2020 finansierar fonden åtta regionala program, ett nationellt program och fem program inom territoriellt

samarbete samt delar av programmet Lokalt ledd utveckling. Tillväxtverket är förvaltande och attesterande myndighet för åtta regionala program, ett nationellt program samt förvaltande myndighet för ett program inom territoriellt samarbete (Öresund–Kattegatt–Skagerrak). För de fyra övriga territoriella programmen är länsstyrelserna i Norrbottens (Nord), Västerbottens (Botnia–Atlantica samt Norra Periferin och Arktis) respektive Jämtlands län (Sverige–Norge) förvaltande myndigheter för programperioden 2014–2020. Dessa myndigheter är ansvariga för att respektive program genomförs på ett korrekt och effektivt sätt. Myndigheterna har även svarat för utbetalningar av fondmedel. För programmet Lokalt ledd utveckling som finansieras via Regionala utvecklingsfonden och Europeiska socialfonden är Jordbruksverket förvaltande myndighet.

ESV är revisionsmyndighet för samtliga program som finansieras genom Regionala utvecklingsfonden som förvaltats i Sverige.

Europeiska socialfonden

Europeiska socialfonden (Socialfonden) finansierar under programperioden 2014–2020 åtgärder som syftar till att främja sysselsättningen och social delaktighet. Åtgärderna i det nationella strukturfondsprogrammet och delar av programmet Lokalt ledd utveckling finansieras gemensamt av Sverige och EU.

Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige (Svenska ESF-rådet) är förvaltande myndighet för det berörda programmet inom Socialfonden och har därmed ansvar för att detta genomförs på ett korrekt och effektivt sätt. Myndigheten svarar för utbetalningar av fondmedlen. Svenska ESF-rådet är även attesterande myndighet. För programmet Lokalt ledd utveckling som finansieras via Regionala utvecklingsfonden och Socialfonden är Jordbruksverket förvaltande myndighet.

ESV är revisionsmyndighet för samtliga program som finansieras från Socialfonden.

Europeiska havs- och fiskerifonden

Europeiska havs- och fiskerifonden (EHFF) medfinansierar havs- och fiskeriprogrammet i Sverige i programperioden 2014–2020. Programmet ger möjlighet till finansiering av åtgärder som understödjer dels genomförandet av den nya gemensamma fiskeri-

politiken, dels en hållbar utveckling av fiske och vattenbruk samt närliggande verksamhet.

Jordbruksverket är förvaltande myndighet för fonden. ESV är revisionsmyndighet.

Asyl-, migrations- och integrationsfonden

Asyl-, migrations- och integrationsfonden (AMIF) syftar under programperioden 2014–2020 till att bidra till att säkerställa en långsiktig hållbar migrationspolitik som värnar asylrätten och underlättar rörlighet inom ramen för den reglerade invandringen. AMIF medfinansierar projekt inom asyl, integration och laglig migration samt återvändande. Åtgärderna i programmen finansieras gemensamt av Sverige och EU.

Migrationsverket är ansvarig myndighet för fonden. ESV är revisionsmyndighet.

Fonden för inre säkerhet

Fonden för inre säkerhet (ISF) syftar till att ge ekonomiskt stöd till aktiviteter som stärker EU:s inre säkerhet. ISF består av två delar: ISF Gräns och ISF Polis. ISF Gräns omfattar gränskontroller och viseringar. ISF Polis handlar om polissamarbete, brottsförebyggande arbete, bekämpning av brott och krishantering. Myndigheter och organisationer som är verksamma inom dessa områden kan söka stöd för olika projekt. Åtgärderna i programmen finansieras gemensamt av Sverige och EU.

Polismyndigheten är ansvarig myndighet. ESV är revisionsmyndighet.

Fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt

Fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt (FEAD) syftar till att minska fattigdom och social utslagning. Åtgärderna i programmen finansieras gemensamt av Sverige och EU.

Svenska ESF-rådet är förvaltande och attesterande myndighet för det operativa programmet för FEAD. ESV är revisionsmyndighet.

6.2 Räkenskapssammanställning av EU-medel

Räkenskapssammanställningen av EU-medel omfattar resultaträkning, balansräkning och

kassamässig redovisning av utfall på anslag och inkomstitlar. Redovisningen för kalenderåret 2017 omfattar de fleråriga budgetramarna för 2007–2013 och 2014–2020 i respektive tabeller.

Redovisningsprinciper för räkenskaps-sammansättningen

Det är endast EU-medel med delat förvaltningsansvar som ingår i räkenskaps-sammansättningen. Övrig medfinansiering ingår inte. Dessa medel bruttoredo visas på statens budget. Sedan 2015 ingår även EU-medel med delat förvaltningsansvar som hanteras i program med territoriellt samarbete för programperioden 2014–2020. Dessa EU-medel är undantagna från huvudregeln om bruttoredo visning på statens budget. Det innebär att de myndigheter som ansvarar för Interregprogrammen inte redovisar inkomster från EU under inkomsttyp 6000 och motsvarande utgifter på anslag. Interregprogrammen redovisas i stället genom den resultat- och balansräkning som upprättas av de förvaltande myndigheterna.

Sammanställningen bygger på uppgifter som har lämnats av de förvaltande myndigheterna. Uppgifterna har stämts av mot dessa myndigheters årsredovisningar. Redovisningsprinciperna för dessa medel är därmed desamma som de som gäller för årsredovisningen för staten i övrigt när det gäller kostnader, intäkter, fordringar och skulder samt utgifter och inkomster på statens budget. Principerna kan sammanfattas på följande sätt.

I resultaträkningen redovisas intäkter av EU-medel och kostnader för EU-stöd enligt bokföringsmässiga grunder. Det innebär att intäkter och kostnader redovisas det år de är hänförliga till, oavsett tidpunkten för betalning. Intäkter av uppörd respektive kostnader för transfereringar uppkommer normalt under den period då betalning sker, men de periodiseras i de fall intäkterna eller kostnaderna är hänförliga till en annan period än betalningen.

Om en betalning är förväntad men inte mottagen redovisas en fordran eller en period-avgränsningspost på balansräkningens tillgängssida. Om myndigheten har ställt anspråk

på betalning från EU redovisas en fordran. Om betalningen är mottagen men gäller en senare period eller om myndigheten bedömer att den kommer att behöva betalas tillbaka, redovisas en skuld eller periodavgränsningspost på balansräkningens skuldsida.

Utgifter i statens budget som finansieras från EU-budgeten är till största del transfereringar. Dessa redovisas mot anslag det år betalning sker. Undantag gäller för mindre belopp som omfattar förvaltningskostnader, som i stället redovisas mot anslag det år som kostnaderna hänförs till. Inkomsterna i statens budget utgörs av bidrag från EU. De redovisas mot inkomstitel på statens budget det år betalning sker.

Resultaträkning

Resultaträkningen visar i sammandrag återflödet från EU-budgeten och hur pengarna använts.

Tabell 6.1 Resultaträkning för fleråriga budgetramen 2007–2013

Miljoner kronor

	2017	2016
Intäkter av bidrag från EU		
Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling	-28	-22
Europeiska regionala utvecklingsfonden	156	-30
Europeiska socialfonden	664	0
Europeiska fiskerifonden	-2	0
Europeiska flykting- och återvändandefonden	-	-17
Europeiska fonden för integration av tredjelandsmedborgare	-1	1
<i>Summa intäkter av bidrag från EU m. m.</i>	<i>789</i>	<i>-68</i>
Verksamhetens kostnader		
<i>Summa verksamhetens kostnader</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
Lämnade bidrag		
Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling	7	-
Europeiska regionala utvecklingsfonden	1	16
Europeiska socialfonden	-	0
Europeiska fiskerifonden	0	0
Europeiska flykting- och återvändandefonden	-	0
<i>Summa lämnade bidrag</i>	<i>8</i>	<i>16</i>
<i>Summa kostnader</i>	<i>8</i>	<i>16</i>
Nettokostnad/intäkt	797	-52

Tabell 6.2 Resultaträkning för fleråriga budgetramen 2014–2020

Miljoner kronor

	2017	2016
Intäkter av bidrag från EU		
Europeiska garantifonden för jordbruket	7 472	6 663
Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling	1 935	1 630
Europeiska regionala utvecklingsfonden	1 047	693
Europeiska socialfonden ¹	869	455
Europeiska havs- och fiskerifonden	18	4
Asyl-, migrations- och integrationsfonden	594	688
Fonden för inre säkerhet	43	19
Interregionala Öresund-Kattegatt-Skagerrak	135	22
Interregionala Sverige-Norge	5	7
Interregionala Botnia-Atlantica	3	6
Interregionala Nord	5	6
Interregionala Norra Periferin och Arktis	4	4
Fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt	14	3
Summa intäkter av bidrag från EU m.m.	12 144	10 199
Verksamhetens kostnader		
Kostnader för personal	-115	-114
Kostnader för lokaler	-6	-5
Övriga driftkostnader	-148	-93
Summa verksamhetens kostnader	-269	-212
Lämnade bidrag		
Europeiska garantifonden för jordbruket	-7 411	-6 594
Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling	-1 852	-1 560
Europeiska regionala utvecklingsfonden	-2	-736
Europeiska socialfonden	-844	-413
Europeiska havs- och fiskerifonden	-16	-1
Fonden för inre säkerhet	-15	-12
Asyl-, migrations- och integrationsfonden	-76	-7
Fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt	-14	-3
Interregionala Öresund-Kattegatt-Skagerrak	-135	-22
Interregionala Nord	-52	-
Interregionala Sverige-Norge	-43	-15
Interregionala Botnia-Atlantica	-33	-10
Interregionala Norra Periferin och Arktis	-55	-4
Summa lämnade bidrag	-10 548	-9 376
Summa kostnader	-10 817	-9 588
Nettokostnad/intäkt	1 327	611

¹ inkl. sysselsättningsinitiativet för unga.*Intäkter – återflödet från EU-budgeten ökade*

Intäkterna från EU ökade 2017 med 2 802 miljoner kronor, vilket främst beror på att verksamheten för den nya programperioden har ökat jämfört med 2016. Intäkterna för programperioden 2007–2013 har ökat med 857 miljoner kronor. Merparten av ökningen avser medel från Europeiska socialfonden. I denna ökning ligger en ackumulerad överfinansiering av den externa medfinansieringen. Vid programperiodens avslut har intäkterna justerats. Intäkterna för programperioden 2014–2020 har ökat med 1 945 miljoner kronor.

Jämfört med 2016 ökade intäkterna för programperioden 2014–2020 från Regionala utvecklingsfonden med 354 miljoner kronor och Socialfonden med 414 miljoner kronor.

För 2017 redovisade Jordbruksverket intäkter från jordbruksfonderna på 9 398 miljoner kronor vilket är en ökning med 1 123 miljoner kronor mot föregående år. Intäkterna utgörs till största delen av medel från jordbruksfonderna för finansiering av gårdsstöd och landsbygdsutveckling.

Tillväxtverket och till en mindre del Jordbruksverket redovisade intäkter på 1 203 miljoner kronor från Regionala utvecklingsfonden, vilket är en ökning med 540 miljoner kronor. Svenska ESF-rådet redovisade intäkter på 1 533 miljoner kronor från Socialfonden inklusive sysselsättningsinitiativet för unga, vilket är en ökning med 1 078 miljoner kronor. Migrationsverket redovisade intäkter på 594 miljoner kronor från Asyl-, migrations- och integrationsfonden. Det är 94 miljoner kronor mindre jämfört med 2016.

Tillväxtverket förvaltar även Interregprogrammet Öresund-Kattegatt-Skagerrak som redovisade intäkter på 135 miljoner kronor för programperioden 2014–2020. Länsstyrelsen i Jämtland redovisade intäkter på 5 miljoner kronor från Interregprogrammet Sverige-Norge. Länsstyrelsen i Norrbotten redovisade intäkter på 5 miljoner kronor från Interregprogrammet Nord. Länsstyrelsen i Västerbotten redovisade intäkter på 3 miljoner kronor för Interregprogrammet Botnia-Atlantica och 4 miljoner kronor för Interregprogrammet Norra Periferin och Arktis. Intäkter för Interregprogrammet Öresund-Kattegatt-Skagerrak har ökat med 113 miljoner kronor

medan övriga Interregprogram har varit oförändrade eller minskat något.

Kostnader – lämnade bidrag finansierade från EU-budgeten ökade

Jordbruksverket är den myndighet som betalar ut störst del av de bidrag som finansieras med EU-medel. Av de medel Jordbruksverket lämnade i EU-finansierade bidrag om totalt 9 274 miljoner kronor utgör 7 411 miljoner kronor medel från Garantifonden och 1 845 miljoner kronor utgör medel från Landsbygdsfonden.

Svenska ESF-rådets kostnader för lämnade bidrag finansierade från Socialfonden uppgick till 844 miljoner kronor. Det är en ökning med 431 miljoner kronor jämfört med 2016. Migrationsverket redovisade lämnade bidrag finansierade från Asyl-, migrations- och integrationsfonden med 76 miljoner kronor. Det är en ökning med 69 miljoner kronor jämfört med 2016. Sammantaget ökade bidrag finansierade med EU-medel med 1 180 miljoner kronor jämfört med förra året.

Balansräkning

Tabell 6.3 Balansräkning för fleråriga budgetramen 2007–2013

Miljoner kronor

	2017-12-31	2016-12-31
Tillgångar		
Övriga kortfristiga fordringar	278	12
Upplupna intäkter	-	137
Summa tillgångar	278	149
Kapital	-102	-371
Skulder		
Övriga kortfristiga skulder	278	-
Upplupna kostnader	102	98
Oförbrukade bidrag	-	37
Förutbetalda intäkter	-	386
Summa kapital och skulder	278	149

Tabell 6.4 Balansräkning för fleråriga budgetramen 2014–2020

Miljoner kronor

	2017-12-31	2016-12-31
Tillgångar		
Övriga kortfristiga fordringar	7 496	5 805
Upplupna intäkter	931	643 ¹
Summa tillgångar	8 427	6 448
Kapital		
Kapital	7 274	5 156
Skulder		
Upplupna kostnader	4	28
Oförbrukade bidrag	181	875
Förutbetalda intäkter	968	389 ²
Summa kapital och skulder	8 427	6 448

^{1,2} ESF-rådet har ändrat redovisningsprincip så att programförskott som erhålls i början på perioden och som avräknas mot rekvisition i slutet av den sjuåriga perioden bruttoredo visas som "Övriga förutbetalda intäkter". Tidigare har dessa förskott redovisats i nettot av erhållna medel från EU och avräknats mot tillhörande EU-anslag. Förändringen påverkar redovisningen av EU-fonder för programperioden 2014–2020 och för dessa har jämförelsetal avseende 2016 omräknats. När programförskotten bruttoredo visas blir påverkan på balansräkningen för 2016 att posterna "Övriga upplupna intäkter" och "Övriga förutbetalda intäkter" ökar med 267 664 tkr. Inga ytterligare poster påverkas.

Tillgångarna ökade

Tillgångarna består huvudsakligen av Jordbruksverkets fordringar på EU för gårdsstöd som betalades ut i slutet av 2017. Upplupna intäkter avser förväntade inbetalningar där anspråk på en inbetalning inte är ställd. Svenska ESF-rådet redovisar upplupna intäkter med 607 miljoner kronor, Tillväxtverket med 154 miljoner kronor och Migrationsverket med 146 miljoner kronor.

Skulderna minskade

Skulderna utgörs främst av förutbetalda intäkter för programperioden 2014–2020, 625 miljoner kronor från Landsbygdsfonden och 343 miljoner kronor från Socialfonden. Totalt ökade förutbetalda intäkter med 579 miljoner kronor för den programperioden. Oförbrukade bidrag minskade med 694 miljoner kronor för samma period.

Redovisning på statens budget – kassamässig redovisning

I tabellen redovisas utfall på anslag och inkomstitlar avseende EU-medel som genomförs med delad förvaltning i Sverige.

Tabell 6.5 Utfall på anslag och inkomsttitlar för fleråriga budgetramen 2007–2013 (exkl. TEN-bidrag)

Tusental kronor

U0/Anslag		Utfall 2017	Utfall 2016	Ackumulerat för programperioden
08 1:8	Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar	-	8 614	625 063
13 1:6	Från EU-budgeten finansierade insatser för integration av tredjelandsmedborgare	-	-	131 583
14 1:12 (2015)	Europeiska socialfonden för perioden 2007-2013	-	-282	5 557 832
19 1:3 (2015)	Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2007-2013	-912	-16 059	8 324 318
23 1:10	Gårdsstöd mm	-	-	32 284 101
23 1:11	Intervention för jordbruksprodukter	-	-	1 690 266
23 1:13	Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk	-	-674	438 388
23 1:18 ¹	Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	-	-6 467	13 629 276
23 1:20	Jordbruks- och livsmedelsstatistik finansierad från EU-budgeten	-	-	26 862
Summa anslag		-912	-14 869	62 707 689

Inkomsttitlar				
6111	Gårdsstöd	-	-	30 803 701
6113	Övriga interventioner	-	-	767 276
6114	Exportbidrag	-	-	267 551
6115	Djurbidrag	-	-	1 274 903
6116	Offentlig lagring	-	-	109 861
6118	EU:s landsbygdsfond 2007–2013	-	-	3 992 387
6119	Övriga bidrag från Europeiska garantifonden för jordbruket	-	-	125 064
6124	Bidrag från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling 2007–2013		405 262	9 040 394
6213	Bidrag från Europeiska fiskefonden 2007–2013		22 366	447 314
6313	Bidrag från Europeiska regionala utvecklingsfonden 2007–2013	293 253	47 079	8 265 662
6413	Bidrag från Europeiska socialfonden 2007–2013	-	-	5 677 125
6911 ²	Övriga bidrag från EU	-	17 234	777 523
6912	Bidrag till EU:s omstruktureringsfond för sockersektorn	-	-	354 736
Summa inkomsttitlar		293 253	491 941	61 903 497
Saldo		-294 165	-506 810	804 192

¹ Avser anslagspost 1:18:7 Landsbygdsprogram för Sverige år 2007–2013, EU-medel.

² Undertitel till 6911 003 för Jordbruks- och livsmedelsstatistik har haft delad förvaltning t.o.m. 2012. Fr.o.m. 2013 redovisas inte i tabellen.

Tabell 6.6 Utfall på anslag och inkomstitlar för fleråriga budgetramen 2014–2020 (exkl. TEN-bidrag)

Tusental kronor

UO/Anslag		Utfall 2017	Utfall 2016	Akkumulerat för programperioden
04 1:18	Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet	43 388	19 100	63 977
08 1:8	Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar	147 129	48 112	208 708
09 4:7	Fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt 2014–2020	14 457	3 463	18 403
14 1:6	Europeiska socialfonden för perioden 2014–2020	872 638	454 406	1 419 876
19 1:3	Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2014–2020	1 015 264	772 644	1 881 272
23 1:10	Gärdsstöd m.m.	7 280 110	6 449 235	25 485 931
23 1:11	Intervention för jordbruksprodukter m.m.	126 284	140 800	510 026
23 1:13	Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk	18 926	3 138	26 230
23 1:18	Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygden s miljö och struktur	1 919 393	1 609 595	5 341 397
Summa anslag		11 437 589	9 500 493	34 955 820

Inkomstitlar				
6111	Gärdsstöd	6 698 346	6 345 238	25 174 971
6113	Övriga interventioner	116 785	127 496	490 101
6115	Djurbidrag	-	-5	337
6119	Övriga bidrag från Europeiska garantifonden för jordbruket	-40 163	6 911	354 196
6125	Bidrag från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling 2014–2020	1 004 016	1 966 784	4 591 931
6214	Bidrag från Europeiska havs- och fiskerifonden 2014–2020	15 154	35 945	72 509
6314	Bidrag från Europeiska regionala utvecklingsfonden 2014–2020 ¹	919 943	673 562	1 761 352
6414	Bidrag från Europeiska socialfonden och FEAD 2014–2020 ²	578 195	324 118	1 175 070
6911	Övriga bidrag från EU	673 227	568 023	1 340 205
Summa inkomstitlar		9 965 503	10 048 072	34 960 672
Saldo		1 472 086	-547 580	-4 852

^{1,2} Inklusive nationella programmet för Lokalt ledd utveckling.*Utgifter på statens budget ökade*

Utgifter som redovisades mot anslag utgörs till största delen av jordbruksstöd. Jordbruksverket redovisade utgifter 2017 för gårdsstöd med 7 280 miljoner kronor och åtgärder för landsbygden miljö och struktur med 1 919 miljoner kronor för programperioden 2014–2020. Jordbruksverket redovisade även utgifter för marknadsstöd och strukturstöd till fisket m.m.

Bland övriga utgifter är det i första hand Tillväxtverket som redovisade utfall på anslag som finansieras av Regionala utvecklingsfonden. Svenska ESF-rådet redovisade stöd från Socialfonden.

Inkomster på statens budget minskade något

Inkomster av EU-medel på statens budget minskade med 281 miljoner kronor jämfört med 2016. Av årets totala inkomster från EU, utgör 76 procent, dvs. 7 779 miljoner kronor, inkomster avseende jordbruksstöd finansierade av Garantifonden och Landsbygdsfonden. Till inkomsterna i Garantifonden räknas Gårdsstöd, övriga interventioner och övriga bidrag från Garantifonden. Dessa medel liksom övriga jordbruksstöd ovan redovisades av Jordbruksverket.

Tillväxtverket redovisade inkomster från Regionala utvecklingsfonden på totalt 1 193 miljoner kronor 2017. Svenska ESF-rådet redovisade inkomster från Socialfonden på 572 miljoner kronor inklusive sysselsättningsinitiativet för unga. På inkomsttitel Övriga bidrag från EU redovisade Migrationsverket inkomster från AMIF med 633 miljoner kronor.

6.3 Ansvariga myndigheters bedömningar

I detta avsnitt redogörs för de intyganden av räkenskaperna och bedömningar av den interna styrningen och kontrollen som ledningarna för de myndigheter som har ett förvaltande ansvar för EU-medel har lämnat i sina årsredovisningar för 2017. Vidare redogörs för de förvaltningsförklaringar som har lämnats till kommissionen i februari 2018 avseende förvaltning av EU-medel hos myndigheterna under 2017.

I avsnittet återges även resultaten av de iakttagelser som ESV och Riksrevisionen har gjort vid sina granskningar av aktuella program och fonder i respektive myndigheters årsredovisningar.

6.3.1 Intygande av räkenskaper och bedömning av intern styrning och kontroll

Nedan följer en sammanställning av ansvariga myndigheters intyganden av räkenskaperna och bedömningar av den interna styrningen och kontrollen som myndigheternas ledningar har gjort i respektive årsredovisning.

Jordbruksfonderna

I årsredovisningen för 2017 intygar Jordbruksverkets generaldirektör att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning. Vidare bedöms den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten vara betryggande.

Regionala utvecklingsfonden

Ansvariga myndighetsledningar vid Tillväxtverket, länsstyrelserna i Jämtlands, Norrbottens och Västerbottens län intygar att årsredovisningen för 2017 ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning. Den interna styrningen och kontrollen vid myndigheterna bedöms vara betryggande.

Socialfonden

Generaldirektören för Svenska ESF-rådet intygar i myndighetens årsredovisning för 2017 att den ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning. Den interna styrningen och kontrollen vid myndigheterna bedöms vara betryggande.

Havs- och fiskerifonden

Generaldirektören för Jordbruksverket intygar att årsredovisningen för 2017 ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning. Den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten bedöms vara betryggande.

Lokalt ledd utveckling

Generaldirektören för Jordbruksverket intygar att årsredovisningen för 2017 ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat

samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning. Vidare bedöms den interna styrningen och kontrollen vara betryggande.

Asyl-, migrations- och integrationsfonden

Generaldirektören för Migrationsverket intygar att årsredovisningen för 2017 ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning. Vidare bedöms den interna styrningen och kontrollen vara betryggande.

Fonden för inre säkerhet

Generaldirektören för Polismyndigheten intygar i myndighetens årsredovisning för 2017 att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning. Generaldirektören uppger att det finns vissa brister avseende den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten. De angivna bristerna avser dock inte hantering av EU-medel.

Fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt

Generaldirektören för Svenska ESF-rådet intygar i myndighetens årsredovisning för 2017 att den ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning. Den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten bedöms vara betryggande.

6.3.2 Årsräkenskaper och förvaltningsförklaringar

Samtliga myndigheter som förvaltar EU-medel inom ramen för delad förvaltning ska för programperioden 2014–2020 årligen förse kommissionen med räkenskaper över de utbetalningar som gjorts under perioden i enlighet med vad som fastställts i de sektors-

specifika reglerna. Räkenskaperna ska åtföljas av en förvaltningsförklaring. I förvaltningsförklaringen ska ansvarig för förvaltningen av EU-medlen bekräfta att

- uppgifterna är rättvisande, fullständiga och korrekta,
- utgifterna använts för tilltänkta ändamål, såsom dessa definieras i de sektors-specifika reglerna, och
- de kontrollsystem som införts ger tillräckliga garantier för de underliggande transaktionernas laglighet och korrekthet.

Förvaltningsförklaringen ska granskas av ett oberoende revisionsorgan, vilket ESV utgör för samtliga fonder som implementeras i Sverige.

Jordbruksfonderna

Direktören för utbetalningsstället vid Jordbruksverket har undertecknat en förvaltningsförklaring i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1306/2013 av den 17 december 2013 om finansiering, förvaltning och övervakning av den gemensamma jordbrukspolitikerna där det framgår att räkenskaperna ger en sann, fullständig och korrekt bild av utgifterna och intäkterna under räkenskapsåret. I synnerhet har alla skulder, förskott, säkerheter och lager registrerats i räkenskaperna, och alla inkomster som rör Garantifonden och Landsbygdsfonden har krediterats till rätt fonder. Vidare har ett system införts vid myndigheten som med rimlig säkerhet kan garantera de underliggande transaktionernas laglighet och korrekthet, inbegripet att bidragsansökningarna uppfyller krav för stödberättigande och, när det gäller Landsbygdsfonden, att förfarandena för till-delning av stöd förvaltas, kontrolleras och dokumenteras i enlighet med EU:s regler.

Av förvaltningsförklaringen framgår också att det för närvarande inte är möjligt att ta fram kontrollstatistik för samtliga i

Landsbygdsfondens IAKS-population⁴. Jordbruksverket påpekar att det nuvarande förfarandet inte innebär någon risk för fonden, eftersom utförlig kontroll görs innan några medel betalas ut.

ESV har granskat årsräkenskaperna för Garantifonden och Landsbygdsfonden under budgetåret 2017 och bedömt de interna kontrollrutiner som använts av det utbetalande organet. ESV har utfört sin revision i enlighet med kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 908/2014 av den 6 augusti 2014.

ESV anser att räkenskaperna för Garantifonden och Landsbygdsfonden är rättvisande, fullständiga och korrekta i alla väsentliga avseenden vad gäller de utgifter som belastat fonderna. ESV anser även att de interna kontrollrutiner som använts av det utbetalande organet har fungerat tillfredsställande grundat på granskning av Jordbruksverkets överensstämmelse med ackrediteringskriterierna. ESV anser dessutom att de utgifter för vilka man har ansökt om ersättning från kommissionen är lagliga och korrekta i alla väsentliga hänseenden.

ESV anser i sitt uttalande om förvaltningsförklaringen om Garantifonden och Landsbygdsfonden exklusive IAKS-population att det inte framkommit några omständigheter som ger skäl att ifrågasätta påståendena i förvaltningsförklaringen eller som tyder på att den inte överensstämmer med regelverket.

När det gäller den del som omfattar Landsbygdsfondens IAKS-population avger ESV ett uttalande med reservation för förvaltningsförklaringen. Skälet är att Jordbruksverket inte har levererat en fullständig kontrollstatistik till kommissionen för populationerna EGFJ-IAKS eller EJFLU-IAKS. Med undantag för detta har det enligt ESV inte framkommit några omständigheter som ifrågasätter påståendena i förvaltningsförklaringen för budgetåret den 16 oktober 2016 till den 15 oktober 2017 eller tyder på att

förvaltningsförklaringen inte överensstämmer med regelverket.

Kritiken i ESV:s årsrapport vad gäller att Jordbruksverkets it-system för kontrollstatistik inte är färdiga är densamma som föregående år. Jordbruksverket har under 2016 och 2017 fått förlängd tidsfrist för rapportering av statistik till EU-kommissionen med anledning av förseningarna. Jordbruksverket arbetar löpande med att komma ikapp med förseningarna i it-utvecklingsarbetet vilket inbegriper it-systemen för kontrollstatistik.

Regionala utvecklingsfonden

Generaldirektören för Tillväxtverket har undertecknat förvaltningsförklaringar för följande operativa program, för vilka Tillväxtverket är förvaltande myndighet:

- Nationellt regionalfondsprogram,
- Mellersta Norrland,
- Norra Mellansverige,
- Skåne-Blekinge,
- Småland och öarna,
- Stockholm,
- Västsverige,
- Öresund-Kattegatt-Skagerrak (territoriellt samarbete),
- Östra Mellansverige, och
- Övre Norrland.

Detta görs i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 av den 17 december 2013 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden, om fastställande av allmänna bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden och Europeiska havs- och fiskerifonden där det framgår att räkenskaperna är rättvisande, fullständiga och korrekta, att de bokförda uppgifterna har använts för avsedda ändamål och att de förvaltningssystem som införts för de

⁴ IAKS står för Integrerat administrations- och kontrollsystem. Medlemsstaterna ska upprätta och tillämpa ett integrerat administrations- och kontrollsystem för vissa utbetalningar som fastställs i förordning (EU) nr 1307/2013 och i förordning (EU) nr 1305/2013.

operativa programmen ger tillräckliga garantier för att de underliggande transaktionerna är lagliga och korrekta.

Cheferna för de förvaltande myndigheterna för de interregionala programmen Sverige-Norge, Nord, Botnia-Atlantica och Norra periferin och Arktis har undertecknat förvaltningsförklaringar för respektive program i enlighet med förordning (EU)nr 1303/2013. Där framgår det att räkenskaperna är rättvisande, fullständiga och korrekta, att de bokförda uppgifterna har använts för avsedda ändamål och att de förvaltningssystem som införts för de operativa programmen ger tillräckliga garantier för att de underliggande transaktionerna är lagliga och korrekta.

ESV anser i enlighet med förordning (EU) nr 1303/2013 att räkenskaperna ger en rättvisande bild, de utgifter i räkenskaperna för vilka återbetalning har begärts från kommissionen är lagliga och korrekta och bedömer att de förvaltnings- och kontrollsystem som inrättats fungerar tillfredställande. Detta gäller såväl regionala strukturfondsprogram som nationellt regionalfondsprogram och de interregionala programmen inom ramen för territoriellt samarbete.

ESV anger i sitt uttalande att ESV:s utförda revisionsarbete inte föranleder något tvivel mot vad som sägs i respektive förvaltningsförklaring.

Socialfonden

Generaldirektören för Svenska ESF-rådet har undertecknat en förvaltningsförklaring i enlighet med förordning (EU) nr 1303/2013 där det framgår att räkenskaperna är rättvisande, fullständiga och korrekta, att de bokförda uppgifterna har använts för avsedda ändamål och att det förvaltningssystem som införts för det operativa programmet ger tillräckliga garantier för att de underliggande transaktionerna är lagliga och korrekta. Myndigheten har heller inte konstaterat några brister i förvaltnings- och kontrollsystemet.

ESV:s bedömning är att fondens räkenskaper i enlighet med förordning (EU) nr 480/2014 ger en rättvisande bild, att utgifterna i räkenskaperna för vilka återbetalning har begärts från kommissionen är lagliga och korrekta, samt att det förvaltnings- och

kontrollsystem som inrättats fungerar tillfredställande.

ESV anger i sitt uttalande att ESV:s utförda revisionsarbete inte föranleder något tvivel mot vad som sägs i förvaltningsförklaringen.

Lokalt ledd utveckling (LLU)

Det nationella programmet för lokalt ledd utveckling får stöd från Regionala utvecklingsfonden och Socialfonden. Förvaltande och attesterande myndighet är Jordbruksverket.

Generaldirektören för Jordbruksverket har undertecknat en förvaltningsförklaring i enlighet med förordning (EU) 1303/2013 där det framgår att räkenskaperna är rättvisande, fullständiga och korrekta, att de bokförda utgifterna har använts för avsett ändamål och att det förvaltnings- och kontrollsystem som införts ger tillräckliga garantier för att de underliggande transaktionerna är lagliga och korrekta.

ESV har i egenskap av revisionsmyndighet uttalat att räkenskaperna ger en rättvisande bild i enlighet med förordning (EU) nr 480/2014, att de utgifter i räkenskaperna för vilka återbetalning har begärts från kommissionen är lagliga och korrekta och att det förvaltnings- och kontrollsystem som inrättats fungerar tillfredsställande.

ESV anger i sitt uttalande att ESV:s utförda revisionsarbete inte föranleder något tvivel mot vad som sägs i förvaltningsförklaringen.

Fonden för europeiskt bistånd för dem som har det sämst ställt (FEAD)

Generaldirektören för Svenska ESF-rådet har undertecknat en förvaltningsförklaring i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 223/2014 av den 11 mars 2014 om fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt där det framgår att räkenskaperna är rättvisande, fullständiga och korrekta, att de bokförda uppgifterna har använts för avsedda ändamål och att det förvaltningssystem som införts för det operativa programmet ger tillräckliga garantier för att de underliggande transaktionerna är lagliga och korrekta. Myndigheten har heller

inte konstaterat några brister i förvaltnings- och kontrollsystemet.

ESV:s bedömning är att fondens räkenskaper i enlighet med förordning (EU) nr 223/2014 ger en rättvisande bild, att de utgifter i räkenskaperna för vilka återbetalning har begärts från kommissionen är lagliga och korrekta och att det förvaltnings- och kontrollsystem som inrättats fungerar tillfredställande.

ESV anger i sitt uttalande att ESV:s utförda revisionsarbete inte föranleder något tvivel mot vad som sägs i förvaltningsförklaringen.

Havs- och fiskerifonden

Generaldirektören för Jordbruksverket, som är förvaltande myndighet för Havs- och fiskeriprogrammet har undertecknat en förvaltningsförklaring i enlighet med förordning (EU) nr 1303/2013 där det framgår att räkenskaperna är rättvisande, fullständiga och korrekta, att de bokförda utgifterna har använts för avsett ändamål och att det förvaltnings- och kontrollsystem som införts ger tillräckliga garantier för att de underliggande transaktionerna är lagliga och korrekta.

ESV bedömer i enlighet med förordning (EU) nr 1303/2013 att fondens räkenskaper ger en rättvisande bild, att de utgifter i räkenskaperna för vilka återbetalning har begärts från kommissionen är lagliga och korrekta och att det förvaltnings- och kontrollsystem som inrättats fungerar tillfredställande. ESV anger i sitt uttalande att ESV:s utförda revisionsarbete inte föranleder något tvivel mot vad som sägs i förvaltningsförklaringen.

ESV anger i sitt uttalande att ESV:s utförda revisionsarbete inte föranleder något tvivel mot vad som sägs i förvaltningsförklaringen.

Asyl-, migrations- och integrationsfonden

Generaldirektören för Migrationsverket har undertecknat en förvaltningsförklaring i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 514/2014 av den 16 april 2014 om allmänna bestämmelser för asyl-, migrations- och integrationsfonden och om

ett instrument för ekonomiskt stöd till polis-samarbete, förebyggande och bekämpande av brottslighet samt krishantering där det framgår att räkenskaperna är rättvisande, fullständiga och korrekta, att unionsutgifterna har använts för avsett ändamål och att det förvaltnings- och kontrollsystem som har införts har fungerat effektivt och har gett nödvändiga garantier för lagligheten och korrektheten i de bakomliggande transaktionerna.

I sitt uttalande om räkenskaperna i enlighet med förordning (EU) nr 514/2014 och förordning (EU, Euratom) nr 966/2012 anser ESV att de ger en sann och rättvisande bild och att de utgifter för vilka ersättning ansökts från kommissionen är lagliga och korrekta.

ESV ger ett uttalande med reservation om förvaltnings- och kontrollsystemet. På grundval av sin granskning har ESV rimliga garantier för att de förvaltnings- och kontrollsystem som används fungerar korrekt, utom i vissa avseenden där systemen inte uppfyllde kraven eller fungerade ändamålsenligt. ESV uppskattar att effekten av reservationen är begränsad och anger att effekten har reserverats i årsräkenskaperna av ansvarig myndighet.

ESV anger i sitt uttalande att ESV:s utförda revisionsarbete inte föranleder något tvivel mot vad som sägs i förvaltningsförklaringen.

Migrationsverket avser att färdigställa en kontrollstrategi i slutet av andra kvartalet 2018, komplettera checklistan för ekonomisk granskning, uppdatera rutiner för kontroller av projektens mål samt fastställa rutin för avräkning av förskott. ESV har bedömt myndighetens åtgärder och åtgärdsförslag som relevanta för att ta hand om iakttagna risker.

Fonden för inre säkerhet

Chefen för ekonomiavdelningen för Polismyndigheten har undertecknat en förvaltningsförklaring i enlighet med förordning (EU) nr 514/2014 där det framgår att räkenskaperna är rättvisande, fullständiga och korrekta, att unionsutgifterna har använts för avsett ändamål och att det förvaltnings- och kontrollsystem som har införts har fungerat effektivt och har gett nödvändiga garantier för

lagligheten och korrektheten i de bakomliggande transaktionerna.

ESV:s anser i sitt uttalande om räkenskaper i enlighet med förordning nr 514/2014 och förordning (EU, Euratom) nr 966/2012 att de ger en sann och rättvisande bild och att de unionsutgifter för vilka ersättning ansöktes från kommissionen är lagliga och korrekta.

ESV anger i sitt uttalande att ESV:s utförda revisionsarbete, granskning av årsräkenskaper att det finns rimliga garantier för att det förvaltnings- och kontrollsystem som används fungerar korrekt.

ESV anger i sitt uttalande att ESV:s utförda revisionsarbete inte föranleder något tvivel mot vad som sägs i förvaltningsförklaringen.

6.3.3 Riksrevisionens granskning av myndigheternas årsredovisningar och ledningens förvaltning

Enligt 3 § lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m. ska Riksrevisionen bl.a. granska årsredovisningen för de förvaltningsmyndigheter som lyder under regeringen. Granskningen ska göras i enlighet med god revisionssed och syftar till att bedöma om redovisningen och underliggande redovisning är tillförlitlig och räkenskaperna rättvisande. Granskningen sker utifrån risk för väsentliga fel, vilket innebär att Riksrevisionen vid sin granskning fokuserar på de områden där det finns risk för väsentliga fel i myndigheternas årsredovisningar. Varje räkenskapsår avslutas granskningen med en revisionsberättelse, i vilken Riksrevisionen bl.a. uttalar sig om myndigheten i alla väsentliga avseenden har upprättat årsredovisningen enligt förordningen om årsredovisning och budgetunderlag, instruktion, regleringsbrev och särskilda regeringsbeslut för myndigheten. Uttalandet i revisionsberättelsen avser även om myndigheten ger en rättvisande bild av dess ekonomiska resultat, finansiering och finansiella ställning per bokslutsdatum. Riksrevisionen uttalar sig dessutom om det skulle framkommit något som tyder på att ledningen i sin bedömning av myndighetens interna styrning och kontroll inte har följt förordningen om intern styrning och kontroll.

Efter granskning av myndigheternas årsredovisningar för 2017 har Riksrevisionen

lämnat revisionsberättelser med reservation för Jordbruksverket och Migrationsverket. Övriga ansvariga förvaltande myndigheter av EU-medel har erhållit standardutformade revisionsberättelser. Reservationerna avser dock inte redovisning eller hantering av EU-medel.

6.4 Regeringens övergripande bedömning och nationella intygande av EU-medel

Regeringens intygande grundar sig på ansvariga myndigheters intyganden och bedömningar avseende hanteringen av EU-medel, ESV:s revisionsutlåtanden och Riksrevisionens uttalande från granskningen av myndigheternas räkenskaper och deras interna styrning och kontroll. För medel som implementeras i den fleråriga budgetramen för 2014–2020 ligger även förvaltningsförklaringar till grund för regeringens intygande.

Regeringen noterar att av samtliga intyganden och bedömningar har få brister rapporterats för de myndigheter som förvaltar EU-medel. Samtliga myndigheter har rapporterat rättvisande räkenskaper, och med ett undantag har myndighetsledningarna gjort bedömningen att den interna styrningen och kontrollen är betryggande. De brister som har föranlett bedömningen att den interna styrningen och kontrollen inte är betryggande avser inte EU-medelshantering. Dessutom har Riksrevisionen, med undantag för Jordbruksverket och Migrationsverket, lämnat standardutformade revisionsberättelser för de EU-medelshalterande myndigheterna. Riksrevisionens reservationer i Jordbruksverkets och Migrationsverkets revisionsberättelser är dock inte föranledda av felaktig redovisning av EU-medel eller brister i EU-medelshanteringen på nämnda myndigheter.

Vidare har myndigheterna lämnat årsräkenskaper med förvaltningsförklaringar till kommissionen för de fonder som de ansvarar för. Förvaltningsförklaringarna har granskats av ESV. Med undantag för Jordbruksfonderna och AMIF, har ESV uttalat att ESV:s utförda revisionsarbete inte föranleder något tvivel mot vad som sägs i respektive förvaltningsförklaring. De brister som har föranlett

anmärkningar hos Jordbruksverket och Migrationsverket har åtgärdats eller planeras att åtgärdas av ansvariga myndigheter.

Regeringens nationella intygande

Regeringen lämnar följande intygande baserat på en samlad bedömning av ovan nämnda dokument:

Rättvisande räkenskaper

Sammanställningen av EU-räkenskaper, omfattande resultat- och balansräkning samt en kassamässig redovisning, har upprättats enligt god redovisningssed. Regeringen bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Betryggande intern styrning och kontroll

Det finns ett ramverk för staten som syftar till att säkerställa en betryggande intern styrning och kontroll av EU-medlen.

6.5 Europeiska revisionsrättens årsrapport om genomförandet av EU:s budget

I detta avsnitt redovisas Europeiska revisionsrättens väsentligaste iakttagelser från årsrapporten om kommissionens genomförande av EU:s budget för 2016.

Revisionsrättens uppdrag är att göra en oberoende granskning av hur EU:s medel uppbärs och används, samt bedöma hur de europeiska institutionerna fullgör sina uppgifter i samband med detta. Revisionsrätten granskar om samtliga inkomster och utgifter har varit lagliga och korrekta och om den ekonomiska förvaltningen har varit sund. Syftet med revisionsrättens arbete är att bidra till att förbättra den ekonomiska förvaltningen av unionens medel på alla nivåer. Revisionsrättens granskningsmandat omfattar alla organ som förvaltar eller tar emot EU-medel. Det innebär att revisionsrätten inte bara granskar EU:s institutioner utan även nationella, regionala och lokala institutioner som hanterar EU-medel.

Varje år lämnar revisionsrätten sin årsrapport som innehåller iakttagelser om EU:s budgetgenomförande. Årsrapporten

innehåller även en revisionsförklaring om räkenskapernas tillförlitlighet och de underliggande transaktionernas laglighet och korrekthet. I årsrapporten sammanfattas även revisionsrättens granskningar under föregående budgetår. Revisionsrättens årsrapport utgör underlag för ministerrådets ställningstagande till att rekommendera Europaparlamentet huruvida kommissionen bör beviljas ansvarsfrihet för det berörda budgetåret. Till rekommendationen om ansvarsfrihet lämnas även slutsatser angående de åtgärder som rådet anser att kommissionen bör vidta för att komma till rätta med de brister som revisionsrätten identifierat. Det är Europaparlamentet som slutligen beslutar i frågan om kommissionens ansvarsfrihet.

6.5.1 Väsentliga iakttagelser för EU:s budgetår 2016

Revisionsrätten lämnade i sin revisionsförklaring för 2016 ett uttalande utan reservation för räkenskaperna. För genomförandet av budgeten lämnade Revisionsrätten däremot ett uttalande med reservation. Tidigare år har Revisionsrätten lämnat ett uttalande med avvikande mening angående genomförandet. Orsaken till förändringen är att de stöd som betalas ut baserat på att mottagarna uppfyller vissa villkor (s.k. stödrättigheter), och som omfattar ungefär hälften av de granskade utgifterna 2016, inte längre bedömdes innehålla några väsentliga fel.

Revisionsrättens granskning visade en felprocent på 3,1 procent för kommissionens genomförande av EU:s budget i dess helhet 2016 (jämfört med 3,8 procent för 2015). Revisionsrättens beräkning av felprocenten är en uppskattning av hur mycket pengar som inte borde ha betalats ut från EU-budgeten eftersom de inte använts i enlighet med tillämpliga regler. Det är inte ett mått på konstaterat bedrägeri, ineffektivitet eller slöseri. Exempel på typiska fel är betalningar för icke stödberättigade utgifter eller för inköp där reglerna för offentlig upphandling inte har följts.

Områden med högst uppskattade felnivåer var 2016 Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning samt Konkurrenskraft för tillväxt och sysselsättning.

6.5.2 Revisionsrättens iakttagelser gällande Sverige

Revisionsrätten har i årsrapporten gjort en iakttagelse gällande Sverige. Det gäller konstaterande återkommande brister i förvaltningen av B-räkenskaper i uppbörden av traditionella egna medel. Sverige var en av tre medlemsstater som granskades. Tullverket har bekräftat att Revisionsrättens iakttagelser stämmer och aktuella belopp har ställts till kommissionens förfogande.

6.5.3 Utgångspunkter för Sveriges agerande avseende revisionsrättens iakttagelser

I propositionen om budgeteffekter av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen m.m. (prop. 1994/95:40), som riksdagen ställt sig bakom (bet. 1994/95:FiU5, rskr. 1994/95:67), slås fast att Sverige ska verka för en effektiv och återhållsam EU-budgetpolitik och för att närhetsprincipen ska tillämpas på budgetområdet. I den svenska politiken ingår även att prioritera uppföljning och kontroll av EU-medel.

Kommissionen är enligt fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) ytterst ansvarig för budgetens genomförande. Medlemsstaterna har dock ett ansvar inför kommissionen och ska samarbeta med kommissionen i genomförandet av budgeten och för att upprätta effektiva kontrollsystem som säkerställer en sund ekonomisk förvaltning i medlemsstaterna. Sverige fäster stor vikt vid revisionsrättens iakttagelser och vid att kommissionen tillsammans med medlemsstaterna vidtar nödvändiga åtgärder för att komma tillrätta med de brister som revisionsrätten upptäcker.

Förslaget som ministerrådet enades om i februari 2018 var att rekommendera Europaparlamentet att bevilja kommissionen ansvarsfrihet för budgetåret 2016. Sverige röstade i likhet med förra året nej till rekommendationen vid omröstningen eftersom revisionsrättens granskning visade en hög felprocent. Nederländerna och Storbritannien röstade också nej till att bevilja kommissionen ansvarsfrihet.

6.6 Redovisning av samtliga EU-medel

I detta avsnitt redogörs för samtliga medel till och från EU-budgeten som redovisades mot inkomstitlar och anslag på statens budget. Utöver utfallet för 2017 redovisas de fyra närmast föregående årens utfall kassamässigt. Redovisningen omfattar samtliga medel oavsett till vilken fond eller vilken flerårig budgetram medlen är hänförliga till. Detta avsnitt ger därmed en översikt över hur EU-budgeten påverkar statens budget. Därutöver omnämns sådana bidrag från EU-budgeten till statliga myndigheter som inte redovisas mot statens budget, men som redovisas i resultaträkningen i årsredovisningen för staten.

Avgiften till EU

EU:s budget upprättas med stöd av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. EU-budgetens utgifter och inkomster ska balansera och det är budgetens utgifter som styr behovet av inkomster. Inkomsterna utgörs huvudsakligen av egna medel i form av avgifter från medlemsstaterna. Egna medel fastställs enligt regelverket i rådets beslut 2014/335/EU, Euratom av den 26 maj 2014 om systemet för Europeiska unionens egna medel. De egna medlen bestod t.o.m. 2017 av fyra komponenter.

Tullavgiften består av handelstullar som tas ut enligt den gemensamma tulltaxan vid handel med länder utanför EU. Dessa inkomster tillfaller EU-budgeten. Medlemsstaterna får dock behålla 20 procent av intäkterna för att finansiera administrativa kostnader.

Inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken togs t.o.m. 2017 en särskild produktionsavgift för socker ut. Dessa inkomster tillföll EU:s budget, med avdrag för finansiering av administrativa kostnader enligt samma procentsats som för tullavgifter.

Den tredje delen av avgiften, den s.k. mervärdesskattebaserade avgiften, beräknas som en procentuell andel av respektive medlemsstats harmoniserade mervärdesskattebas. Harmoniserad mervärdesskattebas innebär att medlemsstaternas inkomster från mervärdesskatt justeras för att uppnå likabehandling mellan medlemsstaterna.

Den fjärde delen av avgiften baseras på bruttonationalinkomsten (BNI). Medlemsstaternas sammanlagda BNI-avgifter är en restpost och storleken fastställs för att säkra att EU-budgetens inkomster och utgifter balanserar. Avgiftens storlek för respektive medlemsstat beräknas som medlemsstatens andel av EU:s BNI multiplicerad med den del av EU-budgetens utgifter som inte täcks av de övriga egna medlen.

Ett antal medlemsstater har dock medgett särskilda nedsättningar av sina avgifter, som i sin tur finansieras av övriga medlemsstater. Nedsättningarna ska korrigerera orimliga nettobördor, dvs. kompensera de länder som relativt sett får lite tillbaka från EU-budgetens utgiftssida jämfört med storleken på deras avgifter. Dessa nedsättningar hanteras med retroaktivitet från den 1 januari 2014 sedan Europeiska unionens beslut om egna medel trädde i kraft i oktober 2016. Kassamässigt reglerades nedsättningarna i januari 2017.

Redovisningen i och vid sidan om statens budget

På statens budget bruttoredo visas det återflöde av medel med delat förvaltningsansvar som administreras av svenska myndigheter. Bruttoredo visning innebär att betalningar från EU redovisas mot inkomstitel medan de bidragsutbetalningar som myndigheterna gör redovisas mot anslag på statens budget. Redovisningen i dessa delar är kassamässig. Som tidigare nämnts ingår även program inom territoriellt samarbete under delad förvaltning, men dessa redovisas vid sidan av statens budget.

Betalningar från EU redovisas samlat under inkomsttypen 6000 Bidrag från EU m.m. och specificeras på separata inkomstitlar. EU-avgiften redovisas på anslaget 1:1 *Avgiften till Europeiska unionen* under utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen.

Utgifterna inom utgiftsområdet utgörs av Sveriges betalningar till kommissionen för EU-budgeten. EU-budgeten beslutas årligen inom en flerårig budgetram. Eftersom EU-budgetens inkomster och utgifter ska balansera och merparten av inkomsterna utgörs av avgifter från medlemsstaterna styr EU-budgetens utgiftsnivå i hög grad utgiftsnivån inom utgiftsområde 27. Sveriges avgift kan

förändras under året och avvika från beräkningen i statens budget beroende på ett flertal faktorer, som t.ex.:

- faktisk uppbörd av tullar och importavgifter,
- revideringar av medlemsstaternas BNI,
- revideringar av baser för mervärdesskatt,
- utfallet av EU-budgeten för tidigare år,
- ändringsbudgetar på unionsnivå.

Lägre avgift till EU än beräknat i budgeten

Sveriges avgift till EU uppgick 2017 till 24 224 miljoner kronor och är därmed 5 362 miljoner kronor (18,1 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget.

Lägre avgift 2017

Jämfört med 2016 minskade avgiften till EU med 6 126 miljoner kronor (25 procent). Det beror främst på retroaktiva nedsättningar för mervärdesskattebaserade och BNI-baserade avgiften enligt Europeiska unionens beslut om egna medel som trädde i kraft i oktober 2016 och kassamässigt reglerades i januari 2017.

Periodiserad EU-avgift i resultaträkningen

Kostnaden för Sveriges avgift till EU 2017 uppgick till 30 246 miljoner kronor (se not 4). Det är 6 022 miljoner kronor högre än det kassamässiga utfallet som uppgick till 24 224 miljoner kronor. Skillnaden beror på retroaktiva rabatter som avsåg åren 2014–2016 men som reglerades kassamässigt 2017.

Återflöde från EU minskade

Betalningarna från EU minskade med 504 miljoner kronor. De medel som Sverige får som återflöde från EU-budgeten kommer huvudsakligen från Garantifonden och Landsbygdsfonden. I tabellen Avgift till och återflöde från EU (kassamässigt) sammanfattas det kassamässiga flödet mellan EU budgeten och den svenska statens budget under perioden 2013–2017.

Uppgifterna i tabellen ger inte en helt fullständig bild av effekterna på statens budget av EU-medlemskapet. Utöver de anslag som helt eller delvis finansieras av EU-bidrag, måste hänsyn tas till att det förekommer utgifter genom den medfinansiering som staten ibland står för genom anslag på statens budget, t.ex. under utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv, utgiftsområde 19 Regional tillväxt och utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel.

Tabell 6.7 Avgift till och återflöde från EU (kassamässigt)

Miljoner kronor

	2013	2014	2015	2016	2017	Förändring 2017-2016
Tullavgift	3 820	4 185	4 711	4 609	5 800	1 191
Sockeravgifter	-7	53	24	25	34	9
Mervärdesskattebaserad avgift	1 714	5 252	5 019	5 398	-4 650	-10 048
BNI-baserad avgift	31 478	31 600	33 972	19 953	22 365	2 412
Storbritannien-avgift	407	463	506	365	675	310
Summa betalningar till EU¹	37 412	41 553	44 232	30 350	24 224	-6 126
Bidrag från Europeiska garantifonden för jordbruket	5 850	6 165	6 600	6 480	6 775	295
Bidrag från EU till landsbygdsutvecklingen	1 603	1 945	1 621	2 372	1 004	-1 368
Bidrag från EU till fiskerinäringen	94	38	103	58	15	-43
Bidrag från Europeiska regionala utvecklingsfonden	1 292	1 395	509	721	1 213	492
Bidrag från Europeiska socialfonden	842	1 982	524	324	578	254
Bidrag till transeuropeiska nätverk	393	294	123	383	215	-168
Övriga bidrag från EU	192	45	253	642	675	33
Summa bidrag m.m.²	10 266	11 864	9 733	10 980	10 475	-505
Nettoflöde från statens budget till EU	27 146	29 689	34 498	19 370	13 749	-5 621

¹Redovisat mot anslag 1:1 Avgiften till Europeiska unionen.²Redovisat mot inkomsttitlar under inkomsttyp 6000 Bidrag från EU m.m.

Medfinansieringen är en förutsättning för att Sverige ska kunna tillgodogöra sig medel från de flesta av fonderna i EU-budgeten.

Garantifonden finansieras emellertid helt genom EU-budgeten bortsett från valutakursdifferenser och finansiella korrigeringar. Utgifter hänförliga till Sveriges medlemskap i EU förekommer även under olika myndigheters förvaltningsanslag. Eftersom samarbetet inom EU är integrerat i den nationella verksamheten och utgifter för europeiskt samarbete förekom redan före Sveriges anslutning 1995, är dessa svåra att särredovisa.

Anslagen för EU-bidrag på statens budget uppgick 2017 till 11 653 miljoner kronor (tabell Anslag finansierade med EU-medel). Dessa utgifter ska motsvaras av medel från respektive fond inom EU-budgeten. År 2017 uppgick inkomsterna från EU-budgeten till 10 476 miljoner kronor, se tabell Avgift till och återflöde från EU kassamässigt). Beroende på periodiserings- och valutakursdifferenser samt finansiella korrigeringar skiljer sig alltså utfallet på anslagen från vad som redovisats som bidrag från EU på inkomsttitlar med 1 176 miljoner kronor.

Periodiseringseffekterna uppkommer eftersom EU-budgeten generellt sett ersätter

utbetalningar av stöd i efterhand. För Garantifonden och övriga strukturfonder förskottas dock viss del av det belopp för programperioden som varje medlemsland tilldelats. Statens budget står dessutom för den valutarisk som uppstår i och med att stöden betalas ut i kronor medan kravet på ersättning från EU-budgeten görs i euro enligt gällande regler för valutaomräkning. Kommissionen gör därefter sina utbetalningar i euro.

Tabell 6.8 Anslag finansierade med EU-medel för fleråriga budgetramen 2007–2013

Tusental kronor

	Anslagsnamn	Utfall 2017	Utfall 2016	Förändring 2017-2016
08 1:8	Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar	-	8 614	-8 614
14 1:12 (2015)	Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2007–2013	-	-282	282
19 1:3 (2015)	Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2007–2013	-912	-16 059	15 147
23 1:13	Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk	-	-674	674
23 1:18 ¹	Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	-	-6 467	6 467
Summa		-912	-14 869	13 957

¹ Avser anslagspost 1:18:7 Landsbygdsprogram för Sverige år 2007–2013, EU-medel.**Tabell 6.9 Anslag finansierade med EU-medel för fleråriga budgetramen 2014–2020**

Tusental kronor

	Anslagsnamn	Utfall 2017	Utfall 2016	Förändring 2017-2016
04 1:18	Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet	43 388	19 100	24 288
08 1:8	Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar	147 129	56 726	90 403
09 4:7	Fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt (FEAD) 2014–2020	14 457	3 463	10 994
14 1:6	Europeiska socialfonden för perioden 2014–2020	872 638	454 406	418 232
19 1:3	Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2014–2020	1 015 264	772 644	242 620
22 1:10	Från EU-budgeten finansierade stöd till Transeuropeiska nätverk	215 223	382 745	-167 522
23 1:10	Gårdsstöd m.m.	7 280 110	6 449 235	830 875
23 1:11	Intervention för jordbruksprodukter m.m.	126 284	140 800	-14 516
23 1:13	Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk	18 926	3 138	15 788
23 1:18	Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur 2014–2020	1 919 393	1 609 595	309 798
Summa		11 652 812	9 891 852	1 760 960

Redovisning i resultaträkningen

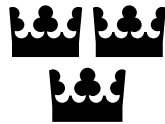
I resultaträkningen för staten (avsnitt 3) redovisas avgiften till EU under posten Transfereringar till utlandet. Återflödet från EU redovisas under posten Intäkter av bidrag. Dessa intäkter redovisas det år som stödet betalas ut till bidragsmottagarna, vilket motsvarar det år kostnaden uppstår. Det kan därför finnas skillnader i resultaträkningen och den kassamässiga redovisningen i statens budget.

Bidrag vid sidan av statens budget

Det finns också bidrag från EU-budgeten, exempelvis från ramprogrammen för forskning som inte redovisas på statens budget, utan endast i resultaträkningen. Under 2017 tog statliga myndigheter, inklusive universitet och högskolor, emot 2 234 miljoner kronor i bidrag från EU-budgeten som enbart redovisades som intäkter av bidrag i resultaträkningen och som därmed inte framgår av redovisningen på statens budget (se not 3).

Bilaga 1

Specifikation av inkomster i statens budget

Bilaga 1 Specifikation av inkomster på statens budget 2017

Tusental kronor

Inkomsttitel	Statens budget	Beräknat utfall 2017	Skillnad mot statens budget	Utfall 2016	Utfall 2015
Skatt på arbete	1 203 897 753	1 194 406 937	-9 490 816	1 137 401 627	1 049 768 143
1100 Direkta skatter på arbete	644 673 535	635 568 754	-9 104 781	607 095 375	558 269 800
1110 <i>Inkomstskatter</i>	767 229 100	758 970 059	-8 259 041	725 178 891	686 524 847
1111 Statlig inkomstskatt	61 098 753	58 612 588	-2 486 165	55 600 235	50 805 949
1115 Kommunal inkomstskatt	706 130 347	700 357 471	-5 772 876	669 578 656	635 718 897
1120 <i>Allmän pensionsavgift</i>	119 147 538	118 637 973	-509 565	113 340 354	108 355 811
1121 Allmän pensionsavgift	119 147 538	118 637 973	-509 565	113 340 354	108 355 811
1130 <i>Artistskatt</i>	1 865	0	-1 865	341	1 865
1131 Artistskatt	1 865	0	-1 865	341	1 865
1140 <i>Skattereduktioner</i>	-241 704 968	-242 039 278	-334 310	-231 424 212	-236 612 722
1141 Allmän pensionsavgift	-119 114 566	-118 610 106	504 460	-113 313 732	-108 327 809
1144 Fastighetsavgift	-240 735	-248 625	-7 890	-248 625	-240 065
1151 Sjöinkomst	-53 698	-54 152	-454	-54 152	-54 050
1153 Jobbskatteavdrag	-108 615 008	-109 127 196	-512 188	-105 101 685	-104 000 965
1154 Husavdrag	-13 663 961	-13 980 011	-316 050	-12 687 024	-23 694 897
1155 Gåvor till ideell verksamhet	0	0	0	0	-283 779
1156 Övriga skattereduktioner	-17 000	-19 188	-2 188	-18 994	-11 156
1200 Indirekta skatter på arbete	559 224 218	558 838 183	-386 035	530 306 253	491 498 343
1210 <i>Arbetsgivaravgifter</i>	541 881 353	541 093 557	-787 796	515 708 777	491 636 774
1211 Sjukförsäkringsavgift	82 398 811	74 389 266	-8 009 545	78 539 543	64 332 437
1212 Föräldraförsäkringsavgift	44 172 648	44 447 910	275 262	42 107 856	38 447 831
1213 Arbetsskadeavgift	5 096 844	3 421 960	-1 674 884	4 856 303	4 430 576
1214 Ålderspensionsavgift	180 452 721	178 188 544	-2 264 177	170 026 375	161 913 267
1215 Efterlevandepensionsavgift	19 877 691	11 983 396	-7 894 295	18 954 055	17 305 128
1216 Arbetsmarknadsavgift	44 234 697	43 923 924	-310 773	41 631 773	37 925 910
1217 Allmän löneavgift	163 948 481	183 128 256	19 179 775	156 196 960	149 989 175
1218 Ofördelade avgifter	0	-67 768	-67 768	-348 197	160 098
1219 Nedsatta avgifter	1 699 460	1 678 069	-21 391	3 744 111	17 132 354
1240 <i>Egenavgifter</i>	13 258 814	12 531 830	-726 984	11 798 926	11 841 439
1241 Sjukförsäkringsavgift	268 398	262 357	-6 041	440 559	256 174
1242 Föräldraförsäkringsavgift	1 116 844	631 217	-485 627	594 720	602 839
1243 Arbetsskadeavgift	128 678	81 565	-47 113	115 328	84 442
1244 Ålderspensionsavgift, netto	5 204 702	4 861 382	-343 320	4 567 334	4 606 884
1245 Efterlevandepensionsavgift	502 478	285 744	-216 734	450 237	443 216
1246 Arbetsmarknadsavgift	3	40 724	40 721	36 390	-974
1247 Allmän löneavgift	3 911 684	4 259 625	347 941	3 605 145	3 849 704
1249 Nedsatta avgifter	2 126 027	2 109 215	-16 812	1 989 213	1 999 155

Tusental kronor

Inkomsttitel	Statens budget	Beräknat utfall 2017	Skillnad mot statens budget	Utfall 2016	Utfall 2015
1260 Avgifter till premiepensionssystemet	-37 182 250	-36 886 871	295 379	-35 586 414	-33 644 777
1261 Avgifter till premiepensionssystemet	-37 182 250	-36 886 871	295 379	-35 586 414	-33 644 777
1270 Särskild löneskatt	44 624 694	45 428 868	804 174	43 639 982	40 283 126
1271 Pensionskostnader, företag	35 458 139	36 620 878	1 162 739	35 104 837	34 174 191
1272 Pensionskostnader, staten	3 866 431	4 022 410	155 979	3 773 265	3 743 396
1273 Förvärvsinkomster	3 938 011	3 591 845	-346 166	3 620 483	1 590 415
1274 Egenföretagare	1 362 113	1 193 735	-168 378	1 141 398	775 123
1280 Nedsättningar	-3 825 487	-3 787 284	38 203	-5 733 324	-19 131 509
1282 Arbetsgivaravgifter	-1 699 460	-1 678 069	21 391	-3 744 111	-17 132 354
1283 Egenavgifter, generell nedsättning	-2 038 860	-2 036 700	2 160	-1 919 701	-1 925 480
1284 Egenavgifter, regional nedsättning	-87 167	-72 515	14 652	-69 512	-73 675
1290 Tjänstegruppliv	467 094	458 083	-9 011	478 306	513 290
1291 Tjänstegruppliv	467 094	458 083	-9 011	478 306	513 290
1300 Skatt på kapital	228 671 126	254 309 125	25 637 999	245 976 710	244 977 023
1310 Skatt på kapital, hushåll	60 991 059	75 141 416	14 150 357	74 604 586	69 063 871
1311 Skatt på kapital	76 168 272	93 419 229	17 250 957	91 940 892	87 167 075
1312 Skattereduktion kapital	-15 186 596	-18 297 785	-3 111 189	-17 355 161	-18 096 393
1313 Expansionsmedelsskatt	9 383	19 973	10 590	18 854	-6 811
1320 Skatt på företagsvinster	113 738 004	123 459 663	9 721 659	115 232 106	119 588 846
1321 Skatt på företagsvinster	113 738 004	123 459 663	9 721 659	115 232 106	119 588 846
1330 Kupongskatt	5 141 524	6 412 926	1 271 402	5 732 308	4 633 702
1331 Kupongskatt	5 141 524	6 412 926	1 271 402	5 732 308	4 633 702
1340 Avkastningsskatt	3 723 364	4 365 989	642 625	4 645 663	8 370 909
1341 Avkastningsskatt hushåll	0	144 172	144 172	144 172	101 518
1342 Avkastningsskatt företag	3 449 713	4 149 225	699 512	4 414 266	8 007 330
1343 Avkastningsskatt på individuellt pensionssparande	273 651	72 592	-201 059	87 225	262 061
1350 Fastighetskatt	32 322 340	32 790 990	468 650	33 431 014	32 424 778
1351 Fastighetsskatt hushåll	688 621	675 124	-13 497	654 684	669 986
1352 Fastighetsskatt företag	14 428 394	15 008 061	579 667	16 086 029	15 290 309
1353 Kommunal fastighetsavgift hushåll	13 901 218	13 719 226	-181 992	13 247 153	13 179 207
1354 Kommunal fastighetsavgift företag	3 304 107	3 388 579	84 472	3 443 147	3 285 275
1360 Stämpelskatt	12 754 835	12 138 141	-616 694	12 331 034	10 895 050
1361 Stämpelskatt	12 754 835	12 138 141	-616 694	12 331 034	10 895 050
1400 Skatt på konsumtion och insatsvaror	542 572 582	554 850 939	12 278 357	532 936 264	501 586 229
1410 Mervärdesskatt	413 751 188	427 420 014	13 668 826	406 453 819	380 315 171
1411 Mervärdesskatt	413 751 188	427 420 014	13 668 826	406 453 819	380 315 171

Tusental kronor

Inkomsttitel	Statens budget	Beräknat utfall 2017	Skillnad mot statens budget	Utfall 2016	Utfall 2015
1420 Skatt på alkohol och tobak	26 197 083	26 305 641	108 558	25 848 763	25 581 959
1421 Skatt på tobak	11 778 428	11 871 517	93 089	11 918 007	11 825 215
1422 Skatt på etylalkohol	4 096 392	4 326 706	230 314	4 238 641	4 202 306
1423 Skatt på vin	6 021 429	5 847 231	-174 198	5 577 565	5 502 095
1424 Skatt på mellanklassprodukter	162 924	137 713	-25 211	146 743	151 654
1425 Skatt på öl	4 132 203	4 122 224	-9 979	3 973 355	3 894 983
1426 Privatinförsel av alkohol och tobak	5 707	251	-5 456	-5 548	5 706
1430 Energiskatt	46 894 982	46 573 412	-321 570	44 566 964	40 696 293
1431 Skatt på elektrisk kraft	23 184 342	22 959 044	-225 298	21 058 802	20 394 756
1432 Energiskatt bensin	11 875 265	11 558 728	-316 537	11 908 323	10 749 510
1433 Energiskatt oljeprodukter	11 534 660	11 807 671	273 011	11 304 658	9 243 526
1434 Energiskatt övrigt	300 715	247 969	-52 746	295 182	308 502
1440 Koldioxidskatt	23 657 241	23 530 949	-126 292	24 138 342	24 604 616
1441 Koldioxidskatt bensin	7 811 478	7 768 605	-42 873	8 219 235	8 573 426
1442 Koldioxidskatt oljeprodukter	15 076 230	15 381 149	304 919	15 354 822	15 397 365
1443 Koldioxidskatt övrigt	769 533	381 195	-388 338	564 285	633 825
1450 Övriga skatter på energi och miljö	4 443 485	4 071 949	-371 536	5 203 721	4 816 287
1451 Svavelskatt	12 202	10 819	-1 383	10 820	12 286
1452 Skatt på råttolja	0	0	0	0	0
1453 Särskild skatt mot försurning	51 965	51 128	-837	51 987	53 529
1454 Skatt på bekämpningsmedel	135 304	121 731	-13 573	126 691	114 562
1455 Skatt på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer	2 347 143	2 563 346	216 203	4 252 688	3 767 510
1456 Avfallsskatt	268 320	184 688	-83 632	302 069	297 307
1457 Avgifter till Kemikalieinspektionen	54 485	47 814	-6 671	49 348	43 717
1458 Övriga skatter	126 375	76 459	-49 916	74 117	185 377
1459 Intäkter från EU:s handel med utsläppsrätter	331 691	281 000	-50 691	336 000	342 000
1461 Kemikalieskatt	1 116 000	734 962	-381 038		
1470 Skatt på vägtrafik	20 589 934	19 923 878	-666 056	19 696 302	18 752 203
1471 Fordonsskatt	14 138 914	13 272 653	-866 261	13 381 354	13 289 578
1472 Vägavgifter	850 854	1 015 003	164 149	896 290	817 815
1473 Trängselskatt	2 730 000	2 742 956	12 956	2 578 506	1 835 907
1474 Skatt på trafikförsäkringspremier	2 870 166	2 893 267	23 101	2 840 152	2 808 903
1480 Övriga skatter	7 038 669	7 025 096	-13 573	7 028 355	6 819 700
1481 Systembolaget AB:s överskott	205 999	417 962	211 963	289 158	197 641
1482 Inlevererat överskott från Svenska Spel AB	4 899 662	4 705 000	-194 662	4 822 745	4 803 119
1483 Skatt på spel	17 137	14 279	-2 858	14 551	15 733
1484 Lotteriskatt	1 431 160	1 470 281	39 121	1 440 658	1 337 074
1485 Lotteriavgifter	31 001	31 600	599	29 742	30 590
1486 Skatt på annonser och reklam	197 918	169 703	-28 215	200 802	200 069
1488 Lokalradioavgifter	143 092	107 688	-35 404	124 493	130 097
1489 Avgifter avseende Myndigheten för radio och tv	8 700	8 700	0	8 700	8 700

Tusental kronor

Inkomsttitel	Statens budget	Beräknat utfall 2017	Skillnad mot statens budget	Utfall 2016	Utfall 2015
1491 Avgifter för telekommunikation	104 000	99 882	-4 118	97 505	96 677
1500 Skatt på import	6 544 499	6 258 982	-285 517	6 076 768	6 275 134
1511 Tullmedel	6 510 204	6 225 133	-285 071	6 043 668	6 242 954
1512 Sockeravgifter	34 295	33 849	-446	33 101	32 180
1600 Restförda och övriga skatter	11 329 183	12 214 996	885 813	16 440 002	6 758 417
<i>1610 Restförda skatter</i>	-4 321 262	-5 820 899	-1 499 637	-4 709 091	-4 321 261
1611 Restförda skatter, hushåll	-1 410 028	-2 009 392	-599 364	-1 736 713	-1 410 028
1612 Restförda skatter, företag	-2 911 234	-3 811 507	-900 273	-2 972 378	-2 911 234
<i>1620 Övriga skatter, hushåll</i>	3 530 266	6 755 447	3 225 181	5 354 089	4 015 167
1621 Omprövningar aktuellt taxeringsår	-187 740	-240 144	-52 404	-240 144	-240 144
1622 Omprövningar äldre taxeringsår	774 577	2 997 503	2 222 926	-105 045	774 577
1623 Anstånd	1 088 877	576 595	-512 282	2 116 929	1 088 877
1624 Övriga skatter	1 610 319	3 097 332	1 487 013	3 258 188	2 077 913
1625 Skattetillägg	205 058	176 457	-28 601	176 457	146 727
1626 Förseningsavgifter	39 175	147 704	108 529	147 704	167 218
<i>1630 Övriga skatter, företag</i>	150 206	-1 494 251	-1 644 457	3 182 252	-1 969 490
1631 Omprövningar aktuellt taxeringsår	-1 237 790	-1 656 270	-418 480	-1 656 270	-2 134 042
1632 Omprövningar äldre taxeringsår	400 000	-1 431 503	-1 831 503	-843 679	-982 718
1633 Anstånd	-1 000 000	-467 949	532 051	3 491 826	-329 016
1634 Övriga skatter	510 046	128 872	-381 174	355 569	434 697
1635 Skattetillägg	1 085 476	1 570 983	485 507	1 476 124	812 615
1636 Förseningsavgifter	392 474	361 616	-30 858	358 682	228 974
<i>1640 Intäkter som förs till fonder</i>	11 969 973	12 774 700	804 727	12 612 752	9 034 002
1641 Insättningsgarantiavgifter	1 514 447	1 860 325	345 878	4 914 058	4 973 178
1642 Avgifter till Kärnavfallsfonden	2 460 865	3 797 398	1 336 533	3 735 653	3 466 764
1644 Batteriavgifter	4 464	2 762	-1 702	3 612	5 041
1645 Kväveoxidavgifter	590 197	602 844	12 647	566 174	589 019
1647 Resolutionsavgifter	7 400 000	6 511 370	-888 630	3 393 255	
Totala skatteintäkter	1 993 015 143	2 022 040 980	29 025 837	1 938 831 372	1 809 364 946
1700 Avgående poster, skatter till EU	-6 544 499	-6 258 982	285 517	-6 076 768	-6 275 134
<i>1710 EU-skatter</i>	-6 544 499	-6 258 982	285 517	-6 076 768	-6 275 134
1711 EU-skatter	-6 544 499	-6 258 982	285 517	-6 076 768	-6 275 134
Offentliga sektorns skatteintäkter (periodiserat)	1 986 470 644	2 015 781 998	29 311 354	1 932 754 604	1 803 089 812
1800 Avgående poster, skatter till andra sektorer	-968 068 432	-961 865 727	6 202 705	-919 643 995	-875 782 438
<i>1810 Skatter till andra sektorer</i>	-968 068 432	-961 865 727	6 202 705	-919 643 995	-875 782 438

Tusental kronor

Inkomsttitel	Statens budget	Beräknat utfall 2017	Skillnad mot statens budget	Utfall 2016	Utfall 2015
1811 Kommunala inkomstskatter	-722 945 209	-716 935 814	6 009 395	-685 739 495	-651 653 918
1812 Avgifter till AP-fonder	-245 123 223	-244 929 912	193 311	-233 904 500	-224 128 521
Statens skatteintäkter (periodiserat)	1 018 402 212	1 053 916 271	35 514 059	1 013 110 609	927 307 374
1900 Periodiseringar	5 312 418	-3 991 047	-9 303 465	30 915 565	-33 365 605
1910 Uppbördförskjutningar	14 119 527	9 044 759	-5 074 768	9 158 789	-29 286 942
1911 Uppbördsförskjutningar	14 119 527	9 044 759	-5 074 768	9 158 789	-29 286 942
1920 Betalningsförskjutningar	-8 224 328	-13 408 030	-5 183 702	22 067 899	-3 495 882
1921 Kommuner och landsting	-2 081 476	-6 136 268	-4 054 792	-1 000 216	6 980 072
1922 Ålderspensionssystemet	433 567	859 254	425 687	1 819 521	737 765
1923 Företag och hushåll	-5 621 216	-8 523 273	-2 902 057	20 534 167	-11 354 738
1924 Kyrkosamfund	-996 130	429 121	1 425 251	689 028	91 916
1925 EU	40 927	-36 864	-77 791	25 400	49 103
1930 Anstånd	-582 781	372 224	955 005	-311 124	-582 781
1931 Anstånd	-582 781	372 224	955 005	-311 124	-582 781
1000 Statens skatteinkomster	1 023 714 630	1 049 925 224	26 210 594	1 044 026 173	893 941 769
2100 Rörelseöverskott	2 575 163	3 637 081	1 061 918	4 234 640	6 982 912
2110 Affärsverkens inlevererade överskott	422 500	375 861	-46 639	729 000	475 000
2114 Luftfartsverkets inlevererade överskott	12 500	16 861	4 361	0	0
2116 Affärsverket Svenska Kraftnäts inlevererade utdelning och inleverans av motsvarighet till statlig skatt	410 000	359 000	-51 000	729 000	475 000
2120 Övriga myndigheters inlevererade överskott	452 663	761 220	308 557	705 640	2 407 912
2124 Inlevererat överskott av Riksgäldskontorets garantiverksamhet	32 663	38 964	6 301	26 454	18 239
2126 Inlevererat överskott av statsstödd exportkredit	100 000	235 407	135 407	164 137	99 938
2127 Inlevererat överskott från övriga myndigheter	320 000	486 849	166 849	515 049	2 289 735
2130 Riksbankens inlevererade överskott	1 700 000	2 500 000	800 000	2 800 000	4 100 000
2131 Riksbankens inlevererade överskott	1 700 000	2 500 000	800 000	2 800 000	4 100 000
2200 Överskott av statens fastighetsförvaltning	384 000	361 504	-22 496	286 271	259 882
2210 Överskott av fastighetsförvaltning	384 000	361 504	-22 496	286 271	259 882
2215 Inlevererat överskott av statens fastighetsförvaltning	384 000	361 504	-22 496	286 271	259 882
2300 Ränteinkomster	1 706 057	2 379 290	673 233	1 960 272	1 345 195
2314 Ränteinkomster på lån till fiskerinäringen	32	0	-32	0	4
2320 Räntor på näringslån	-928	25	953	-946	-874

Tusental kronor

Inkomsttitel	Statens budget	Beräknat utfall 2017	Skillnad mot statens budget	Utfall 2016	Utfall 2015
2322 Räntor på övriga näringslån, Kammarkollegiet	-1 050	6	1 056	-999	-994
2324 Ränteinkomster på lokaliseringlån	90	19	-71	53	116
2340 Räntor på studielån	37 000	36 001	-999	35 807	40 342
2342 Ränteinkomster på allmänna studielån	37 000	36 001	-999	35 807	40 342
2390 Övriga ränteinkomster	1 669 985	2 343 264	673 279	1 925 410	1 305 727
2391 Ränteinkomster på markförvärv för jordbrukets rationalisering	0	4	4	0	1
2394 Övriga ränteinkomster	68 085	34 046	-34 039	58 310	58 112
2397 Räntor på skattekonton m.m., netto	1 601 900	2 309 214	707 314	1 867 100	1 247 614
2400 Inkomster av statens aktier	11 000 000	8 557 591	-2 442 409	12 588 323	19 520 615
2410 Inkomster av statens aktier	11 000 000	8 557 591	-2 442 409	12 588 323	19 520 615
2411 Inkomster av statens aktier	11 000 000	8 557 591	-2 442 409	12 588 323	19 520 615
2500 Offentligrättsliga avgifter	10 024 824	10 095 343	70 519	10 360 777	8 490 482
2511 Expeditions- och ansökningsavgifter	986 490	953 579	-32 911	938 259	936 010
2522 Fastställande av åldersgränser för framställning i film	0	327	327	3 549	3 811
2525 Finansieringsavgift från arbetslöshetskassor	3 396 135	3 439 423	43 288	3 364 850	2 996 674
2527 Avgifter för statskontroll av krigsmaterielltillverkning	27 000	30 961	3 961	26 020	26 750
2528 Avgifter vid bergsstaten	11 500	20 729	9 229	10 318	15 641
2529 Avgifter vid patent- och registreringsväsendet	403 700	388 044	-15 656	114 163	105 494
2531 Avgifter för registrering i förenings- m.fl. register	2 336	2 052	-284	2 069	2 220
2532 Avgifter vid kronofogdemyndigheterna	1 460 000	1 449 107	-10 893	1 567 158	1 438 460
2534 Avgifter vid Transportstyrelsen	1 303 000	1 506 985	203 985	1 313 495	1 452 694
2537 Miljöskyddsavgift	150 000	191 178	41 178	158 410	137 712
2542 Patientavgifter vid tandläkarutbildningen	4 100	290	-3 810	4 292	4 331
2548 Avgifter för Finansinspektionens verksamhet	511 000	542 588	31 588	519 126	453 526
2551 Avgifter från kärnkraftverken	296 000	263 141	-32 859	285 807	282 886
2552 Övriga offentligrättsliga avgifter	437 310	419 922	-17 388	488 927	406 445
2553 Registreringsavgift till Fastighetsmäklarinspektionen	18 010	20 490	2 480	17 663	17 316
2557 Avgifter vid statens internbank i Riksgäldskontoret	4 373	55	-4 318	4 049	4 276
2558 Avgifter för årlig revision	162 037	152 946	-9 091	153 471	156 446
2559 Avgifter för etikprövning av forskning	28 476	29 314	838	28 145	26 930
2561 Efterbevaknings- och tillsynsavgifter	21 357	16 950	-4 407	19 345	22 860
2562 CSN-avgifter	802 000	667 263	-134 737	1 341 660	
2600 Försäljningsinkomster	67 000	93 345	26 345	67 901	67 645
2624 Inkomster av uppbörd av felparkeringsavgifter	67 000	93 274	26 274	67 842	67 234
2625 Utförsäljning av beredskapslager	0	71	71	0	0
2627 Offentlig lagring, försäljningsintäkter	0	0	0	59	411
2700 Böter m.m.	1 186 960	1 101 230	-85 730	1 072 211	1 243 064

Tusental kronor

Inkomsttitel	Statens budget	Beräknat utfall 2017	Skillnad mot statens budget	Utfall 2016	Utfall 2015
2711 Restavgifter och dröjsmålsavgifter	95 000	95 128	128	107 546	101 478
2712 Bötesmedel	953 000	772 592	-180 408	781 278	890 824
2713 Vattenföreningavgifter m.m.	1 020	-96	-1 116	2 004	82 928
2714 Sanktionsavgifter m.m.	90 000	168 098	78 098	130 662	121 400
2717 Kontrollavgifter vid särskild skattekontroll	47 940	65 509	17 569	50 721	46 434
2800 Övriga inkomster av statens verksamhet	819 795	1 154 932	335 137	685 961	1 059 909
2811 Övriga inkomster av statens verksamhet	819 795	1 154 932	335 137	685 961	1 059 909
2000 Inkomster av statens verksamhet	27 763 799	27 380 316	-383 483	31 256 356	38 969 704
3100 Inkomster av försålda byggnader och maskiner	0	5 835	5 835	19 539	10 961
3120 Statliga myndigheters inkomster av försålda byggnader och maskiner	0	5 835	5 835	19 539	10 961
3125 Fortifikationsverkets försäljning av fastigheter	0	5 835	5 835	19 539	10 961
3200 Övriga inkomster av markförsäljning	0	0	0	0	0
3211 Övriga inkomster av markförsäljning	0	0	0	0	0
3300 Övriga inkomster av försäld egendom	5 000 000	2 273	-4 997 727	211 000	122 684
3312 Övriga inkomster av försäld egendom	5 000 000	2 273	-4 997 727	211 000	122 684
3000 Inkomster av försäld egendom	5 000 000	8 108	-4 991 892	230 539	133 645
4100 Återbetalning av näringslån	670	603	-67	1 469	901
4120 Återbetalning av jordbrukslån	400	0	-400	325	311
4123 Återbetalning av lån till fiskerinäringen	400	0	-400	325	311
4130 Återbetalning av övriga näringslån	270	603	333	1 144	590
4136 Återbetalning av övriga näringslån, Kammarkollegiet	70	52	-18	52	69
4137 Återbetalning av övriga näringslån, Statens jordbruksverk	0	422	422	858	149
4139 Återbetalning av lokaliseringlån	200	129	-71	234	371
4300 Återbetalning av studielån	529 100	521 121	-7 979	578 857	711 372
4312 Återbetalning av allmänna studielån	100	33	-67	65	55
4313 Återbetalning av studiemedel	529 000	521 088	-7 912	578 792	711 317
4500 Återbetalning av övriga lån	161 680	242 635	80 955	203 477	200 031
4525 Återbetalning av lån för svenska FN-styrkor	1 000	70 961	69 961	52 156	40 330

Tusental kronor

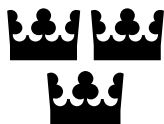
Inkomsttitel	Statens budget	Beräknat utfall 2017	Skillnad mot statens budget	Utfall 2016	Utfall 2015
4526 Återbetalning av övriga lån	160 680	171 675	10 995	151 321	159 701
4000 Återbetalning av lån	691 450	764 359	72 909	783 803	912 305
5100 Avskrivningar och amorteringar	97 000	96 397	-603	107 374	154 491
5120 Avskrivningar på fastigheter	97 000	96 397	-603	107 374	154 491
5121 Amortering på statskapital	97 000	96 397	-603	107 374	154 491
5130 Uppdragsmyndigheters komplementkostnader	0	0	0	0	0
5131 Uppdragsmyndigheters m.fl. komplementkostnader	0	0	0	0	0
5000 Kalkylmässiga inkomster	11 294 000	11 427 397	133 397	10 775 197	9 748 094
6100 Bidrag från EU:s jordbruksfonder	8 515 430	7 778 922	-736 508	8 851 574	8 221 015
6110 Bidrag från Europeiska garantifonden för jordbruket	6 565 430	6 774 968	209 538	6 479 641	6 600 116
6111 Gårdsstöd	6 431 000	6 698 346	267 346	6 345 238	6 271 956
6113 Övriga interventioner	130 000	116 785	-13 215	127 496	121 682
6115 Djurbidrag	0	0	0	-5	349
6119 Övriga bidrag från Europeiska garantifonden för jordbruket	4 430	-40 163	-44 593	6 911	206 129
6120 Bidrag från EU till landsbygdsutvecklingen	1 950 000	1 003 954	-946 046	2 371 933	1 620 899
6123 Europeiska utvecklings- och garantifonden - garantisektionen 2000–2006	0	-62	-62	-113	-232
6124 Bidrag från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling 2007–2013	0	0	0	405 262	0
6125 Bidrag från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling 2014–2020	1 950 000	1 004 016	-945 984	1 966 784	1 621 131
6200 Bidrag från EU till fiskerieringen	162 400	15 154	-147 246	58 311	103 283
6213 Bidrag från Europeiska fiskerifonden 2007–2013	0	0	0	22 366	81 872
6214 Bidrag från Europeiska havs- och fiskerifonden 2014–2020	162 400	15 154	-147 246	35 945	21 410
6300 Bidrag från Europeiska regionala utvecklingsfonden	1 407 000	1 213 196	-193 804	720 640	508 981
6313 Bidrag från Europeiska regionala utvecklingsfonden 2007–2013	0	293 253	293 253	47 079	405 529
6314 Bidrag från Europeiska regionala utvecklingsfonden 2014–2020	1 407 000	919 943	-487 057	673 562	103 452
6400 Bidrag från Europeiska socialfonden	979 000	578 195	-400 805	324 118	523 635
6412 Bidrag från Europeiska socialfonden 2000–2006	0	0	0	0	-4 725
6413 Bidrag från Europeiska socialfonden 2007–2013	0	0	0	0	328 681
6414 Bidrag från Europeiska socialfonden 2014–2020	979 000	578 195	-400 805	324 118	199 680
6500 Bidrag till transeuropeiska nätverk	22 000	215 223	193 223	382 745	123 084

Tusental kronor

Inkomsttitel	Statens budget	Beräknat utfall 2017	Skillnad mot statens budget	Utfall 2016	Utfall 2015
6511 Bidrag till transeuropeiska nätverk	22 000	215 223	193 223	382 745	123 084
6900 Övriga bidrag från EU	186 000	674 850	488 850	642 406	253 076
6911 Övriga bidrag från EU	186 000	674 850	488 850	642 406	253 076
6000 Bidrag m.m. från EU	11 271 830	10 475 540	-796 290	10 979 795	9 733 073
7100 Tillkommande skatter	10 149 176	10 198 013	48 838	9 715 704	9 871 634
7110 EU-skatter	6 503 573	6 295 845	-207 728	6 051 368	6 226 031
7112 Tullmedel	6 469 414	6 261 996	-207 418	6 018 268	6 193 851
7113 Jordbrukstillar och sockeravgifter	34 159	33 849	-310	33 101	32 180
7114 Avgifter till EU:s omstruktureringsfond för sockersektorn					
7120 Kommunala utjämningsavgifter	3 645 603	3 902 168	256 565	3 664 336	3 645 603
7121 Utjämningsavgift för LSS-kostnader	3 645 603	3 902 168	256 565	3 664 336	3 645 603
7200 Avräkningar	-110 151 056	-108 785 145	1 365 911	-105 070 996	-95 625 840
7210 Intäkter som förs till fonder	-11 969 973	-12 774 700	-804 727	-12 612 752	-9 034 002
7211 Intäkter som förs till fonder	-11 969 973	-12 774 700	-804 727	-12 612 752	-9 034 002
7220 Kompensation för mervärdesskatt	-98 181 083	-96 010 445	2 170 638	-92 458 244	-86 591 838
7221 Avräknad mervärdesskatt, statliga myndigheter	-31 738 230	-30 449 285	1 288 945	-30 325 070	-29 211 233
7222 Kompensation för mervärdesskatt, kommuner	-66 442 853	-65 561 160	881 693	-62 133 174	-57 380 605
7000 Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet	-100 001 880	-98 587 131	1 414 749	-95 355 291	-85 754 206
8100 Utgifter som redovisas som krediteringar på skattekonto	0	0	0	0	-8 154 971
8111 Anställningsstöd	0	0	0	0	-7
8124 Sjöfartsstöd	0	0	0	0	-1 426 427
8125 Nystartsjobb	0	0	0	0	-6 670 237
8126 Stöd till yrkesintroduktionsanställning	0	0	0	0	-56 381
8128 Ersättning för höga sjuklönekostnader	0	0	0	0	-1 918
8000 Utgifter som redovisas som krediteringar på skattekonto	0	0	0	0	-8 154 971
Summa inkomster på statens budget (kassamässigt)	979 733 829	1 001 393 812	21 659 983	1 002 696 572	859 529 412

Bilaga 2

Specifikation av utgifter i statens budget

Bilaga 2 Specifikation av utgifter på statens budget för budgetåret 2017

Tusental kronor

	Ingående Ramöverförings- belopp	Statens budget	Ändrings- budget	Indragning	Medgivna överskridanden	Totalt tilldelade medel	Utfall	Skillnad mot statens budget	Skillnad mot anvisade medel	Skillnad mot tilldelade medel	Skillnad mot tillgängliga medel	Anslags- kredit	Utgående Ramöverförings- belopp
	(IB)	(SB)	(ÄB)	(ID)	(MÖ)	(IB+SB+ÄB+ID+ MÖ)			(SB+ÄB)				
U0 01 Rikets styrelse	525 267	13 268 476	47 200	-89 304		13 751 639	13 324 446	55 970	8 770	-427 193	-847 297	420 104	427 193
1 Statschefen	94	136 996				137 090	136 245	-751	-751	-845	-4 955	4 110	845
1:1 Kungliga hov- och slottsstaten	94	136 996				137 090	136 245	-751	-751	-845	-4 955	4 110	845
2 Riksdagen samt JO m.m.	140 070	1 851 446		-35 428		1 956 087	1 828 995	-22 451	-22 451	-127 092	-182 635	55 543	127 092
2:1 Riksdagens ledamöter och partier m.m.	36 490	880 313				916 803	873 469	-6 844	-6 844	-43 334	-69 743	26 409	43 334
2:2 Riksdagens förvaltningsanslag	42 037	767 892				809 929	779 437	11 545	11 545	-30 492	-53 529	23 037	30 492
2:3 Riksdagens fastighetsanslag	49 428	113 000		-35 428		127 000	82 971	-30 029	-30 029	-44 029	-47 419	3 390	44 029
2:4 Riksdagens ombudsmän (JO)	12 115	90 241				102 356	93 118	2 877	2 877	-9 238	-11 945	2 707	9 238
3 Sametinget	995	45 243				46 238	45 703	460	460	-535	-1 892	1 357	535
3:1 Sametinget	995	45 243		0		46 238	45 703	460	460	-535	-1 892	1 357	535
4 Regeringskansliet m.m.	285 801	7 379 026	9 500	-1 609		7 672 718	7 481 855	102 829	93 329	-190 863	-412 234	221 371	190 863
4:1 Regeringskansliet m.m.	285 801	7 379 026	9 500	-1 609		7 672 718	7 481 855	102 829	93 329	-190 863	-412 234	221 371	190 863
5 Länsstyrelserna	47 694	2 736 126	15 000	-1 949		2 796 870	2 743 562	7 436	-7 564	-53 308	-162 736	109 428	53 308
5:1 Länsstyrelserna m.m.	47 694	2 736 126	15 000	-1 949		2 796 870	2 743 562	7 436	-7 564	-53 308	-162 736	109 428	53 308
6 Demokratipolitik	-402	383 516	22 700	-575		405 240	381 744	-1 772	-24 472	-23 495	-33 277	9 782	23 495
6:1 Allmänna val och demokrati	1 077	87 340	8 000	-339		96 078	89 107	1 767	-6 233	-6 971	-7 431	460	6 971
6:2 Justitiekanslern	-207	48 734				48 527	43 589	-5 145	-5 145	-4 938	-6 400	1 462	4 938
6:3 Datainspektionen	-1 458	54 354	14 200			67 096	55 086	732	-13 468	-12 010	-14 066	2 056	12 010
6:4 Svensk författningssamling	153	1 300	500	-153		1 800	1 791	491	-9	-9	-48	39	9

Tusental kronor

		Ingående Ramöverförings- belopp	Statens budget	Ändrings- budget	Indragning	Medgivna överskridanden	Totalt tilldelade medel (IB+SB+ÄB+ID+ MÖ)	Utfall	Skillnad mot statens budget	Skillnad mot anvisade medel (SB+ÄB)	Skillnad mot tilldelade medel	Skillnad mot tillgängliga medel	Anslags- kredit	Utgående Ramöverförings- belopp
		(IB)	(SB)	(ÄB)	(ID)	(MÖ)								
6:5	Valmyndigheten	-36	19 588		-14		19 539	20 040	452	452	501	-98	599	-501
6:6	Stöd till politiska partier	69	172 200		-69		172 200	172 131	-69	-69	-69	-5 235	5 166	69
7	Nationella minoriteter	716	117 417		-716		117 417	115 985	-1 432	-1 432	-1 432	-1 432	0	1 432
7:1	Åtgärder för nationella minoriteter	406	102 917		-406		102 917	101 661	-1 256	-1 256	-1 256	-1 256	0	1 256
7:2	Åtgärder för den nationella minoriteten romer	310	14 500		-310		14 500	14 324	-176	-176	-176	-176	0	176
8	Mediefrågor	49 208	600 767		-48 416		601 559	573 873	-26 894	-26 894	-27 687	-45 710	18 023	27 687
8:1	Presstödet	48 416	567 119		-48 416		567 119	541 280	-25 839	-25 839	-25 839	-42 853	17 014	25 839
8:2	Myndigheten för press, radio och tv	792	33 648				34 440	32 593	-1 055	-1 055	-1 848	-2 857	1 009	1 848
9	Sieps samt EU-information	1 092	17 939		-611		18 420	16 485	-1 454	-1 454	-1 935	-2 425	490	1 935
9:1	Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information	1 092	17 939		-611		18 420	16 485	-1 454	-1 454	-1 935	-2 425	490	1 935
UO 2	Samhällsekonomi och finansförvaltning	43 962	15 258 562	25 000	-90 473		15 237 050	15 262 038	3 476	-21 524	24 987	-711 076	736 063	-24 987
1:1	Statskontoret	5 576	94 266		-2 919		96 923	96 162	1 896	1 896	-761	-3 502	2 741	761
1:2	Kammarkollegiet	5 170	60 994		-3 569		62 594	59 682	-1 312	-1 312	-2 912	-4 742	1 830	2 912
1:3	Finansinspektionens avgifter till EU:s tillsynsmyndigheter	1 419	14 350		-1 419		14 350	11 381	-2 969	-2 969	-2 969	-4 404	1 435	2 969
1:4	Arbetsgivarpolitiska frågor	1 116	2 443		-1 116		2 443	1 368	-1 075	-1 075	-1 075	-1 086	11	1 075
1:5	Statliga tjänstepensioner m.m.	-94 590	12 614 000				12 519 410	12 640 892	26 892	26 892	121 482	-509 218	630 700	-121 482
1:6	Finanspolitiska rådet	219	9 803		0		10 022	8 708	-1 095	-1 095	-1 314	-1 608	294	1 314
1:7	Konjunkturinstitutet	2 324	63 455		-470		65 310	63 647	192	192	-1 663	-3 567	1 904	1 663
1:8	Ekonomistyrningsverket	4 541	160 999		-635		164 905	161 420	421	421	-3 485	-11 535	8 050	3 485
1:9	Statistiska centralbyrån	-1 776	555 134				553 358	546 448	-8 686	-8 686	-6 910	-23 564	16 654	6 910
1:10	Bidragsfastigheter	4 352	193 000				197 352	197 278	4 278	4 278	-74	-5 864	5 790	74

Tusental kronor

		Ingående Ramöverförings- belopp	Statens budget	Ändrings- budget	Indragning	Medgivna överskridanden	Totalt tilldelade medel (IB+SB+ÄB+ID+ MÖ)	Utfall	Skillnad mot statens budget	Skillnad mot anvisade medel (SB+ÄB)	Skillnad mot tilldelade medel	Skillnad mot tillgängliga medel	Anslags- kredit	Utgående Ramöverförings- belopp
		(IB)	(SB)	(ÄB)	(ID)	(MÖ)								
1:11	Finansinspektionen	11 681	512 180	25 000	-1 470		547 392	532 600	20 420	-4 580	-14 792	-40 401	25 609	14 792
1:12	Riksgäldskontoret	73 469	315 702		-64 506		324 665	262 678	-53 024	-53 024	-61 987	-71 190	9 203	61 987
1:13	Bokföringsnämnden	-19	9 959				9 940	8 859	-1 100	-1 100	-1 081	-1 380	299	1 081
1:14	Vissa garanti- och medlemsavgifter	4 568	210 370		-342		214 596	231 326	20 956	20 956	16 731	-4 189	20 920	-16 731
1:15	Riksrevisionen	9 399	324 200				333 599	330 046	5 846	5 846	-3 553	-13 279	9 726	3 553
1:16	Finansmarknadsforskning	75	29 916		-75		29 916	30 529	613	613	613	-284	897	-613
1:17	Upphandlingsmyndigheten	16 438	84 687		-13 952		87 173	75 910	-8 777	-8 777	-11 263	-11 263	0	11 263
1:18	Statens servicecenter		3 104				3 104	3 104	0	0	0	0	0	0
UO 3 Skatt, tull och exekution		93 446	10 985 564	38 000			11 117 010	11 011 371	25 807	-12 193	-105 639	-435 206	329 567	105 639
1:1	Skatteverket	71 036	7 357 366	18 000			7 446 402	7 375 048	17 682	-318	-71 353	-292 074	220 721	71 353
1:2	Tullverket	9 508	1 743 925				1 753 433	1 721 762	-22 163	-22 163	-31 671	-83 989	52 318	31 671
1:3	Kronofogdemyndigheten	12 903	1 884 273	20 000			1 917 176	1 914 561	30 288	10 288	-2 615	-59 143	56 528	2 615
UO 4 Rättsväsendet		494 371	42 466 641	1 408 000	-116 376		44 252 636	44 064 394	1 597 753	189 753	-188 242	-1 853 156	1 664 914	188 242
1:1	Polismyndigheten	368 956	21 922 144	700 000	-149		22 990 951	22 911 815	989 671	289 671	-79 136	-735 391	656 255	79 136
1:2	Säkerhetspolisen	21 793	1 291 510	23 000			1 336 303	1 357 990	66 480	43 480	21 686	-17 059	38 745	-21 686
1:3	Åklagarmyndigheten	54 225	1 473 459		-10 710		1 516 974	1 504 577	31 118	31 118	-12 397	-56 601	44 204	12 397
1:4	Ekobrottsmyndigheten	7 828	648 449				656 277	663 115	14 666	14 666	6 838	-12 615	19 453	-6 838
1:5	Sveriges Domstolar	156 126	5 519 637		-19		5 675 744	5 507 542	-12 095	-12 095	-168 202	-333 792	165 590	168 202
1:6	Kriminalvården	27 380	8 346 747				8 374 127	8 624 030	277 283	277 283	249 903	-167 434	417 337	-249 903
1:7	Brottsförebyggande rådet	5 168	111 476		-2 219		114 424	108 899	-2 577	-2 577	-5 525	-8 869	3 344	5 525
1:8	Rättsmedicinalverket	22 249	418 012		-10 095		430 165	412 383	-5 629	-5 629	-17 782	-30 322	12 540	17 782
1:9	Gentekniknämnden	372	5 444		-212		5 605	5 848	404	404	244	-28	272	-244
1:10	Brottsoffermyndigheten	-315	40 561				40 246	38 944	-1 617	-1 617	-1 303	-2 520	1 217	1 303
1:11	Ersättning för skador på grund av brott	9 412	121 943		-5 754		125 601	91 272	-30 671	-30 671	-34 329	-37 987	3 658	34 329

Tusental kronor

		Ingående Ramöverförings- belopp	Statens budget	Ändrings- budget	Indragning	Medgivna överskridanden	Totalt tilldelade medel (IB+SB+ÄB+ID+ MÖ)	Utfall	Skillnad mot statens budget	Skillnad mot anvisade medel (SB+ÄB)	Skillnad mot tilldelade medel	Skillnad mot tillgängliga medel	Anslags- kredit	Utgående Ramöverförings- belopp
		(IB)	(SB)	(ÄB)	(ID)	(MÖ)								
1:12	Rättsliga biträden m.m.	-268 860	2 338 657	650 000			2 719 797	2 648 394	309 737	-340 263	-71 403	-370 268	298 865	71 403
1:13	Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.	11 845	39 984	35 000	-9 355		77 473	63 810	23 826	-11 174	-13 664	-14 864	1 200	13 664
1:14	Avgifter till vissa internationella sammanslutningar	8 829	22 174		-8 829		22 174	11 641	-10 533	-10 533	-10 533	-10 533	0	10 533
1:15	Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete	684	47 157		-684		47 157	46 606	-551	-551	-551	-1 966	1 415	551
1:16	Säkerhets- och integritetsskyddsmyndigheten	3 010	17 966		-2 449		18 527	15 576	-2 390	-2 390	-2 951	-3 490	539	2 951
1:17	Domarnämnden	-232	9 321				9 089	8 566	-755	-755	-524	-804	280	524
1:18	Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet	65 900	92 000		-65 900		92 000	43 388	-48 612	-48 612	-48 612	-48 612	0	48 612
UO 5 Internationell samverkan		-18 158	1 913 291	250 200	-19 383		2 125 950	1 953 361	40 070	-210 130	-172 588	-326 114	153 526	172 588
1:1	Avgifter till internationella organisationer	-39 815	1 328 554	236 300	-94		1 524 945	1 377 970	49 416	-186 884	-146 975	-289 030	142 055	146 975
1:2	Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet	10 545	151 048		-7 721		153 872	139 100	-11 948	-11 948	-14 771	-19 303	4 532	14 771
1:3	Nordiskt samarbete	1 288	13 595		-1 288		13 595	13 236	-359	-359	-359	-767	408	359
1:4	Ekonomiskt bistånd till enskilda utomlands samt diverse kostnader för rättsväsendet	1 435	3 826		-1 435		3 826	3 329	-497	-497	-497	-612	115	497
1:5	Inspektionen för strategiska produkter	99	29 400	3 900			33 399	34 177	4 777	877	779	-220	999	-779
1:6	Forskning, utredningar och andra insatser rörande säkerhetspolitik, nedrustning och icke-spridning	1 593	45 358		-1 514		45 437	44 570	-788	-788	-867	-2 228	1 361	867
1:7	Bidrag till Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (SIPRI)		25 402				25 402	25 402	0	0	0	0	0	0
1:8	Bidrag till Utrikespolitiska institutet (UI)		16 675				16 675	16 675	0	0	0	0	0	0
1:9	Svenska institutet	-634	119 743				119 109	120 187	444	444	1 077	-2 515	3 592	-1 077
1:10	Information om Sverige i utlandet	751	15 475		-751		15 475	14 951	-524	-524	-524	-988	464	524
1:11	Samarbete inom Östersjöregionen	6 581	164 215	10 000	-6 581		174 215	163 764	-451	-10 451	-10 451	-10 451	0	10 451
UO 6 Försvar och samhällets krisberedskap		-369 377	50 254 364	485 000	-142 131		50 227 856	50 383 243	128 879	-356 121	155 386	-1 363 462	1 518 848	-155 386

Tusental kronor

	Ingående Ramöverförings- belopp	Statens budget	Ändrings- budget	Indragning	Medgivna överskridanden	Totalt tilldelade medel (IB+SB+AB+ID+ MÖ)	Utfall	Skillnad mot statens budget	Skillnad mot anvisade medel (SB+AB)	Skillnad mot tilldelade medel	Skillnad mot tillgängliga medel	Anslags- kredit	Utgående Ramöverförings- belopp	
	(IB)	(SB)	(AB)	(ID)	(MÖ)									
1 Försvar	-504 580	46 128 276	415 000	-97 810		45 940 887	46 346 162	217 886	-197 114	405 275	-988 312	1 393 587	-405 275	
1:1		Förbandsverksamhet och beredskap	-157 343	32 533 082	325 000	-17	32 700 722	33 147 041	613 959	288 959	446 319	-539 872	986 191	-446 319
1:2		Försvarsmaktens insatser internationellt	86 578	1 132 851		-55 806	1 163 623	1 040 073	-92 778	-92 778	-123 550	33 986	123 550	
1:3		Anskaffning av materiel och anläggningar	-494 896	10 369 356	80 000		9 954 460	10 062 433	-306 923	-386 923	107 973	-203 108	311 081	-107 973
1:4		Forskning och teknikutveckling	4 694	586 542		-4 694	586 542	580 401	-6 141	-6 141	-6 141	17 596	6 141	
1:5		Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten	4 249	10 499		-3 862	10 886	9 183	-1 316	-1 316	-1 703	315	1 703	
1:6		Totalförsvarets rekryteringsmyndighet	400	24 522			24 922	24 922	400	400	0	-736	736	0
1:7		Officersutbildning m.m.	16 354	211 961		-10 063	218 252	203 273	-8 688	-8 688	-14 979	6 359	14 979	
1:8		Försvarets radioanstalt	4 905	979 689	10 000		994 594	1 017 214	37 525	27 525	22 620	-6 771	29 391	-22 620
1:9		Totalförsvarets forskningsinstitut	8 100	176 045		-2 736	181 409	176 296	251	251	-5 113	-10 394	5 281	5 113
1:10		Nämnder m.m.	309	6 051		-309	6 051	5 755	-296	-296	-296	13	296	
1:11		Internationella materielsamarbeten, industrifrågor m.m.	21 389	89 678		-19 879	91 187	71 450	-18 228	-18 228	-19 738	-22 136	2 398	19 738
1:12		Försvarsunderrättelsesdomstolen	681	8 000		-443	8 238	8 120	120	120	-117	-357	240	117
2 Samhällets krisberedskap	323 588	3 682 234	70 000	-43 306		4 032 516	3 777 140	94 906	24 906	-255 376	-363 321	107 945	255 376	
2:1		Kustbevakningen	231 982	1 117 441			1 349 423	1 169 009	51 568	51 568	-180 414	-213 937	33 523	180 414
2:2		Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor	0	74 850			74 850	74 850	0	0	0	-2 246	2 246	0
2:3		Ersättning för räddningstjänst m.m.	9 708	21 080		-9 708	21 080	13 095	-7 985	-7 985	-7 985	-10 093	2 108	7 985
2:4		Krisberedskap	67 382	1 121 857	60 000	-33 598	1 215 642	1 145 143	23 286	-36 714	-70 498	-104 154	33 656	70 498
2:5		Ersättning till SOS Alarm Sverige AB för alarmeringstjänst enligt avtal		239 171			239 171	239 171	0	0	0	0	0	0
2:6		Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	14 556	1 062 445	10 000		1 087 001	1 093 606	31 161	21 161	6 605	-25 268	31 873	-6 605
2:7		Statens haverikommission	-40	45 390			45 350	42 265	-3 125	-3 125	-3 085	-7 624	4 539	3 085
3 Strålsäkerhet	-5 992	384 457				378 465	385 316	859	859	6 851	-8 683	15 534	-6 851	

Tusental kronor

		Ingående Ramöverförings- belopp	Statens budget	Ändrings- budget	Indragning	Medgivna överskridanden	Totalt tilldelade medel	Utfall	Skillnad mot statens budget	Skillnad mot anvisade medel	Skillnad mot tilldelade medel	Skillnad mot tillgängliga medel	Anslags- kredit	Utgående Ramöverförings- belopp
		(IB)	(SB)	(ÄB)	(ID)	(MÖ)	(IB+SB+ÄB+ID+ MÖ)			(SB+ÄB)				
3:1	Strålsäkerhetsmyndigheten	-5 992	384 457				378 465	385 316	859	859	6 851	-8 683	15 534	-6 851
4	Elsäkerhet	2 807	59 397		-1 015		61 188	59 825	428	428	-1 364	-3 146	1 782	1 364
4:1	Elsäkerhetsverket	2 807	59 397		-1 015		61 188	59 825	428	428	-1 364	-3 146	1 782	1 364
Äldre anslag		-185 200	0				-185 200	-185 200	-185 200	-185 200	0	0	0	0
1:4 (2016)	Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar	-185 200					-185 200	-185 200	-185 200	-185 200	0	0	0	0
UO 7 Internationellt bistånd		23 635	34 990 005	1 784 554	-36 190		36 762 004	36 706 672	1 716 667	-67 887	-55 332	-1 562 326	1 506 994	55 332
1	Internationellt utvecklingssamarbete	23 635	34 990 005	1 784 554	-36 190		36 762 004	36 706 672	1 716 667	-67 887	-55 332	-1 562 326	1 506 994	55 332
1:1	Biståndsverksamhet	-15 393	33 706 103	1 776 939	-30 507		35 437 142	35 401 536	1 695 433	-81 506	-35 606	-1 504 576	1 468 970	35 606
1:2	Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida)	29 343	1 095 848	7 615			1 132 806	1 115 248	19 400	11 785	-17 557	-50 432	32 875	17 557
1:3	Nordiska Afrikainstitutet	416	14 594		0		15 010	14 052	-542	-542	-958	-1 396	438	958
1:4	Folke Bernadotteakademin	3 098	107 023				110 121	110 663	3 640	3 640	542	-2 669	3 211	-542
1:5	Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete	3 368	50 000		-3 368		50 000	51 424	1 424	1 424	1 424	-76	1 500	-1 424
1:6	Utvärdering av internationellt bistånd	2 803	16 437		-2 315		16 925	13 748	-2 689	-2 689	-3 177	-3 177	0	3 177
UO 8 Migration		2 403 294	32 580 319	6 841 000	-2 737 822		39 086 791	40 033 513	7 453 194	612 194	946 722	-1 649 785	2 596 507	-946 722
1:1	Migrationsverket	805 448	5 904 447		-598 971		6 110 924	6 014 660	110 213	110 213	-96 264	-273 397	177 133	96 264
1:2	Ersättningar och bostadskostnader	1 440 714	23 728 000	6 228 000	-1 896 349		29 500 365	30 599 791	6 871 791	643 791	1 099 426	-1 200 574	2 300 000	-1 099 426
1:3	Migrationspolitiska åtgärder	5 013	741 547		-8 800		737 760	738 089	-3 458	-3 458	329	-21 469	21 798	-329
1:4	Domstolsprövning i utlänningsmål	-38 183	1 042 723	-85 000			919 540	839 050	-203 673	-118 673	-80 491	-111 773	31 282	80 491
1:5	Rättsliga biträden m.m. vid domstolsprövning i utlänningsmål	27 595	255 800		-27 595		255 800	246 408	-9 392	-9 392	-9 392	-17 066	7 674	9 392
1:6	Offentligt biträde i utlänningsärenden	-43 400	396 150	308 000			660 750	806 030	409 880	101 880	145 280	86 660	58 620	-145 280
1:7	Utresor för avvisade och utvisade	76 383	356 202		-76 383		356 202	252 870	-103 332	-103 332	-103 332	-103 332	0	103 332

Tusental kronor

		Ingående Ramöverförings- belopp	Statens budget	Ändrings- budget	Indragning	Medgivna överskridanden	Totalt tilldelade medel (IB+SB+ÄB+ID+ MÖ)	Utfall	Skillnad mot statens budget	Skillnad mot anvisade medel (SB+ÄB)	Skillnad mot tilldelade medel	Skillnad mot tillgängliga medel	Anslags- kredit	Utgående Ramöverförings- belopp
		(IB)	(SB)	(ÄB)	(ID)	(MÖ)								
1:8	Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar	129 724	155 450		-129 724		155 450	147 129	-8 321	-8 321	-8 321	-8 321	0	8 321
1:9	Tillfälligt stöd till kommuner för ensamkommande unga asylsökande m fl.			390 000			390 000	389 486	389 486	-514	-514	-514	0	514
UO 9	Hälsovård, sjukvård och social omsorg	4 991 097	68 496 164	1 948 000	-5 140 402		70 294 859	67 411 135	-1 085 029	-3 033 029	-2 883 724	-5 670 163	2 786 439	2 883 724
1	Hälsa- och sjukvårdspolitik	211 086	34 728 804	1 723 000	-403 880		36 259 011	36 525 995	1 797 191	74 191	266 985	-1 076 544	1 343 529	-266 985
1:1	Myndigheten för vård- och omsorgsanalys	3 448	34 885		-2 428		35 905	35 083	198	198	-822	-1 869	1 047	822
1:2	Statens beredning för medicinsk och social utvärdering	3 936	81 560		-1 706		83 790	83 122	1 562	1 562	-667	-2 949	2 282	667
1:3	Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket	2 796	140 964				143 760	141 164	200	200	-2 596	-6 825	4 229	2 596
1:4	Tandvårdsförmåner	88 570	5 747 835		-88 570		5 747 835	5 781 881	34 046	34 046	34 046	-253 176	287 222	-34 046
1:5	Bidrag för läkemedelsförmånerna	-208 069	24 049 736	1 103 000			24 944 667	25 606 222	1 556 486	453 486	661 555	-344 554	1 006 109	-661 555
1:6	Bidrag till folkhälsa och sjukvård	202 275	2 729 286	500 000	-190 775		3 240 786	2 913 316	184 030	-315 970	-327 470	-327 470	0	327 470
1:7	Sjukvård i internationella förhållanden	24 491	485 476		-24 491		485 476	432 975	-52 501	-52 501	-52 501	-76 775	24 274	52 501
1:8	Bidrag till psykiatri	95 910	1 108 993	100 000	-95 910		1 208 993	1 167 464	58 471	-41 529	-41 529	-41 529	0	41 529
1:9	Läkemedelsverket	549	132 018				132 567	132 688	670	670	121	-3 840	3 961	-121
1:10	E-hälsomyndigheten	-2 819	144 051	20 000			161 232	158 080	14 029	-5 971	-3 152	-17 557	14 405	3 152
1:11	Bidrag för mänskliga vävnader och celler		74 000				74 000	74 000	0	0	0	0	0	0
2	Folkhälsopolitik	36 976	581 697		-31 562		587 111	577 997	-3 700	-3 700	-9 114	-24 189	15 075	9 114
2:1	Folkhälsomyndigheten	7 589	380 030				387 619	379 206	-824	-824	-8 413	-19 722	11 309	8 413
2:2	Insatser för vaccinberedskap	27 955	88 500		-27 955		88 500	85 723	-2 777	-2 777	-2 777	-2 777	0	2 777
2:3	Bidrag till WHO	-2 164	37 665		-11		35 490	38 933	1 268	1 268	3 443	-323	3 766	-3 443
2:4	Insatser mot hiv/aids och andra smittsamma sjukdomar	3 596	75 502		-3 596		75 502	74 135	-1 367	-1 367	-1 367	-1 367	0	1 367

Tusental kronor

		Ingående Ramöverförings- belopp	Statens budget	Ändrings- budget	Indragning	Medgivna överskridanden	Totalt tilldelade medel (IB+SB+ÄB+ID+ MÖ)	Utfall	Skillnad mot statens budget	Skillnad mot anvisade medel (SB+ÄB)	Skillnad mot tilldelade medel	Skillnad mot tillgängliga medel	Anslags- kredit	Utgående Ramöverförings- belopp
		(IB)	(SB)	(ÄB)	(ID)	(MÖ)								
3 Funktionshinderspolitik		1 883	246 625		-168		248 340	246 329	-296	-296	-2 011	-3 747	1 736	2 011
3:1	Myndigheten för delaktighet	1 883	57 883		-168		59 598	57 587	-296	-296	-2 011	-3 747	1 736	2 011
3:2	Bidrag till funktionshindersorganisationer	0	188 742		0		188 742	188 742	0	0	0	0	0	0
4 Politik för sociala tjänster		4 611 883	30 766 028	225 000	-4 634 423		30 968 489	27 940 042	-2 825 986	-3 050 986	-3 028 447	-4 396 598	1 368 151	3 028 447
4:1	Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd	3 561	24 096		-2 849		24 808	24 352	256	256	-456	-1 902	1 446	456
4:2	Vissa statsbidrag inom funktionshindersområdet	25 536	411 514		-25 536		411 514	389 499	-22 015	-22 015	-22 015	-22 015	0	22 015
4:3	Bilstöd till personer med funktionsnedsättning	26 666	266 995		-26 666		266 995	162 445	-104 550	-104 550	-104 550	-117 900	13 350	104 550
4:4	Kostnader för statlig assistansersättning	4 170 639	25 931 000		-4 170 639		25 931 000	23 309 662	-2 621 338	-2 621 338	-2 621 338	-3 917 888	1 296 550	2 621 338
4:5	Stimulansbidrag och åtgärder inom äldreområdet	353 832	2 473 858	-30 000	-353 832		2 443 858	2 301 861	-171 997	-141 997	-141 997	-141 997	0	141 997
4:6	Statens institutionsstyrelse	-33 737	946 750	105 000			1 018 013	993 971	47 221	-57 779	-24 042	-80 847	56 805	24 042
4:7	Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m.	65 387	711 815	150 000	-54 901		872 301	758 252	46 437	-103 563	-114 049	-114 049	0	114 049
5 Barnrättspolitik		4 736	52 318		-4 743		52 311	47 521	-4 797	-4 797	-4 790	-5 527	737	4 790
5:1	Barnombudsmannen	-7	24 557				24 550	24 278	-279	-279	-272	-1 009	737	272
5:2	Barnets rättigheter	4 743	27 761		-4 743		27 761	23 243	-4 518	-4 518	-4 518	-4 518	0	4 518
6 Alkohol, narkotika, doping, tobak samt spel		5 921	213 871		-5 914		213 878	195 759	-18 112	-18 112	-18 119	-18 126	7	18 119
6:1	Alkoholsortimentsnämnden	114	242		-107		249	148	-94	-94	-101	-108	7	101
6:2	Åtgärder avseende alkohol, narkotika, doping, tobak samt spel	5 807	213 629		-5 807		213 629	195 611	-18 018	-18 018	-18 018	-18 018	0	18 018
7 Forskningspolitik		25 999	580 996		-25 115		581 880	566 874	-14 122	-14 122	-15 006	-32 436	17 430	15 006
7:1	Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd: Förvaltning	884	33 998				34 882	34 059	61	61	-823	-1 843	1 020	823
7:2	Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd: Forskning	25 115	546 998		-25 115		546 998	532 814	-14 184	-14 184	-14 184	-30 594	16 410	14 184

Tusental kronor

		Ingående Ramöverförings- belopp	Statens budget	Ändrings- budget	Indragning	Medgivna överskridanden	Totalt tilldelade medel (IB+SB+ÄB+ID+ MÖ)	Utfall	Skillnad mot statens budget	Skillnad mot anvisade medel (SB+ÄB)	Skillnad mot tilldelade medel	Skillnad mot tillgängliga medel	Anslags- kredit	Utgående Ramöverförings- belopp
		(IB)	(SB)	(ÄB)	(ID)	(MÖ)								
8 Socialstyrelsen		70 831	1 325 825		-33 185		1 363 471	1 310 617	-15 208	-15 208	-52 854	-92 628	39 774	52 854
8.1	Socialstyrelsen	26 382	627 986		-8 190		646 178	631 672	3 686	3 686	-14 507	-33 346	18 839	14 507
8.2	Inspektionen för vård och omsorg	44 449	697 839		-24 996		717 293	678 945	-18 894	-18 894	-38 347	-59 282	20 935	38 347
Äldre anslag		21 781	0		-1 413		20 368				-20 368	-20 368	0	20 368
4:8 (2016)	Ersättning för vanvård i den sociala barn- och ungdomsvården	20 368					20 368	0	0	0	-20 368	-20 368	0	20 368
4:9 (2016)	Ersättningsnämnden	1 413			-1 413		0	0	0	0	0	0	0	0
UO 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning		4 307 814	107 051 805	120 000	-4 267 173	820	107 213 266	101 868 165	-5 183 640	-5 303 640	-5 345 101	-10 711 316	5 366 215	5 345 101
1 Ersättning vid sjukdom och funktionsnedsättning		4 181 866	98 590 037	91 000	-4 263 084	820	98 600 639	93 357 983	-5 232 054	-5 323 054	-5 242 656	-10 355 018	5 112 362	5 242 656
1.1	Sjukpenning och rehabilitering m.m.	3 778 046	41 740 154		-3 781 055		41 737 145	37 673 295	-4 066 859	-4 066 859	-4 063 850	-5 959 158	1 895 308	4 063 850
1.2	Aktivitets- och sjukersättningar m.m.	268 468	48 706 606		-281 954		48 693 120	47 688 492	-1 018 114	-1 018 114	-1 004 628	-3 829 838	2 825 210	1 004 628
1.3	Handikappersättningar	25 321	1 384 000		-25 321		1 384 000	1 349 933	-34 067	-34 067	-34 067	-103 267	69 200	34 067
1.4	Arbetskadeersättningar m.m.	-63 223	3 015 000		-1 500		2 950 277	3 007 499	-7 501	-7 501	57 222	-221 678	278 900	-57 222
1.5	Ersättning inom det statliga personskadeskyddet	189	33 277		-189	820	34 097	37 341	4 064	4 064	3 244	0	3 244	-3 244
1.6	Bidrag för sjukskrivningsprocessen	162 443	2 901 000		-162 443		2 901 000	2 711 594	-189 406	-189 406	-189 406	-189 406	0	189 406
1.7	Ersättning för höga sjuklönekostnader	10 623	810 000	91 000	-10 623		901 000	889 829	79 829	-11 171	-11 171	-51 671	40 500	11 171
2 Myndigheter		125 948	8 461 768	29 000	-4 089		8 612 627	8 510 182	48 414	19 414	-102 445	-356 298	253 853	102 445
2.1	Försäkringskassan	119 895	8 395 404	29 000			8 544 299	8 443 768	48 364	19 364	-100 531	-352 393	251 862	100 531
2.2	Inspektionen för socialförsäkringen	6 053	66 364		-4 089		68 328	66 414	50	50	-1 914	-3 905	1 991	1 914

Tusental kronor

	Ingående Ramöverförings- belopp	Statens budget	Ändrings- budget	Indragning	Medgivna överskridanden	Totalt tilldelade medel (IB+SB+ÄB+ID+ MÖ)	Utfall	Skillnad mot statens budget	Skillnad mot anvisade medel (SB+ÄB)	Skillnad mot tilldelade medel	Skillnad mot tillgängliga medel	Anslags- kredit	Utgående Ramöverförings- belopp
	(IB)	(SB)	(ÄB)	(ID)	(MÖ)								
U0 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	-145 891	34 774 451		-36 081		34 592 479	34 657 674	-116 777	-116 777	65 195	-1 697 933	1 763 128	-65 195
1 Ersättning vid ålderdom	-132 992	34 240 900		-36 081		34 071 826	34 112 342	-128 558	-128 558	40 516	-1 690 599	1 731 115	-40 516
1:1 Garantipension till ålderspension	-108 600	13 364 900				13 256 300	13 339 143	-25 757	-25 757	82 843	-585 402	668 245	-82 843
1:2 Efterlevandepensioner till vuxna	-60 474	11 545 300				11 484 826	11 498 690	-46 610	-46 610	13 864	-563 401	577 265	-13 864
1:3 Bostadstillägg till pensionärer	33 777	8 377 200		-33 777		8 377 200	8 264 822	-112 378	-112 378	-112 378	-531 238	418 860	112 378
1:4 Äldreförsörjningsstöd	2 304	953 500		-2 304		953 500	1 009 687	56 187	56 187	56 187	-10 558	66 745	-56 187
2 Myndigheter	-12 899	533 551				520 652	545 331	11 780	11 780	24 679	-7 334	32 013	-24 679
2:1 Pensionsmyndigheten	-12 899	533 551				520 652	545 331	11 780	11 780	24 679	-7 334	32 013	-24 679
U0 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	819 261	89 491 398	-104 563	-988 451		89 217 645	88 659 926	-831 472	-726 909	-557 720	-4 649 761	4 092 041	557 720
1:1 Barnbidrag	54 118	27 347 011		-54 118		27 347 011	27 287 327	-59 684	-59 684	-59 684	-1 607 734	1 548 050	59 684
1:2 Föräldraförsäkring	533 957	41 696 503	-104 563	-540 306		41 585 591	41 837 979	141 476	246 039	252 388	-1 650 934	1 903 322	-252 388
1:3 Underhållsstöd	-62 985	2 690 000				2 627 015	2 520 561	-169 439	-169 439	-106 454	-240 954	134 500	106 454
1:4 Adoptionsbidrag	18 744	32 284		-18 744		32 284	15 580	-16 704	-16 704	-16 704	-17 673	969	16 704
1:5 Barnpension och efterlevandestöd	102 816	1 048 000		-102 816		1 048 000	927 876	-120 124	-120 124	-120 124	-183 004	62 880	120 124
1:6 Vårdbidrag för funktionshindrade barn	-99 855	4 069 900				3 970 045	3 938 766	-131 134	-131 134	-31 278	-216 598	185 320	31 278
1:7 Pensionsrätt för barnår		7 467 700				7 467 700	7 467 700	0	0	0	0	0	0
1:8 Bostadsbidrag	272 467	5 140 000		-272 467		5 140 000	4 664 136	-475 864	-475 864	-475 864	-732 864	257 000	475 864
U0 13 Jämställdhet och nyanlända invandrarers etablering	2 094 239	32 635 380	70 000	-2 101 472		32 698 146	23 931 107	-8 704 273	-8 774 273	-8 767 040	-10 350 785	1 583 745	8 767 040
1 Nyanlända invandrarers etablering	2 082 295	32 162 956	70 000	-2 092 802		32 222 449	23 493 914	-8 669 042	-8 739 042	-8 728 535	-10 307 441	1 578 906	8 728 535
1:1 Etableringsåtgärder	74 097	209 030		-74 097		209 030	207 025	-2 005	-2 005	-2 005	-2 005	0	2 005

Tusental kronor

		Ingående Ramöverförings- belopp	Statens budget	Ändrings- budget	Indragning	Medgivna överskridanden	Totalt tilldelade medel	Utfall	Skillnad mot statens budget	Skillnad mot anvisade medel	Skillnad mot tilldelade medel	Skillnad mot tillgängliga medel	Anslags- kredit	Utgående Ramöverförings- belopp
		(IB)	(SB)	(ÄB)	(ID)	(MÖ)	(IB+SB+ÄB+ID+ MÖ)			(SB+ÄB)				
1.2	Kommunersättningar vid flyktingmottagande	644 719	21 643 414		-655 226		21 632 907	15 167 149	-6 476 265	-6 476 265	-6 465 758	-7 535 779	1 070 021	6 465 758
1.3	Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare	821 610	6 379 887	48 000	-821 610		6 427 887	5 355 329	-1 024 558	-1 072 558	-1 072 558	-1 391 552	318 994	1 072 558
1.4	Ersättning för insatser för vissa nyanlända invandrare	447 974	3 598 643	22 000	-447 974		3 620 643	2 536 480	-1 062 163	-1 084 163	-1 084 163	-1 264 095	179 932	1 084 163
1.5	Hemutrustningslån	93 895	331 982		-93 895		331 982	227 931	-104 051	-104 051	-104 051	-114 010	9 959	104 051
2	Diskriminering	4 511	174 885		-1 237		178 158	169 888	-4 997	-4 997	-8 271	-11 610	3 339	8 271
2:1	Diskrimineringsombudsmannen	3 630	111 966		-356		115 239	109 905	-2 061	-2 061	-5 334	-8 673	3 339	5 334
2:2	Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.	881	62 919		-881		62 919	59 983	-2 936	-2 936	-2 936	-2 936	0	2 936
3	Jämställdhet	6 933	247 539		-6 933		247 539	233 764	-13 775	-13 775	-13 775	-13 775	0	13 775
3:1	Särskilda jämställdhetsåtgärder	6 933	247 539		-6 933		247 539	233 764	-13 775	-13 775	-13 775	-13 775	0	13 775
4	Segregation		50 000				50 000	33 541	-16 459	-16 459	-16 459	-17 959	1 500	16 459
4:1	Åtgärder mot segregation		50 000				50 000	33 541	-16 459	-16 459	-16 459	-17 959	1 500	16 459
Äldre anslag		500	0		-500						0	0	0	0
1:6 (2016)	Från EU-budgeten finansierade insatser för integration av tredjelandsmedborgare	500			-500		0		0	0	0	0	0	0
UO 14 Arbetsmarknad och arbetsliv		6 647 488	75 656 514	12 500	-6 650 251		75 666 251	71 558 887	-4 097 627	-4 110 127	-4 107 364	-7 421 985	3 314 621	4 107 364
1 Arbetsmarknad		6 624 665	74 764 312	12 000	-6 635 381		74 765 596	70 671 100	-4 093 212	-4 105 212	-4 094 496	-7 388 027	3 293 531	4 094 496
1:1	Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader	-16 329	8 381 086	12 000			8 376 757	8 500 846	119 760	107 760	124 089	-127 344	251 433	-124 089
1:2	Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	1 871 540	27 445 318		-1 871 540		27 445 318	26 790 787	-654 531	-654 531	-654 531	-1 912 132	1 257 601	654 531

Tusental kronor

		Ingående Ramöverförings- belopp	Statens budget	Ändrings- budget	Indragning	Medgivna överskridanden	Totalt tilldelade medel (IB+SB+ÄB+ID+ MÖ)	Utfall	Skillnad mot statens budget	Skillnad mot anvisade medel (SB+ÄB)	Skillnad mot tilldelade medel	Skillnad mot tillgängliga medel	Anslags- kredit	Utgående Ramöverförings- belopp
		(IB)	(SB)	(ÄB)	(ID)	(MÖ)								
1:3	Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser	2 287 950	11 272 336		-2 284 950		11 275 336	9 553 660	-1 718 676	-1 718 676	-1 721 676	-2 277 758	556 082	1 721 676
1:4	Lönebidrag och Samhall m.m.	1 217 838	18 405 468		-1 217 838		18 405 468	17 194 259	-1 211 209	-1 211 209	-1 211 209	-1 897 287	686 078	1 211 209
1:5	Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige	1 384	117 960				119 344	127 272	9 312	9 312	7 928	-3 868	11 796	-7 928
1:6	Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2014–2020	487 320	1 181 070		-487 320		1 181 070	1 008 667	-172 403	-172 403	-172 403	-231 457	59 054	172 403
1:7	Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering	2 071	40 546		-1 334		41 282	40 348	-198	-198	-934	-2 150	1 216	934
1:8	Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen	493	65 671				66 164	63 468	-2 203	-2 203	-2 695	-4 665	1 970	2 695
1:9	Bidrag till administration av grundbeloppet		55 547				55 547	55 547	0	0	0	0	0	0
1:10	Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten		8 303				8 303	8 303	0	0	0	0	0	0
1:11	Bidrag till lönegarantiersättning	212 240	1 575 000		-212 240		1 575 000	1 295 581	-279 419	-279 419	-279 419	-436 919	157 500	279 419
1:12	Nystartsjobb och stöd för yrkesintroduktionsanställningar	560 158	6 216 007		-560 158		6 216 007	6 032 362	-183 645	-183 645	-183 645	-494 446	310 801	183 645
2 Arbetsliv		20 333	892 202	500	-12 780		900 255	887 786	-4 416	-4 916	-12 468	-33 558	21 090	12 468
2:1	Arbetsmiljöverket	7 998	738 917	-500	-3 154		743 261	743 496	4 579	5 079	235	-18 090	18 325	-235
2:2	Arbetsdomstolen	2 872	32 600		-1 907		33 565	30 288	-2 312	-2 312	-3 277	-4 255	978	3 277
2:3	Internationella arbetsorganisationen (ILO)	1 871	32 222	1 000	-1 871		33 222	30 866	-1 356	-2 356	-2 356	-2 389	33	2 356
2:4	Medlingsinstitutet	7 592	58 463		-5 848		60 207	53 218	-5 245	-5 245	-6 989	-8 743	1 754	6 989
2:5	Arbetslivspolitik	1	30 000		-1		30 000	29 918	-82	-82	-82	-82	0	82
Äldre anslag		2 490	0		-2 090		400				-400	-400	0	400
	Europeiska socialfonden m.m. för perioden													
1:12 (2015)	2007–2013	2 490			-2 090		400		0	0	-400	-400	0	400
UO 15 Studiestöd		2 190 836	22 433 999		-2 215 068		22 409 767	19 670 735	-2 763 264	-2 763 264	-2 739 032	-3 705 877	966 845	2 739 032
1:1	Studiehjälp	-20 309	3 427 850		-26 670		3 380 871	3 430 279	2 429	2 429	49 408	-121 985	171 393	-49 408

Tusental kronor

		Ingående Ramöverförings- belopp	Statens budget	Ändrings- budget	Indragning	Medgivna överskridanden	Totalt tilldelade medel (IB+SB+ÄB+ID+ MÖ)	Utfall	Skillnad mot statens budget	Skillnad mot anvisade medel (SB+ÄB)	Skillnad mot tilldelade medel	Skillnad mot tillgängliga medel	Anslags- kredit	Utgående Ramöverförings- belopp
		(IB)	(SB)	(ÄB)	(ID)	(MÖ)								
1.2	Studiemedel	2 100 365	15 292 371		-2 100 510		15 292 226	13 060 715	-2 231 656	-2 231 656	-2 231 511	-2 858 154	626 643	2 231 511
1.3	Avsättning för kreditförluster	37 170	1 963 965		-37 768		1 963 367	1 879 488	-84 477	-84 477	-83 878	-182 076	98 198	83 878
1.4	Statens utgifter för studiemedelsräntor	33 523	368 690		-33 523		368 690	356 454	-12 236	-12 236	-12 236	-30 671	18 435	12 236
1.5	Bidrag till kostnader vid viss gymnasieutbildning och vid viss föräldrautbildning i teckenspråk	9 559	62 150		-9 559		62 150	51 172	-10 978	-10 978	-10 978	-14 085	3 107	10 978
1.6	Bidrag till vissa studiesociala ändamål	-751	27 000				26 249	27 516	516	516	1 267	-83	1 350	-1 267
1.7	Studiestartsstöd		448 000				448 000	24 161	-423 839	-423 839	-423 839	-446 239	22 400	423 839
1.8	Centrala studiestödsnämnden	30 572	829 747		-6 751		853 568	827 178	-2 569	-2 569	-26 390	-51 282	24 892	26 390
1.9	Överklagandenämnden för studiestöd	706	14 226		-286		14 647	13 774	-452	-452	-873	-1 300	427	873
UO 16 Utbildning och universitetsforskning		2 782 222	72 381 263	676 450	-2 648 684		73 191 250	71 098 264	-1 282 999	-1 959 449	-2 092 987	-2 806 963	713 976	2 092 987
1 Barn-, ungdoms- och vuxenutbildning		2 662 114	21 714 531	650 000	-2 579 047		22 447 598	20 535 449	-1 179 082	-1 829 082	-1 912 149	-2 121 487	209 338	1 912 149
1.1	Statens skolverk	22 992	1 055 963		-4 199		1 074 756	1 030 811	-25 152	-25 152	-43 945	-75 624	31 679	43 945
1.2	Statens skolinspektion	8 705	409 644				418 349	402 028	-7 616	-7 616	-16 320	-28 609	12 289	16 320
1.3	Specialpedagogiska skolmyndigheten	27 621	712 572	-2 000	-6 566		731 627	724 280	11 708	13 708	-7 347	-28 724	21 377	7 347
1.4	Sameskolstyrelsen	-3 570	41 249	2 000			39 679	41 358	109	-1 891	1 678	-384	2 062	-1 678
1.5	Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet	1 422 786	2 868 670	642 500	-1 287 786		3 646 170	3 168 241	299 571	-342 929	-477 929	-477 929	0	477 929
1.6	Statligt stöd till särskild utbildning i gymnasieskolan	58 501	263 077		-58 501		263 077	225 910	-37 167	-37 167	-37 167	-45 060	7 893	37 167
1.7	Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet, m.m.	3 314	4 630 000		-98 314		4 535 000	4 530 471	-99 529	-99 529	-4 529	-4 529	0	4 529
1.8	Bidrag till viss verksamhet inom skolväsendet, m.m.	-5 788	177 325	17 500	0		189 037	179 618	2 293	-15 207	-9 419	-9 419	0	9 419
1.9	Bidrag till svensk undervisning i utlandet	2 870	90 692		-2 870		90 692	94 581	3 889	3 889	3 889	-646	4 535	-3 889
1.10	Fortbildning av lärare och förskolepersonal	144 821	295 226		-144 821		295 226	140 093	-155 133	-155 133	-155 133	-155 133	0	155 133
1.11	Bidrag till vissa studier	1 904	17 525		-1 904		17 525	17 188	-337	-337	-337	-863	526	337

Tusental kronor

		Ingående Ramöverförings- belopp	Statens budget	Ändrings- budget	Indragning	Medgivna överskridanden	Totalt tilldelade medel (IB+SB+ÄB+ID+ MÖ)	Utfall	Skillnad mot statens budget	Skillnad mot anvisade medel (SB+ÄB)	Skillnad mot tilldelade medel	Skillnad mot tillgängliga medel	Anslags- kredit	Utgående Ramöverförings- belopp
		(IB)	(SB)	(ÄB)	(ID)	(MÖ)								
1:12	Myndigheten för yrkeshögskolan	3 503	107 448		-304		110 647	108 853	1 405	1 405	-1 794	-5 017	3 223	1 794
1:13	Statligt stöd till vuxenutbildning	326 711	1 453 775		-326 711		1 453 775	1 127 520	-326 255	-326 255	-326 255	-326 255	0	326 255
1:14	Statligt stöd till yrkeshögskoleutbildning	63 665	2 171 588	-10 000	-63 665		2 161 588	2 034 203	-137 385	-127 385	-127 385	-234 445	107 060	127 385
1:15	Upprustning av skollokaler och utemiljöer	270 206	480 000		-270 206		480 000	162 261	-317 739	-317 739	-317 739	-317 739	0	317 739
1:16	Fler anställda i lågstadiet	674	2 300 000		-674		2 300 000	2 296 958	-3 042	-3 042	-3 042	-3 042	0	3 042
1:17	Skolforskningsinstitutet	10 160	23 146		-9 487		23 819	23 617	471	471	-203	-897	694	203
1:18	Praktiknära skolforskning		18 211				18 211	18 211	0	0	0	0	0	0
1:19	Bidrag till lärarlöner	303 038	4 442 000		-303 038		4 442 000	4 052 828	-389 172	-389 172	-389 172	-407 172	18 000	389 172
1:20	Särskilda insatser inom skolområdet		156 420				156 420	156 420	0	0	0	0	0	0
2	Universitet och högskolor	98 822	42 621 873		-49 126		42 671 569	42 514 986	-106 887	-106 887	-156 583	-278 426	121 843	156 583
2:1	Universitetskanslersämbetet	4 746	137 398		-669		141 475	137 150	-248	-248	-4 325	-8 447	4 122	4 325
2:2	Universitets- och högskolerådet	5 693	146 782		-1 485		150 990	147 492	710	710	-3 498	-7 901	4 403	3 498
2:3	Uppsala universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå		1 684 040				1 684 040	1 684 040	0	0	0	0	0	0
2:4	Uppsala universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå		2 066 943				2 066 943	2 066 943	0	0	0	0	0	0
2:5	Lunds universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå		1 982 302				1 982 302	1 982 302	0	0	0	0	0	0
2:6	Lunds universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå		2 119 873				2 119 873	2 119 873	0	0	0	0	0	0
2:7	Göteborgs universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå		2 039 526				2 039 526	2 039 526	0	0	0	0	0	0
2:8	Göteborgs universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå		1 504 493				1 504 493	1 504 493	0	0	0	0	0	0
2:9	Stockholms universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå		1 669 947				1 669 947	1 669 947	0	0	0	0	0	0
2:10	Stockholms universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå		1 580 369				1 580 369	1 580 369	0	0	0	0	0	0

Tusental kronor

		Ingående Ramöverförings- belopp	Statens budget	Ändrings- budget	Indragning	Medgivna överskridanden	Totalt tilldelade medel	Utfall	Skillnad mot statens budget	Skillnad mot anvisade medel	Skillnad mot tilldelade medel	Skillnad mot tillgängliga medel	Anslags- kredit	Utgående Ramöverförings- belopp
		(IB)	(SB)	(ÄB)	(ID)	(MÖ)	(IB+SB+ÄB+ID+ MÖ)			(SB+ÄB)				
2:11	Umeå universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå		1 336 777				1 336 777	1 336 777	0	0	0	0	0	0
2:12	Umeå universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå		1 082 429				1 082 429	1 082 429	0	0	0	0	0	0
2:13	Linköpings universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå		1 484 334				1 484 334	1 484 334	0	0	0	0	0	0
2:14	Linköpings universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå		854 065				854 065	854 065	0	0	0	0	0	0
2:15	Karolinska institutet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå		696 179				696 179	692 359	-3 820	-3 820	-3 820	-3 820	0	3 820
2:16	Karolinska institutet: Forskning och utbildning på forskarnivå		1 506 141				1 506 141	1 506 141	0	0	0	0	0	0
2:17	Kungl. Tekniska högskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	0	1 082 273				1 082 273	1 082 273	0	0	0	0	0	0
2:18	Kungl. Tekniska högskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå		1 499 593				1 499 593	1 499 593	0	0	0	0	0	0
2:19	Luleå tekniska universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå		643 531				643 531	643 531	0	0	0	0	0	0
2:20	Luleå tekniska universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå		369 250				369 250	369 250	0	0	0	0	0	0
2:21	Karlstads universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå		634 496				634 496	634 496	0	0	0	0	0	0
2:22	Karlstads universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå		227 090				227 090	227 090	0	0	0	0	0	0
2:23	Linnéuniversitetet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå		1 029 306				1 029 306	1 029 306	0	0	0	0	0	0
2:24	Linnéuniversitetet: Forskning och utbildning på forskarnivå		323 317				323 317	323 317	0	0	0	0	0	0
2:25	Örebro universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	3 255	766 819				770 074	770 074	3 255	3 255	0	0	0	0

Tusental kronor

		Ingående Ramöverförings- belopp	Statens budget	Ändrings- budget	Indragning	Medgivna överskridanden	Totalt tilldelade medel (IB+SB+ÄB+ID+ MÖ)	Utfall	Skillnad mot statens budget	Skillnad mot anvisade medel (SB+ÄB)	Skillnad mot tilldelade medel	Skillnad mot tillgängliga medel	Anslags- kredit	Utgående Ramöverförings- belopp
		(IB)	(SB)	(ÄB)	(ID)	(MÖ)								
2:26	Örebro universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå		254 064				254 064	254 064	0	0	0	0	0	0
2:27	Mittuniversitetet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå		525 658				525 658	525 658	0	0	0	0	0	0
2:28	Mittuniversitetet: Forskning och utbildning på forskarnivå		234 620				234 620	234 620	0	0	0	0	0	0
2:29	Blekinge tekniska högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	3 221	237 135				240 356	240 356	3 221	3 221	0	0	0	0
2:30	Blekinge tekniska högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå		92 543				92 543	92 543	0	0	0	0	0	0
2:31	Malmö högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå		894 005				894 005	894 005	0	0	0	0	0	0
2:32	Malmö högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå		139 059				139 059	139 059	0	0	0	0	0	0
2:33	Mälardalens högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	53 682	583 055		0		636 737	603 047	19 992	19 992	-33 690	-33 690	0	33 690
2:34	Mälardalens högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå		105 206				105 206	105 206	0	0	0	0	0	0
2:35	Stockholms konstnärliga högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå		197 275				197 275	197 275	0	0	0	0	0	0
2:36	Stockholms konstnärliga högskola: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå		49 490				49 490	49 490	0	0	0	0	0	0
2:37	Gymnastik- och idrottshögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå		97 639				97 639	97 639	0	0	0	0	0	0
2:38	Gymnastik- och idrottshögskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå		31 987				31 987	31 987	0	0	0	0	0	0
2:39	Högskolan i Borås: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå		476 847				476 847	476 847	0	0	0	0	0	0
2:40	Högskolan i Borås: Forskning och utbildning på forskarnivå		67 386				67 386	67 386	0	0	0	0	0	0

Tusental kronor

		Ingående Ramöverförings- belopp	Statens budget	Ändrings- budget	Indragning	Medgivna överskridanden	Totalt tilldelade medel	Utfall	Skillnad mot statens budget	Skillnad mot anvisade medel	Skillnad mot tilldelade medel	Skillnad mot tillgängliga medel	Anslags- kredit	Utgående Ramöverförings- belopp
		(IB)	(SB)	(ÄB)	(ID)	(MÖ)	(IB+SB+ÄB+ID+ MÖ)			(SB+ÄB)				
2:41	Högskolan Dalarna: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå		408 483				408 483	408 483	0	0	0	0	0	0
2:42	Högskolan Dalarna: Forskning och utbildning på forskarnivå		62 277				62 277	62 277	0	0	0	0	0	0
2:43	Högskolan i Gävle: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå		433 294				433 294	433 294	0	0	0	0	0	0
2:44	Högskolan i Gävle: Forskning och utbildning på forskarnivå		92 372				92 372	92 372	0	0	0	0	0	0
2:45	Högskolan i Halmstad: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå		374 906				374 906	374 906	0	0	0	0	0	0
2:46	Högskolan i Halmstad: Forskning och utbildning på forskarnivå		63 458				63 458	63 458	0	0	0	0	0	0
2:47	Högskolan Kristianstad: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå		373 379				373 379	373 379	0	0	0	0	0	0
2:48	Högskolan Kristianstad: Forskning och utbildning på forskarnivå		53 466				53 466	53 466	0	0	0	0	0	0
2:49	Högskolan i Skövde: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	5 366	296 793				302 159	297 501	708	708	-4 658	-4 658	0	4 658
2:50	Högskolan i Skövde: Forskning och utbildning på forskarnivå		47 423				47 423	47 423	0	0	0	0	0	0
2:51	Högskolan Väst: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå		343 773				343 773	343 773	0	0	0	0	0	0
2:52	Högskolan Väst: Forskning och utbildning på forskarnivå		48 249				48 249	48 249	0	0	0	0	0	0
2:53	Konstfack: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	6 028	158 283				164 311	158 731	448	448	-5 580	-5 580	0	5 580
2:54	Konstfack: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå		9 513				9 513	9 513	0	0	0	0	0	0
2:55	Kungl. Konsthögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå		62 611				62 611	62 611	0	0	0	0	0	0

Tusental kronor

		Ingående Ramöverförings- belopp	Statens budget	Ändrings- budget	Indragning	Medgivna överskridanden	Totalt tilldelade medel (IB+SB+ÄB+ID+ MÖ)	Utfall	Skillnad mot statens budget	Skillnad mot anvisade medel (SB+ÄB)	Skillnad mot tilldelade medel	Skillnad mot tillgängliga medel	Anslags- kredit	Utgående Ramöverförings- belopp
		(IB)	(SB)	(ÄB)	(ID)	(MÖ)								
2.56	Kungl. Konsthögskolan: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå		6 102				6 102	6 102	0	0	0	0	0	0
2.57	Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå		127 784				127 784	127 784	0	0	0	0	0	0
2.58	Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå		9 609				9 609	9 609	0	0	0	0	0	0
2.59	Södertörns högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå		395 592				395 592	395 592	0	0	0	0	0	0
2.60	Södertörns högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå		57 840				57 840	57 840	0	0	0	0	0	0
2.61	Försvarshögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå		24 553				24 553	24 553	0	0	0	0	0	0
2.62	Försvarshögskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå		10 580				10 580	10 580	0	0	0	0	0	0
2.63	Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet	-36 136	3 193 384		0		3 157 248	3 153 301	-40 083	-40 083	-3 947	-99 747	95 800	3 947
2.64	Särskilda utgifter inom universitet och högskolor	53 003	579 243		-46 972		585 274	498 687	-80 556	-80 556	-86 587	-104 105	17 518	86 587
2.65	Särskilda medel till universitet och högskolor	-36	414 532				414 496	404 017	-10 515	-10 515	-10 479	-10 479	0	10 479
2.66	Ersättningar för klinisk utbildning och forskning		2 521 132				2 521 132	2 521 132	0	0	0	0	0	0
3 Forskning		15 091	7 904 651	26 450	-14 620		7 931 572	7 911 597	6 946	-19 504	-19 975	-400 395	380 420	19 975
3.1	Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation	1 798	5 844 916	-44 550	-3 577		5 798 587	5 796 762	-48 154	-3 604	-1 826	-294 072	292 246	1 826
3.2	Vetenskapsrådet: Avgifter till internationella organisationer	-2 997	280 061	71 000		0	348 064	346 131	66 070	-4 930	-1 934	-15 937	14 003	1 934
3.3	Vetenskapsrådet: Förvaltning	-3 953	160 919				156 966	150 972	-9 947	-9 947	-5 993	-10 821	4 828	5 993
3.4	Rymdforskning och rymdverksamhet	855	373 044		-855		373 044	382 523	9 479	9 479	9 479	-9 173	18 652	-9 479
3.5	Rymdstyrelsen: Förvaltning	-778	28 518				27 740	28 404	-114	-114	663	-762	1 425	-663
3.6	Rymdstyrelsen: Avgifter till internationella organisationer	-16 805	551 309				534 504	553 472	2 163	2 163	18 968	-8 597	27 565	-18 968

Tusental kronor

		Ingående Ramöverförings- belopp	Statens budget	Ändrings- budget	Indragning	Medgivna överskridanden	Totalt tilldelade medel (IB+SB+ÄB+ID+ MÖ)	Utfall	Skillnad mot statens budget	Skillnad mot anvisade medel (SB+ÄB)	Skillnad mot tilldelade medel	Skillnad mot tillgängliga medel	Anslags- kredit	Utgående Ramöverförings- belopp
		(IB)	(SB)	(ÄB)	(ID)	(MÖ)								
3:7	Institutet för rymdfysik	-373	54 427				54 054	54 201	-226	-226	147	-1 486	1 633	-147
3:8	Kungl. biblioteket	9 195	362 343				371 538	366 374	4 031	4 031	-5 165	-16 035	10 870	5 165
3:9	Polarforskningssekreteriatet	16 926	46 478				63 404	42 291	-4 187	-4 187	-21 113	-23 437	2 324	21 113
3:10	Sunet		48 755				48 755	48 755	0	0	0	-2 438	2 438	0
3:11	Centrala etikprövningsnämnden	2 380	7 257		-2 163		7 474	5 998	-1 259	-1 259	-1 476	-1 694	218	1 476
3:12	Regionala etikprövningsnämnder	5 815	40 912		-4 997		41 730	37 400	-3 512	-3 512	-4 330	-5 376	1 046	4 330
3:13	Särskilda utgifter för forskningsändamål	3 028	105 712		-3 028		105 712	98 314	-7 398	-7 398	-7 398	-10 570	3 172	7 398
4	Vissa gemensamma ändamål	6 195	140 208		-5 892		140 511	136 232	-3 976	-3 976	-4 279	-6 654	2 375	4 279
4:1	Internationella program	3 364	81 589		-3 364		81 589	78 628	-2 961	-2 961	-2 961	-2 961	0	2 961
4:2	Avgift till Unesco och ICCROM	195	30 886		-195		30 886	30 677	-209	-209	-209	-1 753	1 544	209
4:3	Kostnader för Svenska Unescorådet	479	10 214		-176		10 517	10 113	-101	-101	-403	-709	306	403
4:4	Utvecklingsarbete inom områdena utbildning och forskning	2 157	17 519		-2 157		17 519	16 813	-706	-706	-706	-1 231	525	706
UO 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid		51 551	14 521 254		-29 345		14 543 459	14 475 496	-45 758	-45 758	-67 964	-242 518	174 554	67 964
1	Kulturområdesövergripande verksamhet	6 451	2 055 017		-5 073		2 056 395	2 046 685	-8 332	-8 332	-9 709	-61 268	51 559	9 709
1:1	Statens kulturråd	1 104	44 483		0		45 587	44 301	-182	-182	-1 286	-2 620	1 334	1 286
1:2	Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete	292	336 301		-292		336 301	335 339	-962	-962	-962	-962	0	962
1:3	Skapande skola	3 497	187 654		-3 497		187 654	186 608	-1 046	-1 046	-1 046	-6 676	5 630	1 046
1:4	Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet	156	39 481		-156		39 481	39 569	88	88	88	-1 094	1 182	-88
1:5	Stöd till icke-statliga kulturlokaler	1 375	9 851		-1 080		10 147	4 845	-5 006	-5 006	-5 301	-5 597	296	5 301
1:6	Bidrag till regional kulturverksamhet	-233	1 422 836		-49		1 422 554	1 421 997	-839	-839	-557	-43 242	42 685	557
1:7	Myndigheten för kulturanalys	261	14 411				14 672	14 026	-385	-385	-646	-1 078	432	646

Tusental kronor

	Ingående Ramöverförings- belopp	Statens budget	Ändrings- budget	Indragning	Medgivna överskridanden	Totalt tilldelade medel (IB+SB+ÄB+ID+ MÖ)	Utfall	Skillnad mot statens budget	Skillnad mot anvisade medel (SB+ÄB)	Skillnad mot tilldelade medel	Skillnad mot tillgängliga medel	Anslags- kredit	Utgående Ramöverförings- belopp
	(IB)	(SB)	(ÄB)	(ID)	(MÖ)								
2 Teater, dans och musik	1 288	1 309 311		-13		1 310 585	1 315 115	5 804	5 804	4 530	-6 793	11 323	-4 530
2.1		Bidrag till Operan, Dramaten, Riksteatern, Dansens Hus, Drottningholms slottsteater och Voksenåsen	1 006 604			1 006 604	1 006 603	-1	-1	-1	-1	0	1
2.2		Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål	13	-13		190 599	190 629	30	30	30	-5 688	5 718	-30
2.3		Statens musikverk	1 274			113 382	117 883	5 775	5 775	4 501	-1 104	5 605	-4 501
3 Litteraturen, läsandet och språket	3 910	333 846		-1 033		336 723	329 087	-4 759	-4 759	-7 636	-13 220	5 584	7 636
3.1		Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter	1 033	-1 033		147 724	145 999	-1 725	-1 725	-1 725	-1 725	0	1 725
3.2		Myndigheten för tillgängliga medier	1 771			121 963	116 589	-3 603	-3 603	-5 374	-8 980	3 606	5 374
3.3		Institutet för språk och folkminnen	1 106			67 036	66 498	568	568	-537	-2 515	1 978	537
4 Bildkonst, arkitektur, form och design	-599	81 176				80 577	81 451	275	275	874	-1 561	2 435	-874
4.1		Statens konstråd	-197			8 417	8 584	-30	-30	168	-90	258	-168
4.2		Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön	-506			32 438	33 185	241	241	746	-242	988	-746
4.3		Nämnden för hemslöjdsfrågor	104			11 655	11 615	64	64	-40	-387	347	40
4.4		Bidrag till bild- och formområdet				28 067	28 067	0	0	0	-842	842	0
5 Kulturskaparnas villkor	2 890	417 289		-39		420 140	415 926	-1 363	-1 363	-4 215	-16 635	12 420	4 215
5.1		Konstnärsnämnden	610	-7		22 092	21 189	-300	-300	-903	-1 548	645	903
5.2		Ersättningar och bidrag till konstnärer	2 279	-31		398 048	394 736	-1 064	-1 064	-3 312	-15 087	11 775	3 312
6 Arkiv	4 418	378 688				383 106	386 971	8 283	8 283	3 865	-7 496	11 361	-3 865
6.1		Riksarkivet	4 418			383 106	386 971	8 283	8 283	3 865	-7 496	11 361	-3 865
7 Kulturmiljö	-1 249	937 135		0		935 886	940 175	3 040	3 040	4 289	-10 025	14 314	-4 289
7.1		Riksantikvarieämbetet	2 545	0		226 158	227 810	4 197	4 197	1 652	-5 056	6 708	-1 652

Tusental kronor

		Ingående Ramöverförings- belopp	Statens budget	Ändrings- budget	Indragning	Medgivna överskridanden	Totalt tilldelade medel	Utfall	Skillnad mot statens budget	Skillnad mot anvisade medel	Skillnad mot tilldelade medel	Skillnad mot tillgängliga medel	Anslags- kredit	Utgående Ramöverförings- belopp
		(IB)	(SB)	(ÄB)	(ID)	(MÖ)	(IB+SB+ÄB+ID+ MÖ)			(SB+ÄB)				
7:2	Bidrag till kulturmiljövård	-3 795	253 522				249 727	252 365	-1 157	-1 157	2 638	-4 968	7 606	-2 638
7:3	Kyrkoantikvarisk ersättning		460 000				460 000	460 000	0	0	0	0	0	0
8	Museer och utställningar	7 496	1 533 670		-1 090		1 540 075	1 536 846	3 176	3 176	-3 229	-49 358	46 129	3 229
8:1	Centrala museer: Myndigheter	1 221	1 128 591	-6 200	0		1 123 612	1 121 226	-7 365	-1 165	-2 386	-47 154	44 768	2 386
8:2	Centrala museer: Stiftelser		253 971				253 971	253 971	0	0	0	0	0	0
8:3	Bidrag till vissa museer		52 214	6 200			58 414	58 414	6 200	0	0	0	0	0
8:4	Riksutställningar	5 364	43 435		-1 010		47 789	46 811	3 376	3 376	-978	-978	0	978
8:5	Forum för levande historia	830	55 379		0		56 209	56 424	1 045	1 045	215	-1 146	1 361	-215
8:6	Statliga utställningsgarantier och inköp av vissa kulturföremål	80	80		-80		80	-80	-80	-80	-80	-80	0	80
9	Trossamfund	4 878	102 006		-1 958		104 926	98 841	-3 165	-3 165	-6 085	-9 145	3 060	6 085
9:1	Nämnden för statligt stöd till trossamfund	258	10 093				10 351	10 652	559	559	301	-2	303	-301
9:2	Stöd till trossamfund	4 620	91 913		-1 958		94 575	88 189	-3 724	-3 724	-6 385	-9 142	2 757	6 385
10	Film		547 144				547 144	547 144			0	0	0	0
10:1	Filmstöd		547 144				547 144	547 144	0	0	0	0	0	0
11	Medier	3 983	104 464		-4 332		104 115	85 216	-19 248	-19 248	-18 900	-21 286	2 386	18 900
11:1	Utbyte av tv-sändningar mellan Sverige och Finland		21 220				21 220	13 620	-7 600	-7 600	-7 600	-7 600	0	7 600
11:2	Forskning och dokumentation om medietvecklingen		3 252				3 252	3 252	0	0	0	0	0	0
11:3	Avgift till Europeiska audiovisuella observatoriet	44	483		-44		483	373	-110	-110	-110	-110	0	110
11:4	Statens medieråd	-349	21 953				21 604	21 767	-186	-186	163	-496	659	-163
11:5	Stöd till taltidningar	4 288	57 556		-4 288		57 556	46 203	-11 353	-11 353	-11 353	-13 080	1 727	11 353

Tusental kronor

	Ingående Ramöverförings- belopp	Statens budget	Ändrings- budget	Indragning	Medgivna överskridanden	Totalt tilldelade medel	Utfall	Skillnad mot statens budget	Skillnad mot anvisade medel	Skillnad mot tilldelade medel	Skillnad mot tillgängliga medel	Anslags- kredit	Utgående Ramöverförings- belopp
	(IB)	(SB)	(ÄB)	(ID)	(MÖ)	(IB+SB+ÄB+ID+ MÖ)			(SB+ÄB)				
12 Ungdomspolitik	2 698	320 226		-2 066		320 859	318 378	-1 848	-1 848	-2 480	-4 569	2 089	2 480
12:1		Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor	633	41 786		42 419	42 350	564	564	-69	-2 158	2 089	69
12:2		Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet	2 066	243 440	-2 066	243 440	241 448	-1 992	-1 992	-1 992	-1 992	0	1 992
12:3		Särskilda insatser inom ungdomspolitiken		35 000		35 000	34 580	-420	-420	-420	-420	0	420
13 Politik för det civila samhället	1 857	2 107 181		-1 357		2 107 681	2 097 338	-9 843	-9 843	-10 343	-14 331	3 988	10 343
13:1		Stöd till idrotten	55	1 935 311	-55	1 935 311	1 935 148	-163	-163	-163	-163	0	163
13:2		Bidrag till allmänna samlingslokaler	238	52 164	-238	52 164	48 912	-3 252	-3 252	-3 252	-5 806	2 554	3 252
13:3		Bidrag för kvinnors organisering	692	28 163	-692	28 163	27 889	-274	-274	-274	-274	0	274
13:4		Stöd till friluftorganisationer		47 785		47 785	47 785	0	0	0	-1 434	1 434	0
13:5		Bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer	0	15 000	0	15 000	15 000	0	0	0	0	0	0
13:6		Insatser för den ideella sektorn	872	28 758	-372	29 258	22 605	-6 153	-6 153	-6 653	-6 653	0	6 653
14 Folkbildning	8 734	4 244 165		-9 068		4 243 832	4 228 712	-15 453	-15 453	-15 120	-21 528	6 408	15 120
14:1		Bidrag till folkbildningen	781	3 855 540	-781	3 855 540	3 850 888	-4 652	-4 652	-4 652	-4 652	0	4 652
14:2		Bidrag till tolkutbildning	8 286	58 765	-8 286	58 765	48 265	-10 500	-10 500	-10 500	-12 262	1 762	10 500
14:3		Särskilda insatser inom folkbildningen		175 000		175 000	175 000	0	0	0	0	0	0
14:4		Särskilt utbildningsstöd	-333	154 860		154 527	154 559	-301	-301	32	-4 614	4 646	-32
15 Tillsyn över spelmarknaden	4 796	49 936		-3 316		51 415	47 610	-2 326	-2 326	-3 805	-5 303	1 498	3 805
15:1		Lotteriinspektionen	4 796	49 936	-3 316	51 415	47 610	-2 326	-2 326	-3 805	-5 303	1 498	3 805

Tusental kronor

	Ingående Ramöverförings- belopp	Statens budget	Ändrings- budget	Indragning	Medgivna överskridanden	Totalt tilldelade medel (IB+SB+ÄB+ID+ MÖ)	Utfall	Skillnad mot statens budget	Skillnad mot anvisade medel (SB+ÄB)	Skillnad mot tilldelade medel	Skillnad mot tillgängliga medel	Anslags- kredit	Utgående Ramöverförings- belopp
	(IB)	(SB)	(ÄB)	(ID)	(MÖ)								
U0 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	3 202 559	6 764 560	40 000	-3 187 180		6 819 939	3 802 635	-2 961 925	-3 001 925	-3 017 304	-3 050 739	33 435	3 017 304
1 Samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteriverksamhet	3 189 177	6 520 369	40 000	-3 182 526		6 567 021	3 557 111	-2 963 258	-3 003 258	-3 009 910	-3 034 654	24 744	3 009 910
1.1 Bostadspolitisk utveckling	12 828	24 000	50 000	-12 828		74 000	59 730	35 730	-14 270	-14 270	-14 270	0	14 270
1.2 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag	100 953	99 500		-100 953		99 500		-99 500	-99 500	-99 500	-99 500	0	99 500
1.3 Stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad	42 185	43 000		-42 185		43 000	760	-42 240	-42 240	-42 240	-42 240	0	42 240
1.4 Boverket	2 391	253 791	-10 000	-1 111		245 071	230 740	-23 051	-13 051	-14 331	-21 073	6 742	14 331
1.5 Statens geotekniska institut	51	45 947				45 998	46 889	942	942	891	-487	1 378	-891
1.6 Lantmäteriet	5 316	554 131				559 447	547 472	-6 659	-6 659	-11 976	-28 600	16 624	11 976
1.7 Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer	848 630	1 000 000		-848 630		1 000 000	409 108	-590 892	-590 892	-590 892	-590 892	0	590 892
1.8 Stöd till kommuner för ökat bostadsbyggande		1 800 000				1 800 000	1 799 991	-9	-9	-9	-9	0	9
1.9 Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande	2 176 823	2 700 000		-2 176 819		2 700 004	462 419	-2 237 581	-2 237 581	-2 237 584	-2 237 584	0	2 237 584
2 Konsumentpolitik	4 332	244 191		-34		248 489	243 484	-707	-707	-5 006	-13 697	8 691	5 006
2.1 Konsumentverket	3 829	156 254				160 083	155 343	-911	-911	-4 740	-9 428	4 688	4 740
2.2 Allmänna reklamationsnämnden	201	43 732				43 933	42 622	-1 110	-1 110	-1 311	-2 623	1 312	1 311
2.3 Fastighetsmäklarinspektionen	269	21 372				21 641	22 881	1 509	1 509	1 240	-897	2 137	-1 240
2.4 Åtgärder på konsumentområdet	34	18 459		-34		18 459	18 263	-196	-196	-196	-750	554	196
2.5 Bidrag till miljömärkning av produkter		4 374				4 374	4 374	0	0	0	0	0	0
Äldre anslag	9 050	0		-4 621		4 429	2 041	2 041	2 041	-2 388	-2 388	0	2 388
1.4 (2015) Innovativt byggande	4 429					4 429	2 041	2 041	2 041	-2 388	-2 388	0	2 388
1.6 (2016) Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder	3 000			-3 000		0		0	0	0	0		0

Tusental kronor

		Ingående Ramöverförings- belopp	Statens budget	Ändrings- budget	Indragning	Medgivna överskridanden	Totalt tilldelade medel (IB+SB+ÄB+ID+ MÖ)	Utfall	Skillnad mot statens budget	Skillnad mot anvisade medel (SB+ÄB)	Skillnad mot tilldelade medel	Skillnad mot tillgängliga medel	Anslags- kredit	Utgående Ramöverförings- belopp
		(IB)	(SB)	(ÄB)	(ID)	(MÖ)								
1:10 (2015)	Stöd gällande utveckling i strandnära lägen	278			-278		0		0	0	0	0		0
1:11 (2016)	Utvecklingsprojekt för jämställda offentliga rum	958			-958		0		0	0	0	0		0
2:1 (2016)	Marknadsdomstolen	384			-384		0		0	0	0	0		0
UO 19 Regional tillväxt		632 486	3 595 481		-653 217		3 574 750	2 808 295	-787 186	-787 186	-766 455	-1 016 148	249 693	766 455
1:1	Regionala tillväxtåtgärder	20 991	1 557 637		-32 420		1 546 209	1 397 537	-160 100	-160 100	-148 672	-304 425	155 753	148 672
1:2	Transportbidrag	-9 303	400 864				391 561	396 407	-4 457	-4 457	4 846	-7 180	12 026	-4 846
1:3	Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2014–2020	589 576	1 636 980		-589 576		1 636 980	1 015 264	-621 716	-621 716	-621 716	-703 630	81 914	621 716
Äldre anslag		31 221	0		-31 221			-912	-912	-912	-912	-912	0	912
1:3 (2015)	Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2007–2013	31 221			-31 221		0	-912	-912	-912	-912	-912	0	912
UO 20 Allmän miljö- och naturvård		582 786	8 403 539	509 000	-533 490		8 961 835	7 780 102	-623 437	-1 132 437	-1 181 733	-1 274 973	93 240	1 181 733
1 Miljöpolitik		582 866	7 632 937	506 000	-532 899		8 188 903	7 017 093	-615 844	-1 121 844	-1 171 810	-1 241 932	70 122	1 171 810
1:1	Naturvårdsverket	6 840	442 248				449 088	452 890	10 642	10 642	3 801	-9 466	13 267	-3 801
1:2	Miljöövervakning m. m.	3 476	355 214		-3 476		355 214	353 456	-1 758	-1 758	-1 758	-8 793	7 035	1 758
1:3	Åtgärder för värdefull natur	435	997 535		-435		997 535	973 435	-24 100	-24 100	-24 100	-29 100	5 000	24 100
1:4	Sanering och återställning av förorenade områden	298 989	868 018		-298 989		868 018	683 394	-184 624	-184 624	-184 624	-184 624	0	184 624
1:5	Miljöforskning	173	80 036		-173		80 036	75 530	-4 506	-4 506	-4 506	-4 506	0	4 506
1:6	Kemikalieinspektionen	-2 567	257 589				255 022	253 317	-4 272	-4 272	-1 705	-9 433	7 728	1 705
1:7	Avgifter till Internationella organisationer	1 321	272 131		-1 489		271 963	270 788	-1 343	-1 343	-1 175	-9 336	8 161	1 175
1:8	Supermiljöbilspremie	141 063	700 000		-141 063		700 000	450 815	-249 185	-249 185	-249 185	-249 185	0	249 185
1:9	Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	-4 363	227 101				222 738	222 831	-4 270	-4 270	93	-6 720	6 813	-93
1:10	Klimatanpassning	4 443	117 000		-4 746		116 697	105 647	-11 353	-11 353	-11 050	-14 560	3 510	11 050
1:11	Åtgärder för havs- och vattenmiljö	18 831	787 565		-18 831		787 565	774 637	-12 928	-12 928	-12 928	-12 928	0	12 928

Tusental kronor

		Ingående Ramöverförings- belopp	Statens budget	Ändrings- budget	Indragning	Medgivna överskridanden	Totalt tilldelade medel (IB+SB+ÄB+ID+ MÖ)	Utfall	Skillnad mot statens budget	Skillnad mot anvisade medel (SB+ÄB)	Skillnad mot tilldelade medel	Skillnad mot tillgängliga medel	Anslags- kredit	Utgående Ramöverförings- belopp
		(IB)	(SB)	(ÄB)	(ID)	(MÖ)								
1:12	Insatser för internationella klimatinvesteringar	-7 951	205 000		-779		196 270	193 537	-11 463	-11 463	-2 733	-8 883	6 150	2 733
1:13	Internationellt miljösamarbete	1 045	20 900	13 000	-1 045		33 900	32 102	11 202	-1 798	-1 798	-2 353	555	1 798
1:14	Hållbara städer	10 893	4 500		-8 393		7 000	3 545	-955	-955	-3 455	-3 455	0	3 455
1:15	Skydd av värdefull natur	463	1 268 000		-463		1 268 000	1 267 846	-154	-154	-154	-5 154	5 000	154
1:16	Havs- och vattenmyndigheten	6 876	230 100		-118		236 858	230 257	157	157	-6 601	-13 504	6 903	6 601
1:17	Klimatinvesteringar	53 441	700 000	500 000	-3 441		1 250 000	669 428	-30 572	-530 572	-580 572	-580 572	0	580 572
1:18	Elbusspremie	49 457	100 000	-7 000	-49 457		93 000	3 639	-96 361	-89 361	-89 361	-89 361	0	89 361
2 Miljöforskning		-670	770 602	3 000			772 932	763 009	-7 593	-10 593	-9 923	-33 041	23 118	9 923
2:1	Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Förvaltningskostnader	16	57 599	3 000			60 615	60 550	2 951	-49	-65	-1 793	1 728	65
2:2	Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning	-686	713 003				712 317	702 459	-10 544	-10 544	-9 858	-31 248	21 390	9 858
Äldre anslag		591	0		-591						0	0	0	0
1:11 (2016)	Inspire	591			-591		0	0	0	0	0	0		0
U0 21 Energi		94 461	2 876 898	203 000	-79 067		3 095 293	2 991 839	114 941	-88 059	-103 453	-192 521	89 068	103 453
1:1	Statens energimyndighet	7 217	281 284				288 501	288 137	6 853	6 853	-364	-8 803	8 439	364
1:2	Insatser för energieffektivisering	9 470	233 000		-9 470		233 000	223 489	-9 511	-9 511	-9 511	-21 061	11 550	9 511
1:3	Stöd för marknadsintroduktion av vindkraft	735	10 000		-735		10 000	9 154	-846	-846	-846	-1 146	300	846
1:4	Energiforskning	7 770	1 420 788		-2 770		1 425 788	1 453 400	32 612	32 612	27 612	-15 012	42 624	-27 612
1:5	Ersättning för vissa kostnader vid avveckling av Barsebäcksverket	162	52 600		-162		52 600	50 758	-1 842	-1 842	-1 842	-1 842	0	1 842
1:6	Planeringsstöd för vindkraft	1 558	15 000		-1 558		15 000	14 253	-747	-747	-747	-1 197	450	747
1:7	Energimarknadsinspektionen	3 291	118 898		0		122 189	118 313	-585	-585	-3 876	-7 443	3 567	3 876
1:8	Energiteknik	4 719	440 000	203 000	-4 719		643 000	619 625	179 625	-23 375	-23 375	-36 443	13 068	23 375

Tusental kronor

		Ingående Ramöverförings- belopp	Statens budget	Ändrings- budget	Indragning	Medgivna överskridanden	Totalt tilldelade medel	Utfall	Skillnad mot statens budget	Skillnad mot anvisade medel	Skillnad mot tilldelade medel	Skillnad mot tillgängliga medel	Anslags- kredit	Utgående Ramöverförings- belopp
		(IB)	(SB)	(ÄB)	(ID)	(MÖ)	(IB+SB+ÄB+ID+ MÖ)			(SB+ÄB)				
1:9	Elberedskap	58 098	255 000		-58 098		255 000	165 345	-89 655	-89 655	-89 655	-97 305	7 650	89 655
1:10	Avgifter till internationella organisationer	1 554	25 328		-1 554		25 328	24 715	-613	-613	-613	-1 283	670	613
1:11	Lokal och regional kapacitetsutveckling för klimat- och energiomställning	-113	25 000				24 887	24 651	-349	-349	-236	-986	750	236
UO 22 Kommunikationer		7 907 719	55 114 917	43 000	-272 847		62 792 788	53 296 133	-1 818 784	-1 861 784	-9 496 655	-11 506 027	2 009 372	9 496 655
1	Transportpolitik	7 872 021	54 688 463	43 000	-244 409		62 359 075	52 934 255	-1 754 208	-1 797 208	-9 424 819	-11 422 402	1 997 583	9 424 819
1:1	Utveckling av statens transportinfrastruktur	4 580 593	24 107 726	16 000	-1 283		28 703 036	22 928 006	-1 179 720	-1 195 720	-5 775 030	-6 869 937	1 094 907	5 775 030
1:2	Vidmakthållande av statens transportinfrastruktur	651 545	21 556 141		-10 986		22 196 700	21 115 291	-440 850	-440 850	-1 081 409	-1 728 093	646 684	1 081 409
1:3	Trafikverket	53 049	1 305 021		-14 138		1 343 932	1 308 623	3 602	3 602	-35 309	-74 460	39 151	35 309
1:4	Ersättning för sjöräddning och fritidsbåtsändamål		188 308				188 308	188 308	0	0	0	0	0	0
1:5	Ersättning för viss kanal- och slussinfrastruktur		62 284				62 284	62 284	0	0	0	0	0	0
1:6	Ersättning avseende icke statliga flygplatser	2 529	82 513		-2 529		82 513	80 320	-2 193	-2 193	-2 193	-3 478	1 285	2 193
1:7	Trafikavtal	79 305	900 000	20 000	-79 305		920 000	856 921	-43 079	-63 079	-63 079	-90 079	27 000	63 079
1:8	Viss internationell verksamhet	197	28 757		-197		28 757	28 535	-222	-222	-222	-222	0	222
1:9	Statens väg- och transportforskningsinstitut		48 174				48 174	48 174	0	0	0	-1 445	1 445	0
1:10	Från EU-budgeten finansierade stöd till Transeuropeiska nätverk	494 618	150 000				644 618	215 223	65 223	65 223	-429 395	-433 895	4 500	429 395
1:11	Trängselskatt i Stockholm	1 819 341	1 448 531				3 267 872	1 429 675	-18 856	-18 856	-1 838 197	-1 855 695	17 498	1 838 197
1:12	Transportstyrelsen	27 835	2 086 091	7 000	-18 230		2 102 696	2 077 402	-8 689	-15 689	-25 294	-87 877	62 583	25 294
1:13	Trafikanalys	1 740	65 483				67 223	60 613	-4 870	-4 870	-6 609	-8 453	1 844	6 609
1:14	Trängselskatt i Göteborg	43 528	1 027 434				1 070 962	1 052 463	25 029	25 029	-18 499	-37 585	19 086	18 499
1:15	Sjöfartsstöd	117 741	1 632 000		-117 741		1 632 000	1 482 418	-149 582	-149 582	-149 582	-231 182	81 600	149 582
2	Politiken för informationssamhället	35 698	426 454		-28 438		433 714	361 878	-64 576	-64 576	-71 836	-83 625	11 789	71 836
2:1	Post- och telestyrelsen	597	28 516				29 113	28 644	128	128	-468	-1 323	855	468
2:2	Ersättning för särskilda tjänster för personer med funktionsnedsättning	6 973	140 278		-6 973		140 278	129 502	-10 776	-10 776	-10 776	-14 984	4 208	10 776

Tusental kronor

		Ingående Ramöverförings- belopp	Statens budget	Ändrings- budget	Indragning	Medgivna överskridanden	Totalt tilldelade medel	Utfall	Skillnad mot statens budget	Skillnad mot anvisade medel	Skillnad mot tilldelade medel	Skillnad mot tillgängliga medel	Anslags- kredit	Utgående Ramöverförings- belopp
		(IB)	(SB)	(ÄB)	(ID)	(MÖ)	(IB+SB+ÄB+ID+ MÖ)			(SB+ÄB)				
2:3	Grundläggande betaltjänster	15 387	33 537		-15 387		33 537	23 257	-10 280	-10 280	-10 280	-11 226	946	10 280
2:4	Informationsteknik och telekommunikation	714	22 844		-714		22 844	20 724	-2 120	-2 120	-2 120	-2 120	0	2 120
2:5	Driftsäker och tillgänglig elektronisk kommunikation	10 525	126 014		-4 525		132 014	86 974	-39 040	-39 040	-45 040	-48 820	3 780	45 040
2:6	Gemensamma e-förvaltningsprojekt av strategisk betydelse	1 501	75 265		-839		75 928	72 776	-2 489	-2 489	-3 151	-5 151	2 000	3 151
UO 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel		3 065 351	17 189 401	1 052 500	-3 059 585		18 247 667	17 225 167	35 766	-1 016 734	-1 022 500	-2 060 240	1 037 740	1 022 500
1:1	Skogsstyrelsen	2 817	402 982				405 799	405 939	2 957	2 957	140	-11 949	12 089	-140
1:2	Insatser för skogsbruket	4 601	321 540		-4 601		321 540	286 071	-35 469	-35 469	-35 469	-35 469	0	35 469
1:3	Statens veterinärmedicinska anstalt	1 216	120 483				121 699	118 233	-2 250	-2 250	-3 466	-7 080	3 614	3 466
1:4	Bidrag till veterinär fältverksamhet		106 283				106 283	106 283	0	0	0	-3 188	3 188	0
1:5	Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder	3 371	14 933		-3 371		14 933	15 829	896	896	896	-597	1 493	-896
1:6	Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar	-3 423	124 349	30 000	-1 579		149 347	128 363	4 014	-25 986	-20 984	-36 418	15 434	20 984
1:7	Ersättningar för viltskador m.m.	14 135	52 778		-14 135		52 778	45 041	-7 737	-7 737	-7 737	-8 720	983	7 737
1:8	Statens jordbruksverk	9 347	603 563				612 910	602 696	-867	-867	-10 214	-29 528	19 314	10 214
1:9	Bekämpande av växtskadegörare	0	5 000				5 000	4 241	-759	-759	-758	-908	150	758
1:10	Gårdsstöd m.m.	1 182 765	6 498 000	1 006 000	-1 182 765		7 504 000	7 280 110	782 110	-223 890	-223 890	-870 590	646 700	223 890
1:11	Intervention för jordbruksprodukter m.m.	-12 800	130 000	31 000			148 200	126 284	-3 716	-34 716	-21 917	-38 017	16 100	21 917
1:12	Stödåtgärder för fiske och vattenbruk	21 441	24 250		-21 441		24 250	12 608	-11 642	-11 642	-11 642	-11 642	0	11 642
1:13	Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk	134 536	179 000		-134 536		179 000	18 926	-160 074	-160 074	-160 074	-160 074	0	160 074
1:14	Livsmedelsverket	2 653	317 491	2 600			322 744	322 242	4 751	2 151	-502	-10 027	9 525	502
1:15	Konkurrenskraftig livsmedelssektor	13 288	145 160	-5 600	-873		151 975	83 519	-61 641	-56 041	-68 456	-72 811	4 355	68 456
1:16	Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.	-259	42 913				42 654	45 671	2 758	2 758	3 017	-1 274	4 291	-3 017
1:17	Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	1 065 126	3 495 431	-11 978	-1 065 126		3 483 453	3 144 908	-350 523	-338 545	-338 545	-507 648	169 103	338 545

Tusental kronor

		Ingående Ramöverförings- belopp	Statens budget	Ändrings- budget	Indragning	Medgivna överskridanden	Totalt tilldelade medel (IB+SB+ÄB+ID+ MÖ)	Utfall	Skillnad mot statens budget	Skillnad mot anvisade medel (SB+ÄB)	Skillnad mot tilldelade medel	Skillnad mot tillgängliga medel	Anslags- kredit	Utgående Ramöverförings- belopp
		(IB)	(SB)	(ÄB)	(ID)	(MÖ)								
1:18	Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	627 636	2 028 409	478	-627 636		2 028 887	1 919 393	-109 016	-109 494	-109 494	-210 860	101 366	109 494
1:19	Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket	3 522	79 830		-3 522		79 830	71 577	-8 253	-8 253	-8 253	-10 648	2 395	8 253
1:20	Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.		4 116				4 116	4 116	0	0	0	-123	123	0
1:21	Åtgärder på fjällägenheter		1 529				1 529	1 529	0	0	0	-153	153	0
1:22	Främjande av rennäringen m.m.	-2 234	103 915				101 681	105 271	1 356	1 356	3 589	-6 802	10 391	-3 589
1:23	Sveriges lantbruksuniversitet		1 820 493				1 820 493	1 820 493	0	0	0	0	0	0
1:24	Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning	-2 387	565 776				563 389	554 647	-11 129	-11 129	-8 743	-25 716	16 973	8 743
1:25	Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien		1 177				1 177	1 177	0	0	0	0	0	0
UO 24 Näringsliv		44 546	6 456 020	400 000	-40 837	17 291	6 877 020	6 415 597	-40 423	-440 423	-461 423	-697 870	236 447	461 423
1 Näringspolitik		36 387	5 869 582	400 000	-35 218	17 291	6 288 041	5 840 495	-29 087	-429 087	-447 546	-640 313	192 767	447 546
1:1	Verket för innovationssystem	3 652	221 746				225 398	224 248	2 502	2 502	-1 149	-7 801	6 652	1 149
1:2	Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	-16 918	2 893 335				2 876 417	2 862 399	-30 936	-30 936	-14 018	-100 818	86 800	14 018
1:3	Institutens strategiska kompetensmedel		629 962				629 962	629 962	0	0	0	-18 899	18 899	0
1:4	Tillväxtverket	1 962	272 898				274 860	275 963	3 065	3 065	1 103	-7 084	8 187	-1 103
1:5	Näringslivsutveckling	13 507	460 022		-15 148		458 381	448 092	-11 930	-11 930	-10 289	-32 490	22 201	10 289
1:6	Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser	462	57 951				58 413	57 302	-649	-649	-1 111	-2 850	1 739	1 111
1:7	Turistfrämjande		119 606				119 606	119 606	0	0	0	-3 588	3 588	0
1:8	Sveriges geologiska undersökning	6 585	197 864		-711		203 737	203 844	5 980	5 980	107	-5 829	5 936	-107
1:9	Geovetenskaplig forskning	1	5 807		-1		5 807	5 807	0	0	0	0	0	0
1:10	Miljösäkring av oljelagringsanläggningar	474	14 000		-474		14 000	14 115	115	115	115	-305	420	-115
1:11	Bolagsverket	1 671	22 842		-1 671		22 842	19 929	-2 913	-2 913	-2 913	-4 055	1 142	2 913
1:12	Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien		8 327				8 327	8 327	0	0	0	0	0	0

Tusental kronor

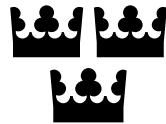
		Ingående Ramöverförings- belopp	Statens budget	Ändrings- budget	Indragning	Medgivna överskridanden	Totalt tilldelade medel (IB+SB+ÄB+ID+ MÖ)	Utfall	Skillnad mot statens budget	Skillnad mot anvisade medel (SB+ÄB)	Skillnad mot tilldelade medel	Skillnad mot tillgängliga medel	Anslags- kredit	Utgående Ramöverförings- belopp
		(IB)	(SB)	(ÄB)	(ID)	(MÖ)								
1:13	Konkurrensverket	-1 203	143 322		-17		142 101	140 243	-3 079	-3 079	-1 858	-6 158	4 300	1 858
1:14	Konkurrensforskning	194	13 661		-194		13 661	13 679	18	18	18	-392	410	-18
1:15	Upprustning och drift av Göta kanal		123 210				123 210	123 210	0	0	0	0	0	0
1:16	Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag	23 080	23 200		-14 080		32 200	25 196	1 996	1 996	-7 004	-7 700	696	7 004
1:17	Kapitalinsatser i statliga bolag	1 000	1 000	400 000	-1 000		401 000		-1 000	-401 000	-401 000	-401 000	0	401 000
1:18	Avgifter till vissa internationella organisationer	1 923	17 780		-1 923		17 780	16 140	-1 640	-1 640	-1 640	-3 418	1 778	1 640
1:19	Finansiering av rättegångskostnader		18 000			17 291	35 291	37 091	19 091	19 091	1 800	0	1 800	-1 800
1:20	Bidrag till företagsutveckling och innovation		309 461				309 461	309 461	0	0	0	-9 284	9 284	0
1:21	Patent- och registreringsverket		315 588				315 588	305 882	-9 706	-9 706	-9 706	-28 641	18 935	9 706
2	Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande	8 159	586 438		-5 619		588 979	575 102	-11 336	-11 336	-13 876	-57 556	43 680	13 876
2:1	Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet	-8	24 612		0		24 604	24 325	-287	-287	-279	-1 017	738	279
2:2	Kommerskollegium	3 357	86 091		-808		88 640	82 715	-3 376	-3 376	-5 924	-8 507	2 583	5 924
2:3	Exportfrämjande verksamhet	4 722	361 889		-4 722		361 889	349 356	-12 533	-12 533	-12 533	-45 840	33 307	12 533
2:4	Investeringsfrämjande		62 266				62 266	67 266	5 000	5 000	5 000	0	5 000	-5 000
2:5	Avgifter till internationella handelsorganisationer	89	20 517		-89		20 517	20 377	-140	-140	-140	-2 192	2 052	140
2:6	Bidrag till standardiseringen		31 063				31 063	31 063	0	0	0	0	0	0
Äldre anslag		0	0		0						0	0	0	0
1:11 (2016)	Patentbesvärslagen	0			0		0		0	0	0	0		0
UO 25 Allmänna bidrag till kommuner		48 629	105 554 920	11 236	-48 629		105 566 156	105 565 837	10 917	-319	-319	-145 444	145 125	319
1:1	Kommunalekonomisk utjämning	0	94 657 037				94 657 037	94 657 037	0	0	0	-28 397	28 397	0
1:2	Utjämningsbidrag för LSS-kostnader	48 629	3 890 933	11 236	-48 629		3 902 169	3 902 168	11 235	-1	-1	-116 729	116 728	1

Tusental kronor

	Ingående Ramöverförings- belopp	Statens budget	Ändrings- budget	Indragning	Medgivna överskridanden	Totalt tilldelade medel (IB+SB+ÄB+ID+ MÖ)	Utfall	Skillnad mot statens budget	Skillnad mot anvisade medel (SB+ÄB)	Skillnad mot tilldelade medel	Skillnad mot tillgängliga medel	Anslags- kredit	Utgående Ramöverförings- belopp
	(IB)	(SB)	(ÄB)	(ID)	(MÖ)								
1:3		6 950				6 950	6 632	-318	-318	-318	-318	0	318
1:4		7 000 000				7 000 000	7 000 000	0	0	0	0	0	0
UO 26 Statsskuldräntor m.m.	9 026 271	16 467 790		-9 026 271		16 467 790	10 568 717	-5 899 073	-5 899 073	-5 899 073	-7 545 152	1 646 079	5 899 073
1:1	8 946 028	16 312 590		-8 946 028		16 312 590	10 504 376	-5 808 214	-5 808 214	-5 808 214	-7 439 473	1 631 259	5 808 214
1:2	9 886	10 000		-9 886		10 000		-10 000	-10 000	-10 000	-10 300	300	10 000
1:3	70 357	145 200		-70 357		145 200	64 341	-80 859	-80 859	-80 859	-95 379	14 520	80 859
UO 27 Avgiften till Europeiska unionen	1 860 560	29 586 305		-1 860 560		29 586 305	24 224 479	-5 361 826	-5 361 826	-5 361 826	-8 320 456	2 958 630	5 361 826
1:1	1 860 560	29 586 305		-1 860 560		29 586 305	24 224 479	-5 361 826	-5 361 826	-5 361 826	-8 320 456	2 958 630	5 361 826
(A) Summa Utgiftsområden (UO 1–27)	53 400 425	971 169 281	15 860 077	-46 070 290	18 111	994 377 604	940 749 229	-30 420 052	-46 280 129	-53 628 375	-91 815 291	38 186 916	53 628 375
(B) Förändring av anslagsbehållningar exkl. UO 26		-6 958 357				-6 958 357	0	6 958 357	6 958 357	6 958 357	6 958 357		
(C) Förändring av anslagsbehållningar UO 26		-61 100				-61 100	0	61 100	61 100	61 100	61 100		
(D) Summa utgifter (A+B+C)	53 400 425	964 149 824	15 860 077	-46 070 290	18 111	987 358 147	940 749 229	-23 400 595	-39 260 672	-46 608 918	-84 795 834	38 186 916	53 628 375
(E) Utgiftsområden exkl. statsskuldräntor m.m. (A+B-UO 26)	44 374 154	947 743 134	15 860 077	-37 044 018	18 111	970 951 457	930 180 512	-17 562 622	-33 422 699	-40 770 946	-77 311 783	36 540 837	47 729 303
(F) Riksgäldskontorets nettoutlåning		8 225 872				8 225 872	-2 945 195	-11 171 066	-11 171 066	-11 171 066	-11 171 066		
(G) Kassamässig korrigerig		0				0	1 814 488	1 814 488	1 814 488	1 814 488	1 814 488		
(H) Budgetens utgifter m.m. (D+F+G)	53 400 425	972 375 696	15 860 077	-46 070 290	18 111	995 584 019	939 618 522	-32 757 174	-48 617 251	-55 965 497	-94 152 413	38 186 916	53 628 375
(I) Ålderspensionssystemet vid sidan av budgeten		300 395 000					299 103 148	-1 291 852					
(J) Takbegränsade utgifter (E+I)		1 248 138 134					1 229 283 660	-18 854 474					
(K) Marginal till utgiftstaket		25 861 866					44 716 340	18 854 474					
(L) Utgiftstak (J+K)		1 274 000 000					1 274 000 000	0					

Bilaga 3

Beställnings- bemyndiganden

Bilaga 3 Beställningsbemyndiganden 2017

Tusental kronor

Utgiftsområde	Anslag	Bemyndiganden	Utestående åtaganden 2017-12-31	
1 Rikets styrelse	6:6	Stöd till politiska partier	172 200	129 098
	8:1	Presstödet	70 000	10 825
Totalt UO 1			242 200	139 923
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	1:10	Bidragfastigheter	50 000	30 000
	1:16	Finansmarknadsforskning	76 000	4 864
Totalt UO 2			126 000	34 864
4 Rättsväsendet	1:18	Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet	155 000	111 490
Totalt UO 4			155 000	111 490
5 Internationell samverkan	1:11	Samarbete inom Östersjöregionen	213 500	121 381
Totalt UO 5			213 500	121 381
6 Försvar och samhällets krisberedskap	1:1	Förbandsverksamhet och beredskap	18 000 000	15 735 799
	1:3	Anskaffning av materiel och anläggningar	75 000 000	70 252 590
	2:2	Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor	45 000	35 959
	2:4	Krisberedskap	900 000	552 340
	3:1	Strålsäkerhetsmyndigheten	65 000	63 999
Totalt UO 6			94 010 000	86 640 687
7 Internationellt bistånd	1:1	Bistandsverksamhet	74 350 000	65 079 259
Totalt UO 7			74 350 000	65 079 259
8 Migration	1:8	Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar	303 400	184 635
Totalt UO 8			303 400	184 635
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	1:6	Bidrag till folkhälsa och sjukvård	304 000	4 000
	4:5	Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken	583 000	471 065
	7:2	Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd: Forskning	1 039 000	952 074
Totalt UO 9			1 926 000	1 427 139
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom	1:6	Bidrag för sjukskrivningsprocessen	2 701 000	281 195
Totalt UO 10			2 701 000	281 195
13 Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering	1:4	Ersättning för insatser för vissa nyanlända invandrare	2 000 000	452 248
	3:1	Särskilda jämställdhetsåtgärder	100 000	76 500

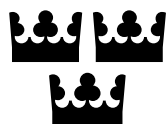
Utgiftsområde	Anslag	Bemyndiganden	Utestående åtaganden 2017-12-31	
	4:1	Åtgärder mot segregation	100 000	500
Totalt UO 13			2 200 000	529 248
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	1:3	Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser	7 000 000	5 372 911
	1:4	Lönebidrag och Samhall m.m.	13 400 000	12 111 809
	1:6	Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2014–2020	3 700 000	3 398 227
	1:7	Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering	9 000	7 649
	2:1	Arbetsmiljöverket	20 000	19 970
Totalt UO 14			24 129 000	20 910 566
15 Studiestöd	1:6	Bidrag till vissa studiesociala ändamål	4 000	1 193
Totalt UO 15			4 000	1 193
16 Utbildning och universitetsforskning	1:5	Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet	1 780 000	1 074 529
	1:6	Särskilda insatser inom skolområdet	34 000	33 864
	1:7	Måttaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet m.m.	665 000	663 941
	1:10	Fortbildning av lärare och förskolepersonal	350 000	95 593
	1:13	Statligt stöd till vuxenutbildning	335 000	0
	1:14	Statligt stöd till yrkeshögskoleutbildning	4 800 000	4 114 694
	1:15	Upprustning av skollokaler och utemiljöer	680 000	288 498
	1:16	Fler anställda i lågstadiet	1 152 000	978 463
	1:18	Praktiknära skolforskning	19 000	18 905
	1:19	Bidrag till lärarlöner	2 235 000	2 201 675
	3:1	Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation	17 900 000	17 262 264
	3:2	Vetenskapsrådet: Avgifter till internationella organisationer	1 800 000	1 653 038
	3:4	Rymdforskning och rymdverksamhet	1 000 000	987 936
	3:6	Rymdstyrelsen: Avgifter till internationella organisationer	2 900 000	2 618 127
	4:1	Internationella program	153 000	90 414
Totalt UO 16			35 803 000	32 081 941
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	1:2	Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete	25 000	9 955
	1:3	Skapande skola	50 000	0
	1:5	Stöd till icke-statliga kulturlokaler	9 000	8 401
	1:6	Bidrag till regional kulturverksamhet	55 000	0
	2:2	Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål	167 000	110 438
	3:1	Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter	25 000	27 440
	4:4	Bidrag till bild- och formområdet	14 000	11 375
	5:2	Ersättningar och bidrag till konstnärer	160 000	150 188
	7:2	Bidrag till kulturmiljövård	90 000	68 964

Utgiftsområde	Anslag	Bemyndiganden	Utestående åtaganden 2017-12-31	
	9:2	Stöd till trossamfund	46 000	16 833
	12:2	Bidrag till nationell och internationell ungdoms- verksamhet	239 000	212 000
	13:2	Bidrag till allmänna samlingslokaler	44 000	34 213
	13:3	Bidrag för kvinnors organisering	29 000	24 121
	13:5	Bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer	15 000	15 000
	13:6	Insatser för den ideella sektorn	37 800	37 338
	14:2	Bidrag till kontakttolkutbildning	110 000	80 672
Totalt UO 17			1 115 800	806 938
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik	1:2	Omstrukturering av kommunala bostadsföretag	43 000	10 620
	1:7	Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer	400 000	212 557
	1:9	Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande	3 000 000	1 992 829
Totalt UO 18			3 443 000	2 216 006
19 Regional tillväxt	1:1	Regionala tillväxtåtgärder	2 950 000	2 345 977
	1:3	Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2014–2020	4 200 000	4 078 289
Totalt UO 19			7 150 000	6 424 266
20 Allmän miljö- och naturvård	1:2	Miljöövervakning m.m.	100 000	82 707
	1:3	Åtgärder för värdefull natur	350 000	278 493
	1:4	Sanering och återställning av förorenade områden	1 450 000	1 096 798
	1:5	Miljöforskning	102 000	100 542
	1:11	Åtgärder för havs- och vattenmiljö	300 000	213 910
	1:13	Internationellt miljösamarbete	12 000	1 405
	1:15	Skydd av värdefull natur	42 000	15 304
	1:17	Klimatinvesteringar	1 550 000	1 268 327
	1:18	Elbusspremie	40 000	0
	2:2	Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning	1 900 000	1 236 769
Totalt UO 20			5 846 000	4 294 255
21 Energi	1:2	Insatser för energieffektivisering	160 000	34 831
	1:3	Stöd för marknadsintroduktion av vindkraft	10 000	190
	1:4	Energiforskning	3 500 000	2 075 343
	1:6	Planeringsstöd för vindkraft	20 000	8 580
	1:8	Energiteknik	50 000	11 600
	1:9	Elberedskap	330 000	127 759
	1:10	Avgifter till Internationella organisationer	36 000	374
	1:11	Lokal och regional kapacitetsutveckling för klimat- och energiomställning	25 000	9 362
Totalt UO 21			4 131 000	2 268 039
22 Kommunikationer	1:1	Utveckling av statens transportinfrastruktur	96 180 000	80 205 639

Utgiftsområde	Anslag	Bemyndiganden	Utestående åtaganden 2017-12-31	
	1:2	Vidmakthållande av statens transportinfrastruktur	27 160 000	21 355 000
	1:7	Trafikavtal	6 000 000	5 483 300
	1:11	Trängselskatt i Stockholm	32 000 000	18 496 900
	1:14	Trängselskatt i Göteborg	7 100 000	3 851 300
	2:2	Ersättning för särskilda tjänster för personer med funktionsnedsättning	200 000	176 602
	2:3	Grundläggande betaltjänster	36 000	31 269
	2:5	Driftsäker och tillgänglig elektronisk kommunikation	245 000	229 926
Totalt UO 22			168 921 000	129 829 936
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	1:2	Insatser för skogsbruket	120 000	29 478
	1:11	Intervention för jordbruksprodukter m.m.	107 000	77 315
	1:12	Stödåtgärder för fiske och vattenbruk	145 600	79 945
	1:13	Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk	733 400	302 824
	1:15	Konkurrenskraftig livsmedelssektor	256 000	233 000
	1:17	Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	12 524 000	2 976 756
	1:18	Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	9 093 000	2 320 553
	1:19	Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket	150 000	150 000
	1:24	Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning	1 400 000	948 521
Totalt UO 23			24 529 000	7 118 392
24 Näringsliv	1:2	Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	2 300 000	2 278 430
	1:5	Näringslivsutveckling	701 000	493 160
	1:9	Geovetenskaplig forskning	5 000	4 169
Totalt UO 24			3 006 000	2 775 759
Totalt			454 304 900	363 277 112

Bilaga 4

Sammanställning av slutbehandlade effektivitetsrapporter

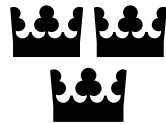

Slutbehandlade granskningsrapporter

Rapport nr	Namn	Beslut
2010:22	Underhållsstödet – för barnets bästa?	Prop. 2017/18:6
2016:16	Behövs myndigheternas delårsrapporter? – Nytt och kostnader	Skr. 2016/17:52
2016:31	Är sjukskrivning bra för hälsan?	Skr. 2016/17:170
2017:1	Statens bolagsinnehav – Aktualiteten i det statliga bolagsinnehavet	Skr. 2016/17:184
2017:2	Exportkontrollen av krigsmateriel	Skr. 2016/17:160
2017:3	Staten och SKL – slutrapport om statens styrning på vårdområdet	Skr. 2016/17:194
2017:4	Lärdomar av flyktingsituationen hösten 2015 – beredskap och hantering	Skr. 2016/17:206
2017:5	Internrevisionen vid myndigheter – en funktion som behöver stärkas	Skr. 2016/17:189
2017:6	Tingsrätters effektivitet och produktivitet	Skr. 2016/17:223
2017:7	Pensionssystemets årsredovisning – tydligt, tillräckligt, transparent?	Skr. 2017/18:21
2017:8	Trafikverkets underhåll av vägar	Skr. 2017/18:13
2017:9	Bostadsbidraget – ur ett fördelnings- och arbetsmarknadsperspektiv	Skr. 2017/18:30
2017:10	Kommunsättningar för migration och integration – ett ogenomtänkt system	Skr. 2017/18:33
2017:11	Regeringens medelfristiga makroprognoser	Skr. 2017/18:37
2017:12	Regeringens skatteutgiftsredovisning – som riksdagen vill ha den?	Skr. 2017/18:27
2017:13	Bredband i världsklass? – Regeringens insatser för att uppfylla det bredbandspolitiska målet	Skr. 2017/18:54
2017:14	Tillgänglighet till SCB:s registerdata – en fråga om prioritering	Skr. 2017/18:46
2017:15	Samisk utbildning – dags för en omstart	Skr. 2017/18:68
2017:16	Från spår till bevis – Polisens forensiska organisation	Skr. 2017/18:50
2017:17	Strålsäkerhetsmyndighetens kärnkrafttillsyn	Skr. 2017/18:66
2017:18	Karriärstegsreformen och Lärlarlönelyftet – högre lön men sämre sammanhållning	Skr. 2017/18:84
2017:19	Överutnyttjande av tandvårdsstödet till följd av överbehandling	Skr. 2017/18:65
2017:20	Effekter av Arbetsförmedlingens Förberedande och orienterande utbildning	Skr. 2017/18:76
2017:21	Arbetsförmedlingens Arbetsmarknadsutbildning - små regionala effekter	Skr. 2017/18:79
2017:22	Regeringens hantering av rekommendationer från EU, IMF och OECD	Skr. 2017/18:85
2017:23	Folkbokföringen – ett kvalitetsarbete i uppförsbacke	Skr. 2017/18:124
2017:24	Inkomsteffekter av bruksvärdessystemet	Skr. 2017/18:134
2017:25	Konsekvensanalyser inför migrationspolitiska beslut	Skr. 2017/18:125
2017:26	Matchningen på arbetsmarknaden – sökandesammansättningens betydelse	Skr. 2017/18:109
2017:27	Väg- och järnvägsinvesteringar i Sverige – saknas ett EU-perspektiv?	Skr. 2017/18:189
2017:28	Varför sparar lärosätena? – En granskning av myndighetskapital vid universitet och högskolor	Skr. 2017/18:191
2017:29	Det samlade stödet till solex	Skr. 2017/18:181
2017:30	Riktade statsbidrag till skolan – nationella prioriteringar men lokala behov	Skr. 2017/18:217
2017:31	Finansieringssystemet för kärnavfallshantering	Skr. 2017/18:141
2017:32	Tillämpningen av det finanspolitiska ramverket	Skr. 2017/18:203
2017:33	Tillsyn av ställföreträdare och överförmyndare – Statens bristande ansvar för samhällets mest utsatta	Skr. 2017/18:128
2017:35	Avskaffandet av revisionsplikten för små aktiebolag – en reform som kostar mer än den smakar	Skr. 2017/18:201
2017:36	Sida-finansierad myndighetssamverkan – goda förutsättningar för bistånds-effektivitet	Skr. 2017/18:219

Bilaga 5

Tabellsamling

Utfallet för statens budget 2013–2017

Miljarder kronor

	2013	2014	2015	2016	2017
Inkomster	790,5	790,2	859,5	1 002,7	1 001,4
Statens skatteinkomster	777,3	802,0	893,9	1 044,0	1 049,9
Övriga inkomster	13,2	-11,7	-34,4	-41,3	-48,5
Utgifter m.m.	921,4	862,4	892,2	917,4	939,6
U0 1–25 och 27	810,6	837,5	867,4	899,1	930,2
Statsskuldsräntor m.m. U0 26	16,8	3,3	21,9	1,7	10,6
Riksgäldskontorets nettoutlåning	96,2	22,0	10,1	14,8	-2,9
Kassamässig korrigering	-2,2	-0,5	-7,3	1,8	1,8
Budgetsaldo	-130,9	-72,2	-32,6	85,3	61,8

Inkomster i statens budget 2013–2017

Miljarder kronor

Inkomstår	2013	2014	2015	2016	2017
Statens skatteintäkter	798,4	828,2	927,3	1 013,1	1 053,9
Periodiseringar	-21,2	-26,2	-33,4	30,9	-4,0
Statens skatteinkomster	777,3	802,0	893,9	1 044,0	1 049,9
Inkomster av statens verksamhet	48,1	41,7	39,0	31,3	27,4
Inkomster av försäld egendom	20,8	0,2	0,1	0,2	0,0
Återbetalning av lån	1,1	0,9	0,9	0,8	0,8
Kalkylmässiga inkomster	9,9	9,9	9,7	10,8	11,4
Bidrag från EU	10,3	11,9	9,7	11,0	10,5
Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet	-77,0	-76,3	-85,8	-95,4	-98,6
Utgifter som ges som krediteringar på skattekotot	0,0	0,0	-8,2	0,0	0,0
Statens övriga inkomster	13,2	-11,7	-34,4	-41,3	-48,5
Inkomster i statens budget	790,5	790,2	859,5	1 002,7	1 001,4

Den offentliga sektorns skatteintäkter 2013–2017

Miljarder kronor

Inkomstår	2013	2014	2015	2016	2017
Skatt på arbete	964,8	985,7	1 049,8	1 137,4	1 194,4
<i>Direkta skatter</i>	523,0	530,3	558,3	607,1	635,6
Kommunal skatt	581,9	602,7	635,7	669,6	700,4
Statlig skatt	44,8	47,4	50,8	55,6	58,6
Allmän pensionsavgift	100,9	104,0	108,4	113,3	118,6
Artistskatt	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skattereduktion m.m.	-204,6	-223,8	-236,6	-231,4	-242,0
<i>Indirekta skatter</i>	441,9	455,4	491,5	530,3	558,8
Arbetsgivaravgift	454,3	471,1	491,6	515,7	541,1
Egenavgift	11,5	11,6	11,8	11,8	12,5
Särskild löneskatt	36,8	37,0	40,3	43,6	45,4
Nedsättningar	-30,4	-33,1	-19,1	-5,7	-3,8
Tjänstegruppiv	0,7	0,7	0,5	0,5	0,5
Avgifter till premiepensionssystemet	-31,0	-31,9	-33,6	-35,6	-36,9
Skatt på kapital	172,7	200,2	245,0	246,0	254,3
Skatt på kapital, hushåll	32,3	48,0	69,1	74,6	75,1
Skatt på företagsvinster	89,0	96,5	119,6	115,2	123,5
Avkastningsskatt	6,9	10,2	8,4	4,6	4,4
Fastighetsskatt och fastighetsavgift	31,6	32,0	32,4	33,4	32,8
Stämpelskatt	8,9	9,3	10,9	12,3	12,1
Kupongskatt m.m.	4,1	4,2	4,6	5,7	6,4
Skatt på konsumtion och insatsvaror	461,1	475,3	507,9	539,0	561,1
Mervärdesskatt	339,5	355,0	380,3	406,5	427,4
Tobaksskatt	11,1	11,4	11,8	11,9	11,9
Skatt på etylalkohol	4,0	4,1	4,2	4,2	4,3
Skatt på vin m.m.	4,9	5,2	5,7	5,7	6,0
Skatt på öl	3,3	3,5	3,9	4,0	4,1
Energiskatt	40,9	39,0	40,7	44,6	46,6
Koldioxidskatt	24,0	23,3	24,6	24,1	23,5
Övriga skatter på energi och miljö	4,4	4,4	4,8	5,2	4,1
Skatt på vägtrafik	16,5	16,8	18,8	19,7	19,9
Skatt på import	5,2	5,8	6,3	6,1	6,3
Övriga skatter	7,2	6,8	6,8	7,0	7,0
Restförda och övriga skatter	11,6	7,1	6,8	16,4	12,2
Restförda skatter	-6,6	-5,9	-4,3	-4,7	-5,8
Övriga skatter	18,2	13,0	11,1	21,1	18,0
Totala skatteintäkter	1 610,2	1 668,3	1 809,4	1 938,8	2 022,0
Avgår: EU-skatter	-6,9	-8,3	-6,3	-6,1	-6,3
Offentliga sektorns skatteintäkter	1 603,3	1 660,1	1 803,1	1 932,8	2 015,8
Avgår: Kommunal inkomstskatt	-597,3	-618,2	-651,7	-685,7	-716,9
Avgår: Avgifter till ålderspensionssystemet	-207,5	-213,7	-224,1	-233,9	-244,9
Statens skatteintäkter	798,4	828,2	927,3	1 013,1	1 053,9

Utgifter i statens budget 2013–2017

Anslagen har fördelats till de utgiftsområden de tillhörde i statens budget för 2017. Utfall som justerats för tekniska förändringar är i kursiv stil.

Utgiftsområde	Andel i procent av de takbegränsade utgifterna					Miljarder kronor				
	2013	2014	2015	2016	2017	2013	2014	2015	2016	2017
1 Rikets styrelse	1,1	1,2	1,1	1,1	1,1	11,8	12,9	12,3	12,7	13,3
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	1,5	1,3	1,3	1,3	1,2	16,1	14,1	14,4	15,0	15,3
3 Skatt, tull och exekution	1,0	0,9	0,9	0,9	0,9	10,4	10,4	10,8	10,8	11,0
4 Rättsväsendet	3,7	3,7	3,6	3,6	3,6	39,3	40,2	40,4	42,3	44,1
5 Internationell samverkan	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	1,8	1,7	1,9	2,1	2,0
6 Försvar och samhällets krisberedskap	4,3	4,4	4,3	4,2	4,1	45,4	48,0	48,3	49,4	50,4
7 Internationellt bistånd	2,9	2,8	2,8	2,7	3,0	30,8	31,0	32,2	32,0	36,7
8 Migration	0,9	1,1	1,6	3,5	3,3	9,9	12,6	18,7	41,3	40,0
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	5,5	5,6	5,7	5,4	5,5	59,0	61,6	65,0	63,4	67,4
10 Ek. trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	9,0	9,0	9,0	8,9	8,3	96,4	99,0	102,6	105,6	101,9
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	3,7	3,6	3,4	3,0	2,8	40,0	39,3	38,1	35,9	34,7
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	7,4	7,4	7,3	7,3	7,2	78,5	80,8	82,9	86,1	88,7
13 Jämställdhet och nyanlända invandras etablering	0,8	1,1	1,4	1,6	1,9	8,8	12,2	15,4	19,2	23,9
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	6,5	6,1	5,7	6,1	5,8	69,7	66,9	65,0	72,5	71,6
14 <i>Justerat för teknisk förändring¹</i>	<i>7,1</i>	<i>6,7</i>	<i>6,3</i>	<i>6,2</i>	<i>5,8</i>	<i>76,3</i>	<i>73,5</i>	<i>71,7</i>	<i>79,5</i>	<i>71,6</i>
15 Studiestöd	1,9	1,8	1,7	1,6	1,6	20,6	20,0	19,2	19,5	19,7
15 <i>Justerat för teknisk förändring¹</i>	<i>1,9</i>	<i>1,8</i>	<i>1,6</i>	<i>1,6</i>	<i>1,5</i>	<i>20,1</i>	<i>19,5</i>	<i>18,4</i>	<i>18,5</i>	<i>18,6</i>
16 Utbildning och universitetsforskning	5,3	5,4	5,5	5,6	5,8	56,3	59,3	62,8	66,0	71,1
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	12,9	13,0	13,4	14,1	14,5
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	0,1	0,1	0,1	0,3	0,3	1,0	1,1	1,1	3,1	3,8
19 Regional tillväxt	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	3,3	2,9	2,2	2,6	2,8
20 Allmän miljö- och naturvård	0,5	0,5	0,5	0,6	0,6	4,8	5,1	5,9	7,3	7,8
21 Energi	0,2	0,3	0,2	0,2	0,2	2,6	2,9	2,3	2,7	3,0
22 Kommunikationer	4,1	4,2	4,2	4,2	4,3	43,7	46,0	47,2	50,1	53,3
22 <i>Justerat för teknisk förändring¹</i>	<i>4,2</i>	<i>4,3</i>	<i>4,3</i>	<i>4,2</i>	<i>4,3</i>	<i>45,1</i>	<i>47,4</i>	<i>48,8</i>	<i>50,1</i>	<i>53,3</i>
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	1,5	1,5	1,2	1,3	1,4	16,0	16,2	13,4	15,9	17,2
24 Näringsliv	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	5,2	5,4	5,5	5,9	6,4
25 Allmänna bidrag till kommuner	8,3	8,5	9,0	7,9	8,6	88,9	93,6	102,0	93,3	105,6
25 <i>Justerat för teknisk förändring¹</i>	<i>8,4</i>	<i>8,4</i>	<i>8,8</i>	<i>7,9</i>	<i>8,6</i>	<i>90,0</i>	<i>92,1</i>	<i>100,2</i>	<i>93,2</i>	<i>105,6</i>
26 Statsskuld räntor m.m. ²						16,8	3,3	21,9	1,7	10,6
27 Avgiften till Europeiska unionen	3,5	3,8	3,9	2,6	2,0	37,4	41,6	44,2	30,3	24,2
Summa utgiftsområden						827,4	840,9	889,3	900,8	940,8
Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget	24,1	23,5	23,6	24,1	24,3	256,7	258,0	267,5	285,4	299,1
Takbegränsade utgifter	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	1067,3	1095,5	1134,9	1184,5	1229,3
Budgeringsmarginal	2,6	1,0	2,0	2,6	3,6	27,7	11,5	23,1	30,5	44,7
Utgiftstak för staten						1095,0	1107,0	1158,0	1215,0	1274,0

¹ De tekniska justeringarna av utgiftstaket för staten redovisas i prop. 2016/17:1 Förslag till statens budget, finansplan och skattefrågor avsnitt 5.3.

Realekonomisk fördelning av statens budget 2013–2017

Miljoner kronor

	Utfall 2017	Utfall 2016	Utfall 2015	Utfall 2014	Utfall 2013	Förändring 2016–2017	Procentuell förändring 2016–2017
Transfereringar	647 413	622 906	605 756	581 692	562 373	24 507	3,9
<i>varav till</i>							
Hushållssektorn	303 393	303 305	304 050	300 641	296 268	89	0,0
Kommunala sektorn	209 536	183 851	164 760	148 986	140 851	25 685	14,0
Företagssektorn	47 135	45 151	34 036	36 981	35 942	1 984	4,4
Ålderspensionssystemet	23 602	24 718	22 459	21 399	19 788	-1 115	-4,5
Statliga ideella organisationer	5 187	4 375	4 583	4 408	4 032	812	18,6
Internationell verksamhet	58 560	61 507	75 869	69 277	65 490	-2 948	-4,8
<i>varav till EU-institutioner</i>	24 224	30 350	44 232	41 553	37 412	-6 125	-20,2
Konsumtionsutgifter	238 808	233 970	221 450	214 320	208 448	4 838	2,1
<i>Varav</i>							
Löner inklusive sociala avgifter	135 387	128 529	122 043	119 927	115 936	6 857	5,3
Omkostnader för konsumtion	69 978	69 657	67 164	64 193	63 536	321	0,5
Lokaler	18 083	17 995	17 436	18 724	17 337	88	0,5
Sociala naturaförmåner	15 361	17 789	14 807	11 477	11 639	-2 429	-13,7
Investeringsverksamhet	32 021	30 456	28 766	28 978	25 150	1 565	5,1
Räntor	11 417	2 856	23 294	5 589	23 352	8 561	299,7
<i>Varav</i>							
Räntor på statsskulden	10 504	1 668	21 797	3 200	16 694	8 836	529,8
Finansiella transaktioner	11 090	10 651	10 079	10 293	8 066	439	4,1
Summa utgiftsområden	940 749	900 839	889 345	840 872	827 388	39 910	4,4

Realekonomisk fördelning – Transfereringar per utgiftsområde 2013–2017

Miljoner kronor

Utgiftsområde	2017	2016	2015	2014	2013	Förändring 2016–2017	Procentuell förändring 2016–2017
01 Rikets styrelse	1 411	1 337	1 274	1 665	1 273	74	5,5
02 Samhällsekonomi och finansförvaltning	12 657	12 487	12 145	11 847	11 354	170	1,4
03 Skatt, tull och exekution	32	47	55	53	88	-16	-33,0
04 Rättsväsendet	115	182	198	226	252	-67	-36,9
05 Internationell samverkan	1 638	1 748	1 623	1 359	1 496	-110	-6,3
06 Försvar samt beredskap mot sårbarhet	1 051	910	967	1 110	1 062	141	15,5
07 Internationellt bistånd	34 149	29 081	29 931	28 649	28 474	5 067	17,4
08 Migration	28 790	26 398	8 497	5 298	4 260	2 392	9,1
09 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	58 679	55 035	57 176	53 915	51 770	3 644	6,6
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	92 480	96 454	93 792	90 252	87 729	-3 974	-4,1
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	34 112	35 393	37 581	38 791	39 475	-1 280	-3,6
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	88 660	86 106	82 930	80 809	78 533	2 554	3,0
13 Jämställdhet och nyanlända invandrades etablering	21 516	16 996	13 131	10 214	7 583	4 521	26,6
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	56 097	58 231	52 025	54 542	56 298	-2 134	-3,7
15 Studiestöd	17 175	16 833	16 413	16 558	16 419	343	2,0
16 Utbildning och universitetsforskning	25 364	21 619	18 998	15 978	15 115	3 745	17,3
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	11 910	11 574	11 109	10 709	10 651	336	2,9
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	2 638	2 032	73	94	54	607	29,9
19 Regional utveckling	2 334	2 453	2 075	2 643	3 029	-119	-4,8
20 Allmän miljö- och naturvård	2 476	2 195	1 806	1 125	999	281	12,8
21 Energi	1 592	1 512	1 218	1 410	1 434	80	5,3
22 Kommunikationer	5 753	5 452	3 755	3 818	3 407	302	5,5
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	12 932	11 382	9 340	12 096	11 993	1 550	13,6
24 Näringsliv	4 060	3 751	3 377	3 366	3 296	309	8,2
25 Allmänna bidrag till kommuner	105 565	93 350	102 037	93 599	88 915	12 216	13,1
26 Statsskuldsräntor m.m.		0		10	3	0	
27 Avgiften till Europeiska unionen	24 224	30 350	44 232	41 553	37 412	-6 125	-20,2
Summa utgiftsområden	647 413	622 906	605 756	581 692	562 373	24 507	3,9

Källa: Ekonomistyrningsverket.

Realekonomisk fördelning – Transfereringar till hushåll 2013–2017

Miljoner kronor

U0	Anslag	Anslagsnamn	2017	2016	2015	2014	2013	Förändring 2016–2017	Procentuell förändring 2016–2017
2	1:5	Statliga tjänstepensioner m.m.	12 641	12 473	12 128	11 835	11 340	168	1,3
7	1:1	Biståndsverksamhet	4 106	3 823	3 266	3 703	3 338	283	7,4
9	4:4	Kostnader för statlig assistans- ersättning	27 930	26 344	29 784	28 589	27 107	1 586	6,0
10	1:1	Sjukpenning och rehabilitering m.m.	34 258	35 912	33 781	29 573	25 914	-1 654	-4,6
10	1:2	Aktivitets- och sjukersättningar m.m.	41 744	43 002	44 436	45 069	46 279	-1 258	-2,9
11	1:1	Garantipension till ålderspension	13 339	14 112	15 761	16 539	16 751	-773	-5,5
11	1:2	Efterlevandepensioner till vuxna	11 499	11 920	12 427	13 035	13 883	-421	-3,5
11	1:3	Bostadstillägg till pensionärer	8 265	8 466	8 589	8 493	8 182	-201	-2,4
12	1:1	Barnbidrag	27 287	26 349	25 764	25 220	24 723	938	3,6
12	1:2	Föräldraförsäkring	38 724	37 299	35 699	34 712	33 960	1 425	3,8
12	1:6	Vårdbidrag för funktionshindrade barn	3 627	3 473	3 285	3 061	2 920	154	4,4
12	1:8	Bostadsbidrag	4 664	4 662	4 940	4 958	4 533	2	0,0
13	1:3	Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare	5 355	4 226	3 687	2 685	1 668	1 129	26,7
14	1:2	Bidrag till arbetslöshets- ersättning och aktivitetsstöd	24 819	26 198	26 945	28 202	30 653	-1 380	-5,3
15	1:2	Studiemedel	10 688	10 559	10 748	10 993	10 742	129	1,2
17	14:1	Bidrag till folkbildningen	3 849	3 810	3 626	3 624	3 546	40	1,0
		Övriga anslag	30 598	30 677	29 184	30 348	30 728	-79	-0,3
		Totalt	303 393	303 305	304 050	300 641	296 268	89	0,0

Källa: Ekonomistyrningsverket.

Realekonomisk fördelning – Transfereringar till kommuner 2013–2017

Miljoner kronor

U0	Anslag	Anslagsnamn	2017	2016	2015	2014	2013	Förändring 2016–2017	Procentuell förändring 2016–2017
8	1:2	Ersättningar och bostadskostnader	26 178	23 635	6 423	3 818	3 036	2 543	10,8
9	1:5	Bidrag för läkemedelsförmånerna	25 606	22 071	24 469	21 546	20 825	3 535	16,0
9	1:6	Bidrag till folkhälsa och sjukvård	2 717	3 368	1 127	1 499	1 404	-651	-19,3
9	4:4	Kostnader för statlig assistansersättning	-4 620	-4 832	-4 894	-4 795	-4 652	212	-4,4
9	4:5	Stimulansbidrag och åtgärder inom äldreområdet	1 983	2 022	971	1 166	990	-39	-1,9
13	1:2	Kommunersättningar vid flyktningmottagande	15 166	12 013	8 963	6 968	5 539	3 153	26,2
14	1:3	Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser	1 845	949	837	817	794	896	94,4
16	1:5	Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet	2 245	1 094	1 802	1 158	541	1 151	105,3
16	1:7	Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet, m.m.	4 379	4 485	3 902	3 688	3 669	-106	-2,4
16	1:16	Fler anställda i lågstadiet	2 103	1 200				903	75,2
16	1:19	Bidrag till lärarlöner	3 410	2 191				1 219	55,7
18	1:8	Stöd till kommuner för ökat bostadsbyggande	1 800	1 849				-49	-2,7
25	1:1	Kommunalekonomisk utjämning	94 657	89 680	87 723	90 128	85 603	4 977	5,5
25	1:2	Utjämningsbidrag för LSS-kostnader	3 902	3 664	3 646	3 465	3 306	238	6,5
25	1:4	Stöd med anledning av flyktingsituationen	7 000					7 000	
25	1:5 (2015)	Tillfälligt stöd till kommuner och landsting			9 800				
		Övriga anslag	21 165	20 461	19 992	19 528	19 795	704	3,4
		Totalt	209 536	183 851	164 760	148 986	140 851	25 685	14,0

Realekonomisk fördelning – Transfereringar till företag 2013–2017

Miljoner kronor

UO	Anslag	Anslagsnamn	2017	2016	2015	2014	2013	Förändring 2016–2017	Procentuell förändring 2016–2017
10	1:7	Ersättning för höga sjuklönekostnader	890	799				90	11,3
14	1:3	Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser	2 075	2 601	3 064	2 885	2 275	-525	-20,2
14	1:4	Lönebidrag och Samhall m.m.	12 434	12 282	12 145	12 203	11 702	152	1,2
14	1:12	Nystartsjobb och stöd för yrkesintroduktionsanställningar	5 152	5 395				-243	-4,5
16	1:14	Statligt stöd till yrkeshögskoleutbildning	1 083	1 010	950	849	794	73	7,2
18	1:9	Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande	435					435	
22	1:15	Sjöfartsstöd	1 482	1 486				-4	-0,3
23	1:10	Gårdsstöd m.m.	7 279	6 448	5 606	6 149	5 916	831	12,9
23	1:17	Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	3 053	2 630	1 679	2 953	3 093	423	16,1
23	1:18	Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	1 845	1 511	1 362	2 243	2 309	334	22,1
24	1:2	Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	1 629	1 378	1 236	1 164	1 072	251	18,2
		Övriga anslag	9 779	9 610	7 993	8 535	8 782	169	1,8
		Totalt	47 135	45 151	34 036	36 981	35 942	1 984	4,4

Realekonomisk fördelning – Konsumtion per utgiftsområde 2013–2017

Miljoner kronor

Utgiftsområde	2017	2016	2015	2014	2013	Förändring 2016–2017	Procentuell förändring 2016–2017
01 Rikets styrelse	11 491	10 966	10 639	10 879	10 186	525	4,8
02 Samhällsekonomi och finansförvaltning	2 285	2 242	2 210	2 173	2 102	42	1,9
03 Skatt, tull och exekution	10 506	10 348	10 247	9 847	9 812	158	1,5
04 Rättsväsendet	42 234	40 294	38 556	38 065	37 191	1 940	4,8
05 Internationell samverkan	311	317	305	298	323	-6	-1,9
06 Försvar samt beredskap mot sårbarhet	41 027	39 837	37 765	37 074	35 758	1 189	3,0
07 Internationellt bistånd	2 469	2 339	2 273	2 345	2 278	130	5,5
08 Migration	10 943	14 571	10 029	7 072	5 466	-3 629	-24,9
09 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	8 638	8 238	7 710	7 546	7 135	400	4,9
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	8 634	8 509	8 162	8 130	8 012	125	1,5
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	509	506	532	501	490	3	0,7
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn							
13 Jämställdhet och nyanlända invandrades etablering	2 185	1 994	2 033	1 838	1 144	191	9,6
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	15 230	14 054	12 672	12 136	13 204	1 176	8,4
15 Studiestöd	856	789	740	689	680	66	8,4
16 Utbildning och universitetsforskning	43 906	42 416	41 358	40 792	39 501	1 490	3,5
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	2 458	2 384	2 215	2 147	2 096	75	3,1
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	1 063	989	960	947	906	74	7,5
19 Regional utveckling	108	134	143	221	216	-26	-19,1
20 Allmän miljö- och naturvård	4 828	4 749	3 895	3 711	3 615	79	1,7
21 Energi	1 308	1 143	1 004	1 223	1 071	164	14,4
22 Kommunikationer	21 357	20 797	22 004	20 651	21 585	560	2,7
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	4 149	4 240	3 926	4 003	3 760	-90	-2,1
24 Näringsliv	2 312	2 112	2 069	2 033	1 916	200	9,5
25 Allmänna bidrag till kommuner	1					1	
26 Statsskuldsräntor m.m.							
27 Avgiften till Europeiska unionen							
Summa utgiftsområden	238 808	233 970	221 450	214 320	208 448	4 838	2,1

Realekonomisk fördelning – Lön inkl. sociala avgifter 2013–2017

Miljoner kronor

UO	Anslag	Anslagsnamn	2017	2016	2015	2014	2013	Förändring 2016–2017	Procentuell förändring 2016–2017
1	4:1	Regeringskansliet m.m.	4 819	4 550	4 286	4 460	4 137	270	5,9
3	1:1	Skatteverket	5 823	5 720	5 699	5 538	5 451	103	1,8
4	1:1	Polismyndigheten	16 700	15 910	15 283	15 374	14 989	790	5,0
4	1:5	Sveriges Domstolar	4 072	3 954	3 834	3 725	3 580	118	3,0
4	1:6	Kriminalvården	5 467	5 209	4 918	4 792	4 590	258	5,0
6	1:1	Förbandsverksamhet och beredskap	13 168	12 644	12 004	11 697	11 375	525	4,2
8	1:1	Migrationsverket	4 074	3 957	3 019	2 306	2 005	116	2,9
10	2:1	Försäkringskassan	6 154	5 994	5 592	5 588	5 411	160	2,7
14	1:1	Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader	6 429	6 220	5 661	5 265	5 362	209	3,4
14	1:3	Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser	857	170	250	458	322	687	405,3
16	1:1	Statens skolverk	444	259	219	198	165	185	71,4
16	2:7	Göteborgs universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 438	1 235	1 288	1 187	1 167	203	16,4
22	1:1	Utveckling av statens transportinfrastruktur	1 501	1 267	1 173	1 034		234	18,4
24	1:21	Patent- och registreringsverket	200					200	
		Övriga anslag	64 241	61 440	58 816	58 303	57 381	2 800	4,6
		Totalt	135 387	128 529	122 043	119 927	115 936	6 857	5,3

Realekonomisk fördelning – Investeringar per utgiftsområde 2013–2017

Miljoner kronor

Utgiftsområde	2017	2016	2015	2014	2013	Förändring 2016–2017	Procentuell förändring 2016–2017
01 Rikets styrelse	75	32	30	23	11	43	132,9
02 Samhällsekonomi och finansförvaltning	6	11	8	8	4	-5	-45,8
03 Skatt, tull och exekution	48	24	30	29	21	24	96,7
04 Rättsväsendet	308	400	266	223	278	-92	-23,1
05 Internationell samverkan	1	1	2	1	1	0	1,8
06 Försvar samt beredskap mot sårbarhet	7 137	7 269	8 285	8 594	7 207	-132	-1,8
07 Internationellt bistånd	4	4	1	2	4	-1	-17,0
08 Migration	41	76	58	35	20	-35	-46,1
09 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	25	12	15	24	18	13	101,7
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	6	8	13	16	17	-2	-26,8
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	3	2	3	3	4	1	27,6
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn						0	
13 Jämställdhet och nyanlända invandrades etablering	0	0	0	0	0	0	-20,5
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	38	45	46	30	29	-7	-14,8
15 Studiestöd	0	0	1	2	0	0	18,8
16 Utbildning och universitetsforskning	277	282	421	315	257	-5	-1,8
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	20	20	20	25	26	0	-1,6
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	5	8	9	8	11	-2	-31,0
19 Regional utveckling	0	0	1	1	0	0	6,3
20 Allmän miljö- och naturvård	422	395	177	184	798	26	6,6
21 Energi	9	6	4	10	25	2	33,4
22 Kommunikationer	23 569	21 835	19 349	19 404	16 389	1 734	7,9
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	20	16	18	22	19	4	21,9
24 Näringsliv	7	6	10	18	9	1	18,4
25 Allmänna bidrag till kommuner							
26 Statskuldräntor m.m.							
27 Avgiften till Europeiska unionen							
Summa utgiftsområden	32 021	30 456	28 766	28 978	25 150	1 565	5,1

Realekonomisk fördelning – Räntor och finansiella transaktioner per utgiftsområde 2013–2017

Miljoner kronor

Utgiftsområde	2017	2016	2013	2014	2015	Förändring 2016–2017	Procentuell förändring 2016–2017
01 Rikets styrelse	347	337	338	335	352	11	3,2
02 Samhällsekonomi och finansförvaltning	314	294	79	94	2 592	20	6,7
03 Skatt, tull och exekution	426	420	422	454	467	6	1,4
04 Rättsväsendet	1 408	1 413	1 409	1 680	1 577	-5	-0,3
05 Internationell samverkan	3	4	4	5	6	-1	-33,2
06 Försvar samt beredskap mot sårbarhet	1 169	1 350	1 253	1 200	1 383	-181	-13,4
07 Internationellt bistånd	85	546	7	31	18	-460	-84,4
08 Migration	260	206	142	145	124	53	25,9
09 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	69	86	78	103	72	-17	19,9
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	749	643	636	638	637	106	16,5
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	33	27	20	18	17	6	20,6
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	0	0	0	0	0	0	112,2
13 Jämställdhet och nyanlända invandrades etablering	229	210	198	172	108	19	9,3
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	194	201	227	192	190	-7	-3,6
15 Studiestöd	1 639	1 864	2 063	2 705	3 468	-224	-12,0
16 Utbildning och universitetsforskning	1 551	1 709	2 024	2 178	1 466	-158	-9,2
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	87	93	92	102	103	-6	-6,8
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	96	30	29	27	29	65	214,3
19 Regional utveckling	365	27	24	14	25	339	1 276,4
20 Allmän miljö- och naturvård	54	-41	61	65	-605	95	-233,4
21 Energi	83	59	65	215	84	24	40,3
22 Kommunikationer	2 616	2 003	2 134	2 089	2 274	613	30,6
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	124	261	114	82	235	-137	-52,4
24 Näringsliv	37	22	19	22	26	14	65,0
25 Allmänna bidrag till kommuner							
26 Statsskuldsräntor m.m.	10 569	1 743	21 936	3 315	16 771	8 826	506,4
27 Avgiften till Europeiska unionen							
Summa utgiftsområden	22 507	13 507	33 373	15 882	31 418	9 000	66,6

Antal statligt anställda 2013–2017, (kvinnor respektive män)

Antal ¹	2013	2014	2015	2016	2017
Kvinnor	117 550	119 443	121 243	124 334	126 940
Män	107 782	109 585	111 088	111 821	114 637
Summa	225 332	229 028	232 331	236 155	241 577

¹ Anställda med en omfattning understigande 40 procent av heltid ingår inte. År 2017 utgjorde de ca 4 700 personer. Betings-, dag- eller tim-anställda m.fl. ingår inte heller. De utgjorde ca 15 000 personer 2017.

Källa: Arbetsgivarverket

Antal statligt anställda 2013–2017 fördelade på åldersgrupper och kön (procentuell andel)

Antal och procentuell fördelning

Ålder och kön	2013	2014	2015	2016	2017
–34	52 908	54 237	55 505	56 889	58 986
Kvinnor	50,2	49,7	49,5	50,8	50,3
Män	49,8	50,3	50,5	49,2	49,7
35–44	59 722	61 447	62 951	64 038	64 933
Kvinnor	54,6	54,8	55,0	55,2	55,0
Män	45,4	45,2	45,0	44,8	45,0
45–54	57 184	58 318	59 777	61 511	63 786
Kvinnor	52,3	52,6	52,7	53,1	53,1
Män	47,7	47,4	47,3	46,9	46,9
55–	55 518	55 026	54 098	53 717	53 872
Kvinnor	51,3	51,1	51,1	51,2	51,3
Män	48,7	48,9	48,9	48,8	48,7

Källa: Arbetsgivarverket

Antal statligt anställda 2013–2017 fördelade på sektorer och kön (procentuell andel)

Antal och procentuell fördelning

Sektor och kön	2013	2014	2015	2016	2017
Affärsverk ¹	9 226	9 375	9 453	9 789	10 153
Kvinnor	35,7	36,0	36,4	36,8	37,9
Män	64,3	64,0	63,6	63,2	62,1
Universitet ²	58 489	59 355	59 808	59 684	59 754
Kvinnor	53,4	53,4	53,5	53,6	53,9
Män	46,6	46,6	46,5	46,4	46,1
Försvar ³	18 614	19 331	20 100	19 222	21 272
Kvinnor	16,9	16,9	16,4	16,6	16,4
Män	83,1	83,1	83,6	83,4	83,6
Övrig verksamhet ⁴					
Kvinnor	139 003	140 967	142 970	147 460	150 398
Män	57,5	57,5	57,7	58,0	58,1
	42,5	42,5	42,3	42,0	41,9

¹ Affärsverk och infrastruktur.

² Universitet och högskolor.

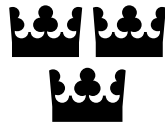
³ Försvarsmakten.

⁴ Omfattar bl.a. Miljö, teknik och jordbruk, men även arbetsliv, omsorg och utbildning samt länsstyrelser, Regeringskansliet och stabsmyndigheter.

Källa: Arbetsgivarverket

Bilaga 6

Statliga myndigheter m.m.

Statliga myndigheter m.m.

I de konsoliderade resultat- och balansräkningarna och finansieringsanalysen ingår samtliga myndigheter, inklusive affärsverken, under riksdagen och regeringen med undantag för Riksbanken och allmänna pensionsfonderna samt premiepensionssystemets tillgångar och skulder inklusive avkastningen på dessa medel.

Dessutom ingår Riksbankens grundfond och fonder och andelar som redovisas av myndigheter enligt ovan. Andelar i hel- och delägda företag och fonderna tas inte upp separat i denna bilaga. Information om andelarna framgår i not 26 medan de viktigaste fonderna framgår i not 42.

De myndigheter som ingår i årsredovisningen för staten finns med i nedanstående förteckning. Eftersom förteckningen anger de myndigheter som de finansiella dokumenten omfattar, ingår inte nämndmyndigheter och liknande vars ekonomiska utfall redovisas av en annan myndighet.

A

Affärsverket svenska kraftnät
Allmänna reklamationsnämnden
Arbetsdomstolen
Arbetsförmedlingen
Arbetsgivarverket
Arbetsmiljöverket

B

Barnombudsmannen
Blekinge tekniska högskola
Bokföringsnämnden
Bolagsverket
Boverket
Brottsförebyggande rådet
Brottsoffermyndigheten

C

Centrala etikprövningsnämnden
Centrala studiestödsnämnden

D

Datainspektionen
Diskrimineringsombudsmannen
Domarnämnden
Domstolsverket

E

E-hälsomyndigheten
Ekobrottsmyndigheten

Ekonomistyrningsverket
Elsäkerhetsverket
Energimarknadsinspektionen
Exportkreditnämnden

F

Fastighetsmäklarinspektionen
Finansinspektionen
Finanspolitiska rådet
Folke Bernadotteakademin
Folkhälsomyndigheten
Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd
Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande
Fortifikationsverket
Forum för levande historia
Försvarets materielverk
Försvarets radioanstalt
Försvårshögskolan
Försvarmakten
Försvårunderrättelsedomstolen
Försäkringskassan

G

Gentekniknämnden
Gymnastik- och idrottshögskolan
Göteborgs universitet

H

Havs- och vattenmyndigheten
Högskolan Dalarna
Högskolan i Borås
Högskolan i Gävle
Högskolan i Halmstad
Högskolan i Skövde
Högskolan Kristianstad
Högskolan Väst

I

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen
Inspektionen för socialförsäkringen
Inspektionen för strategiska produkter
Inspektionen för vård och omsorg
Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering
Institutet för rymdfysik
Institutet för språk och folkminnen

J

Justitiekanslern

K

Kammarkollegiet

Karlstads universitet
Karolinska institutet
Kemikalieinspektionen
Kommerskollegium
Konjunkturinstitutet
Konkurrensverket
Konstfack
Konstnärsnämnden
Konsumentverket
Kriminalvården
Kronofogdemyndigheten
Kungl. biblioteket
Kungl. Konsthögskolan
Kungl. Musikhögskolan i Stockholm
Kungl. Tekniska högskolan
Kungliga slottsstaten
Kustbevakningen
Kärnavfallsfonden

L

Lantmäteriet
Linköpings universitet
Linnéuniversitetet
Livrustkammaren och Skoklosters slott med
Stiftelsen Hallwylska museet (myndigheten
upphörde 2017-12-31)
Livsmedelsverket
Lotteriinspektionen
Luftfartsverket, affärsverk
Luleå tekniska universitet
Lunds universitet
Läkemedelsverket
Länsstyrelsen i Blekinge län
Länsstyrelsen i Dalarnas län
Länsstyrelsen i Gotlands län
Länsstyrelsen i Gävleborgs län
Länsstyrelsen i Hallands län
Länsstyrelsen i Jämtlands län
Länsstyrelsen i Jönköpings län
Länsstyrelsen i Kalmar län
Länsstyrelsen i Kronobergs län
Länsstyrelsen i Norrbottens län
Länsstyrelsen i Skåne län
Länsstyrelsen i Stockholms län
Länsstyrelsen i Södermanlands län
Länsstyrelsen i Uppsala län
Länsstyrelsen i Värmlands län
Länsstyrelsen i Västerbottens län
Länsstyrelsen i Västernorrlands län
Länsstyrelsen i Västmanlands län
Länsstyrelsen i Västra Götalands län
Länsstyrelsen i Örebro län
Länsstyrelsen i Östergötlands län

M

Malmö högskola
Medlingsinstitutet
Migrationsverket
Mittuniversitetet
Moderna Museet Myndigheten för delaktighet
Myndigheten för familjerätt och föräldraskaps-
stöd
Myndigheten för kulturanalys
Myndigheten för press, radio och tv
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
Myndigheten för stöd till trossamfund (myndig-
heten bytte namn 2017-07-01 från Nämnden för
statligt stöd till trossamfund)
Myndigheten för tillgängliga medier
Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar
och analyser
Myndigheten för ungdoms- och civilsamhälles-
frågor
Myndigheten för vård- och omsorgsanalys
Myndigheten för yrkeshögskolan
Mälardalens högskola

N

Nationalmuseum (Prins Eugens Waldemarsudde
avskildes från Nationalmuseum
2017-07-01 och är numera Stiftelsen Prins Eugens
Waldemarsudde)
Naturhistoriska riksmuseet
Naturvårdsverket
Nordiska Afrikainstitutet

P

Patent- och registreringsverket
Patentombudsnamnden
Pensionsmyndigheten
Polarforskningssekretariatet
Polismyndigheten
Post- och telestyrelsen

R

Regeringskansliet
Regionala etikprövningsnämnden i Göteborg
Regionala etikprövningsnämnden i Linköping
Regionala etikprövningsnämnden i Lund
Regionala etikprövningsnämnden i Stockholm
Regionala etikprövningsnämnden i Umeå
Regionala etikprövningsnämnden i Uppsala
Revisorsinspektionen (myndigheten bytte namn
2017-04-01 från Revisorsnämnden)
Riksantikvarieämbetet
Riksarkivet
Riksbankens grundfond

Riksdagens ombudsmän, JO
 Riksdagsförvaltningen
 Riksgäldskontoret
 Riksrevisionen
 Riksutställningar (myndigheten upphörde 2017-05-31)
 Rymdstyrelsen
 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige
 Rättsmedicinalverket

S

Sameskolstyrelsen
 Sametinget
 Sjöfartsverket, affärsverk
 Skatteverket
 Skogsstyrelsen
 Skolforskningsinstitutet
 Socialstyrelsen
 Specialpedagogiska skolmyndigheten
 Statens beredning för medicinsk och social utvärdering
 Statens centrum för arkitektur och design
 Statens energimyndighet
 Statens fastighetsverk
 Statens försvarshistoriska museer
 Statens geotekniska institut
 Statens haverikommission
 Statens historiska museer
 Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamhet
 Statens institutionsstyrelse
 Statens jordbruksverk
 Statens konstråd
 Statens kulturråd
 Statens maritima museer
 Statens medieråd
 Statens museer för världskultur
 Statens musikverk
 Statens servicecenter
 Statens skolinspektion
 Statens skolverk
 Statens tjänstepensionsverk
 Statens veterinärmedicinska anstalt
 Statens väg- och transportforskningsinstitut
 Statistiska centralbyrån
 Statskontoret
 Stockholms konstnärliga högskola
 Stockholms universitet
 Strålsäkerhetsmyndigheten
 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll
 Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete
 Svenska institutet

Svenska institutet för europapolitiska studier
 Sveriges geologiska undersökning
 Sveriges lantbruksuniversitet
 Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut
 Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden
 Säkerhetspolisen (redovisas i begränsad omfattning)
 Södertörns högskola

T

Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket
 Tillväxtverket
 Totalförsvarets forskningsinstitut
 Totalförsvarets rekryteringsmyndighet
 Trafikanalys
 Trafikverket
 Transportstyrelsen
 Tullverket

U

Umeå universitet
 Universitets- och högskolerådet
 Universitetskanslersämbetet
 Upphandlingsmyndigheten
 Uppsala universitet

V

Verket för innovationssystem
 Vetenskapsrådet

Å

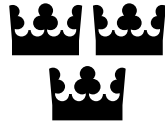
Åklagarmyndigheten

Ö

Örebro universitet
 Överklagandenämnden för studiestöd

Bilaga 7

Ordlista

Ordlista

Anläggningstillgång

Tillgång som är avsedd för stadigvarande bruk eller innehav. Det är avsikten med innehavet, och inte tillgångens natur, som är avgörande för om tillgången ska klassificeras som anläggningstillgång eller omsättningstillgång. Med stadigvarande bruk eller innehav avses tillgångar som innehas i mer än ett år. Anläggningstillgångar delas upp i immateriella, materiella och finansiella anläggningstillgångar.

Anskaffningsvärde

Utgiften för en tillgångs köp eller tillverkning. I anskaffningsvärdet ska räknas in samtliga utgifter för att få tillgången på plats och i skick för att utnyttjas i enlighet med syftet med anskaffningen.

Anskaffningsvärdemetoden

En metod som används för att redovisa och värdera anläggningstillgångar i balansräkningen. Metoden innebär att en anläggningstillgång initialt tas upp till anskaffningsvärdet. Det bokförda värdet minskar sedan löpande under tillgångens nyttjandeperiod med avskrivningar och nedskrivningar. Se även Kapitalandelsmetoden.

Anslag

Utgiftspost på statens budget som riksdagen fattar beslut om. Riksdagens anslagsbeslut innebär att regeringen bemyndigas att under viss tid och under vissa villkor använda anvisade medel till de av riksdagen angivna ändamålen. Anslaget anvisas av riksdagen till regeringen. Därefter tilldelar regeringen anslagsmedel till myndigheter. Regeringen kan underindela anslagen i anslagsposter och delposter. Samtliga anslag i statens budget är ramanslag. Se vidare Ramanslag.

Anslagsbehållningar

Kvarstående anslagsmedel på ramanslag vid budgetårets slut. Se vidare Ramanslag. Totalt tilldelade medel beräknas som summan av anvisade medel enligt statens budget för ett aktuellt budgetår och kvarstående medel från tidigare år, s.k. ingående anslagsbehållningar. De tilldelade medlen kan förändras under budgetåret, dels genom anvisade eller minskade medel på ändringsbudget, och dels genom indragningar enligt regeringsbeslut. I budget-propositionen

och vårpropositionen görs en prognos över förändringen av anslagsbehållningar för de kommande åren. Detta redovisas under posten Minskning av anslagsbehållningar.

Anslagskredit

Ett tillåtet överskridande på ett ramanslag som förs över till kommande budgetår och som därmed minskar totalt disponibelt belopp. Se vidare Ramanslag.

Anslagssparande

Outnyttjade medel på ramanslag, som inom vissa gränser får överföras till kommande budgetår. Se vidare Ramanslag.

Ansvarsförbindelser

Befintliga förpliktelser som inte redovisas som skuld eller avsättning på grund av att det inte är troligt att de kommer att regleras, eller på grund av att deras storlek inte kan beräknas med tillräcklig tillförlitlighet. Det kan också vara möjliga förpliktelser, dvs. det är osäkert om det förekommer en förpliktelse eller inte. Ansvarsförbindelser benämns i vissa fall eventualförpliktelser, bl.a. i flera internationella redovisningsrekommendationer, men detta har inte alltid exakt samma betydelse. Ansvarsförbindelser redovisas "inom linjen" i (anslutning till) balansräkningen men de tas inte med i balansräkningens beloppskolumner och räknas inte in i balanssumman. Garantiåtaganden utgör de största ansvarsförbindelserna i staten.

Avgift

Ersättning som betalas för en motprestation. Om inget annat har beslutats ska avgifter inom staten beräknas så att de helt täcker verksamhetens kostnader, såväl direkta som indirekta (full kostnadstäckning).

Avsättning

Post på balansräkningens skuldsida för förpliktelser som är osäkra till belopp och/eller tidpunkt då de ska infrias. Detta till skillnad från poster som redovisas som skulder, som i princip är säkra såväl till belopp som till tidpunkt för infriande.

Balansräkning

Dokument i årsredovisningen som visar den redovisande enhetens ekonomiska ställning på bokslutsdagen, uttryckt i tillgångar, skulder och

kapital. Tillgångs- och skuldsidans summor är lika stora.

Beredskapstillgång

Tillgång som innehas för civilt eller militärt beredskapsändamål. Tillgångar för civilt beredskapsändamål kan utgöras av t.ex. läkemedel och räddningsutrustning.

Beställningsbemyndigande

Tillstånd som en statlig myndighet behöver för att få ingå ekonomiska åtaganden som kommer att belasta framtida anslag.

Bidrag

Ersättning som lämnas eller mottas utan direkt motprestation. Däremot kan villkor finnas för erhållande av bidraget. I statlig redovisning sammanfaller begreppet vanligen med transferering. Se även Transferering.

Bokföringsmässiga grunder

Princip som innebär att inkomster och utgifter hänförs (periodiseras) till den räkenskapsperiod de hör till och intäkts- respektive kostnadsförs. Avgörande är när en prestation utförs eller när resursförbrukning sker, inte när den faktureras eller regleras likvidmässigt.

Bokfört värde

Det värde som en tillgång eller skuld är upptagen till i balansräkningen. Det kan avvika från marknadsvärdet eller anskaffningsvärdet. Bokfört värde benämns i vissa sammanhang som redovisat värde.

Bruttonationalinkomst (BNI)

Summa av bruttonationalprodukten och faktorinkomster till och från utlandet, t.ex. löner, aktieutdelningar, räntor.

Bruttonationalprodukten (BNP)

Värdet av alla varor och tjänster som produceras i ett land under ett år.

Bruttoredovisning

Redovisningsmetod som innebär att inkomster och utgifter, intäkter och kostnader eller tillgångar och skulder redovisas var för sig, dvs. de kvittas inte mot varandra. Motsatsen är netto-redovisning, vilket innebär att endast skillnaden mellan respektive begreppspaar redovisas, dvs. de

kvittas mot varandra. Statens inkomster och utgifter ska budgeteras och redovisas brutto.

Budgeteringsmarginal

Skillnaden mellan statens utgiftstak och de takbegränsade utgifterna i statens budget och ålderspensionssystemet. Se vidare Utgiftstak för staten och Takbegränsade utgifter. Denna marginal utgör en buffert för högre utgifter än beräknat. Under den period som utgiftstaket omfattar kan såväl den samhällsekonomiska utvecklingen som konsekvenserna av redan fattade beslut bli annorlunda än vad som förväntats. Det kan t.ex. bero på högre arbetslöshet, lägre BNP-tillväxt eller högre utgifter till följd av beteendeförändringar.

Budgetunderskott

Ett negativt saldo i statens budget som uppkommer då utgifterna är större än inkomsterna. Ett budgetunderskott är per definition lika med statens lånebehov. Se vidare Statens budgetsaldo.

Budgetöverskott

Ett positivt saldo i statens budget som uppkommer då inkomsterna är större än utgifterna, vilket innebär att staten kan amortera på statsskulden. Se vidare Statens budgetsaldo.

Derivatinstrument

Ett samlingsnamn för ett flertal olika finansiella instrument som bl.a. används av Riksgäldskontoret för att hantera kurs- och ränterisker avseende statsskulden. Vanliga derivatinstrument är optioner, terminer och skuldbytesavtal (eng. swaps).

Effektivitetsrevision

Riksrevisionens granskning av effektiviteten i den statliga verksamheten. Granskningen ska främja ett effektivt verkställande av politiska beslut och användande av skattemedel.

Eget kapital

Skillnaden mellan det bokförda värdet av tillgångarna och skulderna i en balansräkning, dvs. nettoförmögenheten eller kapitalbehållningen. Det egna kapitalet i ett företag består av det kapital som ägarna satsat med tillägg för vinster och avdrag för förluster som stannat i företaget. I årsredovisningen för staten benämns det egna kapitalet Nettoförmögenhet.

Ekonomisk händelse

Alla förändringar i storleken och sammansättningen av statens/myndigheternas tillgångar, skulder eller kapital. Dessa förändringar beror på statens/myndigheternas ekonomiska relationer med omvärlden, såsom in- och utbetalningar samt uppkomna fordringar och skulder. Ekonomisk händelse kan jämföras med begreppet affärshändelse som används i näringslivet.

Eliminering

Ett moment i upprättandet av en konsoliderad redovisning/koncernredovisning. I årsredovisningen för staten innebär eliminering att fordringar och skulder samt transaktioner mellan myndigheter (även affärsverk) liksom därmed sammanhängande orealiserade vinster tas bort för att ge en rättvisande bild av statens ekonomiska resultat och ställning.

Finansiell anläggningstillgång

Anläggningstillgång som utgörs av t.ex. aktier, andra andelar och obligationer där syftet med innehavet är varaktigt. Se även Anläggningstillgång.

Finansiellt sparande

Skillnaden mellan reala inkomster och reala utgifter för respektive sektor i nationalräkenskapsystemet. Den offentliga sektorns finansiella sparande, dvs. sparandet för staten, kommunerna och ålderspensionssystemet, är ett viktigt mått i den ekonomiska politiken. Se vidare Överskottsmål.

Finansieringsanalys

Dokument i årsredovisningen som visar tillförda och använda medel i statens verksamhet. Finansieringsanalysen visar hur statens likvida ställning på total nivå, dvs. statens netto-upplåning, har förändrats under året. Förändringen delas in i avsnitten statens verksamhet, investeringar, utlåning och finansiella aktiviteter. Se vidare Statens nettoupplåning.

Fordringar

Post på balansräkningens tillgångssida. Fordringar delas upp på kortfristiga och långfristiga. Kortfristiga fordringar är fordringar som förfaller inom ett år. Långfristiga fordringar utgörs av fordringar som förfaller efter mer än ett år.

Förutbetalad intäkt

Inkomster från varor eller tjänster som bokförts under året men som ännu inte levererats till köparen. Beloppet tas upp som skuld i bokslutet för att intäktsredovisas kommande år när prestationen utförs.

Förutbetalad kostnad

Utgifter för varor eller tjänster som bokförts under året men som ännu inte levererats från säljaren. Beloppet tas upp som tillgång i bokslutet för att kostnadsredovisas kommande år när prestationen erhålls. Exempel är hyror som ofta betalas kvartalsvis i förväg.

God redovisningssed

Utgångspunkt för bokföring som finns uttryckt i lagar, förordningar, övriga regeringsbeslut samt av ESV utfärdade föreskrifter och allmänna råd och utfyllande tolkningar av dessa bestämmelser.

Immateriell anläggningstillgång

Anläggningstillgång som saknar fysisk substans. Det är huvudsakligen utgifter för utveckling samt licenser för datorprogram och liknande rättigheter som tas upp (aktiveras) som immateriella anläggningstillgångar i balansräkningen. En av förutsättningarna för att aktivera dessa utgifter är att de beräknas bli av väsentligt värde för verksamheten under kommande år. Se även Anläggningstillgång.

Inbetalning

Ekonomisk händelse då pengar överförs från en ägare till en annan. Den kan avvika från tidpunkten för intäkt eller inkomst.

Indragning

Åtgärd enligt vilken regeringen får besluta att medel på ett anvisat anslag inte ska användas. Bestämmelser om detta finns i budgetlagen (2011:203) och anslagsförordningen (2011:223).

Inkomst

En ekonomisk händelse genom vilken ett värde av finansiell natur tillförs myndigheten. Till skillnad från intäkt kan inkomst avse flera redovisningsperioder och behöver inte öka myndighetens/statens nettoförmögenhet. Begreppet används i vissa fall som ett sammanfattande begrepp för statens intäkter, inkomster och inbetalningar.

Inkomsttitel

Inkomstpost på statens budget där myndigheten redovisar inkomster (i generell mening, dvs. även intäkter och inbetalningar) som den inte själv får disponera, exempelvis skatter. På inkomsttitel redovisas sådana statsinkomster som inte är specialdestinerade för en viss verksamhet utan kan finansiera vilka utgifter som helst.

Inleverans

Att mot inkomsttitel och/eller till statens centralkonto i Riksbanken redovisa respektive betala medel som inte får behållas av myndigheten. Vanligen avser det inbetalning av skatter, överskott från verksamheten eller offentligt rättsliga avgifter.

Interna mellanhavanden

Transaktioner och andra poster (fordringar, skulder etc.) inom exempelvis en koncern. I årsredovisningen för staten är interna mellanhavanden de transaktioner och andra poster mellan de myndigheter som ingår i den beslutade avgränsningen av staten.

Intäkt

Det bruttoinflöde av ekonomiska fördelar eller servicepotential som uppstår i verksamheten under en period och som ökar myndighetens/statens nettoförmögenhet. I relation till begreppet inkomst kan intäkt ses som inkomsten hänförd till den tidsperiod under vilken den har upparbetats eller blivit intjänad, dvs. periodiserad inkomst.

Kapitalandelsmetoden

En av flera metoder för att konsolidera dotter- och intresseföretag. Enligt kapitalandelsmetoden redovisas en investering initialt till sitt anskaffningsvärde. Det bokförda värdet ökas eller minskas därefter med företagets vinster eller förluster, för att avspegla myndighetens andel av företaget. Metoden ska användas för hel- och delägda företag där staten äger minst 20 procent av aktierna eller andelar. Se även Anskaffningsvärdemetoden.

Kassamässig redovisning mot statens budget

Redovisningsprincip som innebär att redovisning mot anslag och inkomsttitlar på statens budget görs vid betalningstillfället.

Kassamässig korrigering

Skillnaden mellan å ena sidan saldot mellan anslag och inkomsttitlar på statens budget och å andra sidan saldot mellan ut- och inbetalningar på statens centralkonto i Riksbanken. När redovisning mot anslag görs kostnadsmissigt eller utgiftsmässigt kan kassamässiga korrigeringar uppkomma mellan månader och år, om tidpunkten för redovisning mot anslag inte sammanfaller med betalningstidpunkten. För anslag kopplade till ett räntekonto, vilket gäller de flesta förvaltningsanslag, påverkas posten i stället av skillnaden mellan redovisning mot anslag och anslagsmedel överförda till räntekontot. En kassamässig korrigering uppkommer även när tidpunkten för redovisning mot inkomsttitel inte sammanfaller med betalningen. Vidare förekommer transaktioner över statens centralkonto som inte har sin motsvarighet på anslag eller inkomsttitlar och omvänt, som leder till kassamässiga korrigeringsposter. Utfallet av den kassamässiga korrigeringen räknas fram som en restpost, men det går att urskilja och även göra prognoser på vissa delposter.

Konsolidering

Del i upprättande av en koncernredovisning. Konsolidering i staten innebär att myndigheternas resultaträkningar och balansräkningar läggs samman, efter det att de interna mellanhavandena mellan myndigheter eliminerats.

Kostnad

Kostnad är en utgift som redovisas i den period den förbrukas, dvs. en periodiserad utgift.

Löptid

Den period under vilken en skuldförbindelse gäller.

Medgivet överskridande

Rätt att, med vissa begränsningar, överskrida ett anvisat anslag. Se vidare Ramanslag.

Nationalräkenskaperna

Ett internationellt jämförbart system för statistisk redovisning av hela samhällsekonomin som tas fram enligt regler som är gemensamma inom EU. Ekonomin delas upp på olika sektorer såsom staten, kommunerna, hushållen och företagen. Nationalräkenskaperna används bl.a. för beräkningar av BNP. Se vidare Bruttonationalprodukten (BNP).

Nettoförmögenhet

Skillnaden mellan statens tillgångar och skulder. Om statens skulder är större än tillgångarna innebär det att nettoförmögenheten är negativ. I näringslivet motsvaras nettoförmögenheten av eget kapital.

Nettokostnad för statsskulden

Kostnad för förvaltning av statsskulden, enligt Riksgäldskontorets definition. I nettokostnad för statsskulden ingår finansiella kostnader och intäkter i Riksgäldskontorets in- och utlåningsverksamhet.

Omsättning

Ett företags totala försäljning under en viss period (exklusive moms). I staten menas vanligen de totala intäkterna från skatter (på myndighetsnivån anslag), försäljning, bidrag och andra intäkter.

Omsättningstillgång

Tillgång i balansräkningen avsedd att omsättas i verksamheten, antingen genom försäljning eller förbrukning. Omsättningstillgångar är oftast avsedda att innehas kortare än tre år.

Option

Ett finansiellt instrument som ger rätten att köpa eller sälja en underliggande tillgång vid en framtida tidpunkt till ett i förväg bestämt pris. Se även Termin.

Periodavgränsningspost

Skuld- eller fordringspost som periodiserar utgifter eller inkomster till kostnader eller intäkter vid avslutningen av en redovisningsperiod. I årsredovisningen för staten består periodavgränsningsposterna av upplupna och förutbetalda kostnader respektive intäkter samt oförbrukade bidrag.

Periodisering

Fördelning av utgifter och inkomster till den period då resursen förbrukats (kostnad) eller då prestationen utförts (intäkt).

Premieobligation

Typ av obligation utgiven av staten (Riksgäldskontoret). Den utgör en kombination av en obligation och en lottsedel där ränta betalas ut i form av vinster.

Ramanslag

Anslagstyp som innebär att kvarvarande medel får överföras till påföljande år som anslags-sparande och att anslaget får överskridas genom utnyttjande av anslagskredit. För myndigheterna är storleken på tillåtet anslagssparande och anslagskredit begränsad genom generella regler och särskilda beslut.

Realekonomisk fördelning

Fördelning av utgifter i konsumtion, investering, ränta och transferering. Syftet med den realekonomiska fördelningen är dels att ge underlag för nationalräkenskaperna, dels att bättre kunna analysera statens budget. De statliga inrapporteringskoderna (S-koderna) utgör basen för den realekonomiska fördelningen.

Redovisning mot anslag och inkomstitlar

De utgifter myndigheterna har redovisat mot anslag respektive de inkomster de har redovisat mot inkomstitel. Begreppen utgifter och inkomster har här en generell betydelse. Redovisning mot anslag och inkomstitlar kan avse såväl kostnader/intäkter som utgifter/inkomster och även betalningar. Se Utgift respektive Inkomst.

Resultaträkning

Del av årsredovisning som i sammandrag visar hur kostnader och intäkter fördelar sig på olika poster och ett saldo av dessa. Saldot benämns årets överskott/underskott och är inget mått på effektivitet eller måluppfyllelse.

Revisionsberättelse med standardutformning

Revisionsberättelse med standardutformning lämnas när Riksrevisionen bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt är upprättad enligt gällande regelverk och att årsredovisningen ger en rättvisande bild.

Revisionsberättelse med reservation

Revisionsberättelse med reservation lämnas när Riksrevisionen bedömer att årsredovisningen innehåller felaktigheter som är väsentliga (enskilt eller sammantaget), men som inte är av avgörande betydelse för årsredovisningen. Detta kan bero på felaktig eller utebliven information som kan leda till att en beslutsfattare riskerar att fatta felaktiga beslut baserat på informationen i årsredovisningen.

Revisionsberättelse med avvikande mening

Revisionsberättelse med avvikande mening lämnas när Riksrevisionen bedömer att årsredovisningen innehåller felaktigheter som är väsentliga (enskilt eller sammantaget), och som har en genomgripande påverkan på årsredovisningen. Detta kan bero på felaktig eller utebliven information som kan leda till att en beslutsfattare riskerar att fatta felaktiga beslut baserat på informationen i årsredovisningen.

Revisionsberättelse där revisorn avstår från att uttala sig

Revisionsberättelse där revisorn avstår från att uttala sig lämnas när Riksrevisionen inte kunnat inhämta tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis och bedömer att möjliga effekter och oupptäckta fel kan vara både väsentliga och genomgripande.

Revisionsberättelse med upplysning

Riksrevisionen lämnar en revisionsberättelse med standardutformning men vill ändå genom upplysningen lyfta fram viktig information som den vill fästa läsarens uppmärksamhet på.

Riksgäldskontorets nettoutlåning

Riksgäldskontorets in- och utlåning till myndigheter (även affärsverk), statliga bolag, vissa fonder och eventuellt andra låntagare, som utgör en post på utgiftssidan i statens budget. Posten ingår tillsammans med posten Kassamässig korrigering i statens budget för att budgetsaldot ska motsvara statens lånebehov med omvänt tecken. Se även Kassamässig korrigering.

Räkenskapsår

Den period som en årsredovisning omfattar vilken normalt utgörs av 12 månader. Statens räkenskapsår sammanfaller med kalenderår.

Rättvisande bild

Årsredovisningens delar ska ge en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och den ekonomiska ställningen. I normalfallet förutsätts att information som lämnas med tillämpning av god redovisningssed också ger en rättvisande bild.

Rörelseresultat

Resultat i ett företag före finansiella poster, bokslutsdispositioner och skatt.

Skuld

En befintlig förpliktelse som härrör från inträffade händelser och vars reglering förväntas leda till ett utflöde av resurser. Skulderna i statens konsoliderade balansräkning visar statens förpliktelser mot andra. Skulder är i princip säkra till sitt belopp och tidpunkten för infriande, till skillnad från poster som redovisas som avsättningar.

Skuldbytesavtal (eng. swaps)

Ett derivatinstrument som används av Riksgäldskontoret för upplåningen i utländsk valuta eller för förvaltning av kronskulden. Swapptransaktionerna innebär att Riksgäldskontoret byter kronor mot utländsk valuta och under swappavtalets löptid erhåller fast ränta i kronor och betalar rörlig ränta i utländsk valuta (kron/valutaswappar). Därutöver kan swappar användas för att byta räntevillkor, t.ex. från fast till rörlig ränta. Se även Derivatinstrument.

Skuldskötselinstrument

Statsskulden mäts inklusive skuldskötselinstrument, dvs. de derivat Riksgäldskontoret använder i statsskuldsförvaltningen. Se Derivatinstrument.

Statens budget

En plan för huvuddelen av statens inkomster och utgifter avseende ett budgetår (tidigare benämnd statsbudgeten). Statens budget består av anslag, inkomstitlar samt Riksgäldskontorets nettoutlåning och en kassamässig korrigeringspost, vilket sammantaget ger statens lånebehov. Riksdagen fastställer budgeten och anvisar medel till regeringens förfogande för olika ändamål under anslag. Ofta används statens budget och dess saldo för att beskriva statens verksamhet. Anslagsmedel kan även anvisas och minskas på ändringsbudget under löpande budgetår i samband med den ekonomiska vårpropositionen respektive budgetpropositionen.

Statens budgetsaldo

Skillnaden mellan inkomster och utgifter på statens budget, vilket överensstämmer med statens lånebehov (med omvänt tecken). En kassamässig korrigeringspost på budgetens utgiftssida gör att denna överensstämmelse uppnås. Om saldot är negativt föreligger ett budgetunderskott och därmed ett lånebehov, vilket ökar statsskulden. Ett positivt saldo, vilket

är detsamma som ett budgetöverskott, innebär en amortering av statsskulden.

Statens lånebehov

Statens behov av att låna pengar under en viss period. Summan av alla kassaflöden till och från staten kallas nettolånebehov. Nettolånebehovet överensstämmer med statens budgetsaldo (med omvänt tecken). Detta åstadkoms genom att en kassamässig korrigeringspost och Riksgäldskontorets nettoutlåning ingår i statens budget. Staten måste även låna för att betala tillbaka lån som löper ut. Summan av nettolånebehovet och förfallande lån kallas bruttolånebehov. Se vidare Statens budgetsaldo.

Statens nettouplåning

Statsskulden (exklusive orealiserade valutakursförändringar) och statens övriga upplåning. Värdeförändringar hänförliga till statsskulden omfattas inte av detta begrepp. Ett negativt saldo innebär att staten har gjort en nettoamortering. Saldoraden i finansieringsanalysen i årsredovisningen för staten visar förändringen av statens nettouplåning under året. Se även Finansieringsanalys.

Statliga affärsverk

Myndigheter under regeringen med affärsdrivande verksamhet och större ekonomisk rörelsefrihet än vanliga statliga myndigheter. År 2017 fanns tre affärsverk: Luftfartsverket, Sjöfartsverket samt Svenska kraftnät.

Statliga kreditgarantier

Ett statligt borgensåtagande som oftast gäller såsom för egen skuld. Med det menas att borgenären (långivaren) kan kräva att skulden ska betalas av borgensmannen (i detta fall staten) utan att först kräva betalning av gäldenären (låntagaren). En kreditgaranti är kopplad till en viss kredit.

Statsobligation

Ett räntebärande värdepapper som ges ut av Riksgäldskontoret. Räntan på statsobligationer är fast under hela löptiden och betalas ut en gång per år. Det finns nominella och reala statsobligationer. De reala statsobligationerna är skyddade mot inflation. De har en fast real ränta plus en ersättning för den faktiska inflationen under värdepapperets löptid.

Statsredovisningen

Den centrala redovisningen för staten (tidigare benämnd riksredovisningen). Informationen används för att kunna planera, följa upp och styra den statliga verksamheten. Statsredovisningen ligger till grund för årsredovisningen för staten inklusive utfallet på statens budget, men även för statistik om statens finanser och budgetprognoser.

Statsskulden

Summan av samtliga lån som tagits av Riksgäldskontoret för statens räkning. Riksgäldskontoret förvaltar statsskulden. Upplåningen på den svenska marknaden sker främst i form av statsobligationer, statsskuldväxlar och premieobligationer. Den utländska upplåningen sker huvudsakligen via skuldbytesavtal (kron/valutaswappar). Även upplåning via statsskuldväxlar i utländsk valuta (commercial papers) och direkt på utländska kapitalmarknaden förekommer. Statsskulden påverkas förutom av statens budgetsaldo, även av orealiserade valutakursförändringar, tillfälliga placeringar samt direkta nedskrivningar vid inleverans av statsobligationer.

Statsskuldränta

Räntan på statsskulden. Räntorna på statsskulden redovisas i huvudsak kassamässigt (vid betalning) på statens budget. Förutom den kassamässiga redovisningen mot anslag, redovisas räntekostnader enligt bokföringsmässiga grunder i resultaträkningen i årsredovisningen för staten. Skillnader uppstår mellan dessa redovisningsmetoder beroende på bl.a. orealiserade räntor, valuta-förändringar och kursdifferenser. Utgifterna för statsskuldräntorna ingår inte under utgiftstaket.

Statsskuldväxel

Räntebärande värdepapper med kort löptid som Riksgäldskontoret ger ut. Statsskuldväxeln har inga räntebetalningar under löptiden. Avkastningen är skillnaden mellan slutbetalning och det pris som statsskuldväxeln har köpts till. Normalt är löptiden tre, sex eller tolv månader.

Takbegränsade utgifter

Summan av alla utgifter inom det fastställda utgiftstaket. De takbegränsade utgifterna omfattar dels utgifterna på statens budget (utgiftsområde 1–27) exklusive statsskuldräntor

(utgiftsområde 26), dels utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget. De takbegränsade utgifterna avser faktiskt förbrukade anslagsmedel, vilket innebär att myndigheternas utnyttjande av anslagsbehållningar och anslagskrediter ingår.

Termin

Ett finansiellt instrument som ger skyldighet att köpa och sälja en underliggande vara vid en framtida tidpunkt till ett i förväg bestämt pris. Se även Option.

Tilldelade medel

Summan av ingående anslagsbehållningar, statens budget, ändringsbudget, indragningar och omfördelningar. Se vidare Anslagsbehållningar.

Tillgång

En resurs som en myndighet eller staten har kontroll över till följd av inträffade händelser och som förväntas innebära ekonomiska fördelar eller servicepotential i framtiden.

Tillgängliga medel

Summan av tilldelade medel, anslagskredit och medgivet överskridande. Se vidare Tilldelade medel, Anslagskredit och Medgivet överskridande.

Transferering

Överföring av ekonomiska medel för statens räkning utan krav på motprestation men vanligen enligt vissa villkor. Transfereringar i staten utgörs främst av utbetalningar av bidrag och försäkringsersättningar.

Underliggande saldo

Statens budgetsaldo justerat för tillfälliga och extraordinära händelser. Det finns ingen entydig metod att definiera vilka transaktioner som ska klassificeras som tillfälliga eller extraordinära. Därför är det väsentligt att samtliga sådana poster specificeras i utfallsredovisningen. Exempel på en sådan händelse är en försäljning av statligt aktieinnehav.

Uppbörd

Betalning som statlig myndighet mottar för statens räkning och överför till statens centralkonto utan att disponera. Uppbörd är till allra största delen skatter och ska redovisas mot

en inkomsttitel på statens budget. Se även Inkomsttitel.

Upplupen intäkt

Intäkt som avser tjänster som utförts eller varor som levererats under året, men inte fakturerats senast vid ett visst datum i samband med årets slut (brytdag). Sådan intäkt tas upp i resultaträkningen med motposten upplupen intäkt i balansräkningen.

Upplupen kostnad

Kostnad för t.ex. varor och tjänster som mottagits under redovisningsperioden, men där man inte fått fakturan, senast vid ett visst datum i samband med årets slut (brytdag). Ett annat exempel är skuld till personalen för inarbetad semester. Sådana kostnader tas upp i resultaträkningen med motposten upplupna kostnader i balansräkningen.

Utbetalning

Ekonomisk händelse som avser själva betalningstransaktionen, dvs. när ersättning utges. Den kan avvika från tidpunkten för kostnad och utgift.

Utdelning

Den del av ett företags vinst som delas ut till ägarna.

Utgift

Ekonomisk händelse genom vilken ett värde av ekonomisk natur lämnar myndigheten, vanligtvis i form av det ekonomiska värdet av de resurser som anskaffas. Utgiften uppstår vid anskaffningstillfället, vilket i normalfallet likställs med den tidpunkt då faktura mottas för en levererad vara eller tjänst. Till skillnad mot kostnad kan en utgift avse flera redovisningsperioder och behöver inte minska myndighetens/statens nettoförmögenhet. Begreppet har även en generell betydelse och används i vissa fall som ett sammanfattande begrepp för statens kostnader, utgifter och utbetalningar.

Utgiftsområde

En indelningsgrund för anslagen i statens budget. I budgeten finns 27 utgiftsområden vilka är reglerade i riksdagsordningen. Varje anslag på statens budget ingår i ett utgiftsområde.

Utgiftsramar

Ramar för utgiftsområden på statens budget som beslutas av riksdagen inom den s.k. rambeslutsmodellen, vilket är en ”uppifrån- och nedmetod” för budgetering. Den innebär att riksdagen i ett första steg tar ställning till utgiftstaket, därefter utgiftsramar för de 27 utgiftsområdena och slutligen de enskilda anslagen.

Utgiftstak för staten

En högsta nivå för statens utgifter för ett visst år som normalt fastställs tre år i förväg av riksdagen. Skillnaden mellan utgiftstaket och de takbegränsade utgifterna utgör budgeteringsmarginal. Utgiftstaket för staten beslutas i nominella termer och tar hänsyn till en viss beräknad prisutveckling under perioden.

Valutareserv

De tillgångar i utländsk valuta som omedelbart kan disponeras för betalningar till utlandet. Sveriges valutareserv förvaltas av Riksbanken.

Valutarisk

Risken för förändringar i växelkursen på den aktuella utländska valutan mot den svenska kronan.

Årets över- eller underskott

Den sista raden i statens resultaträkning, som visar skillnaden mellan redovisade intäkter och kostnader. Motsvarande uppgift finns i balansräkningen i noten till rubriken Nettoförmögenhet.

Årlig revision

Riksrevisionens granskning av årsredovisningar och underliggande redovisning i syfte att bedöma om redovisningen är tillförlitlig och räkenskaperna rättvisande. Granskning görs även av om ledningens förvaltning står i överensstämmelse med tillämpliga föreskrifter och särskilda regeringsbeslut. Riksrevisionen lämnar varje år revisionsberättelser avseende myndigheterna till regeringen och revisionsberättelse avseende årsredovisningen för staten till regeringen och riksdagen.

Återanskaffningsvärde

Den utgift som skulle uppstå för en tillgångs förvärv eller tillverkning om anskaffning skulle ske vid räkenskapsårets utgång.

Ändringar i statens budget

Ändring av budgeten som riksdagen beslutar om under pågående budgetår. Riksdagen kan besluta om en ny beräkning av statens inkomster och om nya eller ändrade anslag för innevarande år. Detta sker som regel i samband med riksdagens beslut om den ekonomiska vårpropositionen respektive budgetpropositionen. Se vidare Statens budget.

Överskottsmål

Budgetpolitiskt mål för den offentliga sektorns finansiella sparande.

Finansdepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 11 april
2018

Närvarande: statsminister Löfven, ordförande, och statsråden
Lövin, Wallström, Baylan, Hallengren, Andersson, Bolund, Bah
Kuhnke, Strandhäll, Fridolin, Ekström, Fritzon

Föredragande: statsrådet Andersson

Regeringen beslutar skrivelsen 2017/18:101
Årsredovisning för staten 2017